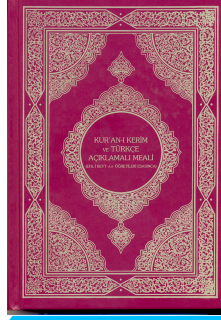

KUR'AN-I KERİM

VE TÜRKÇE

AÇIKLAMALI MEALİ

(EHL-Î BEYT -A.S- ÖĞRETİLERİ ESASINCA)

Hazırlayan

Kadri Çelik

Yayınlayan:

Ehl-i Beyt Kültür Derneği

Nmberg

Info@ehlibeyt-mektebi.de

Her hakkı mahfuzdur

Tercüme:

Kadri elik

Baskı:

Druckerei Doğan / Nmberg

FEREC YAYINLARI NÜRNBERG

ISBN 3-935829-07-8

YAYINCIDAN

Kur'an-ı Kerimin Rabbimiz tarafından Resul-ü Ekrem'e indirilişinden bu yana 1400 yılı aşkın bir *zaman* geçmiştir. Kur'an-ı Kerim, efendimize Arapça lisanı üzerinde gönderilmiş, o da yaşadığı çağda etrafındakilere Allah'ın ayetlerini bu lisan üzerinden açıklayarak insanları hidayete yöneltmiştir.

O günden bu yana İslam ülkelerinin sınırları genişlemiş, birçok ülke insanları İslamla şereflenmişlerdir. Ve buna bağlı olarak Arapça dışında lisanlara sahip insanların Kur'an-ı Kerimi anlama problemlerinde çoğalmıştır. Her ne kadar her toplumda Arapça bilen âlimler Kur'an-ı Kerimi tefsir ederek Müslümanlara hizmet etmişlerse de, her toplum kendi lisanında yazılmış bir tefsire ve meale ihtiyaç duymuştur. Özellikle son yüz yılda gelişen ilim ve teknoloji sebebiyle insanların Kur'an-ı Kerime olan ilgileri oldukça artmıştır.

Bu durum Türkiye'de yaşayan Müslümanlar açısından da aynı şekilde gelişme göstermiş, Kur'an-ı Kerimin orijinalinden Türkçeye direk tefsirler yapıldığı gibi, Arapça ve Farsça lisanında telif edilen tefsirlerin tercüme yoluna da gidilmiştir. Bu arada Kur'an-ı Kerimi aşağı yukarı kelimesi kelimesine tercüme eden çevirilerde Türkçeye Meal olarak adı altında kazandırılmıştır.

Türkiye'de latin harflerine geçildiğinden bu yana ilk defa Ehl-i Beyt Mektebinin öğretileri doğrultusunda elinizdeki bu meal hazırlanarak müminlerin istifadesine sunulmuştur. Zaten bu meali diğer meallerden ayıran en önemli özellikte budur.

Avrupa'daki müsteşirler cemaatinin uzun ve kararlı çalışmaları neticesinde meydana gelen bu mealin arzulan hedefe ulaşılmasında büyük katkılarının olacağı muhakkaktır.

Bu eserin meydana gelişinde emeği geçen herkesi rabbimiz sonsuz rahmetiyle mükâfatlandırın.

Ehl-i Beyt Kultur e.V Nürnberg/Germany

ÖNSÖZ

Peygamber-i Ekrem (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "*Şüphesiz ben sizin aranızda iki değerli şey bırakıyorum. Benden sonra bu ikisine sarıldığınız müddetçe asla sapıklığa düşmezsiniz. Bunlar Allah'ın Kitabı ve İtretim, Ehl-i Beyt' imdir Bilin ki onlar havuzda yanıma gelinceye kadar birbirinden asla ayrılmazlar O halde benden sonra onlara karşı nasıl davranacağınıza dikkat ediniz.*"⁽¹⁾

O halde bu ikisinden ya da herhangi birinden yüz çevirmek tutarsız ve mesnetsiz bir davranıştır. Akıldan ve akıl sahiplerinin siretinden uzak bir anlayıştır. Kur'an'a sarılmak hususunda ifrata kaçarak, "*Hasbunakitabullah*" (Bize Allah'ın kitabı yeter) diye slogan atmak yanlış olduğu gibi, "*Bizlere Ehl-i Beytten aktarılanlar yeterlidir*" anlayışı da bir tür gaflettir. İnsanın aldanmasına ve şaşkınlık içinde bocalamasına neden olmaktan başka bir işe yaramamaktadır.

Nitekim bir takım kimseler Peygamber'in vefatından sonra, havuza girinceye kadar ümmet ve insanlar için en büyük maddi ve manevi bir hayat düsturu olan Kur'an-ı Kerim'i, bizzat Kur'an-ı Kerim'i vesile ederek hayat sahnesinden uzaklaştırdılar, bu mukaddes kitabın ideallerinden biri olan adalete dayalı ilahi düzeni yok ettiler ve böylece de Allah'ın dini ile Kitap ve ilahi sünnetten sapmanın temelini attılar. Bu eğri temel yükseldikçe sapmalar da aynı oranda artmaya başladı. İnsanları kemale ulaştırmak, bütün Müslümanları, hatta tüm insanlık ailesini bir noktada birleştirmek, insanlığı ulaşması gereken merhaleye ulaştırmak ve bütün ilahi isimlerin bilinciyle dünyaya gelen varlığı (insanı), şeytanların ve tağutların esaretinden kurtarmak, dünyaya adalet ve eşitliği getirmek ve hâkimiyeti, Allah'ın velilerine teslim etmek için ahadiyyet makamından, Hz. Muhammed (s.a.a)'in tam keşfiyle nazil olan Kur'an-ı Kerim'i, insanları hidayet etmek için hiçbir rolü yokmuşçasına hayat sahnesinden uzaklaştırdılar. İş öyle bir yere vardı ki Kur'an, zalim hükümdar ve tağutlardan daha kötü olan sapık âlimlerin elinde zulüm ve fesadı ayakta tutmak, zalimlerin ve hakka karşı olanların kötülüklerini meşru göstermek için bir vesile oldu. Böylece hayat kitabı olan Kur'an, komplocu düşmanlar ve cahil dostlar eliyle mezarlık ve yas meclislerinin dışına çıkamaz bir hale geldi. Müslümanların, hatta bütün insanlığın birleşmesine sebep olması gerekirken, tefrika ve ihtilafları körüklemeye yolunda kullanıldı veya tamamen hayat sahnesinden çıkarıldı. Sonuç olarak da İslam devletinden ve Resul-i Ekrem'in (s.a.a) yüklendiği en büyük görev durumunda olan ve Kur'an ve sünnetin de dolup taşıdığı asil siyasetten bahsedecek bir kimsenin yedi köyden kovulduğu acınacak bir duruma gelindi.

---

¹ Bihar'ul-Envar. c. 2. s. 100

Bugün artık büyük şeytani güçler, kendilerini bin bir yalanla İslam'a yamayan ve İslami öğretilerden uzak olan seküler güçler vasıtasıyla, Kur'an'ı yok etmek ve süper güçlerin şeytani hedeflerini tamamen gerçekleştirebilmek için bizzat Kur'an'ı güzel hatlarla bastırıp dünyanın çeşitli yerlerine göndermekte ve bu şeytani hileyle Kur'an'ı hayat sahnesinden uzaklaştırmaya çalışmaktadırlar.

Kur'an şüphesiz ilahi bir nurdur, Kur'an'da hiçbir şekilde belirsizlik mevcut değildir. Lakin Kur'an'da müteşabih ayetlerin yer almış olması ve hakeza hiçbir örnek ve belli bir özelliği zikredilmeksizin tümel bir hüküm ve kapsamlı bir kuralın beyanıyla yetinilmesi, kalpleri kirlenmiş kimseler için bir bahane konumundadır. Bu hususta da birçok anlama gelen bir ayetten olumsuz bir şekilde istifade edilmemesi için de hiç şüphesiz, "*Konuşan Kur'an*" sayılan tertemiz Ehl-i Beyt'e (a.s) müracaat etmek gerekir. Nitekim Hz. Ali (a.s) Haricilerle konuşması için Abdullah b. Abbas'ı gönderdiği zaman şöyle buyurmuştur: "*Onlarla Kur'an'a dayanarak tartışma; çünkü Kur'an, pek çok anlam taşıyan bir kitaptır Sen bir şey söylersen, onlar da bir şey söylerler Fakat onlara sünnetle delil getir; çünkü onlar, ondan kaçmaya hiçbir yol bulamazlar.*"⁽²⁾

Kur'an tefsirinde asıl metot ve yol, Kur'an'ı bizzat Kur'an ile tefsir etmektir. Hz. Resul-i Ekrem (s.a.a) bu konuda şöyle buyurmuştur: "*Kur'an'ın bazısı, diğer bazısını onaylamaktadır O halde sizler Kur'an'ın bazısıyla diğer bazısını yalanlamayınız.*"⁽³⁾

Kur'an'ı öğrenmek, öğretmekten ve faydalanmaktan maksat; sadece edebiyat, nahiv ve sarf ilimlerini öğrenmek veya fesahat, belagat ve bedi' ilmîni anlamak değildir. Hakeza Kur'an'daki kıssa ve hikâyelere, tarihi veya önceki ümmetlerden haberdar olma gözüyle bakmak da değildir. Bunların hiç birisi Kur'an'ın hedefi değildir ve bu ilahi kitabın asıl maksadından çok uzaktır. Oysa biz Kur'an'ı sadece sevap ve mükâfat elde etmek için okumakta ve bu yüzden de tecvidi dışında da bir şeye itina göstermemekteyiz. Bizlere sevap verilmesi için Kur'an'ı doğru okumaya çalışmaktayız ve bu şeyle kanaat etmekteyiz. Bu yüzden de kırk yıl Kur'an'ı okuduğumuz halde, ondan asla kıraat sevabı dışında bir istifade edememekteyiz. Eğer bir eğitim ve öğretim gözüyle bakacak olursak, o zaman da bedii nükteleri, beyan şekli ve icaz boyutuna bakmaktayız. Bazen de bundan bir miktar daha yukarı çıkarak tarihi cihetlerine, ayetlerin nüzul vakitlerine, ayet ve surelerin Mekki veya Medeni oluşlarına, kıraat farklılıklarına, Şii ve Sünni müfessirlerin ihtilaflarına ve Kur'an'ın asıl hedefinin dışında kalan işlere yönelmekteyiz. Bu da bizzat Kur'an'dan örtülü kalmanın ve ilahi zikirden gaflet etmenin sebebidir. Büyük müfessirlerimiz ise güçlerinin önemli bir bölümünü bu boyutların birine veya daha fazlasına harcamış ve insanların yüzüne eğitim ve öğretim kapısını açamamışlardır.

Oysa bu ilahi kitap, Allah-u Teâlâ'nın da tanıklık ettiği üzere hidayet ve eğitim kitabıdır. İnsanlık yolunu kat etmenin nurudur. Dolayısıyla da müfessir bir insan, Kur'an'ın kıssalarının her birinde, hatta ayetlerinin her birinde, gayp âlemine hidayet olma boyutunu, saadet yoluna kılavuzluk niteliğini, insanlık ve marifet yolunu kat etme şeklini okuyucusuna öğretmelidir.

² Nehc'ül-Belağa, 77. Hutbe

³ Kenz'ul-Ummal, 2861 ve 4029. Hadisler

Müfessir kimse, bizlere tefsirlerde yer aldığı üzere "nüzul "sebebi"ni değil, "nüzulün hedefini" anlattığı takdirde müfessirdir.

Allah'ın kitabı; marifet, ahlak, saadet ve kemale davet kitabıdır. Dolayısıyla tefsir kitabı da, irfani ve ahlaki boyutları açıklayıcı ve saadete davetin diğer boyutları belirtici olmalıdır. Bu boyuttan gaflet eden, sarf-ı nazarda bulunan veya önem vermeyen bir müfessir, Kur'an'ın maksadından ve kitapların inişi ile Resullerin gönderilişi hedefinden gaflet etmiştir. Bu, asırlardır insanları Kur'an'dan istifade etmekten mahrum kılan ve insanlara hidayet yolunu kapayan bir hatadır.

Bizim bu sözden maksadımız, tefsirler hususunda eleştiride bulunmak değildir. Zira müfessirlerden her birisi birçok zahmetler çekmiş, sıkıntılara katlanmış ve zorluklar görmüştür. Onlar Allah için çalışmış ve ecirleri de Allah'a aittir. Bizim bundan maksadımız, Allah'a doğru seyr-u sulukta bulunma, nefisleri tezkiye etme ve ilahi sünnet ve adaplar kitabı olan bu ilahi kitaptan istifade etme yolunu öğrenmektir.

Bu Kitap; yaratıcı ve yaratık arasında en büyük vesile, en sağlam bir kulp ve rububiyet izzetine bağlanan kopmaz bir iptir. Bu kapı insanların yüzüne açılmalı, tefsir yazan müfessirler ve âlimler bunları yazmalıdır. Amaçları ahlaki ve irfani öğretileri beyan etmek, mahlûk ile yaratıcının ilişki niteliğini açıklamak, aldaniş diyarından mutluluk ve ebediyet diyarına hicretin niteliğini bildirmek olmalıdır. Bu evrensel değerler, bu ilahi kitapta emanet olarak bırakılmış şeylerdir. Bu kitabın sahibi, maksadı belagat ve fesahat boyutlarını açıklamak olan Sekkaki değildir. Hakeza maksadı nahiv ve sarf boyutlarını beyan etmek olan Sibeveyh ve Halil de değildir. Hakeza âlemin tarihini yazan Mes'udi ve İbn-i Hellakan da değildir. Bu kitap Hz. Musa'nın asası ve yed-i beyzası veya ölüleri diriltten İsa'nın soluğu da değildir ki, sadece Nebi-i Ekrem'in doğruluğuna delalet ve icaz için gelmiş olsun. Bu ilahi sahife; ilahi marifet ve ilmin ebedi hayatıyla kalpleri ihya kitabıdır. Bütün Peygamberlerin marifetlerinin özeti, bütün velilerin kemal ve seyrinin hülasası, bütün nefsanî ayıp ve hastalıkların tedavisi ve insani ilahi yolun hidayet nuru olan Kur'an'daki kıssalar da, salt hikâye ve âlemlerin tarihi olarak yer almamıştır. Nüzul ve tenzildeki bütün teşrifatıyla bu kıssalardan maksat, sadece bilgi edinmek ve tarihi öğrenmek için geçmişlerin tarihini beyan etmek de değildir. Allah'ın hedeflerini Mes'udi, Taberi ve benzeri kimselerin hedeflerinden ayırt etmek gerekir. Tarih, edebiyat, fesahat ve belagat açısından Kur'an-ı Kerim'e bakmamak icap eder. Zira bu da oldukça kaim bir örtüdür. Bu, Allah'ın kitabıdır ve de ilahi evrensel değerlere davet etmektedir. Müfessir, insanlara ilahi boyutları öğretmeli, insanlar da ilahi öğretileri öğrenmek için tam istifadede bulunmak üzere onlara müracaat etmelidir. **"O, müminler için bir şifa ve rahmettir."**⁽⁴⁾ Allah'ın kitabını otuz kırk yıl okuduktan ve tefsir kitaplarına müracaat ettikten sonra asıl maksadından mahrum kalmamızdan daha büyük hüsrân var mıdır?" **"Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik, eğer, bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz."**⁽⁵⁾

Kur'an, Allah'ın İslam Peygamberi'ne nazil etmesiyle insana bağışta bulunduğu en büyük ilahi hediyedir. Kur'an, kalpleri aydınlatan bir nur, dertleri tedavi eden ve gönüllere şifa

⁴ İsra / 82

⁵ A'raf / 23

bahşeden bir ilaç, insanı gafletten çıkaran bir vaiz ve onu en güzel saadet yoluna yönlendiren bir kılavuzdur. Kur'an, insanın ihtiyaç duyduğu her şeyi beyan etmiştir.

Şüphesiz bütün bunlara rağmen Kur'an'ı anlamaya engel teşkil eden bir takım unsurlar da vardır ve bu unsurlardan biri de bencilliktir. Bu bağlamda bencillik, insanın, bu kaprisi vasıtasıyla kendisini yetkin kabullenmesi ve istifadeye muhtaç görmemesidir. Bu, şeytanın önemli şaheserlerinden biridir ve de sürekli insana hayali bir takım kemalleri süslemekte ve insanı sahip olduğu şeylerden hoşnut kılmaktadır. Sahip olduğu şeylerin dışındaki her şeyi onun gözünden düşürmektedir. Örneğin tecvit ehlini o cüz'i ilimle kanaatkâr kılmakta ve bu ilmi onların gözünde süslemekte, diğer ilimleri ise gözünden düşürmektedir. Edebiyat ashabını da o özden mahrum şekliyle hoşnut kılmakta ve onlara Kur'an'ın tüm boyutlarının, nezdlerinde olan şeylerden ibaret olduğunu göstermektedir. Tefsir ehlini ise bilindiği şekliyle sadece kıraat şekilleri ve lügat erbabının muhtelif görüşleriyle meşgul kılmakta; nüzul zamanı, nüzul sebebi, Medeni ve Mekki oluşu, ayetlerin ve harflerin sayılan ve benzeri şeylerle oyalamaktadır. İlimler ehline gelince, onları da sadece delalet sanatlarıyla, hüccet şekilleri ve benzeri şeylerle yetinici kılmaktadır. Hatta filozof, hekim ve ıstılahları bilen kimseyi de, ıstılahların, mefhumların ve benzeri şeylerin kaim örtüsüne mahpus kılmaktadır. Kur'an'dan istifade eden bir kimse bütün bu örtüleri yırtmalı, bu örtülerin ötesinde Kur'an'a bakmalı, bu engellerin hiç birinde durmamalıdır. Aksi takdirde Allah'a doğru sülük eden kafilenden geri kalır, ilahi şirin davetlerden mahrum düşer.

Kur'an'ı anlamaya engel teşkil eden büyük hicaplardan biri de bozuk görüşler, meslekler ve batıl mezhepler örtüşüdür. Bu, bazen insanın bizzat kendi kötü kabiliyetinden kaynaklanmaktadır ve genellikle de tabi olmaktan ve taklitten hâsıl olmaktadır. Özellikle de Kur'an öğretilerinden mahrum kılan bir örtüdür bu. Örneğin bazen anne babadan veya minber ehlinden bazı cahillerin sözlerini işitmekten dolayı kalbimizde bozuk bir inanç vücuda gelmekte, bu inanç bizimle ilahi Ayet-i Şerifeler arasında bir engel olmaktadır.

Ayet-i Şerife'de şöyle buyrulmuştur: 'Ve Peygamber (o gün), Rabbim! Gerçekten benim kavmim, bu Kur'an'ı terk edilmiş (bir kitap) olarak bıraktı" der.'⁽⁶⁾

Kur'an'ı terk etmenin şüphesiz birçok ve sayısız aşamaları vardır. Acaba biz bu Kur'an'ı temiz ve değerli bir ciltle ciltlediğimizde, kıraat veya istihare ettiğimizde, öpüp gözümüzün üzerine koyduğumuzda onu terk etmiş olmamakta mıyız? Acaba ömrümüzün çoğunu Kur'an'ın tecvit, lügat, beyan ve bedi' konularına harcayacak olursak bu Kitab-ı Şerifi terk edilmişlikten kurtarmış mı oluruz? Acaba farklı kıraatlerini ve örneklerini öğrendiğimiz takdirde. Kur'an'dan uzak düşme utancından kurtulmuş mu oluruz? Acaba Kur'an'ın mucize şekillerini, güzel sanatlarını öğrenecek olursak, Resulullah'ın şikâyetinden kurtulmuş mu oluruz? Asla! Bu işlerden hiç birisi Kur'an'ın ve Kur'an'ı indirenin (Allah'ın) hedeflediği bir amaç değildir. Kur'an ilahi bir kitaptır ve Kur'an'da ilahi şeyler bulunmaktadır. Kur'an yaratıcı ile yaratık arasında bağlantı ipi olduğundan, Kur'an'ın öğretileri vesilesiyle, Allah'ın kulları ile kendilerini terbiye eden kimse arasında manevi bir bağ ve ilişki kurulmalı ve Kur'an'dan ilahi ilimler ve ledünni marifetler hâsıl olmalıdır. Kur'an-ı Şerif işte bu ilimlerin yüklenicisidir. Eğer biz

Kur'an'dan bu ilimleri öğrenirsek, onu terk etmiş olmayız. Eğer Kur'an'ın davetlerini kabul eder ve öğütler, marifetler ve hikmetler dolu peygamberler (a.s) kıssalarını öğrenecek ve Allah'ı Teâlâ'nın öğütlerini ve Kur'an'da zikredilmiş peygamberlerin ve hikmet sahibi kimselerin nasihatlerini dinleyecek olursak, Kur'an'ı terk etmemiş oluruz. Aksi takdirde Kur'an'ın zahiri suretine gömülmek, yeryüzüne bağlanıp kalmaktır ve şeytanın vesveselerinden sayılmaktadır ki bundan Allah'a sığınmak gerekir.

Bu nuranî sahifelerden istifade etmeye engel olan örtülerden biri de müfessirlerin yazdığı veya anladığı dışında hiç kimsenin Kur'an'ı Şeriften istifade etme hakkına sahip olmadığı inancıdır. Onlar, Ayet-i Şerifeler hususundaki tefekkürü, yasaklanmış olan kendi görüşü esasınca tefsir etmekle karıştırmışlardır. Bu bozuk görüşleri ve batıl inançları sebebiyle Kur'an-ı Şerifi bütün istifade metotlarından soyutlamış ve onu tümüyle terk etmişlerdir.

Kur'an-ı Şerifi anlamaya ve bu semavi kitabın öğüt ve öğretilerinden istifade etmeye engel olan perdelerden biri de, kalbin hakikatleri derk etmesine engel olan ve âlemlerin rabbinin mukaddes dergâhına oranla isyan ve tuğyandan ortaya çıkan günahların bulanıklık örtüşüdür. Bilmek gerekir ki iyi veya kötü amellerin her birisi için melekût âleminde kendisiyle uyumlu bir suret olduğu gibi, nefis melekûtunda da bir suret vardır. Bu suret vasıtasıyla nefsin melekût batınında ya nuraniyet ortaya çıkar, kalp temizlenir ve nurlanır ve bu durumda nefis cilalanmış bir ayna gibi marifet ve hakikatlerin zuhuruna ve gaybî tecellilerine layık hale gelir veya nefis melekûtü, zulmanî ve iğrenç bir hale gelir. Bu durumda da kalp paslanmış ve kirlenmiş bir aynaya dönüşür ve ilahi marifetlerin ve gaybî hakikatlerin husulü bu aynaya yansımaz. Kalp, bu durumda yavaş yavaş şeytanın sultası altına girer. Ruh memleketinin egemenliği iblisin eline geçer; kulak, göz ve diğer kuvvetler de o aşağılık varlığın egemenliği altına girer. Kulak; ilahi öğütlerden ve marifetlerden tümüyle mahrum kalır. Göz; ilahi nurlu ayetleri göremez hale gelir. Hakk'ın eserlerini ve ayetlerini göremez konuma düşer. Kalp, dinde araştırmaya koyulmaz ve böylece, ayetler ve beyyineler hakkında tefekkürden ve Hakk'ı, isimlerini ve sıfatlarını anmaktan mahrum düşer. Nitekim Hak Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Onların kalpleri vardır, onlarla kavramazlar; gözleri vardır, onlarla görmezler; kulakları vardır, onlarla işitmezler. İşte onlar hayvanlar gibidir; hatta daha da sapıktırlar. İşte asıl gafiller onlardır."**⁽⁷⁾ Böylece âleme bakışları, hayvanların bakışı haline gelir. İbret almaktan ve düşünceden uzak hale düşer. Onların kalbi, hayvanların kalbi gibi tefekkürden ve tezekkürden nasipsiz düşer. Ayetlere bakmak, öğütler dinlemek ve marifetler öğrenmek hususunda gaflet ve kibir haletleri gün geçtikçe artar, böylece de hayvandan daha aşağılık ve sapık bir hale gelirler.

Bizimle Kur'an öğütleri ve marifetleri arasında vaki olan kaim perdelerden biri de, dünya sevgisi örtüşüdür. Bu örtü sebebiyle kalp, tüm gücünü dünyaya harcar ve kalp, tümüyle dünyaya yönelir. Kalp, bu sevgi vasıtasıyla Allah'ı zikretmekten gafil kalır, zikirten ve zikredilenden yüz çevirir. Dünyaya ve dünyanın durumlarına ilgisi arttıkça da bu kalp perdesi kalınlaşır, bazen de bu ilgi kalbe öyle bir galebe çalar, makam ve üstünlük sevdası kalbi öyle bir egemenliği altına alır ki Allah'ın fitrat nuru tümüyle söner ve saadet kapılan insanın yüzüne

kapanır. Belki de "**Bunlar Kur'an'ı düşünmezler mi? Yoksa kalpleri kilitli midir?**"⁽⁸⁾ ayetinde belirtilen kalp kilitleri; bu dünyevi ilgi, bağlılık ve kilitleridir. Kur'an'ın marifetlerinden istifade etmek ve ilahi öğütlerden nasiplenmek isteyen bir kimse, kalbini bu pisliklerden temizlemeli ve Allah'tan gayrisiyle meşguliyeti ifade eden kalbî günahlar pislğini kalbinden gidermelidir. Zira temiz olmayan bir kimse bu sırların mahremi olamaz. Nitekim Allah-u Teâlâ da şöyle buyurmuştur: "**Şüphesiz Ona, temizlenip-arınmış olanlardan başkası dokunamaz.**"⁽⁹⁾ Zahiri temizliğe sahip olmayan birinin bu kitabın zahirine dokunması şer'i ve teklifi açıdan yasaklandığı gibi, kalbî dünyevi bağlılıklar pislğine bulaşan kimsenin de Kur'an'ın öğrettiği öğüt, batın ve sırrından istifade etmesi engellenmiştir.

Elinizdeki meale gelince... Şüphesiz bu meal yıllarca süren bir çalışmanın ürünüdür. Altmıştan fazla Şii ve Sünni tefsir, kamus ve sözlük ve mevcut çevirilerden istifade edilerek hazırlanmış olmakla birlikte hiç bir iddia taşımayan mütevazı bir çalışmadır. Şüphesiz bu konuda birçok eksiklikleri bulunabilir. Kusursuz olan sadece Allah'ın kitabıdır. Dolayısıyla bütün güzellikleri Kur'an'a, bütün eksiklikleri ise nefsimе aittir.

Bu meali titiz bir şekilde tatbik eden Salih Müezzın Hoca'ma ve Burhan Dağ'a, edit eden Nurcan Altun ve Remziye Karakum'a, ilmî katkılarda bulunan Seyyid Ali Hüseyinî Hoca'ma ve bu mütevazı çalışmanın baskısı için gerekli imkânları sağlayan Mehmet Avcı Hoca'ma teşekkür etmeyi de bir borç bilirim.

Ayrıca araştırmacı okuyuculardan isteğim, bu konuda gördükleri eksiklikleri tarafıma bildirmeleri ve sonraki baskılarında bu önerilerinin mutlaka değerlendirileceğini bilmeleridir. Başta da sonda da tüm övgüler ve güzellikler Allah'a aittir.

"De ki: Namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm, âlemlerin Rabbi Allah içindir."⁽¹⁰⁾

Kadri Çelik

kadricelik@yahoo.com

kadricelik@hotmail.com

⁸ Muhammed / 24

⁹ Vakıa / 77 - 79

¹⁰ En'am / 162

KONULU FİHRİST

Abdest: 4/43; 5/6

Acizlik-Aciz Bırakmak: 5/31; 6/134; 8/59; 9/2-3; 10/53; 11/20, 33; 16/46; 22/51; 24/57; 29/22; 34/5;35/44; 39/51; 42/31; 46/32; 72/12

Acur; 2/61

Açığa Çıkmak-Çıkarmak: 2/72; 7/20; 9/64; 12/68; 39/47-48; 45/33; 79/29

Açığa Vurmak: 2/33, 77, 284; 3/29; 5/99; 11/5; 13/10; 14/38; 16/19, 23; 20/7; 24/29, 31, 60; 27/25, 74;28/10, 69; 33/33, 37, 54; 36/76; 60/1; 64/4; 66/3; 67/13

Açlık: 2/155; 5/3; 9/120; 16/112; 88/7; 90/14; 106/4

Adak: 2/270; 3/35; 19/26; 22/29; 76/7

Adalet-Adil Olmak: 2/282; 3/18, 21; 4/3, 58,127,129,135; 5/8, 42, 95,106; 6/115,152; 7/29,159,181; 8/58; 10/4, 47, 54; 16/76, 90; 22/25; 33/5; 42/15; 49/9; 55/9; 57/25; 60/8; 65/2

Adam Öldürmek: 2/178; 4/92-93; 5/32; 6/151; 17/33; 25/68

Adam-Adamlar: 2/17, 50; 7/46, 48, 63, 69, 155; 9/108; 10/2; 11/78, 87; 17/47; 18/32, 37; 23/25, 38; 24/37; 25/8; 26/61; 28/15, 20, 32; 33/4, 23; 34/7, 43; 36/20; 38/62; 39/29; 40/28; 43/31; 72/6; 90/18-19

Adaş: 19/7, 65

Âdem: 2/30-31, 34-35, 37; 3/33-34, 59; 5/27; 7/11-12, 19, 189; 15/26, 28; 17/61; 18/50; 19/58; 20/116-117,120-121

Âdemoğulları: 7/26-27, 31, 35; 17/70

Adet Görme: 2/222

Adım: 2/168, 208, 250; 4/94,101; 6/142; 24/21

Affetmek: 2/286; 3/155; 4/99, 149, 153; 5/13, 101; 7/199; 9/43; 22/60; 24/22; 42/25, 30, 34, 40; 58/2; 64/14

Ağaç: 2/35; 6/99; 7/19-20,22; 14/24,26; 16/10, 68; 17/60; 20/18,120; 22/18; 23/20; 24/35; 27/60; 28/30; 31/27; 34/16; 36/80; 37/62,146; 44/43; 48/18; 50/10; 55/6; 56/29, 52, 72; 59/5; 80/30

Ağaç Kurdu: 34/14

Ağıl: 54/31

Ağlamak: 9/82; 12/16; 17/109; 19/58; 44/29; 53/43, 60

Ahali: 9/70; 10/24

Ahid-Anlaşma: 2/27, 40, 63, 80, 83-84, 93, 100, 124-125,177; 3/76-77, 81,187; 4/21, 90; 5/1, 7, 12-14, 70; 6/152; 7/102, 134,169; 8/56, 72; 9/7, 75,111; 13/20, 25; 16/91, 95; 17/34; 19/78, 87; 20/115; 23/8; 33/23; 43/49; 48/10; 70/32

Ahiret: 2/4, 8, 62, 86, 94,102,114,126,130,177, 200-201, 217, 220, 228, 232, 264; 3/22, 45, 56, 77, 85, 114,145,148,152,176; 4/38-39,59, 74, 77,134,136,162; 5/5, 41, 69; 6/32, 92,113,150; 7/45,147,156, 169; 8/67; 9/18-19, 29, 38, 44-45, 69, 74, 99; 10/64; 11/16,19, 22,103; 12/37, 57,101; 13/26, 34; 14/3, 27; 16/22, 30, 41, 60,107, 109, 122; 17/10, 19, 21, 45, 72, 104; 20/127; 22/11, 15; 23/10, 33, 74; 24/2, 14,19, 23; 27/3-5, 66; 28/77, 83; 29/20, 27, 36, 64; 30/7,16; 31/4; 33/21, 29, 57; 34/1, 8, 21; 39/9, 26, 45; 40/39,43; 41/7

Ahlak: 68/4

Ahmed (a.s.): 61/6

Aile: 2/49,196, 248; 3/11, 33; 4/35, 54, 92; 5/89; 7/83,130,141; 8/52, 54; 11/40, 45-46, 81; 12/6, 25, 62,65, 88, 93; 14/6; 15/59, 61, 65; 19/16; 20/10,29; 21/76, 84; 23/27; 26/169-170; 27/7, 49,56-57; 28/8,12,29; 29/32-33; 34/13; 36/50; 37/76,134; 38/43; 40/28; 48/11-12; 51/26; 52/26; 54/34, 41

Akd: 2/13, 44, 73, 75-76,170-171,179,197, 242, 269, 282; 3/7, 65,118,190; 4/5; 5/58,100,103; 6/32, 140, 151; 7/66-67, 169; 8/22; 10/16, 42, 100; 11/51, 78, 87; 12/2, 109, 111; 13/4, 19; 14/52; 16/12, 67; 21/10, 67; 22/46; 23/80; 24/61; 25/44; 26/28; 28/60; 29/35, 43, 63; 30/24, 28; 36/62, 68; 37/47, 138; 38/29, 43; 39/9,18, 21, 43; 40/54, 67; 43/3; 45/5; 49/4; 56/19; 57/17; 59/14; 65/10; 67/10; 89/5

Akraba: 2/83,177,180,215; 4/7-8,11,33,36,135; 5/106; 6/151-152; 8/41, 75; 9/8,10,113; 13/38; 17/23-26; 24/22; 26/214; 29/8, 33; 30/38; 33/6; 35/18; 47/22; 59/7; 60/3; 64/14-15

Alak: 22/5; 23/14; 40/67; 75/38; 96/2

Alamet: 3/41; 19/10

Alay: 2/14-15, 67, 212; 4/140; 5/57-58; 6/5,10, 68; 9/64-65, 79; 11/8, 38; 13/32; 15/11, 95; 16/34; 17/51;18/56,106; 21/36, 41; 23/110; 25/41; 26/6; 30/10; 36/30; 37/12,14; 38/63; 39/48, 56; 40/83; 43/7; 45/9,33, 35; 46/26; 49/11; 104/1

Alçak Gönüllülük: 5/54; 17/24; 22/34; 25/63

Alçaltmak: 3/26; 7/18; 9/40; 37/98; 58/5; 59/5

Aldanış: 4/120; 33/12; 57/20

Aldatıcı: 31/33; 35/5

Aldatmak-Aldatılmak: 2/9; 3/185,196; 4/142; 6/112,130; 7/22,51; 8/49, 62; 17/64; 31/33; 35/5, 40; 40/4; 45/35; 57/14; 82/6

Âlemler: 1/1; 2/47,122,131, 251; 3/33, 42, 97,108; 5/20, 28,115; 6/45, 71, 86, 90,162; 7/54, 61, 67, 80,104,121,140; 10/10, 37; 12/104; 21/71,107; 25/1; 26/16, 23, 47, 77, 98,109,127,164,180,192; 27/8,44; 28/30; 29/6,10,15, 28; 32/2; 37/79, 87,182; 38/87; 39/75; 40/64-66; 41/9; 43/46; 44/32; 45/16, 36;56/80; 59/16; 68/52; 69/43; 81/27, 29; 83/6

Alev: 5/10, 64; 17/97; 19/4; 22/51; 37/10; 55/35; 69/31; 77/31; 84/12; 92/14; 111/3

Alıkoymak: 2/217; 4/15,160,167; 5/2, 8, 91,106; 6/26,157; 7/12, 45, 86; 8/34, 47; 9/34, 67; 11/8; 12/76,78-79; 14/3; 15/70; 16/88, 94; 17/59, 94; 18/55; 20/16, 92; 22/25, 65; 24/37; 27/24, 43; 28/87; 29/38, 45;33/18; 34/32, 43; 38/75; 43/37, 62; 47/1, 32, 34; 48/25; 58/16; 63/2; 74/28

Alın: 11/56; 37/103; 55/41; 96/16

Âlimler: 2/40-41, 74,150,194,196-197,203,212, 223,231,233; 3/102,175,200; 4/1; 5/8,11,35, 44,57,88, 93, 96,108; 6/72; 7/35; 8/29, 34, 69; 10/6, 31; 13/21, 35; 16/30, 50-52, 128; 20/113; 21/28, 49, 90;22/1; 23/52, 57; 29/43; 30/22, 31; 31/33; 33/35, 39; 35/18, 28; 36/11; 39/20, 23, 73; 49/10, 12; 50/33;57/16; 59/7,18; 64/16; 65/1-2, 4-5,10; 67/12; 79/26, 40; 87/10; 98/8

Allah'ı Anmak: 2/198; 3/191; 7/205; 13/28; 29/45; 33/41

Allah'ın Birliği: 2/163, 255; 3/2, 6, 18; 5/73; 6/102; 17/42; 23/91; 28/70; 37/4; 43/84; 44/8; 59/22-23;112/1

Allah'ın İnsanlara Yakınlığı: 2/186; 4/126; 6/103; 8/47; 50/16; 56/83-85; 58/7

Allah'ın Rızası: 2/207, 265, 272; 3/15,162,174; 4/114; 5/2,16; 9/72,100,109; 13/22; 18/28; 20/84,109;21/28; 27/19; 39/7; 48/29; 57/20, 27; 60/1; 89/28; 92/20

Altın: 3/14, 91; 9/34; 17/93; 35/33; 43/53, 71

Amca: 24/61; 33/50

Amel: 2/25, 62, 82,139, 277; 3/57; 4/57,122,124,173; 5/9, 69, 93; 7/42,147; 8/48; 9/102,120; 10/4, 9;11/7, 11, 23; 13/29; 14/23; 16/97; 17/9; 18/2, 30, 88, 107, 110; 19/60, 96; 20/75, 82, 112; 21/94; 22/14,23, 50, 56; 23/51,100; 24/39-40,55; 25/70-71; 26/227; 27/19; 28/67, 80; 29/7, 9, 58; 30/15, 44-45; 31/8;32/12,19; 33/31, 71; 34/4,11, 37; 35/7,10, 37; 38/24, 28;

39/65, 74; 40/37, 40, 58; 41/8, 33, 46; 42/15,22-23,26; 45/15, 21, 30; 46/15,19; 47/1-2, 4, 8-9,12,14,28, 30, 32-33, 35; 48/29; 49/2,14; 52/21; 64/9;65/11; 67/2; 84/25; 85/11; 95/6; 98/7; 99/6; 103/3

Amel Defteri: 17/13; 39/69; 74/52; 81/10; 83/7-9; 84/7-12

Amel Terazisi: 7/8-9; 21/47; 23/102-103; 101/6-9

Anahtar: 6/59; 24/61; 28/76; 39/63; 42/12

Anlaşmazlık: 2/113, 176, 213; 3/55, 105; 4/59, 157; 5/48; 6/164; 8/42; 10/19, 93; 11/110, 118; 39/46;41/45; 78/3

Antlaşma: 8/56-58, 72; 9/1-4

Ara Bulma: 2/182, 224; 4/35,114; 49/9-10

Araf: 7/46-48

Arafat: 2/198-199

Arapça: 12/2; 13/37; 16/103; 20/113; 26/195,198; 39/28; 41/3; 4217; 4313; 46112

Arazi: 24/39

Arı: 16/68-69

Arim Seli: 34/16

Arkadaş: 4/36, 38, 69; 5/86; 6/71; 7/36, 184; 9/40, 113; 12/39, 41; 13/5; 18/34, 37, 76; 34/46; 51/59;54/29

Armağan: 3/38; 6/84; 12/72; 14/39; 19/5, 19, 49-50, 53; 21/72, 90; 23/72; 25/74; 27/35-36; 29/27;37/100; 38/30, 35; 42/49; 48/25

Aslan: 74/50-51

Arş (Egemenlik Tahtı): 7/54; 9/129; 10/3; 11/7; 13/2; 17/42; 20/5; 21/22; 23/86,116; 25/59; 27/26; 32/4;39/75; 40/7,15; 43/82; 57/4; 69/17, 32; 81/20; 85/15

Arz: 4/97; 7/128; 11/64; 13/41; 14/14; 21/105; 29/56; 31/10; 39/10

Ashab-ı Kehf: 18/9-26

Ashab-ı Meş'eme: 56/9

Ashab-ı Meymene: 56/8

Ashab-ı Uhdud: 85/4-8

Ashab-ı Yemin: 56/27, 38

Asker: 10/90; 19/75; 28/6, 8,39-40; 36/75

Asma: 6/141

Astar: 55/54

Aşırılık: 3/147

Aşiret: 9/24; 49/13; 58/22; 70/13

At: 3/14; 8/60; 16/8; 38/31, 33; 59/6

Atalar: 2/133,170, 200; 5/104; 6/91,148; 7/28, 70, 95,173; 10/78; 11/62, 87,109; 12/6, 38, 40; 16/35;18/5; 21/44, 53-54; 23/24, 68, 83; 25/18; 26/26, 74, 76; 27/67-68; 28/36; 31/21; 37/17, 69, 126; 43/22-24, 29; 44/8, 36; 45/25; 53/23; 56/48

Ateş: 2/17, 24, 39, 80-81, 126, 167, 174-175, 201, 221, 257, 266, 275; 3/10, 16, 24, 116, 131, 151, 183,185,191-192; 4/10,14,30,55-56,145; 5/10,29,37, 64, 72, 86; 6/27,128; 7/12,36,38, 44,50; 8/14; 9/17,35, 63, 68, 81,109,113; 10/8,27; 11/16-17, 98,106,113; 13/5,17,35; 14/30,50; 15/18,27; 16/62; 18/29,53, 96; 20/10; 21/39, 69; 22/4,17,19, 51, 72; 23/104; 24/35, 57; 25/11; 27/7-8, 90; 28/29, 38, 41; 29/24;31/21; 32/20; 33/64, 66; 34/12, 42; 35/6, 36; 36/80; 37/55, 64, 68, 97, 163; 38/27, 59, 61, 76; 39/8, 16,19; 40/6, 41, 43, 46-47, 49, 72; 41/19, 24, 28, 40; 42/7; 45/34; 46/20, 34; 47/12

Atlas: 18/31; 44/53; 55/54; 76/21

Av: 5/1-2,4,94-96

Avcı: 5/4

Avuç: 2/249; 13/14; 18/42; 20/96; 39/67

Ay: 6/96; 7/54; 10/5; 13/2; 14/33; 16/12; 21/33; 25/61; 31/29-30; 35/13; 36/39-40; 39/5; 41/37; 55/5;71/16

Ayağın Kayması: 2/209; 16/94

Ayakkabı: 20/12

Azer: 6/74

Azgın: 2/213; 6/146; 7/146,175; 10/90; 17/60; 18/80; 19/20,28,59, 69; 20/45, 81; 22/3, 60; 25/21; 26/91,94, 224; 28/18, 76; 37/7, 30, 32; 38/55; 40/75; 45/17; 51/53; 52/32; 53/52; 67/21; 68/31; 69/6; 72/6; 89/11; 91/11

Azık: 2/197

Aziz: 12/30,51

Babil: 2/102

Bağırsak: 6/146; 47/15

Bağışlamak (Affetmek): 2/52,58,157,163,173,175,178,182,187,192,199,218,225-226,235,263, 268,271, 284-286; 3/16-17, 31, 89,129,134-136,147,152,155,157,159,193; 4/23, 25, 43, 48, 64, 96, 99-100,106,110,116,129,137,149,152,168; 5/3, 9,18, 34, 39-40, 74, 95, 98,101,118; 6/54,145,165;7/23,149,151,153,155,161,167,169; 8/4, 29, 33, 38, 69-70, 74; 9/5, 27, 66, 80, 91, 99,102,113-114,118; 10/107; 11/3,11, 41, 47, 52, 61, 90, 99; 12/29, 53, 88, 92, 97-98

Bağışlamak (Vermek Lütuf Etmek): 2/40, 47, 122, 237, 280; 3/8; 4/4, 92; 5/45; 8/43, 53; 19/50; 26/83;38/9, 24-25, 35, 43; 78/36

Bahçe: 2/265-266; 6/99,141; 17/91; 23/19; 25/8; 26/57,134,147; 27/60; 30/15; 34/15-16; 36/34; 42/22;44/25; 50/9; 68/17; 78/16, 32; 80/30

Bakır: 18/96; 34/12

Bakire: 56/36; 66/5

Bakla: 2/61

Bal: 16/68-69; 47/15

Balçık: 11/82; 15/26,28,33,74; 105/4

Balık: 7/163; 18/61,63; 21/87; 37/142; 68/48

Barış: 2/208, 228; 4/90-91,128; 6/127; 8/61; 10/25; 47/35; 50/34

Basiret: 3/13; 6/104; 7/203; 10/43; 12/108; 24/44; 28/43; 38/45; 45/20; 47/23; 50/8; 59/2; 75/14

Başa Kakmak: 2/262, 264; 26/18-19, 22; 49/17; 74/6

Başak Örneği: 2/261

Başak Rüyası ve Tabiri: 12/43-49

Başkaldırmak: 3/19; 7/166; 15/39; 19/44; 58/5, 20, 22; 59/4

Batıl: 2/42, 185; 3/71; 7/173; 8/8, 41; 13/17; 16/72; 17/81; 18/56; 21/18; 22/62; 29/48, 52, 67; 31/30;34/26,49; 38/27; 40/5; 41/42; 42/24; 44/40; 45/27; 47/3

Baygınlık: 33/19; 47/20

Bebek: 22/5; 40/67

Bedbaht: 11/105; 91/12; 92/15

Bedevi: 9/90,97-99,101,120; 33/20; 48/11,16; 49/14

Bedir: 3/13,121-127,173-174; 8/7-12,19, 42-44, 67, 71

Bekçi: 39/71, 73; 40/49; 67/8

Bekke: 3/96

Belge : 2/76, 87, 92,159,185, 209, 248, 253; 3/86,105,183-184; 4/153; 5/32,110,114; 6/57,157; 7/73, 85, 101, 105; 10/15, 74, 92; 11/28, 53, 63, 88; 17/102; 20/133; 30/47; 35/40; 40/22, 28, 34, 50, 66, 83; 43/63; 45/17, 25; 46/7; 47/14; 57/25; 61/6; 64/6; 98/4

*Bencil:*4/128; 33/19; 59/9; 64/16; 70/19

Bereket: 7/137; 11/48, 73; 17/1; 21/71, 81; 34/18; 37/113; 41/10

Beşik: 3/46; 5/110; 19/29; 20/53; 43/10 *Beyaz:* 2/187; 35/27

Beyn: 21/18

■ ,

Beyinsiz: 2/142; 7/155; 72/4

Beyt: 5/2, 97; 8/35; 14/37; 22/29, 33; 33/33 *Bıçak:* 12/31

Bıkkınlık: 35/35; 41/38, 49

Bıldırıcın: 2/57; 7/160; 20/80

Biat: 48/10,18; 60/12

Bilezik: 18/31; 22/23; 35/33; 43/53; 76/21

Bilgi: 2/4, 32,118, 247; 3/66, 75; 4/157; 5/50,107,109; 6/75,100,140,144; 7/52; 9/78; 10/89; 11/46-47; 12/76; 13/2; 16/25; 17/36; 18/5, 91; 20/52, 110; 22/3, 8, 71; 24/15; 26/24,112; 27/3, 66, 82, 84; 28/78; 29/8; 30/29, 60; 31/4, 6,15, 34; 32/12, 24; 33/63; 35/11; 38/69; 39/49; 40/42; 43/20; 44/7; 45/4, 20, 24, 32; 48/25; 51/11, 20; 52/36; 53/28; 56/95; 67/26; 74/31; 79/43; 102/5

Bilgin: 5/44, 63; 7/109,112; 9/31, 34; 10/79; 15/53; 26/34,197; 51/28

Bina: 2/22; 9/109-110; 18/21; 37/97; 38/37; 39/20; 40/36, 64; 50/6; 51/47; 61/4; 78/12; 79/27; 91/5

Binek: 2/239; 36/72

Birlik: 2/43; 3/103; 8/46; 42/13; 61/4

Bitki: 3/37; 6/99; 7/58; 10/24; 18/45; 20/53; 31/10; 50/7; 55/6,12; 71/17; 78/15

Boğaz: 14/17; 16/66; 56/83; 73/13

Boğazlamak: 2/49; 5/3; 14/6; 22/36; 27/21; 28/4; 37/102

Borç: 2/280, 282-283; 4/11-12; 5/12; 9/60; 25/65; 52/40; 56/66; 57/11,18; 64/17; 68/46; 73/20

Boş Söz ve Amel: 25/72; 28/55; 56/25; 74/45

Boş Vakit Geçirmemek: 94/7

Boşa Çıkmak: 2/143, 217; 3/22,171,195; 5/5,53; 6/88; 7/147; 8/18; 9/17, 69; 11/16; 12/90; 18/104-105; 33/19; 35/10; 39/65; 40/25; 47/9, 28, 32; 49/2; 105/2

Boşanmak: 2/227-232, 236-237, 241; 4/20-21, 35; 33/28-29, 49, 52; 65/1-2, 4, 6; 66/5

Bozguna Uğratmak: 8/36, 48, 66, 71; 14/15; 27/34; 38/11; 47/4; 54/45

Bozgunculuk: 2/27, 30, 59-60, 205, 220; 5/33, 64; 7/56, 74, 85-86, 103, 127, 142; 8/73; 10/40, 81, 91; 11/85,116; 12/73; 13/25; 16/88; 17/4,16; 18/94; 26/152,183; 27/14, 48; 28/4, 77, 83; 29/36; 38/28

Böbürlenmek: 4/36; 9/25; 11/10; 17/37; 31/18; 54/25-26; 57/23

Bulut: 2/57,164, 210; 7/57,160; 13/12; 24/40, 43; 25/25; 27/88; 30/48; 35/9; 46/24; 52/44; 56/69

Burç: 7/46, 48; 15/16; 25/61; 85/1

Buzağıya Tapınma: 2/51, 54, 92-93; 4/153; 7/148,152; 20/88-91

Büyü-Büyücü: 2/102; 5/110; 6/7; 7/109,116; 10/2, 77, 79, 81; 11/7; 15/15; 17/47,101; 20/57-58, 63, 66, 69-70, 73; 25/8; 26/34, 41, 46, 49, 153; 27/13; 28/36; 34/43; 37/15; 40/24; 43/30, 49; 46/7; 51/39, 52; 52/15; 54/2; 61/6; 74/24

Büyüklik Taslamak: 2/34, 87; 4/36,172-173; 6/93; 7/13, 36, 40, 48, 75-76, 88,133,146, 206; 8/2; 9/25; 10/75, 83; 11/10; 14/21; 16/22; 17/4, 37; 21/19; 23/46, 67; 27/14; 28/4, 39, 83; 29/39; 31/7, 18; 32/15; 34/31-33; 35/43; 38/74-75; 39/60; 40/27, 35, 47-48, 60; 41/15, 38; 44/19; 45/8, 31; 46/10, 20; 54/25-26; 57/23; 63/5; 71/7; 74/23; 102/1-2 Cahiliye: 3/154; 5/50; 33/33; 48/26

Cahillik: 2/67; 4/17; 6/35, 54,111; 7/138,199; 11/29, 46; 12/33, 89; 16/119; 25/63; 28/55; 33/72; 39/64; 46/23; 49/6; 51/11 Calut: 2/249-251

Cariyeler: 2/221; 4/3; 24/32-33, 58; 33/50, 52, 55; 70/30

Cebrail (a.s): 2/87, 97-98, 253; 4/171; 5/110; 16/2, 102; 19/17, 19; 26/193; 40/15; 53/6; 66/4; 70/4; 78/38; 81/19; 97/4

Cehennem: 3/12,106; 4/56; 6/27, 30,128; 7/38-41, 44, 47-48, 50-51; 8/36-37; 9/35; 14/16-17, 44; 15/43-44; 16/28-29; 17/18; 18/29, 99-100,102; 19/75, 86; 21/98,100:22/19, 22; 23/102-108; 25/11-15,19, 22-23, 34; 29/25; 30/16; 32/20; 35/36-37; 39/24, 60, 71-72; 40/76; 52/16; 55/43-44; 56/56; 57/13; 66/7; 67/8-11; 74/26, 42; 76/4; 78/21, 30; 88/1-7; 90/19-20; 92/14-15; 98/6; 101/8-11; 102/5-7; 104/1-9; 111/1-5

Cenin: 53/32

Cennet: 2/25; 3/15,107,136,198; 4/57,122; 5/65, 85,119; 7/42-44, 46-47, 49-50; 8/4; 9/21-22, 72, 89, 100; 10/9-10; 11/23,108; 13/23-24,29,35; 14/23; 15/45-48; 16/31-32; 18/31,107-108; 19/60-63; 20/76, 117, 121; 21/102-103; 22/23-24; 23/10-11; 25/10, 15-16, 24, 75-76; 26/90; 29/58; 30/15, 44; 31/8-9; 32/19; 35/33-35; 36/55-58; 37/41-57, 60-61; 38/50-54; 39/20, 73-74; 40/8, 40; 41/30; 42/22; 43/70-73; 44/51-56; 47/15; 50/31,34-35; 51/15-16; 52/17-20,22-27; 53/15; 55/46, 48,50,52,54,56,58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76; 56/10-40, 88-91; 57/12; 58/22; 59/20; 61/12; 64/9; 65/11; 66/11; 83/23,32; 85/11; 88/8-16; 89/27-30; 98/7-8

Ceset: 5/31; 10/92; 21/8; 38/34

Ceza: 2/66, 85, 191, 196, 211; 3/87; 4/25, 93, 123, 157; 5/29, 33, 38, 60, 95, 98; 6/138-139, 146, 160; 7/40-41,111,147,152,180; 9/26, 82, 95; 10/13,52; 12/25, 74-75; 13/6,13; 14/51; 16/126; 17/8, 63, 98; 18/106; 19/59; 20/97,127; 21/29, 61; 23/41; 24/2, 8,11,25; 25/68; 27/90; 34/17, 33; 35/36; 37/39; 40/3,5,22, 40; 41/27-28; 45/14; 46/20, 25; 51/6,12; 52/16; 53/31; 56/56, 86; 59/4, 7,17; 66/7; 74/46; 78/26

Cihad: 2/190,194,216,218,246; 3/157,195,200; 4/71, 74-77, 84, 89, 95,101-102,104; 8/15-16,39, 45,60, 65-67; 9/14,16,19-20,24-26,29,38-39, 41-42, 46-47; 22/39-40, 78; 29/69; 47/4, 7,20,35; 48/16-17,22, 25; 49/9; 60/8-9,11; 61/4,11; 66/9

Cimrilik: 3/180; 4/37; 9/34-35; 17/29,100; 25/67; 47/37-38; 57/24; 64/16; 68/17-27,29-33; 69/34; 70/18;81/24; 89/18; 92/8-11; 107/3

Cinler: 6/100, 112, 128, 130; 7/38; 11/119; 15/27; 17/88; 18/50; 27/17, 39; 34/14, 41; 37/158; 41/29;46/18, 29-30; 51/56; 55/15, 33, 35, 39, 56, 74; 72/1-15; 114/5-6

Cinsi Sapıklar: 26/165-167; 27/54-55; 29/29

Civan: 52/24; 76/19

Cizye: 9/29

Cudi: 11/44

Cuma: 62/9-11

Cumartesi Yasağı: 2/65; 4/47,154; 7/163; 16/124

Cünüplük: 4/43; 5/6

Çamur: 3/49; 5/110; 6/2; 7/12; 15/26, 28, 33; 17/61; 18/186; 23/112; 28/138; 32/7; 37/111; 38/171, 76; 51/33;55/14

Çanak: 34/13

Çekici: 2/212; 3/14; 6/43,122; 8/48; 9/37; 10/88; 11/15; 18/46; 33/32; 35/8; 37/6; 40/37; 43/35; 47/14;48/12

Çekirge: 7/133; 54/7

Çekişmek: 3/20, 44, 61, 65, 152; 4/65; 6/80; 8/43, 46; 11/32, 74; 13/13; 22/19, 67; 26/96; 36/49; 38/64;50/28

Çekiştirmek: 49/12; 104/1

Çelişki: 4/82; 19/82; 67/3

Çırağ: 24/35; 33/46

Çıplaklık: 20/118; 37/145; 47/37; 68/49

Çift: 6/143; 11/40; 13/3; 15/87; 20/53; 22/5; 23/27; 26/7; 31/10; 35/11; 36/36; 38/58; 39/6; 42/11, 50;43/12; 50/7; 51/49; 53/45; 55/52; 75/39; 78/8; 89/3

Çocuk: 2/49,146, 233, 246, 266; 3/10, 47,116; 4/9,11-12, 75, 98,127, 171,176; 5/18; 6/20,101,137,140,151; 7/127,189-190; 8/28; 9/24,55, 69; 10/68; 12/19, 67; 13/38; 14/6,35,37; 15/53; 16/57, 72; 17/3,6,31, 64,111; 18/4, 39, 46, 74, 80, 82; 19/7,12,19-21, 29, 35, 77, 88, 91-92; 21/26, 91; 23/55-56, 91;24/31, 59; 25/2; 26/18, 88,133; 28/4; 31/33; 33/4; 37/100-101,149,153; 39/4; 40/25; 43/17, 81; 51/28;57/20; 58/17, 22; 60/3,12; 63/9; 64/14-15; 68/14; 71/12, 21; 72/3; 73/17; 74/13; 80/36

Çöl: 12/100; 33/20

Dabbet'ülArz: 27/82

Dağ: 2/260; 7/74, 143, 171; 11/42-43; 13/31; 14/46; 15/82; 16/15, 68, 81; 17/37; 18/47, 96; 19/90;20/105; 21/31, 79; 22/18; 24/43; 26/63,149; 27/61, 88; 31/10; 33/72; 34/10; 35/27; 38/18; 41/10; 42/32;50/7; 52/10; 55/24; 56/5; 59/21; 69/14; 70/9; 73/14; 77/10, 27; 78/7, 20; 79/32; 81/3; 88/19; 95/2; 101/5

Dalga: 10/22; 11/42-43; 24/40; 31/32

Dalgıç: 21/82; 38/37

Dallar: 20/71; 56/28

Damar: 69/46

Damga: 3/112; 4/155; 7/100-101; 11/83; 68/16

Damla: 16/4; 18/37; 22/5; 23/13-14; 35/11; 36/77; 40/67; 53/46; 75/37; 76/2; 80/19

Darlık: 3/134; 12/88; 65/6

Davar: 4/119; 20/18; 35/28; 39/6; 40/79; 42/11

Davet: 11/62; 12/31,108; 13/36; 14/10; 28/25; 42/15; 46/31-32; 68/43; 71/5-8

Davud (a.s.): 2/249-251; 4/163; 5/78; 6/84; 17/55; 21/78-80,105; 34/10

Değnek: 24/2, 4

Dehşet: 2/19; 7/116; 14/42; 18/49; 28/32; 54/7; 59/13; 68/43; 70/44

Delil: 2/150, 248; 3/73, 151; 4/91, 144, 153, 165; 6/81, 83, 149; 7/33, 71; 8/42; 9/70; 10/13, 68; 11/17,96; 12/24, 35, 40; 14/9-11; 16/44; 18/15; 20/72; 22/71; 23/45; 25/45; 26/197; 27/21; 29/39; 30/9, 35;37/156; 40/23, 35, 56; 42/15-16; 44/19; 45/25; 51/38; 52/38; 53/23; 98/1-2

Delilik: 7/184; 23/70; 26/27; 34/8, 46; 44/14; 51/39; 54/9; 68/51; 81/22

Demir: 17/50; 18/96; 22/21; 34/10; 40/71; 57/25; 76/4

Denemek: 2/124; 3/152, 154; 4/6; 5/48, 94; 6/53, 165; 7/155; 17/60; 18/7; 20/40, 131; 21/35; 22/53;23/30; 25/20; 27/40, 47; 44/17; 47/4, 31; 67/2; 72/17; 89/15-16

Deniz: 2/50,164; 5/96; 6/59, 63, 97; 7/138,163; 10/22, 90; 14/32; 16/14; 17/66-67, 70; 18/60-61, 63, 79,109; 20/77, 97; 21/82; 22/65; 24/40; 25/53; 26/63; 27/61, 63; 30/41; 31/27, 31; 35/12; 42/32; 44/24;45/12; 51/40; 52/6; 55/19, 24; 81/6; 82/3

Deri: 4/56; 16/80; 22/20; 39/23; 41/20, 22; 52/3; 70/16

Ders: 3/79; 6/105,156; 11/7; 23/21; 29/15; 34/44; 39/21; 68/37

Deve: 6/144; 7/40, 73, 77; 11/64; 12/65, 72; 17/59; 22/36; 26/155; 54/27; 59/6; 77/33; 81/4; 88/17; 91/13

Dilek: 4/1; 9/99; 16/84; 22/52; 30/57; 45/35; 53/24

Dilsiz: 2/18,171; 6/39; 8/22; 16/76; 17/97

Din: 2/120, 130, 256; 3/19, 83, 85; 4/46, 145, 171; 5/3, 54, 57; 6/70, 137, 159; 7/51; 8/39, 72; 9/11-12,29, 33; 10/22; 12/76; 22/78; 24/2, 55; 29/65; 30/30, 32, 43; 31/32; 33/5; 39/2-3; 40/65; 42/21; 48/28;51/6; 60/8-9; 61/9; 82/9; 95/7; 98/5; 107/1; 110/2

Din Günü: 1/3; 56/56; 70/26; 82/15,17-18; 83/11

Dirhem: 12/20

Dişi: 2/178; 4/11, 117, 176; 6/143-144; 7/73, 77; 13/8; 17/40, 59; 26/155; 27/18; 35/11; 37/150; 40/40;41/47; 42/49-50; 43/19; 49/13; 53/21, 27, 45; 54/27; 75/39; 92/3

Doğu-Batı: 2/115,142,177, 258; 7/137; 19/16; 24/35; 26/28; 37/5; 43/38; 55/17; 70/40; 73/9

Doğum: 19/23

Domuz: 2/173; 5/3, 60; 6/145; 16/115

Dost: 2/120, 254; 3/175; 4/25, 45, 76,119,125,139,173; 5/5, 51, 55-57, 80-81; 6/121,128; 7/27; 8/73;13/37; 14/31; 17/73; 18/44; 24/61; 25/28; 26/101; 33/5-6; 40/18; 41/34; 43/36, 67; 44/41; 48/22; 57/15;58/22; 60/9; 69/35; 70/10

Döl Yatağı: 3/6; 13/8

Dua: 2/127, 186; 3/38; 6/52, 63; 7/29, 55-56, 134, 180, 189; 8/35; 9/99, 103; 10/10, 12, 22, 89; 12/34;13/14; 14/39-40; 17/11; 18/28; 19/4, 48; 21/84, 88, 90; 24/41; 25/77; 26/72; 27/62; 30/33; 32/16; 33/43;35/14; 39/8, 49; 40/14, 49-50, 60, 65; 41/51; 43/49; 44/22-23; 52/28; 54/10; 72/19-20

Dudak: 90/9

Dul: 66/5

Duman: 41/11; 44/10-11; 51/1; 55/35; 56/6, 43; 100/4

Duvar: 18/29, 77, 82; 38/21; 59/14

Dünya: 2/85-86, 114, 130,167, 200-201, 204, 212, 217, 220; 3/14, 22, 45, 56, 117, 145,148, 152, 185;4/74, 77, 94,109,134; 5/33, 41; 6/29,32, 70,130; 7/32,51,152,156; 8/67; 9/38,55, 69, 74, 85; 10/7,23-24, 64, 70, 88, 98; 11/15, 60; 12/101; 13/26, 34; 14/3, 27; 15/39; 16/30, 41,107,117,122; 17/18; 18/28,45-46,104; 20/72,131; 21/95; 22/9,11,15; 23/33, 37; 24/14,19, 23, 33; 28/42, 60-61, 77, 79; 29/25, 27,64; 30/7; 31/15, 33; 32/12; 33/28, 57; 35/5; 37/6; 39/10, 26; 40/39, 43, 51; 41/12,16, 31; 42/20, 36

Düşman: 2/36, 85, 97-98,168,193, 204, 208; 3/103,118; 4/45, 92,101; 5/14, 62, 64, 82, 91; 6/112,142;7/22, 24,129,150; 8/60; 9/83,114,120; 10/90; 12/5; 16/4, 27; 17/53; 18/50; 20/39, 80,117,123; 25/31;26/77; 27/45; 28/8, 15,19; 33/20; 35/6; 36/60, 77; 41/19, 28, 34; 43/58, 62, 67; 46/6; 58/8-9; 60/1-2, 4,7; 61/14; 63/4; 64/14

Ebrar: 82/13; 83/18, 22

EbuLeheb: 111/1-5

Ecel: 3/145; 6/2, 60; 7/34, 185; 10/11, 49; 13/38; 15/5; 16/61; 23/43; 29/53; 35/45; 39/5, 42; 40/67; 42/14; 46/3; 63/11; 71/4

Ecir: 2/62, 262, 274, 277; 3/57,172,179,185,199; 4/40, 67, 74, 95,114,146,152,162,173; 5/9; 11/11;17/9; 18/2; 28/54; 33/29, 35, 44; 35/7, 30; 36/11; 39/10, 35; 41/8; 47/36; 48/10, 16, 29; 49/3; 57/7, 11,18-19, 27; 64/15; 67/12; 68/3; 73/20; 84/25; 95/6

Efsane: 8/31; 34/19

Eğlence: 6/70; 7/51, 98; 26/128; 31/6; 37/14; 62/11

Ejderha: 7/107; 26/32

Ekin: 2/71, 205; 3/14,117; 6/136,138,141; 11/100; 12/47; 13/4; 14/37; 16/11; 18/32; 21/15, 78; 26/148;30/51; 32/27; 39/21; 42/20; 44/26; 48/29; 57/20; 105/5

Ekmek: 12/36

Elbise: 7/26-27; 16/80-81,112; 18/31; 22/19, 23; 24/60; 25/47; 33/59; 35/33; 44/53; 74/4; 76/21

Elyesa (a.s): 6/86; 38/48

Emanet: 2/283; 3/75,161; 4/58; 6/98; 8/27; 23/8; 33/72; 70/32

Emanete Riayet: 2/283; 3/75; 4/58; 23/8; 70/32-33

Emel: 15/3; 47/25

Emir: 3/152,186; 5/52; 7/54; 30/4; 44/5; 45/17-18; 65/12; 82/19

Emir Sahipleri: 4/59, 83

Emzirmek: 2/233; 4/23; 22/2; 28/7,12; 65/6

Ensar: 9/100,117; 59/9

Erginlik: 6/152; 12/22; 17/34; 18/82; 22/5; 24/58-59; 28/14

Erzak: 12/59, 63, 65, 70

Eser: 30/50; 36/12; 40/21, 82

Esirler: 2/85; 8/67, 70-71; 47/4

Eşek: 16/8; 31/19; 74/50-51

Eşler: 2/25, 35, 226, 234,240; 3/15; 4/1,12, 20,23, 57; 6/139; 7/19,189; 9/24; 13/23, 38; 16/72; 20/117;21/90; 23/6; 24/6; 25/74; 26/166; 30/21; 33/4, 28, 37, 50, 52-53, 59; 36/56; 37/22, 48; 38/52; 39/6; 40/8;42/11; 43/70; 55/56; 56/37; 58/1; 60/11; 64/14; 66/1, 3-5,10; 70/12, 30; 72/3; 80/36; 111/4

Eşya: 7/85,148; 11/85; 12/17, 79; 20/87; 26/183; 35/12

Et: 2/173; 5/3; 6/145; 16/115; 22/37; 36/72; 49/12; 56/21

Evlât Edinme: 33/4-5, 37

Evlâtlar: 2/233; 3/10; 6/140,151; 8/28; 17/31; 18/46; 42/49-50; 52/21; 57/20; 60/12; 63/9; 64/15; 65/6

Evlilik: 2/221, 230, 232, 235; 4/3, 6,19, 22, 25, 34-35,127-129; 5/5; 24/3, 32-33, 60; 33/37, 49-50, 52-53; 60/10

Eykeliler: 15/78; 26/176; 50/14

Eyüb(a.s.): 6/84; 21/83; 38/41-44

Facir: 38/28; 80/42; 82/14; 83/7

Faiz: 2/275-276, 278-279; 3/130; 4/161; 30/39

Fakirlik-Fakirler: 2/177,184,215,236,268,273; 3/181; 4/6, 8,36,135; 5/89, 95; 6/151; 9/28, 60; 17/26.31; 18/79; 22/28, 36; 24/22, 32; 30/38; 35/15; 47/38; 51/19; 56/67; 59/7-8; 68/24, 27; 69/34; 70/25;74/44; 89/18; 90/16; 93/8,10; 107/3

Fal Okları: 5/3, 90

Fasık: 2/26, 99; 3/82; 5/25-26, 47, 49, 59, 81,108; 7/102,145; 9/8, 24, 53, 80, 84, 96; 10/33; 24/4, 55;27/12; 28/32; 29/34; 32/18, 20; 43/54; 46/20, 35; 49/6,11; 51/46; 57/16, 26-27; 59/5,19; 61/5; 63/6

Fazl-İhsan: 2/64,251,261,268; 3/74,152,174,180; 4/32, 70,130; 9/74-76,117; 10/60; 11/3,108; 16/90;17/20; 29/27, 69; 31/22; 37/80,105,113,121; 39/34, 49; 46/12; 48/29; 49/8; 51/16; 55/60; 57/29; 59/8;62/4; 64/17

Fecir: 2/187; 17/78; 89/1; 97/5

Fesat-Fesatçılık: 2/11-12, 27, 30, 60, 205, 220; 3/118; 5/32-33, 64; 7/56, 74, 85-86,103,127, 142; 8/73;9/47; 10/40, 81, 91; 11/85,116; 12/73; 13/25; 16/88, 92, 94; 17/4; 18/94; 26/152,183; 29/30, 36; 30/41;40/26; 47/22; 89/12

Fetih: 2/89; 4/141; 5/52; 8/19; 14/15; 32/28-29; 48/1,18, 27; 57/10; 61/13; 110/1

Fetva: 4/127,176; 12/41,46

Fey: 59/6-7

Fısk: 2/197, 282; 3/110; 5/3; 6/49,121,145; 7/163,165; 9/67; 49/7

Fitrat: 30/30

Fidyeye: 2/48, 85,123,184,196, 229; 3/91; 5/36; 6/70; 10/54; 13/18; 37/107; 39/47; 47/4; 57/15; 70/11

Firavun: 2/49-50; 3/11; 7/103-104, 106, 109-137; 8/52-54; 10/75-92; 11/96-99; 17/101-103; 20/20-24;26/10-11,18-19, 34-42, 49, 53-58; 27/12; 28/3-6, 8-9, 32, 38-40; 29/39; 38/12; 40/23-33, 36-37, 45-46;43/46-55; 44/17, 25-31; 50/12; 51/39-40; 69/9; 73/15-16; 79/17, 25; 89/10

Fitne: 2/102, 191, 193, 217; 3/7; 4/91; 5/41, 71; 6/23; 8/25, 28, 39, 73; 9/47-49; 10/85; 17/73; 20/90;22/11; 24/63; 29/10; 33/14; 37/63,162; 39/49; 51/14; 54/27; 57/14; 60/5; 64/15; 68/6; 74/31

Fuhuş: 4/15-16, 24-25; 5/5; 12/24; 24/33

Ganimetler: 8/1, 41, 69; 48/19, 21; 59/6-8; 60/11

Gayb: 2/3,33; 3/44,179; 6/50,59, 73; 7/188; 9/94; 10/20; 11/31,123; 12/102; 13/9; 16/77; 18/26; 19/61;21/49; 23/92; 27/65; 32/6; 34/3, 53; 35/18, 38; 36/11; 39/46; 49/18; 50/33; 52/41; 53/35; 57/25; 59/22;62/8; 64/18; 67/12; 68/47; 72/26; 81/24

Gazap: 1/7; 2/61, 90; 3/112,162; 5/60, 80; 7/71,152; 8/16; 9/58; 16/106; 20/81, 86; 24/9; 25/12; 35/39;40/10; 42/16, 37; 47/28; 48/6; 58/14; 60/13; 61/3

Gebelik: 7/189; 13/8; 19/22; 22/2; 31/14; 35/11; 41/47; 46/15; 65/4, 6; 81/4

Gece: 2/51,164,187, 274; 3/27,113,190; 4/108; 6/13, 60, 76, 96; 7/4, 54, 97,142; 10/6, 24, 27, 50, 67;11/81,114; 13/3,10; 14/33; 15/65; 16/12; 17/1,12, 78-79; 19/10; 20/77,130; 21/20,33, 42; 22/61; 23/67,80; 24/44; 25/47, 62, 64; 26/52; 27/49, 86; 28/71-73; 30/23; 31/29; 34/18, 33; 35/13; 36/37, 40; 37/138;39/5, 9; 40/61; 41/37-38; 44/3-4, 23; 45/5; 50/40; 51/17; 52/49; 57/6; 69/7; 71/5; 73/2, 6, 20; 74/33;76/26; 78/10; 79/29; 81/17; 84/17; 89/2, 4; 91/4; 92/1; 93/2; 97/1-3; 113/3

Geçim: 2/241; 7/10; 15/20; 20/124; 39/29; 78/11

Gemi: 2/164; 7/64; 10/22, 73; 11/37-38; 14/32; 16/14; 17/66; 18/71, 79; 22/65; 23/22, 27-28; 26/119;29/15, 65; 30/46; 31/31; 35/12; 36/41; 37/140; 40/80; 42/32; 43/12; 45/12; 54/13; 55/24; 69/11

Genç: 12/36; 18/10,13, 60, 62; 56/17

Gırtlak: 40/18

Giyim: 14/50; 16/14; 21/80

Gökler: 2/19, 22,29,33,59,107,116-117,164,255,284; 3/5,29, 83,109,129,133,180,189-191; 4/126,131-132,153,170-171; 5/17-18, 40, 97,112,114,120; 6/1,3, 6,12,14, 73, 75, 79, 99,101; 7/54, 96,158,162, 185, 187; 8/11, 32; 9/36, 116; 10/3, 6, 18, 24, 31, 55, 61, 66, 68, 101; 11/7, 44, 52, 107-108, 123;12/101,105; 13/2,13,15-17; 14/2,10,19, 24, 32, 38, 48; 15/14,16, 22, 85; 16/3,10, 49, 52, 65, 73, 77;17/44, 55, 92-93, 95, 99,102; 18/14, 26, 40, 45, 51; 19/65, 90, 93; 20/4, 6, 53; 21/4,19, 30, 32, 56

Gölge: 2/57, 210; 4/57; 7/160, 171; 13/15, 35; 16/48, 81; 25/45; 26/189; 28/24; 31/32; 35/21; 36/56;56/30, 43; 76/14; 77/30-31, 41

Gömlek: 12/18, 25-28, 93

Gönülden Yapılan Davranışlar: 2/116,139,158,184, 238; 3/17, 43; 4/4, 34; 10/22; 11/75; 16/120; 29/65;30/26, 31, 33; 31/15, 32; 33/31, 35; 34/9; 38/24; 39/8-9; 66/5,12

Gösteriş Yapmak: 2/264; 4/38,142; 8/47; 107/4-6

Göz: 2/7, 20, 50; 5/83; 6/103,110; 7/47,116,179; 8/44; 9/92; 10/31; 11/28, 31; 12/84, 93, 96; 14/42-43;15/15; 16/108; 18/28,101; 21/97; 22/46; 23/78; 24/30-31, 37, 43; 27/13; 32/9; 33/10,19; 36/66; 38/63;40/19; 43/71; 45/23; 54/7, 37; 67/3-4, 23; 68/43, 51; 70/44; 79/9

Göz Aydınlığı: 19/26; 25/74; 32/17; 33/51

Göz Dikmek: 15/88; 20/131

Göz Kayması: 33/10; 38/63

Göz-Kaş İşareti İle Ayıplamak: 104/1

Gurur-Aldanma: 3/24; 4/120; 6/70,112,130; 7/22, 51; 8/49; 17/64; 28/78; 31/33; 33/12; 35/5, 40; 40/4;45/35; 57/14, 20; 67/20

Gusül: 4/43; 5/6

Gül: 55/37

Gülmek: 9/82; 11/71; 23/110; 27/19; 43/47, 57; 53/43, 60; 80/39; 83/29, 34

Gümüüş: 3/14; 9/34; 43/33; 76/15-16, 21

*Günah:*2/81,85,173,181-182,188,203,219,229-230,271,276,282-283;3/11;4/20,25,31,48, 50,107,111-112; 5/2-3, 49, 62-63, 107; 6/31, 120; 7/100, 182; 8/54; 9/91, 102; 16/25; 17/15,

17, 31; 20/100;24/11, 61; 25/58, 70; 29/40; 30/47; 33/33,53,58, 71; 35/18; 36/65; 39/7; 40/3,21,55; 42/37; 45/7; 47/19;48/1-2; 49/12; 51/59; 52/23; 53/32, 38; 55/39; 56/25, 46; 58/8-9; 61/12; 67/11; 68/12; 76/24; 83/12, 29;91/8-10,14

Güneş: 2/258; 6/78, 96; 7/54; 10/5; 12/4; 13/2; 14/33; 16/12; 17/78; 18/17, 86, 90; 20/119,130; 21/33;22/18; 25/45; 26/60; 27/24; 29/61; 31/29; 35/13; 36/38, 40; 39/5; 41/37; 50/39; 55/5; 71/16; 75/9; 76/13;81/1; 91/1

Güve: 7/133

Güvence: 4/21

Güvende Olmak: 7/97-99; 12/107; 27/89; 28/31, 57; 41/40

Güvenilirlik: 5/12; 7/68; 12/54; 26/107,125,143,162,178; 27/39; 28/26; 29/167; **44/18; 81/21**

Güvenlik: 2/125-126,196,239; 3/97,154; 4/91,103; 6/81-82; 9/6,**26,40**; **12/99**; **14/35**; 15/146,82; 16/80,112; 24/55; 26/146; 34/18, 37; 44/51, 55; 48/4,18, 26-27; 106/4

Güvenmek: 2/283; 3/73; 12/11, 64

Haber: 4/83; 33/60; 47/31; 49/6

Habil ve Kabil: 5/27-30

Hacc: 2/158,189,196-198, 200, 203; 5/1-2, 96; 22/25, 27

Haddi Aşmak: 2/178, 229; 6/146; 38/24; 42/14, 39, 42; 45/17; 49/9

Hainlik-İhanet: 3/161; 4/105,107; 5/13; 8/27, 58, 71; 12/52; 22/38; 40/19; 66/10

Hakem: 4/35,65; 5/43; 6/114

Haman: 28/6, 8, 38; 29/39; 40/23-24, 36

Hanif(Muvahhid): 2/135; 3/67, 95; 4/125; 6/79,161; 10/105; 16/120,123; 22/31; 30/30; 98/15

Haraç: 23/72

Haram Aylar: 2/194, 217; 5/2, 97; 9/5, 36

Hardal Tanesi: 21/47; 31/16

Harun (a.s): 4/163; 6/84; 7/142,150; 10/75; 19/53; 20/29-35, 70, 90; 21/48; 23/45; 25/35; 37/114,119-120

Harut ve Marut: 2/102

Hastalık: 2/10,177,184-185,196; 3/49; 4/43,102; 5/6, 52; 8/49; 9/91,125; 12/85; 20/22; 21/83; 22/53;24/50, 61; 26/80; 33/12, 32, 60; 37/89,145; 47/20, 29; 48/17; 56/55; 73/20; 74/31

Havari: 3/52; 5/111-113; 61/14

Havuz: 34/13

Hayır (İyilik): 2/110,148,177,189,195, 216, 271; 3/26,134; 4/79,114,125,149; 5/48; 10/107; 11/114;16/128; 21/35; 22/77; 23/61

Hayvanlar: 2/171; 3/14; 5/1-4, 95; 6/136, 138-139, 142; 7/179; 10/24; 16/5, 10, 66, 80; 20/54; 21/78;22/18, 28, 30, 34; 23/21, 27; 25/44, 49; 26/119, 133; 32/27; 35/28; 36/71; 43/12; 47/12; 54/29; 79/33;80/32

Hazine: 6/50; 11/12, 31; 12/55; 15/21-22; 17/100; 25/8; 26/58; 28/76; 38/9; 52/37; 63/7; 72/26

Helal Rızık: 2/168; 5/88; 8/69; 16/114

Hendek Savaşı: 33/9-25

Heva: 2/120,145; 4/135; 5/48-49, 77; 6/56, 119, 150; 7/176; 13/37; 20/16; 23/71; 28/50; 30/29; 42/15;45/18, 23; 47/14,16; 53/3, 23; 54/3; 79/40

Heykel: 7/148; 20/88; 21/52; 34/13

Hıristiyanlar: 2/62,111,113,116,120,135,140; 3/55, 67; 5/14,17-18, 47,51, 69, 72, 82; 9/30-31; 22/17;57/27

Hırsız-Hırsızlık: 5/38; 12/70, 73, 77, 81; 60/12

Hicr Halkı: 15/80

Hicret: 2/218; 3/195; 4/89,97,100; 8/72, 74-75; 9/20; 16/41,110; 22/58; 24/22; 29/26; 33/50; 59/9; 60/10

Hidayet: 2/185; 9/24; 45/23; 53/30

Hikmet: 2/32,129,151, 209, 220, 231, 240, 251, 260, 269; 3/6, 48, 58, 62, 81,126,164; 4/11,17, 24, 26,54, 56, 92,104,111,113,130,158,165,170; 5/38,110; 6/18, 73, 83, 89,128; 8/10, 49, 63, 67, 71; 9/15,40, 60, 71, 97,106,110; 10/1; 11/1; 12/6, 83, 100; 14/4; 15/25; 16/60,125; 17/39; 19/12; 22/52; 24/10,18, 58-59; 26/21, 83; 27/6, 9; 28/14, 43; 29/26, 42; 30/27; 31/2, 9,12, 27; 33/1, 34; 34/1, 27; 35/2; 36/2;38/20; 39/1; 40/8; 41/42; 42/51; 43/4, 63, 84; 44/4; 45/2, 37; 46/2; 48/4, 7,19; 49/8; 50/8; 51/30; 54/5;57/1; 59/1; 60/5,10; 61/1; 62/2-3, 5; 64/18; 66/2; 76/30

Hile: 3/120; 4/76; 6/123-124; 8/18; 10/21; 12/34, 50, 52, 102; 13/33, 42; 14/46; 16/26, 127; 20/60, 69; 27/50-51; 34/33; 35/43; 40/25, 37, 45; 52/42, 46; 71/22; 77/39; 86/15

Hortum: 68/16

Hoş görmek: 4/4; 5/13; 15/85; 24/22; 64/14

Hud(a.s) ve Ad Kavmi: 7/65-72; 11/50-60, 89; 25/38; 26/123-140; 29/38; 41/13,15; 46/21-26; 51/41-42; 53/50; 54/18-20; 69/4, 6-7; 89/6

Hudeybiye Barışı: 48/1, 3,12,15-16,18-22, 24-28; 60/12

Huneyn Günü: 9/25-26

Huri: 44/54; 52/20; 55/72; 56/22

Hurma: 2/266; 4/49, 77; 6/99, 141; 13/4; 16/11, 67; 17/71, 91; 18/32; 19/23, 25; 20/71; 23/19; 26/148; 36/34, 39; 50/10; 54/20; 55/11; 59/5; 69/7; 80/29

Huşu: 2/45; 17/106-107,109; 41/39

Hüdhüd: 27/20-25, 28-29

Hükümdar: 2/247-248; 12/43, 50, 54, 72, 76; 20/114; 27/34

Hüsran: 2/64,121; 3/149; 4/119; 5/5, 30, 53; 6/12, 20, 31,140; 7/9, 23,53, 92, 99,149,178; 8/37; 10/45,95; 11/21-22, 47; 18/103; 21/70; 23/34, 103; 29/52; 39/15, 63, 65; 40/78, 85; 41/23, 25; 42/45; 45/27; 58/19; 63/9; 65/9

Irmak: 2/25, 74,249, 266; 3/15,136,195,198; 4/13,57,122; 5/12, 85,119; 6/6; 7/43; 9/72, 89,100; 10/9; J3/3, 35; 14/23, 32; 16/15, 31; 17/91; 18/31, 33; 20/76; 22/14, 23; 25/10; 27/61; 29/58; 39/20; 43/51; 47/12,15; 48/5,17; 54/54; 57/12; 58/22; 61/12; 64/9; 65/11; 66/8; 71/12; 85/11; 98/8

Irz: 21/91; 23/5; 24/30-31; 33/35; 66/12; 70/29

Islah: 2/11, 220; 4/16,146; 6/54; 7/142; 11/88,117; 16/119; 28/19; 33/71; 42/40

İslık Çalmak: 8/35

İssız: 2/259; 19/22; 22/31

Işık: 6/78; 24/35

İblis: 2/34; 7/11; 15/31-32; 17/61; 18/50; 20/116; 26/95; 34/20; 38/74-75

İbrahim (a.s) ve Kavmi: 2/124-128,130-133,135-136,140,258; 3/33-34, 65, 67-68, 84, 95, 97; 4/54,163;6/74-81, 83-84,161; 9/70,114; 11/69-76; 12/6, 38; 14/35-41; 15/51-60; 16/120-123; 19/41-50,58; 21/51-73; 22/26-27, 42-43, 78; 26/69-89; 29/16,18, 24-27, 31-32; 33/7; 37/83-113; 38/45-47; 42/13; 43/26-27;51/24-36; 53/37; 57/26; 60/4; 87/19

İçki: 2/219; 5/90-91; 10/4; 16/67; 18/29; 37/67

İdde: 2/228,231-235,240; 65/1-7

İdris (a.s): 19/56-57; 21/85-86

İffet: 4/25; 5/5; 23/5; 70/30

İftira: 3/24, 94; 4/20, 48, 112; 6/21, 93, 137-138, 140, 144; 7/37, 89; 10/17, 59-60, 69; 11/18; 16/101;18/15; 24/4,11-12,16, 23; 25/4; 29/68; 33/58; 60/12

İhanet: 2/187; 3/161; 4/107; 5/13; 8/27, 58,71; 12/52; 66/10; 89/16

İhlas: 19/51; 38/46

İhram: 5/1-2, 95-96

İhtiyar: 2/266; 3/40; 11/72; 14/39; 15/54; 16/70; 19/4; 22/5; 28/23; 30/54

İktidar: 18/84, 95; 22/41; 24/31, 55; 28/6; 46/26

İlim: 2/120, 145; 3/7, 18-19, 61; 4/162; 6/80, 119, 143, 148; 7/7, 89; 10/93; 12/22, 68; 13/37; 16/27;17/85, 107; 18/65; 19/43; 20/98; 21/74, 79; 22/54; 27/15, 42; 28/14, 80; 29/49; 30/56; 34/6; 40/7, 83;42/14; 43/61; 44/32; 45/17, 23; 46/4, 23; 47/16; 53/30; 58/11

İlimde Derinleşenler: 3/7; 4/162

İlyas (a.s): 6/85; 37/123,130

İmran: 3/33, 35; 66/12

İmtihan: 2/49,155, 249; 3/186; 7/141,163,168; 8/17; 10/30; 14/6; 16/92; 21/35; 29/2-3; 33/11; 37/106;38/24,34;44/33;47/31;49/3;60/10

İmza: 9/1,4

İnat: 11/59; 14/15; 50/24; 67/21; 74/16

İnci: 16/14; 22/23; 24/35; 35/33; 52/24; 55/22; 56/23; 76/19

İncil: 3/3, 48, 65; 4/47; 5/46-47, 66, 68,110; 7/157; 9/111; 48/29; 57/27

İncir: 95/1

İnek: 2/67-71; 6/144; 12/43-46

İnfak: 2/3, 195, 215, 219, 254, 261-262, 264-265, 267, 270, 272-274; 3/17, 92, 134; 4/38-39; 5/64; 8/3,60; 9/53-54, 91-92, 98-99, 121; 13/22; 14/31; 16/75; 22/35; 28/54; 32/16; 34/39; 35/29; 36/47; 42/38;47/38; 57/7,10; 63/7,10; 64/16

İnşa Etmek: 18/21, 77, 94; 23/14, 78; 26/128; 28/38, 45; 29/20; 37/97; 50/36; 53/32; 54/13; 56/35, 62, 72;67/23

İnşallah: 2/70; 18/69; 28/27; 37/102

İntikam: 3/4; 7/126,136; 9/74; 14/47; 15/79; 30/47; 32/22; 39/37; 43/25, 41,55; 44/16; 47/4; 54/10; 85/8

İpek: 18/31; 22/23; 35/33; 44/53; 76/12, 21

İrem: 89/7

İrin: 14/16; 38/57; 69/36; 78/25

İsa (a.s): 2/87,136, 253; 3/45-55,59-60, 84; 4/155-159,163,171-172; 5/17, 46, 72-75, 78,110-118; 6/85;9/30-31; 19/16-35; 23/50; 33/7; 42/13; 43/57-65; 57/27; 61/6,14

İshak (a.s): 2/133,136; 3/84; 4/163; 11/71; 12/6, 38; 14/39; 21/72; 37/112

İslam: 2/208; 3/19, 85,110; 5/3; 6/125; 9/74; 39/22; 47/7; 49/14; 57/14; 61/7, 9; 62/11; 65/6

İsmail (a.s): 2/125,127,133,136,140; 3/84; 4/163; 6/86; 14/39; 19/54-55; 21/85; 38/48

İspat: 4/153; 7/33; 30/35

İsraf: 4/6; 6/141; 7/31; 17/26-27; 25/67

İsrail: 3/93; 19/58

İsrail oğulları: 2/40, 47, 83,122, 211,246; 3/49, 93; 5/12,32, 70, 72, 78,110; 7/105,134,137-138; 10/90,93; 17/2, 4,101,104; 19/58; 20/47, 80, 94; 26/17, 22, 59,197; 27/76; 32/23; 40/53; 43/59; 44/30; 45/16;46/10; 61/6,14

İstiğfar: 3/135,159; 4/64,106,110; 5/74; 8/33; 9/80,113; 11/3,52, 61, 90; 12/97-98; 18/55; 19/47; 24/62;40/7, 55; 41/6; 42/5; 48/11; 51/18; 60/4,12

İstişare: 2/233; 3/159; 42/38

İşkence: 2/49; 7/141; 14/6,12; 16/110; 29/10; 85/10

İtaat İsyan ve Elçinin Görevi: 3/32, 132, 152, 164; 4/13-14, 46, 59, 64-65, 80, 83, 115; 5/92; 7/35, 157;8/1, 20, 46; 9/71, 120; 20/90; 24/47, 51-54, 56, 62-63; 26/108, 110, 126, 131, 144, 150-151, 163, 179;33/21, 36, 66, 71; 47/33; 48/10; 49/14; 58/5, 8,13; 59/4; 62/2; 64/12,16; 65/11

İyilik: 2/44, 58, 83,112,177,189,195, 201, 224, 229, 236; 3/92,104,120,134,148,172,193,198; 4/40,62,78-79,114,125,128; 5/2,13, 85, 93; 6/17, 84,151,154,160; 7/56, 95,131,156,161,168; 9/50, 67,71, 91,107,112,120; 11/114-115; 12/11, 22,36, 56, 78, 90,100; 13/6, 22; 16/128; 17/7, 23; 25/70; 27/11,46, 89; 28/14, 54, 84; 31/14-15; 39/10; 41/34; 42/23; 46/15; 52/28; 60/8; 74/6; 80/16

İzzet: 10/65; 35/10; 38/82; 63/8

Kâbe: 2/125; 3/96-97; 5/97; 22/26

Kabile: 4/90; 49/13

Kabir: 22/7; 35/22; 36/51; 50/42; 54/7; 70/43; 80/21; 82/4; 100/9

Kabuk: 17/46; 41/25; 43/36

Kaburga: 86/7

Kadeh: 37/45; 52/23; 56/18; 76/5,17; 78/34

Kader: 3/145,154; 6/2, 35; 7/34; 8/68; 9/51; 10/19, 49; 11/6, 8, 37, 56,107-108, 110; 13/11, 31-32, 38-39; 15/4; 16/61; 17/58; 20/40, 129; 23/43; 24/43; 27/74-75; 29/53; 31/34; 32/5; 33/38; 34/3, 30; 35/11,45; 41/45, 47; 42/14; 47/19; 54/49, 51-53; 57/22; 59/3; 64/11; 65/3; 71/4; 72/25, 28

Kadınlar: 2/35, 49,187,197, 222-223, 226-237, 240-241; 3/35-37, 42-44, 47, 61; 4/1, 3-4, 7, 11-12, 15,19-25, 32-36, 43, 75-76, 98,124,127-130; 5/38; 6/100-101,139; 7/81,127,141,189; 9/24, 67-68, 71-72;11/71-72; 12/21,23-30

Kadınların Giyimi: 24/31, 60; 33/59

Kadınların /Mahremleri: 24/31; 33/55

Kadir Gecesi: 97/1-5

Kafile: 12/10, 70, 94

Kafir: 2/19,24,34, 89-90, 98,104-105,161,191,217, 250,254,264,276,286; 3/13,28, 32, 91,131,147;4/37,101-102,139-141, 144, 151, 161; 5/44, 54, 57, 67-68, 102; 6/28,122; 7/37;

8/15, 18-19, 65; 9/32,37, 40, 68-69, 73,120,125; 10/86; 11/42, 48; 12/87; 16/27; 17/8; 18/102; 19/83; 25/52, 55; 28/86; 30/14,45; 33/1, 8, 48, 64; 35/39; 36/70; 37/21, 63; 38/4, 74; 39/3, 32, 59, 71; 40/6, 14, 25, 50, 74, 85; 41/50;42/26; 43/24, 30; 47/10-11; 48/13, 22, 29; 50/2; 54/8, 10, 43; 57/20; 58/4-5; 60/10-11, 13; 61/8; 64/2;66/9; 67/20, 28; 69/50; 70/2; 71/26-27; 74/9-10

Kağıt: 6/7, 91

Kahin: 52/29; 69/42

Kahkaha: 43/57

Kainatın Yarattığı: 6/101; 7/54; 10/3, 5; 11/7; 14/19; 15/85; 16/3; 21/30; 25/59; 29/44; 30/8; 32/4; 39/5;41/11-12; 44/39; 46/3; 50/38; 57/4; 65/12

Kale: 33/26; 34/13; 59/2

Kalem: 3/44; 31/27; 68/1; 96/4

Kalp: 2/7,10, 74, 88, 93, 97,118, 204, 225, 235, 260, 283; 3/7-8,103,118-119,126,151,154,156,159,167; 4/63, 90,155; 5/7,13, 41, 52,113; 6/25, 43, 46,110,113; 7/43,100-101,179; 8/2,10-12, 24, 43, 49,63, 70; 9/8,15, 45, 60, 64, 77, 87, 93,110,117,125,127; 10/57, 74, 88; 11/5,23; 13/28; 14/37, 43; 15/12,47; 16/22, 78, 108; 17/36, 46, 51; 18/14, 28, 57; 21/3; 22/32, 35, 46, 53-54; 23/60, 63, 78; 24/37, 50;25/32; 26/89,194, 200; 27/74; 28/10, 69; 29/10, 49; 30/59; 31/23; 32/9; 33/4

Kalpleri Isındırılacaklar: 9/60

Kalu Bela: 7/172-173

Kamçı: 22/21; 89/13

Kanat: 15/88; 26/215; 28/32; 35/1; 67/19

Kanıt: 2/139; 4/174; 12/24; 23/117

Karargah: 25/66, 76; 33/33

Kardeşlik-Kardeşler: 2/178, 220; 3/103, 156, 168; 4/11-12, 23,176; 5/25, 30-31; 6/87; 7/38, 65, 73, 85,111,142,150-151, 202; 9/11, 23-24; 10/87; 11/50, 61, 84; 12/5, 7-8, 58-59, 63-65, 69-70, 76-77, 87, 89-90,100,102; 15/47; 17/27; 19/28, 53; 20/30, 40, 42; 23/45; 24/31, 61; 25/35; 26/36,106,124,142,161;27/45; 28/11-12, 34-35; 29/36; 33/5,18, 55; 38/23; 46/21; 49/10,12; 50/13; 58/22; 59/9-11; 70/12; 80/34

Karga: 5/31

Karı-Kocanın Arasını Düzeltmek: 4/35

Karın: 2/174; 3/35; 16/66, 78; 24/45; 37/144

Karınca: 27/18

Karia: 69/4

Karun: 28/76-83; 29/39; 40/24

Kasaba: 18/77:25/51

Kasırga: 2/266; 17/68; 41/16; 54/19, 34; 69/6

Kaş: 74/22; 83/30; 104/1

Katır: 16/8

Katip: 2/282-283; 80/15

Kavga: 2/197; 28/15

Kavruk Bitki: 7/58

Kaya: 18/63; 31/16; 53/34; 89/9

Kaynak: 4/130; 37/45; 39/21; 54/12; 76/6; 83/28; 88/5,12

Kazık: 38/12; 78/7; 89/10

Keçi: 6/143

Kefaret: 5/45, 89, 95

Kefil: 12/72; 16/91

Kemik: 2/259; 6/146; 17/49, 98; 19/4; 21/100; 23/14, 35, 82; 36/78; 37/16, 53; 56/47; 75/3, 26; 79/11; 86/7

Kevser: 108/1

Kible: 2/142-145,150

Kınama: 5/54; 7/18; 12/32, 92; 14/22; 17/18, 22, 29, 39; 23/6; 37/142; 51/40, 54; 68/30, 49; 70/30; 75/2

Kıyas: 2/178-179; 16/126

Kısır: 3/40; 19/5, 8; 42/50; 51/29

Kıskançlık: 2/90,109, 213; 3/19; 4/54,128; 48/15; 81/24

Kısmet Aramak: 5/3

Kıtalar: 13/4

Kıyamet: 2/85,113,174, 212; 3/55, 77,161,180,185,194; 4/87,109,141,159; 5/14, 36, 64; 6/12; 7/32,167,172; 10/60; 11/60, 98-99; 12/107; 16/25,27,124; 17/13,58, 62, 97; 18/21,36,105; 19/75,95; 20/15,100-101, 124; 21/47, 49; 22/1, 7, 9, 17, 55, 69; 23/16; 25/11, 69; 28/41-42, 61, 71-72; 29/13, 25; 30/12,14, 55; 31/34; 32/25; 33/63; 34/3; 35/14; 39/15, 24, 31, 47, 60, 67; 40/32, 46, 59; 41/40, 47, 50; 42/17-18, 45; 43/61, 66, 85; 45/17, 26-27, 32; 46/5; 47/18; 56/1; 58/7; 60/3; 68/39; 69/15; 75/6; 79/42; 88/1

Kız: 3/36; 4/12, 23,176; 6/100; 11/78-79; 15/71; 16/57-58; 19/28; 20/40; 24/31, 61; 28/11, 27; 33/50,55,59; 37/153; 43/16; 52/39; 66/12; 78/33; 81/8

Kilise: 22/40

Kin: 3/118; 5/14, 64; 59/10; 60/4; 108/3

Kitaplar: 2/4, 41, 78-79,136, 285; 3/84; 4/136; 13/36; 29/46-47; 35/25; 57/26

Koca: 2/228, 230, 232; 4/35,128; 11/72; 24/31

Kocakarı: 26/171

Kocamışlık: 11/72

Komşu: 4/36

Korkaklık: 3/156; 4/72-73; 8/15-16; 9/44, 49, 56-57

Koyun: 6/143,146; 38/23-24

*Köle: 2/177-178, 221; 4/92; 5/89; 9/60; 24/32; 26/22; 58/3; **90/12-13***

Köpek: 7/176; 18/18, 22

Kötü Ad Takmak: 49/11

Kötülük: 2/169; 4/79, 85, 118-119; 5/2; 6/128, 160; 10/27; 12/53; 16/90; 24/21; 29/4; 41/46; 42/37, 40-42; 45/15; 50/16; 99/8

Kulak: 2/7, 19; 4/119; 5/41-42, 45; 6/25; 7/179, 195; 9/61; 10/31; 15/18; 16/108; 17/36, 46; 18/11, 57;22/46; 23/78; 26/223; 31/7; 32/9; 41/5,16, 44; 46/29; 50/37, 41; 54/19; 67/23; 71/7

Kum Yığını: 73/14

Kumar: 2/219; 5/90-91

Kupalar: 76/15

Kur'an: 2/185; 5/101; 6/19; 7/204; 9/111; 10/15, 37, 61; 12/2-3; 13/31; 15/1, 87, 91; 16/98; 17/9, 41, 45-46, 60, 78, 82, 88-89,106; 18/54; 20/2,113-114; 25/30, 32; 27/1, 6, 76, 92; 28/85; 30/58; 34/31; 36/2, 69;38/1; 39/27-28; 41/3, 26, 44; 42/7; 43/3; 46/29; 47/24; 50/1, 45; 54/17; 55/2; 56/77; 59/21; 72/1; 73/4,20; 75/17-18; 76/23; 84/21; 85/21

Kurbağa: 7/133

Kurban: 2/196; 3/183; 5/2, 27, 95, 97; 37/103,107; 108/2

Kureyş: 106/1-4

Kurt: 12/14,17

Kuş-Kuşlar: 2/260; 3/49; 5/110; 6/38; 12/36, 41; 16/79; 17/13; 21/79; 22/31; 24/41; 27/16-17, 20; 34/10;38/19; 67/19; 105/3

Kuşku: 2/147; 3/60; 6/2, 114; 9/45; 10/94, 104; 15/63; 24/50; 29/48; 34/51-54; 40/34; 43/61; 44/50;49/15; 57/14; 74/31

Kuşluk Vakti: 7/98; 20/59; 79/46; 93/1

Kutsal: 5/21; 20/12; 79/16

Kuyu: 12/10,15; 22/45

Lakap: 49/11

Lanet: 2/88-89,159,161; 3/61, 87; 4/46-47, 52, 93,118,155; 5/13, 60, 64, 78; 7/38, 44; 9/68; 11/18, 60,99; 13/25; 15/35; 17/60; 24/7, 23; 28/42; 29/25; 33/57, 61, 64, 68; 38/78; 40/52; 47/23; 48/6

Leş: 2/173; 5/3; 6/145

Levh-i Mahfuz: 13/39; 43/4; 50/4; 57/22; 80/13-16; 85/22

Levha: 7/145,150,154

Lokman {a.s.}: 31/12-13,16-19

Lut(a.s) ve Kavmi: 6/86; 7/80-84; 11/70, 74, 77-83, 89; 15/59-77; 21/74-75; 26/160-175; 27/54-59; 29/25-35; 37/133-138; 38/13; 50/13; 54/33-39

Maden: 30/9; 34/12; 70/8

Mağara: 9/40, 57; 18/10-11,16-17, 2

Mahrem Olanlar: 4/23-24

Mallar: 2/155,177,188, 247, 261-262, 264-265, 274; 3/10,116,186; 4/2,5-6,10, 24, 29, 34, 38, 95,161;6/152; 8/28, 36, 72; 9/20, 24, 34, 41, 44, 55, 69, 81, 85, 88,103,111; 10/88; 11/29, 87; 12/19; 17/6, 34,64; 18/34, 39, 46; 19/74, 77; 23/55; 24/33; 26/88; 27/36; 30/39; 33/27; 34/35, 37; 38/32; 47/36; 48/11;49/15; 51/19; 57/20; 58/17; 59/8; 61/11; 63/9; 64/15; 68/14; 69/28; 70/24; 71/12, 21; 74/12; 89/20; 90/6;92/11,18; 100/8; 104/2-3; 111/2

Manastır: 22/40

Maşallah: 18/39

Maymun: 2/65; 5/60; 7/166

Medine: 9/101,120; 33/13,60; 59/9; 63/8

Mekke: 6/92; 9/40; 29/67; 48/24; 95/3

Melekler: 2/30-31,34, 98,102,161,177,210,248,285; 3/18,39, 42, 45, 80, 87,124-125; 4/97,136,166,172; 6/8-9, 50, 75, 93,111,158; 7/11. 20; 8/9,12, 50; 11/12, 31; 12/31; 13/13, 23; 15/7-8, 28, 30; 16/2,28, 32-33, 49; 17/40, 61, 92, 95; 18/50; 19/9; 20/116; 21/103; 22/75; 23/24, 88; 25/7, 21-22, 25; 32/11;33/43, 56; 34/40; 35/1; 36/83; 37/8, 150; 38/69, 71, 73; 39/75; 41/14, 30; 42/5; 43/19, 53, 60; 47/27;50/23-24; 53/26-27; 66/4; 69/17; 70/4; 74/31; 78/38; 89/22; 97/4

Mercan: 16/14; 55/22, 58

Mercimek: 2/61

Merdiven: 6/35; 43/33; 52/38

Merhamet: 3/132; 4/110; 7/149,151; 12/92; 16/7, 47; 17/8, 54, 66; 18/81; 21/83; 22/65; 23/75,109,118;26/9; 29/21; 30/21; 48/29; 57/27; 90/17

Meryem: 2/87, 253; 3/33-37, 42-45; 4/156-157,171; 5/17, 46, 72, 75, 78,110,112,114,116; 9/31; 19/16,27, 34; 23/50; 33/7; 43/57; 57/27; 61/6,14; 66/12

Mescid: 2/187; 7/29, 31; 9/17-18,107-108; 17/1, 7; 18/21; 19/11; 22/40; 72/18

Mescid-i Aksa: 17/1

Mescid-i Haram: 2/125,149,158,191,196; 5/2; 8/34-35; 9/7,19; 17/1; 22/25-26, 29, 33

Mesih: 3/45; 4/157,171-172; 5/17, 72, 75; 9/30-31

Mesken: 9/72; 28/58; 46/25

Meş'ar-ı Haram: 2/198

Meta: 2/36; 3/14,185; 4/77; 7/24; 10/23, 70; 11/3; 13/17,26; 16/80,117; 24/29,33; 25/18; 26/207; 28/60-61; 30/34; 31/24; 33/16; 40/39; 42/36; 43/29, 35; 47/12; 56/73; 57/20

Mevla: 2/286; 3/150; 6/62; 8/40; 9/51; 10/30; 22/78; 66/2, 4

Meyve: 6/99; 12/31; 16/11, 67, 69; 35/27; 38/51; 41/47; 43/73; 44/55; 47/15; 52/22; 55/11, 52, 54, 68; 56/20, 29, 32; 77/42; 80/31

Mısır: 2/61; 10/87; 12/21, 99; 43/51

Mikail (a.s.): 2/98

Minnet: 2/264; 49/17

Miras Hükümleri: 4/2,7-12,19,33, 176; 5/106-108; 8/75

Misak: 2/63, 83-84, 93

Misal Vermek: 6/101; 17/48; 25/33

Mucize: 7/132-133; 20/22-23; 79/20

Muhacir: 9/100,117; 33/6

Muhammed'in (a.s) Peygamberliği: 2/119, 252; 4/105; 5/67; 6/14, 48; 7/158; 11/2; 13/7; 16/89; 17/54; 18/110; 21/107; 22/49; 25/56; 27/91-92; 33/40, 45-47; 34/28; 35/24; 36/2-6, 69; 38/65-70; 42/6; 46/9; 48/8-9

Muhkem ve Müteşabih Ayetler: 3/7

Muhsin: 31/3

Musa (a.s.): 2/51-61, 63-64, 67-71, 87-88,92-93,108,136,246; 4/153,164; 5/20-26; 6/84, 91,154; 7/103-107, 109-145, 148-162; 10/75-93; 11/96, 110; 14/5-8; 17/2, 101-104; 18/60-82; 19/51; 20/9-98; 21/48; 23/45-49; 25/36; 26/10-67; 27/7-14; 28/3-48, 76; 29/39; 32/23; 33/7, 69; 37/114-122; 40/23-46, 53; 41/45; 42/13; 43/46-56; 46/12, 30; 51/38-40; 53/36; 61/5; 79/15-26; 87/19

Musibet: 2/156; 3/165; 4/62, 72; 5/49,106; 7/100; 9/50; 22/35; 28/47; 42/30; 57/22; 64/11

Mutluluk: 4/13, 73; 5/119; 6/16; 9/20, 72, 89, 100, 111; 10/64; 11/105, 108; 13/26, 29; 23/111; 24/52; 36/55; 37/60; 40/9; 44/27, 57; 45/30; 48/5; 52/18; 57/12; 59/20; 61/12; 64/9; 78/31; 85/11; 88/8

Mutsuzluk: 11/105-106; 19/4, 32, 48; 20/117,123; 23/106; 87/10-11

Muttaki: 2/2, 177; 3/115, 133; 4/77; 5/46; 7/128; 9/4, 7; 38/28, 49; 39/33, 57; 43/35, 67; 44/51; 45/19; 50/31; 51/15; 52/17; 54/54; 68/34; 69/48; 77/41; 78/31

Muvahhid (bkz. Hanif):

Müheymin: 59/23

Mükâfat: 8/28; 9/22; 25/15; 28/25; 33/24; 34/37; 54/14; 76/22

Müminler: 2/46, 97, 214, 285; 3/28, 68,121-122,164,166,171,175,179; 4/25, 84, 92-95,103,115,139,141, 144, 146, 162; 5/5, 54-55, 82; 7/2; 8/1-5,17, 19, 62, 64-65, 74; 9/10, 16, 26, 51, 61-62, 71-72, 79,88,105,107,111-112,122,128; 10/57, 87, 99,103-104; 11/86,120; 14/11, 41; 15/88; 16/27, 97; 17/9,19,82; 18/2, 80; 20/112; 21/94; 22/39; 23/1; 24/2-3,12, 23, 30-31, 51, 62; 26/114, 215; 27/2, 77; 28/10, 47;30/4; 33/6, 22-23, 25, 35-37, 43, 47, 49, 58-59, 73; 37/21,132; 40/28, 40; 45/3

Münafıklar: 2/8-20, 27, 204, 206; 3/7,154,156,166-168; 4/60-66, 72-73, 77-78, 80-83, 88-91,108,113-115,137-146; 5/41, 50, 52-53; 9/42-59, 61, 63-69, 73-87, 90, 93-99,101-103

Mürekkep: 18/109

Müstağni: 29/6; 64/6; 80/5-7; 92/8-10; 96/6-7

Müşrik: 2/105,135,221; 3/67, 95; 5/82; 6/14,23, 79,106,121,137,161; 9/1,3-7,28,33,36,113; 10/105;12/108; 15/94; 16/120,123; 24/3; 28/87; 30/31-32, 42; 33/73; 41/6; 42/13; 48/6; 61/9; 77/13; 98/1, 6

Mütekebbir: 40/27, 35, 76; 44/31; 59/23

Nafaka: 2/270; 9/121; 65/6-7

Namaz: 2/3, 43, 45, 83,110,125,153,177, 238-239, 277; 3/39; 4/43, 77,101-103,142,162; 5/6,12, 55,58, 91,106; 6/4, 72, 92,162; 7/170; 8/3; 9/5,11,18, 54, 71, 84; 10/87; 11/87,114; 13/22; 14/31, 37, 40;17/78-79,110; 19/31, 55, 59; 20/14,132; 21/73; 22/35, 41, 78; 23/2, 9; 24/37,56,58; 27/3; 29/45; 30/31;31/4, 17; 32/16; 33/33; 35/18, 29; 42/38; 58/13; 62/9-10; 70/22-23, 34; 73/20; 74/43; 75/31; 87/15;96/10; 98/5; 107/4-5; 108/2

Nankörlük: 2/152; 9/80; 11/9; 13/30; 14/7, 34; 16/55,112; 17/27, 67, 69; 21/94; 22/38, 66; 25/50; 26/19;27/40; 29/66-67; 30/34, 51; 31/32; 34/17; 35/36; 42/48; 43/15; 50/24; 54/14; 76/3, 24; 80/17; 84/22;100/6

Nar: 6/99,141

Nasib: 2/200, 202; 12/56; 33/25; 38/35; 42/20

Nebi: 22/52

Nefis: 2/54, 57, 87, 90, 102,109, 130,187, 207, 231; 3/69, 117,135,145, 161, 185; 4/1, 29, 63-64, 97,107,113,128; 5/52, 70, 80,105; 6/12, 26, 70, 98,130,164; 7/9, 23,160,172, 177,189,

192; 9/42, 70,118,120; 10/30, 44,54; 11/31,101; 12/53; 13/11; 14/45; 16/28,33, 72, 89,118;
18/51; 21/35, 43, 47,102;23/103; 24/12; 25/3, 21; 29/40, 57; 30/8-9, 21, 28; 32/17; 33/6;
34/19; 36/36; 39/6; 40/10,17; 41/31, 53;42/11, 45; 43/71; 45/22; 49/11; 50/21; 51/21; 53/23;
57/22; 59/9,19; 73/20; 74/38; 81/7,14; 82/5; 86/4;89/27

Nehir: 6/6; 43/51; 54/54

Neshetmek: 2/106

Nesil: 6/6; 10/13; 11/100, 102, 116; 19/58-59, 74, 98; 20/51, 128; 23/42; 25/38; 28/43, 45,
78; 32/26;36/31; 46/17; 50/36

Nesr: 71/23

Neşe: 73/6; 83/29-31

Nikâh: 2/221, 230, 232, 235, 237; 4/3, 6, 22, 25,127; 24/3, 32-33; 28/27; 33/49, 53; 60/10;
66/10

Nimet: 1/6; 2/40,122,150, 211, 231; 3/103,171,174; 4/69, 72; 5/3, 6-7,11, 20, 23, 65-66,110;
7/69, 74;8/53; 9/21; 10/9; 11/10, 52; 12/6; 14/6, 28, 34; 16/18, 53, 71-72, 81, 83, 112, 114,
121; 17/83; 18/95;19/58; 21/102; 22/56; 23/10; 26/22, 85; 27/16, 19; 28/17; 29/67; 31/8, 20,
31; 32/17; 33/9, 37; 35/3;37/43,57; 39/8, 49; 41/51; 43/13,59; 44/27; 45/13; 46/15; 48/2,21;
49/8; 52/17,29; 53/55; 54/35; 55/13,16,18, 21, 23, 25, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 45, 47,
49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73,75; 56/12, 82, 89; 68/2, 34, 49; 70/38; 72/16;
73/11; 76/20; 82/13; 83/22, 24; 88/8; 89/15; 92/19; 93/11;102/8, 77

Niyet: 2/225

Nöbet: 3/200

Nuh (a.s) ve Kavmi: 4/163; 6/84; 7/59-64, 69; 9/70; 10/71-73; 11/25-49, 89; 14/9; 17/3,17;
19/58; 21/76-77; 22/42; 23/23-30; 25/37; 26/105-121; 29/14-15; 33/7; 37/75-83; 38/2; 40/5,
31; 42/13; 50/12; 51/46;53/52; 54/9-16; 57/26; 66/10; 71/1-28

Odalar: 25/75

Odun: 21/98; 72/15; 111/4

Oğul: 2/87, 116, 133, 253; 3/14, 40, 45, 61; 4/11, 23, 157, 171; 5/17, 27, 46, 72, 75, 78, 112,
114, 116;6/100; 7/172; 9/30-31; 11/42, 45; 12/5, 81, 87; 19/6, 8, 34; 20/94; 23/50; 24/31;
31/13, 16-17; 33/7, 55;36/60; 37/102; 43/57; 57/27; 61/6,14; 70/11

Oklar: 5/3, 90

Onarma: 9/17-19

Ordu: 2/249-250; 8/41, 54; 9/26, 40; 20/78; 26/60, 95; 27/17-18, 37; 33/9; 36/28; 37/173; 38/11; 44/24;48/4, 7; 51/40; 67/20; 85/17

Orta: 13/10, 39; 25/67; 37/55; 38/22; 100/5

Orta (Orta Bir Ümmet): 2/143; 9/42; 31/19, 32; 35/32

Ortak Koşmak: 2/165; 3/64, 151; 4/36; 5/72; 6/81, 94, 100, 136-137, 151, 163; 7/190-191, 195; 10/71;13/16, 33, 36; 14/22; 16/27, 75, 100; 18/26, 38, 42, 52, 110; 22/26, 31; 23/59, 92; 24/55; 27/59; 28/62,64, 68, 74; 29/8; 30/13, 28, 35, 40; 34/22, 27; 35/40; 39/29; 40/12; 41/47; 42/21; 46/4; 51/51; 60/12;68/41; 72/2, 20

Ortak Olma: 6/139,163; 10/71; 13/16; 16/27, 86; 17/64,111; 18/42,52; 20/32; 25/2; 28/62, 64, 74; 30/13,28; 34/22, 27; 35/40; 37/33; 46/4; 68/41

Ortaya Çıkmak: 6/55; 8/6; 9/48; 12/51; 13/12; 27/25; 30/41; 34/14, 49; 40/16; 47/31, 37; 53/58; 86/9

Oruç: 2/183-184,187,196; 4/92; 5/89, 95; 19/26; 33/35; 58/4; 66/5

Otlak: 80/31

Öç Almak: 5/95; 17/69; 26/227; 54/44

Ödül: 3/144-145; 6/84; 12/22; 16/31; 25/75; 28/14; 30/45; 34/4; 37/80,105,110,121,131; 39/34; 53/31;54/35; 76/12; 77/44; 98/8

Öfkelenmek: 3/119, 134; 7/150, 154; 9/15, 120; 16/58; 20/86; 21/87; 22/15; 25/12; 26/55, 168; 33/25;39/45; 40/35; 43/55; 48/26, 29; 67/8

Öğle: 24/58; 30/18

Öğüt: 2/66, 221, 232, 269, 275; 3/7,138; 4/34, 58, 63; 5/46; 6/80, 90,126,152; 7/2-3, 21, 26, 62, 68, 79,93,130,145,164; 9/126; 10/3, 57; 11/24, 34, 46,114,120; 12/104; 13/19; 14/25, 52; 16/13,17, 90,125;17/41; 18/57, 70, 83; 20/3, 44; 21/48; 23/85; 24/1,17,27, 34; 25/50, 62; 26/136; 27/62; 28/12,20, 43, 46,51; 29/51; 32/4; 34/46; 35/37; 36/19, 69; 37/13,155; 38/29, 43; 39/9,21,27; 40/13,58; 44/13,58; 45/23;47/18; 50/37, 45; 51/49, 55; 52/29; 54/15, 17, 22, 32, 40, 51; 56/62, 73; 58/3; 65/2, 10; 69/12, 42, 48;73/19; 74/31, 49, 54-56; 76/29; 77/5; 80/4,11; 87/9-10; 88/21

Öksüz: 18/82

Ölçek: 12/60, 63, 65, 88

Ölçü: 5/32; 6/152; 7/81, 85; 10/12, 83; 11/84-85; 12/59; 15/19; 17/33, 35; 20/127; 21/9; 25/2; 26/151,181; 36/19; 39/53; 40/28, 34, 43, 75; 43/5; 44/31; 51/34; 65/3; 74/18-20; 76/16; 80/19; 83/1

Ölçüyü-Tartıyı Tam Tutma: 6/152; 7/85; 11/84-85; 17/35; 26/181-182; 55/8-9; 83/1-2

Öldürmek: 2/28, 54, 61, 72, 85, 87, 91,154,178,191, 251, 253, 258; 3/21,102,112,144-145,154,156-158,168-169,181,193,195; 4/29, 66, 74, 89, 91-93,155,157,159; 5/27-28, 30, 32-33, 70, 95; 6/60,137,140,145,151; 7/77,126-127,141,150,158; 8/17, 30; 9/5,111,116; 10/56; 11/65; 12/9-10; 14/17; 15/23;16/70; 17/31, 33; 18/74; 19/23; 20/40; 22/58, 66; 23/80; 25/3, 58, 68; 26/14, 81; 28/9,19-20, 33; 29/24;30/40; 33/16, 26, 61; 39/42; 40/11, 25-26, 28, 68; 44/8; 45/26; 47/4; 50/43; 53/44; 57/2

Ölü: 2/19, 28, 56, 73, 94, 133,154, 164,173, 180, 217, 240, 243, 259-260; 3/27, 49,119, 143-144,157,168-169,185; 4/15,18, 78,100; 5/3,106,110; 6/36, 61, 93, 95,111,122,139,145,162; 7/57; 8/6; 10/31;11/7; 13/31; 14/17; 16/21, 65, 115; 17/75; 21/8, 34-35; 22/5-6; 23/37, 99; 25/49; 26/129; 27/80; 29/57,63; 30/19, 24, 50, 52; 32/11; 33/16,19; 34/14; 35/9, 22, 36; 36/12, 33; 37/59; 39/42; 41/39; 42/9; 43/11;44/35, 56; 45/5, 21, 24; 46/33; 47/20; 49/12; 50/11,19; 56/17, 60; 57/14,17; 62/6, 8; 63/10; 67/2; 74/47

Ölüm: 2/19, 56, 94-95,133,164,180, 243, 259; 3/143,168,185; 4/15,18, 78,100; 5/106; 6/61, 93,162;8/6; 11/7; 14/17; 16/65; 17/75; 21/8,34-35; 23/99; 29/57, 63; 30/19,24,50; 32/11; 33/16,19; 34/14; 35/9;37/59; 39/30-31, 42; 44/35, 56; 45/5, 21; 47/20; 50/11,19; 56/17, 60; 57/17; 62/6-8; 63/10; 67/2; 69/27;74/47; 75/29; 102/1-2

Ölüm Baygınlığı-Sarhoşluğu: 33/19; 47/20-21; 50/19

Önder: 9/12; 11/17, 98; 13/7; 21/73; 25/74; 28/5, 41; 32/24

Örf: 2/178, 233, 236; 4/6, 25

Örtü: 2/88,187; 3/71; 4/155; 6/25, 76; 7/20, 41,189; 10/71; 11/5; 24/31; 36/9; 41/5; 47/2; 48/5; 50/22;71/7; 73/1; 74/1; 77/8; 78/10; 91/10

Örümcek: 29/41

Övgü: 14/1; 17/44,52,111

Övülmek: 2/267; 3/188; 11/73; 14/8; 17/79; 22/24, 64; 34/6; 41/42 ... ,

Özgür: 2/178; 3/35; 4/24-25, 92; 5/5, 89; 58/3; 90/13

Papaz: 5/82

Parmak: 2/19; 3/119; 8/12; 71/7; 75/4

Pazar: 25/7, 20

Perde: 2/7; 17/45; 18/57,101; 19/17; 31/19; 33/53; 34/54; 38/32; 41/5; 42/51; 45/23; 83/15

Peygamberler: 2/87,253,285; 3/144,179,183-184,194; 4/136,152,164-165; 5/19,32, 75,109; 6/10,34,124, 130; 7/35, 43, 53, 101; 9/70; 10/13, 74, 103; 11/59, 120; 12/110; 13/32, 38; 14/9-11, 13, 44, 47;16/35; 17/76-77; 18/106; 21/41; 22/75; 23/44, 51; 25/37; 29/31, 33; 30/9, 47; 34/45; 35/1, 4, 25; 38/14;39/71; 40/22, 50-51, 70, 78, 83; 41/14, 43; 43/45; 46/9, 35; 57/19, 21, 25, 27; 58/21; 59/6; 65/8

Peygamberleri Hatırlamak: 38/17, 45, 48

Pınar: 2/60; 7/160; 15/45; 17/90; 26/57,134,147; 36/34; 44/25, 52; 51/15; 55/50, 66; 76/18; 77/41

Pislik: 5/90; 6/125; 8/11; 9/28, 95; 10/100; 22/30; 74/5

Pişmanlık: 5/31, 52; 7/149; 10/54; 23/40; 26/157; 34/33; 49/6

Plan: 7/123; 12/76; 86/15; 105/2

Pota: 44/45

Put: 6/74; 7/138; 14/35; 21/57; 22/30; 26/71; 29/17, 25

Vaat: 3/9,194; 4/122; 10/4, 55; 11/45; 14/22; 17/104,108; 18/21, 98; 19/54, 61; 22/47; 28/13; 30/6, 60;31/9, 33; 35/5; 37/31; 39/20, 74; 40/55, 77; 45/32; 46/17, 24; 73/18

Rahimler: 2/228; 6/143-144; 22/5; 31/34

Rahip: 5/82; 9/31,34

Ramazan: 2/185

Rehber: 40/54; 46/12

Renk: 2/69; 16/13, 69; 30/22; 35/27-28; 39/21; 70/9; 101/5

Ress Halkı: 25/38; 50/12

Rızık: 2/3, 22, 25, 57, 60,126,172, 212, 254; 3/27, 37,169; 4/5, 8, 39; 5/88,114; 6/140,142,151; 7/32,50, 160; 8/3-4, 26, 74; 10/31, 59, 93; 11/6, 88; 12/37; 13/22, 26; 14/31-32, 37; 15/20; 16/56, 67, 71-73,75,112,114; 17/30-31, 70; 18/19; 19/62; 20/81,131-132; 22/28, 34-35, 50, 58; 23/72; 24/26, 38; 27/64;28/54,57, 82; 29/17, 60, 62; 30/23, 28, 37, 40; 32/16; 33/31; 34/4,15,24,36,39; 35/3,29; 36/47; 37/41;38/54; 39/52; 40/13, 40, 64; 41/10; 42/12, 19, 27, 38; 45/5, 16; 50/11; 51/22, 57-58; 56/82, 89; 62/11;63/10; 65/3, 7,11; 67/15, 21; 72/16; 89/16

Risalet: 7/62, 68, 79, 93,144; 33/39; 72/28

Ruh: 15/29; 16/2; 17/85; 32/9; 38/72; 66/12

Ruhbanlık: 57/27

Ruhu'l Kudüs: 2/87, 253; 5/110; 16/102; 19/17; 21/91; 26/193; 32/9; 38/72; 39/42; 40/15; 66/12

Rum: 30/2-4

Rüku: 2/43,125; 3/43; 5/55; 22/26, 77; 38/24; 48/29; 77/48

Rüşd: 21/51

Rüya: 12/4-5, 36, 43-49,100; 17/60; 37/105; 48/27

Rüzgâr: 2/164; 3/117; 7/57; 10/22; 14/18; 15/22; 18/45; 21/81; 22/31; 25/48; 27/63; 30/46, 48, 51; 33/9;34/12; 35/9; 38/36; 42/33; 45/5; 46/24; 51/41; 67/17

Saat: 6/31, 40; 7/34,187; 9/117; 10/45, 49; 11/114; 15/85; 16/61, 77; 18/19; 19/75; 21/49; 22/1; 25/11;30/55; 31/34; 39/9; 46/35; 54/1, 46

Saba Melikesi: 27/22-44

Sabah: 3/41,103; 6/52, 96; 7/91, 205; 11/67, 81, 94; 13/15; 15/66, 83; 16/6; 18/28; 19/11, 62; 24/36, 58;25/5; 28/10,18, 82; 29/37; 30/17; 33/42; 34/12; 37/137,177; 38/18; 40/46,55; 41/23; 48/9; 54/38; 68/17,21; 74/34; 76/25; 81/18; 100/3; 113/1

Sabur: 2/45,153,155,177,249-250; 3/17,120,125,142,146,186,200; 4/25; 6/34; 7/126,128,137; 8/46,66; 10/109; 11/11, 49,115; 12/18, 83, 90; 13/22, 24; 14/5,12, 21; 16/42, 96,110,126-127; 18/28, 67-69,72, 75, 78, 82; 20/130; 21/85; 22/35; 23/111; 25/20, 75; 28/54, 80; 29/59; 30/60; 31/17, 31; 32/24; 33/35;34/19; 37/102; 38/17, 44; 39/10; 40/55, 77; 41/24,35; 42/33; 46/35; 47/31; 49/5; 50/39; 52/16, 48; 54/27;68/48; 70/5; 73/10; 74/7; 76/12, 24; 90/17; 103/3

Sabii: 2/62; 5/69; 22/17

Sadaka: 2/196, 263-264, 271, 276, 280; 4/92,114; 5/45; 9/58, 60, 75, 79,103-104; 33/23-24, 35; 47/21;57/18; 58/12-13; 63/10

Sadık: 3/152; 21/9; 33/24,35; 39/74; 49/15; 59/8

Safa ve Merve: 2/158

Safha: 17/106; 76/23

Sağduyu: 20/54,128

Sağır: 2/18,171; 5/71; 6/39; 8/22; 11/24; 17/97; 21/45; 25/73; 27/80; 30/52; 43/40; 47/23

Sağanak: 2/264-265

Sahife: 21/104; 35/25; 53/36; 74/52; 80/13; 81/10; 87/18-19; 98/2

Sahte Peygamberler: 6/93

Salat: 33/56

Salih (a.s) ve Semud Kavmi: 7/73-79; 9/70; 11/61-68, 89, 95; 14/9; 17/59; 22/42; 25/38; 26/141-159; 27/45-53; 29/38; 38/13-14; 40/31; 41/13-14,17-18; 50/12; 51/43-45; 53/51; 54/23-31; 69/4-5; 85/17-18; 89/9; 91/11-15

Samiri: 20/85-98

Sanat: 26/129; 27/88

Sapık: 2/16, 175, 256; 3/90, 164; 4/44, 60, 116, 136, 167; 6/74; 7/30, 202; 9/115; 10/32; 12/30; 13/14; 14/3, 18; 16/36; 17/72; 19/38, 75; 21/54; 22/12; 25/41-42; 26/97; 27/60, 81; 28/50, 85; 30/53; 31/11; 33/36; 34/8,24; 36/24; 37/69; 39/22; 41/52; 42/18; 43/40; 46/32; 50/27; 54/24; 56/51, 92-93; 62/2; 71/24

Saray: 22/45; 77/32

Sarhoşluk: 4/43; 15/72; 16/67; 22/2; 50/19

Sarımsak: 2/61

Sarp: 74/17; 90/11-12

Savaş: 2/177,190-191,193, 216-217, 244, 246, 279; 3/111,121,146,156,167; 4/71, 74-77, 84, 90,101; 5/24, 33, 64; 8/1,16, 39, 57, 65; 9/13, 29, 36, 38-39, 41, 83,107,111,123; 16/81; 22/39; 27/33; 33/20,25; 47/4, 20-21; 48/16, 22; 49/9; 57/10; 59/11-12,14; 60/8-9

Savaşmama İzni Alanlar: 9/91-92; 24/61; 48/17

Savaşta Namaz: 4/101-103

Savaşta Taktik ve Tedbirler: 4/71, 94,102; 8/15-16, 58, 60-61; 9/46; 16/81; 21/80

Savaştan Kaçanlar ve Bozguncular: 4/72-73, 90-91; 8/15-16; 9/38-53, 56-57, 81-84, 96; 33/9-20

Saygı: 3/45,199; 5/2; 13/21; 21/90; 23/57; 27/91; 30/28; 33/35; 48/9; 57/16; 59/21

Secde: 2/34, 58, 125; 3/43, 113; 4/102, 154; 7/11-12, 120, 161, 206; 9/112; 12/4, 100; 13/15; 15/29-33,98; 16/48-49; 17/61, 107; 18/50; 19/58; 20/70, 116; 22/18, 77; 25/60, 64; 26/46, 219; 27/24-25; 32/15; 38/72-73, 75; 39/9; 41/37; 48/29; 50/40; 53/62; 55/6; 68/42-43; 76/26; 84/21; 96/19

Sedir: 34/16

Sefer: 9/42; 34/19

Seher: 3/17; 51/18; 54/34

Sel: 13/17; 34/12,16

Selam: 4/86, 94; 6/54; 7/46; 10/10; 11/48, 69; 13/24; 14/23; 15/52; 16/32; 19/15,33, 47, 62; 20/47; 24/27,61; 25/63, 75; 27/59; 28/55; 33/44, 56; 36/58; 37/79,109,120,130,181; 39/73; 43/89; 51/25; 56/26, 91;58/8

Selef: 43/56

Selsebil: 76/18

Servet: 6/6; 7/48, 74; 9/86; 59/7; 68/27; 70/18; 73/11; 102/1

Sevap: 2/103; 3/145,148; 4/134; 18/31, 44, 46; 19/76; 28/80; 36/65; 48/18

Sevgi: 2/165, 177; 5/82; 12/8, 30; 19/13, 96; 20/39; 29/25; 30/21; 38/32; 42/23; 56/37; 58/22; 60/1. 7; 62/6; 76/8; 100/8

Sevinç: 3/170; 9/50; 25/22; 30/15, 32; 36/55; 43/70; 44/27; 52/18; 76/11; 80/39; 84/9,13

Sığır: 2/67-68, 70; 6/144,146

Sır: 3/118; 9/16; 43/80; 86/9

Sırça: 24/35

Sırdaş: 3/118

Sırt: 2/205; 4/55,124; 6/31, 46,138,146; 7/172; 9/35, 76, 95,127; 12/105; 17/28, 67, 83; 18/57; 21/39;24/47; 31/7; 35/45; 42/48; 43/13; 48/16-17; 53/29; 54/2; 74/23; 79/22

Siccin: 83/7-8

Sidretü'l Münteha: 53/14-15

Sihir: 5/110; 7/113,116,120; 20/58, 63, 66, 73

Sihirbaz: 7/113,120; 20/63

Sima: 47/30; 55/41

Sinek: 22/73

Siper: 18/90; 24/63; 58/16; 63/2

Sivrisinek: 2/26

Sofra: 5/112,114

Soğan: 2/61

Soğuk: 3/117; 4/57; 21/69; 38/42; 76/13

Sol: 7/17; 16/48; 18/17-18; 34/15; 50/17; 69/25; 70/37; 90/19

Sonsuzluk: 7/36, 42; 18/35, 57; 20/120

Soy: 2/124,128; 3/36, 38; 6/84, 87,133; 13/23; 14/40; 17/62; 18/50; 19/58; 23/101; 25/74; 29/27; 32/8;36/41; 37/77,113,158; 40/8; 46/15; 48/26; 52/21; 57/26

Söz Verme (bkz. Ahid-Anlaşma):

Suç-Suçlu: 4/2, 112; 6/55,123-124, 147; 7/40, 84, 133; 8/8; 9/66; 10/13,17, 50, 75, 82; 11/35, 52,116;12/80, 110; 14/49; 15/12, 58; 18/49, 53; 19/86; 20/74, 102; 24/4, 6, 15, 23; 25/22, 31; 26/14, 99, 200;27/69; 28/17, 78; 30/12, 47,55; 32/12,22; 33/58; 34/25,32; 36/59; 37/34; 43/74; 44/22,37; 45/31; 46/25;51/32; 54/47; 55/41, 43; 61/3; 68/35; 70/11; 74/41; 77/18, 46; 81/9, 24; 83/29

Sulamak: 2/71; 25/49

Suret: 3/6; 7/11; 30/24; 40/64; 43/56; 59/24; 64/3; 82/8

Susuzluk: 9/120; 25/53; 35/12

Suva: 71/23

*Sülb:*4/23

Süleyman (a.s): 2/102; 4/163; 6/84; 21/81-82; 27/15-44; 34/12-14; 38/30-40

Sünnet: 3/137; 4/26; 7/185; 8/38; 15/13; 17/77; 18/55; 33/38, 62; 35/43; 40/85; 48/23

Sürgün: 8/30; 22/40; 59/2-3

Süs: 3/14; 6/108,122, 137; 7/26, 148; 9/37; 10/12, 24; 13/17, 33; 15/16, 39; 16/8, 14, 63; 18/7, 28, 31;20/87,131; 22/23; 24/31, 60; 27/4, 24; 28/60; 29/38; 33/28,33; 35/12, 33; 37/6; 41/12, 25; 43/18; 47/14;49/7; 50/6; 57/20; 67/5

Süt: 16/66; 46/15; 47/15

Süt Anaları: 2/233; 4/23; 28/12

Sütun: 2/127; 89/7; 104/9

Şafak Vakti: 84/16

Şahitlik: 2/23, 84,133,143, 185, 204, 282-283; 3/18, 52-53, 64, 70, 81,86, 98-99,140; 4/6, 15, 33, 41,79, 135,159,166; 5/8, 44, 48, 83,106,108,111,113,117; 6/19,144,150; 7/172; 9/17,107; 10/29, 46,61; 11/17-18,54; 12/26, 81; 13/43; 16/84, 89; 17/78, 96; 18/51; 21/61, 78; 22/17,28, 78; 24/2, 4, 6, 8,13,24; 25/72; 27/32, 49; 28/44, 75; 29/52; 33/45, 55; 34/47; 36/65; 37/150; 39/69; 40/51; 41/20-22, 47,53;43/19, 86; 46/8, 10; 48/8, 28; 50/21, 37; 57/19; 58/6; 59/11; 63/1; 65/2; 70/33; 73/15; 83/21; 85/3, 9;100/7

Şaibe: 5/103

Şair: 21/5; 26/224; 37/36; 52/30; 69/41

Şarap: 12/36, 41; 38/51; 47/15; 83/25

Şefaât: 2/48, 123, 254-255; 6/51, 70, 94; 7/53; 10/3, 18; 19/87; 20/109; 21/28; 26/100; 30/13; 32/4;34/23; 36/23; 39/43-44; 40/18; 43/86; 53/26; 74/48

Şefkat: 2/143, 207; 3/30; 9/128; 16/7, 47; 22/65; 57/9, 27; 59/10

Şehir: 2/58, 126, 259; 6/92; 7/57-58, 111, 123, 161, 163; 9/70; 12/30, 82, 109; 14/35; 15/67; 16/7,112;17/58; 18/19, 82; 21/74; 26/36,53; 27/48,56, 91; 28/15,18, 20,58-59; 33/60; 34/15,18; 36/13, 20; 40/4;42/7; 43/31; 46/27; 50/11, 36; 53/53; 59/7,14; 69/9; 89/8,11; 90/1-2; 95/3

Şehitlik: 2/154; 3/157,169-171; 4/69, 74; 9/52; 22/58; 47/4

Şehvet: 3/14; 4/27; 7/81; 19/59; 27/55

Şeriat: 5/48; 42/13, 21; 45/18

Şeytan: 2/14, 34, 36, 102, 168, 208, 268, 275; 3/36, 155, 175; 4/38, 60, 76, 83, 117, 119-120; 5/90-91;6/43, 68, 71,112, 121, 142; 7/11-21, 27, 30, 175, 200-202; 8/11, 48; 12/5, 42, 100; 14/22; 15/15-18, 40-42; 16/63, 98-100; 17/27, 53, 64-65; 18/50-51, 63; 19/44-45, 68-72, 83; 20/120; 21/82; 22/3-4, 52-53;23/97; 24/21; 25/29, 55; 26/210, 221-223; 27/24; 28/15; 29/38; 31/21; 34/20; 35/5-6; 36/60; 37/6-8,10,65; 38/37, 41, 71-85; 41/36; 43/36-39, 62; 47/25; 58/10,19; 59/15-17; 67/5; 81/25

Şımarmak-Şımarıklık: 6/44; 8/47; 11/10; 21/13; 23/64; 28/58, 76; 34/34; 40/75; 43/23; 54/25-26; 56/45

Şiar: 5/2; 22/32

Şifa: 9/14; 10/57; 16/69; 17/82; 26/80; 41/44

Şihab: 72/8-9

Şimşek: 2/19-20; 13/12; 24/43; 30/24

Şirk: 2/96; 3/186; 4/48,116; 6/19,22, 41, 64, 78, 80-81, 88,107,148; 7/33,173,190-192; 9/17,31; 10/18,28,34-35, 66; 11/54; 12/38,106; 16/3,35,54, 86; 22/17; 27/63; 29/65; 30/33,40; 31/13-15; 35/14; 39/65,67; 40/42, 73, 84; 52/43; 59/23, 3

Şölen: 3/198; 56/56, 93

Şuayb (a.s) ve Medyen Halkı: 7/85-91; 9/70; 11/84, 95; 20/40; 22/44; 28/22-23, 45; 29/36

Şura: 42/38

Şükür: 2/52, 56,152,158,172,185, 243; 3/123,144-145; 4/147; 5/6, 89; 6/53, 63; 7/10,17, 58,144,189;8/26; 10/22, 60; 12/38; 14/5, 7, 37; 16/14, 78,114,121; 17/3; 21/80; 22/36; 23/78; 25/62; 27/19, 40, 73;28/73; 29/17; 30/46; 31/12,14, 31; 32/9; 34/13,15,19; 35/12, 30, 34; 36/35, 73; 39/7, 66; 40/61; 42/23,33; 45/12; 46/15; 54/35; 56/70; 67/23; 76/2-3

Tabut: 2/248

Tağut: 2/256-257; 4/51, 60, 76; 5/60; 16/36; 39/17

Taht: 12/100; 15/47; 18/31; 27/23, 38, 41-42; 36/56; 37/44; 38/34; 52/20; 56/15; 76/13; 83/23, 35; 88/13

Tahta: 54/13

Takva: 2/66,197, 237; 5/2, 8; 7/26; 9/36, 44,108,123; 11/49; 12/57; 13/35; 15/45; 16/30-31; 19/13,18,63, 72, 85, 97; 20/132; 21/48; 22/32, 37; 24/34; 25/15, 74; 26/90; 28/83; 39/61; 47/15, 17; 48/26; 49/3,13; 58/9; 74/56; 96/12

Takvim: 9/36

Talut: 2/247-251

Tarık Yıldızı: 86/1-2

Tartı: 6/152; 7/8-9, 85; 11/84-85; 17/35; 18/105; 23/102-103; 26/182; 55/9; 101/6-9

Taş: 2/24, 60, 74; 5/3, 90; 8/32; 11/82; 15/74; 17/50, 68; 18/22; 29/40; 51/33; 54/34; 67/17; 105/4

Taşkınlık: 2/15,173; 4/171; 5/64; 10/11, 23; 20/45; 23/75; 46/8; 51/53; 55/8; 78/22; 79/37

Tavaf: 2/125,158; 22/26, 29

Tavan: 16/26; 21/32; 43/33; 52/5

Tebliğ: 3/20; 5/67,92, 99; 7/62, 68, 79,93; 11/57; 13/40; 16/35-36, 82; 29/18; 33/39; 36/17; 42/48; 46/23,35; 64/12; 72/23, 28

Tebük Seferi: 9/38-39, 81, 83, 90-93,102,117-118

Tedbir: 4/71,102; 9/50; 12/100

Tekbir: 17/111; 22/37; 74/3

Temizlik: 5/6; 8/11; 74/4

Temsil Etmek: 7/150

Tepe: 2/265; 3/75,127; 4/88; 7/171; 21/96; 23/50

Terazi: 21/47; 26/182

Teşbih: 3/41; 7/206; 13/13; 15/98; 17/44; 19/11; 20/33,130; 21/20, 79; 24/36, 41; 25/58; 30/17; 32/15;33/42; 34/10; 37/143,166; 38/18-19; 39/75; 40/7, 55; 41/38; 42/5; 48/9; 50/39-40; 52/48-49; 56/74, 96;57/1; 59/1, 24; 61/1; 62/1; 64/1; 68/28-29; 69/52; 76/26; 87/1; 110/3

Tevazu: 6/3

Tevbe: 2/37,54,128,160,187,222,279; 3/89-90,128; 4/16-18,26-27, 64, 92,146; 5/34,39, 71, 74; 6/54;7/143,153; 9/3, 5,11,15, 27, 74,102,104,106,112,117-118,126; 11/3, 52, 61, 90,112; 16/119; 19/60;20/82,122; 24/5,10, 31; 25/70-71; 28/67; 33/24, 73; 40/3, 7; 42/25; 46/15; 49/11-12; 58/13; 66/4-5, 8;73/20; 85/10; 110/3

Tevekkül: 3/122,159-160,173; 4/81,132,171; 5/11, 23; 7/89; 8/2, 49, 61; 9/51,129; 10/71, 84-85; 11/56,88, 123; 12/67; 14/11-12; 16/42, 99; 17/2, 65; 25/58; 26/217; 27/79; 29/59; 33/3, 48; 39/38, 62; 42/10,36; 60/4; 64/13; 65/3; 67/29; 73/9

Tevrat: 2/41, 89; 3/3, 48, 50, 65, 93; 4/47; 5/43-46, 66, 68,110; 7/157; 9/111; 28/49; 48/29; 61/6; 62/5

Teyemmüm: 4/43; 5/6

Tırnak: 6/146; 38/31

Ticaret: 2/75, 282; 4/29; 9/24; 12/19; 24/37; 35/29; 61/10; 62/11

Umre: 2/158,196

Usta: 26/149; 38/37

Uşak: 4/118; 12/30

Utanzmaz: 16/90; 19/20, 28; 24/19, 21; 27/54; 29/28, 45; 33/53; 53/32

Uyarıcı: 2/119, 213; 4/165; 5/19; 7/184,188; 11/12; 13/7; 15/89; 18/56; 22/49; 25/1, 7, 51;
26/115,194,208; 27/92; 28/46; 29/50; 32/3; 33/45; 34/28, 34, 44; 35/23-24, 42; 37/72; 38/4, 65,
70; 41/4; 46/9, 21;48/8; 50/2; 53/56; 67/8-9, 26; 71/2; 79/45

Uyku: 2/255; 8/43; 18/11,18; 25/47; 36/52; 39/42; 78/9

Uzza: 53/19-20

Ücret: 4/24-25; 5/5; 6/90; 11/51; 12/104; 18/77; 25/57; 26/41, 109, 127, 145, 164, 180; 28/26;
33/50;34/47; 36/21; 38/86; 42/23; 52/40; 60/10; 65/6; 68/46

Ülke: 3/196; 4/75; 6/123,131; 7/4, 88, 96-98,101; 10/98:11/102,117; 15/4; 17/16, 58;
18/59:21/6,11,95; 22/45, 48; 25/40; 26/208; 27/34; 29/31, 34; 34/34; 65/8

Ümitsizlik: 12/87; 15/55; 17/83:30/36; 39/53

Ümmet: 2/128, 134, 141, 143, 213; 3/110; 4/41; 5/48, 66: 6/38, 42, 108; 7/34, 38, 181:10/19, 47,
49;11/48, 118; 13/30; 15/5; 16/36, 63, 84, 89, 92-93, 120; 21/92; 22/34, 67; 23/43-44, 52:
27/83: 28/75;29/18; 35/24, 42; 40/5; 41/25; 42/8; 43/22-23, 33; 45/28:46/18

Ümmi: 2/78; 3/20. 75: 7/157-158:62/2

Ürün: 2/22,25,126,155,265-266; 6/99,141:7/57,130:13/3-4; 14/32,37:15/19; 18/34, 42; 26/7;
28/57;36/35:68/22; 69/23

Üstünlük: 3/139:17/21:27/16; 49/13

Üşenme: 2/282

Üvey: 4/23

*Üzeyir:*9/30

Üzüm: 2/266:6/99:13/4:16/11, 67:17/91:18/32; 23/19; 36/34; 78/32:80/28

Vadi: 8/42:9/121:13/31:14/37:20/12:22/27:26/225:27/18:28/30: 79/16; 89/9

Vahiy: 3/44; 4/163:5/111; 6/19, 50, 93,106,145; 7/117,160, 203:8/12:10/2,15, 87,109; 11/12. 36-37,49: '12/3. 15. 102. 109:13/30:14/13:16/43, 68, 123; 17/39, 73, 86; 18/27, 110; 20/13, 38, 48, 77, 114:217.25. 45. 73.108:23/27:26/52. 63:28/7. 44, 86:29/45:33/2:34/11,50; 35/31; 38/42, 70; 39/65:41/6,12:42.3. 7. 13. 51-52:43/43:46/9:53/4,10: 72/1:99/5

Vahşi Hayvan: 815

Vakıa: 56/1: 6915

Varis: 2/178:15 23:19/40. 63:21,105:23/10-11:28/58

Varlık: 6/1. 150:10/66:12/31:55/10

Varlık (Zenginlik): 17/16:24/22:56/45

Vasiyet: 2/132,180,182. 240:4/11-12:5/106:19/31:42/13:51/53

Vebal: 5/95:64/5

Vedd: 71/23

Vefat: 40/34

Vehm: 26/225

Vekil: 3/173:4/81,109. 132, 171: 6/66, 89. 102. 107:10/108:11/12; **12/66; 17/2, 54, 65, 68,** 86:25/43;28/28; 32/11; 33/3. 48; 39/41. 62; 42/6: 73/9

Velayet: 8/72:18/44

Veli: 2/107,178, 257,282:3/28, 68:4/25, 45, 75, 89,123,144; 6/14. 51, 70,127:7/3. 30,155,196:8/72-73:9/23. 71.116; 10/62; 11/20,113:12/101:13/11.16:16/63,100:17/33, 97:18/17, 26, 50,102:19/45:22/4; 25/18:27/49:29/22, 41:33/17, 65:34/41; 39/3:41/31:42/6. 8-9. 28. 31. 44. 46; 45/10.19:46/32:47/11:48/22:57/15; 58/14: 60/1.13: 62/6

Vergi: 18/94

Verim: 13/4:22/55

Vesvese: 4/119-120: 7/20. 201:20/120:50/16:114/4-5

Vezir: 12/52.78.88

Vicdan: 21/64:27/14

Yabancı: 51/25

Yağ: 6/146:23/20

Yağmur: 2/19, 22, 264-265:4/102; 6/6:12/49; 24/43:25/40:26/173:27/58:30/48; 31/34; 42/28:46/24:57/20; 71/11

Yahudi: 2/62, 111, 113,120, 135, 140; 3/67; 4/46, 160; 5/18, 41, 44, 51, 64, 69, 82; 6/146; 9/30; 16/118;22/17; 62/6

Yahya (a.s): 3/38-39; 6/85:19/6-7,12-15; 21/90

Yakın: 15/99; 74/47; 102/7

Yakup (a.s): 2/132-133,136,140; 3/84; 4/163; 6/84; 11/71; 19/6, 49, 58:21/72-73:29/27; 38/45-47

Yakut: 55/58

Yalan: 2/188; 3/78:14/22; 22/30:25/72:45/7:68/10:92/8-10

Yalvarmak: 2/61, 68-70; 6/42-43, 63,108; 7/55, 94,151, 205; 16/53: 26/213:29/65:31/32; 32/12; 40/26

Yamaç: 8/42

Yaprak: 6/59; 7/22:20/18,121; 37/146:55/12

Yarış: 2/148; 3/114,133, 200:5/48; 12/17; 21/90:23/61; 35/32; 56/10; 79/4:80/30:83/26

Yasak: 2/65:4/31; 7/157:11/88:25/22; 56/33

Yastık: 55/76; 88/15

Yaşlanmak: 40/67

Yaşlı: 12/78:17/23:19/4, 8; 30/54; 37/135; 51/29

Yatak: 2/206; 3/12,197:4/34, 97,115; 7/41:8/16:9/73; 10/12; 13/8:32/16; 38/56:53/46; 55/54

Yatsı: 24/58

Yaya: 2/239; 17/64:22/27

Yaygara: 17/64:41/26

Yaygı: 71/19; 88/16

Yazıcı: 21/94:50/17; 82/11

Ye'uk: 71/23 ;

Yecüc Mecüc: 18/94:21/96

Yeğus: 71/23

Yemek: 2/61,188:3/130; 4/2, 6, 29,161; 5/5, 75, 96,113: 6/121; 12/13, 36-37:16/5,14; 18/62, 77:21/8;23/19, 21, 33: 24/61: 25/7-8, 20: 32/27: 33/53: 34/14: 36/33, 35: 37/91: 40/79: 44/44: 47/12: 49/12:51/27-28:69/34, 36-37: 73/13: 76/8

Yemin: 2/224-226; 3/77:4/33, 62:5/53, 89,106-108:6/109; 7/21, 49:9/12-13. 42. 56. 62, 96.107:16/38.91-92. 94; 24/6, 53: 33/4; 35/42: 56/75-76: 58/14, 16, 18: 63/2; 66/2: 68/10. 39: 69/38: 70/40: 74/39;81/15:84/16:89/5:90/1

Yemini Bozmak: 16/91-92

Yeminin Kefareti: 5/89

Yemiş: 13/35:14/25:18/33:23/19:34/16

Yenilgi: 2/251; 3/12,160:30/2-3

Yeryüzü: 2/11, 22. 27. 30. 36. 60,164,168, 205. 251. 273:3/91,137.156:4/97.100-101:5/17. 26. 32-33.-36, 64:6/6,11, 38,116.165: 7/10, 24, 56, 74. 85.100,129,146,168:8/26. 63, 67, 73:9/2, 74.118:10/14.23-24, 54, 78, 83, 99; 11/6, 20, 85, 116; 12/21, 56, 109; 13/4, 17-18, 25, 33; 14/8; 15/39; 16/36; 17/37,95; 18/7, 45, 84, 94; 19/40; 20/53; 21/31; 22/5, 41, 63; 23/18, 79, 84, 112; 24/55, 57; 25/63; 26/7, 152,183; 27/48, 61-62, 69; 28/4-6,19, 39, 77, 83; 29/20, 36, 39

Yesrib: 33/13

Yeşil: 6/99; 12/43, 46; 18/31; 36/80; 55/76; 76/21

Yetim: 2/83,177, 215, 220; 4/2-3, 6, 8,10, 36,127; 6/152; 8/41; 17/34; 59/7; 76/8; 89/17; 90/14-16; 93/6,9; 107/2

Yılan: 20/20; 27/10; 28/31

Yıldırım: 2/19, 55; 4/153; 13/13; 41/13,17; 51/44

Yıldız: 6/76, 97; 7/54; 12/4; 16/12,16; 22/17-18; 24/35; 37/6, 88; 52/49; 53/1; 56/75; 77/8; 81/2; 82/2; 86/3

Yiyecek: 2/233, 259; 3/37, 93,183; 5/66; 6/145; 12/17, 41; 18/19; 37/66; 43/73; 56/52; 88/6

Yoksul: 2/61, 83,177,184, 214-215; 4/6, 8, 36; 5/89; 6/151; 8/41; 17/26, 31; 18/79; 22/28; 24/22;
30/38;51/19; 58/4; 59/7; 68/24; 69/34; 70/25; 74/44; 76/8; 89/18; 90/16; 93/8; 107/3

Yolcu: 2/184, 283; 4/43; 5/6,106; 8/41; 12/10,19; 30/38; 106/2

Yonca: 80/28

Yontmak: 7/74; 15/82; 26/149; 37/95

Yorgun: 9/120; 15/48; 21/19; 22/27; 35/35; 50/38

Yorum: 3/7; 7/131; 10/39; 12/6, 21, 36, 43-45,100-101; 18/78, 82

Yunus (a.s): 4/163; 6/86-87; 10/98; 21/87-88; 37/139-148; 68/48-50

Yusuf (a.s): 6/84; 12/3-80, 82-104; 40/34

Yuva: 21/97; 27/18

Yuvarlanmak: 2/74; 9/109

Yün: 16/80; 70/9; 101/5

Yürek Acısı: 8/36

Yürüyüş: 20/77; 26/52; 31/19; 44/23; 52/10

Zaaf: 2/282; 8/66; 30/54; 34/31-33

Zafer: 3/123,126; 8/67; 9/14, 52; 26/227; 29/10; 33/25; 37/172; 39/61; 47/4; 48/3, 24; 61/13

Zakkum: 37/62-66; 44/43-46; 56/52-53

Zalim: 2/35, 51, 59, 92, 95,114,124,140,145, 229, 246, 258; 3/57, 94,128,151; 4/75; 5/45, 51;
6/21,33, 52, 93,129,135,144,157; 7/19, 37, 44, 47,150; 10/17; 11/18, 31, 44, 83; 12/23, 79;
14/22, 27, 34;15/78; 16/28; 17/47, 82; 18/15, 29, 35, 50, 57; 19/38; 21/14, 29, 59, 64, 97; 22/53;
23/107; 24/50; 28/21,25; 29/31, 68; 32/22; 33/72; 39/24, 32, 47; 40/18, 52; 42/8, 21-22, 40, 44-
45; 43/76; 45/19; 46/10; 49/11;53/52; 59/17; 60/9; 61/7; 62/7; 66/11; 68/29; 71/24, 28; 76/31

Zamanın Göreceliği: 22/47; 32/5; 70/4

Zan: 2/78; 3/154; 4/157; 6/94, 116, 136, 138, 148; 10/36, 60, 66; 24/12; 33/10; 34/20; 37/87;
38/27;41/23; 43/20; 45/24, 32; 48/6,12; 49/12; 51/10; 53/23, 28

Zebaniler: 44/47-49; 74/31; 96/18

Zebur: 3/184; 4/163; 17/55; 21/105

Zekat: 2/43, 83,110,177,277; 4/77,162; 5/12,55; 7/156; 9/5,11,18, 60, 71; 19/31,55; 21/73; 22/41, 78;23/4; 24/37, 56; 27/3; 30/39; 31/4; 33/33; 41/7; 58/13; 73/20; 98/5

Zekeriya (a.s.): 3/37-41; 6/85; 19/2-11; 21/89

Zencefil: 76/17

Zenginlik-Zenginler: 2/236, 273; 3/181; 4/6,135; 9/28, 74, 93; 10/24; 18/34; 24/32-33; 29/62; 34/34-36;43/23; 59/7; 93/8

Zerre: 4/40; 10/61; 25/23; 34/3, 22; 99/7-8

Zevce: 33/6

Zeyd: 33/37

Zeytin: 6/99,141; 16/11; 24/35; 80/29; 95/1

Zihar: 33/4; 58/2-3

Zırh: 34/11

Zikir: 7/63; 16/43; 20/99; 21/7, 42, 50, 84,105; 25/29; 37/3,168; 38/1, 8, 87; 40/54; 41/41; 43/44; 50/8; 65/10; 81/27

Zikr: 2/239; 3/41, 58,191; 4/103; 7/69, 201, 205; 8/45; 13/28; 15/9; 16/44; 18/24, 28,101; 19/2,16, 41, 51, 54, 56; 20/14, 34, 42, 124; 21/10, 24; 23/110; 24/36-37; 25/18; 26/227; 29/45; 33/21, 35, 41; 36/11; 38/8, 32, 49; 39/22-23; 43/5, 13, 36; 47/20; 53/29; 54/17, 22, 25, 32, 40; 57/16; 58/19; 62/9-10; 63/9; 68/51-52; 72/17; 73/8; 76/25; 77/5; 87/15; 94/4

Zillet: 3/112; 7/152; 10/26-27; 42/45; 54/7; 58/20; 68/43; 70/44; 79/9; 88/2

Zina: 4/15, 25; 17/32; 24/2-9; 25/68; 33/30; 60/12; 65/1

Zindan: 12/25, 32-33, 35-36, 39, 41-42,100

Ziynet: 7/31-32

Zorba: 5/22; 10/83; 11/59; 14/15; 16/90; 18/79; 19/14, 32; 26/130; 28/19; 40/35; 50/36, 45; 68/13

Zorluk-Zorlama: 2/256; 20/2; 22/78

Zulm: 2/54,57,59,150,165,231,254,270,279; 3/86,117,135,140,182,192; 4/10,30,4,97,110,148,168;
5/29, 72,107; 6/45, 47,58, 68; 7/5, 9,23, 41,148,160,162,165,177; 8/25,51,54; 9/19, 23, 36,
47,70, 109; 10/13, 39, 44, 47, 52, 54, 85, 106; 11/37, 67, 94, 101, 113, 116-117; 12/75; 14/13,
42, 44-45; 16/33, 41, 85,111, 118; 17/59, 99; 18/49, 59, 87; 19/60, 72; 21/3, 11, 46, 87; 22/10,
25, 39, 45, 48, 71; 23/27-28, 41, 94; 25/8,19,37; 26/10,209,227; 27/11, 44,52, 85; 28/16,37,
40,50,59; 29/14, 40, 46, 49; 30/9, 29, 57; 31/11; 34/19, 31, 42; 35/32, 40; 36/54; 37/22,113;
38/22

Zü'l-Karneyn: 18/83-98

Zü'lkiyl: 38/48

Zürriyet: 3/34; 7/172; 10/83

1. Fatih Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 7 ayettir. Kur'an'ın ilk sûresi olduğu için açış yapan, açan manasına «Fatih» denilmiştir Diğer adları şunlardır «Ana kitap» manasına «Ümmü'Kitâp», «dinin asıllarını ihtiva eden» manasına «el-Esâs», «ana hatlarıyla islâm'ı anlattığı» manasına «el- Vâfiye», «namazda veya nüzulde iki defa tekrarlandığı» manasına «es-Seb'ul Mesâni», «birçok esrari taşıdığı» manasına «el-Kenz». Peygamber (s.a.a), «Fatih'yi okumayanın namazı olmaz» buyurmuştur Onun için, Fatih, namazların her rekâtında okunur Manası itibariyle Fatih, en büyük dua ve müinacattır. Kulluğun yalnız Allah'a yapılacağı, desteğin yalnızca Allah'tan geldiği, doğru yola varmanın da doğru yoldan sapmanın da Allah'ın iradesine dayandığı hususları bu surede ifadesini bulmuştur Kur'an, insanlığa doğru yolu göstermek için indirilmiştir Kur'an'ın ihtiva ettiği esaslar, ana hatları ile Fatih'da vardır Zira Fatih'da, övgüye, tazime ve ibadete lâayık bir tek Allah'ın varlığı, O'nun hâkimiyeti, O'ndan başka dayanılacak bir güç bulunmadığı anlatılır ve doğru yola gitme, iyi insan olma dileğinde bulunulur.)

1- Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

(Yenabi'ul Mevedde s.69-70'de şöyle yer almıştır: «Biliniz ki bütün semavi kitapların sırları Kur'an'da, Kur'an'da olan bütün sırlar Fatih suresinde. Fatih suresinde olan bütün sırlar «besmele»de, «besmele»de olan bütün sırlar «besmele»deki «be» harfinde ve «be» harfinde olan bütün sırlar ise «be» harfinin altındaki noktadadır»

Daha sonra İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: «Ben, «be» harfinin altındaki noktayı.» Hafız Kunduzi'nin belirttiğine göre Hakim Tirmizi, İbn-i Abbas'ın bu ayetin tefsirinde şöyle dediğini rivayet etmiştir: «İmam Ali, Bismillahirrahmanirrahim'de var olan «be» harfinin altındaki noktayı, akşamdan sabah namazına kadar tefsir ederdi de yine bitmezdi.»)

2- Bütün övgüler âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

3- Rahman'dır, Rahim' dir. (Allah-u Teâlâ'nın rahman ve rahim sıfatlarının her ikisi de «rahmet» mastarından türemiş olmakla birlikte, farklı anlamlar ifade etmektedir Rahman daha çok rahmet genişliğine. Rahim ise daha çok rahmetin sürekliliğine vurgu yapmaktadır)

4- Hesap gününün sahibidir.

5- Sadece sana ibadet eder ve sadece senden yardım dileriz.

6- Bizleri doğru yola hidayet et.

7- Kendilerine nimet verdiğin, gazaba uğramamış ve sapmamış kimselerin yoluna.

(Bu cümle önceki ayette yer alan cümlelerin bedeli veya sıfatı konumundadır; bağımsız bir cümle değil. Dolayısıyla burada tek bir gruptan söz edilmektedir, üç ayrı gruptan değil. Yollarına ermeyi dilediğimiz nimet verilmiş kimseler, aynı zamanda gazaba ve sapmaya da bulaşmamış kimseler olmalıdır Dolayısıyla nimet verilmiş kimseleri, gazaba uğramışlar ve sapmışlardan ayıran ve bu iki grubu Yahudiler ve Hıristiyanlar olarak mana eden ayetler, sadece ifadenin en yetkin mısdaqlarını beyan etme makamındadır, mana etme makamında değil.)

2. Bakara Suresi

(Bu sure, 281. ayet müstesna Medine'de nazil olmuştur ve 286 ayettir Kur'an'ın en uzun süresidir Adını, 67-71. ayetlerde Yahudilere kesmeleri emredilen sığırdan alır Yalnız 281. ayeti Veda Haccında Mekke'de inmiştir inanca, ahlâka ve hayat nizamına dair hükümlerin önemli bir kısmı bu surede yer almıştır)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Elif, Lam, Mim.
- 2- İşte o (yüce) kitap (Kur'an), hiç şüphesiz takva sahipleri için bir hidayettir.
- 3- Onlar ki gaybe iman ederler, namazı dosdoğru kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan infak ederler.
- 4- Onlar ki sana indirilene de senden önce indirilenlere de iman ederler; ahirete de sadece onlar yakın ederler.
- 5- İşte onlardır Rablerinden bir hidayet üzere olanlar ve sadece onlardır felaha erenler.
- 6- Şüphesiz küfre sapanları uyarsan da uyarmasan da birdir; iman etmezler.
- 7- **Allah** onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinde perde vardır ve büyük azap da onlar içindir.

8- İnsanlardan, iman etmedikleri halde, Allah'a ve ahiret gününe iman ettik diyenler vardır.

9- Bunlar Allah'ı ve iman edenleri aldatmaya çalışırlar, oysa sadece kendilerini aldatırlar da farkında değillerdir.

10- Kalplerinde hastalık vardır da böylece Allah hastalıklarını artırmıştır. Yalan söyledikleri için onlara elem verici azap vardır.

11- Kendilerine, «Yeryüzünde fesat çıkarmayın» denildiği zaman, «Bizler sadece ıslah edicileriz» derler.

12- İyi bilin ki asıl fesat çıkaranlar kendileridir, lakin bilincinde değillerdir.

13- Onlara, «İnsanların iman ettiği gibi siz de iman edin» denilince, «Beyinsizlerin iman ettiği gibi mi iman edelim?» derler. İyi bilin ki asıl beyinsizler kendileridir, fakat bilmezler.

14- İman edenlere rastladıkları zaman, «İman ettik» derler. Şeytanlarıyla baş başa kaldıklarında, «Biz şüphesiz sizinleyiz, onlarla sadece alay etmekteyiz» derler.

(Şeyâtin, Arapça'da kibirli, asi, zarar verici, mel'un kimse ve kötü cin anlamına gelen şeytan kelimesinin çoğuludur. Hem insanlar, hem de cinler için kullanılır. Kur'an'da genellikle kötü cinler için kullanılmış olmasına rağmen, bazı yerlerde kötü insanlar da kastedilir. Konunun gelişinden insanları mı, cinleri mi kastettiği kolayca anlaşılabilir. Burada, İslâm'a karşı çıkmada en önde yer alan Arap liderleri kastedilmektedir.)

15- Allah da onlarla alay eder ve şaşkınlık içinde bocalayıp dursunlar diye onlara taşkınlıklarında mühlet verir.

16- Onlar hidayet karşılığında sapıklığı satın alan kimselerdir. Bu yüzden yaptıkları ticaretten kazanç elde edememişler ve de hidayete erememişlerdir.

17- Onların örneği ateş yakan, ateş etraflarını aydınlatınca Allah'ın nurlarını yok ettiği ve onları (hiçbir şeyi) göremedikleri karanlıklarda terk ettiği kimsenin örneği gibidir.

18- Sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler; bu yüzden (hakka) dönmezler.

19- Yahut (münaflıkların durumu,) gökten (sağanak halinde boşanan), içinde yoğun karanlıklar, gürültü ve şimşek bulunan yağmur yüklü bulut gibidir. Onlar yıldırımlardan gelecek ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkarlar. Hâlbuki Allah, kâfirleri çepeçevre ihata etmiştir.

20- Şimşegın çakması neredeyse gözlerini alır; onları aydınlattıkça ışığında

yürürler ve üzerlerine karanlık basınca durakalırlar. **Allah** dileseydi işitme ve görmelerini giderirdi. Doğrusu **Allah** her şeye kadirdir.

21- Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet ediniz; umulur ki takvalı olursunuz.

22- O, yeryüzünü size bir döşek ve göğü de bir bina kıldı. Gökten su indirip size onunla rızık olarak ürünler meydana getirdi. O halde (*bütün bunları*) bile bile **Allah**'a şirk koşmayın.

23- Kulumuza indirdiğimizden şüphe ediyorsanız, siz de onun benzeri bir sure getirin ve eğer doğru sözlü iseniz, **Allah**'tan başka şahitlerinizi de çağırın.

24- Yok, eğer yapamazsanız ki yapamayacaksınız, o halde, küfre sapanlar için hazırlanan ve yakıtı insanlar ve taş olan ateşten sakının.

25- İman edip salih işler yapanlara, kendileri için altlarından ırmaklar akan cennetler olduğunu müjdele. Oradan bir meyve ile rızıklanınca, «Bu daha önce de rızıklandığımız şeydir» derler. Kendilerine birbirine benzer (*nimetler*) verilmiştir. Onlara orada tertemiz eşler vardır ve onda temelli kalırlar.

26- **Allah**, sivrisineği ve onun da ötesinde bir varlığı örnek olarak vermekten hayâ etmez. İman edenlere gelince, bunun Rablerinden gerçek bir örnek olduğunu bilirler. Küfre sapanlar ise, «**Allah** bu örnekle neyi irade etmiştir?» derler. O, bu örnekle birçoğunu saptırır, birçoğunu da hidayet eder. Onunla saptırdığı yalnız fâsıklardır.

27- Onlar **Allah**'la yaptıkları sözleşmeyi sözleştikten sonra bozarlar, **Allah**'ın birleştirilmesini buyurduğu şeyi ayırırlar ve yeryüzünde fesat çıkarırlar. Hüsrana uğrayanlar işte onlardır.

28- **Allah**'ı nasıl inkâr edersiniz? Hâlbuki ölü idiniz de sizleri diriltti, sonra öldürecek, sonra tekrar diriltecek ve sonunda O'na döndürüleceksiniz.

29- Yerde olanların hepsini sizin için yaratan O'dur. Sonra göğe doğru yönelerek onları yedi gök olarak düzenledi. O her şeyi bilendir.

30- Hani Rabbin meleklerle, «Ben yeryüzünde bir halife karar kılacağım» demişti de melekler, «Orada fesat yapacak ve kan akıtacak birini mi karar kılacaksın? Oysa biz seni överek yüceltiyor ve seni sürekli takdis ediyoruz» demişlerdi. **Allah** ise, «Ben şüphesiz sizin bilmediklerinizi bilirim» demişti.

(Halife, kendisine otorite tarafından verilen görevleri, onun yerine kullanan kişidir. O halde insan mâlik değildir, o sadece Allah'ın temsilcisidir ve kendisine gerçek hâkim olan Allah tarafından verilenler dışında hiçbir güce sahip değildir. Bu nedenle, kendi istediklerini yapma hakkına sahip değildir. Onun görevi, temsil ettiği otoritenin isteklerini yerine

getirmektir. Eğer verilen yetkileri kendisinin sanır veya bu yetkileri kendi arzularına göre kullanırsa veya bir başkasının hâkimiyetini kabul edip, onun isteklerine boyun eğerse, bu isyan ve ihanet olur.)

31- Âdem'e bütün isimleri öğretti, sonra onları meleklere sunarak, «Eğer doğru sözlü iseniz bunların isimlerini bana söyleyin» dedi.

(İsimler ve kavramlar insanoğlunun eşyayı algılamasına yarayan araçlardır. Gerçekte insanoğlunun eşya ile ilgili tüm bilgisi, onlara isimler vermesine dayanır. Bu nedenle Hz. Âdem'e (a.s) her şeyin isimlerinin öğretilmesi, onlarla ilgili bilginin de öğretilmesi anlamına gelir.)

32- Onlar şöyle dediler: «Sen münezzehsin, öğrettiğinden başka bizim bir bilgimiz yoktur. Şüphesiz sen bilensin ve hikmet sahibisin.»

33- Allah, «Ey Âdem! Onlara isimlerini söyle» dedi. Âdem onlara isimlerini söyleyince, Allah, «Ben göklerin ve yerin bütün gizliliklerini biliyorum; sizin açıkladığınızı ve gizlemekte olduğunuzu da bilirim, diye size söylememiş miydim?» dedi.

34- Hani meleklere, «Âdem'e secde edin» demiştik de İblis dışında hepsi secde etmişlerdi. O ise şiddetle kaçınmış ve büyüklük taslamıştı; o zaten kâfirlerden idi.

(İblis, sözlükte çok aşırı karamsar olan, ümitsiz anlamına gelir. Aynı zamanda Allah'a isyan eden, insan soyuna boyun eğmemenin sembolik göstergesi olarak Hz. Âdem'e (a.s) secde etmeyi reddeden ve kıyamet gününe kadar insanları saptırmak için Allah'tan mühlet isteyen cinne verilen addır. Bu cinne şeytan da denir. O sadece kötü ve soyut bir güç değil, insan gibi belli bir kişiliğe sahip bir varlıktır. Genelde bilindiği gibi o bir melek değil, melekler gibi özel bir tür olan cinlerden biridir.)

35- «Ey Âdem! Sen ve eşin cennete yerleş, orada istediğinizden bol bol yiyin, yalnız şu ağaca yaklaşmayın; yoksa zalimlerden olursunuz» dedik.

36- Şeytan oradan ikisini de kaydırды ve onları buldukları yerden çıkardı. Onlara, «Birbirinize düşman olarak inin, sizin için yeryüzünde belli bir zamana kadar bir yerleşim ve meta vardır» dedik.

37- Derken Âdem, Rabbinden bir takım kelimeler aldı da Rabbi bunun üzerine tövbesini kabul etti. Şüphesiz O tövbeleri daima kabul edendir, merhameti bol olandır.

(İbn-i Abbas Hz. Resulullah'a (s.a.a), bu ayetin tefsirini sorarak «Âdem (a.s), hangi kelimeleri aldı da Rabbi onun tövbesini kabul etti?» dedi. Hz. Resulullah şöyle buyurdu: «Âdem, Allah'a şöyle yalvarmıştı: «Ey Rabbim, Muhammed (s.a.a), Ali, Fatma, Hasan ve Hüseyin' in hakkı için beni bağışla.» Böylece yüce Allah Âdem'in bu kelimeler ile yalvarışından dolayı onun tövbesini kabul etti.»)

38- «İnin oradan hepiniz; tarafımdan size bir hidayet gelince, benim hidayetime uyanlar için artık korku yoktur, onlar üzölmeyeceklerdir» dedik.

39- «Küfre sapan kimseler ve ayetlerimizi yalan sayanlar *(var ya)*, işte onlardır cehennem ehli olanlar ve onlar onda temelli kalacaklardır.»

40- Ey İsrail oğulları! Size verdiğim nimeti hatırlayıp ahdimi yerine getirin ki ben de ahdinizi yerine getireyim ve sadece benden korkun.

41- Elinizde bulunanı onaylayıcı olarak indirdiğime iman edin, onu ilk inkâr eden siz olmayın, ayetlerimi az bir karşılık ile satmayın ve yalnız benden sakının.

42- Hakkı batıl ile karıştırmayın ve bile bile hakkı gizlemeyin.

43- Namazı kılın, zekâtı verin ve rükû edenlerle birlikte rükû edin.

44- Kitabı okuyup durduğunuz halde kendinizi unuttur da başkalarına mı iyiliği emredersiniz? Siz akletmez misiniz?

45- *(Hakka uyma noktasında)* Sabır ve namazdan yardım alın ve şüphesiz bu, huşu duyanlardan başkasına ağır gelir.

46- Onlar, kesinlikle Rablerine kavuşacaklarını ve O'na döneceklerini bilendir.

47- Ey İsrail oğulları! Size verdiğim nimeti ve *(bir zamanlar)* sizi âlemlere üstün kıldığımı hatırlayın.

(İsrail oğullarının, canlı-cansız diğer bütün varlıklardan üstün tutuluşu, onların yeryüzü halifeliğine seçildikleri ve bu görevi yürüttükleri dönem ile sınırlıdır. Yüce Allah'ın emirlerini çiğnedikleri, peygamberlerine karşı geldikleri, Allah'ın kendilerine bağışlamış olduğu nimetlere karşı nankörlük ettikleri, sorumluluklarına bağlı kalmadıkları andan itibaren ise yüce Allah onlar hakkında lanet, gazap, alçalma ve perişanlıktan ibaret olan hükmünü ilân etmiş, kendilerini dünyanın çeşitli yerlerine dağılma cezasına çarptırmış ve onlar hakkındaki tehditlerini gerçekleştirmiştir.)

48- Hiç kimsenin başkasının yerine bir şey ödeyemeyeceği, kimseden şefaât kabul edilmeyeceği, hiç kimseden fidye alınmayacağı, kendilerine yardım da edilmeyeceği günden sakının.

49- Hani size azabın en kötüsünü tattıran, yeni doğan oğullarınızı boğazlayan ve kızlarınızı hayatta bırakan Firavun ailesinden sizi kurtarmıştık ve bunda sizin için Rabbiniz tarafından büyük bir imtihan vardı.

50- Hani denizi yarararak sizi (*boğulmaktan*) kurtarmış ve siz bakıp dururken (*gözleriniz önünde*) Firavun ailesini boğmuştuk.

51- Hani Musa ile kırk gece için sözleşmiştik. Sonra siz zalimlerden olarak buzağıyı (*ilah*) edinmiştiniz.

(İsrail oğulları Mısır'dan kaçıp Sina yarımadasına girdiklerinde Allah, Hz. Musa'yı (a.s) kendisine henüz esaretten kurtulan kavme rehberlik etmesi için emirler, tavsiyeler ve kanunlar vermek üzere kırk gün kırk gece Tur'a davet etmişti.)

52- Sonra şükredersiniz diye bunun ardından sizi affetmiştik.

53- Hani hidayet bulursunuz diye Musa'ya da kitabı ve Furkan'ı vermiştik.

(«Furkan», hak ve bâtili birbirinden ayırmaya yarayan bir ölçü anlamına gelir. Burada ise kişinin yanlış ile doğruyu, hak ile bâtili birbirinden ayırmasına yarayan İslâmi kavrayış ve ilim kastedilmiştir.)

54- Hani Musa kavmine, «Ey kavmim! Buzağıyı benimsemekle kendinize zulmettiniz. Yaratanınıza tövbe edip O'na dönün ve nefislerinizi öldürün. Bu, yaratanınız katında sizin için daha hayırlıdır» demişti de böylece Allah tövbenizi kabul etmişti. Zira O, tövbeleri kabul eden ve merhamet edendir.

(«Nefislerinizi öldürün» ifadesi üç manaya gelebilir. Birincisi gerçek anlamı ki, herkesin kendi kendini öldürmesi ve intihar etmesidir. Lakin bu ilahi dinler açısından hiç bir zaman doğru görülmemiş bir şeydir. O halde kastedilen mana bu değildir. İkincisi, işin geleneksel anlamıdır ki, esasen «Kardeş olan bir kavmin fertleri, haydi bakalım şimdi birbirinizi öldürünüz» demektir. Çoğunlukla tefsirciler bu manayı gözetmişlerdir. Tur'a giden Hz. Musa'nın arkasından Sâmiri, altından bir buzağı heykeli yapmış, onu bağırtmış ve Apis öküzüne tapan Mısırlılar ve diğer puta tapıcılar gibi, İsrail oğullarının bir kısmını, «İşte Musa bunu aramaya gitti» diyerek ona taptırmış ve çok yakın bir zamanda bizzat şahit oldukları nimetlere karşı nankörlük yapıp bir bozgun ve karışıklık çıkarmış, kavmin diğer bir kısmı Hz. Harun ile beraber bu gidişi önleyememiş ve Hz. Musa'nın dönmesini beklemişlerdir. O zamana kadar da bu karışıklık gittikçe yayılmış, Hz. Musa Tur'dan dönünce hepsine birden «Kendinize yazık ettiniz» diye hitap etmiş, hem buzağıya tapanlara, hem de ses çıkarmayıp bekleyenlere, bu günahlarından dolayı hemen tövbe etmelerini ve tövbe edenlerin, etmeyenleri derhal öldürmelerini emretmiştir. Bunun üzerine İsrail oğulları da hallerini ıslah edip uslanmışlardır. İşte burada bu olay hatırlatılmıştır. Hikâye olduğuna göre bu olayda Ölenlerin sayısı yetmiş bine ulaşmıştır. Bizim de kabullendiğimiz üçüncüsü ise sırf mecazî anlamıdır ki, «nefsinizi öldürünüz», yani nefsanî isteklerinizi

öldürün. Zira size bu kötülükleri yaptıran, sizi şirke saptıran hep nefsanî isteklerdir. Tövbe de bunların kırılması ile faydalı olur ve ancak o zaman kabul edilir.)

55- Hani bir zamanlar, «Ey Musa! **Allah'**ı apaçık görmedikçe sana iman etmeyeceğiz» demiştiniz de bakıp durduğunuz halde sizi yıldırım çarpmıştı.

56- Ölümünüzden sonra, şükredesiniz diye sizi tekrar diriltmiştik.

57- Sizi bulutla gölgelendirdik, size kudret helvası ve bildircin indirdik. «Rızık olarak verdiğimiz temiz şeylerden yiyin» dedik. Onlar bize değil, kendilerine zulmediyorlardı.

58- Hani, «Şu kasabaya girin, orada dilediğiniz gibi bol bol yiyin, kapısından secde ederek girin, «Günahlarımızı bağışla» deyin de böylece biz de hatalarımızı bağışlayalım, (*şüphesiz biz*) ihsan sahiplerine daha da artırırız» demiştik.

(Bazı rivayetlere göre burada sözü edilen ülke «Kudüs»tür. Yüce Allah-u Teâlâ Yahudilere Mısır'dan çıktuktan sonra oraya girmelerini ve kasabadaki zalim topluluğu dışarı çıkarmalarını emretmişti. Fakat Yahudiler yüce Allah'ın bu emrine uymamış, bunun üzerine de yüce Allah Yahudileri kırk yıl boyunca çölde perişan bir halde dolaşmaya mahkûm etmişti.)

59- Ama zulmedenler, kendilerine söylenmiş olan sözü başka sözle değiştirdiler. Biz de zulmedenlere, yoldan çıkmalarından dolayı gökten azap indirdik.

(Yahudiler kırk yıl çölde perişan bir halde dolaştıktan sonra Nuh oğlu Yuşa peygamberin liderliği altında bu ülkeyi fethederek içeri girmişlerdi. Fakat Allah karşısında saygı ve alçakgönüllülüğün belirtisi olsun diye secdeye kapanarak ve «günahlarımızı bağışla, affet bizi» anlamına gelen «hittetun» diyerek ülke kapısından içeri girmeleri gerekirken, bir kez daha karakterlerini açığa vurmuş, kendilerine emredilenden başka bir tarzda kapıdan girmiş ve girerken yüce Allah'ın kendilerine emrettiğinin dışında bir söz söylemişlerdi.)

60- Hani Musa, topluluğu için su aramıştı da, «Asanla taşa vur» demiştik. Böylece ondan on iki pınar fışkırmış, herkes içeceği yeri bilmişti. «**Allah'**ın rızıkından yiyin, için, yalnız yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın (*demiştik*).»

61- Hani, «Ey Musa! Bir çeşit yemeğe asla dayanamayacağız, bizim için Rabbine yalvar. Bize, yerin bitirdiği sebze, hıyar, sarımsak, mercimek ve soğan yetiştirsin» demiştiniz de, «O hayırlı olanı o daha düşük şeyle mi değiştirmek istiyorsunuz? (*O halde*) Bir şehre inin, şüphesiz orada sizin istediğiniz (*şeyler*)

vardır» demişti. Böylece onlara horluk ve yoksulluk (*damgası*) vuruldu ve **Allah**'ın gazabına uğradılar. Bu (*horluk ve yoksulluk*), **Allah**'ın ayetlerini inkâr etmeleri ve haksız yere peygamberleri öldürmelerindendi. Bu (*inkâr ve cinayet*), karşı gelmeleri ve taşkınlık yapmalarındandı.

(İsrail oğullarının tarihi, kendi peygamberlerini öldürme olayları ile doludur. Mezkûr ayet de İsrail oğullarının tarihindeki en utanç verici bölüme değinir ve onların, Allah'ın lanet ve gazabını hak ettiklerini bildirir. Onlar, aralarından kanuna ve ahlâka aykırı kişileri seçmişler, onları önder ve başkan yapmışlar, en iyi insanları ise ya zindana, ya da darağacına göndermişlerdir.)

62- Şüphesiz, iman edenler, Yahudiler, Hıristiyanlar ve Sabiiler'den her kim **Allah**'a ve ahiret gününe iman edip salih iş yaparsa, şüphesiz ecirleri Rableri karındadır. Onlar için artık korku yoktur ve onlar üzülmeceklerdir.

(Aya ve yıldızlara tapan ve Cizre ve Harran civarında yaşayan bu kimseler, Yahudilik, Hıristiyanlık ve Mecusilik gibi çeşitli dinlerden bazı inanışları alarak bir din meydana getirmişlerdir. Sabiiler, yıldızların büyük ruhlarının olduğunu kabili ederler. Hâkim, mukaddes ve azametine ulaşılması imkânsız, fakat ruhlar vasıtası ile kendisine yaklaşılabilen bir yaratıcıya inanırlar. Onlara göre ruhlar, cevher olarak cismânî maddelerden ve cismânî melekelerden münezzehtirler. Fiilde bunlar eşyayı meydana getirir, yenileştirir ve bir hâlden diğer hâle dönüştürürler. Yedi gezegenin idarecileri bunlardan olup gezegenler onların mabetleri gibidir. Gezegenleri ruhlar hareket ettirirler. Dünyâ hâdiselerini, rüzgârları, fırtınaları, zelzeleleri onlar idare eder ve her varlığa kuvvet ve kâmunlarını onlar dağıtırlar. Domuzun, köpeğin, pençeli yırtıcı kuşların ve güvercinin etini yemezler, sünnet yaptırmazlar. Dînî merasim dilleri Süryânîcedir.

Şüphesiz iman edenler, Yahudiler, Hıristiyanlar ve Sabiiler'den her kim İslam hakkında yeterli bir bilgisi olmaz ve hak yolda oldukları inancı içinde Allah'a ve ahiret gününe iman edip salih iş yaparsa, bu ayet gereğince sevaba erişecektir. Ama inat üzere hakkı bildiği halde yüz çevirecek olursa, Allah katında hiçbir özrü olmayacak ve kendinden hiçbir şey kabul edilmeyecektir.)

63- Hani sizden kesin söz almış ve Tur dağına üstünüze çıkararak, «Size verdiğimiz kuvvetle tutun ve içindekileri hatırlayın; umulur ki takva sahiplerinden olursunuz (*demiştik*).»

(Bu olay Kur'an'ın muhtelif yerlerinde, çeşitli şekillerde beyan edilmiştir. Allah Teâlâ ile İsrail oğulları dağın eteğinde ahit yaparlarken, korkunç bir manzara meydana gelmiş ve dağ adeta İsrail oğullarının tepesine çökecek gibi görünmüştür. Bu olay Talmut'ta şöyle anlatılır: «O kutsal varlık, Sina dağına büyük bir tekne gibi onların üstüne kaldırdı ve «Tevrat'ı kabul ederseniz iyi olur, yoksa burası mezarınız olur» dedi.)

64- Bundan sonra yine yüz çevirmiştiniz; eğer Allah'ın size fazlı ve rahmeti olmasaydı, muhakkak hüsrana uğrayanlardan olurdunuz.

65- İçinizden Cumartesi günü azgınlık edip de bu yüzden kendilerine, «Aşağılık maymunlar olun» dediklerimizi elbette bilmektesiniz.

(İsrail oğullarından Cumartesi gününe uymaları istenmişti. Fakat İsrail oğulları dinî ve ahlâkî yönden bozulunca bu yasağı açıkça işlemeye ve Cumartesi günü iş yapmaya başladılar. Cezanın ne olduğu konusunda görüş ayrılıkları vardır. Bazıları onların fiziksel olarak maymuna çevrildikleri görüşündedirler; bazıları ise onların o zamandan itibaren maymun gibi davranmaya başladıklarını söylerler. Fakat Kur'an'ın ifadesi, bunun fiziksel bir değişme olduğuna işaret eder.)

66- Böylece (o anda) yaptıkları ve (daha önce) yapmış oldukları şeylere karşılık bunu ibret verici bir ceza ve takva sahipleri için de bir öğüt vesilesi kıldık.

67- Hani Musa kavmine, «Allah muhakkak bir sığır boğazlamanızı emrediyor» demişti de, «Bizi alaya mı alıyorsun?» dediklerinde, «Cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım» demişti.

(İsrail oğullarına, etraflarındaki putperest milletlerden etkilenerek edindikleri ineğe tapma ve ineğin kutsiyeti inançlarını kırmak için bir inek kurban etmeleri emredilmişti. Bu, onların imanlarının sınanmasıydı. Eğer gerçekten Allah'ın birliğine inanıyor ve ibadette başka bir şeyi O'na ortak koşmuyorlarsa, daha önceden taptıkları putu kendi elleriyle kırmalıydılar. Fakat bu çok zor bir sınavdı. Onlar inek kurban etmekten kaçınmaya çalıştılar; Çünkü bir tek Allah'a inançları henüz tam sağlamlaşmamıştı. Bu görevden kurtulmak için ayrıntı üzerine ayrıntı sordular, fakat çok soru sordukça daha da köşeye sıkıştılar. Sonunda onlara açıkça, o dönemde özellikle tapmak için seçilen altın renkli ineği kurban etmeleri söylendi.)

68- «Rabbine bizim adımıza yalvar da onun nasıl olduğunu bize bildirsin» dediler. «O, onun ne pek kart, ne pek körpe, ikisinin ortası bir sığır olduğunu söylüyor; o halde size emredilene yapın» dedi.

69- «Rabbine bizim adımıza yalvar da renginin ne olduğunu bize açıklasın» dediler. O, «Onun, bakanların içini açan parlak, sarı renkli bir sığır olduğunu söylüyor» dedi.

70- «Rabbine bizim adımıza yalvar da onun nasıl olduğunu bize bildirsin; çünkü o sığır bize karışık geldi. Allah dilerse biz şüphesiz hidayeti bulmuş oluruz» dediler.

71- «Yeri sürüp ekini sulayarak boyunduruk altında ezilmemiş, kusursuz ve alacasız bir sığır olduğunu söylüyor» dedi. «Şimdi hakkı bildirdin» deyip sığırı boğazladılar; az kalsın bunu yapmayacaklardı.

72- Hani siz bir kimseyi öldürmüş ve bunu birbirinizin üzerine atmıştınız; oysa Allah sizin gizlediğinizi açığa çıkarıcıdır.

73- «Onun (sığırın) bir parçasıyla ona (ölüye) vurun» dedik. İşte Allah ölüleri böyle diriltir ve sizlere ayetlerini gösterir ki, aklınızı başınıza alasınız.

74- Sonra kalpleriniz yine katılaştı, taş gibi, hatta daha da katı oldu. Nitekim öyle taşlar var ki, altlarından ırmaklar akar. Yine öyle taşlar var ki, çatlarlar da bağlarından su fışkırır. Yine öyle taşlar var ki, Allah korkusu ile dağlardan yuvarlanıp aşağı inerler. Allah yaptıklarınızdan asla gafil değildir.

75- Size iman edeceklerini mi umuyorsunuz? Oysa onlardan bir takımı Allah'ın sözünü işliyor, ona akılları yattıktan sonra, bile bile onu tahrif ediyorlardı.

76- İman edenlerle karşılaştıkları zaman, «İman ettik» derler. Birbirleriyle yalnız kaldıklarında, «Rabbimizin katında size karşı delil gösterebilir mi Allah'ın size açıkladığını onlara söylüyorsunuz? Hâlâ akıllanmayacak mısınız?» derler.

77- Gizlediklerini de açıkladıklarını da Allah'ın bildiğini bilmiyorlar mı?

78- Onların bir kısmı da bir takım kuruntular dışında kitabı bilmeyen ümmilerdir. Onlar sadece zan ve kuruntu içindedirler.

79- Vay kitabı elleriyle yazıp, sonra da onu az bir değere satmak için, «Bu Allah katındandır» diyenlere! Elleriyle yazdıklarından ötürü vay haline onların! Kazandıklarından ötürü vay haline onların!

80- «Ateş bize sadece sayılı birkaç gün degecektir» derler. De ki: «Allah katından siz söz mü aldınız? Eğer öyle ise Allah sözünden dönmez. Yoksa Allah'a karşı bilmediğiniz bir şey mi söylüyorsunuz?»

81- Evet, kötülük işleyip suçu kendisini kuşatmış olan kimseler (var ya), işte onlar ateş ehlidirler. Onlar onun içinde temelli kalacaklardır.

82- İman edip salih işler yapan kimseler (var ya), işte onlar cennet ehlidirler, onlar onun içinde temelli kalacaklardır.

83- Hani İsrail oğullarından, «Allah'tan başkasına ibadet etmeyin; anne babaya, yakınlara, yetimlere ve düşkünlere iyilik edin, insanlara güzel söz söyleyin, namazı kılın, zekâtı verin» diye söz almıştık. Sonra siz pek azınız müstesna, (amelen ve kalben) yüz çevirip döndünüz.

84- «Kanınızı dökmeyin ve birbirinizi yurdunuzdan sürmeyin» diye sizden söz almıştık. Sonra bunu böylece ikrar etmişsiniz ve buna siz de şahittiniz.

85- Sonra siz; birbirinizi öldüren, aranızdan bir takımı memleketlerinden süren, onlara karşı günah ve düşmanlıkta yardımlaşan, onları çıkarmak haramken size esir olarak geldiklerinde fidyelerini vermeye kalkan kimselersiniz. Yoksa siz kitabın bir kısmına iman edip bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Aranızda böyle yapanın dünya hayatında cezası sadece rezil olmaktır. Ahiret gününde de onlar, azabın en şiddetlisine itilirler. **Allah** yaptıklarınızdan gafil değildir.

86- Onlar ahiret karşılığında dünya hayatını satın alan kimselerdir; bu yüzden azapları hafifletilmez, onlar yardım da edilmezler.

87- Şüphesiz Musa'ya Kitab verdik, ondan sonra da ardı ardına peygamberler gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya apaçık deliller verdik, onu Ruh'ul Kudüs (*Cebrail*) ile güçlendirdik. O halde neden size bir peygamber nefsinizin hoşlanmadığı bir şey getirdiğinde, büyüklük taslayarak bir kısmını yalancı sayıp bir kısmını da öldürdünüz?

88- «Kalplerimiz perdelidir» dediler. Hayır! **Allah** küfre sapmalarından dolayı onları lânetlemiştir. O yüzden pek azı iman eder.

89- Daha önce küfre sapanlara karşı kendilerine yardım gelmesini diledikleri halde **Allah** katından onlara, kendilerinde olanı onaylayan Kitab ve tanıdıkları (*Peygamber*) gelince onu inkâr ettiler. **Allah**'ın laneti, kâfirlerin üzerine olsun!

90- **Allah**'ın, kullarından dilediğine fazlından indirmesine haset ederek **Allah**'ın indirdiğini inkâr etmekle, kendilerini kötü bir şey karşılığında sattılar. Bu yüzden gazap üstüne gazaba uğradılar. Alçaltıcı bir azap kâfirler içindir.

91- Onlara, «**Allah**'ın indirdiğine iman edin» denildiğinde, «Bize indirilene iman ederiz» derler ve ondan başkasını inkâr ederler. Hâlbuki o, ellerinde bulunanı onaylayan bir gerçektir. Onlara de ki: «Eğer iman etmiştiyseniz, o halde neden daha önce **Allah**'ın peygamberlerini öldürüyordunuz?»

92- Hiç şüphesiz Musa size apaçık deliller getirdi, sonra ardından yine zalimler olarak buzağıyı benimsediniz.

93- Hani sizden kesin bir söz almış ve Tur'u (*tehdit olarak*) tepenize dikmiştik de, «Size verdiğimizle kuvvetle sarılın ve dinleyin» demiştik. (*Ama onlar,*) «Dinledik ve karşı geldik» demişlerdi. Küfürleri yüzünden buzağı sevgisi kalplerine işlemiş, sindirilmişti. De ki: «Eğer iman etmişseniz, (*bu durumda*) imanınız size pek de kötü bir şeyi emretmektedir.»

94- De ki: «Eğer ahiret yurdu **Allah** katında başka insanlara değil de sadece size mahsus ise (*ve de*) doğru sözlü iseniz, o halde ölümü dilesenize!»

95- Bunu, önceden ellerinin takdim ettiklerinden (*günahlarından*) dolayı asla dilemeyeceklerdir. **Allah** zalimleri iyi bilir.

96- Hiç şüphesiz onların diğer insanlardan ve hatta şirk koşanlardan hayata daha tutkun olduklarını bulursun. Her biri ömrünün bin yıl olmasını ister. Oysa uzun ömürlü olması onu azaptan uzaklaştırmaz. **Allah** onların ne yaptığını hakkıyla görendir.

97- De ki: «Cebrail'e düşman olan kimse (*bilsin ki*) o, Kur'an'ı, **Allah**'ın izniyle kendinden öncekini onaylayıcı ve iman edenlere ise hidayet edici ve müjdeleyici olarak senin kalbine indirmiştir.»

98- Kim **Allah**'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrail'e ve Mikail'e düşman olursa (*kâfirdir*) ve şüphesiz **Allah** kâfirlere düşmandır.

99- Hiç şüphesiz sana apaçık ayetler indirdik. Onları sadece fasıklar inkâr eder.

100- Onlar ne zaman bir anlaşma yapmışlarsa, içlerinden bir takımını onu bir yana atmıştır. Zaten onların çoğu iman etmezler.

101- **Allah** katından onlara ellerinde olanı doğrulayan bir peygamber gelince, kendilerine kitab verilenlerden bir takımını bilmiyorlarmış gibi **Allah**'ın kitabını arkalarına attılar.

102- Şeytanların (*kötülerin*) Süleyman'ın hükümdarlığı hakkında söyledikleri şeylere (*yalanlara*) uydular. Oysa Süleyman küfre düşmedi, ama insanlara sihir öğreten şeytanlar (*kötüler*) küfre sapmış oldular. Hakeza onlar (*kötülerin*) Babil'deki iki melek Harut ve Marut'a indirilenler hakkında söylediklerine uydular. Oysa bu ikisi, «Biz sadece imtihan aracıyız, o halde sakın küfre sapma» demedikçe, kimseye bir şey öğretmezlerdi. Bununla beraber iki melekten, koca ile karısının arasını ayıracak şeyleri öğreniyorlardı. Hâlbuki **Allah**'ın izni olmadıkça onlar kimseye zarar veremezlerdi. Kendilerine zarar verecek, faydalı olmayacak şeyler öğreniyorlardı. Hiç şüphesiz onu (*sihri*) satın alanın ahretten bir nasibi olmadığını biliyorlardı. Kendilerini karşılığında sattıkları şeyin ne kötü olduğunu keşke bilselerdi!

(Yahudiler, yüce Allah'ın ellerindeki Tevrat'ı onaylayıcı olarak indirmiş olduğu Kur'an'a sırt çevirerek şeytanlar tarafından Hz. Süleyman'ın hükümdarlık gücü hakkında anlatılan hikâyelerin ve yine onlar tarafından Süleyman hakkında düzülen halkı yanıltıcı söylentilerin peşine takılmışlardı. Bu şeytanların halk arasında yaymaya çalıştıkları söylentilerin özü, Hz. Süleyman'ın bir büyücü olduğu, iradesine boyun eğdirdiği hayvanları ve doğal güçleri, bildiği ve kullandığı büyü yolu ile yaptığı uydurmasıydı.)

103- Onlar iman edip takva sahibi olsalardı, (*kendileri için*) **Allah** katındaki sevap daha hayırlı olurdu. Keşke bilselerdi!

104- Ey iman edenler! Peygamber'e, «raina» demeyin, «unzurna» deyin ve dinleyin. Kâfirlere elem verici azap vardır.

(Her ne kadar bu iki kelime (raina ve unzurna) Arapça 'da aynı anlama gelse de İbranice dilinde «raine» cümlesi, «Bizi ahmaklaştır» anlamına geliyordu. Yahudiler de bundan kötü istifade ederek «raina (Allah'ım! Bizi koru ve gözet!)» diye dua eden Müslümanlarla alay ediyordu. Allah Müslümanları uyararak düşmana fırsat vermemelerini, «raina» yerine aynı anlamı ifade eden «unzurna» kelimesini kullanmalarını öğütlemiştir.)

105- Kitab ehlinden ve şirk koşanlardan küfre sapanlar, Rabbinizden size bir iyilik gelmesini istemezler. **Allah**, rahmetini dilediğine özgü kılar. **Allah** büyük ihsan sahibidir.

106- Her hangi bir ayeti (*hükmen*) nesh eder veya (*bildirimini*) ertelersek, ondan daha hayırlısını veya onun bir benzerini getiririz. **Allah**'ın her şeye kadir olduğunu bilmez misin?

107- Göklerin ve yerin egemenliğinin **Allah**'a ait olduğunu ve sizin için **Allah**'tan başka bir veli ve yardımcı olmadığını bilmez misiniz?

108- Yoksa siz de peygamberinizi, bundan önce Musa'ya sorulduğu gibi sorguya çekmek mi istiyorsunuz? İmanı küfürle değiştiren, şüphesiz yolun doğrusundan sapmış olur.

109- Kitab ehlinin çoğu, hak kendilerine apaçık belli olduktan sonra, içlerindeki kıskançlık yüzünden sizi iman ettikten sonra küfre döndürmeyi isterler. **Allah**'ın emri gelene kadar onlara af ve hoşgörülle davranın. **Allah** muhakkak her şeye kadirdir.

110- Namazı kılın ve zekâtı verin. Kendiniz için önden gönderdiğiniz her hayrı **Allah** katında bulacaksınız. **Allah** yaptıklarınızı şüphesiz görendir.

111- «Yahudi veya Hıristiyan olmayan kimse elbette cennete girmeyecek» dediler. Bu onların kuruntularıdır. De ki: «Doğru sözlü iseniz delilinizi getirin.»

112- Evet, iyilik yaparak yüzünü (*kendini*) **Allah**'a teslim eden kimsenin ecri Rabbi katındadır. Onlar için ne bir korku vardır, ne de üzümler.

113- Hepsi de kitabı okumakta oldukları halde Yahudiler, «Hıristiyanlar hiçbir şey üzere değildir» dediler. Hıristiyanlar da, «Yahudiler hiçbir şey üzere değildir» dediler. Bilmeyenler de onların söylediklerine benzer şeyler söylediler. **Allah**, kıyamet günü, anlaşmazlığa düştükleri şeylerde onlar arasında hüküm verecektir.

114- **Allah**'ın mescitlerinde O'nun isminin anılmasını yasaklayan ve onların yıkılmasına çalışan kimseden daha zalim kim vardır? Oralara ancak korkarak

girmeleri gerekir. Dünyada rezillik onlarıdır, ahirette de büyük azap onlarıdır.

115- Doğu da batı da **Allah**'ındır; nereye dönerseniz **Allah**'ın yüzü oradadır. Doğrusu **Allah** her şeyi kuşatan ve her şeyi bilendir.

(Allah'ın yüzünden maksat, kible kıldığı yön veya Allah 'in zatı ya da Allah 'in, insanların yaptıkları hakkındaki bilgisidir. Bu ayet, Yahudilerin sakat yorumlarına karşı çıkararak aslında her yönün bir kible olduğunu, buna göre ibadete duran kul ne tarafa dönerse yüce Allah'ın orada hazır bulunduğunu, herhangi bir yönün kible olarak belirlenmesinin ise yüce Allah tarafından bir yönlendirme olayı sayıldığını, o tarafa dönmenin O'na itaat etme anlamı taşıdığını, yoksa bunun Allah'ın o tarafta değil de bu tarafta olduğu manasına gelmediğini belirtiyor.)

116- «**Allah** çocuk edindi» dediler. O münezzehdir! Oysa göklerde ve yerde olanlar O'nundur. Hepsisi de O'na boyun eğicilerdir.

117- Gökleri ve yeri yoktan var eden **Allah**'tır. O, bir şeyin olmasını dilerse, ona ancak «Ol» der ve o da hemen olur.

118- Bilmeyenler, «**Allah** bizimle konuşmalı veya bize bir ayet gelmeli değil miydi?» dediler. Öncekiler de onların söylediklerinin benzerini söylemişlerdi. Kalpleri birbirine benzedi. Kesinlikle yakın eden kimseler için ayetleri açıklamışlardır.

119- Doğrusu biz seni müjdecisi ve uyarıp korkutucu olarak, hak ile göndermişizdir. Sen, o büyük ateş (*Cehennem*) ehlinden sorumlu değilsin.

120- Kendi dinlerine uymadıkça, Yahudi ve Hıristiyanlar senden asla hoşnut olmayacaklardır. De ki: «Hidayet, ancak **Allah**'ın hidayetidir.» Sana gelen ilimden sonra onların heveslerine uyarsan, şüphesiz **Allah**'tan sana ne bir veli ve ne de bir yardımcı bulunur.

121- Kendilerine verdiğimiz kitabı hakkıyla okuyanlar (*var ya*), işte ona ancak onlar iman ederler. Onu inkâr edenler ise hüsrana uğrayanlardır.

122- Ey İsrail oğulları! Size verdiğim nimeti ve sizi (*bir zamanlar*) âlemlere üstün tuttuğumu hatırlayın.

123- Kimsenin kimse adına bir şey ödeyemeyeceği, hiç kimseden fidye alınmayacağı, kimseye şefaatin yarar sağlamayacağı ve (*kimsenin kimseden*) yardım görmeyeceği günden korunun.

124- Hani Rabbi, İbrahim'i bir takım kelimelerle denemiş, o da onları tamamlamıştı da **Allah**, «Seni insanlara imam kılacağım» demişti. O, «Soyumdan da mı?» deyince, **Allah**, «Zalimler benim ahdime (*önderlik makamına*) erişemez» demişti.

(Ayette imamet makamının da tıpkı risalet makamı gibi insanların seçmesi esasına dayanmadığı, bu makamın Allah'ın elinde olduğu, Allah'ın bu makamı dilediğine verdiği ve hayatları boyunca bir an olsun (puta taparak) kendisi ve (zulmederek) diğerleri hakkında haksızlık edenlerin asla imamet makamına nail olamayacağı açıkça belirtilmiştir. Ayrıca Menakıb-i Ali bin Ebi Talib s.276 ve Şevahid'ut Tenzil c.1 s.92'de Abdullah b. Mes'ud'tan naklen ayetin tevilinde Hz. Resulullah'ın şöyle buyurduğu rivayet edilir: «Yüce Allah beni peygamber, Ali'yi ise vasi (benden sonraki imam) olarak seçti.»)

125- Hani Kâbe'yi, insanlar için bir dönüş ve güven yeri kılmıştık ve «İbrahim'in makamını namaz yeri edin (demiştik).» İbrahim ve İsmail'le de, «Evimi; ziyaret edenler, (*orada*) ikamet edenler, rükû ve secde edenler için tertemiz tutun» diye sözleşmiştik.

126-Hani İbrahim, «Rabbim! Burasını emin bir şehir kıl, halkından, **Allah**'a ve ahiret gününe iman edenleri ürünlerle rızıklandır» demişti de **Allah**, «Küfre sapanı da az bir müddet geçindirir, sonra da onu cehennem azabına sürüklerim ve bu pek de kötü bir sonuçtur» diye söylemişti.

127- Hani İbrahim ve İsmail, Kâbe'nin temellerini yükseltirken, «Rabbimiz! Yaptığımızı kabul buyur. Şüphesiz sen hem işiten, hem bilensin (*demişlerdi*).»

128- «Rabbimiz! İkimizi sana teslim olanlardan kıl, soyumuzdan da sana teslim olanlardan bir ümmet karar kıl. Bize ibadet yöntemlerimizi göster, tövbemizi kabul buyur; çünkü tövbeleri daima kabul eden ve merhameti bol olan ancak sensin (*demişlerdi*).»

129- «Rabbimiz! İçlerinden, onlara senin ayetlerini okuyan, kitabı ve hikmeti öğreten, onları her kötülükten arındıran bir peygamber gönder. Doğrusu güçlü ve hikmet sahibi olan ancak sensin (*demişlerdi*).»

130- Kendini beyinsiz kılandan başkası İbrahim'in dininden yüz çevirmez. Şüphesiz dünyada onu seçtik, şüphesiz o, ahirette de salihlerdendir.

131- Hani Rabbi ona, «Teslim ol» dediğinde, «Âlemlerin Rabbi'ne teslim Oldum» demişti.

132- İbrahim bunu (*teslimiyeti*) oğullarına vasiyet etti. Yakup da oğullarım! Allah dini size seçti, siz de ancak teslim olmuş olarak can verin» dedi.

133- Yoksa Yakub'a ölüm geldiği zaman sizler yanında mı idiniz? Hani O,

oğullarına, «Benden sonra kime ibadet edeceksiniz?» diye sormuştu da onlar, «Senin ilahına ve babaların İbrahim, İsmail, İshak'ın ilahı olan tek ilaha ibadet edeceğiz, biz ancak O'na teslim olmuş kimseleriz» demişlerdi.

134- Onlar bir ümmetti, gelip geçti. Kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız da sizedir. Onların yapmış olduklarından sorumlu değilsiniz.

135- «Yahudi veya Hıristiyan olun ki hidayeti bulasınız» dediler. De ki: «Biz, Hanif olan İbrahim'in dinine uyarız ve o asla şirk koşanlardan değildir.»

(Hanif, başka yollardan yüz çevirip münhasıran tek bir yöne, yani Allah'a yönelen kimse demektir.)

136- «Allah'a, bize indirilene, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve torunlarına indirilene, Musa'ya, İsa'ya ve Rableri tarafından peygamberlere verilene, onları birbirinden ayırt etmeksizin iman ettik, biz O'na teslim olanlarız» deyin.

137- Sizin iman ettiğiniz gibi iman etmiş olsalar, şüphesiz hidayeti bulmuş olurlar. Yüz çevirirlerse, şüphesiz bir ayrılığa (*düşmanlığa*) düşmüş olurlar. Onlara karşı sana Allah yeter. O, işiten ve iyi bilendir.

138- (*İbrahim'in dinidir*) Allah'ın rengi! Rengi (*dini*) Allah'ınkinden daha güzel olan kim vardır? Biz sadece O'na ibadet edenleriz.

(Allah'ın renginden maksat; Allah'ın, insanı üzerinde yarattığı fıtratı veya dinine hidayet etmesi veya imanla temizlemesidir. Bunların «renk» olarak adlandırılması ise Hıristiyanların kullandığı sözün benzerini ifade etmek ve onlara kendi mantıklarıyla cevap vermek içindir. Zira Hıristiyanlar, yeni doğan çocuklarını sarı renkli sözde kutsal bir suda vaftiz etmekte ve böylece temizlendiklerini ve Hıristiyanlıklarının gerçekleştiğini kabul etmektedirler. Allah da burada vaftiz suyunun rengi olan sarı renk yerine, kendi rengi olan ve insanı üzerinde yarattığı fıtratı önermektedir.)

139- De ki: «Allah hakkında bizimle tartışmaya mı giriyorsunuz? Oysa O, bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir ve bizim amellerimiz kendimize, sizin amelleriniz de kendinize aittir. Biz O'na ihlâs üzere bağlananlarız.»

140- Yoksa İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve torunlarının Yahudi veya Hıristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz? De ki: «Peki, siz mi, yoksa Allah mı daha iyi bilir?» Allah tarafından kendisinde bulunan bir tanıklığı gizleyenden daha zalim kim olabilir? Allah yaptıklarınızdan gafil değildir.

141- Onlar bir ümmetti, gelip geçti. Kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız da sizedir. Onların yapmış olduklarından sorumlu değilsiniz.

142- İnsanların beyinsizleri, «Yöneldikleri kiblede onları çeviren nedir?» diyecekler. De ki: «Doğu ve batı Allah'ındır. O, dilediğini doğru yola hidayet eder.»

143-Böylece sizin insanlara ve Resulün de size şahit olması için sizi orta bir ümmet kıldık. Senin önceden yöneldiğin kibleyi (*Beyt'ul Mukaddes'i*), sadece peygambere uyanları, ökçeleri üzerine geri dönenlerden ayırt edip bilmemiz için kible yaptık. Doğrusu bu (*kible değişimi*) Allah'ın hidayet ettiği kimselerden başkasına elbette ağır gelir. Allah imanınızı (*önceden kıldığımız namazlarınızı*) boşa çıkaracak değildir. Doğrusu Allah insanlara şefkat gösteren ve merhamet edendir.

144-Şüphesiz yüzünü göğe çevirip durduğunu görüyoruz. Hoşnut olacağın kibleye seni elbette çevireceğiz. Artık yüzünü Mescid-i Haram semtine çevir. Bulduğunuz yerde yüzlerinizi o yöne çevirin. Doğrusu kitab verilenler, onun Rablerinden bir gerçek olduğunu mutlaka bilirler. Allah onların yaptıklarından gafil değildir.

145- Sen, kitab verilenlere her türlü delili getirsen, yine de kibleye uymazlar ve sen de onların kiblesine uyacak değilsin. Onlardan bir kısmı da diğer bir kısmının kiblesine uymazlar. Hiç şüphesiz eğer sana gelen ilimden sonra onların heveslerine uyarsan, elbette o zaman zulmedenlerden olursun.

146- Kendilerine kitab verdiklerimiz, onu (*Peygamber'i*) oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Onlardan bir takımı, doğruyu bile bile gizlerler.

147- Hak (*kible değişimi*) Rabbindendir, sakın şüphelenenlerden olma.

148- Herkesin yöneldiği bir yön vardır. Hayırlı işlerde birbirinizle yarışın. Nerede olursanız olun, Allah hepinizi bir araya getirir. Allah şüphesiz her şeye kadirdir.

149- Her nereden çıkarsan, (*namaz kılariken*) yüzünü Mescid-i Haram semtine çevir, şüphesiz bu Rabbinden bir haktır. Allah, yaptıklarınızdan gafil değildir.

150- Her nereden çıkarsan, (*namaz kılariken*) yüzünü Mescid-i Haram semtine çevir. İnsanların zulmedenlerinden başkalarının size karşı gösterecekleri bir delili olmaması için, her nerede olursanız, (*namaz kılariken*) yüzlerinizi o semte çevirin. O halde onlardan korkmayın, benden korkun. (*Ayrıca bu kible değişimi*) Size olan nimetimi tamamlamam ve hidayete ermenizi sağlamak içindir.

151-Nitekim biz size aranızdan ayetlerimizi okuyacak, sizi her kötülükten arıtacak, size kitabı ve hikmeti öğretecek ve bilmediklerinizi bildirecek bir peygamber de gönderdik.

152- O halde artık beni anın ki ben de sizi anayım, bana şükredin ve *(sakın nan-körlük ederek)* küfretmeyin.

153- Ey iman edenler! Sabır ve namazdan destek alın. Şüphesiz **Allah**, sabredenlerle beraberdir.

154- **Allah** yolunda öldürülenlere, Ölüler demeyin; zira onlar diridirler, fakat siz farkında değilsiniz.

155- Muhakkak sizi biraz korku ve açlık ve mallardan, canlardan, ürünlerden biraz eksiltmekle deneriz. Sabredenleri müjdele.

156- O kimseler ki kendilerine bir musibet geldiğinde, Biz **Allah**'ınız ve elbette O'na döneceğiz derler.

157- Rablerinin mağfıret ve rahmeti onlarıdır. Hidayeti bulanlar da onlardır.

158- Şüphesiz Safa ile Merve **Allah**'ın Şiarlarındandır *(sembollerindedir)*. Kim Kâbe'yi hacceder veya umre yaparsa, bu ikisini de tavaf etmesinde bir sakınca yoktur. Kim gönülden isteyerek iyilik yaparsa, şüphesiz **Allah** da iyilikleri takdir edendir ve her şeyi bilendir.

159- Gerçekten indirdiğimiz apaçık delilleri ve hidayeti kitapta insanlara açıkladıktan sonra gizleyen kimseler *(var ya)*, onlara hem **Allah** lanet eder, hem lanet ediciler lanet eder.

160- Ancak tövbe edenler, ıslah olanlar ve *(gizlemiş olduklarını)* açıklayanlar başka. İşte ben onların tövbesini kabul ederim. Şüphesiz ben tövbeleri kabullenen ve merhamet edenim.

161- Küfre sapanlar ve de kâfir olarak ölenler *(var ya)*, işte, **Allah**'ın, meleklerin ve insanların hepsinin laneti onlarıdır.

162- Onda temelli kalacaklardır, onlardan azap hafifletilmez ve *(özürlü dilesinler diye)* kendilerine mühlet de verilmez.

163- İlâhınız bir tek ilâhtır. O'ndan başka ilâh yoktur. O, rahmandır, rahimidir.

164- Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde, insanlara yararlı şeylerle *(yükli olarak)* denizde süzülen gemilerde, **Allah**'ın gökten indirip yeri ölümünden sonra dirilttiği suda, her türlü canlıyı orada yaymasında, rüzgârları ve yerle gök arasında emre hazır duran bulutları döndürmesinde düşünenler için deliller vardır.

165- İnsanlar arasında, **Allah** dışında bir takım eşler *(ortaklar)* edinen ve onları **Allah**'ı severcesine sevenler vardır. İman edenlerin **Allah**'ı sevmesi ise hepsinden

kuvvetlidir. Keşke zalimler azabı gördükleri zaman (*anlayacakları gibi*) bütün kuvvetin **Allah**'a ait bulunduğunu ve **Allah**'ın azabının çok şiddetli olduğunu (*önceden*) görebilselerdi!

166- O zaman kendilerine uyulanlar, kendilerine uyanlardan uzaklaşacak, azabı görecekler ve aralarındaki bağlar da kopmuş olacaktır.

167- Uyanlar, «Keşke bizim için bir kere daha (*dünyaya*) dönüş olsa da bizden uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzaklaşsak» derler. Böylece **Allah** onlara işlerini, üzerlerine çöken hasretler olarak gösterir ve onlar artık ateşten çıkacak değillerdir.

168- Ey insanlar! Yeryüzündeki temiz ve helal şeylerden yiyin, fakat şeytanın adımlarına uymayın. Şüphesiz o sizin için apaçık bir düşmandır.

169- (*Şeytan*) Size sadece kötülüğü, hayâsızlığı ve **Allah**'a karşı bilmediğiniz şeyi söylemenizi emreder.

170- Onlara, «**Allah**'ın indirdiğine uyun» denilince, «Hayır, babalarımızı yapar bulduğumuz şeye uyarız» derler. Babaları bir şey akıl edemeyen ve hidayeti bulamayan kimseler olsalar da mı (*onlara uyacaklar*)!

171- Küfre sapanların (*hakka davet edilme*) örneği, bağırıp çağırmadan başkasını işitmeyene (*bir tehlikeyi haber vermek için*) seslenen kimsenin (*çobanın*) misalidir (*Bu sesin kendilerine bir tehlikeyi haber verdiğini anlamazlar. Onlar*) Sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler; bu yüzden onlar akıl etmezler.

172- Ey iman edenler! Sizi rızıklandırdığımız temiz şeylerden yiyin ve sadece **Allah**'a ibadet ediyorsanız, O'na şükredin.

173- **Allah** size sadece ölü hayvan etini, kanı, domuz etini, **Allah**'tan başkası için kesilene haram kılmıştır; elbette haksızlık etmeksizin ve haddi aşmaksızın zorda kalana, (*bunlar da*) günah sayılmaz. Çünkü **Allah** bağışlayandır, merhamet edendir.

174- Gerçekten, **Allah**'ın indirdiği kitaptan bir şeyi gizleyip onu az bir değere satanlar (*var ya*), onların karınlarında yedikleri ancak ateştir. **Allah** kıyamet günü onlarla konuşmaz ve onları günahlardan arıtmaz. Elem verici azap onlar içindir.

175- Onlar hidayet karşılığında dalaleti, mağfaret karşılığında azabı satın alanlardır. Onlar, ateşe karşı ne de sabırlıdırlar.

176- Bu (*azap*) hiç şüphesiz **Allah**'ın kitabı hak olarak indirdiği içindir. Kitab hakkında ayrılığa düşenler, doğrusu derin bir ayrılık içine düşmüşlerdir.

177- Yüzlerinizi doğudan yana ve batıdan yana çevirmeniz iyilik değildir. Lakin iyilik (*sahipleri*) Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, Kitab'a, peygamberlere iman eden, kendisi sevdiği halde yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere ve esirleri kurtarmaya mal harcayan, namaz kılan, zekât veren ve sözleştiklerinde sözlerine vefa gösterenler ile zorda, darda ve savaş anında sabredenlerdir. İşte onlar dosdoğru olanlardır ve takva sahipleri ancak onlardır.

178- Ey iman edenler! Öldürülenler hakkında size kısas farz kılındı: Hüre hür, köleye köle, dişiye dişi. O halde eğer birisi (*dini*) kardeşi tarafından bağışlanırsa (*ve kısas hükmü diyete dönüşürse*) İyiliğe uymalıdır (*diyet hususunda karşı tarafın maddi durumunu göz önünde bulundurmalıdır*) ve (*katil de öldürülenin velisine diyeti*) iyilikle ödemelidir. Bu, Rabbinizden bir hafifletme ve rahmettir. Her kim bundan sonra haddi aşarsa elem verici azap onun içindir.

179- Ey akıl sahipleri! Kısasta sizin için hayat vardır. Umulur ki (*bu sayede adam öldürmekten*) sakınırsınız.

180- Birinize ölüm geldiği zaman, eğer bir hayır (*mal*) bırakıyorsa, ana babaya, yakınlarla, uygun bir tarzda vasiyet etmesi, takva sahiplerine bir hak olarak size de yazıldı.

181- Vasiyeti işittikten sonra değiştiren olursa, bunun günahı değiştirenin üzerinedir. Allah şüphesiz işiten ve bilendir.

182- Vasiyet edenin yanılacağından veya günaha gireceğinden korkan kimse onların arasını düzeltirse, ona günah yoktur. Allah şüphesiz bağışlayan ve merhamet edendir.

183- Ey iman edenler! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı. Umulur ki takvalı olursunuz.

184- Sayılı günler (*oruç size farz kılındı*); içinizden hasta olan veya yolculukta bulunan, artık diğer günler (*oruç tutsun*). Oruca zor dayanabilenler, bir düşkünün doyuracak kadar fidye verir. Kim gönülden hayır yaparsa (*düşküne daha fazlasını verir*) kendisi için daha hayırlıdır. Eğer bilerseniz oruç tutmanız sizin için hayırlıdır.

185- (*O sayılı günler*) Ramazan ayıdır ki, o ayda Kur'an, insanlara yol gösterici, doğru yola iletici, eğri ile doğruyu birbirinden ayırt edici olarak indirildi. Sizden kim bu ayı (*yolcu değilken*) idrak ederse, orucunu tutsun. Hasta veya yolculukta olan, artık diğer günler (*oruç tutsun*). Allah size kolaylık ister, zorluk istemez. (*Bu kolaylık*) sayıyı tamamlamanızı, sizi hidayete ulaştırmasına karşılık Allah'ı ululamanızı ve şükretmenizi sağlamak içindir.

186- Kullarım sana beni sorduklarında, *(bilsinler ki)* ben şüphesiz yakınım. Benden isteyenin, dua ettiğinde duasını kabul ederim. Artık onlar da davetimi kabul edip bana iman etsinler. Umulur kemale erişirler.

187- Oruç tuttuğunuz günlerin gecesi kadınlarınıza yaklaşmanız size helal kılındı. Onlar sizin için bir giysi, siz de onlar için bir giysisiniz. **Allah**, sizin kendinize hainlik edeceğinizi biliyordu, bu sebeple tövbenizi kabul edip sizi affetti. Artık onlara yaklaşın ve **Allah**'ın sizin için takdir ettiğini dileyin. Sizin için şafağın beyaz ipliği, siyah ipliğinden seçilinceye kadar yiyin için, sonra orucu geceye kadar tamamlayın. Mescitlerde itikâfa çekildiğinizde kadınlarınıza yaklaşmayın. Bunlar **Allah**'ın hudutlarıdır, onlara yaklaşmayın. **Allah** ayetlerini insanlara böylece apaçık bildirir. Umulur ki takva sahibi olurlar.

(Elbise, örtünme ve korunma aracıdır. Karı-koca arasındaki ilişki de tıpkı böyledir. Her biri, karşı tarafın üzerine örtü çeker, onu korur. İslâm, insan denen şu varlığı bütünü ile ve olduğu gibi ele alır, onun yapısını ve fitri karakterini aslına uygun biçimde kabul eder ve bu realist yaklaşım içinde elinden tutarak onu bütünü ile yüceliklerin zirvesine tırmandırmaya çalışır. Dolayısıyla eşler arasındaki ilişki, elbiselerle beden arasındaki ilişki gibidir. Nasıl bu ikisi birbirine çok yakın, uygun ve aralarında hiçbir şey yoksa aynı şekilde eşler de birbirleriyle çok yakın ilişki içindedirler ve birbirleri için karşılıklı birer sükûnet ve mutluluk kaynağıdır.)

Ayrıca Ramazan'da yeme ve içme zamanı ile ilgili de bir yanlış anlama vardı. Bazıları yatsı namazından, ertesi gün güneş batıncaya dek yeme ve içmenin haram olduğu görüşündeydi. Bazıları yatsı namazından sonra uyanık kaldığı sürece yenilip içilebileceğini, fakat uyunursa, yenilip içilmeyeceğini savunuyorlardı. Bu kendi uydurdukları fikirler nedeniyle, çoğu zaman kendileri zahmet çekiyorlardı. Bu ayette onların yanlış anlamaları ortadan kaldırılıyor ve yeme-içme yasağının günün ilk şafağından güneşin batışına; yeme, içme ve cinsel ilişki serbestisinin de güneşin batışından, günün ilk şafağına dek olacağı belirleniyor.)

188- Aranızda mallarınızı haksızlıkla yemeyin ve bile bile insanların mallarından bir kısmını günahla yemeniz için, onları hâkimlere aktarmayın.

(Hiç kimse hâkimlere rüşvet vererek başkalarının malını ele geçirmeye çalışmamak ve başkalarının malını ele geçirmek için yalan iddialarla mahkemeye başvurmamalıdır. Var olan delillere göre hâkimin, haksız kimse lehine hüküm vermesi mümkündür. Oysa hâkimin kararı ne herhangi bir haramı helâl ve ne de herhangi bir helâli haram haline getirebilir. O sadece göz önündeki delillere göre bağlayıcılık ifade eder. Günahı, sorumluluğu o konuda hile yapan, yanıltmaya başvuran tarafın omuzlarındadır.)

189- Sana hilal halindeki aydan sorarlar. De ki: «Onlar, insanlar ve hac için belirlenmiş vakitlerdir.» İyilik *(cahiliye döneminde inanıldığı gibi ihramlıyken)* evlere

arkalarından girmeniz değildir; belki iyilik takvalı olmaktır. Evlere kapılarından girin ve **Allah**'tan sakının; umulur ki kurtuluşa erersiniz.

(Bu, cahiliye döneminde Arapların bâtil geleneklerinden biri idi. Araplar ihram giydiklerinde, evlerine ön kapılarından girmezler, arka pencerelerden eve atarlardı. Bu ayette Allah, onları bu bâtil gelenek nedeniyle eleştirmekle kalmıyor, aynı zamanda onları, atalarının bâtil gelenek ve inançlarını körü körüne takip etmenin doğru olmadığı konusunda da uyarıyor.)

190- Sizinle savaşanlarla **Allah** yolunda savaşın ve aşırı gitmeyin; doğrusu **Allah** aşırı gidenleri sevmez.

191- Onları bulduğunuz yerde öldürün. Sizi çıkardıkları yerden siz de onları çıkarın. Fitne çıkarmak, adam öldürmekten daha kötüdür. Mescid-i Haram'ın yanında, onlar savaşmadıkça siz de onlarla savaşmayın. Sizinle savaşarlarsa onları öldürün. Kâfirlerin cezası işte böyledir.

192- Vazgeçerlerse, şüphesiz **Allah** bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

193- Fitne kalmayıp din yalnız **Allah**'ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Eğer vazgeçerlerse, artık düşmanlık sadece zalimlere karşıdır.

194- Haram ay haram aya karşılıktır. Hürmetler (*dokunulmazlıklar*) karşılıklıdır; o halde kim size saldırırsa, size saldırdığı gibi siz de ona saldırın. **Allah**'tan sakının ve **Allah**'ın takva sahipleriyle beraber olduğunu bilin.

195- **Allah** yolunda infak edin, (*infakı terk ederek*) kendinizi kendi elinizle tehlikeye atmayın, iyi işler yapın. Şüphesiz **Allah** ihsan sahiplerini sever.

196- Hac ve umreyi **Allah** için sona erdirin. Ama eğer alıkonursanız, kolayınıza gelen bir kurban (*gönderin*). Kurban, yerine ulaşmıyaya kadar, başlarınızı tıraş etmeyin. İçinizde hasta olan veya başından rahatsız bulunan (*ve bu yüzden de başını tıraş eden*) varsa; fidye olarak ya oruç tutması, ya sadaka vermesi ya da kurban kesmesi gerekir. Güvenliğe kavuşursanız, umreden sonra hacca başlayan kimseye, kolayına gelen bir kurban kesmek, bulamayana da hac esnasında üç gün ve döndüğünüzde yedi gün oruç tutmak gerekir ki o (*toplam olarak*) tam on gündür. Bu (*hüküm*), ailesi Mescid-i Haram'da oturmeyen kimseler içindir. **Allah**'tan sakının ve **Allah**'ın cezasının şiddetli olacağını bilin.

197- Hac bilinen aylardadır. O aylarda hac farizasını eda eden kimse (*bilmelidir ki*) hacda, kadına yaklaşmak, günah işlemek ve kavga etmek yoktur. Ne hayır yaparsanız **Allah** onu bilir. Kendinize azık edinin, şüphesiz azığın en iyisi ise takvadır. Ey akıl sahipleri, sadece benden korkun!

198- (Hacda) Rabbinizden bir yarar dilemenizde (ticaret yapmanızda) bir günah yoktur. Arafat'tan akın ettiğinizde, **Allah'**ı Meş'ar'il Haram'da anın; sizi hidayete ulaştırdığı gibi, siz de O'nu zikredin. Şüphesiz (unutmayınız ki) bundan önce sapık olanlardan idiniz.

199- Sonra insanların toplu olarak akın ettiği yerden, siz de (Mina'ya) akın edin. **Allah'**tan mağfiret dileyin. Şüphesiz **Allah** bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

200- Hac ibadetinizi bitirdiğinizde, babalarınızı andığınız gibi, hatta ondan daha kuvvetli bir anıyla **Allah'**ı anın. «Rabbimiz! Bize dünyada ver» diyen insanlar vardır. Öylesinin, ahirette bir payı yoktur.

201- İnsanlardan, «Rabbimiz! Bize dünyada güzellik, ahirette de güzellik ver, bizi ateşin azabından koru» diyenler de vardır.

202- İşte onlara, kazançlarından (ve dualarından) bir nasip vardır. **Allah** hesabı çabuk görür.

203- **Allah'**ı sayılı günlerde anın. İki günde (Mina'dan dönmek için) elini çabuk tutana günah yoktur, geri kalana (ve Mina'da üç gece durana)'da günah yoktur. (Bunlar) Sakınan kimse içindir. **Allah'**tan korkun ve hepinizin O'nun huzurunda bir araya getirileceğini bilin.

204- Dünya hayatına dair konuşması senin şaşkırtan ve kalbinde olana **Allah'**ı şahit tutan insanlar vardır. Hâlbuki o düşmanların en azılısıdır.

205- O iş başına geçince (hâkimiyeti ele geçirincede), yeryüzünde fesat çıkarmaya, ekin ve nesli yok etmeye çalışır. **Allah** fesadı sevmez.

206- Ona, «**Allah'**tan sakın» denince, işlediği günah sebebiyle gurura kapılır. Artık ona cehennem yeter. O pek de kötü bir yataktır!

207- İnsanlar arasında, **Allah'**ın rızasını kazanmak için canını verenler vardır. **Allah** kullarına karşı şefkatlidir.

(Sa'lebi şöyle diyor: «Peygamber-i Ekrem (s.a.a) Medine'ye doğru hicret etmek isteyince, Ali b. Ebu Talib'i (a.s) Mekke'de borçlarını ödemek ve yanındaki halka ait emanetleri sahiplerine geri vermek için kendi yerine tayin etti. Müşrikler peygamberin (s.a.a) evinin etrafını sardıkları bir halde Ali'ye (a.s) kendi yatağında yatmasını emretti ve ona şöyle buyurdu: «Uyurken üzerime örttüğüm yeşil parçayı üzerine ört ve benim yatağıma yat. İnşallah sana hiçbir zarar gelmeyecektir.» Hz. Ali (a.s) bu denilenleri yerine getirdi ve bu esnada Allah, Cebrail ve Mikail'e şöyle vahyetti: «Ben sizin aranızda kardeşlik bağına icat ettim ve birinizin ömrünü diğerinden uzun kıldım. Sizden hanginiz diğerini kendisine tercih eder.» Onlardan her ikisi de kendi hayatını tercih etti. Bu esnada Allah onlara şöyle vahyetti: «Neden siz de Ali b. Ebi Talib (a.s) gibi değilsiniz? Ben onunla Muhammed arasında kardeşlik bağına icat ettim. O, Peygamber'in (s.a.a) yatağına yattı ve Peygamber'i kendisine

tercih etti.» Simdi yeryüzüne ininiz ve onu düşmanlardan koruyunuz.» Bunun üzerine o melekler yeryüzüne geldiler, Cebrail baş tarafında ve Mikail ise alt tarafında yer aldı. Cebrail şöyle seslendi: Aferin! Aferin! Kim senin gibi olabilir ey Ali! Allah melekler nezdinde seninle övündü.» Peygamber (s.a.a) Medine'ye doğru hareket ettiği bir esnada mezkûr ayet Ali b. Ebi Talib hakkında nazil oldu.»)

208- Ey iman edenler! Hep birden (Allah'a) teslimiyet içine girin, şeytanın adımlarına uymayın; o, size apaçık bir düşmandır.

209- Size apaçık belgeler geldikten sonra kayarsanız, Allah'ın güçlü ve hikmet sahibi olduğunu biliniz.

210- Onlar sadece Allah'ın ve meleklerin (indireceği azabın) gölge salan bulutlar içinde kendilerine gelmesini ve böylece işin bitmesini bekliyorlar. Elbette bütün işler Allah'a dönecektir.

211- İsrail oğullarına, ne kadar açık ayetler verdiğimizizi sor! Kendisine geldikten sonra kim Allah'ın nimetini değiştirirse, (bilsin ki) şüphesiz Allah, cezası pek şiddetli olandır.

212- Küfre sapanlara, dünya hayatı süslendirilmiştir. Onlar, (bu yüzden) iman edenlerle alay ederler. Oysa takva sahipleri kıyamet günü onlardan üstün olacaklardır. Allah dilediğine hesapsız şekilde rızık verir.

213- İnsanlar tek bir ümmetti. Derken (aralarında inanç farklılıkları ortaya çıkınca), Allah peygamberleri müjdecî ve uyarıp korkutucu olarak gönderdi ve beraberlerinde, insanların anlaşmazlığa düştükleri şeyler konusunda aralarında hüküm vermek hak üzere (bir de) kitap indirdi. Oysa kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra sırf aralarındaki haset yüzünden ihtilafa düşenler, kendilerine kitap verilenlerden başkası değildi. Allah iman edenleri, ayrılığa düştükleri gerçeğe kendi izni ile hidayet etti. Allah dilediğini doğru yola hidayet eder.

214- Yoksa sizden önce gelip geçenlerin durumu sizin başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi zannettiniz? Peygamber ve onunla beraber müminler, «Allah'ın yardımı ne zaman?» diyecek kadar darlığa ve zorluğa uğramışlar ve sarsılmışlardı. İyi bilin ki Allah'ın yardımı şüphesiz yakındır.

215- Sana, ne infak edeceklerini sorarlar. De ki: «İnfak edeceğiniz mal; ana baba, yakınlar, yetimler, düşkünler, zorda kalan yolcular içindir. Yapacağınız her iyiliği Allah şüphesiz bilir.

216- Hoşunuza gitmediği halde, savaş üzerinize farz kılınmıştır. Bir şey hoşunuza gitmediği halde sizin için hayırlı olabilir. Bir şey de hoşunuza gittiği halde sizin için kötü olabilir. Allah bilir ve siz bilmezsiniz.

217- Sana haram ayı, onda savaşmayı sorarlar. De ki: «O ayda savaşmak büyük *(bir günahtır)* ve *(sonuç olarak da)* Allah yolundan alıkoymak, O'nu inkâr etmek ve Mescid-i Haram'a engel olmaktır. Ama halkını oradan çıkarmak Allah katında *(haram ayda savaşmaktan)* daha büyüktür. Fitne çıkarmak *(irtidat etmek)* ise öldürmekten daha büyüktür.» Güçleri yeterse, dininizden döndürünceye kadar sizinle savaşa devam ederler. Sizden dininden dönüp kâfir olarak ölen olursa, bunların işleri dünya ve ahirette boşa gitmiş olur. İşte ateş ehli onlardır, onlar onda temelli kalıcılardır.

218- İman edenler, hicret edenler ve Allah yolunda cihat edenler Allah'ın rahmetini umarlar. Allah bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

219- Sana içki ve kumarı sorarlar. De ki: ikisinde hem büyük günah ve hem insanlara bazı *(maddi)* faydalar vardır. Günahları faydasından daha büyüktür. Sana neyi *(ne kadar)* infak edeceklerini sorarlar. De ki: «İtidal miktarınca» Allah düşünesiniz diye size ayetleri böylece açıklar.

220- Dünya ve ahiret hakkında *(düşünesiniz diye size ayetleri böylece açıklar)*. Ve sana yetimler hakkında sorarlar. De ki: Onların işlerini düzeltmek hayırlıdır. Eğer onlarla bir arada yaşarsanız, artık onlar sizin kardeşlerinizdir. Allah kimin işleri bozucu ve kimin düzeltici olduğunu bilir. Allah dileseydi sizi zora sokardı. Allah şüphesiz güçlüdür, hikmet sahibidir.

221- İman edinceye kadar Allah'a şirk koşan kadınlarla evlenmeyin. İman eden bir cariye, gönlünüzü çekse de müşrik bir kadından daha iyidir. İman edinceye kadar müşrik erkeklerle mümin kadınları da evlendirmeyin. İman eden bir köle, gönlünüzü çekmiş olsa da müşrik bir erkekten daha iyidir. Onlar ateşe çağırırlar, Allah ise izniyle cennete ve mağfirete çağırır ve insanlara hatırdan tutsunlar diye ayetlerini açıklar.

222- Sana, kadınların aybaşı halini sorarlar. De ki: «O bir eziyettir. Aybaşı halinde iken kadınlardan el çekin, temizlenmelerine kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikleri zaman, Allah'ın size buyurduğu yoldan yaklaşın. Allah şüphesiz daima tövbe edenleri sever ve Allah temizlenenleri de sever.»

223- Kadınlarınız sizin tarlanızdır, tarlanıza *(haram kılınmış zamanlar müstesna)* istediğiniz zaman varın. Kendiniz için *(salih çocuklar edinerek)* Önceden *(güzel ameller)* takdim edin, Allah'tan sakının. O'na, hiç şüphesiz kavuşacağınızı bilin ve *(bunu)* iman edenlere müjdele.

224- İnsanların arasını düzeltmeniz, günden sakınmanız ve iyi olmanız için, Allah'a yaptığınız yeminleri engel kılmayın. Allah şüphesiz işiten ve bilendir.

(Eğer bir kimse bir şeyi yapmaya veya yapmamaya yemin eder, sonra da yemini bozmanın daha hayırlı olduğunu fark ederse, yeminini bozmalı ve kefareti vermeli. Yemini

bozmanın kefareti, on muhtacı doyurmak ve giydirmek, ya da bir köle azat etmektir. Eğer yemin eden kimse bunlara güç yetiremezse üç gün oruç tutmalıdır.)

225- Allah sizi kasıtsız yaptığınız yeminlerinizden dolayı değil, fakat kalplerinizin kazandığı (kasıtlı yaptığı) yeminler sebebiyle sorumlu tutar. Allah bağışlayandır, hilim sahibidir.

226- Kadınlara yaklaşmamaya yemin edenler, dört ay beklerler; bundan sonra dönerlerse, (bilsinler ki) şüphesiz Allah bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

(Eşler arasındaki ilişkilerin her zaman için uyumlu olmadığı doğru ise de Allah, eziyet verici bir ilişkinin devam etmesine izin vermez. Bu nedenle Kur'an kadının haklarını savunarak eşlere, ayrılmaları için kanunen nikâhlı kaldıkları, fakat pratikte ayrı yaşayıp ilişkide bulunmadıkları dört ay gibi maksimum bir süre belirlemiştir. Bu tür bir ayrılığa İslâm hukukunda «ilâ» denir. Bu süre içinde karı kocaya barışmalı, ya da hoşlandıkları uygun kimselerle evlenebilmeleri için iyilikle ayrılmalıdırlar. Eski ve modern cahiliye döneminde olduğu gibi kadını bu şekilde süresiz bekletmek doğru değildir)

227- Yok, eğer boşanmaya karar verirlerse, (bilsinler ki) Allah şüphesiz işiten ve bilendir.

228- Boşanmış kadınlar, kendi başlarına üç aybaşı hali beklerler; eğer Allah'a ve ahiret gününe iman etmişlerse, rahimlerinde Allah'ın yarattığını gizlemeleri kendilerine helal değildir. Kocaları bu arada barışmak isterlerse, eşlerini geri almakta daha çok hak sahibidirler. Kadınlar ödevlerine denk belli haklara sahiptir ve (elbette) erkekler için onların üzerinde bir derece (farkı da) vardır. Allah güçlüdür, hikmet sahibidir.

229- (Dönüşü olan) Boşama iki keredir. Ondan sonrası, ya iyilikle tutmak veya güzellikle salmaktır. Allah'ın hudutlarını koruyamamaktan korkmadıkça kadınlara verdiklerinizden bir şey almanız size helal değildir. Eğer ikisinin Allah'ın hudutlarını koruyamayacaklarından korkarsanız, o zaman kadının fide vermesinde (mehirini bağışlayıp boşanmasında) ikisine de günah yoktur. Bunlar Allah'ın hudutlarıdır, onları çiğnemeysin. Allah'ın hudutlarını çiğneyenler ancak zalimlerdir.

(Bu ayet İslâm'dan önce Arabistan 'da yaygın olan çok ciddi ve kötü bir sosyal alışkanlığı düzeltmeyi amaçlar. O zamanlarda bir erkek istediği kadar ve istediği zaman boşama hakkına sahipti. Ne zaman eşi ile ilişkisi kötüye gitse onu boşar ve işine gelirse tekrar onunla evlenirdi. Buna bir sınırlama getirilmediği için, olay sık sık tekrarlanabilirdi. Bu nedenle kadın, ne onunla tam bir evlilik ilişkisi içinde olur, ne de başkası ile evlenebilecek özgürlüğe sahip olurdu. Kur'an'ın bu ayeti, bu tür zulmü ortadan kaldırmaktadır. Bütün evlilik yaşamı boyunca bir erkek, eşini ancak iki kez boşama hakkına sahiptir. Bundan sonra ne zaman onu

üçüncü kez boşarsa, artık ondan tamamen ayrılmış olur. Ayrıca erkek, eşine mehir olarak verilen evlilik hediyelerini, elbise ve takıları geri isteme hakkına sahip değildir. Birisine hediye olarak verilen bir şeyi geri istemek, islâm'ın ahlâk kurallarına tamamen aykırıdır. Hz. Peygamber (s. a. a) bu ahlâka aykırı hareketi, kustuğunu yalamaya benzetmiştir. Bilhassa bir erkek için, daha önceden isteyerek eşine verdiği şeyleri boşandıktan sonra geri istemek, çok utanç verici bir durumdur. İslâm, erkeğin mehir olarak eşine bir şeyler vermesini mutlak olarak emretmektedir.)

230- Bundan sonra (erkek üçüncü defa) kadını boşarsa, kadın başka birisiyle evlenmedikçe bir daha kendisine helal olmaz. (Eğer ikinci kocası da) onu boşarsa, Allah'ın hudutlarını koruyacaklarına inandıkları takdirde (eski eşlerin) birbirlerine dönmelerine bir engel yoktur. Bunlar, bilen kimseler için Allah'ın açıkladığı hudutlardır.

231- Kadınları boşadığınızda iddetlerini bitirdikleri zaman, onları güzellikle tutun ya da güzellikle bırakın. Haksızlıkta bulunmak için onları zararlı olacak şekilde tutmayın. Böyle yapan şüphesiz kendisine zulmetmiş olur. Allah'ın ayetlerini de alaya almayın. Allah'ın üzerinize olan nimetini, öğüt vermek üzere size indirdiği kitab ve hikmeti anın, Allah'tan sakının ve Allah'ın her şeyi bildiğini bilin.

232- Kadınları boşadığınızda, onlar da bekleme müddetlerini (iddetlerini) tamamladıkları zaman, kendi aralarında güzellikle anlaşmaları durumunda, evlenmelerine engel olmayın. İşte bununla içinizden Allah'a ve ahiret gününe inanan kimselere öğüt verilmektedir. Bu sizin için daha faydalı ve daha temizdir. Allah bilir, siz bilmezsiniz.

233- Anneler çocuklarını, emzirmeyi tamamlamak isteyen baba için tam iki sene emzirirler. Onların yiyecek ve giyeceğini uygun bir şekilde sağlamak, çocuk kendisinin olan babaya borçtur. Herkese ancak gücü nispetinde teklifte bulunulur. Ne bir ana ve ne de bir baba evladı sebebiyle zarara sokulmasın. (Babann) Varisine de aynı şeyi yapmak borçtur. Ana baba aralarında danışarak ve anlaşarak süttten kesmek isterlerse, ikisine de günah yoktur. Çocuklarınızı sütanneye emzirtmek isterseniz, vereceğinizi güzel bir şekilde ödedikten sonra size günah yoktur. Allah'tan sakının ve Allah'ın yaptıklarınızı gördüğünü bilin.

234- İçinizden ölenlerin bırakmış olduğu eşler kendi başlarına dört ay on gün beklerler. Bekleme müddetlerini (iddetlerini) tamamladıkları zaman, onların kendi haklarında uygun şekilde yaptıklarından (ve istedikleriyle evlenmelerinden) dolayı size günah yoktur. Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

235- (İddeti bekleyen) Kadınlara ima yolu ile evlenme teklif etmenizin ya da bu arzuyu içinizden geçirmenizin hiçbir sakıncası yoktur. Allah onları anacağınızı bilir. Sakın uygun (kinaye ve imalı) sözler dışında onlarla gizlice sözleşmeyin müddet sona erene kadar nikâh akdine kalkışmayın. İçinizde olanı Allah'ın bildiğini bilin de O'ndan çekinin. Allah'ın bağışlayıcı ve hilim sahibi olduğunu bilin.

236- Henüz kendilerine dokunmadan veya mehir belirlemeden kadınları boşamanızda size günah yoktur. Onları, zengin olan kendi gücü, darda olan da kendi gücü oranında uygun bir şekilde faydalandırın. Bu ihsan sahiplerine bir borçtur.

237- Eğer onlara mehir biçer de el sürmeden onları boşarsanız, kendileri veya nikâh akdi elinde olan erkeğin bağışlaması hali müstesna, biçtiğinizin yarısını verin. Bağışlamanız *(tümünü vermeniz)* takvalı olmaya daha yakındır. Birbirinize karşı erdemi unutmayın. **Allah** şüphesiz yaptıklarınızı görür.

238- Namazları ve orta namazı *(öğle namazını)* özenle gözetin; gönülden boyun eğerek **Allah** için *(namaza)* durun.

239- Eğer korkarsanız, *(namazı)* yaya veya binek üstünde giderken kılın, güvene erişince, *(namaz hükümleri hakkında)* bilmediklerinizi öğrettiği şekilde **Allah'**ı anın.

240- Sizden ölüp eşler bırakanlar, evlerinden çıkarılmaksızın bir yıla kadar eşlerinin geçimini sağlayacak şeyi vasiyet etsinler. Eğer çıkarlarsa kendilerinin meşru olarak yaptıklarından *(evlilikten)* dolayı size sorumluluk yoktur. **Allah** güçlüdür, hikmet sahibidir.

241- Boşanmış kadınlara *(farz olarak biçilenlerin yanı sıra)* uygun bir hediye *(vermek de erkekler üzerinde bir borçtur. Bu)* Takva sahipleri üzerinde bir hakır.

242- **Allah** ayetlerini düşünesiniz diye böylece açıklamaktadır.

243- Binlerce kişinin evlerinden ölüm korkusuyla çıktıklarını görmedin mi? **Allah** onlara «Ölün» dedi. Sonra onları diriltti. **Allah** insanlara bol nimet verir, fakat insanların çoğu şükretmezler.

(İsrail oğulları arasında veba salgını baş göstermişti. Bunlar ölüm korkusuyla evlerinden çıkıp kaçmaya başladılar. Bir mil gider gitmez Allah onları öldürdü. Kemikleri çürüdüğünde Allah, Hazkil'i gönderdi, Allah böylece onları ölümden sonra tekrar hayata kavuşturdu. Dolayısıyla taun ve veba gibi salgınlarda herkes bulunduğu yerden kaçmaya kalkışmamalı, savaş gerektiği zaman da korkup vatanlarından kaçmamalıdır Ölüm korkusuyla vatanlarını müdafaa etmekten ve Allah'ın emrini yerine getirmekten kaçınarak, sürü sürü yurtlarını terk eden kavimlerin, çok geçmeyip mahvoldukları, perişan oldukları hakkında insanlık tarihi örneklerle doludur. Burada Allah, bütün bunları hatırlatırken Allah'ın hükmünden kaçıp kurtulmanın imkânı bulunmadığını ve böyle yapanların, korktuklarına daha çabuk ve daha feci bir şekilde uğrayacaklarını ve hatta Allah'ın, dileyince hükmünü yerine getirmek için ölüleri bile dirilteceğini ve dolayısıyla, ölmekle kurtulacaklarını zannedenlerin de kurtulamayacaklarını anlatmış, kısaca Allah'ın hükmünden kurtulmak için, ne ölümden kaçmanın, ne de ölüme koşmanın akıl işi olmadığını bildirmiştir)

244- **Allah** yolunda savaşın ve bilin ki **Allah** şüphesiz işiten ve bilendir.

245- Allah'a güzel bir borç verip de Allah'ın da onu kendisine birçok kat katlayıverdiği o kimse kimdir? Allah (rızkı) hem darlaştırır, hem bolladır; O'na döndürüleceksiniz.

246- Musa'dan sonra İsrail oğullarının ileri gelenlerini görmedin mi? Hani peygamberlerinden birine, «Bize bir hükümdar gönder de Allah yolunda savaşalım» demişlerdi. (O peygamberleri ise,) «Ya savaş size farz kılındığında savaşmazsanız?» demişti. «Memleketimizden ve çocuklarımızdan uzaklaştırıldığımızı göre niye Allah yolunda savaşmayalım?» demişlerdi. Ama savaş onlara farz kılınca, az bir kısmı müstesna, yüz çevirdiler. Allah zalimleri bilir.

247- Peygamberleri onlara, «Allah size şüphesiz, Talut'u hükümdar olarak gönderdi» dedi. «Biz hükümdarlığa ondan layık iken ve ona malca da bir bolluk verilmemişken, bize hükümdar olmaya o nasıl layık olabilir?» dediler. «Doğrusu Allah size onu seçti, bilgice ve vücutça gücünü artırdı» dedi. Allah mülkünü (hükümdarlığı) dilediğine verir. Doğrusu Allah her şeyi kuşatan ve her şeyi bilendir.

248- Peygamberleri onlara, Onun egemenliğinin alameti, size sandığın gelmesidir. Onda Rabbinizden gelen bir huzur, Musa ailesinin ve Harun ailesinin bıraktıklarından kalanlar vardır ve onu melekler taşır. Eğer iman etmişseniz, bunda sizin için apaçık delil vardır. Dedi.

249- Talut orduyla birlikte ayrıldıktan sonra, «Doğrusu Allah sizi bir ırmakla deneyecektir, ondan içen benden değildir, eliyle sadece bir avuç içen müstesna, kim ondan içmezse şüphesiz bendendir» dedi. Onlardan pek azı hariç, sudan içtiler. Kendisi ve beraberindeki iman edenler ırmağı geçince, (geride kalanlar), «Bugün Calut ve ordusuna karşı koyacak gücümüz yok» dediler. Allah'a kavuşacaklarını bilenler ise, «Nice az topluluk Allah'ın izniyle çok topluluğa üstün gelmiştir, Allah sabredenlerle beraberdir» dediler.

250- Calut ve ordusuyla karşı karşıya geldiklerinde, «Rabbimiz! Bize sabır ver, ayağımızı sabit kıl (kaydırma), kâfir topluluğa karşı bize yardım et» dediler.

251- Onları Allah'ın izniyle bozguna uğrattılar. Davud Calut'u öldürdü. Allah ona (Davud'a) hükümdarlık ve hikmet verdi ve ona dilediğinden öğretti. Allah'ın insanları birbiriyle savması olmasaydı yeryüzünün düzeni bozulurdu. Fakat Allah, bütün âlemlere karşı büyük bir lütuf sahibidir.

252- İşte bunlar Allah'ın ayetleridir. Biz onları sana, doğru olarak okuyoruz. Şüphesiz sen peygamberlerden birisin.

253- İşte bu peygamberler; bir kısmını, diğerlerinden üstün kıldık. Onlardan Allah'ın kendilerine hitab ettiği, derecelerle yükselttikleri vardır. Meryem oğlu İsa'ya apaçık belgeler verdik, onu Ruh'ul Kudüs (Cebrail) ile destekledik. Allah dileseydi, apaçık belgeler kendilerine geldikten sonra, peygamberlerin ardından

birbirlerini öldürmezlerdi. Fakat ayrılığa düştüler, kimi iman etti, kimi küfre saptı. **Allah** dileseydi (*ihtilafa düştüklerinde bile*) birbirlerini öldürmezlerdi, lakin **Allah** istediğini yapar.

254- Ey iman edenler! Alışverişin, dostluğun ve şefaatin olmayacağı günün gelmesinden önce, size rızık olarak verdiğimiz şeylerden infak edin. Kâfirler, zalimlerin ta kendileridirler.

255- Allah, O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, her an yaratıklarını gözetip durandır. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde olan ve yerde olan ancak O'nundur. O'nun izni olmadan katında şefaata edecek kimdir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini de bilir. Dilediğinden başka ilminden hiç bir şeyi kavrayamazlar. Egemenliği gökleri ve yeri kaplamıştır, onların gözetilmesi O'na ağır gelmez. O yücedir, büyüktür.

256- Dinde zorlama yoktur; artık hidayetle dalalet birbirinden iyice ayrılmıştır. Tağutu inkâr edip **Allah**'a iman eden kimse, kopmak bilmeyen sağlam bir kulpa sarılmıştır. **Allah** işitendir, bilendir.

(Arapça «din» kelimesi hem inancı, hem de bu inanç üzerine kurulan hayat tarzını ifade eder. Burada, önceki ayetlerde ortaya konulan inanç ifade edilmektedir. Bu ayete göre İslâm, iman ve onun hayat tarzı hiç kimseye zorla kabul ettirilemez demektir. Yoksa din çerçevesinde iyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak ile hiç bir ilgisi yoktur. Arapça «tağut» kelimesi sözlük anlamıyla sınırları aşan herkes için kullanılır. Kur'an bu kelimeyi Allah'a isyan eden, Allah'ın kullarının hâkimi ve mâliki olduğunu iddia eden ve onları kendi kulu olmaya zorlayan kimse için kullanır. Eğer bir kimse Allah'a isyan eder ve O'nun kullarını kendine boyun eğmeye zorlarsa, o zaman tağuttur. Böyle bir kimse şeytan, rahip, dinî veya politik lider, kral veya bir devlet olabilir. Bu nedenle bir kimse tağutu reddetmedikçe Allah'a inanmış sayılamaz. Ayrıca Menakib-u Harezmi, s.24'de yer alan bir rivayette ise Hz. Peygamber'in (s.a.a) İmam Ali' ye şöyle dediği yer almıştır: «Sen (ayette belirtilen) kopmak bilmeyen sağlam bir kulpsun.»)

257- Allah iman edenlerin velisidir, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Küfre sapanların velileri ise tağuttur. Onları aydınlıktan karanlıklara çıkarır. İşte onlar cehennemliklerdir, onlar onda temelli kalacaklardır.

258- Allah kendisine hükümrânlık verdi diye İbrahim ile Rabbi hakkında tartışanı görmedin mi? Hani İbrahim, «Rabbim dirilten ve öldürendir» dediğinde, «Ben diriltir ve öldürürüm» demişti. İbrahim, «Şüphesiz **Allah** güneşi doğudan getiriyor, sen de batıdan getirsene» dedi. Küfre sapan kimse şaşışıp kaldı. **Allah** zulüm eden kimseleri hidayete eriştirmez.

259- Yahut sakinlerinin boşalttığı evlerin bulunduğu kasabaya uğrayan kimseyi (*görmedin mi?*) **Allah** burayı ölümünden sonra acaba nasıl diriltecek?» dedi. Bunun üzerine **Allah** onu yüz yıl ölü bıraktı, sonra diriltti, «Ne kadar kaldın?» dedi. «Bir

gün veya bir günün bir kısmı kadar kaldım» dedi. «Hayır, yüz yıl kaldın. Yiyeceğine içeceğine bak, bozulmamış; eşeğine bir bak ve hem seni insanlar için bir örnek kılacağız. Kemiklere bir bak, onları nasıl birleştirip sonra onlara et giydiriyoruz» dedi. Bu ona apaçık belli olunca, «Artık Allah'ın her şeye kadir olduğunu biliyorum» dedi.

260- Hani İbrahim, «Rabbim! Ölülerini nasıl dirilttiğini bana göster» dediğinde, «İnanmıyor musun?» deyince de «Evet (*inanyorum*), velâkin kalbim iyice itminana ersin» demişti. «Öyleyse kuşlardan dördünü tut da onları kendi nezdinde (*keserek*) parçalara ayır, sonra da her dağın üzerine onlardan bir parça koy. Ardından onları çağır; koşarak sana gelirler. O halde Allah'ın güçlü ve hikmet sahibi olduğunu bil» demişti.

261- Mallarını Allah yolunda infak edenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah her şeyi kuşatan, O her şeyi bilendir.

262- Mallarını Allah yolunda infak edip sonra infak ettikleri şeyin ardından başa kakmayan ve eza etmeyenlerin ecirleri Rablerinin katındadır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

263- Güzel bir söz ve bağışlama, peşinden eziyet gelen bir sadakadan daha iyidir. Allah zengindir, hilim sahibidir.

264- Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününe inanmayıp insanlara gösteriş için malını infak eden kimse gibi, sadakalarınızı, başa kakma ve eziyet etmekle boşa çıkarmayın. Zira böylesini örneği, üstünde biraz toprak bulunan ve üzerine bir sağanağın inip kendisini bütün yalçınlığı ile ortada bıraktığı bir kaya gibidir. Kazandıklarından hiç bir şey elde edemezler. Allah küfre sapan kimselere hidayet etmez.

265- Allah'ın rızasını kazanmak ve kalplerini sağlamlaştırmak için mallarını infak edenlerin örneği, yüksekçe bir tepede bulunan, bol yağmur aldığında yemişlerini iki kat veren, bol yağmur yağmasa bile (*ürün vermesine yetecek*) çisentsisi düşen bir bahçenin örneği gibidir. Allah yaptıklarınızı görür.

266- Hangi biriniz kendisi ihtiyarlamış ve çocukları da güçsüzken, altlarından ırmaklar akan, kendisi için orada her çeşit meyveden (*bir miktar*) bulunan hurmalık ve üzümlükler dolu bir bahçesinin, ateşli bir kasırganın kopmasıyla yanmasını ister? Düşünesiniz diye Allah size ayetlerini böylece açıklar.

267- Ey iman edenler! Kazandıklarınızın temizlerinden ve size yerden çıkardıklarımızdan infak edin; göz yummadan alamayacağınız pis şeyleri vermeye kalkmayın. Allah'ın müstağni ve övülmeye layık olduğunu bilin.

268- Şeytan size fakirliği vaat eder ve size kötülüğü emreder. **Allah** ise kendisinden mağfiret ve bol nimet vaat eder. **Allah** her şeyi kuşatan ve her şeyi bilendir.

269- Hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilmişse şüphesiz ona çokça hayır verilmiştir. Temiz akıl sahiplerinden başkası düşünüp anlamaz.

(el-Bidaye ve'n Nihaye c.7 s.360'da yer aldığına göre İbn-i Mes'ud Resulullah 'ın şöyle buyurduğunu naklediyor: «Hikmet on parçaya bölündü. Dokuz parçası Aliye verildi ve bir parçası da insanlara verildi.»)

270- İnfak ettiğiniz her şeyi ve adadığınız adağı şüphesiz **Allah** bilir. Zulüm edenlerin hiç yardımcıları yoktur.

271- Sadakaları açıkça verirseniz o pek güzel! Eğer onları yoksullara gizlice verirseniz sizin için daha iyidir. **Allah** kötülüklerinizi örter ve **Allah** yaptıklarınızdan haberdardır.

272- *(Ey Peygamber,)* İnsanları hidayete erdirmek senin işin değil, zira ancak **Allah**, dilediğini hidayete erdirir. Ve yalnız **Allah**'ın rızasını kazanmak için harcamanız şartıyla, başkalarına her ne iyilik yaparsanız bu kendi yararınızdır. Çünkü yapacağınız her iyilik size olduğu gibi geri dönecek ve size haksızlık yapılmayacaktır.

273- *(İnfaklarınızı)* **Allah** yolunda mahsur kalan, yeryüzünde dolaşamayan ve hayâlarından dolayı kendilerini tanımayanların zengin saydıkları yoksullara verin. Onları yüzlerinden tanırın, *(yoksa onlar bizzat)* insanlardan yüzüzlük ederek bir şey istemezler. İnfak ettiğiniz iyi bir şeyi **Allah** şüphesiz bilir.

274- Gece gündüz, açık gizli, mallarını infak edenlerin mükâfatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

(Durret'un Nasihin c.1 s.22'de bu ayetin tefsiri hakkında şöyle yer almıştır: «Bu ayet Ali bin Ebi Talib hakkında inmiştir. Zira Hz. Ali'nin dört dirhemi vardı, birini gece, birini gündüz, birini aşkar ve birini de gizli sadaka verdi. Bunun üzerine bu ayet indi.»)

275- Faiz yiyenler ancak şeytan çarpmış kimse gibi yaşarlar. Bu, onların, zaten alışveriş de faiz gibidir demelerindedir. Oysa **Allah** alış veriş helal, faizi haram kılmıştır. Kime Rabbinden bir öğüt gelir de *(faizcilikten)* geri durursa, geçmiş kendisindedir ve onun işi **Allah**'a aittir. Kim de *(faizciliğe geri)* dönerse, işte onlar ateş ehlidir ve onlar onda temelli kalacaklardır.

276- **Allah** faizi tüketir, sadakaları ise nemalandırır. **Allah** pek de nankör olan hiç bir günahkârı sevmez.

277- İman edenler Salih amellerde bulunanlar, namazı ikame edenler ve zekât

verenler var ya, onlar için mükâfatları Rableri katındadır. Onlar için ne bir korku vardır, ne de üzümler.

278- Ey iman edenler! **Allah**'tan sakının iman etmişseniz, faizden arta kalmış hesaptan vazgeçin.

279- Böyle yapmazsanız, *(bunun)* **Allah**'a ve elçisine karşı açılmış bir savaş olduğunu bilin. Eğer tövbe ederseniz sermayeniz sizindir. Böylece zulmetmemiş ve zulme uğramamış olursunuz.

280- Eğer *(borçlu)* darda ise, eli genişleyinceye kadar ona mühlet verin. Bilmiş olsanız borcu sadaka olarak bağışlamanız sizin için daha hayırlıdır.

281- **Allah**'a döndürüleceğiniz ve sonra zulme uğramadan herkesin kazancının kendisine eksiksiz verileceği günden korkunuz

282- Ey iman edenler! Birbirinize belirli bir süre için borçlandığınız zaman onu yazınız. İçinizden bir yazıcı adalet üzere yazsın. Yazıcı onu **Allah**'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan çekinmeyip yazsın. Borçlu olan da yazdırsın, Rabbi olan **Allah**'tan sakınsın ve ondan bir şey eksiltmesin. Eğer borçlu beyinsiz veya aciz, ya da yazdıramayacak durumda ise, velisi, adalet üzere yazdırsın. Erkeklerinizden iki şahit tutun; eğer iki erkek bulunmazsa, şahitlerden razı olacağınız bir erkek, biri sürçtüğünde diğeri ona hatırlatacak iki kadın olabilir. Şahitler çağırıldıklarında çekinmesinler. Borç büyük veya küçük olsun, onu süresiyle beraber yazmaya üşenmeyin. Bu, **Allah** katında en doğru, şahitlik için en sağlam ve şüpheden uzak tutacak en yakın yoldur. Ancak aranızdaki alışveriş peşin olursa, onu yazmamanızda size bir sorumluluk yoktur. Alışveriş yaptığınızda şahit tutun. Yazana da şahide de zarar verilmesin. Eğer *(aksini)* Yaparsanız, o zaman doğru yoldan çıkmış olursunuz. **Allah**'tan sakının. *(Sakındığımız takdirde O)* **Allah** size öğretir. **Allah** her şeyi bilir.

283- Eğer yolculukta olup yazıcı bulamazsanız alınan rehin yeter. Şayet birbirinize güvenirsiniz *(rehin gerekmez ama)* güvenilen kimse borcunu ödesin, Rabbi olan **Allah**'tan sakınsın. Şahitliği gizlemeyin, kim onu gizlerse şüphesiz kalbi günah işlemiş olur. **Allah** yaptıklarınızı bilendir.

284- Göklerde ve yerde olanlar **Allah**'ındır, İçinizdekini açıklasanız da gizleseniz de **Allah** sizi onunla hesaba çeker ve dilediğini bağışlar, dilediğine de azap eder. **Allah** her şeye kadirdir.

285- Peygamber Rabbinden kendine indirilene iman etmiştir. Bütün müminler de **Allah**'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman etmiştir ve «Peygamberleri arasından hiç birini ayırt etmeyiz, işittik, itaat ettik, Rabbimiz, affını dileriz, dönüş sanadır derler.

286- Allah her şahsı, ancak gücünün yettiği ölçüde mükellef kılar; kazandığı iyilik lehine, ettiği kötülük de aleyhinedir. Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak, bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bizden öncekilere (*günahları sebebiyle ağır sorumluluklar*) yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediğini yükleme, bizi affet, bizi bağışla, bize merhamet et! Sen mevlamızsın, kâfirlere karşı bize yardım et.

3. Al-i İmran Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 200 ayettir. 34-37. ayetlerde Hz. Meryem'in babasının mensup olduğu İmrân ailesinden söz edildiği için sure bu adı almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Elif, Lam, Mim.
- 2- **Allah**, O'ndan başka ilah olmayan, diri ve her an yaratıklarını gözetip durandır.
- 3- Kendisinden öncekileri onaylayan kitabı, hak olarak sana indirdi. (*Nitekim önceden de insanlara yol gösterici olarak*) Tevrat ve İncil'i de indirmişti.
- 4- Önceden insanlara hidayet olarak (*Tevrat ve İncil'i indirmişken, şimdi de*), Furkan'ı (*hakı batıldan ayıran Kur'an'ı*) İndirdi. Doğrusu **Allah**'ın ayetlerini inkâr edenler için şiddetli bir azap vardır. **Allah** güçlüdür, intikam alıcıdır.
- 5- Şüphesiz gökte ve yerde hiç bir şey **Allah**'tan gizli değildir.
- 6- Ana rahminde sizi dilediği gibi şekillendiren O'dur. O'ndan başka güçlü ve hikmet sahibi bir ilah yoktur
- 7- Sana kitabı indiren O'dur. Ondan bazısı kitabın temeli olan muhkem ayetlerdir, diğerleri de müteşabihlerdir. Kalplerinde eğrilik olan kimseler, fitne çıkarmak ve tevil etmek için müteşabih olanlarına uyarlar. Oysa onların tevilini ancak **Allah** bilir. İlimde derince kökleşmiş olanlar ise, O'na inandık, (*muhkem ve müteşabih*) hepsi Rabbimizin katındandır derler. Bunu ancak akıl sahipleri düşünebilirler.

(İbn-i Hacer Askalani'nin rivayetine göre Hz. Resulullah şöyle buyurmuştur: «Ben Kur'an'ın inişi hakkında nasıl savaştysam, Ali'de Kur'an'ın tevilini hakkında savaşıyordum.»)

8- Rabbimiz! Bizi doğru yola erdirdikten sonra kalplerimizi eğiltme ve katından bize rahme bağışla. Şüphesiz çok bağışlayan sensin.

9- Rabbimiz! Doğrusu geleceği şüphe götürmeyen günde, insanları toplayacak olan sensin. Şüphesiz **Allah** verdiği sözden caymaz.

10- Şüphesiz küfre sapanlar (*var ya*), onların malları da, çocukları da kendilerini **Allah**'tan (*gelecek azaba karşı*) hiçbir şeyden müstağni kılmaz ve onlar ateşin yakıtıdırlar.

11- (*Bunların durumu,*) Ayetlerimizi yalanlayan ve **Allah**'ın da kendilerini günahları yüzünden yakalayiverdiği Firavun ailesinin ve onlardan öncekilerin durumu gibidir. **Allah**, cezası çetin olandır.

12- Küfre sapanlara, «Yenileceksiniz, toplanıp cehenneme sürüleceksiniz, orası pek de kötü bir döşektir!» de.

13- (*Bedir savaşında*) Karşı karşıya gelen iki topluluğun halinde sizin için ibret vardır; biri **Allah** yolunda savaşıyordu, diğeri ise kâfirdi. (*Bu kâfirler*) Karşı tarafı gözleriyle kendilerinin iki misli görüyorlardı. **Allah** dilediğini yardımıyla destekler. Şüphesiz bunda basiret sahipleri için ibret vardır.

14- İnsanlara kadınlardan, oğullardan, kantarlarca altın ve gümüşten, alâmetli atlardan, dört ayaklı hayvanlardan, ekinlerden (*kaynaklanan*) şehvetler sevgisi süslü ve çekici kılınmıştır. Bunlar dünya hayatının nimetleridir, oysa gidilecek yerin güzeli **Allah** kalındadır.

15- De ki: «Bundan (*sevdiklerinizden*) daha iyisini size haber vereyim mi? Takva sahiplerine Rablerinin katında, altlarından ırmaklar akan ve onda temelli kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve **Allah**'tan bir hoşnutluk vardır.» **Allah** kullarını hakkıyla görücüdür.

16- Onlar (*takva sahipleri*), «Rabbimiz! Biz şüphesiz inandık, o halde günahlarımızı bize bağışla ve bizi ateşin azabından koru» derler.

17- (*Takva sahipleri*) Sabreden, doğru olan, gönülden itaat eden, infakta bulunan ve seher vakitlerinde bağışlanma dileyenlerdir.

18- **Allah**'tan başka ilâh olmadığına ve işlerinin adalet üzere olduğuna **Allah**'ın kendisi, melekler ve ilim sahipleri şahitlik etmişlerdir. (*Evet gerçekten de*) O'ndan başka ilâh yoktur. O mutlak güç ve hikmet sahibidir.

19- **Allah** katında din, şüphesiz İslam'dır. Ancak kitab verilenler, kendilerine ilim geldikten sonra aralarındaki haset yüzünden ayrılığa düştüler. **Allah**'ın ayetlerini kim inkâr ederse (*bilsin ki*), **Allah** hesabı çabuk göröndür.

20- Eğer seninle tartışmaya girişirlerse, «Ben, bana uyanlarla birlikte kendimi **Allah**'a teslim ettim» de. Kendilerine kitab verilenlere ve ümmilere (*şirk koşanlara*), «Siz de teslim (*Müslüman*) oldunuz mu?» de. şayet teslim (*Müslüman*) olurlarsa hidayete ermiş olurlar. Yüz çevirirlerse, sana yalnız tebliğ etmek düşer. **Allah** kullarını hakkıyla görendir.

21- **Allah**'ın ayetlerini inkâr edenlere, haksız yere peygamberleri öldürenlere ve insanlarda adaleti emredenleri katledenlere elem verici azabı müjdele.

22- Onlar dünya ve ahirette işleri boşa çıkacak kimselerdir. Onların hiç yardımcıları da yoktur.

23- Görmüyor musun o kendilerine kitaptan bir nasip verilmiş olanları? Aralarında hükmetmesi için **Allah**'ın kitabına davet olunuyorlar da içlerinden bir kısmı, yüz çevirerek dönüp gidiyor.

24- Bu (*amelleri*), onların, «Bize ateş sadece sayılı bir kaç gün değecektir» demelerindedir. Uydurup durdukları şeyler, onları dinlerinde yanıltmıştır.

25- Geleceğinden şüphle olmayan bir günde onları topladığımız ve kendilerine haksızlık yapılmayarak herkese kazandığının eksiksiz verildiği zaman, (*halleri*) nasıl olacak?

26- De ki: «Mülkün sahibi olan **Allah**'ım! Mülkü dilediğine verirsin ve mülkü dilediğinden çekip alırsın; dilediğini aziz kılar, dilediğini alçaltırsın. Bütün iyilikler senin elindedir. Doğrusu sen, her şeye kadirsin.»

27- «Geceyi gündüze, gündüzü geceye geçirirsin; ölüden diri, diriden ölü çıkarırsın ve dilediğine hesapsız rızık verirsin.»

28- Müminler, müminleri bırakıp kâfirleri veliler (*yönetici ve önderler*) edinmesinler. Kim böyle yaparsa **Allah** ile ilişliğini kesmiş olur; ancak onlardan sakınmanız hali müstesnadır. **Allah** sizi kendisiyle korkutur, dönüş **Allah**'adır.

29- De ki: «İçinizde olanı gizleseniz de açıklasanız da **Allah** onu bilir. Göklerde olanları da yerde olanları da bilir. **Allah** her şeye kadirdir.»

30- Herkes hayırdan her ne yapmış ise onu o gün hazır bulur ve yaptığı kötülükle kendi arasında uzun bir mesafe olmasını diler. **Allah** sizi kendinden sakındırır ve **Allah** kullara karşı şefkatli olandır.

31- De ki: «**Allah**'ı seviyorsanız bana uyun ki, **Allah** da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. **Allah** affedici ve merhamet edicidir.»

32- De ki: «**Allah**'a ve Peygamber'e itaat edin.» Yüz çevirirlerse (*bilsinler ki*), **Allah** kâfirleri sevmez.

33- Allah, Âdem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini ve İmran ailesini seçip *(kendi zamanlarında)* âlemlere üstün kıldı.

34- *(Onlar fazilet ve takva açısından)* Birbirinden gelme bir nesildi. Allah işitendir, bilendir.

35- Hani İmran'ın karısı, «Ya Rabbi! Karnımda olanı, her şeyden bağımsız sadece sana ibadet etmek üzere adadım, benden kabul buyur. Doğrusu işiten ve bilen ancak sensin» demişti.

36- Onu doğurduğunda, Allah onun ne doğurduğunu ve *(her şeyden bağımsız sadece Allah'a ibadet etmek hususunda)* erkeğin kız gibi *(üstün)* olmadığını daha iyi bildiği halde, «Ya Rabbi! Kız doğurdum, ben ona Meryem adını verdim, ben onu da soyunu da taşa tutulmuş şeytandan sana sığındırırım» dedi.

37- Rabbi onu güzel bir kabulle karşıladı, onu güzel bir bitki gibi yetiştirdi ve Zekeriya'yı ondan sorumlu kıldı. Zekeriya mihrapta onun yanına her girişinde yanında bir yiyecek bulurdu. «Meryem! Bu sana nereden geldi?» deyince, o da, «Bu, Allah katındandır» derdi. Doğrusu Allah dilediğine hesapsız rızık verir.

38- Orada Zekeriya Rabbine dua etti: «Ya Rabbi! Bana kendi katından temiz bir soy bağışla, doğrusu sen duayı işitensin.»

39- *(Zekeriya)* Mihrapta namaz kılarken melekler ona seslendiler: «Allah sana; Allah'tan bir kelimeyi *(İsa'yı)* onaylayan, önder, çok takvalı ve salihlerden bir peygamber olarak Yahya'yı müjdeler.»

40- «Ya Rabbi! Ben artık iyice kocamış, karım da kısırken nasıl oğlum olabilir?» dedi. Allah, «Allah dilediğini işte böyle yapar» dedi.

41- «Ya Rabbi! Bana bir alamet ver» *(ki bu ilmim yakın ve itminana dönüşsün)* dedi. Allah «Alametini, üç gün boyunca işaretle anlaşma dışında insanlarla *(dilin tutulacağı için)* konuşamamandır. Rabbini çok an, akşam sabah teşbih et» dedi.

42- Hani Melekler şöyle demişti, «Ey Meryem! Şüphesiz Allah seni seçip temizledi. Âlemlerin *(mevcut)* kadınlarından seni üstün kıldı.»

43- «Ey Meryem! Rabbine gönülden boyun eğ, secde et, rükû edenlerle birlikte rükû et.»

44- Bu, sana vahyettiğimiz gayb haberlerindedir. Meryem'e hangisi kefil olacak diye *(kura çekmek için)* kalemlerini atarlarken, sen yanlarında değildin, çekişirlerken de orada bulunmadın.

(Hz. Meryem, annesi tarafından Allah yolunda mabede adanmış bir kız olduğu için cinsiyeti nedeniyle onun koruyuculuğunu kimin yapacağı konusu, mabetteki görevliler için bir problem oldu. Bu nedenle görevliler problemi çözmek için kura çektiler.)

45- Hani melekler, «Ey Meryem! **Allah** sana kendisinden bir kelimeyi müjdeliyor. Onun adı Mesih, Meryem oğlu İsa'dır. O, dünyada da ahirette de şanı yüce ve **Allah**'a yakın kılınanlardandır» demişti.

46- «İnsanlarla, beşikte iken de yetişkin iken de konuşur ve (o) salihlerdendir.»

47- Meryem, «Rabbim! Bana bir insan dokunmamışken nasıl çocuğum olabilir?» demişti. Melekler, «**Allah** dilediğini böylece yaratır. Bir işin olmasını dilerse ona, «Ol» der ve o da olur» dediler.

48- (Allah,) Ona (İsa'ya) kitabı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretir.

49- (İsa) İsrail oğullarına bir peygamber (olarak onlara şöyle diyecektir:) «Ben size Rabbinizden bir ayet getirdim. Ben size çamurdan kuş gibi bir şey yapıp ona üfleyeceğim de **Allah**'ın izniyle hemen kuş olacaktır. Anadan doğma körü ve alacalıyı iyileştireceğim. **Allah**'ın izniyle ölüleri dirilteceğim. Yediklerinizi ve evlerinizde stok ettiklerinizi de size haber vereceğim. İman etmişseniz bunda size (peygamberliğim hakkında üstün bir) delil vardır.»

50- «Benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı olarak ve (bazı günahlarınız sebebiyle) size haram kılınan bazı şeyleri de helâl kılmam için (gönderildim) Size Rabbinizden bir ayet (İncil) getirdim. O halde **Allah**'tan korkun, bana da itaat edin.»

51- «**Allah** benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. O'na ibadet edin, bu doğru yoldur.»

52- İsa onların (Yahudilerin) küfre saptıklarını hissedince, «**Allah** yolunda yardımcılarım kimlerdir?» dedi. Havariler şöyle dediler: «Biz **Allah**'ın yardımcılarıyız, **Allah**'a inandık, O'na teslim olduğumuza şahit ol.»

53- «Rabbimiz! İndirdiğine iman ettik, peygambere uyduk, bizi şahit olanlarla beraber yaz.»

54- Düzen kurdular, **Allah** da onlara düzen kurdu. **Allah**, düzen kuranların en hayırlısıdır.

55- Hani **Allah** demişti ki: Ey İsa! Ben seni tümüyle alacağım, seni kendime yükselteceğim, seni küfre sapanlardan arındıracağım, sana uyanları kıyamet gününe kadar kâfirlerin üstünde tutacağım. Sonra dönüşünüz banadır. Ayrılığa düştüğünüz hususlarda aranızda hükmedeceğim.

56- «Küfre sapanları ise dünya ve ahirette şiddetli azaba uğratacağım. Onların

hiç yardımcıları da yoktur.»

57- Allah, iman edip salih amelde bulunanların ecirlerini ise eksiksiz verecektir. Allah zalimleri sevmez.

58- Bunları biz sana ayetlerden ve hikmetli zikirden (*Kuran'dan*) okuyoruz.

59- Şüphesiz Allah katında İsa'nın örneği; kendisini topraktan yaratıp sonra da «ol» demesiyle olmuş olan Âdem'in örneği gibidir.

60- Gerçek, Rabbindendir. O halde şüphelenenlerden olma.

61- Sana ilim geldikten sonra, bu hususta seninle kim tartışacak olursa, de ki: «Gelin oğullarımızı, oğullarınızı; kadınlarımızı, kadınlarınızı; nefislerimizi ve nefislerinizi çağıralım, sonra lânetleşelim de Allah'ın lanetinin yalancılara olmasını dileyelim.»

(Bütün İslam mezhepleri (hatta Hariciler dahi) Peygamber'in Necran Hıristiyanları ile mübahale etmeye giderken kadınlardan Hz. Fatıma (a.s), evlatlarından Hasan ve Hüseyin (a.s), kendi nefislerinden ise Hz. Ali (a.s) dışında hiç kimseyi mübahale için götürmediği hususunda ittifak etmişlerdir. Fahri Râzi'nin Tefsir-i Kebir 'inde tasrih ettiği gibi o gün Peygamber, üzerinde siyah ve yünden dokulu bir parçayla, mübahale için şehirden dışarı çıktı. Hüseyin'i şefkat dolu kucığına almış ve Hasan'ın da ellerinden tutmuştu. Hz. Fatıma (a.s) ardından, Ali'de (a.s) Fatıma'nın (a.s) ardından hareket ediyordu. Necran Hıristiyanlarının piskoposu bu durumu görünce Hıristiyan cemaate dönerek şöyle dedi: «Ben öyle çehreler görüyorum ki eğer Allah'tan bir dağın yok olmasını dahi isteseler Allah onların duasına icabet edecektir. Sakın bunlarla mübahaleye girişmeyin, zira kesinlikle helak olursunuz. Öyle ki kıyamete kadar yeryüzünde bir tek Hıristiyan bile kalmaz.» Necran heyeti bu manzara karşısında mübahale etmekten çekinmiş ve cizye vermek üzere anlaşma imzalamak zorunda kalmışlardı.)

62- Şüphesiz bu anlatılanlar gerçek kıssalardır. Allah'tan başka ilah yoktur. Doğrusu Allah güçlüdür, hikmet sahibidir.

63- Eğer yüz çevirirlerse, şüphesiz Allah bozguncuları bilendir.

64- (*Resulüm!*) de ki: "Ey Ehl-i Kitap! Sizinle bizim aramızda müşterek olan bir söze geliniz. Şöyle ki Allah'tan başkasına tapmayalım, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım ve Allah'ı bırakıp da birbirimizi rabler edinmeyelim." Eğer onlar yine yüz çevirirlerse, işte o zaman, "Şahit olun ki biz Müslümanlarız!" deyiniz.

65- Ey kitab ehli! İbrahim hakkında niçin tartışıyorsunuz? Tevrat da İncil de şüphesiz ondan sonra indirilmiştir. Akıl etmiyor musunuz?

66- Siz hadi bilginiz olan şey üzerinde tartıştınız. Ama bilginiz olmayan şey hakkında niçin tartışırsınız? Oysa Allah bilir, sizler bilmezsiniz.

67- İbrahim, ne Yahudi ve ne de Hıristiyan idi; ama Allah'ı bir tanıyan ve (Allah'a) teslim olan biriydi ve şirk koşanlardan değildi.

68- Doğrusu İbrahim'e en yakın olanlar; ona uyanlar, (hakeza) bu Peygamber ve iman edenlerdir. Allah iman edenlerin velisidir.

69- Kitab ehlinden bir takımı sizi saptırmak isterler; oysa sadece kendilerini saptırırlar da farkına varmazlar.

70- Ey kitab ehli! Sizler göz göre göre Allah'ın ayetlerini niçin inkâr ediyorsunuz?

71- Ey kitab ehli! Niçin hakkı batıla karıştırıyor ve bile bile hakkı gizliyorsunuz?

72- Kitab ehlinden bir takımı şöyle dedi: «İman edenlere indirilene günün başında iman edin, sonunda ise inkâr edin; umulur ki onlar (şekke düşüp gerisin geriye) dönerler.»

73- «Sizin dininize uyanlardan başka hiç kimseye inanmayın» (dediler). De ki: «Şüphesiz hidayet, ancak Allah'ın hidayetidir. (Hakeza onlar, kendi aralarında şöyle dediler:) «Size verilenin benzerinin başka herhangi bir kimseye verildiğine yahut Rabbinizin huzurunda onların size karşı deliller getireceklerine de (inanmayın).» De ki: «Lütuf ve ihsan Allah'ın elindedir. Onu dilediğine verir. Allah her şeyi kuşatan ve bilendir.»

74- Dilediğini rahmetine özgü kılar, Allah büyük lütuf ve ihsan sahibidir.

75- Kitab ehlinden kantarla emanet bıraksan onu sana ödeyen ve bir dinar emanet etsen tepesine dikilmedikçe onu sana ödemeyen vardır. Bu (davranışları), onların, «Ümmiler (Yahudi olmayanlar) hakkında üzerimize bir yol (sorumluluk) yoktur» demelerindedir. Onlar bile bile Allah'a karşı yalan söylemektedirler.

76- Evet, ahdini yerine getiren ve gûnahtan sakınan (kimseler bilsin ki), Allah şüphesiz sakınanları sever.

77- Şüphesiz Allah'ın ahdini ve yeminlerini az bir değere satanlar var ya, işte onların, ahirette bir payları yoktur. Allah onlarla kıyamet günü konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır. Elem verici azap da onlar içindir.

78- Onlardan bir takımı (söyledikleri şeyler), kitapta olmadığı halde kitaptan zannedesiniz diye dillerini eğip bükürler. O, Allah katından olmadığı halde,

«Allah katındandır» derler ve bile bile Allah'a karşı yalan söylerler.

79- Allah'ın, kendisine kitabı, hükmü, peygamberliği verdiği bir insana (peygambere), «Allah'ı bırakıp bana ibadet edin» deme yetkisi yoktur. Lakin (her peygamber), «Öğrettiğiniz ve okuduğunuz kitap gereğince rabbani insanlar olunuz» (der).

80- Allah size melekleri ve peygamberleri rabler olarak benimsemenizi emretmez. Siz Müslüman olduktan sonra, size küfre sapmayı mı emredecek?

81- Hani Allah peygamberler hakkında (ümmeplerinden), «Size kitab ve hikmet verdikten sonra sizde olanı onaylayan bir peygamber geldiğinde ona mutlaka iman edip yardım edeceksiniz» diye söz almış ve «İkrar edip bu yükümü (ahdimi) yüklendiniz mi?» demişti. «İkrar ettik» demişlerdi de Allah, «Şahit olun, ben de sizinle beraber şahitlerdenim» demişti.

82- Artık bundan sonra kimler yüz çevirirse işte fâsık kimseler onlardır.

83- Allah'ın dininden başka bir din mi arzu ediyorlar? Oysa göklerde ve yerde kim varsa, ister istemez O'na teslim olmuştur ve O'na döneceklerdir.

84- De ki: «Allah'a, bize indirilene, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve torunlarına indirilene, Rableri tarafından Musa, İsa ve peygamberlere verilene iman ettik, onları birbirinden ayırt etmeyiz, biz O'na teslim olanlarız.»

85- Kim İslam'dan başka bir din isterse, ondan kabul edilmeyecektir. O ahirette de hüsrana uğrayanlardandır.

86- İnandıktan, peygamberin hak olduğuna şahadet ettikten ve kendilerine belgeler geldikten sonra küfre sapan bir kavmi, Allah nasıl hidayete eriştirir? Allah zalimleri hidayete eriştirmez.

87- İşte bunların cezası; Allah'ın, meleklerin ve insanların hepsinin lanetine uğramalarıdır.

88- Onlar onda ebedî kalacaklardır. Onlardan azap hafifletilmez ve onlara mühlet de verilmez.

89- Ancak bunun ardından tövbe edip düzelenler müstesnadır. Doğrusu Allah bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

90- İnandıktan sonra küfre sapıp küfürlerini arttıranlar (var ya), onların tövbeleri kabul edilmeyecektir. İşte sapıklar onlardır.

91- Doğrusu küfre sapıp kâfir olarak ölenlerin hiç birinden, yeryüzünü

dolduracak kadar altını fidye vermiş olsa bile, kabul edilmeyecektir. İşte elem verici azap onlarıdır, onların hiç yardımcıları da yoktur.

92- Sevdiğiniz şeylerden infak etmedikçe iyiliğe erişemezsiniz. Her ne infak ederseniz, işte şüphesiz **Allah** onu bilir.

93- Tevrat'ın indirilmesinden önce İsrail'in (*Yakub'un*) kendilerine haram ettiğinden başka, bütün yiyecekler İsrail oğullarına helal idi. De ki: (*Deve eti ve sütünün haram olduğu hususunda*) «Doğru sözlü iseniz Tevrat'ı getirip okuyun.»

94- İşte bundan sonra her kim **Allah**'a karşı yalan isnat ederse, işte onlar zalimlerdir.

95- De ki: «**Allah** doğru söyledi (*bunlar İbrahim dininde yoktu, o halde*), **Allah**'ı bir tanıyan İbrahim'in dinine uyun. O, şirk koşanlardan değildi.»

96- Doğrusu insanlar için ilk kurulan ev, âlemler için bereketli ve bir hidayet kaynağı olan Mekke'deki evdir (*Kâbe'dir*).

97- Onda (*Kâbe'de*) apaçık deliller, İbrahim'in makamı vardır. Kim oraya girerse güvenlik içinde olur. Oraya yol bulabilen insana **Allah** için Kâbe'yi haccetmesi, **Allah**'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır. Kim küfre saparsa (*ve hacı terk ederse bilsin ki*), doğrusu **Allah** âlemlerden müstağnidir.

98- De ki: «Ey kitab ehli! Niçin **Allah**'ın ayetlerini inkâr ediyorsunuz? Hâlbuki **Allah**, bütün yaptıklarınıza şahittir.»

99- De ki: «Ey kitab ehli! Siz (*doğru olduğuna*) şahitken, niçin **Allah**'ın yolunu eğri göstermeğe yeltenerek iman edenleri ondan çevirmeye kalkışıyorsunuz? **Allah** yaptıklarınızdan gafil değildir.

100- Ey iman edenler! Kitab verilenlerin bir takımına uyarsanız, imanınızdan sonra sizi kâfir olmaya sevk ederler.

101- **Allah**'ın ayetleri size okunur, aranızda da peygamberi bulunurken nasıl küfre saparsınız? Kim **Allah**'a sarılırsa şüphesiz doğru yola iletilmiş olur.

102- Ey iman edenler! Allah'tan, sakınılması gerektiği gibi sakının ve sizler ancak Müslüman olarak can verin.

103- Toptan **Allah**'ın ipine sanlın da ayrılmayın. **Allah**'ın size olan nimetini anın. Hani düşmandınız, kalplerinizin arasını uzlaştırdı da onun nimeti sayesinde kardeşler oldunuz. Bir ateş çukurunun kenarında idiniz, sizi oradan kurtardı. **Allah**, hidayete erişesiniz diye size ayetlerini böylece açıklar.

104- Sizden hayra çağırın, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk

olsun. İşte kurtuluşa erişenler yalnız onlardır.

105- Kendilerine belgeler geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın. İşte onlar içindir büyük bir azap.

106- Bir takım yüzlerin ağaracağı ve bir takım yüzlerin kararacağı gün (*gelince*), yüzleri kararanlara, «İmanınızdan sonra küfre mi saptınız? Küfre sapmanızdan dolayı tadın azabı» denecektir.

107- Yüzleri ağaranlar ise **Allah**'ın rahmetindedirler. Onlar onda temelli kalacaklardır.

108- İşte bunlar, sana hak olarak okuduğumuz **Allah**'ın ayetleridir. **Allah** âlemlere zulmetmek istemez.

109- Göklere olanlar da yerde olanlar da sadece **Allah**'ındır. İşler **Allah**'a varacaktır.

110- Siz, insanlar için ortaya çıkarılan, iyiliği emreden, kötülükten alıkoyan, **Allah**'a iman eden hayırlı bir ümmetsiniz. Kitab ehli iman etmiş olsalardı kendileri için daha hayırlı olurdu. İçlerinde iman edenler olmakla beraber, çoğu fasıklardır.

111- Onlar incitmekten başka size bir zarar veremezler. Sizinle savaşa koyulurlarsa, geri dönüp kaçarlar. Sonra kendilerine yardım da edilmez.

112- Nerede bulunsalar, **Allah**'ın ipine (*İslam zimmetine*) ve insanların ipine (*emanına*) sığınanlar müstesna, onlara alçaklık damgası vurulmuştur. **Allah**'tan bir gazaba uğramışlardır ve onlara miskinlik damgası vurulmuştur. Bu, **Allah**'ın ayetlerini inkâr etmeleri ve haksız yere peygamberleri öldürmelerindedir. Bu, karşı gelmeleri ve taşkınlık yapmalarındandır.

113- Hepsi bir değildir. Kitap ehlinden secdeye vararak geceleri **Allah**'ın ayetlerini okuyup duran bir topluluk da vardır.

114- Onlar **Allah**'a ve ahiret gününe iman eder, iyiliği emreder, kötülükten men eder, hayırlarda yarışırlar. İşte onlar salihlerdendir.

115- Onlar hayırdan her ne yaparlarsa, inkâr edilmezler. **Allah** takva sahiplerini bilir.

116- Şüphesiz küfre sapan kimselerin ne malları ve ne de çocukları, **Allah**'tan yana, onlara bir şey sağlayamaz. İşte onlar ateş ehlidir, onlar onda temelli kalacaklardır.

117- Onların, bu dünya hayatında yapmakta oldukları harcamaların durumu, kendilerine zulmetmiş olan bir kavmin ekinlerini vurup da mahveden kavurucu bir rüzgârın durumu gibidir. **Allah** onlara zulmetmiş değildir, aksine onlar kendi kendilerine zulmetmişlerdir.

118- Ey iman edenler! Sizden olmayanı sırdaş edinmeyin. Onlar hakkınızda bozgunculuk etmekten geri kalmazlar, sıkıntıya düşmenizi isterler. Onların öfkesi ağızlarından taşmaktadır, kalplerinin gizlediği ise daha büyüktür. Eğer akıl ediyorsanız, şüphesiz size ayetleri açıkladık.

119- İşte siz, onlar sizi sevmezken onları seven ve kitapların bütününe iman eden kimselersiniz. Size rastladıkları zaman, iman ettik» derler, yalnız kaldıklarında da size öfkelerinden parmaklarını ısırırlar. De ki: Kininizle ölünüz! **Allah** kalplerde olanı bilir.

120- Size bir iyilik gelse, onların fenalarına gider; başınıza bir kötülük gelse buna sevinirler. Sabreder ve takva sahibi olursanız, onların hilesi size hiç bir zarar vermez. **Allah** işlediklerinin hepsini (*ilmiyle*) kuşatmıştır.

121- Hani sen iman edenleri savaş için duracakları yerlere yerleştirmek üzere sabah erkenden aileden ayrılmıştın. **Allah** şüphesiz işiten ve bilendir.

122- Hani sizden iki takım çözülp dağılmaya yüz tutmuş idi; oysa **Allah** onların velisi idi. İman edenler yalnız **Allah**'a tevekkül etsinler.

(Bu iki grup, münafikların lideri Abdullah İbn-i Ubeyy 300 adamıyla ayrıldığında tereddüde düşen Beni Seleme ve Beni Harise kabileleriydi.)

123- Hiç şüphesiz siz güçsüz bir durumda iken Bedir'de, Allah size yardım etmişti. **Allah**'tan sakının ki şükredebilesiniz.

124- Hani iman edenlere, Rabbinizin size indirilmiş üç bin melekle yardım etmesi size yetmeyecek mi? diyordun.

125- Evet, eğer sabrederseniz, sakınırsanız ve (*bu durumda*) onlar hemen üzerinize gelirlerse, Rabbiniz size nişanlı beş bin melekle yardım edecektir.

126- Allah bunu, ancak size müjde olsun ve böylece kalpleriniz itminana ersin diye yapmıştır. Yardım, ancak güçlü ve hikmet sahibi olan **Allah** katındandır.

127- (*Bu ilahi yardım*) Küfre sapanların kökünü kesmek veya ümitsiz olarak geri dönecek şekilde hor kılmak içindi.

128- **Allah**'ın, onların tövbelerini kabul etmesi veya azap vermesi hususunda senin yapabileceğin bir şey yoktur; şüphesiz onlar zalimlerdir.

129- Göklerde olanlar da yerde olanlar da **Allah**'ındır. Dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. **Allah** bağışlayandır, merhamet edendir.

130- Ey iman edenler! Faizi kat kat alarak yemeyin. **Allah**'tan sakının ki kurtuluşa erişesiniz.

131- Kâfirler için hazırlanmış ateşten sakının.

132- **Allah**'a ve peygambere itaat edin ki size merhamet edilsin.

133- Rabbinizin mağfiretine ve takva sahipleri için hazırlanmış ve eni gökler ve yer kadar olan cennete koşuşun.

134- Onlar bollukta ve darlıkta infak ederler, öfkelerini yenerler, insanların kusurlarını affederler. **Allah** ihsan sahiplerini sever.

135- Onlar fena bir şey yaptıklarında veya kendilerine zulmettiklerinde **Allah**'ı anarlar, günahlarının bağışlanmasını dilerler. Günahları **Allah**'tan başka bağışlayan kim vardır? Onlar yaptıklarında, bile bile ısrar etmezler.

136- İşte onların mükâfatı; Rablerinden bağışlanma ve altlarından ırmaklar akan, içinde temelli kalacakları cennetlerdir. Böyle amel edenlerin mükâfatı pek de güzeldir!

137- Sizden önce nice sünnetler (*olaylar*) gelip geçti. Yeryüzünde gezin de yalancılara sonunun ne olduğuna bir bakın!

138- Bu (*Kur'an*), insanlara bir açıklama, takva sahipleri için de hidayet ve bir öğüttür.

139- Gevşemeyin ve üzülmeyin; eğer gerçekten müminler iseniz mutlaka en üstün olan sizlersiniz.

140- Eğer siz bir yara almışsanız, (*size düşman olan*) o topluluk da benzeri bir yara almıştı. Böylece biz, **Allah**'ın gerçek müminleri ortaya çıkarması ve içinizden şahitler edinmesi için, o günleri insanlar arasında döndürür dururuz. **Allah** zulmedenleri sevmez.

141- Ve inananları günahlardan arıtmak, kâfirleri de yok etmek için (*günleri insanlar arasında böyle çevirmektedir*).

142- Yoksa **Allah**, içinizden cihat edenleri ve sabredenleri belirtmeden cennete gireceğinizi mi sandınız?

143- Şüphesiz ölümle (*cihatla*) karşılaşmadan önce onu temenni ediyordunuz; (*ama şimdi*) ölümü görünce (*tedirgin gözlerle*) bakıyorsunuz.

144- Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler geçmişti. Ölür veya öldürülürse, topuklarınız üzerinde gerisin geriye mi döneceksiniz? İki topuğu üzerinde gerisin geri dönen kimse, **Allah**'a hiç bir zarar vermez. **Allah** şükredenlerin mükâfatını verecektir.

(Şevahid'ut Tenzil c.1 s.136'da yer aldığına göre Huzeyfet'ul Yemani şöyle demiştir: «Uhud savaşında ašhap bozguna uğradıklarında İmam Ali ve Ebu Dücane Resulullah'ın yanında savaşarak müşrikleri Hz. Resulullah'tan uzaklaştırdılar ve bunun akabinde Allah-u Teâlâ mezkûr ayeti Ali ve Ebu Dücane hakkında nazil buyurdu.»)

145- Hiç bir kimse **Allah**'ın izni olmadan ölmez. O, süresi belirtilmiş bir yazgıdır. Kim dünya sevabını isterse ona ondan veririz ve kim ahiret sevabını isterse ona da ondan veririz. Biz şükredenleri pek yakında mutlaka ödüllendireceğiz.

146- Nice peygamberlerin yanında pek çok Rabbani kimse savaşmıştır. **Allah** yolunda başlarına gelenlerden ötürü gevşememişler, yılmamışlar ve boyun eğmemişlerdi. **Allah**, sabredenleri sever.

147- Dedikleri ancak şu idi: «Rabbimiz! Günahlarımızı, işimizdeki aşırılıklarımızı bize bağışla, ayaklarımızı sabit kıl ve kâfirlere karşı bize yardım et.»

148- Bu yüzden **Allah** onlara dünya sevabını ve ahiret sevabının güzelliğini verdi. **Allah** ihsan sahiplerini sever.

149- Ey iman edenler! Küfre sapanlara itaat ederseniz, sizi topuklarınız üzerinde gerisin geri döndürürler de hüsrana uğrarsınız.

150- Hayır, mevlanız **Allah**'tır. O, yardım edenlerin en iyisidir.

151- Hakkında hiç bir delil indirmediği şeyi **Allah**'a ortak koşmalarından ötürü, küfre sapanların kalbine korku salacağız. Onların varacağı yer ateştir. Zalimlerin konaklama yeri pek de kötüdür!

152- Hiç şüphesiz **Allah**, size verdiği sözünü doğruladı. Hani O'nun izniyle onları kırıp geçiyordunuz, ama **Allah** size arzuladığınız zaferi gösterdikten sonra gevşeyip bu hususta çekiştiniz ve isyan ettiniz. Sizden kimi dünyayı, kimi ahireti istiyordu; derken denemek için **Allah** sizi onlardan savdı (*geri çevirip bozguna uğrattı*) ve O, (*sonunda*) sizi bağışladı. **Allah** iman edenlere bol lütuf sahibidir.

153- Hani Peygamber sizden geriye kalan topluluk içinde sizi (*arkanızdan direnişe*) çağırırken, kimseye bakmadan hızla uzaklaşıyordunuz; kaybettiğinize ve başınıza gelene üzülmesiniz diye **Allah** sizi kederden kedere uğrattı. **Allah** yaptıklarınızdan haberdardır.

154- Kederden sonra bir takımınızı (*kaçtıklarına pişman olanları*) saracak şekilde size güven veren hafif bir uyku indirdi; kendi canlarının kaygısına düşmüş bir gurup da haksız yere **Allah** hakkında cahiliye zanlarına kapıldılar. «Bu işten (*Allah'ın yardımından*) bir payımız var mı?» diyorlardı. De ki: «İşlerin tümü **Allah**'ındır.» Sana açmadıklarını içlerinde gizliyorlar. Bu İşten (*Allah'ın yardımından*) bir nasibimiz olsaydı, burada öldürülmezdik» diyorlardı. De ki: «Evlerinizde olsaydınız, haklarında ölüm yazılı olan kimseler, yine de devrilecekleri yere gelirlerdi.» Bu, **Allah**'ın içinizde olanı denemesi, kalplerinizde olanı arıtması içindir. **Allah** gönüllerde olanı bilir.

155- İki topluluğun karşılaştığı gün şeytan, bazı yaptıklarından ötürü içinizden yüz çevirenlerin ayaklarını kaydırmişti. **Allah**, şüphesiz onları affetti. Gerçekten **Allah** bağışlayandır, hilim sahibidir.

156- Ey iman edenler! Yolculuğa çıkan veya savaşa giden kardeşleri hakkında, Onlar yanımızda olsalardı ölmezler ve öldürülmezlerdi» diyen küfre sapanlar gibi olmayın. **Allah** bunu (*batıl arzuları*) kalplerine bir hasret olarak bırakır. Dirilten de öldüren de **Allah**'tır. **Allah** yaptıklarınızı görür.

157- **Allah** yolunda öldürülür veya ölürseniz, size **Allah**'tan, onların topladıklarından daha hayırlı bir mağfiret ve rahmet vardır.

158- Hiç şüphesiz ölseniz de öldürülseniz de **Allah** katında toplanacaksınız.

159- **Allah**'ın rahmetinden dolayı sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı kalpli olsaydın, şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onlara mağfiret dile, iş hakkında onlara danış, fakat karar verdin mi artık **Allah**'a tevekkül et, doğrusu **Allah** tevekkül edenleri sever.

160- **Allah** size yardım ederse, sizi yenecek yoktur; eğer sizi yardımsız bırakırsa, O'ndan başka size yardım edecek kimdir? İman edenler yalnızca **Allah**'a tevekkül etsinler.

161- Bir peygamberin emanete hıyanet etmesi olur şey değildir. Kim emanete hıyanet ederse, kıyamet günü hıyanet ettiği şeyle gelir, sonra haksızlık yapılmaksızın herkese kazanmış olduğu ödenir.

162- **Allah**'ın rızasına uyan kimse, **Allah**'tan bir gazaba uğrayan, barınma yeri cehennem olan ve dönülecek yeri pek de kötü olan kimse gibi midir?

163- **Allah** katında onlar derece derecedir. **Allah**, işlediklerini görmektedir.

164- **Allah**, müminlere, aralarından kendilerine **Allah**'ın ayetlerini okuyan, onları arındıran ve onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle büyük bir minnette (*taşınması, hazmedilmesi dayanılmaz ve ağır olan bir iyilikte*) bulundu. Şüphesiz bundan önce açık bir sapıklık içinde idiler.

165- *(Onları)* iki misline uğrattığınız bir musibete kendiniz uğrayınca mı, «Bu nereden?» dersiniz? De ki: «O, kendi tarafınızdandır.» Doğrusu **Allah** her şeye kadirdir.

166- İki topluluğun karşılaştığı günde başınıza gelen, **Allah**'ın izniyledir. Bu *(Uhud yenilgisi)*, iman edenleri belirtmesi içindir.

167- *(Uhud yenilgisi)* Hem de Münafıklık edenleri belirtmek içindi. Münafıklık edenlere, «Gelin, **Allah** yolunda savaşın veya hiç olmazsa savunmada bulunun» dediği zaman, Eğer savaşmayı bilseydik, ardınızdan gelirdik dediler. O gün, onlar imandan çok küfre yakın idiler. Kalplerinde olmayanı ağızlarıyla söylüyorlardı. **Allah** gizlediklerini onlardan iyi bilir.

168- Onlar oturup kardeşleri için, «Bize itaat etselerdi öldürülmezlerdi» dediler. De ki: «Eğer doğru sözlü iseniz, ölümü kendinizden savın.»

169- **Allah** yolunda öldürülenleri ölü saymayın, Hayır! Onlar diridirler. Rableri katında rızıklandırılırlar.

170- **Allah**'ın kendilerine lütfünden verdiği şeylere sevinirler ve arkalarından kendilerine katılmayan kimselere, kendilerine korku olmadığını ve kendilerinin üzülmeceklerini müjdelemek isterler.

171- Onlar **Allah**'tan olan nimet ve bol bağışa sevinirler ve şüphesiz **Allah** iman edenlerin ecirini asla zayi etmez.

172- Onlar ki kendilerine yara isabet ettikten sonra, **Allah** ve Resulünün çağrısına icabet ettiler. İçlerinden iyilik yapanlar ve sakınanlar için yük bir ecir vardır.

173- İnsanlar onlara, «Düşmanınız olan insanlar size karşı bir ordu topladılar, onlardan korkun dediler. Bu, onların imanını artırdı da, **Allah** bize yeter. O pek de güzel bir vekildir dediler

174- Bu yüzden kendilerine bir kötülük dokunmadan, **Allah**'tan nimet ve bollukla geri döndüler ve Allah'ın rızasına uydular. **Allah** büyük bir bolluk sahibidir.

175- İşte o şeytan ancak kendi dostlarını korkutur, iman etmişseniz onlardan korkmayın, benden korkun.

176- Küfürde yarışanlar seni üzmesin; şüphesiz onlar **Allah**'a bir zarar veremezler. **Allah** ahirette onlara bir pay vermemeyi diliyor ve onlara büyük azap vardır.

177- Şüphesiz iman karşılığında küfrü satın alanlar, **Allah**'a hiç bir zarar

veremezler. Onlar için elim bir azap vardır.

178- Küfre sapanlar, kendilerine vermiş olduğumuz mühletin sakın kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Biz onlara ancak, günahları çoğalsın diye mühlet veriyoruz. Küçültücü azap onlarıdır.

179- Allah iman edenleri sizin durumunuzda bırakacak değildir, sonunda temizi pisten ayıracaktır. Allah size gaybı bildirecek değildir; fakat Allah peygamberlerinden dilediğini seçip, ona gaybı bildirir. Artık Allah'a ve peygamberlerine iman edin; iman eder ve takvalı olursanız size büyük ecir vardır.

180- Allah'ın bol nimetinden verdiklerinde cimrilik edenler, sakın bunun kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar, belki bu onların kötülüğüdür. Cimrilik yaptıkları şey, kıyamet günü boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

181- Allah gerçekten de, «Allah fakir; biz zenginiz» diyenlerin sözünü işitmiştir. Dediklerini ve haksız yere peygamberleri öldürdüklerini elbette yazacağız da, «Yakıcı azabı tadın» diyeceğiz.

182- İşte bu, sizin ellerinizle işlediğiniz günahların karşılığıdır. Şüphesiz Allah kullara asla zulmetmez.

183- «O kimseler ki (insanlar yerine) ateşin yediği (yaktığı) bir kurban (hükmini) getirmediği hiç bir peygambere inanmamak üzere Allah bizden ahit aldı» derler. (Onlara) De ki: «Benden önce peygamberler size apaçık belgeler ve dediğiniz şeyi getirdi. Doğru sözlü iseniz niçin onları öldürdünüz?»

(el-Menar tefsiri esasınca Yahudiler bazı kurbanlarını yemiyor, yakıyorlardı. Peygamber onlara kurbanlıkların yakılmamasını, yenilmesini emredince bu defa Yahudiler, Allah'ın kendilerinden kurbanların yakılması hükmünü getirmeyen bir peygambere iman etmemek üzere ahit aldığını ileri sürerek akıllarınca teslim olmaktan kaçındılar.)

184- Seni yalancı saydırsa, senden önce açık deliller, hikmetli sayfalar ve aydınlatıcı kitap getiren peygamberler de yalanlanmıştı.

185- Her insan ölümü tadacaktır. Kıyamet günü, ecirleriniz size mutlaka ödenecektir. Ateşten uzaklaştırılıp cennete sokulan kimse artık kurtulmuştur. Dünya hayatı, sadece aldatıcı bir metadan ibarettir.

186- Hiç şüphesiz mallarınız ve canlarınızla sınanacaksınız ve sizden önce kitab verilenlerden ve şirk koşanlardan, çok üzücü sözler işiteceksiniz. Sabreder ve takvalı olursanız, bilin ki bu *(sabır ve takva, insanı)* İşlerde azim *(ve irade sahibi kılan)* şeylerdendir.

187- Hani **Allah**, kitab verilenlerden, «Onu insanlara açıklayacaksınız ve gizlemeyeceksiniz» diye ahit almıştı. Onlar ise, onu arkalarına atıp az bir değere sattılar. O satın aldıkları, pek de kötü bir şeydir!

188- Ettiklerine sevinen ve yapmadıklarıyla övülmeyi sevenlerin, sakın azaptan kurtulacaklarını sanma; *(aksine)* elem verici azap onlarıdır.

189- Göklerin ve yerin egemenliği **Allah**'ındır. **Allah** her şeye kadirdir.

190- Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde akıl sahiplerine şüphesiz deliller vardır.

191- Onlar ayakta iken, otururken ve yan yatarken **Allah**'ı anarlar; göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler de, «Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın, sen münezzehsin. Bizi ateşin azabından koru» derler.

192- «Rabbimiz! Sen ateşe kimi sokarsan, onu şüphesiz rüsva etmiş olursun, zulmedenlerin hiç yardımcıları yoktur.»

193- «Rabbimiz! Doğrusu biz «Rabbimize iman edin» diye imana çağırıcıyı işittik de iman ettik. Rabbimiz! Günahlarımızı bize bağışla, kötülüklerimizi ört, canımızı iyilerle beraber al.»

194- «Rabbimiz! Peygamberlerinle vaat ettiklerini bize ver, kıyamet günü bizi rezil etme. Sen şüphesiz sözünden caymazsın.»

195- Rableri onlara *(dualarını kabul ederek şöyle)* cevap verdi: «Birbirinizden meydana gelen sizlerden erkek olsun, kadın olsun, iş yapanın işini boşa çıkarmam. Hicret edenlerin, memleketlerinden çıkarılanların, yolumda ezaya uğrıtılanların, savaşan ve öldürülenlerin günahlarını elbette örteceğim. Hiç şüphesiz onları, **Allah** katından bir ödül olarak altlarından ırmaklar akan cennetlere koyacağım. Ödüllerin en güzeli şüphesiz **Allah** kalındadır.»

196- Küfre sapanların diyar diyar gezip *(refah içinde)* dolaşması sakın seni aldatmasın.

197- *(Bu)* Az bir faydalanmadır, sonra onların varacakları yer cehennemdir. O pek de kötü bir yataktır!

198- Fakat Rablerinden sakınanlara, **Allah** katından ilk ikram olarak altlarından

ırmaklar akan, içinde temelli kalacakları cennetler vardır. Allah katındaki şeyler ise, iyiler için daha hayırlıdır.

199- Gerçekten kitap ehlinden de Allah'a, size ve kendilerine indirilene, Allah'a boyun eğerek iman edenler ve Allah'ın ayetlerini az bir değere satmayanlar vardır. İşte onlar için Rableri katında ecirleri vardır. Şüphesiz Allah hesabı çabuk görendir.

200- Ey iman edenler! Sabredin, hep birlikte dayanın, dayanışma içinde olun ve Allah'tan sakının ki kurtuluşa erişebilirsiniz.

4. Nisa Suresi

(176 ayettir ve Medine'de nazil olmuştur. «Nisa» kadınlar demektir. Bu surede daha çok kadından, cemiyet içinde kadınların hukukî ve içtimâî yer ve değerlerinden bahsedildiği için adına «Nisa» denmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve ikisinden pek çok erkek ve kadın meydana getiren Rabbinizden sakının. Kendisi adına birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabasının haklarına riayetsizlikten de sakının. Allah şüphesiz hepinizi görüp gözetmektedir.

2- Yetimlere mallarını verin. Temizi pis olanla değiştirmeyin, onların mallarıyla kendi mallarınızı karıştırarak yemeyin, çünkü bu büyük bir günahtr.

3- Eğer, yetimlere adaletli davranamamaktan korkarsanız (onlarla değil), hoşunuza giden kadınlardan ikişer, üçer ve dörder evlenebilirsiniz. Şayet, adaletli davranamayacağınızdan korkarsanız bir tane alın veya sahip olduğunuz (cariye) ile yetinin. Doğru yoldan sapmamanız için en uygunu budur.

4- Kadınlara mehirlerini bir hediye olarak veriniz. Eğer ondan gönül hoşluğu ile size bir şey bağışlarsa onu afiyetle yiyin.

5- Allah'ın geçiminize dayanak kılmış olduğu mallarınızı, beyinsizlere vermeyin, kendilerini o mallarla rızıklandırın, giydirin ve onlara güzel söz söyleyin.

6- Yetimleri, nikâh çağına kadar deneyin; onlarda olgunlaşma görürseniz

mallarını kendilerine verin ve büyüyecekler *(de geri alacaklar)* diye onları israf ederek ve tez elden yemeyin. Zengin olan *(zahmet hakkını almaktan)* sakınsın, yoksul olan *(zahmetine)* uygun bir şekilde yesin. Mallarını kendilerine verdiğiniz zaman, yanlarında şahit bulundurun. Hesap sormak için **Allah** yeter.

7- Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından erkeklere hisse vardır. Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından kadınlara da hisse vardır. Bunlar, az veya çok, farz kılınmış belirli bir hissedir.

8- Paylaşma sırasında, yakınlar, yetimler ve düşkünler bulunursa, ondan onları da rızıklandırın ve onlara güzel sözler söyleyin.

9- Arkalarında bıraktıkları zayıf çocuklardan dolayı korku duyanlar, *(öyleyse yetimlere haksızlık etmek hususunda)* **Allah**'tan korksunlar ve doğru söz söylesinler.

10- Gerçekten yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, ancak karınlarında bir ateş yemiş olurlar, zaten onlar alevlenmiş ateşe gireceklerdir.

11- **Allah** çocuklarınız hakkında, erkeğe iki dişinin hissesi kadar tavsiye eder. Eğer kadınlar ikinin üstünde ise, bırakılanın üçte ikisi onlarıdır. Eğer bir ise yarısı onundur. Ölenin çocuğu varsa ana babadan her birine altıda biri; çocuğu yoksa ve anası babası ona varis olursa, anasına üçte bir düşer. Ölenin kardeşleri varsa, altıda biri annesindedir. *(Bütün bunlar ölenin)* yapacağı vasiyetten ve borçtan sonradır. Babalarınız ve oğullarınızdan menfaatçe hangisinin size daha yakın olduğunu siz bilmezsiniz. Bunlar **Allah** tarafından *(bir görev olarak)* belirlenmiştir. Doğrusu **Allah** bilendir, hikmet sahibi olandır.

12- Kadınlarınızın çocukları yoksa bıraktıklarının yarısı sizindir. Eğer çocuğu varsa, o zaman dörtte biri sizindir. Bunlar, ettikleri vasiyetten veya borçları ödendikten sonradır. Sizin çocuğunuz yoksa ettiğiniz vasiyet veya borç çıktıktan sonra bıraktıklarınızın dörtte biri eşlerinizindir. Çocuğunuz varsa, bıraktıklarınızın sekizde biri onlarıdır. Eğer bir erkek veya kadının, ana babası ve çocukları bulunmadığı halde kelâle cihetinden *(erkek veya kız kardeş tarafından)* mirasına konuluyor ve bir erkek yahut bir kız kardeşi varsa, her birine altıda bir düşer. Bundan fazla iseler yapılacak vasiyetten ve borçtan sonra, kimse zarara uğramaksızın üçte bire ortaklırlar. Bunlar **Allah**'tan size vasiyettir. **Allah** bilendir, hilim sahibidir.

13- Bunlar **Allah**'ın hudutlarıdır. Kim **Allah**'a ve elçisine itaat ederse, onu altlarından ırmaklar akan cennetlere koyacaktır, onda temelli kalacaklardır, büyük kurtuluş işte budur.

14- Kim **Allah**'a ve elçisine baş kaldırır ve hudutlarını aşarsa, onu temelli kalacağı ateşe sokar. Alçaltıcı azap da onadır.

15- Kadınlarınızdan fuhuş (*lezbiyenlik*) edenlere, bunu ispat edecek aranızdan dört şahit getirin. Şahadet ederler (*ama hâkim yine de yakın etmez ve ailesi ifşa edilmesinden korkar*) ise ölünceye veya **Allah** onlara bir yol (*evlenme veya tövbe imkânı*) kılincaya kadar evlerde tutun.

16- İçinizden fuhuş eden (*birbiriyle oynayıp karıştıran*) iki erkeğe eziyet edin, tövbe edip düzeltirlerse onları bırakın. Doğrusu **Allah** tövbeleri daima kabul eden ve merhametli olandır.

17- **Allah** kötülüğü bilmeyerek yapıp da hemen tövbe edenlerin tövbesini kabul etmeyi üzerine almıştır. **Allah** işte onların tövbesini kabul eder. **Allah** bilendir, hikmet sahibidir.

18- Kötülükleri işleyip dururken ölüm kendisine geldiği zaman, «Şimdi tövbe ettim» diyenler ile kâfir olarak ölenlerin tövbesi geçerli değildir. İşte onlara elem verici azap hazırlamışızdır.

19- Ey iman edenler! Kadınlara zorla mirasçı olmaya kalkmanız size helal değildir. Apaçık bir fuhuş yapmadıkça onlara verdiğinizin bir kısmı alıp götürmeniz (*size bağışlamaları*) için onları sıkıştırmayın. Onlarla iyilikle geçinin. Eğer onlara hoşlanmıyorsanız, (*biliniz ki*) hoşlanmadığımız şeyi **Allah** çok hayırlı kılmış olabilir.

20- Bir eşin yerine (*boşayarak*) başka bir eşi almak isterseniz, birincisine bir yük altın vermiş olsanız bile ondan bir şey almayın. İftira ederek ve apaçık günaha girerek ona verdiğinizizi geri alır mısınız?

21- Siz birbirinize karışmış (*birlikte yaşamış*) ve onlar sizden sağlam bir güvence almışken onu nasıl geri alırsınız!

22- Kadınlardan babalarınızın nikâhladıklarını nikâhlamayın. Ancak (*cahiliye döneminde*) geçen geçmiştir. Çünkü bu, çirkin bir hayâsızlık ve öfke duyulan bir iğrençlikti. Pek de kötü bir yoldu o!

23- Analarınız, kızlarınız, kız kardeşleriniz, hâlâlarınız, teyzeleriniz, kardeş kızları, kız kardeş kızları, sizi emziren sütanneleriniz, sütkardeşleriniz, karılarınızın anneleri, kendileriyle (*gerdeğe*) girdiğiniz kadınlarınızdan olan koruyuculuğunuz altındaki üvey kızlarınız size haram kılındı. Eğer onlarla (*anneleriyle*) gerdeğe girmemişseniz, (*kızlarıyla evlenmenizde*) size bir engel yoktur. Kendi sulbünüzden olan oğullarınızın eşleri ve iki kız kardeşi birden almak da size haram kılındı. Ancak geçen geçmiştir. Doğrusu **Allah** bağışlayıcı ve merhamet

edicedir.

24- Sağ ellerinizin malik olduğu (*cariyeler*) dışında kadınlardan evli ve özgür olanlarla da (*evlenmeniz haramdır*). Bunlar, **Allah**'ın üzerinize yazdığıdır. Bunların dışında kalanı iffetli olarak zina etmeksizin istemeniz size helal kılındı. Öyleyse onlardan (*belli bir süre*) faydalanmanıza karşılık kararlaştırılmış olan ücretlerini verin. Kararlaştırdıktan sonra, karşılıklı hoşnut olduğunuz bir şey konusunda (*miktarını arttırıp eksiltmenizde*) üstünüze bir sorumluluk yoktur. Şüphesiz **Allah**, bilendir ve hikmet sahibi olandır.

(Sahih-i Buhari'de ve Ahmed bin Hanbel'in Müsned'inde Ebu Recca'dan, o da İmran bin Haşin'den naklen şöyle yer almıştır: «Mut'a ayeti (mezkûr ayet) Allah 'ın kitabında nazil oldu. Biz de Resulullah (s.a.a) vefat edinceye kadar bununla amel ettik. Resulullah (s.a.a) bunu nehy etmedi ve Kur'ân'da haram kılmadı. Adamın biri kendi görüşünce istediğini söyledi.»

Sahih-i Müslim c.1, s.535'te mut'a nikâhı babında şöyle yer almıştır: «Hasan Halvai, Abdurrezzak'tan, o da İbn-i Cureyh'ten, o da Ata'dan şöyle rivayet ediyor: «Abdullah Ensari umre için Mekke'ye geldi. Onun evine gittim. İnsanlar ondan bazı mesele ve olayları soruyorlardı. Söz mut'a'ya gelince şöyle dedi: «Evet biz de hem Resulullah (s.a.a), hem Ebu Bekir ve hem de Ömer zamanında mut'a yapıyorduk.»

Hakeza aynı kitap (Mısır H.1306 baskısı) c.1, s.467'de mut'a babında Ebi Nazra'dan şöyle rivayet edilmektedir: «Ben Cabir bin Abdullah'ın yanındaydım, adamın biri geldi şöyle dedi: «Abdullah bin Zubeyr ve İbn-i Abbas iki mut'a (hac ve kadın mut'ası) hakkında ihtilafa düşmüşler.» Cabir şöyle dedi: «Resulullah (s.a.a) zamanında biz de onları yapıyorduk. Ama Ömer yasaklayınca artık yapmadık»

Ahmed bin Hanbel, Müsned c.1, s.25'te Ebi Nazra'nın rivayetini başka bir yolla rivayet etmektedir. Her ikisi de bir başka yerde Cabir'in şöyle dediğini rivayet ediyorlar: «Biz de Peygamber (s.a.a) zamanında bir avuç hurma, öğütülmüş buğday ve un karşılığında, Ömer, Amr bin Haris'i yasaklayıncaya kadar mut'a yapıyorduk»

Hamidi ise Cem'un Beyn 'es Sahihayn 'de Abdullah bin Abbas'tan şöyle nakletmektedir: «Biz Peygamber (s.a.a) zamanında mut'a yapıyorduk. Ama Ömer, hilafeti zamanında kalkıp şöyle dedi: «Allah-u Teâlâ, Resulüne istediğini helal kılıyordu. Ama o şimdi gitmiş durumda. Yerine de Kur'ân'ı bıraktı. Hac veya umreye başlayınca Allah'ın buyurduğu gibi sona erdirin. Kadınlarla mut'a etmekten tövbe edin. Kim mut'a ederse onu recm ederim.»

Bu tür rivayetler muteber kitaplarda oldukça çoktur. Bunlar mut'anın Peygamber (s.a.a) zamanında meşru ve yaygın olduğunu, ashabın amel ettiğini ve sadece Ömer'in yasakladığını ispat etmektedir.)

25- Sizden, hür mü'min kadınlarla evlenmeye maddi açıdan güç yetiremeyen kimse, ellerinizin altında olan (*başkalarına ait*) mü'min cariyelerinizden alsın. **Allah** sizin imanınızı çok iyi bilir. Bazınız bazınızdansınız (*hepiniz birsiniz*). Onlarla,

zinadan kaçınmaları, iffetli olmaları ve gizli dost tutmamış olmaları halinde velilerinin izniyle evlenin ve örf'e uygun bir şekilde mehirlerini verin. Evlendiklerinde zina edecek olurlarsa, onlara, hür kadınlara edilen azabın yarısı edilir. *(Başkasına cariye ile evlenme hususundaki)* Bu *(izin)* içinizden günaha girme korkusu olanlardır. Sabretmeniz *(başkasına ait cariyelerle evlenmemeniz)* sizin için daha hayırlıdır. **Allah** bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

26- **Allah** size *(dinini)* açıklamak, sizden öncekilerin *(iyi)* yollarına hidayet etmek ve tövbenizi kabul buyurmak ister. **Allah** bilendir, hikmet sahibidir.

27- **Allah** sizin tövbenizi kabul etmek ister, şehvetlerine uyanlar ise sizin büyük bir sapıklığa girmenizi isterler.

28- **Allah** sizin yükünüzü hafifletmek ister. *(Zira hiç şüphesiz)* İnsan zayıf yaratılmıştır.

29- Ey iman edenler! Mallarınızı karşılıklı rıza ile yapılan ticaret dışında batıl ile *(haram ve haksızlıkla)* aranızda yemeyin ve birbirinizi öldürmeyin. **Allah** şüphesiz size merhamet edicidir.

30- Kim düşmanlık ve haksızlıkla bunu yaparsa *(ve insanların can ve malına el uzatırsa)*, yakında onu ateşe sokacağız. Bu, **Allah**'a kolaydır.

31- Size yasak edilen büyük günahlardan kaçınırsanız, kötülüklerinizi örter ve sizi yüce bir makama yerleştiririz.

32- **Allah**'ın sizi birbirinizden üstün kıldığı şeyleri *(kıskançlığa kapılarak)* temenni etmeyin. Erkeklere, kazandıklarından bir pay, kadınlara da kazandıklarından bir pay vardır. *(Arzuladıklarınızı)* **Allah**'ın bol ihsanından isteyin. Doğrusu **Allah** her şeyi bilendir.

33- *(İnsanlardan)* Her biri için ana babanın, yakınların ve yeminlerinizin bağladığı kimselerin *(eşlerinizin)* bıraktıklarından *(hisselerini alacak olan)* varisler kıldık. O halde onlara nasiplerini veriniz.

34- **Allah**'ın bazısını bazısına üstün kılması nedeniyle ve mallarından harcamalarından ötürü erkekler, kadınlar üzerinde hüküm sahibidirler. *(Ama öte yandan da)* Saliha kadınlar; gönülden boyun eğenler ve **Allah**'ın korunmasını emrettiği şeyleri *(hakları)*, kocasının bulunmadığı zamanda koruyanlardır. Baş kaldırmalarından endişelendiğiniz kadınlara *(önce)* öğüt verin, *(etkili olmazsa)* onları yataklarında yalnız bırakın, *(o da olmazsa, son çare olarak sınırları aşmamak şartıyla)* onları *(iz bırakmayacak şekilde, suçlu oldukları hasebiyle)* dövün. Size itaat ederlerse sakın aleyhlerine yol aramayın. *(Unutmayın ki)* **Allah** *(hepinizden daha)* yücedir, büyüktür.

(Eğer kadın isyankârsa, kocasına itaat etmiyor veya onun haklarını korumuyorsa, hemen dövülmesi gerektiği anlamına gelmez. Bunların üçüne de izin verilmiş olmasına rağmen, işin mahiyet ve niteliğine göre belli bir oranda uygulanması gerekir. Ufak bir uyarı yeterli ise, daha ileri bir adım atmaya gerek yoktur. Dövmeye gelince, Peygamber (s.a.a) buna diğer suçlulara uygulanan şiddet gibi isteksizce izin vermiştir, izin verdiği halde bile bundan asla istifade etmemiş ve kimseye de tavsiyede bulunmamıştır. Fakat şüphesiz bazı kadınlar tıpkı diğer suçlular gibi şiddet uygulamaksızın hatalarını düzeltme yoluna gitmezler. Böyle bir durumda bile, Hz. Peygamber (s.a.a) kadınının yüzüne vahşice vurmaya ve vücutta yara izi bırakacak bir şeyle dövmeyi kesinlikle yasaklamıştır. Bu ruhsata rağmen Peygamber ve Ehl-i Beyt imamlarının eşlerini itaatsizliklerine rağmen dövmemiş olması da bu konuda bizlere önemli mesajlar vermektedir.)

35- Karı kocanın arasının açılmasından endişelenirseniz, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden bir hakem gönderin; bunlar düzeltmek isterlerse, **Allah** onların aralarını buldurur. Doğrusu **Allah** her şeyi bilen ve haberdar olandır.

36- **Allah**'a ibadet edin, O'na bir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, yakınlarla, yetimlere, düşkünlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşına, yolda kalmışa ve elinizin altında bulunan kimselere iyilik edin. Şüphesiz **Allah**, kibirlenip böbürlenmiş kimseyi sevmez.

37- Onlar (kibirlenip böbürlenmişler) cimrilik ederler, insanlara cimrilik tavsiyesinde bulunurlar ve **Allah**'ın lütfünden kendilerine verdiğini gizlerler. Küfre sapanlara ne alçaltıcı bir azap hazırlamışız.

38- (Kibirlenip böbürlenmişler) Mallarını insanlara gösteriş için infak ederler, **Allah**'a ve ahiret gününe inanmazlar. Arkadaşı şeytan olan kimse, pek de kötü bir arkadaş edinmiştir!

39- Bunlar **Allah**'a, ahiret gününe iman etmiş, **Allah**'ın verdiği rızıklardan infak etmiş olsalardı ne olurdu sanki? Elbette **Allah** onları iyi bilendir.

40- **Allah** şüphesiz zerre kadar haksızlık yapmaz, zerre kadar iyilik olsa onu kat kat artırır ve katından büyük ecir verir.

41- Her ümmete bir şahit getirdiğimiz ve seni de bunlara şahit kıldığımız zaman durumları nasıl olacak?

42- O gün, küfre sapanlar ve peygambere baş kaldırmış olanlar, yerle bir olmayı ne kadar isterler ve **Allah**'tan hiç bir olayı (günahlarını) gizleyemezler.

43- Ey iman edenler! Sarhoşken, ne dediğinizi bilene kadar ve cünüpkken, yolcu olan müstesna, gusledene kadar namaza yaklaşmayın. Eğer hasta veya yolculukta iseniz yahut hacet yerinden gelmişseniz veya kadınlara yaklaşmışsanız ve bu durumlarda su bulamamışsanız, tertemiz bir toprağa teyemmüm edin, yüzlerinize

ve ellerinize sürün. Şüphesiz **Allah**, bağışlayandır, esirgeyendir.

44- Kendilerine kitaptan bir pay verilenlerin sapıklığı satın aldıklarını ve sizin yolu sapıtmanızı istediklerini görmüyor musun?

45- **Allah**, düşmanlarınızı çok iyi bilir. Bir veli olarak **Allah** yeter, bir yardımcı olarak da **Allah** yeter.

46- Yahudilerden bir kısmı, (*Allah'ın kitabındaki*) kelimeleri esas manasından kaydırıp; dillerini eğip bükerek ve dine saldırarak, sözünü işittik, emirlerine isyan ettik, dinle, dinlemez olası ve bizi gözet» diyorlar. Hâlbuki onlar, «İşittik ve itaat ettik; dinle ve bize fırsat ver» deselerdi, bu, kendileri için daha hayırlı ve daha doğru olurdu. Fakat **Allah**, küfürleri yüzünden kendilerini lanetlemiştir. Artık onlar, pek azı müstesna, iman etmezler.

47- Ey kitap verilenler! Bir takım yüzleri silip dümdüz ederek arkalarına çevirmeden yahut cumartesi ashabını (*Yahudileri*) lanetlediğimiz gibi lanetlemeden önce, elinizdeki kitabı tasdik ederek indirdiğimize iman edin. **Allah**'ın emri (*eninde sonunda mutlaka*) yerine getirilmiştir.

48- **Allah** kendisine ortak koşmayı elbette bağışlamaz, bundan aşağısını dilediğine bağışlar. **Allah**'a ortak koşan kimse, şüphesiz büyük bir günah işlemiş olur.

49- Kendilerini temize çıkaranları görmedin mi? **Allah** dilediğini temize çıkarır ve bir hurma çekirdeğindeki ip ince iplik kadar (*en küçük bir*) zulmedilmezler.

50- **Allah**'a nasıl yalan uydurdıklarına bir bak. Bu, apaçık bir günah olarak yeter.

51- Kendilerine kitaptan bir nasip verilmiş olanları görmüyor musun; puta ve tağuta iman ediyor ve küfre sapanlar için, Bunlar, iman edenlerden daha doğru yoldadırlar diyorlar!

52- İşte, **Allah**'ın lanetledikleri onlardır. **Allah**'ın lanetlediği kişiye asla yardımcı bulamayacaksınız.

53- Yoksa onların mülkten bir nasibi mi var? O zaman insanlara bir hurma çekirdeği üzerindeki küçücük bir tomurcuğu (*en değersiz şeyi*) bile vermezlerdi.

54- Yoksa **Allah**'ın bol nimetinden verdiği kimseleri mi çekemiyorlar? Oysa İbrahim ailesine kitap ve hikmet verdik, onlara büyük hükümlerlik bahsettik.

(*Gayet'ul Meram s.325'te yer aldığına göre İbn-i Abbas bu ayetin tefsirinde şöyle buyurmuştur: «Bu ayet-i kerime Hz. Muhammed ve Hz. Ali hakkında inmiştir.» Yani Allah'ın*

bol nimetinden verdiği kimseler Hz. Muhammed ve Hz. Ali'dir. Muhalifler, Allah'ın bol ihsanından nübüvveti Hz. Muhammed'e ve imamet makamını ise Hz. Ali'ye vermesini çekemiyorlar.)

55- Onlardan kimi ona (*İbrahim ailesine*) inandı, kimi de yüz çevirdi. Cehennem alevlenmiş ateşi (*yüz çevirenlere*) yeter.

56- Doğrusu, ayetlerimizi inkâr edenleri yakında ateşe sokacağız; derileri her yanıp piştiğinde, azabı tatmaları için onları başka derilerle değiştireceğiz. **Allah** güçlüdür, hikmet sahibidir.

57- İman edip salih amelde bulunanları içinde temelli ve ebedi kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetlere koyacağız. Onlara orada tertemiz eşler vardır. Onları gölge salan bir gölgeliğe (*lezzet ve mutluluk dolu bir hayata*) koyacağız.

58- Hiç şüphesiz **Allah** size, emanetleri ehline teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. **Allah** size pek de güzel öğüt veriyor. Şüphesiz **Allah** her şeyi hakkıyla işiten, hakkıyla görendir.

59- Ey iman edenler! **Allah**'a itaat edin, peygambere itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de (*itaat edin*). **Allah**'a ve ahiret gününe iman etmişseniz, bir şey hakkında çekiştiğiniz takdirde onu **Allah**'a ve peygambere döndürün. Bu, hayırlı ve netice itibarıyla en güzeldir.

(Bu ayet-i kerime Hz. Resulullah'ın İmam Ali'yi Medine'de kendi yerine halife tayin ettiğinde nazil olmuştur. Allah-u Teâlâ Müslümanlara Peygamber'e ve Peygamber'in kendi yerine bıraktığı emir sahibi ve halifesine itaat etmelerini ve ona karşı gelmemelerini emretmiştir. Meşhur müfessir Hâkim Haskani, bu ayetin tefsirinde naklettiği beş hadiste de ayette geçen «buyruk sahibimden maksadın Ali b. Ebi Talib (a.s) olduğunu beyan etmektedir. Tefsir-i Burhan, c.1, s.381-387 'de olduğu gibi bazı Ehl-i Sünnet rivayetlerinde ise Ehl-i Beyt'in (a.s) on iki imamının isimleri tek tek yer almıştır.)

60- Sana indirilene ve senden önce indirilenlere inandıklarını zannedenleri görmüyor musun; (*bu iddialarına rağmen*) tağutun önünde muhakeme edilmelerini istiyorlar. Oysa tağutu inkâr etmekle emr olunmuşlardır. Şüphesiz şeytan onları derin bir sapıklıkla saptırmak ister.

61- Onlara, «**Allah**'ın indirdiğine ve peygambere gelin,» dendiği zaman, münafıkların senden büsbütün yüz çevirdiklerini görürsün.

62- Başlarına kendi işlediklerinden ötürü bir felaket geldiğinde sana gelerek, biz (*muhakeme için tağuta başvurmakla*) iyilik etmek ve uzlaştırmaktan başka bir şey dilemedik diye **Allah**'a yemin ettiklerinde durumları nasıl olur?

63- İşte bunların kalplerinde olanı **Allah** bilir. Onlardan yüz çevir, onlara öğüt ver, kendilerine tesirli sözler söyle.

64- Biz her peygamberi ancak, **Allah**'ın izniyle, itaat olunması için gönderdik. Onlar (*münafıklar*), kendilerine zulüm ettiklerinde, sana gelip **Allah**'tan mağfiret dileseler ve Peygamber de onlara mağfiret dileseydi, mutlaka **Allah**'ı tövbeleri kabul edici ve merhametli bulurlardı.

65- Hayır! Rabbine andolsun aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem tayin edip sonra sen verdiğin hükmü içlerinde bir sıkıntı duymadan tamamen teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.

66- Eğer onlara, «Nefislerinizi öldürün» yahut «Memleketinizden çıkın» diye emretmiş olsaydık, pek azından başkaları bunu yapmazlardı. Kendilerine verilen öğüdü yerine getirmiş olsalardı, onlar için hem daha hayırlı hem de (*imanlarını*) daha pekiştirici olurdu.

67- O zaman onlara kendi katımızdan büyük bir ecir verirdik.

68- Ve onları dosdoğru yola eriştirirdik.

69- Kim **Allah**'a ve Peygamber'e itaat ederse, işte onlar **Allah**'ın nimetine eriştirdiği peygamberler, dosdoğru olanlar, şahitler ve salihlerle beraberdirler. Onlar iyi arkadaşlardır!

(Şevahid'ut Tenzil c.1 s.153-154, Erceh'ul Metalib s.22, Mizan'ul İ'tidal-i Zehebi s.212 'de yer aldığına göre ibn-i Abbas: bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir. İşte onlar Allah'ın nimetine eriştirdiği peygamberler, dosdoğru olanlar, şahitler ve iyilerle beraberdirler ayetinden kasıt, «Ali bin Ebi Talib, Cafer Tayyar, Hamza bin Abdulmuttalib, Hasan ve Hüseyin'dir»)

70- Bu (*sevap*) **Allah**'tan bir lütuftur. Bilen olarak **Allah** yeter.

71- Ey iman edenler! Tedbirinizi (*silahlarınızı*) alın ve bölük bölük veya hep birden savaşa gidin.

72- Şüphesiz sizden bazıları pek ağır davranırlar. Size bir musibet gelirse, «**Allah** gerçekten bana lütfetti, çünkü onlarla beraber bulunmadım» der.

73- **Allah**'tan size bir lütuf (*ganimet*) erişse, sizinle kendi arasında bir dostluk yokmuş gibi, «Keşke onlarla beraber olsaydım da ben de büyük bir kazanca erişseydim» der.

74- O halde, dünya hayatı yerine ahireti alanlar, **Allah** yolunda savaşsınlar. Kim **Allah** yolunda savaşır, öldürülür veya galip gelirse, biz ona büyük bir ecir vereceğiz.

75- Size ne oluyor da «Rabbimiz! Bizi halkı zalim olan bu şehirden çıkar, bize tarafından bir veli (*koruyucu sahip*) gönder ve bize katından bir yardımcı yolla» diyen zayıf bırakılmış erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda ve Allah yolunda savaşmıyorsunuz?

76- İman edenler Allah yolunda savaşır, kâfir olanlar ise tağut yolunda savaşır. Şeytanın dostlarıyla savaşın, şüphesiz şeytanın hilesi zayıftır.

77- Kendilerine, «Elinizi savaştan çekin, namaz kılın, zekât verin» denenleri görmedin mi? Onlara savaş farz kılındığında, içlerinden bir takımı, Allah'tan korkar gibi, hatta daha çok, insanlardan korkarlar ve «Rabbimiz! Bize savaşı niçin farz kıldın, neden bizi yakın bir zamana kadar ertelemedin?» derler. De ki: «Dünya metası azdır; ahiret, takva sahibi kimse için daha hayırlıdır. Size bir hurma çekirdeğindeki ip ince bir iplik (*zerre*) kadar bile zulmedilmez.»

78- Nerede olursanız olun, sağlamaştırılmış yüksek şatolar içinde olsanız bile, ölüm size yetişecektir. Onlara bir iyilik gelirse, «Bu Allah'tandır» derler. Bir kötülüğe uğrarlarsa, «Bu, senin tarafındandır» derler. De ki: «Hepsi Allah'tandır.» Bunlara ne oluyor da hiçbir sözü anlamaya yanaşmıyorlar?

79- Sana ne iyilik gelirse Allah'tandır, sana ne kötülük dokunursa kendindedir. Seni insanlara peygamber gönderdik, şahit olarak Allah yeter.

80- Peygambere itaat eden, şüphesiz Allah'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse (*bilsin ki*), biz seni onlara koruyucu olarak göndermedik.

81- (*Yüzüne karşı*) İtaat derler, fakat senin yanından çıktıklarında, içlerinden bir takımı, geceleyin senin dediklerinden başka bir şey kurarlar. Allah gece tasarladıklarını yazmaktadır. Onlardan yüz çevir, Allah'a güven, vekil olarak Allah yeter.

82- Kur'an'ı düşünmüyorlar mı? Eğer o Allah'tan başkasından gelseydi, onda çok aykırılıklar bulurlardı.

83- Onlara güven veya korku hususunda bir haber geldiğinde onu yayarlar; hâlbuki o haberi peygambere veya kendilerinden emir sahibi olanlara götürselerdi, onlardan sonuç çıkarmaya kadir olanlar onu (*doğru mu yalan mı olduğunu*) bilirdi. Allah'ın size lütuf ve rahmeti olmasaydı, pek azınız müstesna, şeytana uyardınız.

84- Allah yolunda savaş. Sen ancak kendinden sorumlusun. İman edenleri (*de cihada*) teşvik et. (*Böylece*) Allah'ın, kâfirlerin şerrini önlemesi umulur. Allah'ın gücü de ibret alınacak cezası da pek şiddetlidir.

85- Her kim güzel bir şefaatte bulunursa ona ondan bir nasip olur, her kim de kötü bir şefaatte bulunursa ona da ondan bir nasip olur Allah her şeyin üzerinde

koruyucudur.

86- Bir selam ile selamlandığınız zaman, ondan daha iyisiyle selam verin veya aynısı ile karşılık verin. **Allah** şüphesiz her şeyin hesabını gereği gibi yapandır.

87- **Allah**, O'ndan başka ilah yoktur, geleceğinde şüphe olmayan kıyamet günü, sizi mutlaka toplayacaktır. **Allah**'tan daha doğru sözlü kimdir?

88- Size ne oldu da münafıklar hakkında iki gruba ayrıldınız? Oysa **Allah**, onları kazandıkları dolayısıyla alaşağı etmiştir. **Allah**'ın saptırdığını hidayete eriştirmek mi istiyorsunuz? **Allah** kimi saptırırsa, artık sen ona kesin olarak bir yol bulamazsın.

89- Onlar, kendileri küfre saptıkları gibi, keşke siz de küfre sapsanız da eşit olsanız isterler. **Allah** yolunda hicret etmedikçe onlardan dost edinmeyin. Eğer yüz çevirirlerse onları tutun, bulduğunuz yerde öldürün. Onlardan dost ve yardımcı edinmeyin.

90- Ancak sizinle aralarında anlaşma bulunan bir kavme sığınanlar veya ne sizinle ne de kendi kavimleriyle savaşmak istemediklerinden göğüsleri daralarak size gelenler bundan müstesnadır. Eğer **Allah** dileseydi, bunları size Musallat eder ve bunlar da sizinle savaşarlardı. O halde, onlar sizden uzak durur, sizinle savaşmazlar ve size barış teklif ederlerse, artık **Allah** onlara saldırmak için size yol vermez.

91- Diğer bir takımını da (*Aftan veya Esed oğulları gibi*) hem sizden emin kalmak hem de kendi kavminden güven içinde olmayı ister halde bulacaksınız. Fitneye (*inkâra*) her döndürüldüklerinde ise hemen baş aşağı ona daldırılırlar. Eğer size uzak durmazlar, barış teklif etmezler ve sizden çekmezlerse onları yakalayın, bulduğunuz yerde öldürün. İşte onların aleyhine size apaçık bir delil verdik.

92- Bir mü'minin diğer mü'mini yanlışlık dışında öldürmesi asla caiz değildir. Bir mü'mini yanlışlıkla öldürenin, bir mü'min köleyi azat etmesi ve öldürülenin ailesi bağışlamadığı takdirde, ona diyet ödemesi gerekir. Eğer o mü'min, size düşman bir topluluktan ise mü'min bir köleyi azat etmek gerekir. Şayet aranızda anlaşma olan bir millettense, ailesine diyet ödemek ve mü'min bir köleyi azat etmek gerekir. Bulamayana, **Allah** tarafından tövbesinin kabulü için, ardı ardına iki ay oruç tutmak gerekir. **Allah** bilendir, hikmet sahibidir.

93- Kim bir mü'mini kasten öldürürse cezası, içinde temelli kalacağı cehennemdir. **Allah** ona gazap etmiş, lanetlemiş ve ona büyük azap hazırlamıştır.

94- Ey iman edenler! **Allah** yolunda harekete geçtiğiniz zaman, her şeyi iyice araştırın. Size Müslüman olduğunu bildirene, dünya hayatının geçici menfaatini dileyerek, «Sen iman etmiş değilsin» demeyin. Asıl çok ganimet, **Allah**

katındadır. Bundan önce siz gerçekten böyle idiniz. **Allah** size iyilikte bulundu, (o halde) iyice araştırıp anlayın, **Allah** yaptıklarınızdan gerçekten haberdardır.

95- Mü'minlerden özür sahibi olanlar dışında oturanlarla, malları ve canlarıyla **Allah** yolunda cihat edenler eşit olmaz. **Allah**, malları ve canlarıyla cihat edenleri derece bakımından oturanlardan üstün kıldı. Gerçi **Allah** hepsine de güzellik (cennet) vaat etmiştir; ama mücahitleri oturanlardan çok büyük bir ecirle üstün kılmıştır.

96- (Bu ecir) Kendinden (onlara) dereceler bağışlama ve rahmettir. **Allah** çok bağışlayıcı ve esirgeyicidir.

97- Melekler kendilerine zulüm edenlerin canlarını aldıkları zaman onlara, «Ne işte idiniz?» deyince, «Biz yeryüzünde zayıf bırakılmış kimselerdik» derler. Melekler de «Allah'ın arzı geniş değil miydi? Hicret etseydiniz ya!» cevabını verecekler. İşte onların varacakları yer cehennemdir. Orası pek de kötü dönülecek yerdir!

98- Ancak erkeklerden ve kadınlardan ve çocuklardan zayıf bırakılıp da hiçbir çareye güçleri yetmeyenler ve (hicret için) bir yol bulamayanlar müstesnadır.

99- İşte **Allah**'ın bunları affetmesi umulur. **Allah** affedendir, bağışlayandır.

100- Kim **Allah** yolunda hicret ederse, yeryüzünde gidecek çok yer ve genişlik bulur. Her kim **Allah**'a ve peygambere hicret etmek maksadıyla evinden çıkar da sonra kendisine ölüm yetişirse, onun ecrini vermek **Allah**'a düşer. **Allah** bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

101- Yeryüzünde yolculuk ettiğinizde kâfirlerin size bir kötülük yapmasından korkarsanız, namazı kısaltmanızda size bir günah yoktur. Zira kâfirler, size apaçık düşmandırlar.

102- Sen içlerinde olup da onlara namaz kıldırdığın zaman, bir kısmı seninle beraber namaza dursun ve silahlarını da yanlarına alsınlar; secdeyi yaptıktan sonra onlar arkanıza (düşmanın karşısına) geçsinler; kılmayan öbür grup gelsin, seninle beraber kılsınlar, tedbirli olsunlar, silahlarını alsınlar. Küfre sapanlar, size ansızın bir baskın düzenlemek için, silah ve eşyanızdan gaflet etmenizi dilerler. Yağmurdan zarar görecekseniz veya hasta olursanız, silahlarınızı bırakmanıza engel yoktur, fakat tedbirli olun. Şüphesiz **Allah** küfre sapanlar için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır.

103- Namazı bitirdiğinizde; **Allah**'ı ayakta iken, otururken, yan yatarken de anın. Emniyete kavuştuğunuzda, namazı (dosdoğru) kılın. Namaz şüphesiz, iman edenlere belirli vakitlerde farz kılınmıştır.

104- Düşman birliklerini takip etmekte gevşeklik göstermeyin. Eğer siz acı çekiyorsanız, şüphesiz onlar da tıpkı sizin gibi acı çekiyorlar. Oysa siz **Allah**'tan, onların ümit etmedikleri birçok şeyleri umuyorsunuz. **Allah**, her şeyi bilendir, hikmet sahibidir.

105- Doğrusu, insanlar arasında **Allah**'ın sana gösterdiği gibi hükmedesin diye kitabı sana hak olarak indirdik; *(o halde sakın)* hainlerden taraf olma.

106- **Allah**'tan mağfiret dile. **Allah** bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

107- Kendilerine hainlik edenleri savunma. Şüphesiz **Allah**, hainlik eden günahkârları sevmez.

108- İnsanlardan gizlerler de **Allah**'tan gizlemezler. Hâlbuki **Allah**'ın razı olmayacağı sözü, geceleyin uydurup düzdükleri zaman da **Allah** onlarla beraberdir. **Allah** yapacakları her şeyi kuşatandır.

109- Haydi, siz dünya hayatında onları savunuverdiniz *(diyelim)*. Ama kıyamet günü onları **Allah**'a karşı kim savunacak ve onların üzerine kim vekil olacaktır?

110- Kim kötülük işler veya kendine zulüm eder de sonra **Allah**'tan bağışlanma dilerse, **Allah**'ı mağfiret ve merhamet sahibi olarak bulur.

111- Kim günah işlerse, bunu ancak kendi aleyhine yapmış olur. **Allah** bilendir, hikmet sahibidir.

112- Kim yanılır veya suç işler de sonra onu bir suçsuzun üzerine atarsa, büyük bir iftira ve apaçık bir günah yüklenmiş olur.

113- Eğer sana **Allah**'ın lütfü ve rahmeti olmasaydı, onlardan bir takımı seni sapıtmaya çalışırdı. Hâlbuki onlar kendilerinden başkasını saptırmazlar, sana da bir zarar veremezler. **Allah** sana kitap ve hikmet indirmiş, sana bilmediğini öğretmiştir. **Allah**'ın sana olan lütfü pek büyüktür.

114- Ancak bir sadaka vermeyi veya iyilikte bulunmayı ya da insanların arasını düzeltmeyi emredenler dışında, onların gizli toplantılarının çoğunda hayır yoktur. Kim bunları sırf **Allah**'ın rızasını kazanmak için yaparsa, yakında ona büyük bir mükâfat vereceğiz.

115- Doğru yol kendisine apaçık belli olduktan sonra kim peygambere muhalefet eder ve iman edenlerin yolundan başka bir yola uyarsa, onu sevdiği şeye doğru döndürür ve cehenneme sokarız. Orası pek de kötü bir dönüş yeridir!

116- Şüphesiz **Allah**, kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz, bundan düşüğünü dilediğine bağışlar. **Allah**'a şirk koşan kimse derin bir sapıklığa sapmış olur.

117- Onlar **Allah**'ı bırakıp sadece bir takım zayıf varlıklara yalvarır ve hiç bir faydası olmayan şeytana yakarılırlar.

118- **Allah** onu (*şeytani*) lanetlemiş, o da «Elbette senin kullarından belli bir pay edineceğim» demiştir.

119- «Onları mutlaka saptıracağım, muhakkak onlara boş kuruntular kurdu-
racağım, mutlaka onlara emredeceğim de hayvanların kulaklarını yaracaklar ve
yine mutlaka onlara emredeceğim de **Allah**'ın yarattığını değiştirecekler» (*dedi*).
Kim **Allah**'ı bırakıp şeytanı veli edinirse şüphesiz açıktan açığa hüsrana
uğramıştır.

120- Şeytan onlara (*bir takım hayali şeyler*) söz veriyor ve onları kuruntulara
düşürüyor. Hâlbuki şeytanın onlara söz vermesi aldatmacadan başka bir şey
değildir.

121- İşte onların varacağı yer cehennemdir. Oradan, kaçacak yer de bulama-
yacaklardır.

122- İman edip salih amellerde bulunanları, **Allah**'ın gerçek bir sözü olarak,
içinde temelli ve ebedi kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetlere koya-
cağız. **Allah**'tan daha doğru sözlü kim vardır?

123- Bu (*ilahi vaat*), sizin kuruntularınıza ve kitab ehlinin kuruntularına göre
değildir. Kim kötülük yaparsa cezasını görür, kendisine **Allah**'tan başka ne bir
veli ve ne de bir yardımcı bulur.

124- Erkek veya kadın, mümin olarak kim salih ameller işlerse, işte onlar
cennete girerler ve kendilerine bir hurma çekirdeğinin sırtındaki tomurcuk (*zerre*)
kadar zulmedilmez.

125- İyilik yaparak kendini **Allah**'a teslim eden ve hanif (*tevhidi*) olan İbrahim'in
dinine uyandan, din bakımından daha iyi kim olabilir? **Allah** İbrahim'i dost
edinmişti.

126- Göklerde olanlar da yerde olanlar da **Allah**'ındır. **Allah** her şeyi kuşatıcı
olandır.

127- Kadınlar hakkında senden fetva isterler. De ki: Onlar hakkındaki fetvayı
size **Allah** veriyor. (*Aynı şekilde*) kitapta size okunan ayetlerde kendileri için
yazılmış olanı (*mirası*) kendilerine vermediğiniz ve nikâhlamayı istemediğiniz
kızlar, zayıf bırakılmış çocuklar ve bir de yetimlere adaletle davranmanız
hakkında (*fetvayı da size Allah veriyor*). Sizin her yaptığımız iyiliği muhakkak **Allah**
bilir.

128- Eğer kadın, kocasının dik kafalılığından veya yüz çevirmesinden endişe

ederse, aralarında anlaşmaya çalışmalarında kendilerine bir günah yoktur. Anlaşmak daha hayırlıdır. Nefisler cimriliğe eğilimlidirler. Eğer iyi davranır ve (*eşlerinizden yüz çevirmekten*) sakınırsanız bilin ki, **Allah** yaptıklarınızdan şüphesiz haberdardır.

129- Kadınlar arasında adaleti sağlamaya ne kadar tutkulu olsanız da buna güç yetiremezsiniz; bari bir tarafa kalben tamamen meyledip de diğerini askıya alınmış (*kocasız kalmış*) gibi bırakmayın. Uzlaşır ve (*askıya almaktan*) sakınırsanız (*bilin ki*) **Allah** şüphesiz bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

130- Ayrırlırlarsa, **Allah** her birini (*rahmetinin*) genişliğiyle (*daha iyi bir eşle*) ihtiyaçsız kılar. **Allah** (*her şeyi*) kuşatandır, hikmet sahibidir.

131- Göklerde olanlar da yerde olanlar da **Allah**'ındır. Hiç şüphesiz sizden önce kitap verilenlere ve size, **Allah**'tan sakınmanızı tavsiye ettik. Eğer küfre sapsanız (*bilin ki*), göklerde ve yerde ne varsa hepsi **Allah**'ındır. **Allah** hiç bir şeye ihtiyacı olmayan, övgüye layık olandır.

132- Göklerde olanlar da yerde olanlar da **Allah**'ındır. Vekil (*bütün bunları yönetici*) olarak **Allah** yeter.

133- Ey insanlar! **Allah** dilerse sizi giderir, başkalarını getirir. **Allah**, buna gücü yetendir.

134- Dünya sevabını kim isterse, (*bilsin ki*), işte dünya ve ahiretin sevabı **Allah**'ın katındadır. **Allah** işiten ve görendir

135- Ey iman edenler! Adaleti ayakta tutan ve kendiniz, ana babanız ve yakın akrabanız aleyhine de olsa, yalnız **Allah** için şahitlik eden kimseler olunuz. İsterse onlar zengin veya fakir bulunsun, **Allah** ikisine (*sizden*) daha önceliklidir. Nefsinizin arzusuna uyarak adaletten sapmayın. Eğer (*şahitlik ederken*) dilinizi eğip bükerseniz (*yalan söylerseniz*) veya (*şahitlikten*) çekinirseniz, şüphesiz **Allah** yaptıklarınızdan haberdardır.

136- Ey iman edenler! **Allah**'a, elçisine, elçisine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Kim **Allah**'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse, şüphesiz derin bir sapıklığa sapsın olur.

137- Doğrusu iman edip sonra küfre sapanları, sonra iman edip tekrar küfre sapanları, sonra da küfürleri artmış olanları **Allah** ne bağışlayacak, ne de doğru yola hidayet edecektir.

138- Münafıklara, kendilerine elem verici bir azap olduğunu müjdele.

139- Onlar, iman edenleri bırakıp da kâfirleri dost edinirler. İzzeti onların yanında mı arıyorlar. Şüphesiz izzet bütünüyle **Allah**'ındır.

140- O (Allah), şüphesiz size kitapta, «Allah'ın ayetlerinin inkâr edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğinizde, onlar bir başka söze geçmedikleri sürece onlarla oturmayın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz» diye indirdi. Doğrusu Allah münafıkları ve kâfirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır.

141- Onlar ki sizi gözetleyip dururlar (fırsat kollarlar), size Allah'tan bir fetih (zafer ve ganimet) gelirse, «Sizinle birlikte değil miydik?» derler. Ama kâfirlere bir pay düşerse, «Biz (akıl vererek) size üstün gelmedik mi ve sizi mü'minlerden (dinlerine girmekten) engellemedik mi?» derler. Allah, kıyamet günü aranızda hükmedecektir. Allah, mü'minlerin aleyhine, kâfirlere asla bir yol vermez.

142- Doğrusu münafıklar (sözde), Allah'ı aldatmak isterler. Oysa O, onları aldatandır. Namaza kalktıkları zaman, üşenerek kalkarlar. İnsanlara gösteriş yaparlar ve Allah'ı pek az anarlar.

(Allah'ın münafıkları aldatması demek, onlara süre tanınması, sapıklıklarıyla baş başa bırakmasıdır. Yani Allah kendilerine gelmelerini sağlayacak bir musibetle onları uyarmaz. Gözlerini açacak bir felakete onları uyandırmaz. Uçurumdan aşağı düşene kadar kendi hallerinde bırakır.)

143- Ne onlarla, ne de bunlarla, ikisi (imanla küfür) arasında bocalayıp durmaktalar. Allah'ın saptırdığı kimseye yol bulamazsın.

144- Ey iman edenler! Müminleri bırakıp kâfirleri veliler edinmeyin. Kendi aleyhinize Allah'a apaçık bir delil vermek mi istiyorsunuz?

145- Doğrusu münafıklar ateşin en alt tabakasındadırlar. Onlara yardımcı bulamazsın.

(Tarih-i ibni Esakir c.2 s.253'te Ahmed b. Hanbel'in rivayetine göre Hz. Muhammed (s.a.a) şöyle buyurmuştur: «Ey Ali, seni ancak mümin sever ve ancak münafık buğz eder» Menakib-u ibn-i Meğazili s.66'da yer aldığına göre ise Hz. Muhammed (s.a.a) mezkûr ayeti okuduktan sonra şöyle buyurmuştur: «Vay Ehl-i Beyt'ime haksızlık eden kişiye! Böyle kimseler, münafıklarla beraber cehennemden en alt tabakasında cezalandırılacaktır»)

146- Ancak tövbe edenler, nefislerini ıslah edenler, Allah'a sarılanlar ve dinlerini Allah için hâlis kılan kimseler müstesna. İşte onlar iman edenlerle beraberdirler ve Allah yakında mü'minlere büyük bir ecir verecektir.

147- Eğer şükreder ve iman ederseniz, Allah ne diye sizi cezalandırsın ki? Allah şükürün karşılığını veren ve bilendir.

148- Allah, zulme uğrayan kimse dışında, kötü sözün açıkça söylenmesini sevmez. Allah şüphesiz işiten ve bilendir.

149- Bir iyiliği açığa vurur veya gizler ya da bir kötülüğü affederseniz, (bilin ki)

Allah da mutlaka affedendir, güç yetirendir.

150- Şüphesiz **Allah**'ı ve peygamberlerini inkâr eden, **Allah**'la peygamberleri arasını ayırmak isteyen, «Bir kısmına iman eder bir kısmını inkâr ederiz» diyen ve ikisi arasında bir yol tutmak isteyenler (*yokmu*)

151- İşte onlar gerçek kâfirlerdir. Biz kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır.

152- **Allah**'a ve peygamberlerine iman edip onlardan hiç birini diğerlerinden ayırmayanlar (*var ya*), işte onlara **Allah** ecirlerini verecektir. O, bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

153- Kitap ehli, senden kendilerine gökten bir kitap indirmeni isterler. Şüphesiz Musa'dan bundan daha büyüğünü istemişlerdi ve «Bize **Allah**'ı apaçık göster» demişlerdi. (*Bu*) Zulümlerinden ötürü onları yıldırım çarpmıştı. Apaçık belgeler kendilerine geldikten sonra da buzağıyı ilah olarak benimsediler, fakat (*tövbe edince*) biz bunu affettik ve Musa'ya apaçık bir üstünlük verdik.

154- (*Muhalefet ettikleri*) Sözleşmelerine karşı Tur dağına üzerlerine yükselttik de onlara, Kapıdan secde ederek girin dedik ve Cumartesi günü aşırı gitmeyin uyarısında bulunduk da ondan (*bu hususta*) sağlam bir söz aldık.

155- Onların kendi sözlerini bozmaları, **Allah**'ın ayetlerine karşı küfre sapmaları, peygamberleri haksız yere öldürmeleri ve «Kalplerimiz örtülüdür» demeleri nedeniyle (*onlara çeşitli belalar verdik*). Evet, **Allah**, küfürleri dolayısıyla kalplerini mühürlemiştir de pek azı dışında iman etmezler.

156- Ve (*bir de*) küfre sapmalarından, Meryem'e büyük bir iftirada bulunmalarından ötürü.

157- Ve (*birde*), «**Allah**'ın elçisi Meryem oğlu İsa Mesih'i öldürdük» demelerinden ötürü. Oysa onu öldürmediler ve asmadılar, fakat (*öldürdükleri kişi*) kendileri için (*İsa'ya*) benzetildi. Onun hakkında ihtilafa düşerler. Ondan yana şüphe içindedirler. Bu husustaki bilgileri ancak zanna uymaktan ibarettir ve kesin olarak onu öldürmediler.

158- Bilakis **Allah** onu kendi katına yükseltti. **Allah** güçlüdür, hikmet sahibidir.

159- Ehl-i kitaptan her biri, ölümünden önce ona (*İsa'ya*) muhakkak iman edecektir. O (*İsa*), kıyamet günü onların aleyhine şahitlik edecektir.

(*Kitap ehlinden herkes ölmeden önce son nefesinde, hakikatleri gözleriyle keşfettiği son anlarında, Hz. İsa'nın Allah, Allah'ın oğlu, için üçüncüsü veya hâşâ gayr-i meşru olmadığını anlayacak, onun Allah'ın kulu ve peygamberlerinden biri olduğuna yakın edecektir.*)

160- Yahudi olanların zulümleri ve birçok kimseleri **Allah** yolundan alıkoymalarından dolayı, (*önceleri*) kendilerine helal kılınmış temiz şeyleri onlara haram kıldık.

161- Ondan nehyedildikleri halde faiz almaları ve insanların mallarını haksız yere yemeleri sebebiyle (*kendilerine helal kılınan temiz şeyleri haram kıldık*). Onlardan küfre sapanlara, elem verici azap hazırlamışızdır.

162- Fakat onlardan ilimde derinleşmiş olanlara, sana indirilene ve senden önce indirilene iman eden müminlere, namaz kılanlara, zekât verenlere ve **Allah'a** ve ahiret gününe iman edenlere, elbette büyük ecir vereceğiz.

163- Nuh'a ve ondan sonraki peygamberlere vahyettiğimiz gibi, sana da vahyettik. İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a, torunlarına, İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a da vahyettik. Davud'a da Zebur verdik.

164- Peygamberlerden bir kısmını daha önce sana anlatmış, bir kısmını da anlatmamıştık ve **Allah**, Musa ile açık bir şekilde (*aracısız*) konuştu.

165- Peygamberler müjdeciler ve uyarıcılar olarak (*gönderilmiştir*) ki insanların peygamberlerden sonra **Allah'a** karşı bir bahaneleri olmasın. **Allah** izzet ve hikmet sahibidir.

166- Fakat **Allah** sana indirdiğine şahitlik eder; onu kendi ilmi ile indirdi. Melekler de (*buna*) şahitlik ederler ve şahit olarak **Allah** kâfidir.

167- Küfre sapanlar ve **Allah** yolundan alıkoyanlar, şüphesiz derin bir sapıklığa sapmışlardır.

168- Küfre sapanlara ve zulmedenlere gelince, **Allah** şüphesiz onları bağışlamaz ve onları bir yola iletecek de değildir.

169- Ancak onda temelli kalmak üzere cehennem yoluna (*iletecektir*). Bu, **Allah'a** kolaydır.

170- Ey insanlar! Peygamber Rabbinizden size gerçekte geldi, iman edin, bu sizin hayrınıza Küfre saparsanız (*bilin ki*), şüphesiz göklerde yerde olanlar **Allah'**ındır. **Allah** bilendir, hikmet sahibidir.

171- Ey kitap ehli! Dininizde taşkınlık etmeyin. **Allah** hakkında ancak gerçeği söyleyin. Meryem oğlu İsa Mesih, **Allah'**ın peygamberi, Meryem'e ilka ettiği kelimesi ve kendinden bir ruhtur. **Allah'a** ve peygamberlerine iman edin, «*Allah* Üçtür» demeyin, (*bu sözden*) vazgeçin, bu hayrınızdır. **Allah** ancak bir tek ilahtır, çocuğu olmaktan münezzehtir, göklerde olanlar da yerde olanlar da O'nundur. Vekil olarak **Allah** yeter.

172- Mesih de, yakınlaştırılmış melekler de **Allah'a** kul olmaktan asla çekinmez. Kim O'na kulluktan çekinir ve büyüklük taslarsa (*bilsin ki*), O, hepsini huzuruna toplayacaktır.

173- Ama iman edenlere ve salih amellerde bulunanlara gelince, (*Allah mutlaka*

onların) ecirlerini ödeyerek onlara olan bol nimetini daha da artıracaktır. Ama ibadet etmekten çekinenleri ve büyüklük taslayanları elem verici bir azaba uğratacaktır. Onlar kendilerine Allah'tan başka bir veli ve yardımcı bulamazlar.

174- Ey insanlar! Rabbinizden size açık bir delil geldi ve size apaçık bir nur indirdik.

175- Allah kendisine iman edenleri ve kitabına sarılanları ise rahmetine ve bol nimetine kavuşturacak, onları kendisine doğru (giden) dosdoğru yola eriştirecektir.

176- Senden (babası ve çocuğu bulunmayanların mirası hakkında) fetva isterler. De ki: «Allah size babası ve çocuğu bulunmayanlar hakkında şöyle fetva veriyor: Şayet çocuğu olmayıp bir kız kardeşi bulunan kimse ölürse, bıraktığının yarısı kız kardeşe kalır. Fakat kız kardeşinin çocuğu yoksa kendisi ona tümüyle varis olur. Eğer iki kız kardeş kalmışsa, bıraktığının üçte ikisi onlarıdır. Eğer mirasçılar erkek ve kadın kardeşlerse, erkeğe, iki dişinin hissesi kadar düşer. Doğru yoldan sapsanız diye Allah size (hükümlerini iste böyle) açıklıyor.» Allah her şeyi bilendir.

5. Maide Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 120 ayettir. «Mâide» sofraya demektir. 112 ve 114. ayetler'de, Hz. İsa zamanında, gökten indirilmesi istenen bir sofradan bahsedildiği için sureye bu isim verilmiştir. Bundan önceki surede dini zümreler içinden münafıklar ağırlıkla söz konusu edilmişti. Bu surede ise yine münafıklardan bahsedilmekle beraber ağırlık Ehl-i Kitap'ta ve özellikle Hristiyanlardadır. Bunun dışında surede hac farızası, abdest, gusül, teyemmüm ile ilgili bazı bilgiler, içki ve kumar yasağı, ahitlere ve söze bağlılık, içtimaî ve ahlâkî münasebetler, haram ve helâl yiyecekler gibi bilgi ve hükümlere temas edilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ey iman edenler! Sözleşmelere vefa gösterin. İhramlı iken avlanmayı helal saymamak üzere (aşağıda) size okunanlar dışında kalan hayvanlar, sizin için helâl kılındı. Allah dilediğine hükmeder.

2- Ey iman edenler! Allah'ın nişanelerine, hürmet edilen aya, (Kâbe'ye hediye olan) kurbanlığa, gerdanlıklar takılan hayvanlara, Rablerinden bol nimet ve rıza talep ederek Beyt-i Haram'a gelenlere (saldırı ve saygısızlığı) helal saymayın.

İhramdan çıktığınız zaman avlanabilirsiniz. Sizi Mescid-i Haram'dan menettiği için bir topluluğa olan kininiz, aşırı gitmenize sebep olmasın. İyilikte ve takvada yardımlaşın, günah işlemek ve aşırı gitmekte yardımlaşmayın Allah'tan sakının, Allah'ın cezası şiddetlidir.

3- Leş, kan, domuz eti, Allah'tan başkası adına kesilmiş, boğulmuş, bir yerine vurularak öldürülmüş, yukarıdan yuvarlanıp ölmüş, başka bir hayvan tarafından boynuzlanıp ölmüş, canları çıkmadan önce kestikleriniz dışında yırtıcı hayvan tarafından yenmiş hayvanlar, dikili taşlar üzerine boğazlananlar ve fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılındı; bunlar yoldan çıkmaktır. Bugün, küfre sapanlar sizi dininizden etmekten umutlarını kesmişlerdir, onlardan korkmayın, Benden korkun. Bugün, (*Gadir-i Hum günü peygamberden sonraki imamın Hz. Ali olduğunu ilan etmekle*) size dininizi kemale erdirdim, üzerinize olan nimetimi tamamladım, din olarak sizin için İslam'ı beğendim. Açlıktan darda kalan, günaha kaymaksızın (*üstte haram saydıklarımızdan zaruret miktarınca yiyebilir*). Doğrusu Allah bağışlayandır, merhametli olandır.

(Durr'ul Mensur c.3 s.19. Ali fi'l Kur'an, c.2 s.56-59, Menakib-u ibn-i Meğazili s.322-323, Maktel-i Hüseyin-i Harezmi c.1 s.470.480, Menakib-u Harezmi s.80'de yer aldığına göre Ebu Hureyre şöyle demiştir: «18 Zilhicce (Gadir Hum) günü Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: «Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır (emindir).» O an, «Bugün size dininizi kemale erdirdim» ayeti nazil oldu.»

Denildiği üzere Resulullah (s.a.a), Ali'nin halifeliğini beyan ettikten sonra «Ali'ye, «müminlerin emiri» olarak selam verin» diye emretmiştir. Sonra da Hz. Resulullah tekbir getirerek, «Dini kemale erdirdiği, nimeti tamamladığı ve benim risaletimde (peygamberliğimde) Ali b. Ebi Talib'in benden sonra velayetine razı olduğu için Allah-u Ekber!» diye buyurmuştur.)

4- Sana, kendilerine neyin helal kılındığını soruyorlar. De ki: «Size temiz olanlar helal kılındı. Allah'ın size öğrettiği üzere alıştırıp yetiştirerek öğrettiğiniz avcı hayvanların sizin için tuttuklarını yiyin ve üzerine Allah'ın adını anın. Allah'tan sakının, doğrusu Allah hesabı çabuk görendir.»

5- Bugün, size temiz olanlar helal kılındı. Kitap verilenlerin yemeği size helal, sizin yemeğiniz de onlara helaldir. İman eden hür ve iffetli kadınlar ile sizden önce kitap verilenlerin hür ve iffetli kadınları da zina etmeksizin, gizli dost tutmaksızın ve mehirlerini verdiğiniz takdirde (*size helaldir*). Kim imanı inkâr ederse, şüphesiz amelleri boşa gider. O, ahirette de hüsrana uğrayanlardandır.

6- Ey iman edenler! Namaza kalktığınızda yüzlerinizi ve dirseklere kadar ellerinizi yıkayın ve başlarınızı ve inci kemiklerine kadar ayaklarınızı mesh edin. Eğer cünüpseniz yıkanıp temizlenin. Eğer hasta veya yolculukta iseniz veya

ayakyolundan gelmişseniz yahut kadınlara yaklaşmışsanız ve su bulamamışsanız temiz bir toprağa teyemmüm edin de yüzlerinizi ve ellerinizi onunla mesh edin. **Allah** size zorluk çıkarmak istemez. **Allah** şükredesiniz diye sizi arıtmak ve üzerinize olan nimetini tamamlamak ister.

(Abdest hakkındaki kesin bir hüküm de başı ve inci kemiklerine kadar da ayakları mesh etmektir. Bu konuda sadece nassın teyit etmiş olduğu rivayetler kabul edilebilir ve naslara muhalif olan rivayetler merduttur. Apaçık nassın haber-i vahid ile nesh edilmesi mümkün değildir.

Ayet apaçık meshi emretmektedir. Dikkat ederseniz Kur'ân-ı Kerim'in zahiri de bu manaya delalet etmektedir. Zira Allah Teâlâ ayetin başında şöyle buyurmaktadır: "Feğsilu vucuhekum ve eydiyekum." (Yüzlerinizi ve ellerinizi yıkayın.) Ve eydiyekum'daki vav-ı atife vasıtasıyla yüzden sonra ellerin yıkanmasının gerekliliğini emretmektedir. İkinci hükümde ise şöyle buyuruyor: "Vemse-hu biruisukum ve erculekum" (Başınızı mesh edin ve inci kemiklerine kadar ayaklarınızı da.) "Ercu-lekum"u vav-ı atifeyle bir öncesine yani "biruisukum" kelimesine atfederek ayakların da mesh edilmesini emretmektedir. Yüz ve ellerin yıkanmasına hükmedildiği gibi, burada da baş ve ayakların mesh edilmesi emredilmektedir. Şüphesiz yıkamak meshin yerini alamaz.

Yani yüz ve elleri farz olarak yıkamak gerektiği gibi baş ve ayakları da farz olarak mesh etmek gerekir. Birini mesh ederken diğerini yıkamak asla doğru değildir. Aksi takdirde iki cümle arasındaki "vav" harfi anlamsız kalır.

Ayrıca İslâmi hükümlerde zorluk ve meşakkat yoktur. Her akıllı insanın da kabul edeceği üzere ayakları yıkamak mesh etmekten daha meşakkatlidir. Ayakları mesh etmek kolay olduğu için şer'i hükümler de buna hükmetmiştir ve zaten ayetin zahiri de bunu göstermektedir.

Kur'ân hükümlerinin tam aksine olan hüküm ise mest ve çorabın üzerine mesh edilmesidir. Burada da Kur'ân-ı Kerim 'in açık hükümlerine aykırı görüşler beyan edilmiştir. Çünkü Kur'an ayakların üzerine mesh edilmesini hükmetmektedir, mest veya çorapların üzerine değil. Ayakların mesh edilmesine cevaz verilmezken, nasıl olur da mest veya çorabın mesh edilmesine cevaz verilebilir? Herkesin de bildiği gibi, mest veya çoraplara mesh etmek, ayaklara mesh etmekten ayrı bir şeydir ve baş yerine sarık vb. şeylere mesh etmek de aynı şekilde Kur'an'ın zahirine aykırıdır.

Fahr-u Razi bu ayetin tefsirinde, Kur'ân-ı Kerim'in zahirine göre meshin farz oluşu noktasında uzun açıklamalar yapmıştır, isteyenler gerçekleri bulmak için Fahr-u Razi'nin tefsirine müracaat etsinler.)

7- **Allah**'ın size verdiği nimetini ve işittik, itaat ettik» dediğiniz vakit, sizinle yaptığı sözleşmesini hatırlayın. **Allah**'tan sakının, **Allah** içinizde olanı bilendir.

8- Ey iman edenler! **Allah** için kıyam edenler ve adaletli şahitler olun. Bir topluluğa olan kininiz sizi adaletsizliğe sürüklemesin. Adil olum takvaya daha

yakındır. Allah'tan sakının, doğrusu Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

9- Allah, iman edenlere ve salih amelde bulunanlara mağfiret ve büyük ecir olduğunu vaat etmiştir.

10- Küfre sapanlar ve ayetlerimizi yalanlayanlar (*var ya*), işte onlar cehennemliklerdir.

11- Ey iman edenler! Allah'ın üzerinize olan nimetini anın. Hani bir topluluk size el uzatmaya yeltenmişti de Allah, onların ellerini sizden çekmişti. Allah'tan sakının ve iman edenler Allah'a güvensinler.

12- Hiç şüphesiz Allah İsrail oğullarından söz almıştı. İçlerinden on iki de başkan göndermiştik. Allah onlara şöyle demişti: «Ben sizlerle beraberim. Eğer namazı dosdoğru kılar, zekâtı verir, peygamberlerime iman eder, onları desteklerseniz ve Allah'a güzel borç verirsiniz, sizi altlarından ırmaklar akan cennetlere koyarım. Bundan sonra sizden kim küfre sarsa şüphesiz doğru yoldan sapmış olur.»

(Menakib-u Şa'zan'da yer aldığına göre İbni Abbas şöyle demiştir: «Cabir b. Abdullah-i Ensari ayağa kalkarak, «Ey Resulullah! İmamların sayısı kaçtır?» diye sordu. Resulullah şöyle buyurdu: «Ey Cabir! Bana sorduğun için Allah sana rahmet eylesin, imamların sayısı Allah-u Teâlâ'nın, «İçlerinden on iki de başkan göndermiştik. ...» ifadesinde buyurduğu İsrail oğullarının on iki güvenilir gözetici kadardır. Ey Cabir imamlar oniki kişidir. Onların evveli Ali bin Talib ve sonuncusu Muhammed Mehdi'dir.»)

13- Sonra da sürekli sözlerini bozdukları için onlara lanet ettik ve kalplerini katılaştırdık. Onlar sözleri yerlerinden değiştirirler. Kendilerine belletilenin bir kısmını unuttular. İçlerinden pek azından başkasının daima hainliklerini görürsün, onları affet ve geç. Şüphesiz Allah ihsan sahiplerini sever.

14- «Biz Hıristiyan'ız» diyenlerin bir kısmından söz almıştık. Onlar, kendilerine belletilenin bir kısmını unuttular da bu yüzden aralarına kıyamete kadar düşmanlık ve kin saldık. Allah, yapmakta olduklarını kendilerine yakında haber verecektir.

15- Ey kitap ehli! Kitaptan gizleyip durduğunuzun çoğunu size açıkça anlatan ve (*kusurumuzun*) çoğunu da affeden peygamberimiz size gelmiştir. Doğrusu size Allah'tan bir nur ve açıklayıcı bir kitap gelmiştir.

16- Allah, rızası ardınca gidenleri onunla esenlik yollarına eriştirir ve onları, izni ile karanlıklardan aydınlığa çıkarır ve onları doğru yola hidayet eder.

17- «Şüphesiz Allah ancak Meryem oğlu Mesih'tir» diyenler kâfir olmuşlardır. De ki: «öyleyse Allah Meryem oğlu Mesih'i, anasını ve yeryüzünde olanların hepsini yok etmeyi dilerse, Allah'a karşı kimin elinden bir şey gelir?» Göklerin ve arasındakilerin egemenliği Allah'ındır. Dilediğini yaratır. Allah her şeye kadirdir.

18- Yahudiler ve Hıristiyanlar, «Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz» dediler. De ki: «Öyleyse günahlarınızdan ötürü size niçin azap ediyor? Bilakis siz O'nun yarattığı insanlarsınız.» Allah dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. Göklerin, yerin ve ikisinin arasındakilerin egemenliği Allah'ındır ve dönüş O'nadır.

19- Ey kitap ehli! Peygamberlerin arası kesildiğinde (*fetret döneminde*), «Bize müjdecî ve korkutup uyarıcı gelmedi» demeyesiniz diye, size açıkça anlatacak peygamberimiz geldi. Şüphesiz O, size müjdecî ve uyarıcı olarak gelmiştir. Allah her şeye kadirdir.

20- Hani Musa, kavmine şöyle demişti: «Ey kavmim! Allah'ın size olan nimetini anın: içinizden peygamberler çıkarmış, sizi hükümdarlar yapmış ve âlemlerde kimseye vermediğini size vermişti.»

21- «Ey kavmim! Allah'ın size yazdığı kutsal yere (*Filistin'e*) girin, ardınıza (*Allah'a teslimiyetten*) dönmeyin, yoksa hüsrana uğramışlar olarak dönersiniz» demişti.

22- «Ey Musa! Orada zorba bir topluluk vardır, onlar oradan çıkmadıkça biz oraya girmeyeceğiz, eğer çıkarlarsa, bizde gireriz» demişlerdi.

23- (*Allah'tan*) Korkanlardan olup da Allah'ın kendilerine nimet verdiği iki kişi, «Üstlerine kapıdan yürüyün, oradan girerseniz şüphesiz galip gelirsiniz; eğer iman etmişseniz Allah'a güvenin» demişlerdi.

24- «Ey Musa! Onlar orada oldukça biz asla oraya girmeyeceğiz. Sen ve Rabbin gidin savaşın, doğrusu biz burada oturacağız» demişlerdi.

25- Musa, «Rabbim! Ben ancak kendime ve kardeşime malikim; artık bizimle, bu fasık topluluğun arasını ayır» dedi.

26- Allah, «Orası onlara kırk yıl haram kılındı; yeryüzünde (*Sina çölünde*) şaşkın şaşkın dolaşacaklar. Sen, fasık topluluk için tasalanma» dedi.

27- Onlara, Âdem'in iki oğlunun kıssasını doğru olarak anlat; ikisi birer kurban sunmuşlar, birininki (*Habil'in*) kabul edilmiş, diğeri (*Kabil'in*) kabul edilmemişti. (*Kabil*) «Ant olsun seni öldüreceğim» deyince, kardeşi (*Habil*), «Allah ancak takva sahiplerinden kabul eder» demişti.

28- «Beni öldürmek üzere elini bana uzatırsan, ben seni öldürmek için sana elimi

uzatmam, çünkü ben, âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım.»

29- «Ben, hem benim hem de kendi günahını yüklenip cehennemliklerden olmanı isterim ve zalimlerin cezası işte budur.»

30- Bunun üzerine nefsi kendine kardeşini öldürmeyi kolay gösterdi ve onu öldürerek, hüsrana uğrayanlardan oldu.

31- Allah, kardeşinin ölüsünü nasıl gömeceğini göstermek üzere, ona yeri eşeleyeni bir karga gönderdi. «Bana yazıklar olsun! Kardeşimin ölüsünü örtmek için bu karga kadar olmaktan aciz kaldım» dedi de pişmanlığa düşenlerden oldu.

32- Bunun için İsrail oğullarına şöyle yazdık: «Kim bir kimseyi bir kimseye veya yeryüzünde bozgunculuğa karşılık olmadan öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de onu diriltirse (ölümden kurtarırsa) bütün insanları diriltmiş gibi olur.» Hiç şüphesiz peygamberlerimiz onlara belgelerle geldi, sonra buna rağmen, onların çoğu yeryüzünde taşkınlık edenlerdir.

33- Allah ve peygamberiyle savaşanların ve yeryüzünde bozgunculuğa çaba harcayanların cezası öldürülmek veya asılmak yahut çapraz olarak el ve ayakları kesilmek ya da buldukları yerden sürülmektir. Bu onlara dünyada bir rezilliktir. Onlar için ahirette de büyük azap vardır.

34- Ancak, onları yakalamanızdan önce tövbe edenler bunun dışındadır. Biliniz ki Allah, şüphesiz bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

35- Ey iman edenler! Allah'tan sakının, (sizi) O'na (yaklaştıracak) vesile arayın ve O'nun yolunda cihad edin; umulur ki kurtuluşa erersiniz.

36- Doğrusu, yeryüzünde olan bütün şeyler ve onların bir katı daha kâfirlerin olsa da kıyamet gününün azabından kurtulmak için fidye verseler (yine de) kabul edilmez ve Onlar için elem verici azap vardır.

37- Ateşten çıkmak isterler, çıkamazlar. Onlara sürekli azap vardır.

38- Erkek hırsız ve kadın hırsızın, yaptıklarından ötürü Allah tarafından ibret verici bir ceza olarak, ellerini (parmaklarını) kesin. Allah güçlüdür, hikmet sahibidir.

39- Ettiği zulümden sonra tövbe edip düzelen kimse, (bilsin ki) Allah onun tövbesini kabul eder. Allah şüphesiz çok bağışlayandır, merhamet edendir.

40- Göklerin ve yerin egemenliğinin Allah'ın olduğunu bilmiyor musun? Dilediğine azap eder, dilediğini bağışlar. Allah her şeye kadirdir.

41- Ey Peygamber! Kalpleri iman etmediği halde ağızlarıyla İman ettik diyen münafıklar ile körü körüne yalana kulak veren ve senin karşına çıkmayan bir

grubun (*Hayber Yahudilerinin*) sözlerini dinleyen Yahudilerden küfürde yarışanlar seni üzmesin. Onlar (*Hayber Yahudileri*) ise sözleri asıl yerlerinden çarpıtan ve «Size bu (*recm dışında bir hüküm*) verilirse onu alın, o verilmezse ondan kaçının» diyen kimselerdir. **Allah**, kimin fitneye düşmesini dilerse, artık onun için **Allah**'tan hiç bir şeye malik olamazsın. İşte onlar, **Allah**'ın kalplerini arıtmak istemedikleridir. Dünyada onlar için bir aşağılanma, ahirette de onlar için büyük bir azap vardır.

(Asr-ı saadette Yahudiler iç işlerinde serbest idiler ve aralarındaki davalarda, henüz İslâm Devleti'nin uyuğu olmayıp, yalnızca onunla anlaşma içinde bulduklarından, kendi kanunlarına göre, kendi yargıçları karar verirlerdi. Bu bakımdan davalarını Hz. Peygamber'e (s.a.a) ve O'nun atadığı yargıçlara getirmek zorunda değildiler. Ama kendi kanunlarına göre verilecek hüküm işlerine gelmediği zaman, belki daha lehlerine bir hüküm ortaya çıkar ümidiyle Hz. Peygamber'e (s.a.a) gelirlerdi. Burada, Hayber Yahudilerinden saygıdeğer ailelere ait bir kadınla bir erkek arasındaki gayri meşru ilişkinin neden olduğu bir davaya değinilmektedir. Tevrat'a göre ikisinin de cezası recm idi. Yahudiler bu cezayı vermek istemediklerinden, davayı Hz. Peygamber'e (s.a.a) getirmeye ve recmden başka ceza verirse hükmü kabul etmeye karar verdiler. Hz. Peygamber (s.a.a) davayı dinleyince, recm edilmelerine hükmetti; fakat Yahudiler reddettiler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.a) kendilerine cezanın Tevrat'ta ne olduğunu sordu. «Suçluları kamçulamak, yüzlerini siyaha boyamak ve bir eşeğe bindirilmektir.» dediler. Hz. Peygamber (s.a.a) zina eden evli bir çiftin cezasının gerçekten dedikleri gibi olup olmadığına dair yemin etmelerini istedi. Biri dışında hepsi yemin etti. Ses çıkarmayan, bizzat Yahudiler Tevrat'ın en büyük âlimi sayılan İbn-i Sürya idi. Hz. Peygamber (s.a.a) ona dönerek: «Kavmini Firavun'dan kurtaran v Tur'da size Kanun'u veren Allah'a yeminle, Tevrat'ta zinaya verilen cezanın gerçekten bunların dediği gibi olup olmadığını söylemeni istiyorum senden» dedi. İbn-i Sürya şöyle cevap verdi: «Bana böylesine ağır bir yemin vermeseydin, zina cezasının, suçluları recmetmek olduğunu asla itiraf etmeyecektim. Şüphesiz, zina edenler içimizden büyük kabul edilen kişiler olduğunda, yargıçlarımız suçlularımızı salıverirlerdi. Fakat bu haksızlık halk arasında büyük hoşnutsuzluğa yol açınca değişiklik yaptık ve şimdi suçluları recmetmek yerine kamçılıyor ve yüzlerini siyaha boyayıp, bir eşeğe bindiriyoruz.» Bunun üzerine Yahudilerin yapacağı bir şey kalmadı ve suçlular Hz. Peygamber'in (s.a.a) emriyle recmedildiler.)

42- Onlar yalana kulak verirler, haram yerler. Eğer sana gelirlerse aralarında hükmet yahut onlardan yüz çevir. Yüz çevirirsen sana bir zarar veremezler. Eğer hükmedersen aralarında adaletle hüküm ver. **Allah** adil olanları sever.

43- **Allah**'ın hükmünün bulunduğu Tevrat yanlarında iken, ne yüzle seni hakem tayin ediyorlar da sonra bundan yüz çeviriyorlar? İşte onlar iman etmiş değillerdir.

44- Doğrusu biz içinde bir hidayet ve bir nur bulunan Tevrat'ı indirdik. Teslim olmuş peygamberler, Yahudilere onunla hükmederlerdi. Rabbani âlimler ve bilginler de **Allah**'ın kitabını korumakla görevli kılındıklarından ve onun üzerine şahitler olduklarından (*onunla hükmederlerdi*). Öyleyse insanlardan korkmayın, benden

korkun ve ayetlerimi az bir değere karşılık satmayın. Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar kâfirlerdir.

45- O kitapta onlara cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş ve yaralara kısas yazdık. Kim hakkından vazgeçerse bu, onun günahlarına kefarete olur. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, işte onlar zalimlerdir.

46- Onların izi üzerine arkalarından, kendisinden önceki Tevrat'ı doğrulayıcı olarak Meryem oğlu İsa'yı gönderdik. Ona içinde bir hidayet ve nur bulunan, kendisinden önceki Tevrat'ı doğrulayıcı ve takva sahipleri için bir hidayet ve öğüt olmak üzere İncil'i verdik.

47- İncil sahipleri Allah'ın onda indirdikleri ile hükmetsinler. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, işte onlar fâsık olanlardır.

48- *(Ey Muhammed!)* Sana da önceki kitabı tasdik eden ve onu kollayıp koruyan kitabı hak olarak indirdik. Onların aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet. Onların arzu ve heveslerine uyararak, sana gelen haktan sapma. Biz, her biriniz için bir şeriat ve yol belirledik. Eğer Allah dileseydi sizi tek bir ümmet yapardı, fakat size verdiklerinde sizi denemek istedi. Öyleyse iyiliklere koşun. Hepinizin dönüşü Allah'adır. O, hakkında ihtilafa düştüğünüz şeyleri size haber verir.

49- O halde, Allah'ın indirdiği kitap ile aralarında hükmet ve onların hevalarına uyma. Allah'ın sana indirmiş olduğu şeylerin bazısına seni fitneye düşürmelerinden sakın. Eğer yüz çevirirlerse bil ki, Allah bir kısım günahları yüzünden onlara bir musibeti tattırmak istemektedir. İnsanların çoğu gerçekten fâsıklardır.

50- Cahiliye devri hükmünü mü istiyorlar, Yakinen bilen bir topluluk için Allah'tan daha iyi hüküm veren kimdir?

51- Ey iman edenler! Yahudileri ve Hıristiyanları veliler edinmeyin; onlar birbirlerinin velisidirler. Sizden kim onları veli edinirse o da onlardandır. Allah zulmeden kimseleri doğru yola erdirmez.

52- Kalplerinde hastalık olanların, «Bize bir felaket *(yenilgi)* gelmesinden korkuyoruz» diyerek *(veli edinmek için)* onlara *(Yahudi ve Hıristiyanlara)* doğru koştuğunu görürsün. Oysa umulur ki Allah, bir fetih ya da katından bir emir getirir de böylece onlar, nefislerinde gizli tuttuklarından dolayı pişman olurlar.

53- İman edenler, *(kalbinde hastalık olanlara)*, «Hani sizinle beraber olduklarına bütün güçleriyle Allah'a yemin eden *(Yahudi ve Hıristiyan)* kimseler bunlar mıydı?» derler. Onların bütün yapıp ettikleri boşa çıkmıştır, böylece hüsrana uğrayanlar olmuşlardır.

54- Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse *(bilsin ki)*, Allah, *(onların yerine)*

sevdiği ve onların da O'nu sevdiği, iman edenlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı onurlu, **Allah** yolunda cihat eden, yerinin yeremesinden korkmayan bir topluluk getirir. Bu, **Allah**'ın dilediğine verdiği bol nimetidir. **Allah** her şeyi kuşatan ve her şeyi bilendir.

55- Sizin veliniz ancak **Allah**, O'nun peygamberi ve namaz kılip rükû halinde zekât (*sadaka*) veren müminlerdir.

(Ebu Zer şöyle diyor: «Bir gün Hz. Resulullah ile birlikte öğle namazı kıldığımız bir sırada, bir dilenci mescittekilerden sadaka istedi, fakat ona kimse bir şey vermedi. Bu sırada Hz. Ali rükû halindeydi. Elinin küçük parmağını dilenciye doğru uzattı, o parmağında yüzük vardı. Dilenci gidip yüzüğü parmağından çıkarıp aldı. Bunu gören Hz. Resulullah Allah'a yakararak, «Allahım! Kardeşim Musa sana, «Rabbim! Gönlümü aç, işimi kolaylaştır ve dilimdeki düğümü çöz ki, sözümü anlasınlar. Ailemden bana bir yardımcı ver. Kardeşim Harun'u. Onunla kuvvetimi arttır. Onu işime ortak et ki, seni çokça teşbih edelim. Şüphesiz sen bizi görensın» diye dua etti. Sen de ona, «Senin isteklerin sana verildi, Ey Musa!» diye vahyettin. Allah'ım! Ben de senin kulun ve peygamberininim, benim de gönlümü aç, işimde kolaylık sağla, ailemden Ali'yi, bana yardımcı kıl, onunla kuvvetimi arttır.»

Ebu Zer diyor ki: «And olsun Allah'a, henüz Hz. Resulullah sözünü tamamlamadan Cebrail «Sizin veliniz ancak Allah, onun peygamberi ve namaz kılan ve rükû halinde zekât veren müminlerdir» ayetini indirdi.»

56- Kim **Allah**'ı, peygamberini ve (*rükû halinde zekât veren*) müminleri veli edinirse (*Allah'ın partisidir ve bilsin ki*), şüphesiz **Allah**'ın partisi üstün gelecektir.

(Şevahid'ut Tenzil c.1 s. 185-186 İbn-i Abbas şöyle demiştir: «Kim Allah'ı, Peygamberini ve müminleri veli edinirse» ayeti kerimesi imam Ali hakkında indi. Hafız Hâkim Has kani de bu ayetin tefsirinde, bu ayetin Hz. Ali (a.s) hakkında nazil olduğunu kabul etmiştir)

57- Ey iman edenler! Kendilerine sizden önce kitap verilenlerden, dininizi alaya ve oyalanmaya alanları ve kâfirlere veli edinmeyin. Eğer mü'minler iseniz sadece **Allah**'tan sakının.

58- Namaza çağırduğımızda onu alay ve oyalanmaya alırlar. Bu, onların akıl etmeyen bir topluluk olmasındandır.

59- De ki: «Ey kitap ehli! Yalnızca **Allah**'a, bize indirilene ve daha önce indirilene inandığımız için mi bizi yadırgıyorsunuz? Şüphesiz çoğunuz fasık kimselersiniz.»

60- De ki: «**Allah** katında cezası bundan daha kötü olanı size haber vereyim mi? **Allah** lanet ettiği, gazapta bulunduğu, kendilerinden maymunlar ve domuzlar kıldığı ve tağuta kulluk eden kimse. İşte onlar yeri en kötü ve doğru yoldan en çok sapmış olanlardır.»

61- Size geldiklerinde «iman ettik» derler. Oysa hiç şüphesiz onlar (yanınıza) küfürle girmişlerdir ve yine onunla çıkmışlardır. **Allah** gizlemekte oldukları şeyi daha iyi bilir.

62- Onlardan çoğunun günaha, düşmanlığa ve haram yemeye koştuğunu görürsün. Gerçekten de yaptıkları şey pek kötüdür!

63- Rabbani âlimler ve bilginler onları günah söz söylemekten ve haram yemekten menetselerdi ya! Yaptıkları şey gerçekten kötüdür!

64- Yahudiler, «**Allah**'ın eli sıkıdır» dediler; Hay dedikleri yüzünden elleri bağlanası ve lanet olasılar! Bilakis O'nun iki eli de açıktır, nasıl dilerse infak eder. Hiç şüphesiz sana Rabbinden indirilen sözler, onların çoğunun azgınlığını ve küfre sapmalarını artıracaktır. Onların arasına kıyamete kadar sürecek düşmanlık ve kin saldık. Savaş ateşini ne zaman körükleseler **Allah** onu söndürür. Yeryüzünde bozgunculuğa çaba harcar **Allah** bozguncuları sevmez.

65- Şayet kitap ehli iman edip sakınsalardı, muhakkak kötülüklerini örterdik ve onları nimet dolu cennetlere koyardık.

66- Eğer onlar Tevrat'ı, İncil'i ve Rablerinden kendilerine indirilene gereğince uygulasalardı, elbette üstlerinden ve ayaklarının altından (sayısız nimetler) yerlerdi. Onlardan orta yolu tutan (aşırı olmayan) bir zümre vardır ve onlardan çoğunun ise yapmakta oldukları pek de kötüdür!

67- Ey Peygamber! Rabbinden sana indirilene (Hz. Ali'nin velayetini) tebliğ et, eğer bunu yapmazsan O'nun (bütün bir) elçiliğini yapmamış olursun. **Allah** seni (buna muhalefet edecek) insanlardan korur. Doğrusu **Allah** (zaten bu) küfre sapanlar topluluğunu hidayete erdirmez.

(Celaluddin Siyuti Durr'ul Mansur c.2, s.298'de, Hafız bin Ebi Hatem Razi Tefsir-i Gadir'de, Hafız Ebu Cafer Taberi Kitab'ul Velayet'te, Hafız Ebu Abdullah Mehamili Emali'de, Hafız Ebu Bekir Şirazi, Ma Nezele Min'el Kur 'ân-i Fi Emir' il Mü'minin' de, Hafız Ebu Said Secistani Kitab'ul Velayet'te, Hafız bin Merduye mezkûr ayetin tefsirinde, Hafız Ebu'l Kasım Haskani Şevahid'ut Tenzil'de, Ebu'lFeth Hesais'ul Alevi'de, Muinuddin Meybudi Şerh-i Divan 'da, Kadı Şevkani Feth'ul Kadir c. 3, s.57'de, Seyyid Cemaluddin Şirazi Erbain 'de, Bedruddin Hanefî Umdet'ul Kari fi Şerh-i Sahih-i Buhari'de, Ahmed Sa'lebi Keşf'ul Beyan tefsirinde, Hafız Ebu Naim İsfahani Ma Nezele Min'el Kur'ân-i fi Aliyy'in'de, İbrahim bin Muhammed Himvini Feraid'us Simteyn'de, Nizamuddin Nişaburi tefsir kitabı c.6, s. 170'de, Seyyid Şehabuddin Alusi Bağdadi Ruh'ul Meani c.2, s.348'de, Nuruddin bin Sebbağ Maliki Fusul'ulMuhimme s.27'de, Ali bin Ahmed Vahidi Esbab'un Nüzul s.150'de, Muhammed bin Talha eş-Şafii Metalib'us Süul s.16'da, Mir Seyyid Ali Hemedani eş-Şafii Meveddet'ul Kurba'nın 5. Meveddet'inde, Şeyh Süleyman Belhi el-Hanefî Yenabi'ul Mevedde'nin 39. babında, bu ayetin Gadir günü Hz. Ali (a.s) hakkında nazil olduğunu yazmışlardır. Esbab'un Nüzul s.135'te Vahidi'nin nakline göre, bu ayet-i kerime Gadir-i Hum günü Ali bin Ebi Talib

hakkında inmiştir. Tefsir'ul Kebir c.6 s.53'te Fahrudin Razi bu ayetin tefsirinde şöyle naklediyor: «Ey Peygamber! Rabbinden sana indirileni (Hz. Ali'nin velayetini) tebliğ et, eğer bunu yapmazsan O'nun (bütün bir) elçiliğini yapmamış olursun» ayet-i kerimesi, Ali bin Ebi Talib hakkında indi. Ayet indiğinde Resulullah (s.a.a), Ali'nin elinden tutup şöyle buyurmuştur: «Ben kimim mevlası isem Ali de onun mevlasıdır. Ey Allah'ım! Ali'nin velayetini kabul edip onu seveni sen de sev ve onun velayetini inkâr edip düşman olana sen de düşman ol.» Siyuti ise Durr'ul Mensur c.2 s.298'de Ebu Said el-Hudri'den naklen şöyle diyor: «Bu ayet-i kerime, Gadir-i Hum günü Ali bin Ebi Talib hakkında inmiştir»)

68- De ki: «Ey kitap ehli! Tevrat'ı, İncil'i ve Rabbinizden size indirileni ayakta tutmadıkça hiçbir temele dayanmış sayılmazsınız. Hiç şüphesiz Rabbinden sana indirilen, onlardan çoğunun azgınlık ve küfre sapmalarını artırır. Öyleyse kâfirler topluluğu için tasalanma.

69- Doğrusu iman edenler, Yahudiler, Sabiiler ve Hıristiyanlardan her kim **Allah'a** ve ahiret gününe iman eder ve salih amelde bulunursa, onlara ne korku vardır ve ne de onlar üzüleceklerdir.

(Bu ayet hakkında gerekli açıklama için Bakara-62, ayetin açıklamasına bakınız.)

70- Hiç şüphesiz İsrail oğullarından söz aldık ve onlara peygamberler gönderdik. Onlara bir peygamber ne zaman nefislerinin hoşlanmadığı bir şeyle geldiyse, bir kısmını yalanlarlar ve bir kısmını da öldürürlerdi.

71- Ve *(işin içinde)* bir imtihanın olmadığını sandılar da kör oldular, sağır kesildiler. Sonra **Allah** tövbelerini kabul etti, fakat arkasından yine onlardan çoğu kör oldular, sağır kesildiler. **Allah** onların ne yaptıklarını görücüdür.

72- Hiç şüphesiz «**Allah** ancak Meryem oğlu Mesih'tir» diyenler kâfir oldular. Oysa Mesih, «Ey İsrail oğulları! Rabbiniz olan **Allah'a** ibadet edin; kim **Allah'a** ortak koşarsa muhakkak **Allah** ona cenneti haram eder, varacağı yer ateştir ve zulmedenlerin yardımcısı yoktur» dedi.

73- Hiç şüphesiz, «**Allah** için üçüncüsüdür» diyenler kâfir olmuştur; Oysa bir tek ilahtan başka hiçbir ilah yoktur. Dediklerinden vazgeçmezlerse, şüphesiz onlardan küfre sapanlar elem verici bir azaba uğrayacaktır.

74- **Allah'a** tövbe etmezler, O'ndan mağfiret dilemezler mi? Oysa **Allah** bağışlayandır, merhamet edendir.

75- Meryem oğlu Mesih sadece bir peygamberdir, ondan önce de *(nice)* peygamberler geçmiştir, onun annesi dosdoğrudur, her ikisi de yemek yerlerdi. Bak biz onlara ayetleri nasıl açık anlatıyoruz! Sonra da nasıl çevrildiklerine bir bak!

76- De ki: «Size zarar da fayda da veremeyecek, **Allah'tan** başka birine mi ibadet

ediyorsunuz? Oysa işiten ve bilen yalnız O'dur.»

77- De ki: «Ey kitap ehli! Haksız olarak dininizde taşkınlık etmeyin. Daha önce sapıtan, çoğunu da saptıran ve doğru yoldan ayrılan bir topluluğun heveslerine uymayın.»

78- İsrail oğullarından küfre sapanlar, Davud'un ve Meryem oğlu İsa'nın diliyle lanetlenmişlerdi. Bu, isyan etmeleri ve aşırı gitmelerindendi.

79- Onlar, işledikleri kötülükten, birbirlerini vazgeçirmeye çalışmazlardı. Yapmakta oldukları pek de kötü idi!

80- Çoğunun kâfirleri dost edindiklerini görürsün. Nefislerinin önlerine sürdüğü şey pek de kötüdür! **Allah** onlara gazap etmiştir, onlar azapta temelli kalacaklardır.

81- Eser **Allah**'a, peygambere ve ona indirilene iman etmiş olsalardı, onları (*inkârcıları*) dost edinmezlerdi, fakat onların çoğu fâsıktır.

82- Şüphesiz insanlardan, iman edenlere en şiddetli düşman olarak, Yahudileri ve şirk koşanları bulursun. Onlardan, iman edenlere sevgice en yakın olarak da «Biz Hıristiyanlarız» diyenleri bulursun. Bu, onların içinde bilginler ve rahipler bulunmasından ve onların büyüklük taslamamalarındandır.

83- Peygambere indirilene işittiklerinde, gerçeği tanıdıklarından dolayı gözlerinin yaşla dolarak, «Rabbimiz! İnadık, bizi de şahitlerden yaz» dediklerini görürsün.

84- «Rabbimizin bizi iyiler arasına katmasını umup dururken niçin **Allah**'a ve bize gelmiş olan gerçeğe iman etmeyelim?»

85- **Allah** da onlara, dediklerine karşılık, temelli kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler ile ödüllendirdi. Bu, ihsan sahiplerinin mükâfatıdır.

86- Küfre sapıp ayetlerimizi yalanlayanlar (*var ya*), işte onlar cehennem ehlidirler.

87- Ey iman edenler! **Allah**'ın size helal ettiği temiz şeyleri haram kılmayın ve haddi aşmayın. Şüphesiz **Allah**, haddi aşanları sevmez.

88- **Allah**'ın size verdiği temiz ve helal rızıktan yiyin ve iman ettiğiniz **Allah**'tan sakının.

89- **Allah** kasıtsız olarak ağzınızdan çıkıveren yeminlerinizden dolayı sizi sorumlu tutmaz, fakat bilerek yaptığınız yeminlerden dolayı sizi sorumlu tutar. Yeminin kefareti, ailenize yedirdiğinizin ortalamasından on düşkünü yedirmek yahut giydirmek ya da bir köle azat etmektir. Bulamayan üç gün oruç tutmalıdır;

yeminlerinizin kefareti budur. Yemin ettiğinizde yeminlerinizi tutun, **Allah** size ayetlerini böyle açıklar; umulur ki şükredersiniz!

90- Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar (*putlar*) ve fal okları şüphesiz şeytan işi birer pisliktir, bunlardan kaçının; umulur ki kurtuluşa erersiniz.

91- Şeytan şüphesiz içki ve kumar yüzünden aranızda düşmanlık ve kin sokmak ve sizi **Allah**'ı anmaktan, namazdan alıkoymak ister. Artık (*bunca kötülüklerine rağmen bakın bakalım bunları*) terk ediciler misiniz?

92- **Allah**'a itaat edin, peygambere itaat edin ve (*karşı gelmekten*) çekinin; eğer yüz çevirirseniz bilin ki, peygamberimize düşen sadece açıkça tebliğ etmektir.

93- İman edenler ve salih amellerde bulunanlar için korkup sakındıkları, iman ettikleri, salih amellerde buldukları, sonra sakındıkları ve iman ettikleri ve sonra (*yine*) sakındıkları ve iyilikte buldukları takdirde (*yasaklanmadan önce*) yedikleri dolayısıyla bir günah yoktur. **Allah**, ihsan sahiplerini sever.

94- Ey iman edenler! **Allah**, gıyabında kendisinden kimin korktuğunu ortaya çıkarmak için ellerinizin ve mızraklarınızın erişeceği avdan bir şeyle şüphesiz sizi deneyecektir. Artık kim bundan sonra haddi aşarsa, onun için acıklı bir azap vardır.

95- Ey iman edenler! İhramlı iken (*karadaki hiç bir*) avı öldürmeyin. Sizden bile bile onu öldürene, yaptığının vebalini tatmak üzere, (*öldürdüğü kadar olduğuna*) içinizden iki adil kimsenin hükmedeceği, Kâbe'ye ulaşacak ehli hayvanlardan bir kurbanı ödeme yahut düşkünlere yemek yedirme ya da bunlara denk oruç tutma şeklinde ceza vardır. **Allah** geçmiştekileri affetmiştir, kim tekrar yaparsa **Allah** ondan oç alır. **Allah** güçlüdür, intikam sahibidir.

96- Deniz avı ve onu yemek size de yolculara da geçimlik olarak helal kılınmıştır. İhramlı bulunduğunuz sürece kara avı size haram kılınmıştır. O'na (*götürülüp*) toplanacağınız **Allah**'tan sakının.

97- **Allah**, hürmetli ev Kâbe'yi, hürmetli ayı, (*tasmasız*) kurbanı ve boynu tasmalı kurbanlıkları bütün insanlar için bir kıyam (*dayanak*) kıldı. Bu, **Allah**'ın göklerde ve yerde olanları bildiğini ve **Allah**'ın şüphesiz her şeyi bilen olduğunu bilmeniz içindir.

98- **Allah**'ın azabının şiddetli olduğunu ve **Allah**'ın bağışlayan, merhamet eden (*biri olduğunu*) olduğunu bilin.

99- Peygamberin görevi sadece tebliğ etmektir. **Allah**, sizin açıkladıklarınızı da gizlediklerinizi de bilir.

100-De ki: «Pis olan şeylerin çokluğu seni şaşırtsa bile, pis ile güzel eşit değildir.» Ey akıl sahipleri, **Allah**'tan sakının; umulur ki kurtuluşa erersiniz.

101-Ey iman edenler! Size açıklanınca hoşunuza gitmeyecek şeyleri sormayın. Kur'an indirilirken onları sorarsanız size açıklanır (*ama açıklanınca hoşunuza gitmez de üzülürsünüz*). Allah onları (*bu yersiz sorularınızı*) affetmiştir. **Allah** bağışlayandır, hilim sahibidir.

102-Sizden önce bir topluluk onları sormuştu, sonra da onları inkâr etmişlerdi.

103-**Allah**, beşinci doğurduğu erkek olan kulağı çentilmiş deveyi, adak olarak adanan deveyi, dişi ve erkek olmak üzere ikiz doğuran koyunu ve dölünden on deve meydan gelmiş olan erkek deveyi (*kesmemek, yememek ve binmemek üzere salıvermeyi*) karar kılmamıştır. Fakat küfre sapanlar **Allah**'a karşı yalan yudururlar ve çoğu da akıl etmezler.

(Bu ayette tanrılara kurban adamak ve kurbanlık hayvan serbestçe otlamaya bırakmak gibi bâtil uygulamalar yerilmektedir. İslâm öncesi Arabistan'da bu tür hayvanlara değişik adlar verilir, özel işaretler konur ve onları herhangi bir işte kullanmak, yemek için kesmek, şu ya da bu biçimde kendilerinden yararlanmak haram sayılırdı.)

104- Onlara, «Gelin **Allah**'ın indirdiğine ve peygambere uyun» dendiğinde, «Babalarımızı üzerinde bulduğumuz şey bize yeter» derler; babaları bir şey bilmeyen ve hidayete ermemiş kimseler olsalar da mı (*onlara tabi olacaklar*)

105- Ey iman edenler! Siz kendinizden sorumlusunuz; doğru yolda iseniz sapıtan kimse size asla zarar veremez. Hepinizin dönüşü **Allah**'adır, işlemekte olduklarınızı size haber verecektir.

106- Ey iman edenler! Sizden birinize ölüm gelip çattığı zaman, vasiyet anında aranızda şahitlik, sizden olan iki adil kişidir. Ya da yolculuk sırasında başınıza ölüm musibeti gelip çattıysa, (*aranızda şahitlik*) sizden (*Müslüman*) olmayan iki kişidir. Eğer (*bu Müslüman olmayanların şahitlikleri konusunda vasiler olarak*) kuşkuya düşerseniz (*adet olduğu üzere ikinci vakti*) namazdan sonra «Akraba dahi olsa onu (*şahadeti*) hiç bir değer karşılığında satmayacağız ve **Allah**'ın şahitliğini gizlemeyeceğiz. Aksi takdirde biz elbette günahkârlardan oluruz» diye **Allah** adına yemin edinceye kadar onları alıkoyun.

107- Eğer o ikisi aleyhinde kesin olarak günahı hak ettiklerine (*yalan söyleyip hakkı gizledikleri*) ilişkin bilgi sahibi olunursa, bu durumda haksızlığa uğrayanlardan iki kişi öbürlerinin yerine geçerek, «Bizim şahadetimiz o ikisinin şahadetinden şüphesiz daha doğrudur. Biz haddi aşmadık, yoksa gerçekten zulmedenlerden oluruz» diye **Allah**'a yemin ederler.

108- Bu metot, şahitlerin gerektiği gibi şahitlik yapmalarını ya da yapacakları

yeminden sonra başkalarının yeminine başvurulmasından (böylece rezil olmaktan) çekinmelerini sağlayacak en kısa yoldur. **Allah**'tan korkunuz ve dinleyiniz. **Allah**, fasıklar topluluğunu hidayete erdirmez.

109- Allah peygamberleri topladığı gün, «Size (davetiniz karşılığında insanlarca) ne cevap verildi?» der. Onlar, «Bizim bir bildiğimiz yoktur, doğrusu görülmeyenleri bilen ancak sensin» derler.

110-Hani **Allah** şöyle demişti: «Ey Meryem oğlu İsa! Sana ve anana olan nimetimi an. Hani seni Ruh'ul Kudüs ile desteklemiştim de beşikte ve yetişkin iken insanlarla konuşmuşsun. Hani sana kitabı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştim. Hani sen iznimle, çamurdan kuş gibi bir şey yaratmış ona üflemiştin de iznimle kuş olmuştu. Anadan doğma körü ve alacalıyı iznimle iyileştirmiştin. Ölülerini iznimle diriltmiştin. Hani İsrail oğullarına belgelerle geldiğinde, onlardan küfre sapanlar, «Bu apaçık bir büyüdür» demişlerdi de ben onları senden savmışım.»

111-Havarilere, «Bana ve peygamberime iman edin» diye vahiy etmiştik de, «İman ettik, bizim Müslüman olduğumuza şahit ol» demişlerdi.

112-Hani Havariler, «Ey Meryem oğlu İsa! Rabbin bize gökten bir sofrayı indirebilir mi? Demişlerdi de, «İnanıyorsanız **Allah**'tan sakının» demişti.

113- (Havariler.) «Biz ondan yiyelim, kalplerimiz itminana ersin, senin bize doğru söylediğini bilelim ve biz onun üzerine şahitlerden olalım istiyoruz.» demişlerdi.

114- Meryem oğlu İsa, «**Allah**'ım! Rabbimiz! Bize ve bizden sonra geleceklere bayram ve senden bir ayet olarak gökten bir sofrayı indir ve bizi rızıklandır, sen rızık verenlerin en hayırlısı» dedi.

115- Allah, «Ben onu size indireceğim; bundan sonra içinizden kim küfre sapsa, âlemlerdeki kâfirlerden hiç kimseye azap etmeyeceğim şekilde ona azap edeceğim» dedi.

116- Allah, «Ey Meryem oğlu İsa! İnsanlara, Beni ve annemi **Allah**'ı bırakarak iki ilah edin, diye sen mi söyledin?» dediğinde, «Münezzehsin sen, hakkım olmayan bir sözü söylemek bana yakışmaz. Eğer bunu söylediysem, mutlaka sen onu bilirsin. Sen bende olanı bilirsin, ama ben sende olanı bilmem. Gerçekten gaip olanı bilen sadece sensin dedi.

117-«Ben onlara, «Sadece Rabbim ve Rabbiniz olan **Allah**'a ibadet edin» diye bana emrettiğini söyledim. Aralarında bulunduğum müddetçe onlar hakkında şahidim, beni aralarından aldığı anda onları sen gözlüyordun. Sen her şeye şahitsin.»

118- «Onlara azap edersen, doğrusu onlar senin kullarıdır; onları bağışlarsan, şüphesiz güçlü ve hikmet sahibi olan ancak sensin.»

119-Allah, «Bu, doğrulara doğruluklarının fayda verdiği gündür; Onlara altlarından ırmaklar akan cennetler vardır. Onda temelli kalırlar. **Allah** onlardan hoşnut olmuştur, onlar da **Allah**'tan hoşnut olmuşlardır, bu büyük kurtuluştur» dedi.

120-Göklerin, yerin ve onlarda bulunanların egemenliği **Allah**'ındır. **Allah** her şeye kadirdir.

6. Enam Suresi

(Bu sure Mekke'de nazil olmuştur ve 165 ayettir. Surenin bazı âyetlerinde Arapların kurban edilen hayvanlarla ilgili birtakım gelenekleri kınandığı için sûreye En'âm sûresi denmiştir. En'âm; koyun, keçi, deve, sığır ve manda cinslerini bir arada ifade eden bir kelimedir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1-** Bütün övgüler, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden **Allah**'a mahsustur. *(Bunca âyet ve delillerden)* Sonra küfre sapanlar Rablerine *(başkalarını)* eşit tutuyorlar.
- 2-** Sizi çamurdan yaratan, sonra da size bir ecel takdir eden ancak O'dur. Belirli bir ecel de O'nun katındadır; sonra *(ne diye)* bir de şüphe edersiniz!
- 3-** Göklerde ve yerde **Allah** O'dur. Gizlinizi ve açığınızı bilir; kazanmakta olduğunuz şeyi de bilir.
- 4-** Onlara Rablerinin ayetlerinden bir ayet geldikçe ondan yüz çevirirlerdi.
- 5-** Bu yüzden gerçek kendilerine gelince onu kesin bir şekilde yalanladılar. Sürekli alaya aldıkları şeyin haberleri kendilerine gelecektir.
- 6-** Onlardan önce nice nesilleri yok ettiğimizi görmediler mi? Onları, sizi yerleştirmedığımız bir şekilde yeryüzüne yerleştirmiş, gökten bol yağmur yağdırmış, altlarından ırmaklar akıtmış. Fakat onları günahlarından ötürü yok ettik ve arkalarından başka bir nesil vücuda getirdik.

7- Eğer sana kâğıda yazılı olarak bir kitap indirmiş olsaydık da onu elleriyle dokunacak olsalardı, elbette o küfre sapanlar yine, «Bu apaçık büyüdür» derlerdi.

8- «Ona bir melek indirilseydi ya!» dediler melek indirmiş olsaydık iş bitmiş olurdu da onlara fırsat bile verilmezdi.

9- Biz onu melek kılsaydık, bir erkek şeklinde yapardık da düşükleri şüpheye onları yine düşürmüş olurduk.

10- Hiç şüphesiz senden önceki bazı peygamberler de alaya alınmıştı. Fakat bu alaycılar, alay konusu yaptıkları şey (ilahi azap) tarafından kısıkrak kuşatılıverdiler.

11- De ki: «Yeryüzünde gezip dolaşın, sonra da yalanlayanların sonunun nasıl olduğuna bir bakın!»

12- De ki: «Göklerde ve yerde olanlar kimindir?» De ki: «Allah'ındır.» O, kendi üzerine rahmeti yazmıştır. Sizi kendisinden kuşku olmayan kıyamet gününde tartışmasız toplayacaktır. Nefislerini hüsrana uğratanlar, işte onlar inanmayanlardır.

(Müşrikleri köşeye sıkıştırmanın güzel bir yoludur bu. Önce Allah, Resulüne onlara «Göklerde ve yerde olanlar kimindir?» diye sor diyor, soru soruluyor ve cevap bekleniyor. Fakat cevap ne olumlu ve ne de olumsuz olacağından karşıdakiler sessiz kalıyor. «Her şeyin Allah'a ait olduğuna» inandıkları için inkâr yoluna da gidemiyorlar. Karşılarındakine, kendi şirk inançları aleyhinde delil vermiş olacakları için olumlu bir cevap da vermiyorlar. Allah böylece onları kritik bir duruma soktuktan sonra, Resulüne, «Her şey Allah'ındır, de» emrini veriyor.)

13- Gecede ve gündüzde barınan her şey O'nundur. O her şeyi işitendir, bilendir.

14- De ki: «Gökleri ve yeri yaratan, beslenmeyip besleyen Allah'tan başka bir veli mi edinirim?» De ki: «Bana şüphesiz (Allah'a) teslim olanların ilki olmam emredildi ve «Sakın müşriklerden olma (denildi.)»

15- De ki: «Ben Rabbime karşı gelirim, büyük günün azabından korkarım.»

16- O gün, kimden (azap) alıkonursa, şüphesiz Allah ona rahmet etmiştir. İşte apaçık olan kurtuluş budur.

17- Allah seni bir zarara uğrattırsa, O'ndan başka giderici yoktur. Sana bir iyilik verirse (başkası onu engelleyemez), O her şeye kadirdir.

18- O, kullarının üstünde yegâne egemendir ve O, hikmet sahibidir,

haberdardır.

19- De ki: «Şahitlik bakımından hangi şey daha büyüktür?» De ki: «Allah benimle sizin aranızda şahittir. Şu Kur'an bana sizi ve kendisine ulaşan herkesi uyarmam için vahyolundu. Gerçekten siz Allah'la beraber başka ilahların da bulunduğu mı şahitlik ediyorsunuz?» De ki: «Ben şahitlik etmem.» De ki: «O, ancak bir tek olan ilahdır ve gerçekten ben, sizin şirk koşmakta olduklarınızdan uzağım.»

20- Kendilerine kitap verdiklerimiz, onu (peygamberi) çocuklarını tanıdıkları gibi tanırlar. Kendilerini hüsrana uğratanlar, işte onlar inanmayanlardır.

21- Allah'a karşı yalan uyduran veya ayetlerini yalanlayandan daha zalim kimdir? Hiç şüphesiz zalimler kurtuluşa ulaşamazlar.

22- O gün onların tümünü bir yere toplarız da sonra Allah'a ortak koşanlara, «Hani nerede (Allah'a) ortaklar olduğunuzu sandıklarınız?» diye sorarız.

23- Sonra, «Rabbimiz Allah'a yemin olsun ki bizler şirk koşanlar değildik» demekten başka çare bulamazlar.

24- Kendi aleyhlerine nasıl da yalan söylediklerine ve uydurdukları şeylerin kendilerinden nasıl da kaybolup gittiğine bir bak!

25- Onlardan (iman etmedikleri halde, Kur'an okurken) seni dinleyenler vardır. Onu anlarlar (da tartışma konusu edinirler) diye kalplerine örtüler, kulaklarına da ağırlık koyduk. Onlar her türlü ayeti görseler bile, yine de ona iman etmezler. Nihayet sana geldiklerinde de seninle tartışırlar. Küfre sapanlar, «Bu, öncekilerin masallarından başka bir şey değildir» derler.

26- Onlar, hem ondan (peygamberden) alıkoyarlar, hem de kendileri ondan uzaklaşırlar. Onlar, yalnızca kendi nefislerinden başkasını helak etmezler; ama farkında değillerdir.

27- Onların, ateşin başında durdurulduklarını da, «Keşke (dünyaya) tekrar döndürülseydik, Rabbimizin ayetlerini yalanlamasaydık ve iman edenlerden olsaydık» dediklerini bir görsen!

28- Hayır, belki daha önceki gizledikleri (günahlar) onlara göründü. Eğer geri döndürülseler, yine kendilerine yasak edilen şeylere (günahlara) dönerler. Doğrusu onlar yalancılardır.

29- «Bu dünya hayatımızdan başkası yoktur ve bizler diriltilecekler değiliz» derler.

30- Onları, Rablerinin huzuruna çıkarıldıkları zaman bir görsen! Allah, «Bu

gerçek değil mi?» der. Onlar, «Rabbimize and olsun ki evet» derler. **Allah** da «Öyleyse küfre sapmanızdan ötürü azabı tadın» der.

31- **Allah**'a kavuşmayı yalan sayanlar, doğrusu hüsrana uğramışlardır. Nihayet kıyamet ansızın onlara geliverince, günahlarını sırtlarına yüklenerek, «Onda (*dünyada*) yaptığımız kusurlardan dolayı vah olsun bize!» derler. Dikkat edin, o yüklendikleri şey pek de kötüdür!

32- Dünya hayatı bir oyun ve oyalanmadan başka bir şey değildir. Takva sahibi olanlar için ahiret yurdu muhakkak ki daha hayırlıdır. Hala akıl erdiremiyor musunuz?

33- Onların söylediklerinin seni üzdüğünü elbette biliyoruz. Doğrusu onlar seni yalanlamıyorlar, aksine zalimler aslında **Allah**'ın ayetlerini inkâr ediyorlar.

34- Senden önce nice peygamberler yalanlandı ve kendilerine yardımımız gelene kadar yalanlandıkları ve eziyete uğratıldıkları şeye sabrettiler. **Allah**'ın sözlerini değiştirebilecek yoktur ve hiç şüphesiz sana, peygamberlerin haberlerinden bir kısmı gelmiştir.

35- Eğer onların sırt çevirmeleri ağırına gitti ise, elinden geliyorsa yerin derinliklerine inen bir yarık ya da göğe çıkaracak bir merdiven bul da onlara bir delil getir. Oysa **Allah** dileseydi, elbette onları hidayet üzerinde toplayıp birleştirirdi; o halde sakın cahillerden olma!

36- Ancak kulak verenler (*senin davetini*) kabul ederler. Ölülerini ise **Allah** diriltir, sonra O'na döndürülürler.

37- «Rabbinden ona (*Muhammed'e, Kur'an dışında*) bir mucize indirilseydi ya» dediler. Deki: «Doğrusu **Allah** bir mucize indirmeye kadirdir.» Fakat çoğu bilmezler.

38- Yerde yürüyen hayvanlar ve kanatlarıyla uçan kuşlar da ancak sizin gibi birer ümmettirler. Kitapta biz hiçbir şeyi eksik bırakmadık. Onlar sonra Rablerine doğru hasredilirler.

39- Ayetlerimizi yalanlayanlar karanlıklarda kalmış sağır ve dilsizlerdir. **Allah** kimi dilerse onu saptırır ve kimi dilerse onu doğru yola koyar.

40- De ki: «Düşündünüz mü kendinizi hiç? Üzerinize **Allah**'ın azabı gelse veya size kıyamet gelip çatsa, **Allah** 'tan başkasına mı yalvarırsınız? Eğer doğru sözlüler iseniz (*söyleyin bakayım*).»

41- Hayır, sadece O'na yalvarırsınız; O da dilerse, (*hakkında*) **Allah**'a yalvardığınız (*sıkıntılı*) şeyi giderir ve (*o zaman artık*) koştüğunuz ortakları unutursunuz.

42- Şüphesiz senden önce ümmetlere (peygamberler) göndermiştik; onları yalvarıp yakarsınlar diye darlık ve sıkıntıya sokmuştuk.

43- O halde onlara şiddetimiz (azabımız) geldiği zaman yalvarıp yakarsalardı ya! Lakin kalbi katılaştı, şeytan da yaptıklarını onlara güzel gösterdi.

44- Kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında onlara her şeyin kapısını açtık. Kendilerine verilene sevinince, ansızın onları yakaladık da umutsuz kalıverdiler.

45- Böylece zulmeden topluluğun kökü kurutuldu. Bütün övgüler âlemlerin Rabbi olan Allah'adır.

46- De ki: «Düşündünüz mü hiç; eğer Allah, iştmenizi, gözlerinizi alsa ve kalplerinizi mühürlese, onları size Allah'tan başka getirebilecek ilah kimdir?» Bak, ayetlerimizi nasıl açıklıyoruz da sonra onlar yüz çeviriyorlar.

47- De ki: « Düşündünüz mü kendinizi hiç? Allah'ın azabı size ansızın veya açıkça geldiğinde, zalimlerden başkası mı helak edilir (söyley misiniz?)»

48- Peygamberleri ancak müjdecî ve korkutup uyarıcı olarak gönderiyoruz. Kim iman eder ve nefsini ıslah ederse artık onlara korku yoktur, onlar üzülmeceklerdir.

49- Ayetlerimizi inkâr edenlere yoldan çıkmalarından ötürü azap dokunacaktır.

50- De ki: Size, «Allah'ın hazineleri yanımdadır» demiyorum ve gaybı da bilmiyorum. Size, «Ben meleğim» de demiyorum. Ben ancak bana vahyolunana uyuyorum.» De ki: «Görenle görmeyen bir midir? Düşünmüyor musunuz?»

51- Rablerine doğru haşrolunacaklarından korkanları, onunla (Kur'an ile) korkutup uyar. Onlar için O'nun dışında bir velî ya da şefaathçi yoktur. Umulur ki Allah'tan sakınırlar.

52- Sabah akşam, Rablerinin rızasını isteyerek O'na yalvaranları kovma. Onların hesabından senin üzerinde bir şey (yükümlülük), senin hesabından da onların üzerine bir şey (yükümlülük) yoktur ki dolayısıyla onları kovarak zulmedenlerden olasın.

(Yani, «Onları kovman için hiçbir neden yok. Eğer geçmişte kötü bir şeyi yapmışlarsa, bunun hesabını verecek olan yine kendileridir, sen değilsin. Çünkü herkes yaptığı iyilik ve kötülüğün karşılığını görecektir. Bu bakımdan ne senin işlediğin hayırlı ameller onların hesabına yazılacak, ne de sen onların herhangi bir kötü amelini yükleneceksin. Durum böyleyken kendilerine tepeden bakmanın ve huzurundan kovman bir zulüm olur.»)

53- Böylece, «Aramızdan Allah bunlara mı iyilikte bulundu?» demeleri için onları birbiriyle denedik. Allah şükredenleri iyi bilen değil midir?

54- Ayetlerimize iman edenler sana gelince, «Size selam (*esenlik*) olsun» de. «Rabbiniz, sizden kim bir cehalet sonucu bir kötülük işler, sonra tövbe eder ve nefsini düzeltirse, ona rahmet etmeyi kendi üzerine almıştır. O, gerçekten bağışlayıcı ve merhamet edicidir.»

55- Suçluların yolu belli olsun diye, böylece ayetleri uzun uzun açıklarız.

56- De ki: «Allah'tan başka yalvardıklarınıza ibadet etmekten men olundum.»
De ki: «Sizin heveslerinize uymayacağım, yoksa sapıtmış ve hidayete ermemişlerden olurum.»

57- De ki: «Ben Rabbimden apaçık bir delile dayanmaktayım. Hâlbuki siz onu yalanladınız. Çabucak gelmesini istediğiniz (*azap ise*) benim yanımda değildir. Hüküm ancak Allah'ındır. O gerçeği anlatır ve O (*hakki batıldan*) ayırt edenlerin en hayırlısıdır.»

58- De ki: «Acele istediğiniz şey (*ilahi azap*) benim yanımda olsaydı, benimle sizin aranızda bitmiş olurdu.» Allah zalimleri en iyi bilendir.

59- Gaybın anahtarları O'nun katındadır. O'ndan başka hiç kimse onları bilmez denizde olanların tümünü o bilir. O, bilmeksizin bir yaprak dahi düşmez. Yerin karanlıklarındaki bir tane, yaş ve kuru ne varsa apaçık bir kitaptadır.

60- Geceleyin sizi tümüyle alan (*uyutan*), gündüzün ne yaptıklarınızı bilen, sonra adı konulmuş ecel doluncaya kadar gündüz olduğunda sizi kaldırıp uyandıran O'dur. Sonra dönüşünüz O'nadır. Ardından yapmakta olduklarınızı size haber verecektir.

61- O, kulları üzerinde kesin egemendir. Size koruyucular gönderir. Artık birinize ölüm gelince, işçilerimiz onun canını alırlar ve onlar (*görevlerinde*) kusur etmezler.

62- Sonra gerçek mevlaları olan Allah'a döndürülürler. Haberiniz olsun, hüküm sadece O'nundur. O, hesap görenlerin en süratlisidir.

63- De ki: «Kara ve denizin karanlıklarından (*doğal afetlerden*) sizi kim kurtarır?»
(*Oysaki*) «Bundan bizi kurtarırsan şükredenlerden olacağız» diye O'na gizli gizli yalvarır yakarırınız.»

64- De ki: «Allah sizi onlardan (*doğal afetlerden*) ve her türlü sıkıntıdan kurtarır, sonra yine O'na ortak koşarsınız.»

65- De ki: «Üstünüzden ve altınızdan size azap göndermeye, sizi gruplar halinde birbirinize katıp kiminize kiminizin şiddetini tattırmaya kadir olan

O'dur.» Bak, anlasınlar diye âyetlerimizi nasıl açıklıyoruz!

66- Gerçekten, senin kavmin hak olduğu halde onu (*Kur'an'ı*) yalanladı. «Ben sizin üzerinize vekil olmuş değilim» de.

67- Her haberin (*vaadin*) gerçekleşeceği bir zaman vardır ki siz onu yakında bileceksiniz.

68- Ayetlerimize dalıp alay edenleri görünce, başka söze geçinceye kadar onlardan yüz çevir. Şeytan sana unutturursa, hatırladıktan sonra artık zalimlerle beraber oturma.

69- Sakınan kimselere, onların hesabından herhangi bir şey (*sorumluluk*) yoktur. Fakat bir hatırlatmadır; umulur ki sakınırlar.

70- Dinlerini oyun ve oyalanmaya alanları ve dünya hayatının aldattığı kimseleri bırak. Kur'an ile öğüt ver ki, bir kimse kazandığıyla helake düşmeye görsün! O takdirde **Allah**'tan başka ona ne bir yardımcı, ne de bir şefaatchi bulunur ve her türlü fidyeyi de verse kabul olunmaz. Kazandıklarından ötürü yok olanlar işte bunlardır. Küfre sapmalarından dolayı kızgın içecek ve can yakıcı azap onlarıdır.

71- De ki: **Allah**'ı bırakıp bize ne yarar ve ne de zarar dokunduramayan şeye mi yalvaralım? **Allah** bizi doğru yola ilettikten sonra tekrar geriye mi dönelim? Tıpkı arkadaşları tarafından «Bize gel» diye doğru yola çağrıldığı halde, şeytanlar tarafından yeryüzünde şaşkınlığa düşürülmüş kimse gibi mi olalım?» De ki: Allah'ın hidayeti, asıl hidayetin kendisidir ve biz, âlemlerin Rabbine teslim olmakla emrolunduk.

72- (*Aynı şekilde*) Namazı dosdoğru kılın ve **Allah**'tan sakının (*diye emrolunduk.*) Kendisine doğru toplanacağınız O'dur.

73- Gökleri ve yeri hak olarak yaratan O'dur. O'nun «ol» deyiverdiği gün (*her şey*) oluverir. O'nun sözü haktır. Sur'a üfürüldüğü gün hükümlerlik O'nundur. Görülmeyeni de görüleni de bilir O hikmet sahibidir haberdardır.

74- Hani İbrahim, (*üvey*) babası Azer'e, «Putları ilah olarak mı benimsiyorsun? Doğrusu ben seni ve kavmini açık bir sapıklık içinde görüyorum» demişti.

75- Böylece yakın edenlerden olması (*ve diğerlerini hidayete erdirmesi*) için İbrahim'e göklerin ve yerin melekûtunu gösterdik.

76- (*İbrahim peygamber seçilmeden önce Rabbini ararken*) Gece üstünü örtüp bürüdüğünde (*gökte*) bir yıldız gördü, «İşte bu benim Rabbim» dedi. Yıldız batınca, «Batanları sevmem» dedi.

77- Ayı doğarken görünce, «İşte bu benim Rabbim» dedi. Batınca, «Rabbim beni doğruya erdirmezse hiç şüphesiz sapıklardan olurum» dedi.

78- Güneşi doğarken görünce, «İşte bu benim Rabbim, bu daha büyük» dedi. Batınca, «Ey kavmim! Doğrusu ben ortak koştuğunuzdan uzağım» dedi.

79- «Doğrusu ben doğruya yönelerek yüzümü, gökleri ve yeri yaratana çevirdim, ben şirk koşanlardan değilim.»

80- Kavmi onunla tartışmaya girişti. O dedi ki: «Beni doğru yola erdirmişken, Allah hakkında benimle mi tartışıyorsunuz? Allah'ın bir şey dilemesi dışında (bana zarar veremezsiniz ve bu yüzden), O'na ortak koştuğunuzdan korkmuyorum. Rabbim ilimce her şeyi kuşatmıştır; hâlâ öğüt almaz mısınız?»

81- «O'nun, size hakkında hiçbir delil indirmediği şeyleri Allah'a şirk koşmaktan korkmadığınız halde, ben nasıl sizin şirk koştuğunuzdan korkarım? Eğer biliyorsanız, şimdi bu iki zümreden hangisi (azaptan) emin olmaya daha layıktır?»

82- İman edenler ve imanlarını zulümle karıştırmayanlar (var ya), işte güvenlik onlar içindir ve onlar hidayete erenlerdir.

83- Bu (üstünlük sağlayan sözler), İbrahim'e, kavmine karşı verdiğimiz delillerimizdir. Dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Doğrusu Rabbin hikmet sahibidir, bilendir.

84- Ona İshak ve Yakub'u bağışladık ve hepsini hidayete erdirdik. Daha önce Nuh'u ve soyundan Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Harun'u hidayete erdirdik. Biz, ihsan sahiplerini işte böyle ödüllendiririz.

85- Zekeriya'yı, Yahya'yı, İsa'yı ve İlyas'ı da (hidayete erdirdik). Hepsi de salihlerden idi.

86- İsmail'i, Elyesa'yı, Yunus'u, Lut'u da (hidayete erdirdik). Hepsini âlemlere üstün kıldık.

87- Babalarından, soylarından, kardeşlerinden bir kısmını da (hidayete erdirdik). Onları seçtik ve doğru yola hidayet ettik.

88- Bu, Allah'ın hidayetidir; kullarından dilediğini bununla hidayete erdirtir. Onlar da şirk koşsalardı, elbette bütün yapıp ettikleri kendilerinden boşa çıkmış olurdu.

89- Kendilerine kitap, hüküm ve peygamberlik verdiklerimiz işte bunlardır. Eğer onlar (Mekke halkı) bunları inkâr ediyorlarsa, biz buna (kitap, hüküm ve peygamberliğe riayet etmeye), kâfir olmayan bir topluluğu vekil kılmışızdır.

(Müşrikler Allah'ın hidayetini reddetmiş olsalar bile, bunun hiç de sorun olmadığı anlamı vardır burada. Allah nimetin değerini bütünüyle takdir eden bir müminler topluluğu meydana getirdiği ifade olunmaktadır.)

90- İşte bunlar, **Allah**'ın, hidayete erıştirdikleridir; öyleyse sen de onların hidayetlerine uy. De ki: «Ben bunun için sizden bir ücret istemiyorum. O (*Kur'an*), âlemlere bir hatırlatmadan başkası değildir.»

91- **Allah** hiç bir insana bir şey indirmemiştir» dedikleri zaman **Allah**'ı gereği gibi takdir etmediler. De ki: Musa'nın insanlara nur ve hidayet olarak getirdiği kitabı kim indirdi? Siz onu kâğıtlara yazıp (*istediğinizi*) açıklıyor, çoğunu da gizliyorsunuz. Sizin ve babalarınızın bilmediği şeyler size öğretilmiştir. De ki: **Allah** (*indirdi*).» Sonra da onları bırak, içine daldıkları şeylerde oyalanıp dursunlar!

92- İşte bu (*Kur'an*), önündekileri doğrulayıcı ve şehirler anası (*Mekke*) ile çevresindekileri uyarıp korkutman için indirdiğimiz bereketli bir kitaptır, ahirete iman edenler buna inanırlar. Onlar namazlarını gözetleyenlerdir.

93- **Allah**'a karşı yalan uydurandan veya kendine bir şey vahyolunmamışken, Bana vahyolundu, **Allah**'ın indirdiği gibi ben de indireceğim» diyenden daha zalim kimdir? Bu zalimleri, can çekişirlerken melekler ellerini uzatmış, Canlarınızı (*bedenlerinizden*) çıkarın, bugün **Allah**'a karşı haksız yere söylediklerinizden ve O'nun ayetlerine büyüklük taslamanızdan ötürü alçaltıcı azapla cezalandırılacaksınız» derken bir görsen!

94- Hiç şüphesiz tıpkı ilk yarattığımız gibi, bize teker teker geldiniz, size vermiş olduğumuz her şeyi arkanızda bıraktınız. Ortaklar olduklarını sandığınız şefaatchilerinizi de yanınızda görmüyoruz. Şüphesiz aranızda (*bütün bağlar*) kopuvermiş ve (*şefaatchi*) sandıklarınız sizden kaybolup gitmiştir.

95- Taneyi ve çekirdeği yaran şüphesiz **Allah**'tır. Ölüden diriye O çıkarır, diriden ölüyü çıkaran da O'dur. İşte **Allah** budur, nasıl yüz çevirirsiniz?

96- O, sabahı yarıp çıkarandır. Geceyi bir sükûn (*dinlenme*), güneş ve ayı bir hesap (*ölçü*) kıldı. Bu, o güçlü ve her şeyi bilen takdiridir.

97- O, kara ve denizin karanlıklarında yol bulasınız diye sizin için yıldızları karar kılandır. Şüphesiz bilen topluluk için ayetleri uzun uzadıya açıkladık.

98- O, sizi bir tek nefisten (*Âdem'den*) yaratmıştır. Ardından (*sizin için*) bir karar kılma yeri (*olan yeryüzü*) ve bir de emanet (*konulma*) yeri (*olan baba sulbü ve ana rahmi*) vardır. Şüphesiz kavrayabilen bir topluluk için ayetleri birer birer açıkladık.

99- O, gökten su indirendir. Böylece her bitkiyi onunla bitirdik. Ondan bitirdiğimiz yeşilden, birbirine benzeyen ve benzemeyen yığın yığın taneler, hurmaların tomurcuklarından sarkan salkımlar, üzüm bağları, zeytin ve nar

çıkardık, ürün verdiklerinde ürünlerine, olgunlaşmalarına bir bakın. Elbette iman edenler için bunda (*Allah'tan nice*) ayetler vardır.

100- Onlar, **Allah**'a cinleri ortak koştular. Halbuki onları yaratan O'dur. Bilgisizce O'na oğullar ve kızlar uydurdular. Hâşâ! O, onların nitelendirdiği şeylerden münezzehtir.

101- O, göklerin ve yerin örneksiz yaratıcısı O'nun eşi olmadığı halde nasıl çocuğu olabilir! Her şeyi O yaratmıştır ve her şeyi hakkıyla bilen O'dur.

102- İşte o **Allah** sizin Rabbinizdir. O'ndan başka ilah yoktur. O, her şeyin yaratıcısıdır. Öyle ise O'na ibadet edin, O her şeye vekildir.

103- Gözler O'nu görmez, O bütün gözleri görür. Her şeyi bütün inceliği ile bilen ve haberdar olan O'dur.

104- Doğrusu size Rabbinizden apaçık belgeler gelmiştir; kim görürse kendi lehine ve kim körlük ederse kendi aleyhinedir. Ben sizin koruyucunuz değilim.

105- İşte biz, ayetleri (*bir takım sebeplerden ötürü*) böylesine çeşitli biçimlerde açıklamaktayız. Ayrıca (*çeşitli biçimlerde açıklıyoruz ki*) Onlar sana, sen ders almışsın demesinler ve biz de bilebilen bir topluluğa onu açıkça beyan etmiş olalım.

106- Rabbinden sana vahyolunana uy, O'ndan başka ilah yoktur, Şirk koşanlardan yüz çevir.

107- **Allah** dileseydi şirk koşmazlardı. Seni onlara koruyucu yapmadık, onların vekili de değilsin.

108- **Allah**'tan başkasına tapanlara sövmeyin; sonra onlar da düşmanca, bilgisizce **Allah**'a söverler. İşte böyle, biz her ümmete yaptıklarını süslü (*çekici*) gösterdik, sonra onların son varışları Rablerinedir. O yapmakta olduklarını onlara haber verecektir.

109- Kendilerine bir mucize gösterilirse, mutlaka ona inanacaklarına dair bütün güçleriyle **Allah**'a yemin ederler. De ki: Mucizeler, ancak **Allah** katındadır. Onların mucizeler geldiğinde de iman etmeyeceklerini size kim bildirecek?

110- Onların kalplerini ve gözlerini ters çeviririz (*bu yüzden iman etmezler*) nitekim İlkin (*istedikleri mucize inmeden önce*) de ona (*Allah'ın indirdiğine*) iman etmemişlerdi. Onları taşkınlıkları içinde şaşkınca dolaşır bir durumda terk ederiz.

111- Eğer biz onlara melekleri indirsek, ölümler onlarla konuşsa ve her şeyi karşılıklarına toplasaydık, **Allah** dilemedikçe, yine de iman etmezlerdi; fakat onların çoğu cahillik etmekte.

112- Böylece biz, her peygambere insan ve cin şeytanlarını düşman kıldık. *(Bunlar)* Aldatmak için birbirlerine yaldızlı sözler fısıldarlar. Rabbin dileseydi onu da yapamazlardı. Artık onları uydurdukları şeylerle baş başa bırak.

113- *(Rabbin bunu dilemedi ki)* Ahirete inanmayanların kalpleri ona *(yaldızlı söze)* meyletsin, ondan hoşlansın ve işledikleri suçu işlemeye devam etsinler.

114- **Allah** size kitabı açık açık indirmişken O'ndan başka bir hakem mi arayayım. Kendilerine kitap verdiklerimiz, onun Rableri katından hak olarak indirilmiş olduğunu bilirler. Öyleyse, sen şüpheye düşenlerden olma!

115- Doğruluk ve adalet üzere olan Rabbinin sözü *(dini, Kur'an'ın inşiyle birlikte)* sona *(kemale)* erdi. O'nun sözlerini *(artık)* değiştirebilecek yoktur, işiten ve bilendir.

116- Yeryüzündekilerin çoğunluğuna itaat edersen seni **Allah** yolundan saptırırlar. Onlar ancak zanna uyarlar, sadece tahminde bulunurlar.

117- Doğrusu Rabbin, yolundan kimin saptığını daha iyi bilir. Hidayete ermiş olanları daha iyi O bilir.

118- **Allah**'ın ayetlerine iman etmişseniz üzerine **Allah**'ın adı anılmış olan şeyden yiye.

119- Size ne oluyor ki, **Allah** size darda kalmanızın dışında haram olanları genişçe anlatmışken, adının üzerine anıldığı şeyden yemiyorsunuz? Doğrusu çoğunluk, heva ve heveslerine uyararak, bilmeden *(insanları)* saptırıyorlar. Şüphesiz senin Rabbin aşırı gidenleri en iyi bilendir.

120- Günahın açığını da gizlisini de bırakın. Günah kazananlar, kazandıklarına karşılık şüphesiz ceza göreceklerdir.

121- Üzerine **Allah**'ın adının anılmadığı kesilmiş hayvanları yemeyin, bunu yapmak **Allah**'ın yolundan çıkmaktır. Doğrusu şeytanlar sizinle *(bu konuda)* tartışmaları için dostlarına telkinde buludurlar. Eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz siz Müşrikler olursunuz.

122- Ölü iken dirilttiğimiz ve insanlar arasında yürürken önünü aydınlatacak bir nur verdiğimiz kimsenin durumu, karanlıklarda kalıp çıkamayan kimsenin durumu gibi midir? İşte *(karanlıklarda kaldıkları için)* kâfirlere, yaptıkları böyle süslendirilmiştir.

123- İşte (*karanlıklarda kaldıkları için*), her ülkede bir takım ileri gelen suçlular da karar kıldık ki orada hilede bulunsunlar. Oysa yalnız kendilerine hilede bulunurlar da farkına varmazlar.

124- Onlara (*ileri gelen suçlulara*) ne zaman bir ayet gelse, **Allah**'ın elçilerine verilenin (*peygamberliğin*), aynısı bize de verilmedikçe asla iman etmeyiz derler. **Allah**, elçiliğini nerede karar kılacağını daha iyi bilir. Suç işleyenlere, yapmakta oldukları hilelere karşılık **Allah** tarafından aşağılık ve çetin bir azap erişecektir.

125- O halde **Allah** kimi hidayete erdirmek isterse onun kalbini İslam'a açar, kimi de saptırmak isterse, göğe yükseliyormuş gibi kalbini dar ve sıkıntılı kılar. **Allah** iman etmeyenlerin üstüne pislği, işte böyle karar kılar.

126- Rabbinin dosdoğru yolu işte budur. Öğüt alan kimselere ayetleri uzun uzadıya açıkladık.

127- Rablerinin katında esenlik yurdu onlarındır. O, işlediklerinden ötürü onların velisidir.

128- **Allah** hepsini toplayacağı gün, Ey cin topluluğu! İnsanların çoğunu yoldan çıkardınız der. İnsanlardan onlara dost olanlar, «Rabbimiz! Bir kısmımız bir kısmımızdan faydalandık ve bize tayin ettiğin sürenin sonuna ulaştık» derler. (*Allah*) Der ki: **Allah**'ın dilemesi dışında ateş, sizin içinde ebedi kalacağınız konaklama yerinizdir. Şüphesiz Rabbin, hikmet sahibi olandır, bilendir.

129- İşte böylece zalimlerin bir kısmını, kazandıklarından ötürü diğer bir kısmına böylece musallat ederiz.

130- «Ey cin ve insan topluluğu! Size ayetlerimi anlatan, bugünle karşılaşmanızdan sizi korkutup uyaran peygamberler gelmedi mi?» (*Onlar*) Der ki: Biz kendi aleyhimize şahitlik ederiz. Dünya hayatı onları aldattı ve kâfir olduklarına dair kendi aleyhlerine şahitlik ettiler.

131- Bu (*şekilde resullerin gönderilmesi*), haberleri yokken ülkeler halkını Rabbinin haksız yere yok etmeyeceğinden dolaydır.

132- İşlediklerine karşılık (*cin ve insanlardan*) her biri için dereceler vardır. Rabbin onların işlediklerinden habersiz değildir.

133- Rabbin müstağni ve rahmet sahibidir. Dilerse, sizi başka bir topluluğun soyundan getirdiği gibi, sizi yok eder, dilediğini yerinize getirir.

134- Size vaat edilen, mutlaka (*yerine*) gelecektir. Siz O'nu aciz kılacaklar

değilsiniz.

135-De ki: «Ey kavmim! Var gücünüzle elinizden geleni yapın! Doğrusu ben de *(elimden geleni)* yapacağım. Bu yurdun *(dünyanın)* sonu kimindir, bilip öğreneceksiniz. Zulmedenler şüphesiz kurulamazlar.»

136-Kendi zanlarına göre, «Bu **Allah**'ındır, bu da ortaklarımızındır» diyerek, **Allah**'ın yarattığı hayvanlar ve ekinlerden pay ayırdılar. Ortakları için ayrılan **Allah**'a ulaşmıyor, fakat **Allah** için ayrılan ortaklarına ulaşıyor *(öyle mi?)* Pek de kötü hüküm veriyorlar!

137-Aynı şekilde *(amellerini kendilerine iyi gösterdikleri gibi)*, Ortakları *(putları)*, şirk koşanların çoğuna, onları helake sürüklemek ve dinlerini kendilerine karma karışık kılmak için çocuklarını öldürmelerini de iyi göstermiştir. **Allah** dileseydi bunu yapamazlardı. Öyle ise onları uydurdukları ile baş başa bırak!

138-Onlar *(saçma inançları uyarınca)*, «Bu hayvanlar ve ekinler dokunulmazdır. Bizim istediklerimizden başka hiç kimse onları yiyemez ve bunlar da sırtlarına yük vurulması ve binilmesi yasak hayvanlardır» dediler. Bazı hayvanların *(kesilirken)* üzerlerine **Allah**'ın adını anmazlar, *(Allah'ın emri böyledir diye)* O'na iftira ederler. **Allah** onları yaptıkları bu iftiraldan ötürü cezalandıracaktır.

139-«Bu hayvanların karınlarında olan yavrular yalnız erkeklerimize mahsus olup eşlerimize yasaktır. Ölü doğacak olursa hepsi ona ortak olurlar» derler. **Allah** bu türlü sözlerin cezasını verecektir, şüphesiz O, hikmet sahibidir,

140-Beyinsizlikleri yüzünden, bilgisizce çocuklarını öldürenler ve **Allah**'ın kendilerine verdiği nimetleri **Allah**'a iftira ederek haram sayanlar gerçekten hüsrana uğramışlardır. Onlar şüphesiz sapıtmışlardır ve hidayete erenlerden değillerdir.

141-Çardaklı ve çardaksız bağları inşa eden **Allah**'tır. Tatları çeşitli ekin ve hurmaları, zeytin ve narı, birbirine benzer ve benzemez şekilde yaratan O'dur. Ürün verdiği zaman ürününden yiyin, devşirildiği ve biçildiği gün hakkını verin. İsrif etmeyin; çünkü **Allah** israf edenleri sevmez.

142-Yük taşıyan büyük baş hayvanları da *(kesilirken)* yerlere serilen küçükbaş hayvanları *(da O yaratmıştır)*. **Allah**'ın size verdiği rızıktan yiyin şeytanın adımlarına uymayın, o size apaçık bir düşmandır.

143- *(Allah)* Sekiz çift hayvan *(yaratmıştır)*; koyundan *(dişi ve erkek olmak üzere)* İki ve keçiden *(de dişi ve erkek olmak üzere)* iki. De ki: «İki erkeği mi, yoksa iki dişiyi mi veya o iki dişinin rahimlerinde bulunan yavruları mı *(Allah)* haram kılmıştır? Eğer doğru sözlüler iseniz bana bir ilimle haber verin.»

144- Deveden de *(dişi ve erkek olmak üzere)* İki, sığırdan da *(dişi ve erkek olmak üzere)*

İki (*yaratmıştır*). De ki: İki erkeği mi, yoksa iki dişiyi mi veya o iki dişinin rahimlerinde bulunan yavruları mı haram kılınmıştır? Yoksa **Allah** size bunları tavsiye ettiği zaman siz orada mı idiniz?» Hiç bir bilgiye dayanmaksızın insanları saptırmak için **Allah**'a karşı yalan yere iftira düzenden daha zalim kimdir? Şüphesiz **Allah**, zalimler topluluğunu hidayete erdirmez.

145- De ki: «Bana vahyolunanda; leş veya akıtılmış kan yahut pis olduğunda hiç şüphe olmayan domuz eti ya da günah işlenerek **Allah**'tan başkası adına kesilmiş bir hayvandan başka, yiyecek kimseye haram kılınmış bir şey bulamıyorum. İstemediği halde ve sınırı aşmamak üzere kim (*bunlardan*) yemek zorunda kalırsa (*bilsin ki*) Rabbin bağışlayan ve esirgeyendir.»

146- Yahudilere tınaklı her hayvanı haram kıldık. Sığırlardan ve koyunlardan, sırtlarına veya bağırsaklarına yapışan veya kemiğe karışanlar dışında iç yağlarını da onlara haram kıldık. Bu zulümleri yüzünden onları bu şekilde cezalandırdık. Biz şüphesiz doğru sözlü olanlarız.

147- Seni yalanlarsa, «Rabbimizin rahmeti geniştir; O'nun azabı suçlu topluluktan geri çevrilemez» de.

148- Şirk koşanlar, **Allah** dileseydi babalarımız ve biz şirk koşmazdık ve hiç bir şeyi haram kılmazdık diyecekler; onlardan öncekiler de bizim şiddetli azabımızı tadana kadar böyle yalanlamışlardı. Onlara de ki: «Sizin elinizde açığa çıkaracağınız bir bilgi varsa, o halde çıkarıp gösterin. Siz ancak zanna uyuyorsunuz ve sadece tahminde bulunuyorsunuz.»

149- «Yetkin delil **Allah**'ındır. O dileseydi hepinizi birden hidayete erştirirdi» de.

(Menakib-u İbn-i Megazili s.40 ve 19'da, Enes'in bu ayetin tefsirinde şöyle dediğini nakletmiştir: «Resulullah'ın yanında bulunuyorduk. Ali bin Ebi Talib'i gördüğünde Peygamber şöyle buyurdu: «Ben ve Ali, kıyamet gününde bu ümmetin üzerine yetkin delil ve hüccetiz.»)

150- De ki: «**Allah**'ın bunu haram kıldığına şahitlik edecek şahitlerinizi getirin.» Şahitlik ederlerse, sen onlarla birlikte şahitlik etme. Ayetlerimizi yalanlayanların, ahirete inanmayanların v Rablerine eş koşanların heveslerine uyma.

151- De ki: «Gelin size Rabbinizin haram kıldığı şeyleri söyleyeyim: O'na hiç bir şeyi ortak koşmayın, anaya babaya iyilik yapın, sizin ve onların rızkını veren biz olduğumuz halde yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin, gizli ve açık kötülöklere yaklaşmayın, hak dışında, **Allah**'ın (*öldürülmesini*) haram kıldığı kimseyi öldürmeyin.» **Allah** bunları size düşünesiniz diye buyurmaktadır.

152- Yetimin malına ergenlik çağına erişene kadar en iyi şeklin dışında

yaklaşmayın; ölçüyü ve tartıyı adalet üzere yapın. Biz kişiye ancak gücünün yeteceği kadar yükleriz. Konuştuğunuzda, akraba bile olsa sözünüzde adil olun. **Allah**'ın ahbine vefa gösterin. **Allah** size bunları belki kendinize gelirsiniz diye öğütlemektedir.

153- İşte benim dosdoğru yolum budur; ona tâbi olun. Sizi **Allah** yolundan ayrı düşürecek yollara uymayın. **Allah** size bunları takva sahibi olasınız diye buyurmaktadır.

154- Sonra, iyilik işleyenlere nimeti tamamlamak, her şeyi uzun uzadıya açıklamak, hidayet ve rahmet olmak üzere Musa'ya kitabı verdik. Umulur ki Rablerine kavuşacaklarına inanırlar.

155- İşte bu, indirdiğimiz bereket dolu bir kitaptır; ona uyun ve sakının; umulur ki merhamet olunursunuz.

156- «Bizden önce iki topluluğa kitap indirildi, bizim onların okuduklarından haberimiz yok» demeyesiniz (*diye Kur'an'ı indirdik*).

157- Veya «Bize kitap indirilseydi elbette biz onlardan daha ziyâde hidâyete ermiş olurduk» demeyesiniz diye (*Kur'an'ı indirdik*). İşte size de Rabbinizden açık bir delil, hidayet ve rahmet geldi. **Allah**'ın ayetlerini yalanlayandan ve onlardan yüz çevirenden daha zalim kimdir? Ayetlerimizden yüz çevirenleri, yüz çevirmelerinden ötürü, kötü bir azapla cezalandıracağız.

158- Onlar kendilerine meleklerin gelmesini mi, yoksa Rabbinin (*emrinin*) gelmesini mi, yahut Rablerinden bir takım nişanelerin (*mucizelerin*) gelmesini mi bekliyorlar? Rabbinin bir takım nişaneleri (*mucizeleri*) geldiği gün, bir kimse daha önce inanmamışsa veya imanıyla bir iyilik kazanmamışsa, imanı ona fayda vermez. Onlara, «Bekleyin, doğrusu bizde bekliyoruz» de.

159- Dinlerini parça parça edip fırka fırka olanlar ile senin hiç bir ilişigin olamaz. Onların işi **Allah**'a kalmıştır. Sonra O, işlemekte olduklarını kendilerine haber verecektir.

160- Kim bir iyilikle gelirse, ona on katı verilir; kim de bir kötülükle gelirse ancak misliyle cezalandırılır; onlara haksızlık yapılmaz.

161- De ki: «Rabbim gerçekten beni doğru bir yola hidayet buyurdu; dosdoğru bir dine, **Allah**'ı birleyen İbrahim'in dinine. O, (*asla*) ortak koşanlardan değildi.»

162- De ki: «Namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm, âlemlerin Rabbi **Allah** içindir.»

163- «O'nun hiç bir ortağı yoktur; böyle emrolundum ve ben Müslümanların ilkiyim.»

164- De ki: «Allah her şeyin Rabbi iken O'ndan başka bir Rabb mi arayayım? Hiç bir nefis, kendisinden başkasına bir şey kazanmaz. Günahkâr olan, bir başkasının günah yükünü taşıyamaz. Sonunda dönüşünüz Rabbinizedir. O, size hakkında anlaşmazlığa düştüğünüz şeyleri haber verecektir.»

165- Verdikleriyle denemek için sizi yeryüzünün halifeleri kılan ve kiminizi kiminize derecelerle üstün yapan O'dur. Doğrusu Rabbinin cezalandırması süratlidir. Şüphesiz O bağışlar, merhamet eder.

7. A'raf Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 206 ayettir. 46. ve 48. ayetlerde A'rafta yani cennet ve cehennem ehli arasındaki yüksek bir yerde bulunan insanlardan söz edildiği için sureye bu ad verilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Elif, Lam, Mim, Sad.
- 2- *(Bu)* Kendisiyle insanları uyarman, inananlara öğüt vermek için sana indirilen bir kitaptır. Artık bu hususta *(tebliğ ederken)* göğsünde bir sıkıntı olmasın.
- 3- Rabbinizden size indirilene uyun, O'ndan başka velilere uymayın. Pek az hatırlayıp kendinize geliyorsunuz.
- 4- Biz nice ülkeleri yok etmişizdir; azabımız onlara geceleyin ya da öğlen vakti uyurlarken geliverdi.
- 5- Azabımız kendilerine geldiğinde, «Bizler, gerçekten zalimlerdik!» demekten başka bir yakarışları olmadı.
- 6- Hiç şüphesiz kendilerine peygamber gönderilenlere soracağız ve kesinlikle peygamberlere de soracağız.
- 7- Hiç şüphesiz tam bir ilimle kendilerine *(yaptıklarını)* anlatacağız ve biz *(onlardan asla)* uzak değildik.
- 8- O gün *(amelleri tartacak)* tartı haktır. Tartılan ağır gelenler, işte onlar kurtulanlardır.

9- Tartıları hafif gelenler, ayetlerimize yaptıkları zulümlerden ötürü kendilerini hüsrana sokanlardır.

10- Sizi yeryüzüne yerleştirdik ve orada sizin için geçim kaynakları karar kıldık. Öyleyken pek az şükrediyorsunuz.

11- Hiç şüphesiz sizi yarattık, sonra şekil verdik ve sonra da meleklerle, «Âdem'e secde edin» dedik. İblis'ten başka hepsi secde etti. O, secde edenlerden olmadı.

12- Allah, «Sana emrettiğimde, seni secde etmekten alıkoyan neydi?» dedi. «Ben ondan üstünüm; beni ateşten, onu çamurdan yarattın» dedi.

13- Ona, «Öyleyse in oradan! Orada büyüklük taslaman senin haddin değildir. Hemen çık. Gerçekten sen, aşağılıklardansın.» dedi.

14- (iblis) İnsanların tekrar dirilecekleri güne kadar, bana mühlet ver dedi.

15- (Allah,) «Sen mühlet verilenlerdensin» dedi.

16- (iblis,) «Beni azdırdığın için, mutlaka onlar için (*sapsınlar diye*) senin doğru yolunun üstüne oturacağım» dedi.

17- «Sonra önlerinden, artlarından, sağ ve sollarından onlara sokulacağım ve çoğunu sana şükredenlerden bulamayacaksın» dedi.

18- Allah, «Yerilmiş ve kovulmuş olarak oradan çık; hiç şüphesiz insanlardan sana kim uyarsa, hepinizi cehenneme dolduracağım» dedi.

19- «Ey Âdem! Sen ve eşin cennette kalın ve istediğiniz yerden yiyin, yalnız şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zalimlerden olursunuz.»

20- Şeytan, kendilerinden örtülmüş olan ayıp yerlerini kendilerine göstermek için onlara vesvese verdi: «Rabbimizin sizi bu ağaçtan menetmesi iki melek olmanızı veya burada temelli kalmanı önlemek içindir.»

21- «Doğrusu ben sizin iyiliğinizi isteyenlerdenim» diye ikisine yemin etti.

22- Böylece onları aldatarak (*makamlarından*) düşürdü. Ağaçtan tattıklarında kendilerine ayıp yerleri göründü, cennet yapraklarıyla üzerlerini örtmeğe koyuldular. Rableri onlara, «Ben ağaçtan menetmemiş miydim? Şeytanın size apaçık bir düşman olduğunu söylememiş miydim? Diye seslendi.

23- Her ikisi, «Rabbimiz! Kendimize zulmettik; bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen biz hüsrana uğrayanlardan oluruz» dediler.

24- «Birbirinize düşman olarak inin, yeryüzünde belli bir zamana kadar sizin

için bir yerleşim ve geçim vardır.»

25- «Orada yaşar, orada ölür ve oradan (*dirilip*) çıkarılırsınız» dedi.

26- Ey Âdemoğulları! Şüphesiz ayıp yerlerinizi örtecek elbise ve sizi süsleyecek giysi gönderdik. Takva örtüsü ise bunlardan daha hayırlıdır, bunlar **Allah**'ın ayetlerindedir. Umulur ki öğüt alırlar.

27- Ey Âdemoğulları! Şeytan ayıp yerlerini kendilerine göstermek için elbiselerini soyarak ananızı babanızı cennetten çıkardığı gibi sizi de fitneye düşürmesin. Sizin onları görmediğiniz yerlerden, o ve taifesi sizi görürler. Biz şeytanları, iman etmeyenlere veliler (*hâkimler*) kılmışızdır.

28- Onlar bir kötülük yaptıkları zaman, «Babalarımızı bu yolda bulduk, **Allah** da bize bunu emretti» derler. De ki: «**Allah** kötülüğü emretmez. **Allah**'a karşı bilmediğiniz şeyi mi söylüyorsunuz?»

29- De ki: «Rabbim adaleti emretti; her secde yerinde yüzünüzü O'na doğrultun ve dini yalnız kendisine has kılarak O'na dua edin. Başlangıçta sizi yarattığı gibi (*O'na*) döneceksiniz.»

30- **Allah** insanlardan bir takımını hidayete erdirdi, fakat bir takımı da sapıklığı hak etti; çünkü bunlar **Allah**'ı bırakıp şeytanları veliler edindiler ve (*buna rağmen*) hidayete ermiş olduklarını sanıyorlar.

31- Ey Âdemoğulları! Her mescit yerinde ziynetinizi (*üzerinize*) alıveriniz. Yiyin, için; fakat israf etmeyin. Çünkü **Allah** israf edenleri sevmez.

32- De ki: «**Allah**'ın kulları için yarattığı ziynet ve temiz rızıkları haram kılan kimdir?» (*Ayrıca*) De ki: «Bunlar, dünya hayatında iman edenlerindir (*ama diğerleri de istifade edebilirler*); kıyamet gününde ise yalnız onlar içindir.» Bilen kimseler için ayetlerimizi böylece uzun uzun açıklıyoruz.

33- De ki: «Rabbim sadece açık ve gizli kötülükleri, günahı, haksız yere saldırıyı, hakkında hiç bir delil indirmedığı şeyi **Allah**'a ortak koşmanızı ve **Allah**'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.»

34- Her ümmet için belirli bir süre vardır; vakitleri dolunca (*artık ondan*) ne bir saat gecikebilir, ne de öne geçebilirler.

35- Ey Âdemoğulları! Size aranızdan ayetlerimizi okuyan peygamberler geldiğinde, kim (*muhalefetten*) sakınır ve kendini ıslah ederse, işte onlara ne korku vardır ve ne de onlar üzüleceklerdir.

36- Ayetlerimizi yalanlayıp onlara karşı büyüklük taslayanlar, işte onlar ateş ehlidirler, onda temelli kalacaklardır.

37- Allah'a karşı yalan uyduran veya ayetlerini yalan sayandan daha zalim kimdir? Yazılmış (*takdir edilmiş*) payları kendilerine erişir. Sonunda elçilerimiz canlarını almak üzere geldiklerinde onlara, «Allah'tan başka taptıklarınız nerede.» diye sorarlar. Onlar ise «bizi (*yiüzüstü*) bırakıp kayboldular» derler. Böylece kâfir olduklarına kendi aleyhlerine şahitlik ederler.

38- Allah, «Sizden önce geçmiş cin ve insan ümmetleriyle beraber ateşe girin» der. Her ümmet (*ateşe*) girdikçe kendi kardeşine (*yoldaşına*) lanet eder. Hepsi birbiri ardından ateşte toplanınca, sonrakiler (*uyanlar*), öncekiler (*önderleri*) için, «Rabbimiz! Bizi saptıranlar işte bunlardır, onlara ateş azabını kat kat ver!» derler. Allah, «Hepinizin kat kattır, ama bilmezsiniz» der.

39- Öncekiler (*önderler*) sonrakilere (*kendilerine uyanlara*), «Sizin bizden bir üstünlüğünüz yoktur, kazandığınıza karşılık tadın azabı» derler.

40- Doğrusu ayetlerimizi yalan sayıp, onlara karşı büyüklük taslayanlara göğün kapıları açılmaz; halat (*veya deve*) iğnenin deliğinden geçmedikçe cennete de giremezler. Suçluları böyle cezalandırırız.

41- Onlar için cehennemden bir yatak ve üstlerine de (*ateşten*) örtüler vardır. Zalimleri böyle cezalandırırız.

42- İman edip iyi amellerde bulunanlar (*var ya*), biz hiç kimseye gücünün yeteceğinden fazla yük yüklemeyiz. İşte onlar cennet ehlidir. Orada onlar ebedî kalacaklar.

43- Biz onların göğüslerinde kinden ne varsa çekip almışızdır. Altlarından da ırmaklar akar. Derler ki: «Bizi buna ulaştıran Allah'a hamd olsun. Eğer Allah bize hidayet vermeseydi, biz hidayete erişmezdik. Şüphesiz Rabbimizin elçileri hak ile geldiler.» Onlara: «İşte bu, yapmakta olduklarınıza karşılık olarak mirasçı kılındığınız cennettir» diye seslenilir.

44- Cennet ehli, ateş ehline, «Biz Rabbimizin bize vaat ettiğini gerçek bulduk, siz de Rabbinizin vaat ettiğini gerçek buldunuz mu?» diye seslenirler. (*Onlar,*) «Evet» derler. Aralarında bir münadi, «Allah'ın laneti zalimlerin üzerine olsun» diye seslenir.

45- Onlar Allah yolundan alıkoyar ve onu eğri büğrü olarak (*göstermek*) isterler ve onlar ahireti inkâr edenlerdir.»

46- İki taraf (*cennet ve cehennem ehli*) arasında bir engel (*yüksekçe burç*) ve A'raf (*bu burcun yüksek tepeleri*) üzerinde her iki tarafı da simalarından tanıyan kimseler (*Peygamber ve Ehl-i Beyt'i*) vardır. Henüz cennete girmemiş, fakat girmeyi şiddetle arzulayan cennetliklere «Selam (*esenlik*) size» diye seslenirler.

(Sevaik'ul Muhrike s.101'de İbn-i Hacer (Şafii), Sa'lebi'nin tefsirinden naklen İbn-i Abbas'ın bu ayetin tefsirinde şöyle dediğini rivayet etmektedir: «A'raf sırat köprüsünün üstünde olan yüksek bir dağdır. O dağın üzerinde Abbas, Hamza ve Ali bin Ebi Talib ve Cafer-i Tayyar dururlar. Kendilerini sevenleri yüzlerinin (nurundan) beyazlığından ve kendilerine buğz edenleri ise yüzlerinin kara olmasından tanırlar.» İmam Cafer Sadık ise şöyle buyurmuştur: «A'raf üzerinde duracak olanlar Ehl-iBeyt imamlarıdır»)

47- (A'raf ehli kimselerin) Gözleri, ateş ehli tarafına çevrildiği zaman, «Rabbimiz! Bizi zalimlerle beraber kılma» derler.

48- Araf ehli, simalarından tanıdıkları (zalim) kimselere, «Topladığınız şeyler ve büyüklük taslamalarınız size fayda vermedi» diye seslenirler.

(Yenabi'ul Mevedde s.452 ve Şevahid'ut Tenzil c.1 s.199'da yer aldığına göre Selman Farisi şöyle demiştir: «Hz. Muhammed'in İmam Ali'ye defalarca şöyle buyurduğunu duydum: «Ey Ali sen ve senin vasilerin (imamlar) cennet ve cehennem arasında Araf ehlisiniz. Sizi tanıyanlar ve sizin tanıdığınız (velayetinizi kabul eden kimseler) cennete girebilecek ve cehenneme de ancak sizi inkâr edenler ve sizin inkâr ettikleriniz girecektir.»)

49- (Ey zalimler!) «Allah'ın asla rahmetine erdirmeyeceğine yemin ettiğiniz (müminler) bunlar mıydı? (O halde zalimlerin isteklerinin aksine, ey cennet ehli kimseler!) «Cennete girin; size ne korku vardır, nede siz üzüleceksiniz.»

50- Ateş ehli olanlar cennet ehline, «Bize bira su veya Allah'ın size verdiği rızıktan akıtın» diye seslenirler. Onlar ise, «Doğrusu Allah kâfirlere her ikisini de haram kılmıştır» derler.

51- Onlar (kâfirler) ki, dinlerini bir oyalanma oyun (konusu) edinmişlerdir ve dünya hayatı onları aldatmıştır. Onlar, bu günleriyle karşılaşmayı unuttukları ve bizim ayetlerimizi bilerek inkâr ettikleri gibi, biz de bugün onları unuturuz.

52- Hiç şüphesiz biz onlara ilim üzere açıkladığımız bir kitap getirdik; bu kitap iman eden bir topluluk için bir hidayet ve rahmettir.

53- Onun (Kur'an'ın) haber verdiği (gerçek) şeylerin ortaya çıkışından başka bir şey mi bekliyorlar? Onun haber verdiği şeylerin ortaya çıktığı gün, önceleri onu unutmuş olanlar, «Rabbimizin peygamberleri şüphesiz bize gerçeği getirmişti, şimdi bize şefaahat edecek şefaahatçiler var mıdır? Yahut (imkân varsa) geriye çevrilsek de yaptığımız (kötü) şeylerden başka (iyi) şeyler yapsak» derler. Doğrusu onlar kendilerini hüsrana uğratmışlardır, uyarmakta oldukları şeyler de kendilerinden uzaklaşıp gitmiştir.

54- Şüphesiz Rabbiniz; gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra egemenlik tahtına kurulan, geceyi, durmadan kendisini kovalayan gündüze bürüyüp örten, güneş, ay ve yıldızlar emrine boyun eğmiş durumda yaratan Allah'tır. İyi biliniz

ki yaratma ve emir O'nundur. Âlemlerin Rabbi olan Allah pek de yücedir.

55- Rabbinize yalvara yakara ve gizlice dua edin. Doğrusu O aşırı gidenleri sevmez.

56- Islah edilmesinden sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Allah'a korku ve ümitle yalvarıp yakarın. Doğrusu Allah'ın rahmeti ihsan sahiplerine yakındır.

57- Rahmetinin önünde rüzgârları bir müjde olarak gönderen O'dur. Bunlar yüklü bulutları kaldırıp yüklendiğinde, onları (*kuraklıktan*) ölmüş bir beldeye sürükleyiveririz ve bununla oraya su indiririz de böylece onunla bütün ürünlerden çıkarırız. İşte biz, ölüleri de böyle diriltip çıkarırız. Umulur ki kendinize gelirsiniz.

58- İyi toprak Rabbinin izniyle bitki verir, çorak toprak ise faydasız bir bitki çıkarır. İşte biz şükreden bir topluluk için ayetleri böyle çeşitli biçimlerde açıklıyoruz.

59- Hiç şüphesiz Nuh'u kavmine gönderdik. «Ey kavmim! Allah'a ibadet edin, O'ndan başka ilâhınız yoktur; doğrusu sizin için büyük günün azabından korkuyorum» dedi.

60- Kavminin ileri gelenleri, «Biz senin apaçık bir sapıklıkta olduğunu görüyoruz» dediler.

61- «Ey kavmim! Bende bir sapıklık yoktur, ancak ben âlemlerin Rabbinden bir elçiyim» dedi.

62- «Rabbimin sözlerini size bildiriyor, sizin iyiliğinizi diliyorum. Allah tarafından, sizin bilmediğiniz şeyleri biliyorum.»

63- «Sakınmanızı ve böylece merhamete uğramanızı sağlamak üzere sizi korkutup uyarmak için aranızdan birine Rabbinizden bir hatırlatma gelmesine mi şaşıyorsunuz?» dedi.

64- Onu yalanladılar; biz de onu ve gemide beraberinde olanları kurtardık, ayetlerimizi yalan sayanları suda boğduk. Şüphesiz onlar basiretleri körelmiş bir topluluk idiler.

65- Ad kavmine de kardeşleri Hûd'u gönderdik «Ey kavmim! Allah'a ibadet edin ve (*bilin ki*) O'ndan başka ilâh yoktur; hala sakınmaz mısınız?» dedi.

66- Kavminin önde gelenlerinden küfre sapanlar, «Biz senin bir beyinsizlik içinde olduğunu görüyor ve seni yalancılardan sanıyoruz» dediler.

67- «Ey kavmim! Bende beyinsizlik yok ben âlemlerin Rabbinin elçisiyim.»

68- «Size Rabbimin buyruklarını tebliğ ediyorum. Ben sizin için güvenilir bir öğütçüyüm.»

69- Sizi korkutup uyarmak için aranızdan birine, Rabbinizden bir hatırlatma gelmesine mi şaşıyorsunuz? (*Allah'ın*) Nuh kavminden sonra sizi halifeler kıldığını ve yaratılıştaki gelişiminizi arttırdığını (*iri kıyım yarattığını*) hatırlayın. Öyleyse **Allah'**ın nimetlerini hatırlayın; umulur ki kurtuluşa erişirsiniz.»

70- «Bize yalnız **Allah'**a ibadet etmemizi, babalarımızın taptıklarını bırakmamızı söylemek için mi geldin? Eğer gerçekten doğru sözlülerden isen, bize vaat ettiğin şeyi getir» dediler.

71- «Hiç şüphesiz artık Rabbinizin azap ve öfkesini hak ettiniz. **Allah'**ın hiç bir delil indirmedigi, isimlerini de siz ve babalarımızın koyduğu putlar hakkında mı benimle tartışıyorsunuz? Bekleyin, doğrusu ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim» dedi.

72- Biz rahmetimizle Hûd'u ve beraberinde bulunanları kurtardık, âyetlerimizi yalanlayıp da iman etmeyenlerin ise kökünü kestik.

73- Semud kavmine de kardeşleri Salih'i gönderdik. Dedi ki: «Ey kavmim! **Allah'**a ibadet edin, sizin için O'ndan başka ilâh yoktur. Rabbinizden size bir belge (*mucize*) geldi: **Allah'**ın bu dişi devesi size bir delildir. Onu bırakın da **Allah'**ın toprağında otlasın; ona kötülük etmeyin, yoksa elem verici azaba uğrarsınız.»

74- «(*Allah'ın*) Ad kavminden sonra sizi halifeler kıldığını ve sizi yeryüzünde (*güç ve servetle*) yerleştirdiğini hatırlayın. Böylece yeryüzünün düzlüklerinde köşkler kuruyor, dağlardan evler yontuyordunuz. Şu halde **Allah'**ın nimetlerini hatırlayın da yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın.»

75- Kavminin büyüklük taslayan ileri gelenleri, aralarından iman eden zayıf bırakılmış kimselere, «Salih'in Rabbi tarafından gönderildiğini sahiden biliyor musunuz?» dediler. Onlar da, «Doğrusu onun gönderildiği şeye iman ettik» dediler.

76- Büyüklük taslayanlar, «Sizin iman ettiğinizi, biz inkâr ediyoruz» dediler.

77- Böylece dişi deveyi kesip devirdiler, Rablerinin buyruğuna baş kaldırdılar, «Ey Salih! Eğer sen peygambersen, bize vaat ettiğin şeyi (*azabı*) getir» dediler.

78- Bu yüzden onları şiddetli bir sarsıntı tuttu ve evlerinde diz üstü çökuverdiler.

79- Bunun üzerine Salih de onlardan yüz çevirdi ve «Ey kavmim! Ben size Rabbimin mesajını tebliğ ettim, iyiliğinize size öğütler verdim. Lakin siz, iyiliğinize öğüt verenleri sevmediniz» dedi.

80- Lut'uda gönderdik; hani kavmine «Âlemlerden hiç kimsenin sizden önce yapmadığı pek çirkin bir işi mi yapıyorsunuz?» dedi.

81- «Siz kadınları bırakıp erkeklere yaklaşıyorsunuz. Doğrusu siz, ölçüyü aşan (*azgın*) bir kavimsiniz.»

82- Kavminin cevabı sadece, «Onları kasabanızdan çıkarın; şüphesiz onlar temizlik gösterişinde bulunan insanlardır» demek oldu.

83- Bunun üzerine biz, karısı dışında onu ve ailesini kurtardık; O (*karısı*) ise (*helake uğrayanlar arasında*) geride kalanlardandı.

84- Ve üzerlerine (*taştan*) yağmur yağdırdık! Suçluların sonunun nasıl olduğuna bir bak!

85- Medyen halkına da kardeşleri Şuayb'ı gönderdik, dedi ki: «Ey kavmim! **Allah**'a ibadet edin, sizin için O'ndan başka ilâh yoktur. Rabbinizden size bir belge geldi. Ölçü ve tartıyı tam yapın, insanların eşyasını eksik vermeyin, düzelttikten sonra yeryüzünde bozgunculuk etmeyin; iman etmişseniz bilin ki, bunlar sizin için hayırlıdır.»

86- «Bütün yol başlarında pusu kurup iman edenleri tehditle **Allah** yolundan alıkoymayınız, bu yolu eğri göstermeye yeltenmeyiniz. Sayıca azken, **Allah**'ın sizi çoğalttığını hatırlayınız. Bozgunculuk çıkarıcıların nasıl bir sona uğradıklarına bir bakın.»

87- «İçinizde madem benimle gönderilene iman eden bir topluluk ve inanmayan bir topluluk var, o halde **Allah**'ın aramızda hükmünü bildirmesine kadar sabredin. **Allah** hükmedenlerin en iyisidir.

88- Kavminin büyüklük taslayan ileri gelenleri, «Ey Şuayb! Ya dinimize dönersiniz, ya da şüphesiz seni ve iman edenleri, seninle beraber kasabamızdan çıkarırız» dediler. Şuayb, «(*Dininizi*) İstemese de mi?» dedi.

89- «**Allah** bizi dininizden kurtardıktan sonra ona dönecek olursak, doğrusu **Allah**'a karşı yalan uydurmuş oluruz. Rabbinizin dilemesi bir yana, dininize dönmek bize yakışmaz. Rabbinizin ilmi her şeyi kuşatmıştır. Biz yalnız **Allah**'a tevekkül ettik. Rabbiniz! Bizimle kavmimiz arasında sen hak ile hüküm ver, sen hükmedenlerin en hayırlısıdır.»

90- Kavminden küfre sapanların elebaşları, «Şuayb'a uyacak olursanız, şüphesiz hüsrana uğrayanlardan olursunuz» dediler.

91- Bu yüzden onları bir sarsıntı tuttu ve evlerinde diz üstü çöktürdiler.

92- Şuayb 'ı yalanlamakta olanlar, sanki orada hiç yaşamamışlar gibi oldular.

Şuayb'ı yalanlamakta olanlar, asıl büyük hüsrana uğrayanlar oldular.

93- Şuayb (*azap indikten sonra cansız bedenlerini görünce*) onlardan yüz çevirdi ve «Ey kavmim! Hiç şüphesiz Rabbimin sözlerini size bildirdim ve iyiliğinizi dileyerek sizlere öğüt verdim. Kâfir topluluk için niçin üzüleyim?» dedi.

94- Biz hangi memlekete bir peygamber gönderdiysek onun halkı yalvarıp yakarsınlar diye, mutlaka onları dayanılmaz bir zorluk (*yoksulluk*) sıkıntıyla yakalayivermişizdir.

95- Sonra kötülüğü (*darlığı*) değiştirip yerine iyilik (*bolluk*) getirdik. Nihayet çoğaldılar ve balarımız da böyle sıkıntı ve sevinç yaşamışlardı dediler. Biz de onları, kendileri farkına varmadan ansızın yakaladık.

96- Eğer kasabaların halkı iman etmiş ve sakınmış olsalardı, onlara göğün ve yerin bolluklarını verirdik. Ama yalanladılar; bu yüzden onları, yaptıkları sebebiyle kısıvrak yakalayiverdik.

97- Kasabaların halkı geceleyin uyurlarken, azabımızın kendilerine gelmesinden güvende midirler?

98- Yahut kasabaların halkı, kuşluk vakti eğlenirken azabımızın kendilerine gelmesinden güvende midirler?

99- Onlar Allah'ın düzeninden güvende midirler? Allah'ın düzeninden ancak hüsrana uğrayan topluluk güvende olur.

100- Sahiplerinden sonra yeryüzüne mirasçı olan kimseleri, hâlâ şu (*gerçekler*) hidayete erdirmemi ki eğer biz dilersek onları da günahları sebebiyle musibetlere uğratarız ve kalplerini mühürleriz de artık bir şey duyamazlar.

101- İşte bunlar sana haberlerini anlattığımız kasabalardır. Hiç şüphesiz onlara peygamberler apaçık belgeler getirdi; önceden yalanladıklarından ötürü inanamadılar. Allah kâfirlerin kalplerini işte böyle mühürler!

102- Onların çoğunda söze bağlılık bulmadık, gerçekten çoğunu fasıklar olarak bulduk.

103- Sonra onların ardından Musa'yı, ayetlerimizle Firavun ve önde gelen çevresine gönderdik. Ayetlerimize karşı zulmettiler. Bozguncuların sonunun nasıl olduğuna bir bak!

104- Musa, «Ey Firavun! Ben âlemlerin Rabbinden (*gönderilme bir*) elçiyim» dedi.

105- «Bana Allah'a karşı ancak gerçeği söylemek yaraşır. Size Rabbinizden bir

mucize getirdim. O halde İsrail oğullarını benimle beraber (*vaat edilmiş topraklara*) gönder.»

106- Firavun, «Bir mucize getirdiysen ve doğru sözlülerden isen onu getir (*de bir bakalım*)» dedi.

107- Musa, asasını yere atar atmaz apaçık bir ejderha oluverdi.

108- Elini çıkardı, (*bir de ne görsün*) bakanlara bembeyaz (*oluverdi*)!

109- Firavun kavminin ileri gelenleri, «Doğrusu bu bilgin bir sihirbazdır» dediler.

110- «Sizi memleketinizden çıkarmak istiyor, görüşünüz nedir?»

111- «Ona ve kardeşine mühlet ver; şehirlere (*tüm sihirbazları*) toplayıcılar gönder.» dediler.

112- «Bütün bilgin sihirbazları sana getirsinler.»

113- Sihirbazlar Firavun'a geldi. «Yenecek olursak bize şüphesiz bir mükâfat var değil mi?» dediler.

114- Dedi ki: «Evet, (*O zaman*) siz yakın kılınanlardan olursunuz.»

115- Dediler: «Ey Musa, sen mi (*asanı*) atacaksın, yoksa atanlar biz mi olalım?»

116- (*Musa:*) «Siz atın» dedi. Sihirbazlar (*asalarını*) atınca insanların gözlerini büyülediler, onları ürküttüler ve büyük bir sihir yaptılar.

117- Biz de Musa'ya, «Asanı atıver» dedik, O'da atıverdi; birdenbire onların uydurduklarını yutmaya başladı.

118- Böylece gerçek ortaya çıktı, onların yaptıkları boşa gitti.

119- İşte orada yenildiler, küçük düşenler olarak geri döndüler.

120- Sihirbazlar ise secdeye kapandılar.

121- «Âlemlerin Rabbine iman ettik» dediler.

122- «Musa ve Harun'un Rabbine»

123- Firavun dedi ki: «Ben size izin vermeden mi O'na iman ettiniz? Doğrusu bu, halkı şehirden çıkarmak için düzdüğünüz bir hiledir; ama yakınca (*başınıza neler geleceğini*) bileceksiniz!»

124- «Hiç şüphesiz ellerinizi ayaklarınızı çaprazlama keseceğim, sonra da

hepinizi asacağım»

125- Onlar da, «Doğrusu biz Rabbimize doğru dnenleriz» dediler.

126- «Sen sadece Rabbimizin ayetleri geldiğinde onlara iman ettiğimiz için bizden o alıyorsun. Rabbimiz! Bize sabır ver ve canımızı Müslümanlar olarak al»

127- Firavun kavminin ileri gelenleri, «Musa'yı ve kavmini yeryüzünde bozgunculuk yapsınlar, seni ve ilahlarını bıraksınlar diye mi koyuveriyorsun?» dediler. Firavun, «Onların erkek evlatlarını öldürüp, kız çocuklarını sağ bırakacağız. Elbette biz onları ezecek stnlkteyiz» dedi.

128- Musa kavmine, «Allah'tan yardım dileyin ve sabredin; yeryüzü şüphesiz Allah'ındır, kullarından dilediğini ona mirasçı kılar; sonuç takva sahipleri-nindir» dedi.

129- (Kavmi,) «Sen bize gelmeden önce de geldikten sonra da eziyet çektik» dediler. Musa da, «Rabbinizin düşmanlarınızı yok etmesi, yeryüzünde sizi onların yerine geçirmesi ve böylece nasıl amel edeceğinize bakması umulur» dedi.

130- Hiç şüphesiz biz de Firavun ailesini ders alsınlar diye, yıllarca kuraklığa ve ürün kıtlığına uğrattık.

131- Onlara bir iyilik geldiği zaman, «Bu bizim için» derlerdi; onlara bir kötülük de isabet ettiğinde (bunu da) Musa ve beraberindekilerin bir uğursuzluğu olarak yorumlardı. Haberiniz olsun, Allah katında asıl uğursuz olanlar kendileridir; ama onların çoğu bilmezler.

132- (Firavun ailesi,) «bizi büyülemek için ne mucize gösterirsen göster, sana iman edecek değiliz» dediler.

133- Biz de ayrı ayrı mucizeler olarak onların üzerine tufan, ekirge, buğday güvesi, kurbağalar ve kan gönderdik; yine de büyüklük tasladılar ve suçlu bir topluluk oldular.

134- Azap başlarına çökünce, «Ey Musa! Rabbine, sana verdiği söze göre bizim için yalvar. Bizden azabı kaldırırsan, şüphesiz sana iman edeceğiz ve İsrail oğullarını seninle beraber (vaat edilmiş topraklara) göndereceğiz» dediler.

135- Azabı belli bir müddet için (iman etmeleri şartıyla) zerlerinden kaldırıncaya, o mddete eriştiklerinde hemen sözlerinden caydılar.

136- Biz de onlardan intikam aldık; dolayısıyla ayetlerimizi yalan saydıkları ve onlardan gafil oldukları için onları denizde boğduk.

137- Zayıf bırakılanları, bereketlendirdiğimiz yerin doğularına ve batılarına mirasçı kıldık. Rabbinin İsrail oğullarına verdiği güzel söz, sabırlarına karşılık yerine geldi. Firavun ve kavminin yaptığını ve yükselttiklerini yıktık.

138- İsrail oğullarının denizden geçmelerini sağladık. Putlara saygıyla tapınmakta olan bir topluluğa rastladılar. «Ey Musa! Bunların birçok ilahları olduğu gibi sen de bize bir ilah yap» dediler, Musa, «Doğrusu siz bilgisiz bir topluluksunuz dedi.

139- «Şüphesiz içinde buldukları şey (*putperestlik*) yok olacak ve işledikleri boşa gidecektir.»

140- «O sizi âlemlere üstün kılmışken, ben size Allah'tan başka bir ilah mı arayacağım?» dedi.

141- Hani size dayanılmaz işkenceler yapan, kızlarınızı sağ bırakıp erkek çocuklarınızı öldüren Firavun ailesinden sizi kurtardık. Bunda Rabbinizden sizin için büyük bir imtihan vardı.

142- Musa ile otuz gece sözleştik ve ona bir on daha ekleyerek tamamladık. Böylece Rabbinin belirlediği süre, kırk gece olarak tamamlanmış oldu. Musa, kardeşi Harun'a, «Kavmimde benim yerime geç, ıslah et ve bozguncuların yoluna tabi olma» dedi.

143- Musa, tayin ettiğimiz yere gelip Rabbi onunla konuşunca, «Rabbim! Bana kendini göster, sana bakayım» dedi. Allah, «Sen beni göremezsin, ama dağa bak; eğer o yerinde kalırsa sen de beni görürsün» dedi. Rabbi dağa tecelli edince onu yerle bir etti ve Musa da baygın düştü. Ayılınca, «Yarabbi! Sen münezzehsin, sana tövbe ettim, ben iman edenlerin ilkiyim» dedi.

144- (Allah) «Ey Musa! Sana verdiğim risaletimle ve seninle konuşmamla seni insanlar üzerinde seçkin kıldım. Sana verdiklerimi al ve şükredenlerden ol» dedi.

145- Ona levhalarda her şeyden bir öğüt yazdık ve her şeyi uzun uzadıya açıkladık. «Onlara sıkıca sarıl, kavmine de emret de en güzel şekilde tutsunlar. Size Allah'a karşı gelenlerin yurdunu yakında göstereceğim (*dedik*).»

146- Yeryüzünde haksız yere büyüklük taslayanları, ayetlerimden yüz çevirteceğim. Onlar bütün ayetleri görseler yine de iman etmezler. Doğru yolu görseler, yol olarak benimsemezler. Ama azgınlık yolunu görseler, hemen onu yol edinirler. Bu, onların ayetlerimizi yalan saymaları ve onlardan gafil olmaları dolayısıyladır.

147- Ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalan sayan kimselerin işleri boşa gitmiştir. Onlar işlediklerinin karşılığında başka bir şeyle mi cezalandırılırlar?

148- (*Tûr'a giden*) Musa'nın arkasından, ziynet takımlarından, böğüren bir buzağı heykeli yaparak onu ilah edindiler. O buzağının kendileriyle konuşmadığını ve onları bir yola hidayet etmediğini görmediler mi? Onu ilah edindiler ve (*gerçekten de onlar*) zalim idiler.

149- (*Yanlışlıkları*) Ellere geçince ve sapıtmış olduklarını gördüklerinde, «Eğer Rabbimiz acımaz ve bizi bağışlamazsa, şüphesiz hüsrana uğrayanlardan oluruz» dediler.

150- Musa, kavmine, kızgın ve üzgün olarak dönünce, «Benim arkamdan ne kötü olmuşsunuz! Rabbinizin emrinin çabucak gelmesini mi istiyorsunuz?» dedi. Levhaları attı ve kardeşinin başından tutup kendine doğru çekti. Harun, «Ey annem oğlu! Bu kavim beni cidden zayıf gördüler ve nerede ise beni öldüreceklerdi. Sen de düşmanları bana güldürme ve beni bu zalim kavimle beraber tutma!» dedi.

151-Musa, «Rabbim! Beni ve kardeşimi bağışla bizi rahmetine kat, sen merhametlilerin en merhametlisisin» dedi.

152-Buzağıyı (*ilah olarak*) benimseyenler Rablerinin öfkesine ve dünya hayatında alçaklığa uğrayacaklardır, iftira edenleri böyle cezalandırırız.

153-Kötülük işleyin ardından tövbe edenler ve iman edenler (*bilsinler ki*) Rabbin, bunun ardından şüphesiz bağışlayan ve merhamet edendir.

154-Musa'nın öfkesi yatışınca, (*attığı*) levhaları yerden aldı. Bu levhalarda Rablerinden korkanlar için bir hidayet ve rahmet vardı.

155-Musa, belirlediğimiz buluşma zamanı için kavminden yetmiş kişi seçti; onları sarsıntı tutunca dedi ki: «Rabbim! Dileseydin daha önce beni ve onları yok ederdin, aramızdaki beyinsizlerin yaptıklarından ötürü bizi yok eder misin? Bu, senin imtihanından başka bir şey değildir; bununla dilediğini saptırır, dilediğini hidayete erdirirsin. Bizim velimiz sensin, bizi bağışla, bize merhamet et. Sen bağışlayanların en iyisisin.»

156- «Bu dünyada ve ahirette bizim için iyilik yaz; şüphesiz biz sana yöneldik» dedi. **Allah** dedi ki: «Azabımı dilediğim kimseye uğrattırım, rahmetim her şeyi kaplamıştır; rahmetimi takva sahiplerine, zekât verenlere ve ayetlerimize iman edenlere yazacağız.»

157-Onlar yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları o elçiye, ümmi nebiye uyarlar. O elçi, kendilerine iyiliği emreder ve onları kötülükten

sakındırır. Temiz şeyleri kendilerine helal, pis şeyleri ise haram kılar. Onların ağır yüklerini ve sırtlarındaki zincirleri indirir, o peygambere iman eden, hürmet eden, yardım eden, onunla gönderilen nura uyanlar (*yok mu*) işte onlar kurtuluşa erenlerdir»

158- De ki: «Ey insanlar, ben **Allah**'ın sizin hepinize gönderdiği bir elçisiyim. Göklerin ve yerin mülkü yalnız O'nundur. O'ndan başka ilah yoktur, O diriltir ve öldürür. Öyleyse **Allah**'a ve ümmi peygamberine iman edin. O da **Allah**'a ve O'nun sözlerine iman etmektedir. Ona iman edin; umulur ki hidayete ermiş olursunuz.»

159- Musa'nın kavminden, hakka hidayet eden ve hak ile adalette bulunan bir topluluk vardır.

160- Biz İsrail oğullarını ayrı ayrı oymaklar olarak on iki topluluk (*ümme*) olarak ayırdık. Kavmi kendisinden su istediğinde Musa'ya, «Asanla taşa vur» diye vahyettik; ondan on iki pınar fişkırdı. Herkes içeceği yeri belledi. Bulutla üzerlerine gölge yaptık, onlara kudret helvası ve bildircin indirdik. «Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlardan yiyin (*dedik*).» Onlar, (*nankörlük etmekle*) bize değil, aslında kendilerine zulmediyorlardı.

161- Hani onlara denilmişti ki: «Şu şehirde (*Beyt'ul Mukaddes'te*) oturun, dilediğiniz gibi yiyin. Günahlarımızı dök» deyin ve kapısından secde ederek girin. Biz de böylece hatalarımızı bağışlayalım. İhsan edenlere elbette daha da arttıracamız.»

(Mecme'uz Zevaid c.9 s153'te Hafız Heysemi'nin (Şafii) nakline göre Hz. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: «Ehl-i Beyt'imizin sizin aranızdaki misali, israil oğullarının Hitte kapısı gibidir Kim o kapıdan girerse Allah onu bağışlar.» Kenz'ul Ummal c.6 s.153'te Muttaki Hindi'nin nakline göre ise Hz. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: «Ali bin Ebi Talib Hitte kapısıdır. Kim o kapıdan girerse mümin olur ve kim de o kapıdan çıkarsa kâfir olur.»)

162- Onların zulmedenleri, kendilerine söylenen sözü başkasıyla değiştirdiler. Biz de o zalimlerin üzerlerine, zulümlerinden ötürü gökten azap gönderdik.

163- Bir de onlara deniz kıyısındaki şehri bir sor. Hani onlar cumartesi (*yasağını çiğneyerek*) haddi aşmışlardı. Cumartesi günü iş yapma yasağına uyduklarında, balıkları onlara açıktan akın akın geliyor, Cumartesi günü iş yapma yasağına uymadıklarında ise gelmiyorlardı. İşte biz, yoldan çıkmalarından dolayı, onları böyle imtihan ediyorduk.

(Araştırmacılar burada adı geçen yerin, Eileh, Elat (veya Eht) yerleşim bölgesine işaret ettiği görüşündedirler. Bu liman şehri Sina Yarımadası'nın doğusu ile Arabistan'ın batısında, Akabe körfezinin ucundadır. Burası İsrail oğullarının parlak dönemlerinde çok önemli bir ticaret merkezi idi ve Hz. Süleyman (a.s.) bu şehri Kızıldeniz'deki donanması için merkez

liman yapmıştı. Burası ile alâkalı olay, Yahudilerin ne dinî, ne de tarihî kitaplarında zikredilmemiş faka, Kur'an-ı Kerim'in burada ve Bakara suresinde anlattıkları onun Kur'an'ın vahyi sırasında, İsrail oğulları arasında bilinen bir şehir olduğunu göstermektedir Bundan dolayı Medine Yahudileri, Yüce Peygamber'e (s.a.a) her konuda karşı gelme fırsatını hiçbir zaman kaçırmadıkları halde, bu haberin doğruluğu konusunda itiraz edemediler.)

164- Aralarından bir topluluk, «Allah'ın yok edeceği veya şiddetli azaba uğratacağı bir topluluğa niçin öğüt veriyorsunuz?» dediler. Öğüt verenler, «Rabbinize karşı bir özür (*kalmaması*) için ve belki de sakınırlar diye (*öğüt veriyoruz*)» dediler.

165- Kendilerine yapılan öğütleri unutulunca, biz kötülükten men edenleri kurtardık ve zalimleri, yoldan çıkmalarından ötürü şiddetli bir azap ile yakaladık.

166- Sakındırıldıkları şeyde taşkınlık edince onlara, «Aşağılık birer maymun olun» dedik.

167- Hani Rabbin, elbette kıyamet gününe kadar onlara (*Yahudilere*) en kötü eziyeti yapacak kimseler göndereceğini ilân etti. Şüphesiz Rabbin cezayı çabuk verendir. Şüphesiz O çok bağışlayan, pek esirgeyendir.

168- Onları (*Yahudileri*) grup grup yeryüzüne dağıttık. Onlardan iyi kimseler vardır, yine onlardan bundan aşağıda olanları da vardır. Belki (*kötülüklerinden*) dönerler diye onları iyilik ve kötülüklerle imtihan ettik.

169- Onların ardından yerlerine kitaba mirasçı olan bir takım kötü kimseler kaldı. (*Bunlar*) Şu değersiz olan (*dünyadaki*) geçici menfaatleri alıyor ve «Yakında bağışlanacağız» diyorlar. Bunun benzeri bir yarar gelince onu da alırlar. Kendilerinden Allah'a karşı hakkı söylemekten başka bir şey söylemeyeceklerine ilişkin kitap sözü alınmamış mıydı? Oysa (*Tevrat'ın*) içinde olanı da okuyorlardı. (*Allah'tan*) Korkanlar için ahiret yurdu daha yarıdır. Hâlâ akıl erdirmeyecek misiniz?

170- Kitab'a sınıksız sarılanlar ve namazı dosdoğru kılanlar (*da bilsin ki*), biz ıslah edenlerin ecrini elbette zayi etmeyiz.

171- Hani dağı (*Tur'u tehdit olarak*), bir gölgelik gibi koparıp tepenize dikmişdik de onlar tepelerine düşeceğini sanmışlardı. Onlara, «Size verdiğimizize (*kitaba*); sıkıca sarılın ve içinde olanı hatırimızda tutun ki sakınanlardan olasınız» demiştik.

172- Hani Rabbin, Âdemoğullarının bellerinden soylarını çekip almıştı ve onları kendi nefislerine karşı şahitler kılmıştı da, «Ben sizin Rabbiniz değil miyim?» (demişti). Onlar, «Evet (Rabbimizsin): şahit olduk» demişlerdi. (Bunu) kıyamet günü Bizim bundan haberimiz yoktu demeyesiniz diye (yaptık).

(Delail'us Sıdk ve Menakıb-i İbn-i Meğazili s.271-272'de yer aldığına göre Hz. Muhammed (s.a.a) şöyle buyurmuştur: İnsanlar Ali'nin ne zamandan beri Müminlerin Emiri sıfatını aldığı bilselerdi, onun faziletlerini inkâr etmezlerdi. Ali, Mü'minlerin Emiri sıfatını aldığında Adem (a.s) ruh ve ceset arasında idi.»)

173- Veya daha önce babalarımız Allah'a ortak koştu biz ise onlardan sonra gelen bir nesiliz. Bâtıl işleyenlerin yüzünden bizi helak edecek misin?» dememeniz için (böyle yaptık)

174- Belki (doğru yola) dönerler diye ayetleri böylece uzun uzadıya açıklıyoruz.

175- Onlara, kendisine ayetlerimizden verdiğimiz ve fakat onlardan sıyrılıp çıkan, o yüzden de şeytanın takibine uğrayan ve sonunda yıkıma uğrayanlardan olan kimsenin (Bel'am b. Baura'nın) haberini oku.

(Musa (a.s) zamanında yaşamış Bel'am b. Bâura adında biri vardı. Bu kimse önceleri ilim, irfan sahibi olup, Allah-u Teâlâ'nın kendisine öğrettiği ism-i âzam ile dua ettiğinde duasına mutlaka icabet edilen bir zat idi. Fakat daha sonra Allah'ın kendisine ihsan ettiği bu nimeti isyanda kullanmış, Hz. Musa'ya ve ona tâbi olanlara beddua ederek sapıtmış, böylece Allah'ın rahmetinden uzak olmuştu. Burada, Allah'ın âyetlerini apaçık olarak gördüğü hâlde bu âyetlerin gösterdiği yolda yürümeyenlerin durumu gözler önüne serilmektedir. Bel'am, burada dünyevî çıkar ve hesaplar için Allah'ın dinini tahrif eden bir din adamını sembolize etmektedir. Müfessirler tarafından âyetlerin nüzul sebebi olarak burada her ne kadar Bel'am zikredilmişse de bu âyetlerin hükmü sadece ona değil; Bel'am gibi olan herkese şâmindir. Kibir ve dünyevî arzular sebebiyle sapıklığa düşen Bel'am, hak ve hakikati gördükten sonra Allah'ın bu nimetinden sıyrılıp, şeytanın peşinden giden, neticede şekil değiştirerek hayvanların mertebesine inen kimselere çok güzel bir misâldir. İşte her kim ilim ve hidayet sahasından ayrılır, nefsanî arzularına yönelir ve şehvetlerine tâbi olursa, bu hâli soluyan köpeğin hâline benzetilmiştir. Bu solumalar ise, birtakım emellerin ve dünya hayatının geçici güzellikleri peşinde koşarken zahir olan, salyalı solumalardır.)

176- Dileseydik, onu ayetlerimizle üstün kılardık; fakat o, yere çakılıp kaldı ve hevesine uydu. Onun örneği, üstüne varsan da kendi haline bıraksan da dilini sarkıtıp soluyan köpeğin örneği gibidir. İşte ayetlerimizi yalan sayan kimselerin hali böyledir. Sen onlara bu kıssayı anlat, belki üzerinde düşünürler.

177- Ayetlerimizi yalanlayanlar ve yalnızca kendi nefislerine zulmedenlerin örneği pek de kötüdür!

178- Allah kime hidayet ederse, o gerçek hidayete ermiş olur, kimi de saptırırsa, artık onlar da hüsrana uğrayanlardır

179- Biz cinler ve insanlardan birçoğunu cehennem için yaratmışızdır. Onların kalpleri vardır da onlarla kavramazlar; gözleri vardır da onlarla görmezler; kulakları vardır da onlarla işitmezler. İşte onlar hayvanlar gibidir; hatta daha da sapıktırlar. İşte asıl gafiller onlardır.

180- En güzel isimler sadece **Allah**'ındır. O'na o isimlerle dua edin. O'nun isimleri konusunda eğriliğe sapanları bırakın. Onlar yaptıklarının cezasını göreceklerdir.

(Allah'ın isimlerinden eğriliğe sapanların kendi hallerine bırakılmasına ilişkin bu emir, sırf bu tarihi olayla ve Allah'ın isimlerini lafzı olarak değiştirip onları sahte ilâhlara yakıştırmakla sınırlı değildir. Bu emir bütün şekilleriyle her türlü yanlış adlandırmayı kapsamına alır. Uluhiyet gerçeği konusundaki düşüncelerinde ilhada kalkışan, yani tahrif eden veya sapan herkesi kapsamına alır. Allah'ın çocuğu olduğunu iddia edenler, Allah'ın dilemesinin evrendeki tabiat kanunlarına bağlı olduğunu ileri sürenler, yüce Allah hiçbir şeye benzemediği halde O'nun işlerinin insanların işlerine benzer şekilde meydana geldiğini ileri sürenler, yüce Allah'ın gökte yani evrenin düzenini idarede, insanları ahirette hesaba çekmede ilâh olduğunu kabul edip, O'nun yeryüzünde, yani insanların hayatlarında yasa koyamayacağını, hayatla ilgili konularda insanların ancak kendi akıllarıyla, deneyimleriyle ve menfaatleriyle bağdaşacak şekilde uygun gördüklerini yasa olarak belirleyeceklerini, bu konularda insanların kendi kendilerinin ilâhları olduklarını veya bir kısmının diğer bir kısmının ilâhları konumunda bulunduğunu söyleyenler ve buna (dilleriyle ifade etmeseler de pratikleriyle) şahitlik yapanlar! Evet bunların hepsi, Allah'ın sıfatları ve ilâhi iğinin özellikleri konularında birer sapmadır. Bunların hepsini aynı çerçevede görmek gerekir. Müslümanlar ise, bunların hepsinden yüz çevirmek ve onlara aldırılmamla yükümlüdürler. Bu sapık yakıştırmalara kalkışanlara gelince, onlar zaten yaptıklarına karşılık olarak Allah'ın cezasıyla tehdit edilmiş bulunmaktadır!)

181- Yarattıklarımızdan öyle bir topluluk vardır ki, hakka hidayet ederler ve adaleti hak ile yerine getirirler.

(Bazı kaynaklarda yer aldığı üzere Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: «Benden sonra ümmetim yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Yetmiş ikisi ateşliktir, bir fırka, «fırka-i naciyedir (kurtuluşa eren topluluktur).» Hz. Peygamber (s.a.a) daha sonra mezkur ayeti okuyarak şöyle buyurmuştur: «Bu ayet-i kerimede fırka-i naciye beyan edilmiştir. Fırka-i naciye ben, Ehl-i Beyt'im ve bize tabi olanlardır.»)

182- Ayetlerimizi yalanlayanları, hiç bilmeyecekleri yerden yavaş yavaş (helake) yaklaştıracamız.

183- Onlara mühlet veririm; (ama) benim düzenim çetindir.

184- Arkadaşlarında (*peygamberde*) hiçbir delilikten olmadığını düşünmüyorlar mı? O, ancak apaçık bir korkutup uyarıcıdır.

185- Gökler ve yer ile **Allah**'ın yarattığı her şeyin egemenliğini ve ecellerinin yaklaşmış olma ihtimalini görüp düşünmüyorlar mı? Bun (*Kur'an'dan*) sonra hangi söze inanacaklar?

186- **Allah**'ın saptırdığı kimseye artık hidayet edecek yoktur ve (*Allah*) onları tuğyanları içinde şaşkınca dolaşır bir durumda bırakıverir.

187- Sana kıyametin ne zaman demir atacağını (*gerçekleşeceğini*) sorarlar. De ki; O'nun ilmi Rabbimin katındadır. Onun zamanı geldiğinde O'ndan başkası açığa çıkaramaz. O size ansızın gelecektir. Sanki sen onu biliyormuşsun gibi san a soruyorlar. De ki: Onun bilgisi ancak **Allah**'ın katındadır; ama insanların çoğu bilmezler.

188- De ki: «**Allah**'ın dilemesi dışında ben kendime bir fayda ve zarar verecek durumda değilim. Gaybı bilseydim, daha çok iyilik yapardım ve bana kötülük de dokunmazdı. Ben sadece, iman eden bir topluluğu korkutup uyaran ve müjdeleyen bir elçiyim.»

(Yani tam olarak kıyametin saatini size söyleyemem, çünkü ben de gaybı bilmiyorum. Gelecek hakkında herhangi bir bilgiye sahip olsaydım, daha önceden sakınmam mümkün olacağından herhangi bir kötü şeyden zarara uğramazdım ve yine önceden bilgim olması nedeniyle de, bazı şeylerden de birçok faydalar elde ederdim.)

189- O sizi bir nefisten yaratan ve ondan da yanında huzur bulsun diye eşini var edendir. (*İnsanoğlu*) Eşine yaklaşıncı, eş hafif bir yük yüklendi ve (*bir süre*) bununla gezindi. Hamileliği ağırlaşınca, Rableri olan **Allah**'a, «Bize salih bir çocuk verirsen, şüphesiz şükredenlerden oluruz» diye yalvardılar.

190- **Allah** onlara salih bir evlat verince, kendilerine verdiği şey hakkında **Allah**'a ortaklar koştular. **Allah**, onların ortak koştukları şeylerden yücedir.

191- O'na hiç bir şey yaratmaya güç yetiremeyen ve yaratılıp durmakta olan şeyleri mi ortak koşuyorlar?

192- Oysa (*ortak koştukları şeyler*) ne onlara yardım edebilir ve ne de kendilerine bir yardımları olur.

193- Eğer onları doğru yola çağırırsanız size uymazlar; onları çağırırsanız da karşılarında suskun dursanız da sizin için birdir.

194- **Allah**'tan başka yakardıklarınız da sizin gibi yaratıklardır. Eğer doğru sözlü iseniz, onları çağırın da size cevap versinler bakalım!

195- Onların yürüyecek ayakları mı var, yoksa sıkıca tutacak elleri mi var, ya da görecek gözleri mi var veya işitecek kulakları mı var? De ki: «Ortaklarınızı çağırın, sonra bir düzen (*tuzak*) kurun da bana hiç mühlet vermeyin.»

196- «Çünkü benim velim, kitabı indiren **Allah**'tır. O, salih kimselere velilik (*sahiplik*) eder.»

197- «O'ndan başka yakardıklarınız ise ne size yardım edebilirler, ne de kendilerine yardımları dokunur.»

198- «Onları hidayete çağırırsanız, duymazlar. Sana baktıklarını görürsün, oysa onlar görmezler.»

199- Sen yine de affa sarıl, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir.

200- Eğer sana şeytandan yana bir kışkırtma (*vesvese*) gelirse, hemen **Allah**'a sığın. Çünkü O, işitendir, bilendir.

201- Şüphesiz takvaya erenler şeytan tarafından bir vesveseye uğrayınca, (*Allah*'ı) anarlar da hemen basiret sahibi olurlar.

202- (*Müşriklerin*) Kardeşleri onları helake sürüklerler ve sonra da ellerinden geleni yapmaya devam ederler.

203- Onlara (*bir süre*) bir ayet getirmediğin zaman, «Neden (*kendi nezdinden*) ayetler seçip toplamadın» derler. De ki: «Ben ancak Rabbim tarafından bana vahyolunana uyarım. Bu, (*Kur'an*) Raminizden basiretlerdir (*kalp gözünü açan sözlerdir?*), iman edecek bir topluluk için de bir hidayet ve bir rahmettir.»

204- Kur'an okunduğu zaman ona kulak verip dinleyin ki merhamet olunasınız.

205- Rabbini sabah akşam, yüksek olmayan bir sesle, yalvarıp yakararak ve korkarak zikret ve gafillerden olma.

206- Doğrusu Rabbinin katında olanlar, O'na ibadet etmekten büyüklenmezler, O'nu tesbih ederler ve yalnız O'na secde ederler.

8. Enfal Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 75 ayettir. Enfâl, ziyade marsına gelen «nefl» kelimesinin çoğuludur. İslâm dinini savunmak için yapılan savaşlarda elde edilen sevaba ek olarak alınan ganimet malına da «nefl» denilmiştir. Surenin birinci ayetinde savaştan elde edilen ganimetlerin Allah ve Resulüne ait olduğu ifade edildiği için sûreye bu ad verilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Sana, ganimetlere dair soru sorarlar. De ki: Nimetler (faydalanılan şeyler) Allah'ın ve peygamberindir. İman etmişseniz (Allah'tan) sakının, birbirinizle aranızı düzeltin, Allah'a ve elçisine itaat edin.

(Bu ayet aynı zamanda savaş ganimetlerinin paylaşılması ile ilgili olarak büyük bir devrim yaptı. Önceleri bu ganimetler, ya onları ele geçiren askerlerin, ya kumandanın ya da tüm orduya sahip olan kralın malı olurdu. Birinci durumda askerlerin bencilliği şiddetli bir rekabete, hatta bazen de çok acıklı sonuçlara yol açan bir savaşa neden olurdu. İkinci durumda ise askerler, kendilerini hırsızlar seviyesine düşüren çalma ve aşırma eylemine başvurlardı. Kur'an, savaş ganimetlerinin Allah ve Resulü'ne ait olduğunu ve daha sonra 41. ayette ganimetlerin eşit olarak paylaşılacağını ilan ederek, bu kötü adetlere bir son verdi.)

2- İman edenler sadece; Allah anıldığı zaman kalpleri titreyen, kendilerine (Allah'ın) ayetleri okunduğu zaman bu onların imanlarını artıran ve Rablerine güvenen kimselerdir.

3- Onlar namaz kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan yerli yerince infak ederler.

4- İşte gerçekten iman etmiş olanlar bunlardır. Onlara Rablerinin katında mertebeler, mağfaret ve yüce bir rızık vardır.

5- (Ganimetlerin bölüşümü sırasında karşılaştığın bu hoşnutsuzluk) Tıpkı mü'minlerin bir kesimi istemediği halde, Rabbinin seni hak üzere (savaştan için) evinden çıkarmasına benzer.

6- Açıkça ortaya çıktıktan sonra bile, bakar oldukları halde sanki ölüme sürükleniyorlarmış gibi, seninle hak (olan cihad) konusunda tartışıp duruyorlardı.

7- Hani Allah size, iki taifeden (kervan veya Kureyş ordusundan) birinin sizin olduğunu vaat ettiğinde, siz de kuvvetsiz olanın (kervanın) sizin olmasını istiyordunuz. Oysa Allah, sözleriyle hakkı gerçekleştirmek ve (Kureyş ordusunu yok ederek) kâfirlerin kökünü kesmek istiyordu.

8- (Bu vaat) Suçluların hoşuna gitmese de hakkı gerçekleştirmek ve batılı geçersiz kılmak içindi.

9- Hani siz Rabbinizden yardım talep ediyordunuz. O da, «Şüphesiz ben size birbiri ardınca bin melek ile yardım ediciyim» diye cevap vermişti.

10- Allah bunu ancak bir müjde olması ve kalplerinizin yatışması için yapmıştı. Yardım ancak Allah katındandır. Doğrusu Allah güçlüdür, hikmet sahibidir.

11- Hani Allah kendi katından bir güven olarak sizi hafif bir uykuya daldirmişti. Sizi arıtmak, sizden şeytan vesvesesini gidermek, kalplerinizi pekiştirmek ve bununla ayaklarınızı sağlamlaştırmak için gökten size su (yağmur) indirmişti.

12- Hani Rabbin meleklerle, «Ben sizinleyim, iman edenlere sebat verin. Ben kâfirlerin kalplerine korku salacağım, artık (ey mü'minler!) onların boyunlarını vurun, vurun onların bütün parmak uçlarına» dedi.

13- Bu, onların Allah'a ve elçisine karşı koymalarındandır. Kim Allah'a ve elçisine karşı koyarsa, (bilsin ki) şüphesiz Allah'ın cezası şiddetlidir.

14- İşte bunu (dünya azabını) tadın, kâfirlere cehennem azabı da vardır.

15- Ey iman edenler! Küfre sapanlarla toplu halde karşılaştığınız zaman onlara sırt çevirmeyin (savaştan kaçmayın).

16- Tekrar savaşmak için bir tarafa çekilmek veya bir başka topluluğa katılmak maksadı dışında, o gün düşmana sırtını çeviren kimse Allah'tan bir gazaba uğramış olur. Onun varacağı yer cehennemdir. Pek de kötü bir dönüş yeridir!

17- Onları siz öldürmediniz, fakat Allah öldürdü. Attığın zaman da sen atmamıştın, fakat Allah atmıştı. Mü'minleri kendinden güzel bir imtihanla imtihan etmek için (yaptı). Hiç şüphesiz Allah, işitendir, bilendir.

18- İşte bu (olaylar), söylenildiği gibidir. Muhakkak ki Allah kâfirlerin düzenini zayıflatıcıdır.

19- Zafer istiyorsanız, işte zafer (aleyhinize) geldi. Sakınırsanız sizin iyiliğinize olur, yok tekrar (savaşa) dönerseniz biz de döneriz; topluluğunuz çok da olsa size hiç bir fayda vermez. Allah iman edenlerle beraberdir.

(Burada, Kureyşliler'in savaşa çıkmadan önce Kâbe'de yaptıkları dua kastedilmektedir. Müşrikler Kâbe'nin örtülerine tutunup şöyle dua etmişlerdi: Allah'ım! İki taraftan hayırlısına zafer ihsan et. Özellikle Ebu Cehil, Allah'ım! Hakkı tarafa zafer ihsan et, saldırgan olan tarafı da rezil et diye dua etti. Allah iradesini gösterdi ve Müslümanların haklı ve hayırlı taraf olduğunu göstermek üzere onlara büyük bir zafer ihsan etti.)

20- Ey iman edenler! **Allah**'a ve elçisine itaat edin ve işitiyorken, ondan (*peygamberin emrinden*) sakın yüz çevirmeyin.

21- Ve «İşittik» dedikleri halde, (*gerçekte*) işitmeyenler gibi olmayın.

22- **Allah** katında, yeryüzündeki canlıların en kötüsü (*gerçeği*) akıl etmeyen sağırlar ve dilsizlerdir.

23- **Allah** onlarda bir iyilik görseydi onlara işittirirdi. Onlara işittirmiş olsaydı yine de yüz çevirirlerdi, zaten dönektirler.

24- Ey iman edenler! **Allah** ve Peygamber, sizi hayat verecek şeye çağırdığı zaman icabet edin. **Allah**'ın, kişi ile kalbi arasına girdiğini ve sonunda O'na doğru toplanacağınızı bilin.

25- Aranızdan yalnız zalimlere erişmekle kalmayacak fitneden sakının, şüphesiz **Allah**'ın azabının şiddetli olduğunu bilin.

26- Yeryüzünde az sayıda olduğunuz ve zayıf sayıldığınız için insanların sizi esir olarak alıp götürmesinden korktuğunuz zamanları hatırlayın. **Allah**, sizi barındırmış, yardımıyla desteklemiş ve temiz şeylerle rızıklandırmıştır. Umulur ki şükredersiniz.

27- Ey iman edenler! **Allah**'a ve Resulüne ihanet etmeyin, bile bile emanetlerinize de hainlik etmeyin.

28- Mallarınızın ve çocuklarınızın, aslında bir sınama olduğunu ve büyük ecrin **Allah** katında bulunduğunu bilin.

29- Ey iman edenler! **Allah**'tan sakınırsanız, O size iyiyi kötüden ayırt edecek bir kavrayış verir, kötülüklerinizi örter, sizi bağışlar. **Allah** büyük bir bağış sahibidir.

30- Hani küfre sapanlar seni bağlayıp bir yere kapamak veya öldürmek, ya da sürmek için düzen kuruyorlardı. Onlar düzen kurarken, **Allah** da düzen (*tedbir*) kuruyordu. **Allah** düzen kuranların en iyisidir.

31- Ayetlerimiz onlara okunduğu zaman gerçekten işittik! İstesek, biz de bunun bir benzerini söyleyebiliriz; bu sadece eskilerin masalları derlerdi.

32- Hani Ey **Allah**! Eğer bu kitap, gerçekten senin katından ise bize gökten taş yağdır veya yakıcı bir azap ver demişlerdi.

33- Oysa sen içlerinde iken **Allah** onlara azap etmez. Onlar bağışlanma dilerlerken de elbette **Allah** azap edecek değildir.

(Resulullah (s.a.a) çeşitli vesilelerle bu ayette beyan edilen hakikatin kıyamet gününe kadar Ehl-i Beyt'inden gelecek imamlar hakkında da tecelli edeceğini beyan etmiş ve şöyle buyurmuştur: «Ehl-i Beyt'im yeryüzü ehlinin emniyetidir. Ehl-i Beyt'im yok olursa dünyanın sonu gelir»)

34- Yoksa Mescid-i Haram'a girmekten men ederlerken **Allah** onlara niçin azap etmesin? Hâlbuki onun (*Mescid-i Haram'ın*) mütevellileri (*ehil yöneticileri de*) değildirler. Onun mütevellileri muttakilerden başka değildir. Velâkin onların birçokları bilmezler.

35- Onların (*müşriklerin iddia ettikleri*) Kâbe yakındaki namazları, sadece (*çıplak bir halde*) ıslık çalmak ve el çırpılmaktan başka bir şey değildir. İnkâr etmekte olduğunuz şeylerden ötürü şimdi tadın azabı!

36- Doğrusu küfre sapanlar mallarını **Allah**'ın bundan insanları alıkoymak için infak ederler ve daha da infak edeceklerdir; ama sonra içleri yanacak, hem de mağlup olacaklardır. Küfre sapanlar cehenneme doğru toplanacaklardır.

37- Bu, **Allah**'ın, temizi kirliden ayırması ve kirlî şeyleri üst üste koyup hepsini yığarak cehenneme yerleştirmesi içindir. İşte onlar hüsrana uğrayanlardır.

38- Küfre sapanlara, eğer savaştan vazgeçerlerse, geçmişlerinin bağışlanacağını ve tekrar dönerlerse, kendilerine evvelkilerin sünnetinin (*hükümünün*) uygulanacağını söyle.

39- Fitne kalmayınca ve dinin hepsi **Allah**'ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Şayet vazgeçecek olurlarsa, şüphesiz **Allah**, yapmakta olduklarını görendir.

40- Eğer yüz çevirirlerse **Allah**'ın sizin mevlanız olduğunu bilin; O pek de iyi mevla, pek de iyi yardımcıdır!

41- Eğer **Allah**'a ve hakkı batıldan ayıran o günde, iki topluluğun karşılaştığı günde (*Bedir'de*), kulumuza indirdiğimize (*faýdalanılan şeylerin Allah'a ve Resul'üne ait olduğunu bildiren ayete*) İman etmişseniz, biliniz ki faydalandığınız herhangi bir şeyin humusu (*beşte biri*) **Allah**'ın, peygamberin, yakınlarının, yetimlerin, düşkünlerin ve yolda kalmışlarıdır. **Allah** her şeye kadirdir.

(İman Cafer-i Sadık, (a.s) şöyle buyurmuştur: «Ayete-i kerimede Peygamber'in yakınlarından maksat, Müminlerin Emiri Ali ve diğer Ehl-i Beyt imamlarıdır.» Bu esas üzere Hz. Peygamberin döneminde elde edilen ganimetlerin beşte biri Ehl-i Beyt'e tahsis ediliyordu. Ama daha sonra Ehl-i Beyt'in bu hakkı da ellerinden alınmış oldu.)

42- Hani (*Bedir savaşında*) siz vadinin yakın kenarında (*Medine tarafında*) idiniz, onlar da uzak kenarında (*Mekke tarafında*) idiler. Kervan da sizden daha aşağıda (*deniz sahilinde*) idi. Eğer (*savaş için*) sözleşmiş olsaydınız, sözleştiğiniz vakit hususunda ihtilâfa düşerdimiz. Fakat **Allah**, gerekli olan emri yerine getirmesi, helak olanın

açık bir delille (*gözüyle gördükten sonra*) helak olması, yaşayan kimsenin (*hidayete erenin*) de açık bir delille yaşaması (*hidayete ermesi*) için (*böyle yaptı*). Gerçekten de **Allah** hakkıyla işitendir, bilendir.

43- Hani **Allah** onları uykunda sana az gösteriyordu. Çok göstermiş olsaydı, yılacak ve bu hususta çekişmeye başlayacaktınız. Fakat **Allah** sizi (*bütün bunlardan*) esenliğe kavuşturdu. Şüphesiz o kalplerde olanı bilir.

44- Karşı karşıya geldiğinizde **Allah**, olacak olan işi gerçekleştirmek için, onları gözlerinizde az gösteriyor, sizi de onların gözlerinde azaltıyordu. Ve (*bütün*) işler **Allah**'a döndürülür.

45- Ey iman edenler! Bir toplulukla karşılaşırsanız dayanın, kurtuluşa erişebilmeniz için **Allah**'ı çok anın.

46- **Allah**'a ve elçisine itaat edin, çekişmeyin; yoksa gevşersiniz de gücünüz gider. Sabredin. Şüphesiz **Allah**, sabredenlerle beraberdir.

47- Yurtlarından böbürlenerek ve insanlara gösteriş yaparak çıkan ve **Allah** yolundan men edenler gibi olmayın. **Allah**, onların yapmakta olduklarını çepeçevre kuşatandır.

48- Hani (*tecessüm eden*) şeytan, onlara amellerini çekici göstermiş ve onlara, Bugün sizi insandan bozguna uğratacak kimse yoktur ve ben de sizin yardımcınızım demişti. Ne zaman ki, iki topluluk birbirini görür oldu (*karşılaştı*) o, iki topuğu üstünde geri döndü ve «Şüphesiz ben sizden uzağım. Çünkü ben sizin görmediğinizi (*azap meleklerini*) görmekteyim, ben **Allah**'tan da korkmaktayım. **Allah**, azabı şiddetli olandır.» dedi.

49- Hani ikiyüzlüler ve kalplerinde hastalık bulunanlar «Müslümanları dinleri aldattı» diyorlardı; Oysa kim **Allah**'a güvenirse (*bilsin ki*) **Allah** güçlüdür, hikmet sahibidir.

50- Melekleri, onların yüzlerine ve arkalarına vurarak, «Yakıcı azabı tadın» diye o kâfirlerin canlarını alırken bir görseydin!

51- Bu, ellerinizin önceden takdim ettiği işler yüzündendir. Yoksa şüphesiz **Allah** kullara zulmedici değildir.

52- Bunların tutumu ve gidişi, tıpkı Firavun hanedanının ve onlardan öncekilerin tutumu gibi oldu. **Allah**'ın ayetlerini inkâr ettiler, **Allah** da onları günahlarından dolayı yakalayiverdi. Çünkü **Allah** pek kuvvetli, azabı da çok şiddetlidir,

53- Bu, bir kavmin kendilerinde olanı değiştirmedikçe **Allah**'ın onlara verdiği nimeti değiştirmemesinden dolaydır. **Allah** şüphesiz işitendir, bilendir.

54- *(Bu kâfirlerin durumu)* Tıpkı Firavun ailesi ile daha önceki kâfirlerin durumu gibidir. Rablerinin ayetlerini yalanladılar da onları günahlarından ötürü helak ettik. Firavun ailesini suda boğduk, hepsi de zalimlerdi.

55- **Allah** katında canlıların en kötüsü, Küfre sapanlardır. Onlar iman etmezler.

56- Onlardan anlaşma yaptığın kimseler, sonra her defasında anlaşmalarını bozarlar ve onlar hiç çekinmezler.

57- Bu yüzden eğer onları savaşta ele geçirirsen, onları öyle bir dağıt ki, belki arkalarında olanlar hatırlayıp kendilerine gelirler.

58- Eğer bir kavmin ihanet edeceğinden korkarsan, sen de aynı şekilde *(anlaşmayı geçersiz sayıp)* at. Gerçekten **Allah**, ihanet edenleri sevmez.

59- Küfre sapanlar, asla öne geçtiklerini sanmasınlar, çünkü onlar *(sizi)* aciz bırakamayacaklardır.

60- Onlara karşı gücünüzün yettiği kadar **Allah**'ın düşmanı ve sizin düşmanlarınızı ve bunun dışında **Allah**'ın bilip sizin bilemediklerinizi yıldırma üzere kuvvet ve *(cihad için)* bağlanmış atlar hazırlayın. **Allah** yolunda infak ettiğiniz her şey size haksızlık yapılmadan tamamen ödenecektir.

61- Eğer onlar barışa eğilim gösterirlerse, de ona eğilim göster ve **Allah**'a tevekkül et. Çünkü O, işitendir, bilendir.

62- Seni aldatmak isterlerse bil ki, şüphesiz **Allah** sana kâfidir. O, seni yardımıyla ve mü'minlerle destekleyendir.

(Ebu Hureyre'nin nakline göre Hz. Resulullah şöyle buyurmuştur: «Arşın üzerine şöyle yazıldığını gördüm. «Allah'tan başka bir ilah yoktur. Muhammed, Allah'ın peygamberi ve kuludur. Onu Ali ile destekleyip pekiştirdim.»)

63- Ve *(Allah)* kalplerini uzlaştırdı. Sen, yeryüzünde olan bütün şeyleri bile harcasaydın, yine de onların kalplerini uzlaştıramazdın. Ama **Allah** onların arasını uzlaştırdı. Doğrusu O güçlüdür, hikmet sahibidir.

64- Ey Peygamber! **Allah** ve sana uyan mü'minler, sana yeter.

(Allame Hindi, Erceh'ul Metalib s.88'de ve Tirmizi, Menakıb Kitabında bildirdiğine göre Cabir b. Abdullah Ensari bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: «Sana uyan mü'minler, sana yeter» ayetinden maksat, Ali bin Ebi Talip'tir ve o mü'minlerin efendisidir»)

65- Ey Peygamber! Mü'minleri savaşa teşvik et. Sizin sabırlı yirmi kişiniz, onlardan iki yüz kişiyi yener. Sizin yüz kişiniz, küfre sapanlardan bin kişiyi yener; çünkü onlar anlayışsız bir topluluktur.

66- Şimdi **Allah** sizden (*yükünüzü*) hafifletti ve içinizde zaaf bulunduğunu bildi. Sizin sabırlı yüz kişiniz onlardan iki yüz kişiyi yener; sizin bin kişiniz, **Allah**'ın izniyle, iki bin kişiyi yener. **Allah** sabredenlerle beraberdir.

67- Hiç bir peygambere, yeryüzünde güçlü hale gelmedikçe (*öldürmek yerine*) esir almak yaraşmaz. Siz geçici dünya malını istiyorsunuz, oysa **Allah** (*sizlere*) ahireti diler. **Allah** güçlüdür, hikmet sahibidir.

68- Daha önceden **Allah**'tan verilmiş (*bildirim öncesi azap edilmeyeceğine dair*) bir hüküm olmasaydı, (*öldürme yerine salıverme karşılığında esirlerden*) aldıklarınızdan ötürü size büyük bir azap erişirdi.

(Bedir savaşı Müslümanlar ve müşrikler arasında meydana gelen ilk savaştı. O zaman Müslümanlar hâlâ azınlık ve müşrikler hâlâ çoğunluk durumundaydılar. Müşriklerin savaşçılarının öldürülmesi, onların gücünü kırıp onları aşağılayacaktı. Bu diğerlerini bir daha Müslümanlara saldırmaktan caydıracaktı. Kuşkusuz bu, son derece fakir de olsalar esir alıp fidye karşılığında salıvermekle elde edecekleri malların gerçekleştiremeyeceği büyük bir hedefti, işte bu nedenden dolayı yüce Allah, Bedir günü düşmanı öldürme yerine ellerindeki esirlerden serbestlik karşılığı fidye almayı kabul eden Müslümanların bu davranışını hoş karşılamıyor.)

69- Elde ettiğiniz ganimetleri temiz ve helal olarak yiyin. **Allah**'tan sakının, doğrusu **Allah** bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

70- Ey Peygamber! Elinizde bulunan esirlere, «**Allah** kalplerinizde bir iyilik bulursa, size, sizden alınanın daha hayırlısını verir ve sizi bağışlar. **Allah** bağışlayandır, merhamet edendir» de.

71- Eğer sana ihanet etmek isterlerse, onlar daha önce **Allah**'a da ihanet etmişlerdi de **Allah** (*seni*) onlara egemen kılmıştı. **Allah** bilendir, hikmet sahibidir.

72- Doğrusu iman edenler, hicret edenler, **Allah** yolunda mallarıyla canlarıyla cihat edenler ve hicret edenleri barındıranlar ve onlara yardım edenler, işte bunlar birbirinin velisidir. İman edip hicret etmeyenler, onlar hicret edinceye kadar, sizin onlar üzerinde herhangi bir velayet hakkınız yoktur. Ama din konusunda sizden yardım isterlerse, sizinle aralarında anlaşma bulunan bir kavim aleyhinde olmamak üzere onlara yardım etmek, üzerinizde bir yükümlülüktür. **Allah**, yapmakta olduklarınızı görendir.

73- Küfre sapanlar birbirlerinin velileridir. Eğer siz de onu yapmazsanız, yeryüzünde fitne ve büyük bozgun çıkar.

74- İman edenler, hicret edenler, Allah yolunda savaşanlar ve hicret edenleri barındıranlar ve onlara yardım edenler, işte onlar gerçekten iman etmiş olanlardır. Onlar için bir bağışlanma ve yüce bir rızık vardır.

75- Sizden sonra iman edenler, hicret edenler ve sizinle birlikte savaşanlar, işte onlar sizdendir. Allah'ın kitabına göre (miras hususunda) akrabalardan bazısı bazısına daha önceliklidir. Doğrusu Allah her şeyi bilendir.

9. Tevbe Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 129 ayettir. 104. ayet tevbe ile ilgili olduğu için sureye bu isim verilmiştir. Surenin bundan başka birçok ismi olup en meşhuru Berâ'e'dir. Tevbe suresi indiğinde, Hz. Peygamber bu ayetleri Mekke'de bulunanlara ilan etmesi için Ebu Bekir'i görevlendirdi. Ama sonra Cebrail (a.s) Peygamber'e gelerek, Allah-u Teâlâ'nın «Bu emri ya kendin veya kendin gibi birisi tebliğ etmelidir!» emrini bildirince Peygamber hemen Mü'minlerin Emiri Ali'yi Ebu Bekir'in arkasından gönderip ayetleri ondan almasını ve müşriklere bizzat kendisinin okumasını buyurdu. İmam Ali yolda Ebu Bekir'e yetişip, ayetleri onun elinden aldı. Hz. Ali bayramın birinci günü Akabe Cemresi yanında ayağa kalkarak kendisinin Peygamber tarafından gönderilmiş bir elçi olduğunu bildirdi ve bir konuşma yaptıktan sonra da oradakilere bu surenin bazı ayetlerini okudu. Böylece bu olayda da Hz. Ali'nin, «Peygamber'in kendisi»nden olan biri olduğu bildirilmiş oldu.)

- 1- (Bu,) Allah'tan ve elçisinden, müşriklerden kendileriyle anlaşma yaptığınız kimselere bir beraat (ilişkileri kesme) ilanır.
- 2- Yeryüzünde dört ay daha dolaşabilirsiniz. Allah'ı aciz bırakamayacağınızı, Allah'ın küfre sapanları rezil edeceğini bilin.
- 3- (Bu,) En büyük hac (hacc-ı ekber) gününde Allah ve Resulünden insanlara bir bildiridir: Allah ve Resulü müşriklerden uzaktır. Eğer tövbe ederseniz, bu sizin için daha hayırlıdır ve eğer yüz çevirirseniz bilin ki, siz Allah'ı aciz bırakacak kimseler değilsiniz. (Ey Muhammed!) Küfre sapanlara elem verici bir azabı müjdele!
- 4- Yalnız, antlaşma hükümlerinde size karşı bir eksiklik yapmayan ve aleyhinizde kimseye yardım etmeyen müşriklerle yaptığınız antlaşmaya sonuna kadar riayet edin. Allah takva sahiplerini sever.
- 5- Hürmetli aylar çıkınca, şirk koşanları bulduğunuz yerde öldürün, onları yakalayıp hapsedin, her gözetleme yerinde onları bekleyin. Eğer tövbe eder, namaz kılar ve zekât verirlerse yollarını açiverin. Doğrusu Allah bağışlayıcı ve

merhamet edicidir.

6- Eğer müşriklerden biri, senden aman dilerse, **Allah**'ın sözünü dinlemesi için ona aman ver. Sonra onu güvenlik içinde olacağı yere ulaştır. Bu, onların elbette bilmeyen bir topluluk olmaları nedeniyledir.

7- Mescid-i Haram'ın yanında antlaştıklarınızın dışında, şirk koşanların **Allah** katında ve Resulü nezdinde nasıl bir antlaşmaları olabilir? Size doğru davrandıkça siz de onlara doğru davranın. **Allah**, takva sahiplerini sever.

8- Nasıl (*anlaşmaları*) olabilir ki? Size üstün gelselerdi ne bir yakınlık, ne de bir anlaşma gözetirlerdi. Kalpleriyle asla istemezlerken, sizi ağızlarıyla hoşnut etmeye uğraşırlar ve çokları fasıklardır.

9- **Allah**'ın ayetlerini az bir değer karşılığında sattılar ve O'nun yolundan alıkoydular. Onların işledikleri gerçekten pek de kötüdür!

10- Onlar hiç bir mü'min hakkında akrabalık veya anlaşma (*hürmetini*) gözetmezler. İşte aşırı gidenler bunlardır.

11- Eğer tövbe eder, namaz kılar ve zekât verilerse, sizin din kardeşiniz olurlar. Bilen kimseler için ayetleri uzun uzadıya açıklıyoruz.

12- Eğer antlaşmalarından sonra, yeminlerini bozarlar ve dininize dil uzatırlarsa, küfrün önderleriyle çarpışın; çünkü onlar için yemin yoktur. Umulur ki (*böylece*) vazgeçerler.

13- Yeminlerini bozan ve peygamberi sürgüne göndermeye azmeden bir toplumla, önce kendileri başlattığı halde savaşmanız gerekmez mi? Onlardan korkar mısınız? Eğer iman etmişseniz bilin ki asıl korkmanız gereken **Allah**'tır.

14- Onlarla savaşın ki **Allah** sizin ellerinizle onları cezalandırsın, onları rüsva etsin, onlara karşı size yardım edip zafer yolunu açsın ve mü'minlerin gönüllerini ferahlatsın.

15- Ve onların kalplerindeki öfkeyi gidersin. **Allah** dilediğinin tövbesini kabul eder. Allah bilendir, hikmet sahibidir.

16- **Allah**, içinizden cihat edenleri; **Allah**'tan, Peygamberinden ve iman edenlerden başka sırdaş edinmeyenleri ortaya çıkarmadan sizi kendi halinize bırakacağını mi zannediyorsunuz? **Allah** yaptıklarınızdan haberdardır.

17- Müşriklere, kâfir olduklarına bizzat kendileri tanıklık ettikleri halde **Allah**'ın mescitlerini onarmak düşmez. Onların bütün yaptıkları boşunadır. Onlar ebedi olarak ateşte kalacaklardır.

18- Allah'ın mescitlerini sadece, Allah'a ve ahiret gününe iman eden, namaz kılan, zekât veren ve ancak Allah'tan korkan kimseler onarabilir, işte bunların başarıya ermişlerden olmaları umulur.

19- Hacca gelenlere su vermeyi ve Mescid-i Haram'ı onarmayı, Allah'a ve ahiret gününe iman edip de Allah yolunda savaşan kimse gibi mi tuttunuz? Allah katında bir değillerdir; Allah zalimleri hidayete eriştirmez.

(Bu ayet, Ali, Hamza, Cafer, Abbas ve Şeybe hakkında inmiştir. Abbas Ali'ye karşı övünerek, «Ben senden daha faziletliyim çünkü hacılara su vermek benim elimdedir» iddiasında bulunurken Şeybe, «Ben de senden daha faziletliyim, çünkü Mescid-i Haram'ı tamir etmek benim elimdedir» demişti. Bunlara karşı İmam Ali şöyle buyurdu: «Ben ikinizden daha faziletliyim. Çünkü sizden önce Allah'a iman ettim ve Allah yolunda cihatta ve hicrette bulundum.» İki de dedi ki: «Bizler Resulullah'ın (s.a.a) vereceği hükme razıyız.» Beraberce Resulullah'ın huzuruna varıp, herkes dediğini tekrarladıktan sonra, yüce Allah Peygamber'ine mezkûr ayeti indirdi.)

20- İman eden, hicret eden ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihat eden kimselere, Allah katında en büyük dereceler vardır. İşte kurtulanlar onlardır.

21- Rableri onlara katından bir rahmet, hoşnutluk ve içinde tükenmez nimetler bulunan cennetleri müjdeler.

22- Orada ebedi kalacaklardır. Doğrusu büyük ecir Allah katındadır.

23- Ey iman edenler! Babalarınızı ve kardeşlerinizi, küfrü imana tercih ediyorlarsa, veliler edinmeyin. Sizden onları kim veli edinirse, doğrusu işte zalim olanlar onlardır.

24- De ki: «Babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, akrabanız, elde ettiğiniz mallar» durgun gitmesinden korktuğunuz ticaret ve hoşunuza giden evler; sizce Allah'tan, peygamberinden ve Allah yolunda savaşmaktan daha sevgili ise, Allah'ın buyruğu gelene kadar bekleyin. Allah fasık topluluğu hidayete eriştirmez.

25- Allah birçok yerlerde ve Huneyn gününde size yardım etti. Hani çok sayıda oluşunuz böbürlendirip gururlandırmıştı, fakat size bir şey de sağlayamamıştı. Yer ise, bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti de sonra (bozguna uğrayarak) gerisin geri dönüp kaçmaya başlamıştınız.

26- Sonra Allah, elçisine ve mü'minlere güvenlik verdi, görmediğiniz askerler indirdi ve kâfirleri azaba uğrattı. İşte kâfirlerin cezası budur.

27- Allah bundan sonra da dilediğinin tövbesini kabul eder. Allah bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

28- Ey iman edenler! Doğrusu şirk koşanlar necistirler. Bu sebeple, bu yıllarından sonra Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar. Eğer fakirlikten korkarsanız, *(bilin ki)* Allah dilerse sizi bol nimetiyle zenginleştirir. Allah şüphesiz bilendir, hikmet sahibidir.

29- Kitap verilenlerden, Allah'a, ahiret gününe inanmayan, Allah'ın ve peygamberinin haram kılığını haram saymayan ve hak dinini din edinmeyenlerle, küçülerek kendi elleriyle cizye verene kadar savaşın.

30- Yahudiler, «Üzeyir Allah'ın oğludur» dediler. Hıristiyanlar ise, «Mesih Allah'ın oğludur» dediler. İşte bu, onların ağızlarıyla geveledikleri sözlerdir. *(Sözlerini)* Daha önce kâfir olmuş kimselerin sözlerine benzetiyorlar. Allah onları katletsin! Nasıl da *(haktan)* döndürülüyorlar!

31- Onlar Allah'ı bırakıp hahamlarını, rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i de Rabler edindiler. Oysa tek ilahtan başkasına ibadet etmemekle emrolunmuşlardı. Ondan başka ilah yoktur. Allah, koştukları eşlerden münezzehtir.

32- Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek isterler. Kâfirler istemese de Allah nurunu tamamlamaktan kesin vazgeçmez.

33- Şirk koşanlar hoşlanmasa da dinini bütün dinlerden üstün kılmak üzere, peygamberini hidayet ve hak dinle gönderen Allah'tır.

34- Ey iman edenler! Hahamlar ve rahiplerin çoğu, insanların mallarını haksızlıkla yerler. Allah yolundan alıkoyarlar. Altın ve gümüşü biriktirip Allah yolunda infak etmeyenlere can yakıcı bir azabı müjdele.

35- Bunlar cehennem ateşinde kızdırıldığı gün, alınları, böğürleri ve sırtları onlarla dağlanacak «Bu, kendiniz için biriktirdiğinizdir; biriktirdiğinizi tadın» denecek.

36- Şüphesiz, Allah katında ayların sayısı» gökleri ve yeri yarattığı günden beri Allah'ın kitabında on ikidir. Bunlardan dördü haram aylardır. İşte dosdoğru olan din budur. Öyleyse bunlarda kendinize zulmetmeyin. Onlar sizlerle topluca savaştığı gibi, siz de müşriklerle topluca savaşın ve bilin ki hiç şüphesiz Allah, takva sahipleriyle beraberdir.

37- *(Haram ayları)* Ertelemek ancak küfürde bir artıştır. Bununla *(Beni Kenane'den kimileri tarafından sadece)* küfre sapanlar şaşırılıp saptırılır. Allah'ın haram kıldığına sayı bakımından uymak için, onu bir yıl helal, bir yıl haram kılıyorlar. Böylelikle Allah'ın haram kıldığını helal kılmış oluyorlar. Yaptıklarının kötülüğü kendilerine süslendirilmiştir. Allah, küfre sapan bir topluluğa hidayet etmez.

(Kinane oğulları'ndan bir adam her yıl hacc mevsiminde eşeğinin sırtında Mekke'ye gelir ve şöyle derdi, «Ey ahali, ben ne kınanırım, ne hayal kırıklığına düşürülürüm ve ne de sözüm reddedilir. Biz bu yıl Muharrem ayının yasak sayılmasını ve sefer ayının onun arkasından gelmesini kararlaştırdık!» Aynı adam ertesi yıl da gelir ve aynı girişi yaptıktan sonra şöyle derdi, «Biz bu yıl Sefer ayının yasak ay olmasını ve Muharrem ayının geriye atılarak bu aya aktarılmasını kararlaştırdık.» İşte yüce Allah bu uygulamaya işaret ediyor. Yani Allah'ın yasağını çiğneyerek herhangi bir haram ayı bir sonraki aya aktarırlardı.)

38- Ey iman edenler! Size ne oldu ki, «Allah yolunda, savaşa çıkın» dendiği zaman yere ağırlık edip (yüklenip) kaldınız? Oysa dünya hayatının geçimi ahirete göre pek az bir şeydir.

39- Eğer seferber olmazsanız, Allah size elem verici bir azapla azap eder ve yerinize başka bir topluluk getirir. Siz O'na hiç bir şeyle zarar veremezsiniz. Allah her şeye kadirdir.

40- Siz ona (peygambere) yardım etmezseniz, Allah ona yardım eder. Hani küfre sapanlar ikiden biri olarak onu (Mekke'den) çıkarmışlardı; ikisi mağarada olduklarında (Peygamber) arkadaşına şöyle diyordu: «Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir.» Böylece Allah ona (Peygamber'e) huzur ve güvenlik duygusunu indirmişti, onu sizin görmediğiniz ordularla desteklemiş, küfre sapanların da kelimesini (şirk inançlarını) alçaltmıştı. Oysa Allah'ın kelimesi (tevhit) ise, yüce olandır. Allah üstün ve güçlü olandır, hikmet sahibidir.

(Burada, kâfirlerin Hz. Peygamber'i (s.a.a) öldürmeye karar verdikleri ve tam öldürecekleri gece Hz. Peygamber'in (s.a.a) Mekke'den Medine'ye hicret için yola çıktığı zamana değinilmektedir. O zamana dek Müslümanların çoğu ikişer üçer Medine'ye hicret etmiş ve Mekke'de sadece bir kaç çaresiz Müslüman ile kalplerinde nifak bulunan ve emin olmayan bazı Müslüman geçinen kimseler kalmıştı. Bu sebepten dolayı Hz. Peygamber (s.a.a) kendisini takip edeceklerini bildiği için yanına Ebu Bekir 'i aldı. Medine 'ye giden kuzey yolunu takip etmek yerine güneye doğru yol aldı ve üç gün boyunca «Sevr» mağarasında kaldı. O sırada kana susamış düşmanlar tüm Mekke çevresinde onu aramışlar ve bazıları onun saklandığı mağaranın ağzına kadar gelmişlerdi. Bu kritik durumda Ebu Bekir onların mağaraya girip kendilerini göreceklerinden korkarak heyecanlanmıştı. Fakat Hz. Peygamber (s.a.a) sükûnetini korumuş ve ona, «Üzülme, Allah bizimle beraberdir» diyerek teselli vermişti.)

41- Gerek hafif, gerek ağır olarak (özrü olan ve olmayan herkes), hep birlikte seferber olunuz. Allah yolunda mallarınızla, canlarınızla cihat edin. Bilerseniz bu sizin için hayırlıdır.

42- Eğer yakın (hemen erişilir) bir dünya malı ve rahat bir yolculuk olsaydı, sana uyarlardı; fakat çıkılacak yol onlara uzak geldi. Kendilerini helak ederek, Gücümüz yetseydi sizinle beraber çıkardık diye Allah'a yemin ederler. Allah, onların yalancı olduğunu elbette biliyor.

43- Allah seni affetsin! Doğru söyleyenler sana açıkça belli oluncaya ve yalancıları da öğreninceye kadar niye onlara izin verdin?

(Peygamberin (s.a.a) savaşlara katılmama hususunda münafıklara izin vermesi, asla bu yüce insanın kötü tedbirde bulunduğunun ve yöneticiliğinin zayıf olduğunun nişanesi değildir. Aksine Peygamber'in zarafetini, yöneticilik letafetini, güçlü ve fevkalade tedbirini göstermektedir. Sonuçta da Peygamber bu konuda asla kınanmış değildir. Aksine Allah inatçı münafıkları kınamak için, bu şekilde Hz. Resul'e hitap etmiş ve adeta kendisine şöyle buyurmuştur: «Ey Peygamberim! Senin izin verip vermemenin onlar için bir farklılığı yoktur. Onlar asla savaş meydanlarına katılmayacaklardı. Ama eğer sen izin vermeseydin, münafıkların nifakı ve çirkin yüzleri daha çabuk ortaya çıkacaktı; yoksa sen kötü bir iş yapmış değilsin.» Ayette yer alan, «Allah seni affetti» cümlesi de şefkat, merhamet, ilgi izharı, yumuşaklık ve benzeri sebeplerden dolayı söylenmiş bir dua cümlesidir. Nitekim Türkçe'de de yaygın olduğu üzere şöyle demekteyiz: «Allah sana hayır versin, ne yaptığını gördün mü?» veya şöyle demekteyiz: «Allah seni affetsin, onların ne yaptığını gördün mü?» Bu cümleler, Zemaşşeri'nin sandığı gibi muhatabın bir günah işlediğine delalet etmemektedir. Örnek olarak küstah bir insan, saygın bir insana terbiyesizlik yapmak istemektedir. Bu sahneyi gören başka birisi ise zorla, ricayla veya herhangi bir yolla bu küstahlığa engel olmak istemektedir. Burada o saygın insan, bu sahneyi gören o şahsa şöyle diyebilir: «Allah sana rahmet etsin. Neden engel oldun? Bıraksaydın onlar istediklerini yapsaydı da herkes onun nasıl küstah bir insan olduğunu görseydi.» Açıkça görüldüğü üzere bu sahneye şahit olan kimse hiçbir günaha bulaşmamıştır. Aksine gerekli ve layık bir iş yapmıştır. O saygın insan da diğerinin yaptığından asla rahatsız olmamıştır. Hatta bundan dolayı çok da mutludur. Bu açıdan «Allah seni affetsin» cümlesi asla uygunsuz bir iş yaptığı anlamında değildir ve «neden onun bu işi yapmasına izin vermedin» cümlesi de o şahsı kınamak için söylenmiş değildir, aksine yumuşaklık, merhamet ve şefkat üzere söylenmiş sözlerdir.)

44- Allah'a ve ahiret gününe iman edenler; mallarıyla ve canlarıyla savaşmak hususunda *(bahane uydurarak)* senden izin istemezler. **Allah** takva sahiplerini bilir.

45- Ancak Allah'a ve ahiret gününe inanmayan ve kalpleri şüpheye düşüp şüphelerinde bocalayan kimseler senden izin isterler.

46- Eğer savaşa çıkmak isteselerdi bir hazır yaparlardı. Ama **Allah** davranışlarını beğenmedi de onları alıkoydu, oturanlar *(acizler)* ile beraber oturun denildi.

47- Eğer İcinizde *(onlar da savaşa)* çıksalardı, size bozgunculuktan başka bir katkıları olmazdı ve fitneye düşürmek için aranıza sokulurlardı. İcinizde onlara kulak verenler var. **Allah** kendilerine zulmedenleri bilir.

48- Hiç şüphesiz daha önce de fitne koparmak demişlerdi. Sana karşı bir takım işler çeviriyorlardı, sonunda onlar istemedikleri halde hak ortaya çıktı, **Allah**'ın emri üstün geldi.

49- Onlardan, «Bana (*geride kalmam için*) izin ver, beni fitneye düşürme» diyen vardır. İyi bilin ki onlar zaten fitneye düşmüşlerdir. Şüphesiz Cehennem, kâfirleri çepeçevre kuşatmıştır.

50- Sana bir iyilik gelince onların fenasına gider; bir kötülük gelse, «Biz önceden tedbirimizi almıştık» derler ve sevinerek dönüp giderler.

51- De ki: «Allah'ın bize yazdığından başkası başımıza gelmez. O bizim mevlamızdır; iman edenler sadece Allah'a güvenmelidir.»

52- De ki: «Siz bizim için iki güzellikten (*şehitlik veya zaferden*) birinin dışında bir şey mi beklemektesiniz? Oysa biz Allah'ın kendi katından veya elimizle, sizi bir azaba uğratmasını bekliyoruz. Bekleyiniz, doğrusu biz de sizinle birlikte bekleyenlerdeniz.»

53- De ki: «İster gönüllü verin ister gönülsüz, sizden (*sadaka*) asla kabul olunmayacaktır. Siz şüphesiz yoldan çıkanlarsınız.»

54- Verdiklerinin kabul olunmasına engel olan, Allah'ı ve peygamberini inkâr etmeleri, namaza tembel tembel gelmeleri, istemeye istemeye infakta bulunmalarındır.

55- Artık onların malları ve çocukları seni imrendirmesin. Allah bunlarla onlara dünya hayatında azap etmek ve canlarının kâfir olarak çıkmasını ister.

56- Sizden olmadıkları halde, sizden olduklarına dair Allah'a yemin ederler. Oysa onlar korkak bir topluluktur.

57- Bir sığınak veya mağara yahut girecek bir yer bulmuş olsalardı, çarçabuk oraya yönelirlerdi.

58- Sadakalar (*zekâtlar*) hakkında seni ayıplayanlar vardır. Onlara verilirse hoşnut olurlar, verilmezse, hemen öfkeleniverirler.

59- Eğer onlar, Allah ve peygamberinin kendilerine vermiş oldukları şeylere razı olsalar ve «Allah bize yeter, O ve peygamberi bol nimetinden bize verecektir, biz gerçekten ancak Allah'a rağbet edenleriz» deselerdi (*daha hayırlı olurdu*).

60- Sadakalar (*zekâtlar*), Allah'tan bir farz olarak yoksullara, düşkünlere, onu toplayan memurlara, kalpleri Müslümanlığa ısındırılacaklar içindir ve köleler, borçlular, Allah yolunda olanlar ve yolda kalanlar uğrunda verilir. Allah bilendir, hikmet sahibidir.

61- İkiyüzlülerin içinde, «O (*her sözü dinleyen*) bir kulaktır» diyerek peygamberi incitenler vardır. De ki: «O sizin için hayırlı bir kulaktır. Allah'a iman eder, mü'minlere inanıp güvenir ve sizden iman edenler için de bir rahmettir.» Allah

elçisine eziyet edenler (*bilsin ki*), onlar için acıklı bir azap vardır.

(Bu, münafıkların Hz. Peygamber'e (s.a.a) yönelttikleri suçlamalardan biriydi. Hz. Peygamber (s.a.a) herkesi dinlediği ve herkesin istediği şeyi söylemesine izin verdiği için onlar bunu hata olarak görürler ve şöyle derlerdi: «O saf bir adam. Herkes ona rahatça yaklaşip dilediğini söyleyebilir, o da hemen her duyduğuna inanıyor!» O'nun herkesi dinlemesi aslında iyi bir şeydi. Fakat münafıklar fakir ve mütevazı Müslümanların Hz. Peygamber'in (s.a.a) yanına yaklaşmalarını engelleyebilmek için, bunu sanki kötü bir özellik imiş gibi yaydılar. Münafıklar, bu gerçek mü'minlerin kendi düzenlerini, kötülüklerini ve düşmanca konuşmalarını gidip Hz. Peygamber (s.a.a) haber vermelerinden hoşlanmıyorlardı. Hz. Peygamber'in (s.a.a) kendileri gibi «saygın» kimseleri değil de bu fakir ve basit insanları dinleyip onlara inanmasına çok kızıyorlardı.)

62- Sizi hoşnut etmek için **Allah'a** yemin ederler. Oysa eğer inanıyorlarsa **Allah'ı** ve Resulünü razı etmeleri daha layıktır.

63- **Allah'a** ve elçisine karşı koymaya kalkışana, ebedi kalacağı cehennem ateşi bulunduğunu bilmezler mi? İşte büyük rezillik budur.

64- İkiyüzlüler, kalplerinde olanı haber verecek bir surenin inmesinden çekiniyorlar. De ki: "Alay edin bakalım, **Allah** çekindiğiniz şeyi mutlaka ortaya koyacaktır.»

65- Onlara soracak olursan, «Biz dalmış, eğleniyorduk» derler. De ki: «**Allah** ile O'nun ayetlerle ve peygamberiyle mi eğleniyordunuz?»

66- Mazeret beyan etmeyin, inandıktan sonra küfre saptınız. İçinizden bir topluluğu affetsek bile suçlu olduklarından dolayı bir topluluğa da azap ederiz.

67- İkiyüzlü erkek ve kadınlar da birbirlerindedir. Kötülüğü emreder, iyilikten alıkoyar, ellerini sımsıkı tutarlar. Onlar **Allah'ı** unuttular. **Allah** da onları unuttu! Çünkü münafıklar fâsıkların ta kendileridir.

68- **Allah**, ikiyüzlü erkek ve kadınlara ve küfre sapanlara, ebedi kalacakları cehennem ateşini hazırlamıştır. O, onlara yeter. **Allah** onları lanetlemiştir ve onlar için sürekli bir azap vardır.

69- Sizden önceki (*münafık ve kâfir*) kimseler gibi (*hareket etmekte*). Onlar sizden kuvvet bakımından daha güçlü, mal ve çocuklar bakımından daha çok idiler. Onlar kendi paylarıyla yararlanmaya baktılar; siz de sizden öncekilerin kendi paylarıyla yararlandıkları gibi, kendi paylarınızla yararlanmaya baktınız ve siz de (*dünyaya*) dalanlar gibi (*dünyaya*) daldınız. İşte onların dünya ve ahirette bütün amelleri boşa çıkmıştır. İşte onlar hüsrana uğrayanlardır.

70- Kendilerinden önce olan Nuh, Ad, Semud kavimlerinin, İbrahim kavminin,

Medyen ve altüst olmuş şehirler halkının haberleri onlara gelmedi mi? *(Oysa)* Peygamberleri onlara belgeler ile gelmişti. **Allah**, onlara zulmediyor değildi; lakin onlar kendilerine zulmediyorlardı.

71- Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar binilerinin velileridir; iyiyi emrederler, kötülükten sakındırırlar, namaz kılarlar, zekât verirler, **Allah**'a ve elçisine itaat ederler. İşte **Allah** bunlara rahmet edecektir. **Allah** şüphesiz güçlüdür, hikmet sahibidir.

72- **Allah**, mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara içinde ebedi kalmak üzere, altından ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde güzel meskenler vaat etmiştir. **Allah**'tan olan hoşnutluk ise en büyüktür. İşte büyük kurtuluş budur.

73- Ey Peygamber! Küfre sapanlar ve ikiyüzlülerle savaş; onlara karşı sert davran. Varacakla-ⁿ yer cehennemdir; pek de kötü bir dönüş yeridir orası!

74- *(Senin hakkında bir şey)* Söylemediklerine dair **Allah**'a yemin ediyorlar. Hâlbuki o küfür sözünü Ebette söylediler ve Müslüman olduktan sonra kâfir oldular. Başaramadıkları bir işe *(suikasta)* yeltendiler ve sırf **Allah** ve Resulü kendi lütuflarından onları zenginleştirdiği için öç almaya kalkıştılar. Eğer tövbe ederlerse onlar için daha hayırlı olur. Yüz çevirirlerse **Allah** onları dünyada da ahirette de elem verici bir azaba çarptıracaktır. Yeryüzünde onların ne bir velisi, ne de yardımcısı vardır.

(Burada münafıkların Tebük Seferi sırasında kurdukları kastedilmektedir. Dönüş sırasında münafıklar Hz. Peygamber'i (s.a.a) geceleyin bir tepe üzerinden geçerken bir çukura itip düşürmeyi planladılar. Hz. Peygamber (s.a.a) bu planı haber aldı ve kendisi, Ammar b. Yasir ve Huzeyfe ile kısa yoldan, yani tepelerin üzerinden giderken, ordunun tepelerin çevresindeki uzun yolu takip etmesini emretti. Yolda giderken yüzleri örtülü bir grup münafığın kendilerini takip ettiğini gördüler. Bunun üzerine Huzeyfe develerini uzaklaştırabilmek için onlara doğru ilerledi. Fakat münafıklar onun kendilerine yaklaştığını görünce dehşete düştüler ve tanınmamak için kaçmaya başladılar.)

75- Onlardan kimi de «**Allah** bize bol nimetinden verecek olursa, hiç şüphesiz sadaka vereceğiz ve iyilerden olacağız» diye **Allah**'a kesin söz vermişlerdi.

76- **Allah** onlara bol nimetinden verince cimrilik ettiler ve *(Allah'ın emrine)* sırt dönücüler olarak *(sözlerinden)* yüz çevirdiler.

77- **Allah**'a verdikleri sözden caydıkları ve yalan söyledikleri için O'nunla karşılaşacakları güne kadar *(bu davranışları)* kalplerinde sürekli bir nifak oluştu.

78- İkiyüzlüler, **Allah**'ın onların gizli tuttuklarından ve fısıldattıklarından haberdar olduğunu ve **Allah**'ın görünmeyenleri çok iyi bilen olduğunu bilmiyor-

lar mıydı?

79- Sadaka vermekte gönülden davranan müminlere dil uzatan ve güçlerinin yetebildiğinden başkasını bulamayanlarla alay edenler var ya, **Allah** da onları alaya alır ve onlar için elim bir azap vardır.

80- Onlar için bağışlanma dile veya dileme, birdir. Onlar için yetmiş defa bağışlanma dilesen, yine de **Allah** onları bağışlamayacaktır. Bu, **Allah**'ı ve peygamberini inkâr etmelerinden ötürüdür. **Allah** yoldan çıkan topluluğu hidayete erdirmez.

81- **Allah** Resulü'ne karşı olarak geride kalanlar, oturup kalmalarına sevindiler. **Allah** yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihat hoşlarına gitmedi. «Sıcakta savaşa çıkmayın» dediler. De ki: «Cehennem ateşi daha sıcaktır.» Keşke anlayabilseler!

82- O halde kazandıklarının cezası olarak bundan böyle az gülsünler, çok ağlasınlar.

83- Bundan böyle, **Allah** seni onlardan bir topluluğun yanına döndürür de (*yine savaşa*) çıkmak için senden izin isterlerse, de ki: «Kesin olarak benimle hiç bir zaman (*savaşa*) çıkamazsınız ve kesin olarak benimle bir düşmana karşı savaşılamazsınız. Çünkü siz oturmayı ilk defa hoş gördünüz; öyleyse geride kalanlarla birlikte oturun.»

84- Onlardan ölen birinin üzerine asla namaz kılma, mezarı başında da durma! Çünkü onlar **Allah**'ı ve peygamberini inkâr ettiler ve fasıklar olarak öldüler.

85- Malları ve çocukları seni imrendirmesin; **Allah** bunlarla onlara dünyada azap etmek ve canlarının kâfir olarak çıkmasını ister.

86- «**Allah**'a iman edin ve peygamberi ile birlikte cihad edin» diye bir sure inmiş olsa, onların gücü yetenleri sizden izin isterler ve «Bizi bırak oturanlarla beraber kalalım» derler.

87- (*Savaştan*) Geri kalan (*kadınlar*) ile beraber olmaya razı oldular. Onların kalpleri mühürlenmiştir, bu yüzden anlamazlar.

88- Ama peygamber ve onunla beraber bulunan mü'minler, mallarıyla ve canlarıyla savaştılar. İşte iyilikler onlarıdır ve kurtuluşa erenler de onlardır.

89- **Allah** onlara temelli kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük kurtuluş budur.

90- Bedevilerden savaşa katılmamak için özür belirtenler, (*hiç değilse*) kendilerine izin verilsin diye geldiler. **Allah**'a ve Resulüne yalan söyleyenler de oturdular (*ne geldiler, ne de özür dilediler*). Onlardan küfre sapanlara, elem verici bir azap

erişecektir.

91- Güçsüzlere, hastalara ve infak edecek bir şeyi bulunmayanlara, **Allah** ve elçisi için iyilik diledikleri müddetçe sorumluluk yoktur. *(Bu) İhsan sahiplerinin aleyhinde bir yol yoktur. Allah* bağışlayandır, merhamet edendir.

92- Bir de kendilerini bindirmen için sana her gelişlerinde onlara, «Sizi bindirecek bir şey bulamıyorum» dediğin ve infak edecek bir şey bulamayıp hüznlerinden dolayı gözlerinden yaşlar boşanarak geri dönenler üzerinde de *(sorumluluk)* yoktur.

93- Sadece senden izin isteyen ve geride kalanlarla bulunmaya razı olanlar aleyhine *(kınanma ve cezalandırılma için)* yol vardır. **Allah** onların kalplerini mühürlemiştir. Bundan dolayı onlar, bilmezler.

94- Onlara döndüğünüzde size özür beyan ederler. Onlara De ki: «Özür beyan etmeyin, size asla inanmayacağız, **Allah** bazı haberlerinizi bize bildirmiştir. **Allah** da peygamberi de *(özrünüzün yalan olduğunu gösteren)* amellerinizi görecektir. Sonunda, görülmeyeni ve görüneni bilen **Allah**'a geri çevrileceksiniz. O, yaptıklarınızı size haber verecektir.»

95- Onların yanına döndüğünüz zaman size, kendilerinden *(cezalandırmaktan)* vazgeçmeniz için **Allah** adına yemin içecekler. Artık onlardan yüz çevirin. Çünkü onlar pisliktir ve kazanmakta olduklarına *(kötü işlerine)* karşılık ceza olarak varacakları yer cehennemdir.

96- Kendilerinden hoşnut olmanız için size yemin ederler. Siz onlardan hoşnut olsanız bile, **Allah**, gerçekten fasık kimselerden hoşnut olmaz.

97- Bedeviler, küfür ve nifak bakımından daha şiddetlidir. **Allah**'ın Resulüne indirdiği sınırları bilmemeye de onlar daha elverişlidir. **Allah** bilendir, hikmet sahibi olandır.

98- Bedevilerden, **Allah** yolunda infak ettiklerini ziyan sayanlar ve sizin başınıza belalar gelmesini bekleyenler vardır. Belalar onlara olsun. **Allah** şüphesiz işitendir ve bilendir.

99- Bedevilerden, **Allah**'a ve ahiret gününe iman eden, infak ettiği şeyleri ve peygamberin dualarını **Allah** katında bir yakınlık *(vesilesi)* sayanlar da vardır. İyi bilin ki bunlar *(ettikleri infak ve aldıkları dua)*, onlar için bir yakınlıktır. **Allah** onları rahmetine sokacaktır. **Allah** şüphesiz bağışlayandır ve merhamet edendir.

100- *(İslam dinine girme hususunda)* Muhacirler ve ensardan ilk öncüler ile onlara güzellikle tabi olanlardan **Allah** razı olmuştur, onlar da **Allah**'tan razı

olmuşlardır. **Allah** onlara, içinde ebedî kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte bu büyük kurtuluştur.

101- Çevrenizdeki bedeviler içinde münafıklar ve Medineliler içinde de nifakta direnenler vardır. Onları siz değil, ancak biz biliriz. Kendilerine iki defa (*dünya ve ahirette*) azap edeceğiz; onlar sonra da büyük bir azaba döndürülecekler.

102- Diğerleri de günahlarını itiraf ettiler. Onlar salih bir ameli bir başka kötüyle karıştırmışlardır. Umulur ki **Allah** tövbelerini kabul eder. Hiç şüphesiz **Allah**, bağışlayandır, esirgeyendir.

103- Onların mallarından sadaka al, bununla onları temizlemiş, arındırmış olursun. Onlara dua et. Doğrusu, senin duan, onlar için bir sükûnet ve huzurdur. **Allah** işitendir, bilendir.

104- Onlar bilmiyorlar mı ki, gerçekten kullarından tövbeleri kabul edecek ve sadakaları alacak olan O **Allah**'tır. Şüphesiz, tövbeleri çok kabul eden ve esirgeyen O'dur.

105- De ki: «İstediğinizi yapın; **Allah**, peygamberi ve mü'minler yaptıklarınızı görecektir. Sonra hepiniz, görülmeyeni ve görüleni bilen **Allah**'a döndürüleceksiniz. O size, yaptıklarınızı bildirecektir.»

106- (*Cihada gitmeyenlerden*) Diğer bir grup da **Allah**'ın emrine bırakılmışlardır. O, bunlara ya azap eder veya tövbelerini kabul eder. **Allah** çok bilendir, hikmet sahibidir.

107- Zarar vermek, küfre sapmak, iman edenlerin arasını ayırmak, **Allah** ve elçisine karşı savaşanlara daha önceden gözcülük etmek üzere bir Mescid kurup, «Biz sadece iyilik yapmak istedik» diye yemin edenlerin yalancı olduklarına şüphesiz **Allah** şahittir.

108- Onun içinde (*Mescid-i dırar'da*) asla bulunma! İlk gününden beri takva üzere kurulan Mescitte bulunman daha uygundur. Orada, arınmak isteyen insanlar vardır. **Allah**, arınmış olanları sever.

(Fitne-fesat odakları, güya temiz niyetlerinden kaynaklanan söz konusu istekleri neticesinde yeni bir cami yaptılar. Daha sonra Hz. Peygamber'e (s.a.a) gelerek «Efendimiz, yeni mescidimize gelmenizi ve açılış merasimi olarak ilk cemaatle namazı sizin kıldırmanızı rica ediyoruz» dediler. Fakat Resulullah (s.a.a), teklifin yerine getirilmesini bir süre erteletti. Daha sonra Hz. Peygamber (s.a.a) Tebük'e sefere çıkınca bu münafıklarda haince seri faaliyetlerine başladılar. Bu yeni mescitle kendilerini teşkilatlandırmaya ve İslam 'a karşı komplolar düzenlemeye devam ettiler. Hararetle bekledikleri Müslümanların yenildiği ve Romaluların onları bütünüyle imha ettikleri haberini alır almaz Abdullah b. Ubey'i kendilerine kral yapmayı kararlaştırdılar. Fakat Tebük'te olanlar ise bunların bütün umutlarını boşa

çıkarmıştı. Daha sonra seferden dönüş esnasında, Medine'ye yakın «Zi-Evan» denilen yerde bu ayetin inmesiyle Peygamber (s.a.a) şehre girmeden önce Müslümanların gidip o mescidi yıkmalarını emretti.)

109- Binasının temelini, **Allah** korkusu ve hoşnutluğu üzerine kuran kimse mi hayırlıdır, yoksa binasının temelini göçecek bir uçurumun kenarına kurup onunla birlikte kendisi de cehennem ateşi içine yuvarlanan kimse mi? **Allah**, zulme sapan bir topluluğa hidayet etmez.

110- Onların kalpleri parçalanmadıkça (*ölmedikçe*), kurdukları bina kalplerinde bir şüphe olarak sürüp gidecektir. **Allah** bilendir, hikmet sahibi olandır.

111- Hiç şüphesiz **Allah**, mü'minlerden cennet karşılığında canlarını ve mallarını satın almıştır. Onlar **Allah** yolunda savaşır, öldürürler ve öldürülürler. Bu, **Allah**'ın Tevrat'ta da İncil'de Kur'ân'da da üstlendiği gerçek bir vaattir. **Allah**'tan daha çok ahdine vefa gösterecek kimdir? O halde yaptığınız bu alış-verişten dolayı sevinip müjdeleşiniz. İşte büyük kurtuluş budur.

112- (*Müminler*) Tövbe edenler, ibadet edenler, hamd edenler, (*Allah'ın hoşnut olacağı bir iş için*) seyahat edenler, rükû edenler, secde edenler, iyiliği emredenler, kötülükten sakındıranlar ve **Allah**'ın sınırlarını koruyanlardır ve (*işte bu*) mü'minleri müjdele.

113- Peygambere ve mü'minlere Cehennem ehli oldukları anlaşıldıktan sonra, akraba bile olsalar şirk koşanlar için mağfiret dilemek yaraşmaz.

114- İbrahim'in, (*üvey*) babası için af dilemesi, sadece ona verdiği sözden dolayı idi. Ne var ki, (*öldükten sonra*) onun **Allah**'ın düşmanı olduğu kendisine belli olunca, onunla ilgisini kesti. Şüphesiz İbrahim çok yumuşak huylu ve çok sabırlı idi

(*İlgili ayetlerde Hz. İbrahim'in (a.s) üvey babasının affedilmesi için kullandığı ifade ve tonun bile çok ihtiyatla seçilmiş olduğuna dikkat edilmelidir. Üvey babası müşrik olarak ölünce ve İbrahim, onun doğru yola gelmesi imkânsız bir Allah düşmanı olduğunu anlayınca, ilişkisini kesmiş ve Allah'tan ona gelecek herhangi bir şeyi önleme gücüne sahip olmadığını açık ifadelerle ilan etmiştir.*)

115- **Allah**, bir topluluğu hidayete erdirdikten sonra, sakınacakları şeyleri onlara açıklamadıkça, sapıklığa düşürmez. **Allah** şüphesiz her şeyi bilir.

116- Göklerin ve yerin egemenliği elbette **Allah**'ındır; dirilten ve öldüren O'dur. **Allah**'tan başka veli ve yardımcınız yoktur.

117- Hiç şüphesiz **Allah**, zor bir zamanda, bir kısmının kalpleri kaymak üzere iken, Peygamber'e uyan Muhacirler'e, Ensar'a ve Peygamber'e teveccüh etti. Sonra **Allah** onlara iltifatta bulundu; gerçekten O, onlara karşı çok şefkatli, çok

merhametlidir.

118- *(Allah savaştan)* Geri bırakılan üç kişiye de *(iltifatta bulundu)*. Öyle ki, bütün genişliğine rağmen yeryüzü onlara dar gelmiş ve nefisleri *(vicdanları)* kendilerini sıkıkça sıkıyordu. Nihayet **Allah**'tan *(O'nun azabından)*, yine **Allah**'a sığınmaktan başka çare olmadığını iyice anlamış oldular. Sonra dönsünler diye *(Allah)* onlara iltifatta bulundu. Şüphesiz sadece Allah tövbeleri çok kabul edendir, esirgeyendir.

119- Ey iman edenler! **Allah**'tan sakının ve doğrularla beraber olun.

120- Medinelilere ve etraflarında bulunan bedevilere, **Allah** Resulünden geri kalmaları ve onun canı yerine kendi canlarına rağbet göstermeleri yakışmaz. Bu, gerçekten onların **Allah** yolunda bir susuzluk, bir yorgunluk, açlık *(çekmeleri)*, kâfirleri öfkeli edilecek bir yere ayak basmaları ve düşmana karşı bir başarıya ulaşmaları karşılığında, mutlaka onlara bununla salih bir amel yazılmış olması nedeniyledir. Şüphesiz **Allah**, ihsan sahiplerinin ecrini zayi etmez.

121- Küçük ve büyük infak ettikleri her nafaka ve *(Allah yolunda)* aştıkları her vadi, mutlaka **Allah**'ın yapmakta olduklarının daha güzeliyle onlara karşılığını vermesi için onlar adına yazılmıştır.

122- Mü'minlerin tümünün *(cihad için)* seferber olmaları gerekmez. O halde neden onların her kesiminden bir grup da dinde *(dinî ilimlerde)* geniş bilgi elde etmek ve *(vatanlarına)* döndükleri zaman kavimlerini uyarmak için seferber olmuyor Umulur ki *(böylece günahlardan)* sakınırlar.

123- Ey iman edenler! Kâfirlerden yakınınızda olanlarla savaşın ve böylece sizde *(kendilerine karşı)* bir sertlik *(caydırıcılık)* bulsunlar. İyi bilin ki **Allah**, takva sahipleriyle beraberdir.

124- Bir sure indirildiğinde onlardan bazısı, bu, hanginizin imanını arttırdı? der. Ancak iman edenlere gelince *(Allah)*, onların imanını artırmıştır ve onlar müjdeleşmektedirler.

125- Kalplerinde hastalık olanların ise pisliklerine pislik katmıştır; onlar kâfir olarak ölmüşlerdir.

126- Onlar, yılda bir veya iki defa imtihana çeldiklerini görmüyorlar mı? Böyleyken yine tövbe etmiyorlar ve ibret de almıyorlar!

127- Bir sure indirilince *(korkularından)*, «Sizi bir kimse görüyor mu?» diye birbirlerine bakarlar, *(görmediklerinden emin olduktan hemen)* sonra sıvışıp dönerler. Anlamaz bir topluluk oldukları sebebiyle, **Allah** onların kalplerini *(imandan)* döndürmüştür.

128- (Ey iman edenler!) Hiç şüphesiz kendinizden, sıkıntıya uğramanız kendisine ağır gelen, size düşkün, iman edenlere şefkatli ve merhametli bir peygamber gelmiştir.

129- Eğer yüz çevirirlerse de ki: «Allah bana yeter; O'ndan başka ilah yoktur, yalnız O'na güveniyorum ve O büyük bir egemenlik sahibidir.»

10. Yunus Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 109 ayettir. 98. ayette Hz. Yunus'un kavminden bahsedildiği için sureye bu ad verilmiştir. Mekke halkı, kendi içlerinden bir adamın peygamber olabileceğine inanamıyorlar ve, «Allah, Ebû Tâlib'in yetimi Muhammed'den başka bir peygamber bulamadı mı?» diyorlardı. Hiç olmazsa hatırı sayılır, zengin ve makam sahibi birisinin peygamber olmasını daha uygun görüyorlardı. İşte bunun üzerine bu sure inmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Elif, Lam, Ra. İşte bunlar o hikmetli kitabın ayetleridir.
- 2- İçlerinden birine, «İnsanları uyar ve iman edenlere, Rableri katında yüksek bir doğruluk makamı olduğunu müjdele» diye vahyetmemiz, insanların tuhafına mı gitti ki, küfre sapanlar, «Bu apaçık bir büyücüdür» dediler?
- 3- Doğrusu sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı günde yaratıp sonra egemenlik tahtına kurulan ve işi düzenleyen Allah'tır. O'nun izni olmaksızın hiç kimse şefaathçi olamaz. İşte Rabbiniz olan Allah budur. O'na ibadet edin. Siz hala kendinize gelmez misiniz?
- 4- Hepinizin dönüşü, O'nadır. Allah'ın vaadi haktır. İman edip salih amellerde bulunanlara, adaletle karşılık vermek için yaratmayı başlatan ve sonra da onu iade edecek olan O'dur. Küfre sapanlar ise, inkâr ettikleri dolayısıyla, onlar için kaynar sudan bir içki ve elim bir azap vardır.
- 5- Güneşi ışıklı ve ayı nurlu yapan ve yılların sayısını ve hesabı bilmeniz için aya konak yerleri düzenleyen O'dur. Allah, bunları ancak hak ile yaratmıştır. O, bilen bir topluluk için ayetleri böyle birer birer açıklamaktadır.

6- Gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde ve Allah'ın göklerde ve yerde yarattıklarında sakınan kimseler için nice ayetler vardır.

7- Şüphesiz bizimle karşılaşmayı ummayanlar, dünya hayatından hoşnut olup ona bağlananlar ve jetlerimizden habersiz bulunanlar (*var ya*).

8- İşte bunların kazandıklarına karşılık varacakları yer cehennemdir.

9- Şüphesiz iman edenler ve salih amellerde bulunanlar (*var ya*), Rableri onları imanları dolayısıyla altından ırmaklar akan nimetlerle donatılmış cennetlere hidayet eder.

10- Oradaki duaları, «Münezzehsin ey Allah'ım!» dirlik temennileri, «selam (*esenlik*)» ve son duaları ise, «Bütün övgüler âlemlerin Rabbi olan Allah'a özgüdür» olacaktır.

11- Eğer Allah, insanlara hayrı çarçabuk istekleri gibi şerri de çarçabuk verseydi, hemen ecellerine hükmedilirdi (*helak edilirlerdi.*) Bizimle buluşmayı ümit etmeyenleri azınlıkları içinde bocalar bir halde bırakırız.

12- İnsana bir zarar dokuduğu zaman; yan yatarken, otururken veya ayakta iken bize yalvarıp yakarır. Biz darlığını giderince, sanki kendisine dokunan zarar için bizi hiç çağırmamış gibi geçip gider. İşte, haddi aşanlara yapmakta oldukları böyle süslenmiştir.

13- Hiç şüphesiz sizden önce, peygamberleri kendilerine mucizeler getirdiği halde zulmettiklerinden dolayı nice nesilleri helak ettik; zaten onlar iman edecek değillerdi. İşte biz suçlu kavimleri böyle cezalandırırız.

14- Sonra onların ardından, nasıl davranacağınıza bakmamız için sizi yer-yüzünde onların yerine geçirdik.

15- Ayetlerimiz onlara açık açık okununca, bizimle karşılaşmayı ummayanlar, «Bundan başka bir Kur'an getir veya bunu değiştir» dediler. De ki: «Onu ben kendiliğimden değiştiremem, ben ancak, bana vahyolunana uyarım. Ben Rabbime karşı gelirim, büyük günün azabına uğramaktan korkarım.»

16- De ki: «Allah dileseydi ben onu (*Kur'an'ı*) size okumazdım, (*böylece Allah da*) size de bildirmemiş olurdu. Daha önce de bir ömür (*kırk yıl*) aranızda bulundum (*ama Allah dilemediği için size bu ayetlerden bir şey okumadım*), siz hiç düşünmüyor musunuz?»

17- Allah'a karşı yalan uyduran veya ayetlerini yalan sayandan daha zalim kim olabilir? Suçlular elbette kurtuluşa erişemezler.

18- Onlar, **Allah**'ı bırakarak, kendilerine fayda da zarar da veremeyen şeylere taparlar, «Bunlar, **Allah** katında bizim şefaatçilerimizdir» derler. De ki: «Göklerde ve yerde, **Allah**'ın bilmediği bir şeyi mi O'na haber veriyorsunuz?» **Allah**, onların ortak koşmalarından münezze ve yücedir.

19- İnsanlar bir tek ümmet idiler, sonra ayrılığa düştüler; şayet Rabbinden, daha önce geçmiş bir söz (*takdir*) olmasaydı, aralarında ihtilafa düştükleri şeyler hakkında hüküm çoktan verilmiş olurdu.

20- «Neden Rabbinden ona (*öncekilerin mucizelerine benzer*) bir nişane indirilmiyor?» diyorlar. Onlara de ki: «Gaybı bilmek **Allah**'a mahsustur; bekleyin, doğrusu ben de sizinle birlikte bekleyenlerdenim.»

21- İnsanlara darlık dokunduktan sonra onlara bir rahmet tattırdığımızda, hemen ayetlerimize karşı düzen kurmaya kalkışırlar. Onlara de ki: «Düzen kurmada **Allah** daha hızlıdır.» Elçilerimiz (*olan melekler*) kurduğunuz düzenleri hiç şüphesiz yazmaktadır.

22- Sizi karada ve denizde yürüten O'dur. Nitekim siz gemilerdeyken, o gemiler yolcuları tatlı bir rüzgârla alıp götürür ve (*yolcular*) bu yüzden neşelenirler; derken bir anda o gemiye şiddetli bir fırtına gelip çatar, her yerden onlara dalgalar hücum eder ve onlar çepeçevre kuşatıldıklarını anlarlar da dini yalnız **Allah**'a halis kılarak «Kesinlikle eğer bizi bundan kurtarırsan mutlaka şükredenlerden olacağız» diye Allah'a yalvarırlar.

23- **Allah** onları kurtarınca hemen yeryüzünde haksız yere taşkınlıklara başlarlar. Ey insanlar! Yaptığımız taşkınlık aleyhinizedir. Dünya hayatından (*kısa bir müddet*) faydalanırsınız, (*ama*) sonra dönüşünüz bizedir ve işte o zaman yaptıklarınızı size bildiririz.

24- Dünya hayatının örneği; gökten indirdiğimiz, böylece insan ve hayvanların yediği, yeryüzü bitkilerinin sayesinde gürleşip birbirine girdiği su gibidir ki yeryüzünün süslenip bezendiği ve yerin sahiplerinin bütün bunlara malik olduklarını sandıkları bir sırada ise, gece veya gündüz emrimiz (*afet*) o yere gelir de böylece dün sanki hiç yokmuş gibi onu kökünden biçilip atılmış bir hale sokarız. Düşünen topluluk için ayetleri işte böyle detaylıca açıklarız.

25- **Allah**, esenlik yurduna (*cennete*) çağırır ve dilediğini doğru yola hidayet eder.

26- Güzellik yapanlara (*mükâfatların*) en güzeli ve (*hak ettiğinden*) fazlası vardır. Onların yüzlerine ne bir karalık, ne de zillet bulaşır. İşte onlar cennet ehlidir.

Onlar onda ebedî kalacaklardır.

27- Kötülükler kazanmış olanlara ise o kötülük kadar kötü bir ceza verilir; onların yüzlerini zillet bürür; onları **Allah**'tan (*kurtaracak*) hiç bir koruyucu da yok. Onların yüzleri, karanlık bir gecenin parçalarıyla bürünmüş gibidir. İşte bunlar ateşin halkıdır, onlar onda ebedi olarak kalacaklardır.

28- Onların hepsini bir gün toplarız, sonra, şirk koşanlara, «Siz ve koştuğunuz ortaklar yerlerinizde bekleyin!» deyip onları birbirlerinden ayırırız. Ortak koştukları ise, «Bize tapmıyordunuz ki!» derler.

29- «**Allah**, sizinle bizim aramızda şahit olarak yeter. Gerçekten sizin tapınmanızdan bizim haberimiz yoktu (*derler*).»

30- İşte orada herkes dünyada yapmış olduğuyla imtihan verir ve gerçek mevlaları olan **Allah**'a döndürülür. Uydurdukları (*putlar*) da ortadan kaybolmuş olur.

31- De ki: «Gökten ve yerden size rızık veren kimdir? Kulak ve gözlerin sahibi kimdir? Diriyi ölüden çıkaran, ölüyü de diriden çıkaran kimdir? Her işi düzenleyen kimdir?» Onlar, «**Allah**'tır diyecekler. O halde «O'na karşı gelmekten sakınmaz mısınız?» de.

32- İşte o **Allah** sizin gerçek Rabbinizdir. Gerçeğin dışında sadece sapıklık vardır. Öyleyse nasıl olup da (*gerçeklerden*) döndürülüyorsunuz.

33- Böylece, fâsık olanların inanmayacaklarına dair Rabbinin söylediği söz gerçekleşmiş oldu.

34- «Sizin şirk koştuklarınızdan, yaratışı başlatacak, sonra onu iade edecek biri var mıdır?» De ki: «(*Oysa*) **Allah** yaratışı başlatır, sonra da onu iade eder. Öyleyse siz nereye çevriliyorsunuz?»

35- De ki: «Koştuğunuz ortaklardan gerçeğe hidayet eden var mıdır?» De ki: «(*Ama*) **Allah** gereğe hidayet eder. Gerçeğe hidayet eden mi, yoksa hidayet verilmedikçe kendi kendine hidayeti bulamayan mı uyulmağa daha layıktır? Ne oluyor size? Nasıl hükmediyorsunuz?»

(Şevahid'ut Tenzil c.1 s.265'te Hakim Haskani'nin nakline göre İbn-iAbbas bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: «Kendi aralarında tartışan topluluk, bu münakaşayı Hz. Peygamber'e götürdüler ve Hz. Peygamber bazı sahabelerine onların aralarında hüküm vermelerini istedi. Ama verdikleri hükümden razı olmadılar. Daha sonra imam Ali'nin hüküm vermesini istedi. Ali (a.s) onların arasında hüküm verdi ve onlar onun verdiği hükümden razı oldular. Bunun üzerine bazı münafiklar onlara şöyle dedi: «Falan kişi size hüküm etti, fakat razı olmadınız. Fakat Ali size bir hüküm verdi ve onun hükmüne razı oldunuz vay halinize!» Bunun mukabilinde yüce Allah Ali hakkında mezkûr ayeti indirdi.»)

36- Onların çoğunluğu zandan başkasına uymaz. Gerçekten zan ise, haktan hiç bir şeyi sağlayamaz. Şüphesiz **Allah**, onların işlemekte olduklarını bilendir.

37- Bu Kur'an, **Allah**'tan (*inmiştir ve*) başkası tarafından uydurulmuş değildir. Lakin o, kendinden öncekini doğrulayan ve (*Allah'tan inmiş her*) kitabı ayrıntılı olarak açıklıyandır. Âlemlerin Rabbinden geldiğinden şüphe yoktur.

38- Yoksa «Onu uydurdu» mu diyorlar? De ki: «Eğer doğru sözlüler iseniz benzeri bir sure getirin ve **Allah**'tan başka çağırabileceklerinizi de çağırın.»

39- Onlar, ilmını kavrayamadıkları ve henüz yorumu (*inkârını imkânsız kalan hakikati*) kendilerine gelmemiş olan şeyi (*Kur'an'ı*) yalanladılar. Onlardan öncekiler de böylece yalanlamışlardı. Zalimlerin sonunun nasıl olduğuna bir bak!

40- Aralarında ona iman eden ve inanmayan vardır. Rabbin, bozguncuları en iyi bilendir.

41- Seni yalanlarsa, «Benim yaptığım bana, sizin yaptığınız sizedir; siz benim yaptığımdan berisiniz, ben de sizin yaptığınızdan beriyim» de.

42- Aralarında sana kulak veren vardır. Sen, sağırlara, üstelik de akılları ermiyorsa, işittirebilir misin?

43- Aralarında sana bakan vardır. Sen körleri, üstelik de basiretleri yoksa hidayet edebilir misin?

44- **Allah** insanlara hiç bir şeyle zulmetmez, fakat insanlar kendilerine zulmederler.

45- Gündüzün bir saatinden başka sanki (*dünyada*) hiç durmamışlar gibi onları bir araya toplayacağı gün (*hiç ayrılmamışlar gibi*) birbirlerini de tanıyacaklardır. **Allah**'a kavuşmayı yalanlayanlar gerçekten hüsrana uğramışlardır. Onlar zaten hidayete ermiş değillerdi.

46- Onlara söz verdiğimizizin (*azabın*) bir kısmını sana (*dünyada*) göstersek de veya (*göstermeden*) seni vefat ettirsek de (*sonuçta*) onların dönüşü bizedir. **Allah** onların yaptıklarına şahittir.

47- Her ümmetin bir peygamberi vardır. Onlara peygamberleri geldiğinde onlar (*kavmiyle peygamberleri*) arasında adaletle hükmedilir ve onlara asla zulmedilmez.

48- «Eğer doğru sözlüler iseniz, bu sözünüz (*azap vaadiniz*) ne zaman» derler.

49- De ki: «**Allah**'ın dilemesi dışında ben kendime bir fayda ve zarar verecek durumda değilim. Her ümmet için bir süre vardır; süreleri sona erince artık ne bir saat geri kalırlar ne de ileri giderler.»

50- De ki: «Allah'ın azabı size gece veya gündüz gelirse, suçlular bunlardan hangisini acele ile isterler?»

51- (Azap) Gerçekleştikten sonra mı ona iman edeceksiniz? Hemen şimdi mi? Oysa siz, onun bir an önce gelmesini istiyordunuz.

52- Sonra o zulmetmiş olanlara, «Temelli azabı tadın; kazanmakta olduklarınızdan başka şeyle mi cezalandırılacaksınız?» denilecek.

53- «O (ilahi azap) gerçek midir?» diye sende sorarlar. De ki: «Evet, Rabbim hakkı için o geçektir. Siz (Allah'ı) aciz bırakacak da değilsiniz.

54- Zulmeden her nefis, yeryüzündekilerin tümüne sahip olsa bunu (azaba karşılık) mutlaka fidye olarak verirdi. Onlar azabı görünce pişmanlıklarını gizlemeye çalışırlar. Onların arasında adaletle hükmedilir ve onlara asla zulmedilmez.

55- « İyi bilin ki göklerde ve yerde ne varsa şüphesiz hepsi Allah'ındır. İyi bilin ki Allah'ın vaadi gerçektir, fakat insanların çoğu bunu bilmezler.

56- « Dirilten ve öldüren O'dur ve O'na döndürüleceksiniz.

57- Ey insanlar! Rabbinizden size bir öğüt ve kalplerde olana şifa, iman edenlere bir hidayet ve rahmet gelmiştir.

58- De ki: «Allah'ın lütfü ve rahmetiyle, evet sadece bunlarla sevinirsiniz. Bu (lütfü ve rahmet), onların topladıklarından daha hayırlıdır.

59- De ki: «Baksanıza, Allah sizin için rızık olarak neler indirdi de siz bir kısmını haram, bir kısmını da helal kıldınız.» «Size» de, «Allah mı izin verdi? Yoksa Allah'a iftira mı ediyorsunuz?»

60- Allah'a karşı yalan yere iftirada bulunanlar, kıyamet gününü ne sanıyorlar? Doğrusu Allah, insanlar hakkında lütfü sahibidir. Fakat onların çoğu şükretmezler.

61- Hangi işte olursan ol, Allah'tan Kur'an namına ne okursanız okuyun ve ne yaparsanız yapın; yaptıklarınıza daldığınız an, biz mutlaka üstünüzde şahitlerizdir. Yerde ve gökte hiç bir zerre Rabbinden gizli değildir. Bundan daha küçüğü de veya daha büyüğü de şüphesiz apaçık bir kitaptadır.

62- İyi bilin ki, Allah'ın dostlarına korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

63- Onlar, iman etmiş ve takvaya ermiş kimselerdir.

64- Dünya hayatında da ahirette de müjde onlardır. Allah'ın sözlerinde hiç bir değişme yoktur. İşte budur o büyük kurtuluş!

65- Küfre sapanların sözleri seni üzmesin. Şüphesiz güç ve izzet tümüyle Allah'ındır. O, işiten ve bilendir.

66- İyi bilin ki, göklerde ve yerde kim varsa hepsi sadece Allah'ındır. (O halde) Allah'tan başka ortaklara yakaranlar, neyin ardına düşüyorlar? Doğrusu onlar, zandan başka bir şeyin ardına düşmüyorlar ve onlar sadece yalan söylüyorlar.

67- Size geceyi dinlenesiniz diye (karanlık) ve gündüzü (çalışasınız diye) aydınlık kılan Allah'tır. Şüphesiz işitebilen bir topluluk için bunlarda ayetler vardır.

68- «Allah, çocuk edindi» dediler. O, (bundan) yücedir ve O, hiç bir şeye ihtiyacı olmayandır. Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. Kendinizde buna ilişkin ispatlayıcı bir delil de yoktur, Allah hakkında bilmediğiniz bir şeyi (nasıl) söylersiniz?

69- De ki: «Şüphesiz Allah'a karşı yalan iftirada bulunanlar, kurtuluşa erişemezler.»

70- Onlar için dünyada az bir müddet faydalanma vardır, sonra dönüşleri bizedir. İnkârlarına karşılık onlara çetin bir azap tattıracağız.

71- Onlara Nuh'un haberini oku! Kavmine, Ey kavmim! Eğer durumum ve Allah'ın ayetlerini hatırlatmam size ağır geliyorsa (bilin ki), ben Allah'a güvenmişim. Artık işinizi (düşüncelerinizi) ve ortaklarınızı bir araya getirin. Sonra (beni öldürme) işiniz içinizde gizli (bir hüznün olarak) kalmasın (açık yürekli olun). Ardından hakkımda hükmünüzü veriniz ve bana mühlet de vermeyiniz.

72- «Eğer yüz çevirirseniz (önemli değil), ben sizden bir ücret istemiyorum. Benim ecrim Allah'a aittir. Ben Müslümanlardan olmakla emrolundum.

73- Onu yalancı saydılar; ama biz onu ve gemide beraberinde bulunanları kurtardık. Onları ötekilerin yerine geçirdik ve ayetlerimizi yalanlayanları suda boğduk. Uyarılanların sonlarının nasıl olduğuna bir bak!

74- Sonra onun ardından birçok peygamberi kendi topluluklarına gönderdik, onlara apaçık belgeler getirdiler. Diğerlerinin daha önce yalan saymış olduklarına bunlar da inanmadılar. Aşırı gidenlerin kalplerini işte böylece mühürleriz.

75- Onların ardından da Firavun'a ve seçkin yakınlarına ayetlerimizle Musa ve Harun'u gönderdik. Ama büyüklük tasladılar ve onlar zaten suçlu bir topluluk idiler.

76- Gerçek, katımızdan onlara gelince, «Doğrusu bu apaçık bir büyüdür» dediler.

77- Musa, «Size gerçek gelince, «Sihir» mi dersiniz? Oysa sihirbazlar asla kurtuluşa ermezler» dedi.

78- Onlar, «Siz ikiniz, bizi babalarımızı üzerinde bulduğumuz şeylerden çevirmek ve yeryüzünde büyüklük sizin olsun diye mi bize geldiniz? Biz, sizin ikinize iman edecekler değiliz» dediler.

79- Firavun, «Bütün bilgin sihirbazları bana getirin» dedi.

80- Sihirbazlar gelince Musa onlara, «Atacak olacağınız şeyleri atın» dedi.

81- Attıklarında, Musa, «Yaptığınız sihirdir, şüphesiz Allah onu boşa çıkaracaktır. Allah bozguncuların işini elbette düzeltmez» dedi.

82- «Suçlular istemese de Allah sözleriyle hakkı gerçekleştirecektir.»

83- Firavun ve erkânının kendilerine kötülük yapmasından korktuklarından, kavminin bir kısım gençleri dışında, kimse Musa'ya inanmamıştı; çünkü Firavun, gerçekten yeryüzünde büyülenen bir zorba ve gerçekten aşırı gidenlerdendi.

84- Musa, «Ey kavmim! Allah'a iman etmişseniz ve teslim olmuşsanız O'na güvenin» dedi.

85- Onlar, «Allah'a güvendik. Ey Rabbimiz! Bizi o zalimler topluluğu için imtihan vesilesi konusu kılma!» dediler.

86- «Rahmetinle bizi kâfirler topluluğundan kurtar»

87- Musa ve kardeşine, «Mısır'da kavminize evler hazırlayın; evlerinizi karşılıklı bir şekil karar kılın, namaz kılın ve iman edenleri müjdele» diye vahyettik.

88- Musa dedi ki: «Rabbimiz! Doğrusu sen Firavun'a ve seçkin yakınlarına (insanları) senin yolundan saptırsınlar diye mi ziynetler ve dünya hayatında mallar verdin? Ey Rabbimiz! Onların servetlerini mahvet ve kalplerini sıkıca mühürle ki, acıklı azabı görmedikçe iman etmesinler.»

89- (Allah) Dedi ki: «İkinizin (dua eden Musa'nın ve «amin» diyen Harun'un) duası kabul olundu. Öyleyse dosdoğru yolda devam edin ve bilgisizlerin yoluna uymayın.»

90- İsrail oğullarını denizden geçirdik. Firavun ve askerleri azgınlık ve düşmanlıkla artlarına düştüler. Firavun boğulacağı anda, «İsrail oğullarının inandığından başka ilah olmadığına iman ettim, artık ben de

Müslümanlardanım» dedi.

91- «Şimdi mi (*iman ettin*)? Oysa daha önce baş kaldırmış ve bozgunculuk etmiştin (*dedik*).»

92- «Senden sonrakilere bir ayet (*ibret vesilesi*) olması için bugün seni (*Firavunu*) cesedinle kurtaracağız» dedik. Doğrusu insanların çoğu ayetlerimizden habersizdir.

(Hatta bugün bile, Firavun'un cesedinin yüzerken bulunduğu yer, bölge sakinlerince gösterilir. Bu yer Sina Yarımadası'nın batı kıyısındadır ve şimdi Cebeli Firavun (Firavun Dağı) olarak bilinir. Bu dağın yakınında da, «Firavun Hamamı» denen sıcak bir kaplıca vardır ki, Firavun'un cesedinin bulunduğu söylenen Ebu Zenime'den birkaç mil mesafededir.)

93- Hiç şüphesiz İsrail oğullarını doğruluk yurduna yerleştirdik, onlara temiz rızıklar verdik. (*Ama onlar ihtilafa düştüler.*) Kendilerine ilim gelinceye kadar anlaşmazlığa düşmediler. Şüphesiz Rabbin, aralarında, anlaşmazlığa düştükleri şey konusunda kıyamet günü hüküm verecektir.

94- Sana indirdiğimizden şüphede isen, senden önce indirdiğimiz kitapları okuyanlara sor. Hiç şüphesiz sana Rabbinden gerçek gelmiştir, sakın şüphelenenlerden olma.

95- Allah'ın ayetlerini yalanlayanlardan da olma, yoksa hüsrana uğrayanlardan olursun.

96- Doğrusu haklarında Rabbinin sözü (*azaba uğrayacakları hükmü*) gerçekleşmiş olanlar, iman etmezler.

97- Kendilerine (*istedikleri*) bütün mucizeler gelmiş olsa bile, elem verici azabı görünceye kadar (*iman etmezler*).

98- Neden (*azap geldiği sırada*) Yunus kavminin dışında iman edip de imanı kendisine yarar sağlamış olan bir ülke yoktur? İşte Yunus'un kavmi iman ettiği zaman, dünya hayatında rezilliği gerektiren azabı onlardan kaldırdık ve onları bir süre daha bu dünyada geçindirdik.

(Her ne kadar Hz. Yunus (a.s) (M.Ö. 860-784) bir İsrail peygamberiyse de, Asurlular'a yol göstermek üzere Irak'a gönderilmişti. Bu yüzden «Yunus kavmi» olarak anılan topluluk Asurlular'dı. Aynı zamanda çok eski ve ünlü kent olan Ninova, onların başkentiydi. Geniş sınırları Tigris'in (Dicle'nin) sol kıyısı üzerinde şimdiki Musul kentine tekabül etmektedir. Yörenin tepelerinden biri hala «Yunus Nebi» adını taşır. Kent halkının nasıl müreffeh bir hayat yaşadığını kestirebilmek için Ninova çevresinin 60 mil dolaylarında olduğunu söylemek yeterlidir. Hz. Yunus (a.s), kavmini azap ile korkuttuktan sonra ilahi izin olmaksızın görev yerini terk etmişti. Bu yüzden Allah, gelmekte olan azabın belirtilerini görüp tövbe eden Asurlular bağışlamıştı. Bu olay, Kur'an'da belirtildiği gibi yine ilahi yasalarla ilgi içindedir.

Allah mesajı bütünüyle ikmal edinceye kadar bir kavmi azaba duçar etmez. Hz. Yunus (a.s), belirlenen süre boyunca tebliğe devam etmediğinden ve kendi düşüncesince görev yerini terk ettiğinden dolayı Allah'ın adaleti cezayı gerektirmedi, çünkü bu kavim için geçerli olacak kanuni şartlar olgunlaşmamış olmaktadır. Bu yüzden ceza infaz edilmedi.)

99- Rabbin dileyseydi, yeryüzünde bulunanların hepsi iman ederdi. Öyle iken insanları inanmaya sen mi zorlayacaksın?

100- Allah'ın izni olmadıkça hiç kimse iman edemez. O, aklını kullanmayanların üzerine bir pislik karar kılar.

101- De ki: «Göklerde ve yerde neler var, bir bakıverin!» İman etmeyen bir topluluğa apaçık ayetler ve uyarıp korkutmalar bir şey sağlamaz.

102- Onlar, kendilerinden önce gelip geçmiş toplumların (acıklı) günlerinin benzerlerinden başkasını mı bekliyorlar? De ki: «O halde bekleyedurun; şüphesiz ben de sizlerle birlikte bekleyenlerdenim.»

103- Sonra biz, peygamberlerimizi ve iman edenleri kurtarıyoruz ve böylece mü'minleri kurtarmamız da üzerimize düşen bir haktır.

104- De ki: «Ey insanlar! Benim dinimden şüpheye iseniz (bilin ki) ben, Allah'tan başka taptıklarınıza tapmam. Ancak, sizi öldürecek olan Allah'a taparım ve ben iman edenlerden olmakla emrolundum.»

105- Ve: «Bir muvahhit (hanif) olarak yüzünü dine doğru yönelt ve sakın müşriklerden olma.

106- Ve sana Allah'tan başka, fayda da zarar veremeyecek bir şeye yakarıp ibadet etme. Öyle yaparsan şüphesiz o zaman zalimlerden olursun.

107- Allah sana bir zarar verirse, onu O'ndan başkası gideremez. Sana bir iyilik dilerse O'nun fazlını engelleyecek yoktur. Onu kullarından dilediğine eriştirir. O, bağışlayandır, merhametlidir.

108- De ki: «Ey insanlar! Rabbinizden size gerçek gelmiştir. Kim hidayete ulaşırsa, o, ancak kendi nefsi için hidayete ulaşmıştır. Kim de saparsa o da kendi aleyhine sapmıştır. Ben sizin üzerimde bir vekil değilim.»

109- Sana vahyedilene uy ve Allah hükmedinceye kadar sabret. O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır.

11. Hud Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 123 ayettir. 50 - 60. Ayetler Hûd'un (a.s) hayatından bahsedildiği için sureye bu isim verilmiştir. Yunus suresinden sonra inmiş olup onun devamı niteliğindedir. İtikada ait esasları, Kur'an'ın mucize oluşunu, ahiretle ilgili meseleleri, sevap ve cezayı ve Hz. Hûd'dan başka Nuh, Salih, İbrahim, Lût, Şuayb ve Musa (a.s) gibi peygamberlerin kıssalarını ihtiva etmektedir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Elif, Lam, Ra. (Bu kitab) Hikmet sahibi ve (her şeyden) haberdar olan **Allah** tarafından, ayetleri sağlamlaştırılmış, sonra da uzun uzadıya açıklanmış bir kitaptır.
- 2- **Allah**'tan başkasına ibadet etmemeniz için (indirildi). Ben size, O'nun tarafından gönderilmiş bir uyarıcı ve müjdeciyim.
- 3- Ve Rabbinizden mağfired dilemeniz ve O'na tövbe etmeniz için (indirildi. Eğer bunu yaparsanız), belli bir süreye kadar sizi güzelce geçindirir ve her fazilet sahibine (dünya ve ahirette) faziletinin karşılığını verir. Eğer yüz çevirirseniz o zaman ben doğrusu hakkınızda büyük günün azabından korkarım.
- 4- Dönüşünüz ancak **Allah**'adır. O her şeye kadirdir.
- 5- İyi bilin ki, onlar (Kur'an okunduğu zaman), kendilerini ondan (Kur'an'ı işitmekten) gizlemek için göğüslerini (kalplerini) eğip bükerek (Kur'an'a asla itina göstermezler). İyi bilin ki, elbiselerine büründüklerinde bile **Allah** onların gizlediklerini ve açığa vurduklarını bilir. Şüphesiz O, göğüslerde (kalplerde gizli) olanı bilendir.
- 6- Yeryüzünde rızık **Allah**'a ait olmayan hiçbir canlı yoktur. O, onların karar kıldıkları yerleri (belleri) de emaneten durdukları yerleri (rahimleri) de bilir. (Bu hakikatlerin) Tümü apaçık bir kitaptadır.
- 7- Henüz su üzerinde egemen iken (âlemler yaratılmadan önce) hanginizin daha güzel amelde bulunacağını denemek için, gökleri ve yeri altı günde yaratan O'dur. Siz gerçekten, ölümden sonra dirileceksiniz desen, şüphesiz küfre sapanlar, «Bu, apaçık bir sihirden başka bir şey değildir» derler.
- 8- Hiç şüphesiz onların azabını sayılı bir süreye kadar ertelese, muhakkak «Onu alıkoyan nedir?» derler. İyi bilin ki onlara azap geldiği gün, onlardan geri çevrilecek değildir ve alaya almakta oldukları şey de kendilerini çepeçevre kuşatacaktır.

9- Hiç şüphesiz insana nimetimizi tattırır, sonra onu ondan çekip alırsak, o şüphesiz umutsuz ve nankör biri kesilir.

10- Başına gelen sıkıntıdan sonra, ona bir nimet tattırırsak «Musibetler başımdan gitti» der. Doğrusu o, sevinerek şımaran ve böbürlenmiş biridir.

11- Sabredenler ve salih amellerde bulunanlar başka. İşte, bağışlanma ve yüce ecir bunlarıdır.

12- «Neden ona bir hazine indirilmiyor veya onunla beraber (*kendisini onaylamak için*) bir melek gelmiyor?» demelerinden ötürü, belki de kalbin daralacak ve sana vahyolunanın bir kısmını (*onlara okumayı*) terk edeceksin? Oysa sen ancak bir uyarıcısın, Allah her şeye vekildir.

(Bu ayetin tefsirinde Hz. İmam Cafer-i Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: «Hz. Peygamber (s.a.a) bir gün İmam Ali'ye şöyle buyurdu: «Ey Ali! Allah'tan seni bana vezir kılmasını istedim ve kabul etti; seni vasim kılmasını istedim, kabul etti ve seni ümmetimin üzerine halifem kılmasını istedim, yine kabul etti!» Hz. Peygamber'in yanında duran Kureyş'ten iki kişi birine şöyle dediler: «Allah'a andolsun ki su tulumunun içinde çürümüş bir tabak hurma, Muhammed'in Rabbinden istediğinden daha hayırlıdır. Rabbinden bir melek gelseydi yardımcı olsaydı veyahut ona mülk indirseydi de fakirliğini giderseydi...» Bunun akabinde yüce Allah mezkur ayet-i Kerimeyi indirdi.» Sünni alimlerinden Hakim Haskani de Şevahidü't Tenzil c.1 s.282-283'te bu ayetin tevil ve tefsirinde bu yakın bir rivayet nakletmiştir.)

13- Yoksa: «Onu kendisi uydurdu» mu diyorlar? De ki: «Öyleyse siz de yalan üzere uydurulmuş benzeri on sure getirsenize ve eğer doğru sözlüler iseniz, Allah'tan başka çağırabildiklerinizi de çağırın!»

14- Eğer size cevap vermezlerse, artık biliniz ki o, gerçekten Allah'ın ilmiyle indirilmiştir ve O'ndan başka ilah yoktur. Nasıl, (*bütün bu delillerden sonra*) artık Müslüman oldunuz mu?

15- Kim dünya hayatını ve süsünü isterse, onda yapıp ettiklerini tastamam öderiz ve onlar bunda hiç bir eksikliğe de uğratılmazlar.

16- İşte onlar, ahirette kendileri için ateşten başka hiç bir şeyleri olmayan kimselerdir. Dünyada yaptıkları da boşa gitmiştir ve yapmakta oldukları şeyler de (*zaten*) batıldır.

17- Rabbinden apaçık bir delil (*basiret*) üzere bulunan, onu kendisinden bir şahidin izlediği ve (*şahit olarak*) ondan önce bir de önder ve rahmet olarak Musa'nın kitabı bulunan kimse, (*böyle olmayan kimse*) gibi midir? İşte onlar, buna inanırlar. Hangi topluluk onu inkâr ederse vaat edilen yeri ateştir. Öyleyse, bundan şüphen olmasın. Doğrusu o, Rabbinden bir gerçektir, fakat insanların çoğu inanmazlar.

(Tarih-u Medinet'id Dimeşk s.420-421 ve Feth'ul Kadir c.2 s.466'da belirtildiğine göre bu ayet hakkında, Hz. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: «Rabbinden apaçık bir delil üzere bulunan» benim ve «kendinden bir şahit» ise Ali'dir.» bu ayetin tefsirinde yukarıda naklettiğimiz rivayeti aynen nakletmiştir)

18- Yalan söyleyerek **Allah**'a iftira edenden daha zalim kimdir? İşte bunlar Rablerine sunulacaklar ve şahitler, «Rablerine yalan söyleyenler bunlardır» derler. İyi bilin ki **Allah**'ın laneti zalimlerin üzerindedir.

19- Onlar (zalimler) **Allah**'ın yolundan alıkoyarlar ve o yolu eğri göstermeye yeltenirler ve onlar ahireti inkâr edenlerdir

20- Onlar yeryüzünde (Allah'ı) aciz bırakacak olanlar değillerdir. **Allah**'tan başka velileri de yoktur. Azap onlara kat kat verilir. Onlar (önceden de hakkı) işitmeye güç yetirmezlerdi ve görmezlerdi.

21- İşte bunlar, kendilerini hüsrana uğratanlardır ve yalan olarak uydurmakta oldukları da onlardan uzaklaşıp kaybolmuşlardır.

22- Hiç şüphesiz bunlar, ahirette en çok hüsrana uğrayanlardır.

23- Doğrusu iman edenler, Salih amelde bulunanlar ve Rablerine karşı güven duyanlar, işte onlar cennet ehlidirler ve onlar onda temelli kalacaklardır.

24- Bu iki zümrenin durumu, kör ve sağır kimse ile gören ve işiten kimsenin durumuna benzer. Durumları hiç eşit olabilir mi? Hala kendinize gelmez misiniz?

25- Hiç şüphesiz biz Nuh'u kendi kavmine gönderdik, «Ben, sizin için apaçık bir uyarıcıyım (dedi).»

26- Ta ki «**Allah**'tan başkasına ibadet etmeyesiniz. Doğrusu ben hakkınızda elem verici bir günün azabından korkuyorum (dedi).»

27- Kavminden küfre sapanların elebaşları «Senin ancak kendimiz gibi bir insan olduğunu görüyoruz. Sana sığ görüşlü olan en aşağılıklarımızdan başkasının uyduğunu da görmüyoruz, sizin bize bir üstünlüğünüzü de görmüyoruz. Aksine biz sizi yalancılar sanıyoruz» dediler.

28- Dedi ki: «Ey Kavmim, söyleyin bakayım eğer ben Rabbinden gelen açık belgelere dayanıyorsam ve O bana kendi katından bir rahmet verdi ise de siz bunu görmekten yoksun bırakıldınız, istemediğiniz halde onu size zorla mı kabul ettireceğiz?»

29- «Ey kavmim! Buna karşılık ben sizden bir mal da istemiyorum. Benim ücretim sadece Allah'a aittir. İman edenleri de kovacak değilim; Çünkü onlar Rableriyle karşılaşacaklar. Fakat ben sizi, cahil bir topluluk olarak görüyorum.»

30- «Ey kavmim! Onları kovarsam, Allah'a karşı bana kim yardım eder? Artık kendinize gelmez misiniz?»

31- «Size, Allah'ın hazineleri yanımdadır demiyorum; gaybı da bilmem. Doğrusu melek olduğumu da söylemiyorum. Küçük gördüklerinize, Allah iyilik vermeyecektir» de diyemem. İçlerinde olanı Allah daha iyi bilir. Yoksa şüphesiz ben zalimlerden olurum.»

32- «Ey Nuh! Bizimle çekişip durdun, bu çenede ileri de gittin. Doğru sözlülerden isen bize vaat ettiğini getir (görelim)» dediler.

33- (Nuh) «Ancak Allah dilerse onu size getirir, siz aciz bırakıcılar değilsinizdir» dedi.

34- «Eğer Allah sizi saptırmak isterse, ben sizin iyiliğinizi arzu etsem bile faydası olmaz. O, sizin Rabbinizdir, O'na döndürüleceksiniz.»

35- Onlar, «Bunu kendisi uydurdu» mu diyorlar? De ki: «Eğer onu ben uydurduysam, günahım bana aittir. Ama ben, sizin işlediğiniz suçlardan uzağım.»

36- Nuh'a, «Senin kavminden, iman etmiş olanlardan başkası artık iman etmeyecektir; onun için yaptıkları şeylerden dolayı üzülme» diye vahyolundu.

37- «Bizim gözetimimiz altında ve vahyimizle gemiyi inşa et ve zulme sapanlar konusunda da bana seslenişte bulunma. Şüphesiz onlar suda boğulacaklardır.»

38- Gemiyi yaparken, kavminden küfre sapanların elebaşları yanına uğradıkça onunla alay ederlerdi. O da, Bizimle alay ediyorsanız, şüphesiz alay ettiğiniz gibi, biz de sizinle alay edeceğiz dedi.

39- «Aşağılatıcı azabın kime geleceğini ve kime sürekli azabın ineceğini göreceksiniz.»

40- Buyruğumuz gelip tandır (içinden sular) kaynamağa başlayınca, «Her cinsten birer çifti, aleyhine hüküm verilmiş olanın dışında kalan ehlini ve iman edenleri gemiye bindir» dedik. Zaten onunla birlikte çok azından başkası iman etmemişti.

41- (Nuh) Dedi ki: «Ona binin. Onun yüzmesi de demir atması (*durması*) da **Allah**'ın adıyladır. Şüphesiz benim Rabbim bağışlayandır, esirgeyendir.»

42- Gemi, dağlar gibi dalgalar içinde onları götürürken, Nuh, kenarda kalmış olan oğluna, «Ey oğulcuğum! Bizimle beraber bin, kâfirlerle birlik olma» diye seslendi.

43- Oğlu, «Beni sudan koruyacak bir dağa sığınırım» deyince Nuh, «O'nun merhamet ettikleri dışında, bugün **Allah**'ın buyruğundan (*günahkarları kurtaracak*) bir koruyucu yoktur» dedi. Derken dalga aralarına giriverdi. O da boğulanlardan oldu.

44- Denildi ki: «Ey yer, suyunu yut ve ey gök sen de tut.» Su çekildi, iş bitiriliverdi, (*gemi de*) Cudi (*dağı*) üstünde durdu ve «Zalimler (*Allah*'ın *rahmetinden*) uzak olsun» denildi.

45- Nuh Rabbine seslenip, Rabbim! Oğlum benim ailemdendir. Doğrusu senin vaadin haktır. Sen hükmedenlerin en iyi hükmedenisin.

46- **Allah**, «Ey Nuh! O senin ailenden değildir; Çünkü o (*adeta*) salih olmayan bir amel kesilmiştir; öyleyse bilmediğin şeyi benden isteme. Gerçekten ben, cahillerden olmayasın diye sana öğüt veriyorum» dedi.

47- «Rabbim! Bilmediğim şeyi senden istemekten sana sığınırım. Beni bağışlamaz ve bana merhamet etmezsen hüsrana uğrayanlardan olurum» dedi.

48- «Ey Nuh! Sana ve seninle birlikte olan ümmetler üzerine bizden bir esenlik ve bereketle gemiden inin. (*Elbette sizden türeyecek olan diğer kâfir*) Ümmetleri de yararlandıracağız, sonra onlara bizden acıklı bir azap dokunacaktır» denildi.

49- Bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindedir. Bunları sen ve kavmin daha önce bilmiyordun. O halde sabret. Şüphesiz (*güzel olan*) sonuç, takva sahiplerininindir.

50- Ad kavmine kardeşleri Hûd'u gönderdik. Şöyle dedi: «Ey kavmim! **Allah**'a ibadet edin. O'ndan başka ilâhınız yoktur. Siz (*putperestlikte*) yalan uyduranlardan başkası değilsiniz.»

51- «Ey kavmim! Buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak beni yaratana aittir. Akıl etmez misiniz?»

52- «Ey kavmim! Rabbinizden mağfiret dileyin ve sonra O'na tövbe edin ki size gökten bol bol yağmur göndersin, kuvvetinize kuvvet katsın. Suçlular olarak yüz çevirmeyin.»

53- «Ey Hûd! Sen bize apaçık bir belge (*mucize*) ile gelmiş değilsin, biz de senin sözünle

ilahlarımızı terk etmeyiz ve biz sana iman edecek de değiliz.»

54- «Bir kısım ilahlarımız seni fena çarpmış, demekten başka bir şey demeyiz» dediler. (Hûd) dedi ki: «Doğrusu ben Allah'ı şahit tutuyorum ve siz de şahit olun ki ben O'nu bırakıp koştuğunuz ortaklardan uzağım.»

55- «O'ndan başka (taptıklarınızın hepsinden uzağım). Haydi hepiniz bana tuzak kurun; sonra da bana mühlet vermeyin!»

56- «Ben gerçekten, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a tevekkül ettim. O'nun, perçeminden tutmadığı (egemen olmadığı) hiç bir canlı yoktur. Muhakkak benim Rabbim, dosdoğru bir yol üzerindedir.»

57- «Buna rağmen yüz çevirirseniz, artık size kendisiyle gönderildiğim şeyi tebliğ ettim. Rabbim de sizden başka bir kavmi yerinize geçirir. Siz O'na hiç bir şeyle zarar veremezsiniz. Doğrusu benim Rabbim, her şeyi gözetleyip koruyandır.»

58- Buyruğumuz gelince, Hûd'u ve beraberindeki iman edenleri, tarafımızdan bir rahmet ile kurtardık ve onları çok ağır bir azaptan koruduk.

59- Rablerinin ayetlerini inkâr eden, peygamberlerine karşı çıkan ve her inatçı zorbanın emrine uyan işte bu Ad (kavmi) idi.

60- Bu dünyada da kıyamet gününde de lanetle izlendiler. İyi bilin ki Ad (kavmi) Rablerini inkâr etti. Hey, Hud'un kavmi Ad'a (Allah'ın rahmetinden) uzaklık olsun.

61- Semud kavmine kardeşleri Salih'i gönderdik. Dedi ki: «Ey kavmim! Allah'a ibadet edin. O'ndan başka ilâhınız yoktur. Sizi yerden yaratıp orayı imar etmenizi dileyen de O'dur. Öyleyse O'ndan mağfiret dileyin ve O'na yönelin. Doğrusu Rabbim (kullarına) yakın ve duaları kabul edendir» dedi.

62- «Ey Salih! Sen bundan önce, içimizde ümit beslenen bir kimseydin; şimdi babalarımızın taptıklarına tapmaktan bizi men mi ediyorsun? Doğrusu bizi çağırdığın şeyden çok kuşkulandıran bir şüphe içindeyiz» dediler.

63- «Ey kavmim! Şimdi söyleyin bakayım; eğer ben Rabbimden apaçık bir belge üzerindeysem ve bana tarafından bir rahmet vermişse, (bu durumda) O'na isyan edecek olursam, Allah'a karşı bana kim yardım edecektir? Bana zararımı artırmaktan başka bir şey yapamazsınız» dedi.

64- «Ey kavmim! İşte şu sizin için bir mucize olmak üzere Allah'ın bir dişi devesidir. Bırakın onu Allah'ın toprağında otlasın. Ona kötülük etmeyin, yoksa sizi yakın bir azap tutuverir.»

65- Buna rağmen onu devirip boğazladılar. O zaman Salih, «Yurdunuzda üç gün daha faydalanın Bu, (azap sözü) yalanlanmayacak bir sözdür»

66- Buyruğumuz gelince, Salih'i ve beraberindeki iman edenleri katımızdan bir rahmet olarak o günün aşağılığından kurtardık. Doğrusu Rabbin pek kuvvetli ve güçlüdür.

67- Zulmedenleri bir çığlık tutuverdi de yurtlarında diz üstü çökuverdiler.

68- Sanki orada hiç yaşamamış gibi oldular. İyi bilin ki, Semud topluluğu Rabbini İnkâr etmişti. Hey, *(Allah'ın rahmetinden)* uzaklık olsun Semud'a!

69- Hiç Şüphesiz elçilerimiz *(melekler)* müjde ile İbrahim'e geldiler, «Selam!» dediler. O da «Selam!» dedi de hemen gecikmeden *(onlara)* kızartılmış bir buzağı getirdi.

70- Ellerini ona uzatmadıklarını görünce, tavırları tuhafına gitti ve içinde onlara karşı bir korku uyandı. «Korkma, biz Lut kavmine gönderildik» dediler.

71- Ayakta duran karısı o esnada adet gördü. Böylece ona İshak'ı İshak'ın ardından Yakub'u müjdeledik.

72- «Vay başıma gelenler! Ben bir kocakarı, kocam da ihtiyar olmuşken nasıl doğurabilirim? Doğrusu bu şaşılacak bir şey» dedi.

73- *(Melekler)* Dediler: «Allah'ın emrine mi şaşırıyorsun? Oysa Allah'ın rahmeti ve bereketleri siz ev halkının üzerinedir. Şüphesiz O, övülmeye layık ve azamet sahibi olandır»

74- İbrahim'in korkusu gidip de müjde kendisine ulaşınca, Lut topluluğu hakkında bizimle tartışmaya girişti.

75- Doğrusu İbrahim uysal, yumuşak kalpli ve gönülden *(Allah'a)* yönelen biriydi.

76- Elçilerimiz, «Ey İbrahim! Bundan vazgeç, doğrusu Rabbinin emri gelmiştir. Şüphesiz onlara artık geri çevrilemeyecek bir azap gelmiştir» dediler.

77- Elçilerimiz *(melekler)* Lut'a gelince; onlardan dolayı kaygılandı, eli ayağı dolaştı, «Bu çetin bir gündür» dedi.

78- Kavmi ona doğru koşarak geldi; onlar daha önceden kötülükler işlemekteydiler. Lût *(onlara)* dedi ki: «Ey kavmim! İşte bunlar benim kızlarım, onlar sizin için daha temizdir *(Size nikahlayabilirim)*. Allah'tan sakının da konuklarımın önünde beni rezil etmeyin. İçinizde akli başında kimse yok mudur?» dedi.

79- «Hiç şüphesiz senin kızlarında bir hakkımız olmadığını biliyorsun ve doğrusu ne istediğimizi de çok iyi biliyorsun» dediler.

80- «Keşke size karşı bir gücüm olsaydı veya *(size karşı koymak için)* güçlü bir

dayanağa (topluluğa) katılsaydım» dedi.

81- «Ey Lut! Biz Rabbinin elçileriyiz, onlar sana ilişemezler. Gecenin bir bölümünde, ailenle beraber yola çık. Hiç biriniz dönüp arkasına bakmasın. Ancak karın hariç. Doğrusu onların başına gelen onun başına da gelecektir. Onlara vaat edilen (azap) sabah vaktidir. Sabah da yakın değil mi?» dediler.

82- Buyruğumuz gelince oraların altını üstüne getirdik; üzerlerine sağanak halinde balçıktan pişirilmiş sert taşlar yağdırdık.

83- (O taşlar) Rabbin katında işaretlenmiş (hangi zalimin üzerine düşeceği belirlenmiş) taşlar İdi. Onlar (taşlar, diğer) zalimlerden (de pek) uzak değildir.

84- Medyen halkına kardeşleri Şuayb'ı gönderdik. Şöyle dedi: «Ey kavmim! Allah'a ibadet edin; sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Ölçüyü ve tartıyı eksik tutmayın. Doğrusu ben sizi nimet nimet içinde görüyorum ve hakkınızda kuşatıcı bir günün azabından korkuyorum.»

85- «Ey kavmim! Ölçüyü ve tartıyı adalet üzere yapın, insanların eşyasını değerden düşürüp itmeyin ve yeryüzünde bozguncular olarak karışıklık çıkarmayın.»

86- «İman etmişseniz Allah'ın baki kıldığı sizin için daha hayırlıdır. Sonra ben, sizin üzerinizde bir koruyucu da değilim.»

(Bu ayetin muhatapları ilk etapta Şuayb'ın kavmidir. Allah'ın baki kıldığı şeyden maksat ise helal kazanç veya ilahi mükafattır. Ama bilindiği gibi ayetler her ne kadar belli bir konu hakkında nazil olmuşsa da sonraki asırlarda daha kapsamlı ve tümel örneklere de uyarlanabilir. Dolayısıyla Allah'ın insan için baki bıraktığı saadet ve hayır vesilesi her varlık, «Allah'ın baki kıldığı» (bakiyetullah) olarak nitelendirilebilir. Hz. Mehdi de bütün insanların hayır ve saadet vesilesi olduğundan, bazı rivayetlerde «bakiyetullah» olarak nitelendirilmiştir.)

87- «Ey Şuayb! Babalarımızın taptığını bırakmamızı emreden veya mallarımızı istediğimiz gibi kullanmamızı men eden senin namazın mıdır? (Oysa) Sen doğrusu uysal ve akli başında birisin» dediler.

88- Şuayb dedi ki: «Ey Kavmim! Söyleyin bakayım, ya eğer ben Rabbinden apaçık bir belge üzerinde isem ve O beni kendisinden güzel bir rızık ile rızıklandırmış ise (ne dersiniz?) Size yasak ettiğim şeylerde, aykırı hareket etmek istemem. Gücümün yettiği kadar ıslah etmekten başka bir dileğim yoktur. Başarım ancak Allah'tandır, O'na güvenir ve sadece O'na yönelirim.»

89- Ey kavmim! Bana karşı gelişiniz, sakın Nuh kavminin ya da Hûd kavminin veya Salih kavminin başlarına gelenlerin bir benzerini size de isabet ettirmesin. Üstelik Lut kavmi size (zaman, mekan ve amel olarak) pek de uzak değildir.»

90- «Rabbinizden mağfiret dileyin ve sonra O'na tövbe edin. Doğrusu Rabbiniz merhamet eden ve çok sevendir.»

91- «Ey Şuayb! Söylediklerinin çoğunu anlamıyor ve doğrusu seni aramızda güçsüz görüyoruz. Eğer aşiretin olmasaydı seni taşlardık. Esasen bizim için pek değerli de değilsin» dediler.

92- «Ey Kavmim! Benim aşiretim size göre Allah'tan daha mı güçlüdür ki Allah'a sırt çevirdiniz? Doğrusu Rabbim yapmış olduklarınızı çepeçevre kuşatıcıdır» dedi.

93- «Ey Kavmim! Elinizden geleni yapın! Ben de yapacağım! Kendisini rezil edecek azabın geleceği şahsın ve yalancının kim olduğunu yakında öğreneceksiniz! Gözetleyin, doğrusu ben de sizinle beraber gözetleyiciyim.»

94- Buyruğumuz gelince, Şuayb'ı ve beraberindeki iman edenleri tarafımızdan bir rahmetle kurtardık. Zulmedenleri bir çığlık yakaladı da yurtlarında diz üstü çöktüler.

95- Sanki orada refah içinde hiç yaşamamışlardı. İyi bilin ki Semud (*halkına*) nasıl bir uzaklık verildiyse, Medyen (*halkına da Allah'ın rahmetinden*) bir uzaklık olsun.

96- Hiç şüphesiz Musa'yı ayetlerimizi apaçık bir delille gönderdik.

97- Firavun'a ve onun önde gelen çevresine (*Musa'yı gönderdik*). Fakat onlar (*çevresi*) Firavun'un buyruğuna uydular, oysa Firavun'un buyruğu doğru değildi.

98- Firavun, kıyamet gününde kavminin önüne düşer, onları ateşe sokar. Pek de kötü yerdir onların girdikleri yer!

99- Onlar, burada da kıyamet gününde de lanetle izlendiler. Pek de kötü bir bağıştır, bu verilen bağış!

100- İşte bunlar, sana anlattığımız şehirlerin haberlerindedir. Onlardan kalan da var, biçilmiş ekine dönen de var.

101- Onlara biz zulmetmedik, fakat onlar kentline zulmettiler. Rabbinin buyruğu gelince, Allah'ı bırakıp taptıkları ilahlar kendilerini müstağni kılmadı, yıkımlarını artırmaktan başka bir şeye yaramadı.

102- Allah zalim ülkeleri yakalayınca, işte böyle yakalar. Şüphesiz O'nun yakalaması elim ve şiddetlidir.

103- Ahiretin azabından korkanlara, bunda hiç şüphesiz ayet (*ibret*) vardır. O, bütün insanların kendisinde toplanacağı bir gündür ve o, görülecek bir gündür.

104- Biz, o günü, ancak sayılı bir süreye kadar geciktiririz.

105- O gün gelince, Allah'ın izni olmaksızın hiç kimse konuşamaz; içlerinde azgın olanlar da mesut olanlar da vardır.

106- Azgın olanlar ise ateştedirler. Onlara onda ah-vah ve hırıltı sesleri (*çıkarma*)

vardır.

107- Elbette Rabbin dilemesi dışında gökler ve yer durdukça, onda temelli kalacaklardır, *(çünkü Rabbinin her şeye gücü yeter)*. Rabbin şüphesiz her istediğini yapar.

108- Mesut olanlar ise cennettedirler. Rabbinin dilemesi bir yana, kesintisiz bir lütuf olarak, gökler ve yer durdukça, onda temelli kalacaklardır.

109- Artık onların tapmakta oldukları şeyler konusunda, sakın kuşkuda olma. Onlar sadece önceden babalarının taptıkları gibi tapıyorlar. Kuşkusuz biz, onların paylarını eksiltmeksizin onlara ödeyecek olanlarız.

110- Hiç şüphesiz Musa'ya kitap verdik; onda ayrılığa düşüldü. Eğer Rabbinin verilmiş bir sözü olmasaydı, aralarında mutlaka hükmedilmiş olurdu. Gerçekten onlar, bundan *(azaptan)* yana kuşku verici bir şüphe içindedirler.

111- Şüphesiz Rabbin, onların amellerinin karşılığını elbette tamamen verecektir. O, şüphesiz onların yaptıklarını bilir.

112- Beraberindeki tövbe edenlerle birlikte emredildiğin gibi dosdoğru ol. Taşkınlık etmeyin, doğrusu **Allah** yaptıklarınızı görücüdür.

113- Zulmedenlere eğilim göstermeyin, yoksa size ateş dokunur. Sizin **Allah**'tan başka velileriniz yoktur, sonra yardım da göremezsiniz.

114- Gündüzün iki tarafında ve gecenin *(gündüze)* yakın zamanlarında namaz kıl. Doğrusu iyilikler kötülükleri giderir. Bu, hatırlayıp kendine gelenlere bir hatırlatmadır.

(Sabahtan öğleye kadar gündüzün bir tarafı, öğleden akşama kadar da gündüzün diğer bir tarafıdır. Dolayısıyla gündüzün iki tarafında kılınan namazlardan maksat, sabah, öğle ve ikinci namazı ve gecenin gündüze yakın zamanında kılınan namazlar ise akşam ve yatsı namazlarıdır.)

115- Sabret, **Allah** ihsan sahiplerinin ecini elbette zayı etmez.

116- Sizden önceki kuşaklardan, onlardan kurtardığımızdan pek azı dışında, yeryüzünde bozgunculuğu önleyecek fazilet sahibi kişiler bulunmalı değil miydi? Zulmedenler ise, içinde refaha erdikleri şeyin peşine düştüler ve onlar zaten suçlu idiler.

117- Halkı ıslah eden kimseler iken, senin Rabbin o ülkeleri zulüm ile helak edecek değildi.

118- Eğer Rabbin dileseydi insanları tek bir ümmet kılardı. *(Fakat)* Onlar ihtilafa

düşmeye devam edecekler.

119- Sadece Rabbinin merhamet ettikleri (*bundan*) müstesnadır. Esasen onları bunun (*rahmet*) için yaratmıştır. Rabbinin, «Şüphesiz cehennemi tümüyle (*taşkınlık eden*) cinler ve insanlarla dolduracağım» sözü tamamen yerine geldi.

120- Peygamberlerin haberlerinden sana bu tüm anlattıklarımız, senin gönlünü pekiştirmemizi sağlayan şeylerdir. Sana bunda hak, iman edenlere de bir öğüt ve hatırlatma gelmiştir.

121- İman etmeyenlere de ki: «Elinizden geleni yapın! Biz de (*elimizden geleni*) yapıcılarız.»

122- Bekleyin! Şüphesiz biz de bekleyicileriz.

123- Göklerin ve yerin gaybı **Allah'**a aittir. Bütün işler O'na döndürülür. Öyleyse O'na ibadet et, O'na güven ve Rabbin, yaptıklarınızdan gafil değildir.

12. Yusuf Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 111 ayettir. Surenin başından sonuna kadar Yusuf Peygamber'den bahsedildiği için bu adı almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Elif, Lam, Ra. Bunlar, apaçık kitabın ayetleridir.
- 2- Biz onu, akıl erdiresiniz diye Arapça bir Kur'an olarak indirdik.
- 3- Biz bu Kur'an'ı vahyederek, sana en güzel kıssayı anlatıyoruz. Oysa daha önce sen bundan habersizdin.
- 4- Hani Yusuf babasına, «Babacığım! Rüyamda on bir yıldız, güneş ve ayın bana secde ettiklerini gördüm» demişti.
- 5- (*Babası*) Dedi ki: «Oğulcağızım! Rüyanı kardeşlerine anlatma. Sonra senin için bir hilede bulunurlar. Şüphesiz, şeytan insan için apaçık bir düşmandır.»
- 6- «Rabbin seni böylece rüyandaki gibi (*peygamberliğe*) seçecek, sana (*rüyada*

görülen) olayların yorumunu öğretecek; daha önce, babaların İbrahim ve İshak'a nimetlerini tamamladığı gibi, sana ve Yakup soyuna da tamamlayacaktır. Doğrusu Rabbin bilendir, hikmet sahibidir.»

7- Hiç şüphesiz Yusuf ve kardeşlerinin olayında, soranlara nice ibretler vardır.

8- Hani demişlerdi ki: «Biz, güçlü bir topluluk olduğumuz halde Yusuf ve kardeşi, babamıza bizden daha sevgilidirler. Doğrusu babamız apaçık bir şaşkınlık içindedir.»

9- «Öldürün Yusuf'u veya onu bir yere atıp bırakın ki babanızın yüzü (*sevgisi*) yalnızca size (*özgü*) kalsın. Ondan sonra da (*tövbe ederek*) salih bir topluluk olunuz.»

10- Onlardan bir söz sahibi dedi ki: «Yusuf'u öldürmeyin, Eğer (*mutlaka bir şey*) yaparsanız, onu bir kuyunun dibine bırakın da (*oradan geçen*) kafilenin biri onu bulup alsın.»

11- «Ey babamız! Biz onun (*Yusuf'un*) iyiliğini istediğimiz halde, sen neden Yusuf hakkında biz güvenmiyorsun?»

12- «Sen onu yarın bizimle gönder de gönlünce gezsün ve oynasın. Kuşkusuz biz onu koruyup gözetiriz.»

13- Dedi ki: «Sizin onu götürmeniz gerçek beni üzer ve siz ondan habersiz iken onu kurt yemesinden korkuyorum.»

14- Dediler ki: «Şüphesiz biz böyle güçlü topluluk iken onu kurt yerse, o zaman biz kesinlikle hüsrana uğrayanlardan oluruz.»

15- Yusuf'u götürüp bir kuyunun derinliklerine bırakmayı kararlaştırdıklarında, biz ona, «Şüphesiz sen, farkında olmadıkları bir sırada, bu yaptıklarını onlara haber vereceksin» diye vahyettik.

16- Akşamüstü ağlayarak babalarına geldiler.

17- «Ey babamız! Biz gittik, yarışıyoruz. Yusuf'u eşyamızın yanına bırakmıştık, derken kurt onu yedi. Ama biz doğruyu söyleyenler olsak bile sen bize inanacak değilsin» dediler.

18- Ve üzerine yalandan kan (*sürülmüş*) olan gömleğini getirdiler. «Hayır» dedi. «Belki nefsiniz bir işi size süslemiş (*güzel göstermiş*) oldu. Bundan sonra (*bana düşen*) güzel bir sabır! Sizin bu söylemlerinize karşı (*kendisinden*) yardım istenecek olan Allah'tır.»

19- « Bir kervan geldi, suçularını (*su almak için kuyuya*) gönderdiler. Sucu kovasını

(sudan) çekince (kovayla birlikte Yusuf'un kuyudan çıktığını gördüğünde), «Müjde! Bu genç bir oğlan!» dedi. Yusufu alıp onu bir ticaret sermayesi olarak sakladılar. Oysa Allah yaptıklarını bilendi.

20- Onu ucuz bir fiyata, sayısı belli (bir kaç) dirheme sattılar. Onlar onu pek önemsemediler.

21- Mısır'da onu satın alan kimse karısına, «Onun yerini yüce tut, belki bize faydası olur yahut da onu evlat ediniriz» dedi. Biz işte böylece Yusufu o yere yerleştirdik ki ona, (rüyadaki) olayların yorumunu öğretilim. Allah, işinde üstündür, fakat insanların çoğu bunu bilmezler.

22- O kemâl çağına geldiğinde ona hikmet ve bilgi verdik. İhsan sahiplerini böyle mükâfatlandırırız.

23- Evinde bulunduğu kadın onun nefsinden murat almak istedi, kapıları sıkı sıkı kapadı ve «Ben seninim, gelsene!» dedi. Yusuf, «Allah'a sığınırım. Çünkü o (Allah) benim Rabbimdir, yerimi güzel kılmıştır. Şüphesiz zalimler kurtuluşa ermez» dedi.

24- Şüphesiz kadın ona kastetmişti. O da eğer Rabbinin kesin kanıtını görmemiş olsa idi kadına kastedecekti. İşte ondan kötülüğü ve çirkinliği böylece engelledik. Doğrusu o bizim ihlâsa erdirilmiş kullarımızdandır.

25- İki de kapıya koştular, kadın Yusuf'un gömleğini arkadan çekip yırttı. Kapının yanında kadının efendisine (kocasına) rastladılar. Kadın, «Ailene kötülük etmek isteyen bir kimsenin cezası ya hapis ya da elem verici bir azaptır» dedi.

26- Yusuf, «O benim nefsimden kâm almak istedi» dedi. Kadının akrabasından biri, «Eğer gömleği önden yırtılmışsa, kadın doğru söylemiştir, o ise yalancılardandır» diye şahitlik etti.

27- «Yok, eğer onun gömleği arkadan çekilip yırtılmışsa, bu durumda kadın yalan söylemiştir ve kendisi doğruyu söyleyenlerdendir.»

28- (Kocası) Gömleğinin arkadan yırtılmış olduğunu görünce, «Doğrusu bu sizin düzenlerinizdendir, şüphesiz siz kadınların düzeni büyüktür» dedi.

29- «Yusuf, sen bundan yüz çevir. Sen de (kadın) günahından ötürü bağışlanma dile. Doğrusu hata edenlerden oldun.»

30- Şehirde bir takım (sosyete) kadınlar, (kışkırtmak için), «Azizin karısı, delikanlısının nefsinden murat almak istiyormuş; (adeta) delikanlın sevgisi kalp perdesini yırtıp yüreğine sinmiş. Doğrusu onu açıkça bir sapıklık içinde görmekteyiz» dediler.

31- *(Kadın)* Onların düzenlerini işitince, onlara *(kurye)* yolladı, onlar için bir eğlence partisi düzenledi ve her birinin eline *(önlerindeki meyveleri soymaları için)* bıçak verdi. *(Yusuf'a da:)* Çık, onlara *(görün)*» dedi. Böylece onlar onu görünce *(gözlerinde)* büyüttüler, *(şaşkınlıklarından)* ellerini kestiler ve **Allah'**ı tenzih ederiz! Bu bir beşer değildir, bu, ancak yüce bir melektir» dediler.

32- Vezirin karısı, «İşte sözünü edip hakkında beni yediğiniz budur. Şüphesiz ben onun nefsinden murat almak istedim. Fakat o, *(bundan)* şiddetle sakındı. Emrettiğim şeyi yapmazsa, hiç şüphesiz zindana atılacak ve mutlaka küçük düşürülenlerden olacaktır.»

33- *(Yusuf)* Dedi ki: «Rabbim, zindan, bunların beni kendisine çağırdıkları şeyden bana daha sevimlidir. Onların kurdukları düzeni benden uzaklaştırmazsan, onlara *(korkarım)* eğilim gösterir, *(böylece)* cahillerden olurum.»

34- Rabbi ona *(duasına)* icabet etti ve onların düzenlerini kendisinden uzaklaştırdı. Zira O, işiten ve bilendir.

35- Sonra onlara *(Yusuf'un iffetine ilişkin)* delilleri görmelerinin ardından, onu belli bir vakte kadar zindana atmak *(görüşü)* belirdi.

36- Zindana, onunla beraber, iki genç daha girdi. Biri, «*(Rüyamda)* şarap *(üzüm)* sıkığımı gördüm» dedi. Diğeri «Başımın üzerinde, kuşların yediği bir ekmek taşıdığımı gördüm. Bize bunu yorumla. Doğrusu biz seni, ihsan sahiplerinden görmekteyiz» dedi.

37- Dedi ki: «Size rızık olmak üzere verilen yemeklerin gelmesinden önce onun yorumunu size bildiririm. Bu, Rabbimin bana öğrettiklerindedir. Doğrusu ben, **Allah'**a inanmaz bir kavmin dinini terk ettim. Hem onlar, ahireti de inkâr edenlerdi.»

38- «Babalarım İbrahim, İshak ve Yakub'un dinine uydum. **Allah'**a her hangi bir ortak koşmak bize yaraşmaz. Bu, **Allah'**ın bize ve insanlara olan lütfüdür; fakat insanların çoğu şükretmez.»

39- «Ey zindan arkadaşlarım! Ayrı ayrı *(bir sürü)* uydurma Rabler mi daha iyidir, yoksa ezici üstünlüğe sahip olan tek **Allah** mı?»

40- «Sizin **Allah'**tan başka taptıklarınız, **Allah'**ın kendileri hakkında hiç bir ispatlayıcı delil indirmediği, sizin ve babalarınızın ad olarak adlandırdıklarınızdan başkası değildir. Hüküm, yalnızca **Allah'**ındır. O, kendisinden başkasına kulluk etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru olan din işte budur, ancak insanların çoğu bilmezler.»

41- «Ey zindan arkadaşlarım! Biriniz efendisine şarap sunacak, diğeri asılacak ve kuşlar başından yiyecektir. Hükümünü sorduğunuz iş işte böylece kesinleşmiştir.»

42- İkisinden, kurtulacağını sandığı kimseye «Efendinin yanında beni an» dedi. Ama şeytan efendisine onu hatırlatmayı unutturdu ve bu yüzden bir kaç yıl daha hapiste kaldı.

43- Hükümdar, «Ben yedi semiz inek gördüm. Bunları yedi zayıf inek yiyordu. Bir de yedi yeşil başak ile yedi kuru başak gördüm. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yorumluyorsanız, benim rüyamı bana yorumlayın» dedi.

44- «Bu gördükleriniz karışık düşlerdir. Biz böyle karışık düşlerin yorumunu bilemeyiz» dediler.

45- O iki kişiden kurtulmuş olanı, nice zaman sonra hatırladı ve «Ben bunun yorumunu size haber veririm, hemen beni (*zindana*) gönderin» dedi.

46- «Yusuf, ey doğru sözlü! Yedi zayıf ineğin yediği yedi semiz ineğe ve yedi yeşil başak ile yedi kuru başağa ilişkin bize açıklama yap. Umarım insanlara (*bir ilimle*) dönerim, belki onlar da (*böylece hakikati*) öğrenmiş olurlar.»

47- (*Yusuf*) Dedi ki: «Siz yedi yıl, önceleri (*ektiğiniz*) gibi ekin, yediğinizin az bir kısmı dışında biçerinizi başağında bırakın.»

48- «Sonra, bunun peşinden yedi kurak yıl gelecek, (*tohumluk olarak*) saklayacağınız az bir miktar dışında, o yıllar için önceden biriktirdiklerinizi yiyip tüketirsiniz.»

49- «Sonra bunun arkasından bir yıl gelir ki, insanlar onda bol bol yağmura kavuşturulur ve onda (*meyve*) sıkırlar.»

50- Hükümdar, «Onu bana getirin» dedi. Yusuf'a elçi gelince, «Efendine dön, kadınlar niçin ellerini kesmişlerdi bir sor; doğrusu Rabbim onların hilesini bilir» dedi.

51- (*Hükümdar o kadınlara,*) «Yusuf'un nefsinden murat almak istediğinizde sizin durumunuz neydi?» dedi. Onlar, «Allah münezzehtir, biz onun hiç bir kötülüğünü bilmiyoruz!» dediler. Aziz'in de karısı dedi ki: «İşte şu anda gerçek orta yere çıktı; onun nefsinden ben murat almak istemişim. O ise gerçekten doğruyu söyleyenlerdendir.»

52- «Bu (*hapisten çıkmayı reddedişim*), kendisine (*Aziz'e*), gıyabında ihanet etmediğimi bilmesi içindi. Şüphesiz Allah hainlerin tuzaklarını başarıya erdirmez.»

53- «Ben nefsimi temize çıkaramam. Çünkü Rabbimin rahmet ettiği müstesna, nefis şiddetle kötülüğü emreder. Şüphesiz Rabbim bağışlayıcı ve merhametlidir.»

54- Hükümdar, «Onu bana getirin, kendime özgü (*özel danışman*) kılayım» dedi. Onunla konuşunca, «Sen bugün bizim yanımızda (*artık*) önemli bir yer sahibisin, güvenilirsin» dedi.

55- (*Yusuf*) Dedi ki: «Beni (*bu*) yerin (*ülkenin*) hazineleri üzerinde (*bir yönetici*) kıl. Çünkü ben, (*bunları iyi*)bir koruyucuyum, (*yönetim işlerini de*) bilenim.»

56- İşte böylece biz o topraklarda Yusuf'a dilediği gibi hareket etmek üzere güç ve imkân verdik. Biz kime dilersek rahmetimizi nasip ederiz ve ihsan sahiplerinin ecirini kayba uğratmayız.

57- Ama ahiret ecri, iman edenler ve Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için daha iyidir.

58- Yusufun kardeşleri (*azık almak için*) gelip yanına girdiler. Kendisini tanımadıkları halde, o onları tanıdı.

59- Onların erzak yüklerini hazırlayınca dedi ki: «Bana babanızdan olan kardeşinizi (*Bünyamin'i*) getirin. Benim ölçüyü tam tuttuğumu ve benim konukseverlerin en iyisi olduğumu görmüyor musunuz?»

60- «Eğer onu bana getirmezseniz artık benim katımda sizin için bir ölçek (*erzak*) yoktur ve bana artık yaklaşmayın.»

61- Kardeşleri, «Onu babasından istemeye çalışacağız ve her halde bunu yaparız» dediler.

62- Yusuf (*emrindeki*) gençlere, «Sermayelerim (*erzak bedellerini*) yüklerinin içine koyun. Belki ailelerine döndüklerinde bunun farkına varırlar da geri dönerler» dedi.

63- Babalarına döndüklerinde, Ey babamız Bize ölçek (*erzak*) yasak edildi, kardeşimizi bizimle beraber gönder de ölçek (*erzak*) alalım. Biz onun için elbette koruyucu kimseleriz» dediler.

64- «Daha önce kardeşi (*Yusuf*) hakkında size güvendiğim gibi, bunun hakkında da size güvenir miyim? Oysa Allah en iyi koruyandır, O merhamet edenlerin en merhametlisidir» dedi.

65- Erzak yüklerini açıp da sermayelerinin indilerine geri verilmiş olduğunu gördüklerinde dediler ki: «Ey babamız, daha ne istiyoruz, işte sermayemiz bize

geri verilmiş; *(bununla yine)* ailemize erzak getiririz, kardeşimizi koruruz ve bir deve yükünü de arttırmış oluruz. Bu *(aldığımız)* az bir ölçektir.»

66- *(Yakub,)* «Bana etrafınızın çepeçevre kuşatılması *(çaresiz kalma durumunuz)* dışında, onu ne olursa olsun mutlaka bana getireceğinize dair **Allah** adına kesin bir söz verinceye kadar, onu sizinle asla gönderemem» dedi. Böylelikle ona kesin bir söz verdiklerinde dedi ki: «**Allah**, söylediklerimize karşı vekildir.»

67- Babaları, «Ey Oğullarım! *(Kem gözlerden korunmak için Mısır'a)* Tek bir kapıdan girmeyin, ayrı ayrı kapılardan girin. *(Ama yine de)* Ben sizi hiç bir şeyde **Allah**'tan müstağni kılamam. Hüküm ancak **Allah**'ındır. *(Onun için)* Ben yalnız O'na dayandım. Tevekkül edenler yalnız O'na dayansınlar» dedi.

68- Babalarının emrettiği gibi şehre girdiklerinde esasen bu, Yakub'un nefsindeki dileği *(babalık şefkatini)* açığa çıkarması dışında hiç bir şeyde onları **Allah**'tan müstağni kılmadı. O, şüphesiz kendisine öğrettiğimizi bilir, fakat insanların çoğu bilmezler.

69- Yusuf'un yanına girdiklerinde, kardeşini çekerek yanına aldı ve «Ben senin kardeşimim, onların yaptıklarına artık üzülme» dedi.

70- Yusuf onların yüklerini yükletirken, *(ölçü kabı olarak kullanılan)* su tasını kardeşinin yüküne koydurdu. Sonra bir münadi, «Ey kervancılar, siz hırsızsiniz!» diye seslendi.

71- Onlara doğru yönelerek «Neyi kaybettiniz?» dediler.

72- «Hükümdarın su kabını kaybettik, onu getirene bir deve yükü mükâfat verilecek» dediler. *(Tahıl ambarının sorumlusu ise)* «Ben de kefilim» *(dedi.)*

73- «**Allah**'a andolsun ki, bizim yeryüzünde fesat çıkarmak için gelmediğimizi siz de biliyorsunuz. Biz asla hırsızlar da olmadık» dediler.

74- «Yalancı iseniz, cezası nedir?» dediler.

75- «Onun cezası, *(su tası)* yükünde bulunanın kendisidir. İşte biz zulmedenleri böyle cezalandırırız» dediler.

76- Yusuf kardeşinin yükünden önce onlarınkini aramaya başladı; sonra kardeşinin yükünden su kabını çıkardı. İşte biz Yusuf için böyle bir plan düzenledik. *(Yoksa)* Hükümdarın dininde *(yürürlükteki kanuna göre)* kardeşini *(yanında)* alıkoyamazdı. Ancak **Allah**'ın dilemesi başka Biz dilediğimizi derecelerle yükseltiriz ve her bilgi sahibinin üstün daha iyi bir bilen vardır.»

77- Çalmışsa, daha önce kardeşi de çalmıştı dediler. Yusuf bunu içinde sakladı,

onlara açmadı. İçinden «Siz daha kötü bir konumdasınız; ayağınızı Allah daha iyi bilir dedi.

78- Kardeşleri, «Ey Aziz! Onun yaşlanmış kocamış bir babası vardır. Bizden birini onun yerine al. Doğrusu biz senin ihsan sahiplerinden olduğunu görüyoruz» dediler.

79- Dedi ki: «Eşyamızı kendisinde bulduğumuzun dışında birisini alıkoymamızdan Allah'a sığınırız. Yoksa bu durumda kuşkusuz biz zalimlerin oluruz.»

80- Ümitsizliğe düşünce, konuşmak üzere bir kenara çekildiler. Büyükleri şöyle dedi: «Babanızın Allah'a karşı sizden bir söz aldığını, daha önce Yusuf hakkında da kusur ettiğinizi bilmiyor musunuz? Artık babam bana izin verene veya Allah hakkımda hüküm verene kadar bu yerden ayrılmayacağım. Şüphesiz O, hükmedenlerin en iyisidir.

81- Babanıza dönün ve deyin ki: «Ey Babamız! Senin oğlun hırsızlık yaptı, biz bildiğimizden başka bir şeye şahitlik etmedik ve biz gaybın kollayıcıları da değiliz.»

82- «Bulduğumuz ülkenin halkına ve kendisinde geldiğimiz kervana da sorabilirsin; biz gerçekten doğruyu söyleyenleriz.»

83- (Yakup) «Hayır, size nefisleriniz bir işi süslemiştir, (artık bana düşen) güzelce bir sabır! Belki Allah hepsini birden bana getirecektir; çünkü O bilendir, hikmet sahibidir» dedi.

84- Ve onlardan yüz çevirdi, «Ah Yusuf'um, ah!» dedi ve üzüntüden gözlerine ak düştü. Ama O (çocuklarına sataşmayı) öfkesini yenendi.

85- «Allah'a yemin olsun ki sen yıkıma yüz tutuncaya kadar veya yıkıma uğramışlardan oluncaya değin Yusuf'u anıp durmaktan geri kalmayacaksın» dediler.

86- (Yakup,) «Ben üzüntü ve tasamı yalnız Allah'a açarım. Allah katından, sizin bilemeyeceklerinizi bilirim» dedi.

87- «Ey Oğullarım! Gidin, Yusuf'u ve kardeşini arayın. Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin; doğrusu kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümidini kesmez.»

88- Kardeşleri (Yusuf'un) yanma vardıklarında, «Ey Aziz! Biz ve ailemize şiddetli bir darlık dokundu. Pek değersiz bir sermayeyle geldik. Ölçeği bize tam yap ve

sadaka ver; **Allah** sadaka verenleri şüphesiz mükâfatlandırır» dediler.

89- «Siz cahiller iken, Yusuf ve kardeşine neler yaptığının farkında mısınız?» dedi.

90- «Yoksa sen Yusuf musun?» dediler. *(Yusuf,)* «Ben Yusufum, bu da kardeşim. **Allah** bize iyilikte bulundu. Doğrusu kim takva sahibi olur ve sabrederse *(bilsin ki)* **Allah** ihsan sahiplerinin ecrini asla zayi etmez» dedi.

91- «**Allah**'a yemin ederiz ki, **Allah** seni bizden üstün kıldı; biz de gerçekten hataya düşenler idik» dediler.

92- *(Yusuf)* Dedi ki: «Bugün sizin üzerinize bir azarlama yok. **Allah** sizi bağışlasın. O, merhametlilerin en merhametlisidir.»

93- «Bu gömleğimi götürün, babamın yüzüne bırakın; gözü *(yine)* görür hale gelir. Bütün ailenizi de bana getirin.»

94- Kervan, *(Mısır'dan Kenan'a gitmek üzere)* ayrıldığında, babaları, «Eğer beni bunamış saymazsanız, *(inanın)* Yusuf'un kokusunu *(burnumda tüter)* buluyorum» dedi.

95- Çevresindekiler, «**Allah**'a yemin ederiz sen, hâlâ eski şaşkınlığındasın» dediler.

96- Müjdeci gelip, gömleği Yakub'un yüzüne bırakınca, hemen gözü görür olarak *(eski haline)* dönüverdi. Bunun üzerine Yakup, «Ben size, **Allah** katından sizin bilmediğinizi biliyorum dememiş miydim?» dedi.

97- *(Oğulları,)* Ey Babamız! Suçlarımızın bağışlanmasını dile, biz gerçekten hataya düşenler idik dediler.

98- *(Yakup,)* «Rabbimden bağışlanmanızı dileyelim; O şüphesiz bağışlar ve merhamet eder» dedi.

99- Yusuf'un yanına geldiklerinde o, anasını babasını bağrına bastı, «**Allah**'ın dilemesiyle Mısır'a güvenlik içinde giriniz» dedi.

100- Ana babasını tahtın üzerine çıkartıp oturttu. Hepsi onun için *(Allah'a şükür ifadesi olarak)* secdeye kapandılar. *(Yusuf,)* «Babacığım! İşte bu, önceden gördüğüm rüyanın yorumudur. Doğrusu Rabbim onu gerçek kıldı. Bana iyilik etti; çünkü beni zindandan çıkardı. Şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra, *(Allah)* sizi çölden *(şehire)* getirdi. Şüphesiz benim Rabbim, dilediğine pek ince tedbir sahibidir. Gerçekten bilen ve hikmet sahibi olan O'dur» dedi.

101- «Rabbim! Bana hükümler verdin, bana (*riyada görülen*) olayların yorumundan öğrettin. Ey göklerin ve yerin yaratana! Dünya ve ahirette velim sensin; benim canımı Müslüman olarak al ve beni salihlere kat.»

102- İşte bu, sana vahyettiğimiz gaybe ait haberlerdendir. Onlar elbirliği edip düzen kurdukları zaman da yanlarında değildin.

103- Sen ne kadar hıslansan da insanların çoğu iman etmezler.

104- Oysa sen buna karşılık onlardan bir ücret de istemiyorsun. O (*Kur'an*), âlemler için sadece bir hatırlatmadır.

105- Göklerde ve yerde yanlarından yüzlerini çevirerek geçtikleri nice ayetler vardır.

106- Onların çoğu, ortak koşmadan **Allah**'a iman etmezler.

107- **Allah** tarafından, kendilerine kuşatıcı bir azabın gelmesinden veya farkına varmadan ansızın ölümün kendilerine gelmesinden güvende midirler?

108- De ki: «Benim yolum budur; ben ve bana uyanlar insanları bir basiret üzere **Allah**'a çağırırız. **Allah** münezzehtir. Ben asla şirk koşanlardan değilim.»

109- Biz senden önce şehirler halkına, kendilerine vahyettiğimiz kimseler dışında (*melekleri elçi olarak*) göndermedik. Hiç yeryüzünde dolaşmıyorlar mı ki, kendilerinden öncekilerin akıbetlerinin nasıl olduğunu bir görmüş olsunlar? Takva sahipleri için ahiret yurdu elbette daha hayırlıdır. Siz yine de akıl erdirmeyecek misiniz?

110- Nihayet peygamberlerin (*halkın iman etmesinden*) ümitsizliğe düştükleri ve halkın (*peygamberlerce*) kendilerine yalan söylendiğini sandıkları sırada onlara yardımımız geldi de biz kimi dilersek o kurtuluşa erdirildi. Azabımız suçlu topluktan geri çevrilecek değildir.

111- Hiç şüphesiz peygamberlerin kıssaları da, akıl sahipleri için bir ibret vardır. (*Bu Kur'an*) Düzüp uydurulacak bir söz değildir. Kendinden öncekini doğrulamaktadır. Her şeyi ayrıntılı bir biçimde açıklamaktadır. İman eden topluluğa şüphesiz bir hidayet ve rahmettir.

13. Ra'd Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 43 ayettir. Surenin onüçüncü ayetinde gök gürültüsü manasına gelen «er-Ra'd» kelimesi zikredildiği için sureye bu ad verilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Elif, Lâm, Mîm, Râ. Bunlar Kitabın ayetleridir ve sana Rabbinden indirilen haktır. Ancak insanların çoğu iman etmezler.

2- (O,) Gökleri görebileceğiniz bir dayanak olmaksızın yükselten, sonra egemenlik tahtına kurulan ve güneş ile aya boyun eğdiren **Allah**'tır. Her biri adı konulmuş bir süreye kadar akıp gitmektedirler. Her işi tedbir eder, ayetleri birer birer açıklar. Umulur ki, Rabbinize kavuşacağınıza yakın hedersiniz.

3- Ve O, veri yayıp uzatan, onda sarsılmaz dağlar ve ırmaklar kılandır. Orada ürünlerin her birinden ikişer çift yaratmıştır ve geceyi gündüze bürümektedir. Şüphesiz bunlarda düşünen bir topluluk için gerçekten ayetler vardır.

4- Yeryüzünde birbirine yakın komşu olan kıtalar, üzüm bağları, ekinler, çatalı ve çatalsız hurmalıklar da vardır. Bunlar aynı su ile sulanır. (Böyle iken) Yemişlerin de onların bir kısmını bir kısmına üstün kılarız. Şüphesiz, bunlarda aklını kullanan bir topluluk için gerçekten ayetler vardır.

5- Eğer şaşıracaksan, asıl şaşkınlık konusu onların, «Biz toprak olduktan sonra mı, gerçekten biz yeniden mi yaratılacağız?» diye söylemeleridir. İşte onlar Rablerini inkâr edenler, işte onlar boyunlarına (ateşten) halkalar geçirenler ve işte onlar içinde ebedi kalacakları ateşin ehli olanlardır.

6- Onlar, iyilikten önce kötülüğü (azabı) çabuklaştırmak istiyorlar; oysa onlardan önce nice örnek cezalar gelip geçmiştir. Şüphesiz, senin Rabbin, zulümlerine karşılık insanlar için bağışlama sahibidir ve şüphesiz senin Rabbin, cezası çok şiddetli olandır.

7- Küfre sapanlar, O'na Rabbinden bir ayet (mucize) indirilseydi ya! Derler. Sen yalnızca bir uyarıcısın ve her kavim için bir hidayetçi vardır.

(Sa'lebi'nin rivayetine göre, İbn-i Abbas bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: «Bu ayet indiği zaman Hz. Resulullah şöyle buyurdu: «Uyarıcı benim, hidayetçi ise Ali'dir. Ey Ali! Benden sonra hidayet ehli seninle hidayeti seçecektir.»)

8- **Allah**, her dışının neyi yüklendiğini (neye hamile kaldığını) ve döl yataklarının neyi eksiltip neyi eklediğini bilir. O'nun katında her şey bir miktar (ölçü) ileler.

9- O, gaybı da müşahede edileni de bilendir. Pek büyüktür, yücedir.

10- Sizden sözü saklı tutan da onu açığa vuran da; geceleyin gözlenen de ve gündüzün ortalıkta gezen de (*O'nun katında bilinme bakımından*) birdir.

11- Onun (*insanın*) önünden ve arkasından izleyenleri vardır, onu Allah'ın emrinden (*kesinleşmemiş belalarından*) gözetip korumaktadırlar. Gerçekten Allah, kendi nefislerinde olanı değiştirinceye kadar, bir toplulukta olanı değiştirmez. Allah bir topluluğa kötülük istedi mi, artık onun geri çevrilişi (*diye bir şey*) yoktur; onlar için O'ndan başka veli yoktur.

12- O size şimşegi korku ve umut olarak gösteren, (*yağmur yüküyle*) ağırlaşmış bulutları meydana getirendir.

13- Gök gürültüsü O'nu överek ve meleklerde O'na olan korkularından tesbih ederler, O, yıldırımları gönderip bununla dilediğini çarpar; onlar ise Allah hakkında çekişip tartışırlar. O, gücü (*ve cezası*) pek çetin olandır.

14- Hak olan çağrı (*dua, ibadet*) yalnızca O'na olandır. Onların Allah'tan başka çağırdıkları ise, onlara hiç bir şeyle cevap veremezler. (*Onların durumu*) yalnızca, ağzına gelsin diye, iki avucunu suya uzatan (*kimsenin boşuna beklemesi*) gibidir. Oysa ona gelmez. Küfre sapanların duası, sapıklık içinde olmaktan başkası değildir.

15- Hâlbuki göklerde ve yerde bulunanlar da onların gölgeleri de sabah akşam ister istemez sadece Allah'a secde ederler.

16- De ki: «Göklerin ve yerin Rabbi kimdir?» De ki: «Allah'tır.» De ki: «Öyleyse, O'nu bırakıp kendilerine bile yarar da zarar da sağlamaya güç yetiremeyen birtakım veliler mi edindiniz?» De ki: Hiç görmeyen (*basiretsiz kimse*) ile gören (*basiret sahibi*) eşit olabilir mi? Veya karanlıklarla nur eşit olabilir mi?» Yoksa Allah'a, O'nun yaratması gibi yaratan ortaklar buldular da bu yaratma, kendilerince birbirine mi benzeşti? De ki: «Allah, her şeyin yaratıcısıdır ve O, tektir, kahredici olandır.»

17- (*Allah*) Gökten bir su indirdi de dereler kendi miktarınca çağlayıp aktı. Sel de yüze vuran bir köpük yüklendi. Bir süs veya bir meta sağlamak için ateşte yakıp erittikleri (*mineral gibi*) şeylerde de bunun gibi bir köpük (*posa*) vardır. İşte Allah, hak ile batıla böyle örnekler verir. Köpüğe gelince, o atılır gider, insanlara yarar sağlayacak şey ise yeryüzünde kalır. İşte Allah örnekleri böyle vermektedir.

18- Rablerine icabet edenlere daha güzeli vardır. O'na icabet etmeyenler ise, yeryüzündekilerin tümü ve bununla birlikte bir katı daha onların olsa mutlaka

(kurtulmak için) bunu fidye olarak verirlerdi. Sorgulamanın en kötüsü onlar içindir. Onların barınma yerleri cehennemdir, pek de kötü bir yataktır o!

19- Peki, sana Rabbinden indirilenin gerçekten hak olduğunu bilen kişi, o görmeyen (*basiretsiz kimse*) gibi midir? Ancak temiz akıl sahipleri öğüt alıp düşünebilirler.

20- Onlar **Allah**'ın (*insanlardan aldığı fitri*) sözünü yerine getirirler ve verdikleri kesin sözü bozmazlar.

21- Ve onlar **Allah**'ın ulaştırılmasını emrettiği şeyi ulaştırırlar, Rablerinden içleri saygı ile titrer, kötü hesaptan korkarlar.

22- Ve onlar Rablerinin yüzünü (*hoşnutluğunu*) isteyerek sabrederler, namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine rızık olarak verdiklerimizden gizli ve açık infak ederler ve kötülüğü iyilikle savarlar. İşte onlar (*var ya*), bu yurdun (*güzel*) sonucu (*ahiret mutluluğu*) onlar içindir.

23- Onlar Adn (*ebediyet*) cennetlerine girerler. Babalarından, eşlerinden ve soylarından salih davranışlarda bulunanlar da (*Adn cennetlerine girer*). Melekler her kapıdan yanlarına gelirler.

24- (*Melekler derler ki*) «Sabrettiğinize karşılık selam (*esenlik*) size. Dünya yurdunun sonu pek de güzeldir.»

25- **Allah**'a verdikleri sözü, onu kesin olarak onayladıktan sonra bozanlar, **Allah**'ın ulaştırılmasını emrettiği şeyi kesip koparanlar ve yeryüzünde bozgunculuk çıkaranlar (*var ya*), işte lanet onlar içindir ve yurdun kötü olanı da onlar içindir.

26- **Allah** dilediğine rızık genişletip yayar ve daraltır da. Onlar ise dünya hayatına sevindiler. Oysa dünya hayatı, ahirette (*var olan sınırsız mutluluğun yanında geçici*) bir metâdan başkası değildir.

27- Küfre sapanlar, «Neden ona Rabbinden ayet (*mucize*) indirilmiyor!» derler. De ki: şüphesiz **Allah**, dilediğini saptırır, kendisine gerçek yöneleni de hidayete eristirir.

28- Bunlar, iman edenler ve kalpleri **Allah**'ın zikriyle güvene erenlerdir. Biliniz ki kalpler yalnızca **Allah**'ın zikriyle güvene erer.

29- İman edip salih amellerde bulunanlar (*var ya*) güzel bir hayat (*tuba*) ve dönülecek güzel bir yer de onlarındır.

(*Sa'lebi'den nakledildiğine göre Hz. Resulullah (s.a.a), bu Ayet-i Kerime hakkında şöyle buyurmuştur: «O (tuba, aynı zamanda); kökü benim evimde, dalları cennete uzanan, Allah'ın*

kudret eliyle Adn cennetine diktiği bir ağaçtır.» Ashab, Ey Resulullah! Bu ağaç hakkında önceden, «Kökü Ali ve Fatıma'nın evinde, dalları da cennet ehlinin üzerinde» diye buyurmuştunuz» dediğinde ise Hz. Muhammed şöyle buyurmuştur:«Benim evim ile Ali ve Fatıma'nın evi birdir. Cenab-ı Hak kendi eli ile diktiği bu ağaca ruhundan bir ruh üflemiştir. Güzelliği anlatılmaya gelmez, lütuf ve nimetleri benzersizdir.)

30- Böylece sana vahyettiklerimizi onlara okursun diye biz seni, kendisinden önce nice ümmetler gelip- geçmiş olan bir ümmete gönderdik. Oysa onlar Rahman'ı inkâr etmektedirler. De ki: «O, benim Rabbimdir, O'ndan başka ilah yoktur. Ben O'na tevekkül ettim ve şüphesiz dönüş O'nadır.»

31- Eğer kendisiyle dağların yürütüldüğü, yerin parçalandığı veya ölülerin konuşturulduğu bir Kur'an olsaydı (*yine iman etmezlerdi*). Hayır, emrin tümü **Allah**'ındır. İman edenler hâlâ bilemediler mi ki, eğer **Allah** dilemiş olsaydı, insanların tümünü hidayete erdirmiş olurdu. **Allah**'ın kesin vaadi gelinceye kadar, küfre sapanlara, yaptıkları dolayısıyla ya başlarına çetin bir bela çatacak veya (*Peygamber, yakında Mekke'yi fethetmek için*) yurtlarının yakınına inecek. Şüphesiz **Allah**, verdiği sözden dönmez.

32- Şüphesiz, senden önceki peygamberlerle de alay edildi, bunun üzerine ben de o küfre sapanlara bir süre tanıdım, sonra onları yakalayiverdim. O vakit azabım nasıl imiş (*gördüler*).

33- Her nefsin bütün kazandıkları üzerinde gözetici olana (*ortak koşulur mu?*). Onlar **Allah**'a ortaklar koştular. De ki: «Bunları nitelendirin (*bakayım*) Yoksa siz yeryüzünde bilmediği bir şeyi (*şerikleri*) mi O'na haber veriyorsunuz? Yoksa (*söylediklerimiz hakikati olmayan salt*) zahiri sözler mi (*diyorsunuz*)! Hayır, küfre sapanlara kendi düzenleri süslendirilmiştir ve onlar (*doğru*) yoldan alıkonmuşlardır. **Allah**, kimi saptırırsa, artık onun için hiç bir hidayetçi yoktur.

34- Dünya hayatında onlar için bir azap vardır, ahiretin azabı ise daha zorludur. Onları **Allah**'tan (*kurtaracak*) hiç bir koruyucu da yoktur.

35- Takva sahiplerine vaat edilen cennet örneği (*şudur ki*), altından ırmaklar akar, yemişleri ve gölgelikleri süreklidir. Bu korkup sakınanların (*mutlu*) sonudur, küfre sapanların sonu ise ateştir.

36- Kendilerine kitap verdiklerimiz, sana indirilene (*Kur'an'a*) sevinirler; fakat (*İslam aleyhinde birleşen*) gruplardan, onun (*sana indirilenin*) bazısını inkâr edenler vardır. De ki: «-Ben, yalnızca **Allah**'a kulluk etmek ve O'na ortak koştamakla emrolundum. Ben ancak O'na davet ederim ve son dönüşüm O'nadır.»

37- İşte böylece biz onu (*Kur'an'ı*) Arapça bir hüküm olarak indirdik. Şüphesiz,

sana gelen bu ilimden sonra, onların hevalarına uyacak olursan, senin için **Allah**'tan ne bir veli, ne de bir koruyucu vardır.

38- Şüphesiz, senden önce de biz peygamberler gönderdik, onlara eşler ve çocuklar verdik. **Allah**'ın izni olmaksızın (*hiç*) bir peygambere herhangi bir ayeti getirmek olacak iş değil. Her ecel (*tespit edilmiş süre*) için bir kitap (*yazılmış hüküm*) vardır.

39- **Allah**, dilediğini ortadan kaldırır ve bırakır. Kitabın anası (*aslı*) O'nun katındadır.

40- Onlara (*azap olarak*) vaat ettiklerimizden bir kısmını sana göstersek de (*göstermeyip*) senin hayatına son versek de sana düşen yalnızca tebliğdir ve hesap da bize aittir.

41- Onlar görmüyorlar mı ki, gerçekten biz (*azabımız*) yeryüzüne geliyor ve onu çevresini (*zalim toplulukları*) eksiltiyoruz. **Allah** hüküm verir. Onun hükmünün peşine düşecek (*ve engelleyecek*) yoktur. Ve O, hesabı pek çabuk görendir.

42- Onlardan öncekiler de düzenler kurmuşlardı; fakat bütün düzenler tümüyle **Allah**'a aittir. Her bir nefsin ne kazandığını O bilir. Bu yurdun sonunun kimin olduğunu inkâr edenler pek yakında bileceklerdir.

43- O küfre sapanlar şöyle derler: «Sen gönderilmiş (*Allah'ın bir elçisi*) değilsin.» De ki: «Benimle sizin aranızda şahit olarak **Allah** ve yanında kitabın ilmi bulunan kimse yeter!»

(Bir takım rivayetlerde «yanında kitabın ilmi bulucu» dan maksadın Hz. Ali olduğu belirtilmiştir.)

14. İbrahim Suresi

(Mekke 'de nazil olmuştur ve 52 ayettir. 35-41. ayetler Hz. İbrahim'in duasını ihtiva ettiği için sureye bu ad verilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Elif, Lâm, Râ. Bu, Rabbinin izniyle insanları karanlıklardan nura, O güçlü ve övgüye layık olanın yoluna çıkarmak için sana indirdiğimiz bir kitaptır.

2- O Allah ki, göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. Şiddetli azaptan dolayı vay kâfirlere!

3- Onlar, dünya hayatını ahirete tercih ederler, Allah'ın yolundan alıkoyarlar ve bu yolu eğri göstermeye yeltenirler. İşte onlar, derin bir sapıklık içindedirler.

4- Biz onlara (*halkına*) apaçık anlatsın diye hiç bir peygamberi, kendi kavminin dilinden başkasıyla göndermedik. Böylece Allah, dilediğini saptırır, dilediğini hidayete eriştirir. O güçlüdür, hikmet sahibidir.

5- Şüphesiz biz Musa'yı, «Kavmini karanlıklardan nura çıkar ve onlara Allah'ın günlerini hatırlat» diye ayetlerimizle göndermiştik. Şüphesiz bunda çokça sabreden ve şükreden herkes için kesin ayetler vardır.

6- Hani Musa, kavmine şöyle demişti: «Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Hani O sizi Firavun ailesinden kurtarmıştı. Onlar sizi en dayanılmaz işkencelere uğrattıyor, kız çocuklarınızı sağ bırakıp erkek çocuklarınızı boğazlıyorlardı. Bunda sizin için Rabbinizden büyük bir sınav vardı.»

7- Hani Rabbiniz «Eğer şükrederseniz gerçekten size arttırırım ve eğer nankörlük ederseniz, şüphesiz, benim azabım pek şiddetlidir» diye bildirmişti.

8- Musa demişti ki: «Eğer siz ve yeryüzündekilerin tümü küfredecek olsanız bile, şüphesiz Allah her şeyden müstağnidir, övülendir.»

9- Sizden önceki Nuh, Ad ve Semud kavmi ile Allah'tan başkasının bilemeyeceği onlardan sonrakilerin haberi size gelmedi mi? Peygamberleri onlara apaçık delillerle gelmişlerdi de (*alay edercesine*) ellerini ağızlarına götürmüş ve demişlerdi ki: «Şüphesiz biz sizin kendisiyle gönderildiğiniz şeyleri inkâr ettik ve biz kendisine çağırmakta olduğunuz şeyden, gerçekten kuşku verici bir tereddüt içindeyiz.»

10- Peygamberleri dedi ki: «Allah hakkında mı şüphe (*etmektesiniz*)! O, gökleri ve yeri yaratandır» O, sizi, günahlarınızı bağışlamak için davet etmekte ve sizi adı konulmuş bir süreye kadar ertelemektedir.» Dediler ki: «Siz, bizim benzerimiz olan birer beşerden başkası değilsiniz. Babalarımızın tapmakta olduklarından çevirip engellemek istemektesiniz, öyleyse bize apaçık ispatlayıcı bir delil getirin.»

11- Peygamberleri onlara dedi ki: «Doğrusu biz, sizin gibi yalnızca bir beşeriz, ancak Allah, kullarından dilediğine lütufta bulunur. Allah'ın izni olmaksızın size bir delil getirmemiz bizim için olacak şey değil. Mü'minler, ancak Allah'a tevekkül etmelidirler.»

12- «Bizi (*doğru olan*) yollarımıza hidayet etmişken, bize ne oluyor da **Allah**'a tevekkül etmeyelim? Elbette bize yapmakta olduğunuz eziyetlere karşı sabredeceğiz. Tevekkül edenler **Allah**'a tevekkül etmelidirler.»

13- Küfre sapanlar, peygamberlerine dediler ki: «Hiç tartışmasız sizi kendi toprağımızdan süreceğiz ya da dinimize geri döneceksiniz.» Böylece Rableri kendilerine, «Hiç şüphesiz biz, zulmedenleri helak edeceğiz» diye vahyetti.

14- «Ve onlardan sonra sizi o yere mutlaka yerleştireceğiz. İşte bu (*makam*), (*benim adalet*) makamımdan korkana ve tehdidimden korkana aittir.»

(Burada peygamberler, kavimlerinin onları vatanlarından sürüp çıkarma tehdidine karşı teselli edilmektedirler. Onlara şöyle deniyor: «Onları oradan çıkaracağız, sizi ve size uyanları oraya yerleştireceğiz.»)

15- (*Peygamberler*) Fetih İstediler, (*sonunda*) her zorba inatçı ümitsizce hüsrana uğradı.

16- (*Böylesinin*) Önünde cehennem vardır ve (*orada*) irinli sudan içirilecektir.

17- Onu yudum yudum alacak ve boğazından rahatlıkla geçirmeyi başaramayacak ve ona her yandan ölüm geldiği halde O ölecek değildir (*ki azaptan kurtulsun*). Bundan öte şiddetli bir azap vardır.

18- Rablerini inkâr edenlerin amellerinin örneği, fırtınalı bir günde rüzgârın şiddetle savurduğu bir kül gibidir. Kazandıklarından hiç bir şeye güç yetiremezler. İşte derin bir sapıklık (*içinde olmak*) budur.

19- **Allah**'ın gökleri ve yeri hak ile yarattığını görmüyor musun? Dilerse sizi giderip yok eder ve (*yerinize*) yeni bir halk (*topluluk*) getirir.

20- Bu, **Allah**'a göre güç değildir.

21- Onların tümü (*kıyamette*) **Allah**'ın önüne çıkarlar. Zayıf bırakılmışlar, büyüklük taslayanlara der ki: «Şüphesiz, biz size tâbi idik; şimdi siz, bizden **Allah**'ın azabından herhangi bir şeyi savabilir misiniz?» Derler ki: «Eğer **Allah** bize hidayet etseydi, biz de sizleri hidayete erıştırirdik. Şimdi yakınsak da sabretsek de fark etmez, bizim için kaçacak hiç bir yer yoktur.»

22- İş hükme bağlanıp bitince şeytan der ki: «Doğrusu **Allah**, size gerçek olan sözü vaat etti, ben de size vaatte bulundum, ama size sözümünden caydım. Benim size karşı zorlayıcı bir gücüm yoktu, yalnızca sizi çağırdım, siz de bana icabet ettiniz. Öyleyse beni kınamayın, siz kendinizi kınayın. Ben sizi kurtarıcı değilim,

siz de beni kurtarıcı değilsiniz. Doğrusu daha önce beni ortak koşmanızı da tanımamıştım. Şüphesiz zalimlere acıklı bir azap vardır.»

23- İman edip salih amellerde bulunanlar, Rablerinin izniyle altından ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetlere sokulurlar. Orda birbirlerine olan dirlik temennileri selamdır (*esenliktir*).

24- Görmedin mi ki **Allah** nasıl bir örnek vermektedir; güzel bir söz; kökü sabit, dalı ise gökte olan temiz bir ağaç gibidir.

(Kıfayet'ut Talib s.220'de Asım b. Hamza'nın naklettiği bir rivayete göre Hz. Resulullah şöyle buyurmuştur Ben ağacın köküyüm, Ali bu ağacın gövdesidir. Hasan ve Hüseyin bu ağacın meyvesidir. Ehl-iBeyt'in taraftarları ise bu ağacın yapraklarıdır.»)

25- Rabbinin izniyle her zaman yemişini verir. **Allah** insanlar için (*işte böyle*) örnekler verir. Umulur ki hatırlayıp kendilerine gelirler.

26- Çirkef bir söz ise, kökü yerin üstünden koparılmış da artık bir kararı (*kökleşme imkânı*) kalmamış çirkef bir ağaç gibidir.

27- **Allah**, iman edenleri, dünya hayatında ve ahirette sapaşğlam bir sözle sabit kılar. Zalimleri de şaşırtıp saptırır; **Allah** dilediğini yapar.

28- **Allah**'ın nimetini nankörlükle değıştirenleri ve kavimlerini helak yurduna konduranları görmedin mi?

29- (*Ki o helak yurdu*) Cehennemdir. Ona girerler. Pek de kötü bir yerleşme yeridir o!

30- O'nun yolundan saptırmak için **Allah**'a eşler koştular. De ki: «Yararlanın. Elbette sizin dönüşünüz ateşedir.

31- İman etmiş kullarıma söyle: «Alış verişin ve dostluğun olmadığı o gün gelmeden önce, namazı dosdoğru kılsınlar ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden gizli ve açık infakta bulunsunlar.»

32- **Allah**, gökleri ve yeri yaratan ve gökten su indirip onunla size rızık olarak türlü ürünler çıkarandır. Emriyle denizde yüzmeleri için gemileri size boyun eğdirdi. İrmaklara da sizin için boyun eğdirdi.

33- Sürekli olarak yörüngelerinde hareket eden güneşi ve ayı emrinize verdi; geceyi ve gündüzü de emrinize boyun eğdirdi.

34- Ve size her istediğiniz şeyi verdi. Eğer **Allah**'ın nimetini saymaya kalkışsanız, onu sayıp bitirmeye güç yetiremezsiniz. Şüphesiz, insan pek zalimdir, pek nankördür.

35- Hani İbrahim şöyle demişti: «Bu şehri güvenli kıl, beni ve çocuklarımı putlara kulluk etmekten uzak tut.»

(Şevahid'ut Tenzil c.1 s.3 16'da yer aldığına göre imam Muhammed Bakır şöyle buyurmuştur: «(Peygamber ve) Müminlerin Emiri İmam Ali dışında bütün Araplar ve Kureyş topluluğu, Peygamber' imizin zuhurundan önce putlara tapmış ve onlara kurbanlar kesmişlerdir. Putlara tapmış ve onlara kurban kesmiş birinin imamet makamına geçmesi asla caiz değildir. Nitekim şanı yüce olan Allah şöyle buyurmuştur: «Ahdime (imamete) zalimler asla nail olamaz.»)

36- «Rabbim! Gerçekten onlar, insanlardan birçoğunu şaşırtıp saptırdı. Bundan böyle kim bana uyarsa, artık o bendendir; kim de bana isyan ederse kuşkusuz sen bağışlayansın ve esirgeyensin.»

37- «Rabbimiz! Gerçekten ben çocuklarımdan bir kısmını senin dokunulmaz evinin yanı başındaki bitkisiz, kıraç bir vadiye yerleştirdim. Rabbimiz, dosdoğru namazı kılsınlar diye *(öyle yaptım)*, böylelikle sen, insanların bir kısmının kalplerini onlara ilgi duyar kıl ve onları bir takım ürünlerden rızıklandır. Umulur ki şükrederler.»

38- «Rabbimiz, şüphesiz sen, bizim saklı tuttuklarımızı da açığa vurduklarımızı da bilmektesin. Yerde ve gökte hiç bir şey **Allah**'a gizli kalmaz.»

39- «Hamd, bana ihtiyarlığa rağmen İsmail'i ve İshak'ı armağan eden **Allah**'a aittir. Şüphesiz benim Rabbim, mutlaka duayı işitendir.»

40- «Ey Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazı dosdoğru kılanlardan eyle! Rabbimiz Duamı kabul buyur.»

41- «Rabbimiz, hesabın yapılacağı gün; beni, anne babamı ve müminleri bağışla.»

42- *(Ey Muhammed!)* **Allah**'ı sakın zulmedenlerin yapmakta olduklarından habersiz sanma, onları yalnızca gözlerin *(korkuyla)* dikilip kalacağı bir güne ertelemektedir.

43- *(O gün)* Onlar havaya dikilmiş başları, kendilerine dönmeyen donuk gözleri ve bomboş gönülleriyle zillet içinde bakıp koşuşurlar.

44- İnsanları azabın kendilerine geleceği gün hakkında uyarıp korkut ki, *(o gün)* zulmedenler, şöyle diyecekler: «Bizi yakın bir süreye kadar ertele de senin çağrına cevap verelim ve peygamberlere uyalım.» *(Onlara denilir ki:)* «Daha önce, sizin için

bir zeval olmadığına (*sonunuzun gelmeyeceğine*) yemin etmemiş miydiniz?»

45- Siz, kendi nefislerine zulmedenlerin verdikleri yerlerde oturdunuz. Onlara ne yaptığımızı size açıkladık ve size örnekler de verdik.

46- Şüphesiz onlar düzenlerini kurdular. Oysa onların düzenleri, dağları yerlerinden oynatacak da olsa, **Allah** katında (*denetiminde*) bulunmaktadır.

47- **Allah**'ı, sakın peygamberlerine verdiği sözden cayacağını sanma. Gerçekten **Allah** güçlüdür, intikam sahibidir.

48- Yerin başka bir yere, göklerin de (*başka göklere*) dönüştürüldüğü gün; onlar tek ve kahhar olan **Allah**'ın huzuruna çıkacaklardır.

49- O gün suçlu günahkârların toplu zincirlere vurulduklarını görürsün.

50- Gömlekleri katrandandır, yüzlerini de ateş bürümektedir.

51- (*Bu azap,*) **Allah**'ın her nefsi kendi kazandığıyla cezalandırması içindir. Hiç şüphesiz **Allah**, hesabı pek çabuk görendir.

52- İşte bu (*açıklamalar*); uyarılıp korkutulmaları, gerçekten O'nun yalnızca bir tek ilah olduğunu bilmeleri ve temiz akıl sahiplerinin hatırlayıp kendilerine gelmeleri için bir bildiridir.

15. Hicr Suresi

(*Mekke'de nazil olmuştur ve 99 ayettir. Hicr bir yer adıdır. 80-84. ayetlerde Hicr'den bahsedildiği için sureye bu ad verilmiştir.*)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Elif, Lâm, Râ. Bunlar, kitabın ve apaçık olan Kur'an'ın ayetleridir.

2- O küfre sapanlar, nice defa Müslüman olmayı dileyecekler.

3- Onları bırak; yesinler, yararlansınlar ve onları (*boş*) emel oyalayadursun. İlerde bileceklerdir.

- 4- Biz, (*Allah katında*) bilinen bir zamanı olmaksızın hiç bir ülkeyi yıkıma uğratmadık.
- 5- Hiç bir ümmet, kendi ecelinden ne öne geçebilir ve ne de ondan geri kalabilirler.
- 6- Onlar, «Ey kendisine zikir (*Kur'an*) indirilen! Gerçekten sen cinlenmiş bir delisin» dediler.
- 7- «Eğer doğruyu söyleyenlerden isen, bizlere melekleri getirmeli değil miydin?»
- 8- Hak olmaksızın biz melekleri indirmeyiz. O zaman da onlara göz açtırılmaz.
- 9- Hiç şüphesiz zikri (*Kur'an'ı*) biz indirdik ve onun koruyucuları da gerçekten biziz.
- 10- Şüphesiz senden önce geçmiş topluluklara da elçiler gönderdik.
- 11- Onlara herhangi bir peygamber gelmeye dursun, mutlaka onunla alay ederlerdi.
- 12- Böylece biz (*özürleri kalmassın diye*) O'nu (*Kur'an'ı*), suçluların kalplerine sokarız.
- 13- Onlar ona (*indirilen kitaba*) inanmazlar, oysaki evvelkilerin sünneti de böyle olup gitmiştir.
- 14- Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak da oradan yukarı yükselseler
- 15- Mutlaka, gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz diyeceklerdir.
- 16- Şüphesiz, biz gökte burçlar kıldık ve onu bakanlar için süsledik.
- 17- Ve onu her kovulan şeytandan koruduk.
- 18- Ancak kulak hırsızlığı yapan olursa, onu da parlak bir ateş izler.
- 19- Yere (*gelince,*) onu döşeyip yaydık, onda sarkmaz dağlar bıraktık ve onda her şeyden ölçüsü birleşmiş ürünler bitirdik.
- 20- Ve orda sizler için ve kendisine rızık vericiler olmadığınız canlılar için geçimlikler kıldık.
- 21- Hazinesi bizim katımızda olmayan hiçbir şey yoktur; ancak biz onu

belirlenmiş bir miktar olarak indiririz.

22- Aşılâyıcılar olarak rüzgârları gönderdik. Böylece gökten su indirdik de sizleri suladık. Oysa onu haznelerde (*yeryüzünün derinliklerinde*) koruyanlar siz değilsiniz.

23- Şüphesiz biz, evet gerçekten biz yaşatır ve öldürürüz ve varis olanlar da biziz.

24- Doğrusu sizden, önden gidenleri de geri kalanları da biz pekiyi biliriz.

25- Ve şüphesiz senin Rabbin, evet O, onları diriltip bir araya getirecektir. Gerçekten O, hikmet sahibi olandır, bilendir.

26- Şüphesiz biz insanı şekillenmiş (*kötü kokan kara bir*) balçıktan (*alınmış*) kuru bir çamurdan yarattık.

27- Ve cinleri de daha önce sizden kavurucu ateşten yaratmıştık.

28- Hani Rabbin meleklerle demişti: «Ben, şekillenmiş (*kötü kokan kara bir*) balçıktan (*alınmış*) kuru bir çamurdan bir beşer yaratıcıyım.»

29- «Ona bir biçim verdiğimde ve ona ruhumdan üfürdüğümde hemen ona secde ediciler olarak (*yere*) kapanın.»

30- Böylece meleklerin tümü, topluca secde etti.

31- Ancak İblis, secde edenlerle birlikte olmaktan kaçındı.

32- (*Allah*) «Ey iblis! Seni secde edenler ile birlikte olmaktan alıkoyan nedir?» dedi.

33- Dedi ki: « Ben, şekillenmiş (*kötü kokan kara bir*) balçıktan (*alınmış*) kuru bir çamurdan yarattığın beşere secde etmek için var değilim.»

34- Dedi ki: «Öyleyse ondan (*cennetten*) çık, çünkü sen kovulmuş bulunmaktasın.»

35- «Ve şüphesiz, ceza gününe kadar lanet senin üzerinedir.»

36- Dedi ki: «Rabbim! O halde onların dirileceği güne kadar bana süre tanı!»

37- Dedi ki: «Öyleyse, sen (*kendisine*) süre tanınanlardansın.»

38- «Bilinen vaktin gününe kadar»

39- Dedi ki: «Rabbim! Beni kışkırttığın şeye karşılık, şüphesiz, ben de yeryüzünde onlara (*günahları*) süsleyeceğim ve onların tümünü mutlaka

saptıracağım.»

40- «Ancak onlardan ihlâsa erdirilen kulların müstesna»

41- *(Allah)* Dedi ki: «İşte bu *(ihlâs)*, bana varan dosdoğru yoldur.»

42- «Şüphesiz, kışkırtılıp saptırılmışlardan sana uyanlar dışında, senin benim kullarım üzerinde zorlayıcı hiç bir gücün yoktur.»

43- «Ve hiç şüphe yok, onların tümünün buluşma yeri cehennemdir.»

44- Onun yedi kapısı vardır; onlardan her bir kapı için bir grup ayrılmıştır.

45- Gerçekten takva sahibi olanlar, cennetlerde ve pınar başlarındadır.

46- «Oraya esenlikle ve güvenlikle girin.»

47- Onların göğüslerinde kinden *(ne varsa tümünü)* sıyırıp çektik, kardeşler olarak tahtlar üzerinde karşı karşıyadırlar.

48- Orada onlara hiç bir sıkıntı dokunmaz ve onlar oradan çıkarılacak değildirler.

49- *(Resulüm!)* Kullarıma, benim çok bağışlayıcı ve pek esirgeyici olduğumu haber ver.

50- «Ve şüphesiz azabım *(var ya)*; odur elim azap!»

51- Onlara İbrahim'in konuklarından haber ver.

52- Yanına girdiklerinde, «Selam» demişlerdi. O da, «Biz sizden korkmaktayız» demişti.

53- Dediler ki: «Korkma, biz sana bilgin bir çocuk müjdelemekteyiz.»

54- Dedi ki: «Bana ihtiyarlık gelip çökmüşken mi müjdeliyorsunuz? Beni ne ile müjdelemektesiniz?»

55- Dediler ki: «Seni gerçekte müjdeledik; öyleyse ümitsizliğe düşenlerden olma.»

56- Dedi ki: «Sapıklar dışında Rabbinin rahmetinden kim ümitsizliğe düşer?»

57- Dedi ki: «Ey elçiler! *(Bunun dışında, diğer)* İşiniz ne?»

58- Dediler ki: «Gerçekten biz, suçlu bir topluğa gönderildik.»

59- Ancak Lut ailesi hariçtir; biz onların *(Lut ailesinin)* tümünü muhakkak

kurtaracağız.»

60- «Ama karısını şüphesiz geride kalacak olanlardan kıldık.»

61- Böylelikle elçiler Lut ailesine geldiklerinde.

62- (Lut) Dedi ki: «Sizler gerçekten tanınmamış bir topluluksunuz.»

63- «Hayır» dediler: «Biz sana onların hakkında kuşkuya kapıldıkları şeyle (azapla) geldik.»

64- «Sana gerçeği getirdik, biz şüphesiz doğru söyleyenleriz.»

65- «Hemen aileni gecenin bir bölümünde yola çıkar, sen de onların ardından git ve sizden hiç kimse arkasına bakmasın; emredildiğiniz yere gidin.»

66- Ve ona (Lut'a) şu kesin emrimizi bildirdik: «Sabaha çıkarlarken onların arkası (kökü) mutlaka kesilecektir.»

67- Şehir halkı birbirlerine müjdelere vererek geldi.

68- (Lut onlara,) «Bunlar benim konuğumdur, beni utandırmayın» dedi.

69- «Allah'tan korkup sakının ve beni küçük düşürmeyin.»

70- Dediler ki: «Biz seni âlemlerden (tek bir kişiyi bile misafir kabul etmekten) alıkoymamış mıydık?»

71- Dedi ki: «Eğer yapmak istiyorsanız, işte bunlar, benim kızlarım (Sizi onlarla evlendireyim)»

72- Ömrüne andolsun ki, onlar, sarhoşlukları içinde (kör sersem) bocalayıp duruyorlardı.

73- Derken, tan yeri ağarırken onları (o korkunç ve dayanılmaz) Çılgılık yakalayıverdi.

74- Anında (yurtlarının) üstünü altına çevirdik ve üzerlerine balçıktan pişirilmiş taş yağdırdık.

75- Elbette bunda derin bir kavrayışa sahip olanlar için gerçekten ayetler vardır.

76- O (şehrin kalıntıları) İşlek bir yol üzerinde hala durmaktadır.

(Kutade'nin dediğine göre bu Sodom şehrinin kalıntıları Medine ile Şam arasında bir yerde bulunmaktadır. Evet, o şehrin harabeleri, Hicaz'dan (Arabistan) Suriye ve Mısır'a giden yol üzerindedir. Yolcular, Ölü Deniz' in (Lut Gölü) güney doğusunda bu harabelerin işaretlerini

görebilirler. Coğrafyacılar yeryüzünde bu bölge, özellikle bölgenin güneyi kadar ayrı ve ıssız bir bölge olmadığı görüşündedirler.)

77- Elbette, bunda iman edenler için gerçekten ayetler vardır.

78- Eyke halkı da gerçekten zalim kimselerdi.

(Eyke halkı Şuayb'ın (a.s) kavmidir ve başkentleri nedeniyle Medyenliler adını almışlardır. el-Eyke, Tebûk'un eski adı idi ve sözlükte «sık orman» anlamına gelir.)

79- Bundan dolayı onlardan intikam aldık. İkisi de *(Eyke ve Medyen yıkıntıları)* açık *(gidip geldiğiniz işlek)* bir yol üzerindedir.

80- Şüphesiz, Hicr *(Semud)* halkı da peygamberleri yalanlamışlardı.

(el-Hicr, Semud kavminin başkentiydi. Kentin harabeleri, Medine'den Tebûk'a giden yol üzerinde, Medine'nin kuzey-batısında yer alan el-Ula şehri yakınlarında bulunmaktadır. Kervanlar yolculukları sırasında orada kalmayı yasaklamıştır. Ibn-i Batuta, hicri sekizinci yüzyılda Mekke'ye giderken oraya uğradığında, «Kızıl dağlara oyulmuş Semud evlerini gördüm. Resimler o denli parlaktı ki sanki kısa bir süre önce boyanmıştı. Onların içinde bugün bile hala çürümüş insan kemikleri bulunmaktadır» demiştir.)

81- Onlara ayetlerimizi vermiştik de ondan yüz çevirmişlerdi.

82- Dağlardan güvenli evler yontuyorlardı.

83- Derken, onları sabah vaktine girdiklerinde, o dayanılmaz çığlık yakalayıverdi.

84- Böylece kazandıkları şeyler, onları *(Allah'tan)* müstağni kılmadı.

85- Biz, gökleri, yeri ve her ikisinin arasındakileri hak dışında *(herhangi bir amaçla)* yaratmadık. Hiç şüphesiz o saat *(kıyamet)* de mutlaka gelecektir; öyleyse güzel bir hoşgörüyü hoş gör *(göz yum)*

86- Gerçekten Rabbin, yaratan ve bilen ta kendisidir.

87- Şüphesiz, sana tekrarlanan yediyi *(iki defa nazil olan Fatıha suresini)* ve azametli Kur'an'ı verdik.

88- Sakın onlardan bazılarını yararlandığımız şeylere gözünü dikme, onlara karşı hüzne kapılma ve mü'minler için de *(şefkat)* kanatlarını ger.

89- Ve de ki: «Şüphe yok, ben apaçık bir uyarıcıyım.»

90- Parça parça edenlere indirdiğimiz *(azap)* gibi *(diğer Mekke putperestlerine de azap indiririz).*

(Rivayette yer aldığına göre Kureyş kâfirlerinden grup, hac mevsiminde Mekke'nin giriş noktalarını tutarak gelen insanları Peygamber'e iman etmekten engellemeye çalışıyor, parçalar halinde yanlarında bulundurdukları Kur'an ayetlerini sihir, masal, düzmece şeyler olarak göstermeye çalışıyorlardı. Allah bu kimseleri tek tek helak etmiştir.)

91- Rabbine andolsun, onların tümüne mutlaka soracağız.

92- Yapmakta oldukları şeyleri

93- Öyleyse sen emredildiğin şeyi açıkça söyle ve müşriklerden yüz çevir.

94- Şüphesiz o alay edenlere *(karşı)* biz sana yeteriz.

95- O kimseler ki **Allah** ile beraber başka ilahları *(ortak)* kılmaktadırlar; onlar yakında bilip öğreneceklerdir.

96- Şüphesiz, onların söylemekte olduklarına karşı senin göğsünün daraldığını biliyoruz.

97- Sen Rabbini hamd ile tesbih et ve secde edenlerden ol.

98- Ve sana yakın gelinceye kadar Rabbine ibadet et.

(Allah-u Teâlâ bu ayette ibadeti, marifet ve yakine erişme vesilesi olarak saymıştır. Bu ayet-i mübarekede yer alan yakın kelimesi, lügavi (sözlükte yer aldığı) anlamda kullanılmıştır ve eğer bir rivayette yakın, ölüm olarak tefsir edilmişse bu tatbik ve uyarlama babındandır; Yakinin anlamını tefsir etme babından değil. Yakinin ölüm anlamını ifade etmesinin sebebi de, o durumda tabiat aleminin karanlık perdelerinin kenara çekilmesi ve berzahi keskin görüşlerin hakikatlerin yüzünü seyretmesi hasebiyledir. Bu açıdan bütün şüpheler ortadan kalkmıştır ve bütün bu şüphelerin yerini yakın almıştır. Dolayısıyla ayette yer alan "hatta" kelimesi de son ve nihayeti ifade etmemektedir. Aksine bu kelimedenden menfaat anlamı anlaşılmaktadır. O halde bu ayetin anlamı yakine ulaşmanın, ibadetin nihayeti ve sonu olduğu anlamına değildir. Öyle ki, eğer bir kimse yakine ulaşacak olursa ibadetini terk edebilir demek kesinlikle doğru değildir. Aksine maksat şudur ki; ibadetin faydalarından biri de yakindir. Yakini elde etmek ise ibadet ve kulluk dışında mümkün değildir. Yani ibadet et ki yakine erişesin. Örneğin eğer merdivenin basamaklarından yukarı çık ki o yüksek dala erişesin dendiği zaman bunun anlamı o dala erişir erişmez merdiveni terk et demek değildir. Zira merdiveni terk etmek insanın kesin düşüncesine ve helak oluşuna neden olacaktır. O halde Ayet-i Kerime'nin anlamı şudur ki; yakın, ibadet merdiveninin basamakları üzerine dayalıdır. Dolayısıyla da bu yükseliş açısından el çekmek, insanı felaket ve düşüş vadisine sürükler.)

16. Nahl Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 128 ayettir. 68. ayette bal arısından söz edildiği için sûreye bu ad verilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- **Allah**'ın emri (*vaat edilen azap*) geldi, artık onu acele istemeyin. O (*Allah*), şirk koştukları şeylerden münezzehtir ve yücedir.
- 2- **Allah** kendi emriyle melekleri, kullarından dilediği kimseye, ruh ile Benden başka tanrı olmadığına dair (*kullarımı*) uyarın ve benden korkun» diye gönderir.
- 3- Göklere ve yeri hak ile yarattı. O, şirk koştukları şeylerden yücedir.
- 4- İnsanı bir damla sudan yarattı, buna rağmen o, apaçık bir düşman kesilmektedir.
- 5- Ve hayvanları da yarattı; onlarda sizin için ısıtacak şeyler ve birçok faydalar vardır. Hem de onlardan yemektesiniz.
- 6- Ayrıca akşamleyin getirirken, sabahleyin salıverirken onlarda sizin için bir güzellik vardır.
- 7- Kendisine ancak ağır sıkıntıya katlanarak varabileceğiniz uzaklıktaki beldelere, yüklerinizi taşırlar. Hiç kuşkusuz Rabbiniz pek şefkatli ve merhametlidir.
- 8- Hem binesiniz diye ve hem de ziynet olarak atları, katırları, merkepleri (*yarattı*). Bilmediğiniz daha nice şeyleri de yaratır.
- 9- Doğru yolu göstermek **Allah**'a aittir. Kimi (*yollar*) ise eğridir. Eğer o dilesseydi, sizin tümünüzü elbette hidayete erdirirdi.
- 10- Sizin için gökten su indiren O'dur. İçecek ondan (*gökten indirilen sudan*) ve ağaç onandır; hayvanlarınızı da onda otlatmaktasınız.

11- Onunla sizin için ekin, zeytin, hurmalıklar, üzüm ve meyvelerin her türüsünden bitirir. Şüphesiz bunda, düşünen bir topluluk için ayet (*apaçık bir nişane*) vardır.

12- Geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin emrinize verdi; yıldızlar da O'nun buyruğuna boyun eğmiştir. Şüphesiz bunda, aklını kullanan bir topluluk için ayetler vardır.

13- Yeryüzünde rengârenk şeyleri de sizin için yaratmıştır. Şüphesiz bunda, öğüt alıp düşünen bir topluluk için ayet vardır.

14- Yine taze bir et yiyesiniz ve içinden giyeceğiniz ziynet eşyasını çıkarasınız diye denizi emrinize veren O'dur. Gemilerin denizde suları yara yara akıp gittiklerini görürsün. (*Bütün bunlar*) O'nun fazlından aramanız ve şükretmeniz içindir.

15- Sizi sarsıntıya uğratar diye yerde sarsılmaz dağlar koydu, ırmaklar ve yollar (*kıldı*). Umulur ki hidayete erersiniz.

16- *Ve (başka) işaretler (yarattı) ve onlar yıldızlarla yollarını bulurlar.*

17- Yaratan, hiç yaratmayan gibi midir? Siz arlık kendinize gelmez misiniz?

18- **Allah**'ın nimetini saymaya kalksanız, onu sayamazsınız. Hakikaten **Allah** çok bağışlayan, Pek esirgeyendir.

19- **Allah**, saklı tuttuklarınızı ve açığa vurduklarınızı bilir.

20- **Allah**'tan başka yakardıkları, hiç bir şeyi yaratamazlar, üstelik onlar yaratılıp durmaktadırlar.

21- Ölüdürler, diri değildirler; (*kendilerine tapanların*) ne zaman diriltileceklerinin de bilincinde değildirler.

22- Sizin ilahınız tek bir ilahtır. Ahirete inanmayanların kalpleri ise inkarcıdır ve onlar büyüklenmekte olanlardır.

23- Şüphesiz ki, **Allah**, onların saklı tuttuklarını ve açığa vurduklarını bilir; gerçekten O, hiç şüphesiz büyüklenmekte olanları sevmez.

24- Onlara «Rabbimiz ne indirdi?» dendiğinde, «Öncekilerin masalları» dediler.

25- Bununla kıyamet gününde kendi günahlarının tümünü ve bilgisizce saptırdıklarının günahlarının bir kısmını yüklenirler. Yüklendikleri şey pek de

kötü!

26- Onlardan öncekiler de düzenler kurmuşlardı; sonunda **Allah** onların binalarını temellerinden sökmüştü de üstlerindeki tavan tepelerine çökmüştü. Bu azap onlara, farkında olmadıkları bir yerden gelmişti.

27- Sonra (*Allah*) kıyamet günü onları aşağılık kılacak ve diyecek ki: Haklarında (*mü'minlere*) düşman kesildiğiniz ortaklarım hani nerede? Kendilerine ilim verilenler derler ki: «Bugün, gerçekten aşağılanma ve kötülük, kâfirlerin üstünedir.»

28- Melekler, kendi nefislerinin zalimleri olarak onların canlarını aldıklarında, «Biz hiç bir kötülük yapmıyorduk» diye teslim olurlar. Hayır, şüphesiz **Allah**, sizin neler yaptığınızı bilendir.

29- Öyleyse içinde ebedi kalıcılar olarak cehennemin kapılarından girin. Büyüklük taslayanların konaklama yeri pek de kötüdür.

30- (*Allah'tan*) Sakınanlara, «Rabbiniz ne indirdi?» denildiğinde, «İyilik» derler. Bu dünyada güzel davranışlarda bulunanlara güzellik vardır; ahiret yurdu ise daha hayırlıdır. Takva sahiplerinin yurdu pek de güzeldir.

31- Adn cennetlerine girerler, onun altından ırmaklar akar, içinde onların diledikleri her şey vardır. İşte **Allah**, takva sahiplerini böyle ödüllendirir.

32- Melekler güzellikle (*takva sahiplerinin*) canlarını aldıklarında, «Selam (*esenlik*) size» derler. «Yaptıklarınıza karşılık olmak üzere cennete girin.»

33- (*Küfre sapanlar*) Kendilerine meleklerin gelmesinden veya Rabbinin emrinin gelmesinden başka bir şey mi gözlüyorlar? Onlardan öncekiler de öyle yapmıştı. **Allah** onlara zulmetmedi, faka onlar kendi nefislerine zulmediyorlardı.

34- Böylece işledikleri kötülükleri kendilerine isabet etti ve alaya aldıkları şey, kendilerini sarıp kuşatıverdi.

35- Şirk koşmakta olanlar dediler ki: Eğer **Allah** dileseydi, biz de babalarımız da O'nun dışında hiç bir şeye kulluk etmezdik ve O'nsuz hiç bir şeyi haram da kılmazdık. Onlardan öncekiler de böyle yapmıştı. O halde peygamberlere düşen apaçık bir tebliğden başkası mı?

36- Şüphesiz biz her ümmete, «**Allah**'a kulluk edin ve tağuttan kaçının» (*diye tebliğ etmesi için*) bir Peygamber gönderdik. Böylelikle, onlardan kimine **Allah** hidayet verdi, onlardan kiminin üzerine de sapıklık hak oldu. Artık, yeryüzünde dolaşın da yalanlayanların uğradıkları sonucu görün.

37- Sen, onların hidayete ermeleri için ne kadar hırslansan da **Allah**, şüphesiz saptıracağına hidayet etmez, onlar için yardım edecek yoktur.

38- Olanca yeminleriyle, Öleni **Allah** diriltmez diye yemin ettiler. Hayır! Bu, O'nun üzerinde hak olan bir sözdür, ancak insanların çoğu bilmezler.

39- Hakkında ihtilafa düştükleri şeyi onlara açıklaması ve küfre sapanların kendilerinin yalancı olduklarını bilmesi için *(onları mutlaka diriltecektir)*.

40- İstedüğümüzde herhangi bir şey için sözüümüz, ona yalnızca «Ol» demekten ibarettir; o da hemen oluverir.

41- Zulme uğratıldıktan sonra **Allah** yolunda hicret edenleri dünyada şüphesiz güzel bir biçimde yerleştireceğiz; ahiret karşılığı ise daha büyüktür. *(Keşke)* Bilmiş olsalardı!

42- Onlar sabredenler ve Rablerine tevekkül edenlerdir.

43- Senden önce de kendilerine vahyettiğimiz kişilerden başkasını *(melekleri)* göndermedik. Eğer bilmiyorsanız, bilenlere sorun.

(Cami'ul Beyan c.14 s.109'da Taberi'nin rivayeti esasınca İmam Muhammed Bakır (a.s) bu ayetin tefsirinde şöyle buyurmuştur «Eğer bilmiyorsanız, bilenlere sorun» ayetinde işaret edilen zikir ehli, biz Ehl-i Beyt'iz.»)

44- *(Onları)* Apaçık deliller ve kitaplarla *(gönderdik)*. Sana da zikri *(Kur'an'ı)* insanlara kendileri için indirilene açıklayasın ve onlar da iyice düşünsünler diye indirdik.

45- Artık kötülüğü kurup yapanlar **Allah**'ın, kendilerini yerin dibine geçirmeyeceğinden veya farkına varamayacakları yerden azabın gelmeyeceğinden emin midirler?

46- Ya da onlar, *(normal hayatlarında)* dönüp dolaşırlarken onları yakalayivermesinden *(mi emindirler?)* Ki onlar *(bu konuda Allah'ı)* aciz bırakacak değildirler.

47- Veya onları *(afetlerden)* korkulu bir bekleyiş içindeyken yakalayivermesinden *(mi emindirler)* Zira Rabbin *(azap öncesi afetlerle uyardığı için)*, gerçekten şefkatli ve merhamet sahibidir.

48- **Allah**'ın yarattığı herhangi bir şeye bakmıyorlar mı *(ki nasıl da)* sağdan ve soldan gölgeleri kısalarak ve **Allah**'a secde eder vaziyette *(gerisin geri)* dönmektedir?

49- Göklerde ve yerde bulunan her canlı ve melekler **Allah**'a secde ederler ve onlar büyüklük taslamazlar.

50- Onlar, üstlerindeki *(kendilerine egemen olan)* Rablerinden korkarlar ve

emredildikleri şeyi yaparlar.

51- Allah dedi ki: İki ilah edinmeyin; O, ancak tek bir ilahdır. Öyleyse yalnızca benden korkun.

52- Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur, din (*itaat*) de sürekli olarak O'nundur. Böyleyken Allah'tan başkasından mı korkup sakınıyorsunuz

53- Nimet olarak size ulaşan ne varsa Allah'tandır, sonra size bir zarar dokunduğunda (*yine*) ancak O'na yalvarmaktasınız.

54- Sonra sizden zararı kaldırdığında, siz bir grup (*hemen*) Rablerine şirk koşarlar.

55- Kendilerine verdiklerimize nankörlük etsinler (*bakalım*)! Öyleyse faydalanıp yararlanın; artık yakında bileceksiniz!

56- Kendilerine rızık olarak verdiklerimizden, hiç bir şey bilmeyenlere paylar ayırıyorlar. Şüphesiz Allah'a karşı düzmekte olduklarınızdan dolayı mutlaka sorguya çekileceksiniz.

57- Ve Allah'a kızlar karar kılıyorlar; (*hâşâ!*) O yücedir. Hoşlandıkları (*erkek çocuklar*) ise kendilerinin oluyor!

58- Onlardan (*müşriklerden*) birine bir kız (*çocuk*) Müjdelendiği zaman içi öfkeyle taşarak yüzü simsiyah kesilir.

59- Kendisine verilen müjdenin kötülüğünden dolayı topluluktan gizlenir (*ve düşünmeye başlar*)onu aşağılanarak tutsun mu, yoksa toprağa mı gömsün? İyi bilin ki, verdikleri hüküm pek de kötüdür!

60- Ahirete inanmayanların kötü örnekleri vardır, en yüce örnekler ise Allah'a aittir. O güçlüdür, hikmet sahibidir.

61- Eğer Allah, insanları zulümleri nedeniyle sorguya çekecek olsaydı, onun üstünde (*veryüzünde*) canlılardan hiç bir şey bırakmazdı; ancak onları adı konulmuş bir süreye kadar ertelemektedir. Onların ecelleri gelince ne bir saat geri kalabilirler ne de öne geçebilirler.

62- Onlar, Allah'a, hoşlarına gitmeyen şeyleri uygun görürler, dilleri de yalan olarak en güzel olanın kendilerinin olduğunu düzmektedir. Hiç şüphesiz ateş onlar içindir ve hiç şüphesiz onlar, (*cehennemde*) öncülerdir.

63- Allah'a andolsun, senden önceki ümmetlere de (*peygamberler*) gönderdik, fakat şeytan onlara yapıp ettiklerini süslü göstermiştir; bugün de onların velisi odur ve onlar için elim bir azap vardır.

64- Biz Kitab'ı ancak, hakkında ihtilafa düştükleri şeyi onlara açıklaman ve inanan bir kavime rahmet ve hidayet olması dışında (*başka bir amaçla*) indirmedik.

65- **Allah** gökten su indirdi, ölümünden sonra yeri onunla diriltti; dinleyen bir topluluk için bunda gerçekten bir ayet vardır.

66- Sizin için sağmal hayvanlarda da elbette ibretler vardır; size onların karınlarında sindirilmiş gıdalar ile kan arasından, içenlerin boğazından kolaylıkla kayan dupduru bir süt içirmektediriz.

67- Hurmalıkların ve üzümlüklerin meyvelerinden kurdukları çardaklarda hem sarhoşluk verici içki, hem güzel bir rızık edinmektesiniz. Şüphesiz aklını kullanabilen bir topluluk için gerçekten bunda bir ayet vardır.

68- Rabbin bal arısına, «Dağlarda, ağaçlarda ve onların kurdukları çardaklarda kendine evler edin» diye vahyetti.

69- «Sonra meyvelerin tümünden ye, böylece Rabbinin sana kolaylaştırdığı yollarda yürü.» Onların karınlarından türlü renklerde bir şerbet çıkar, onda insanlar için bir şifa vardır. Şüphesiz düşünen bir topluluk için gerçekten bunda bir ayet vardır.

70- **Allah** sizi yarattı, sonra sizi vefat ettirecektir, sizden kimi de ömrün en rezil çağına (*bilgisizliğe*) geri çevrilir. Öyle ki bilgi sahibi olmasından sonra (*çocuk gibi*), bir şey bilemez hale gelir. Şüphe yok, **Allah** bilendir, güçlüdür.

71- **Allah** rızıkta kiminizi kiminize üstün kılmıştır; Üstün kılınanlar, (*zafî bir üstünlüğe sahip olmadıkları halde kendilerine verilen*) rızıklarını ellerinin altında bulunanlara vermezler (*ve onları mülkünde ortak kılmazlar*) ki böylece onda (*mülkte*) eşit olsunlar. (*Ama nasıl olur da mülkünde zafî bir üstünlüğe sahip olan Allah'ın bir takım ortakları olduğunu iddia ediyorlar!*) Yoksa **Allah**'ın bu nimetini (*üstün kaldığını*) inkâr mı ediyorlar.

72- **Allah** size kendi nefislerinizden eşler yarattı ve size eşlerinizden de çocuklar ve torunlar yarattı ve sizi güzel şeylerden rızıklandırdı. Şimdi onlar, batıla mı inanıyorlar ve **Allah**'ın nimetini inkâr mı ediyorlar?

73- **Allah**'ın dışında, kendileri için göklerden ve yerden rızıktan hiçbir şeye malik olmayan ve buna güçleri yetmeyen şeylere mi tapıyorlar.

74- Artık **Allah**'a benzerler aramağa kalkışmayın; Gerçekten **Allah** bilir, siz ise bilmezsiniz.

75- **Allah**, hiç bir şeye gücü yetmeyen ve başkasının mülkünde olan köle ile katımızdan kendisine verdiğimiz güzel rızıktan gizli ve açık olarak harcayan (*hür*) bir kimseyi örnek olarak gösterir; Bunlar hiç eşit olur mu? Bütün övgüler

Allah'a özgüdür; fakat onların çoğu bilmezler.

76- **Allah** şu örneği de veriyor: İki kişi; bunlardan birisi dilsiz, hiç bir şeye gücü yetmez ve her şeyiyle efendisinin üstünde (*bir yük*). O, onu hangi yöne gönderse bir hayır getirmez; şimdi bu, adaletle emreden ve dosdoğru yol üzerinde bulunanla eşit olabilir mi?

77- Göklerin ve yerin gaybı **Allah'a** aittir. Kıyametin kopuşu bir göz kırpması kadar veya daha çabuk bir zaman içinde olur. Şüphe yok, **Allah** her şeye kadirdir.

78- **Allah** sizi annelerinizin karınlarından siz hiç bir şey bilmez halde iken çıkardı. Şükredesiniz diye size kulaklar, gözler ve kalpler verdi. Umulur ki şükredersiniz.

79- Göğün boşluğunda boyun eğdirilmiş kuşları görmüyorlar mı? Onları (*böyle boşlukta*) **Allah'tan** başkası tutmuyor. Şüphesiz, iman eden bir topluluk için bunda ayetler vardır.

80- **Allah**, size evlerinizi (*içinde*) huzur bulacağınız yer kıldı ve size hayvan derilerinden hem göç gününde, hem de yerleşme gününde kolaylıkla taşıyabileceğiniz evler; yünlerinden, yapağlarından ve kıllarından bir süreye kadar (*faydalanacağınız*) bir ev eşyası ve bir ticaret malı kıldı.

81- **Allah**, sizin için yarattığı şeylerden gölgeler kıldı. Dağlarda da sizin için barınaklar kıldı, sizi sıcaktan koruyacak elbiseler, sizi savaşınızda (*zorluklara karşı*) koruyacak giyimlikler kıldı. İşte O, üzerinizdeki nimetini böyle tamamlamaktadır; umulur ki teslim olursunuz.

82- Fakat onlar yüz çevirirlerse, sana düşen yalnızca apaçık bir tebliğdir.

83- Onlar, **Allah'ın** nimetini bilmektedirler, sonra da inkâr etmektedirler; onların çoğu kâfirlerdir.

84- Her ümmetten bir şahit göndereceğimiz gün, artık ne küfre sapanlara izin verilir ve ne de (*Allah'tan*) hoşnutluk dilemeleri istenir.

85- O zulmedenler azabı gördüklerinde, ne (*azap*) onlara hafifletilecek, ne de onlara süre tanınacak.

86- O şirk koşanlar, şirk koştuklarını gördükleri zaman, «Rabbimiz! Seni bırakıp bizim tapmakta olduğumuz ortaklarımız bunlardır» derler. (*Onlar da bunlara,*) «Siz gerçekten yalan söyleyenlersiniz» diye söz atarlar.

87- O gün (*artık*) **Allah'a** teslim olurlar ve uydurdukları (*yalancı ilahlar*) da onlardan kaybolup gitmiş olur.

88- Küfre sapıp da **Allah**'ın yolundan alıkoyanlara, işledikleri bozgunculuk sebebiyle azaplarını kat kat artırırız.

89- Her ümmet içinde kendi nefislerinden onların üzerine bir şahit getirdiğimiz gün, seni de onlar üzerinde bir şahit olarak getireceğiz. Biz kitabı sana her şeyin açıklayıcısı ve Müslümanlara da bir hidayet, bir rahmet ve bir müjde olarak indirdik.

90- Şüphe yok **Allah**, adaleti, ihsanı, yakınlarla vermeyi emreder; çirkinliklerden, kötülüklerden ve taşkınlıklardan sakındırır. Size öğüt vermektedir; umulur ki kendinize gelirsiniz.

91- Ahitleştiğiniz zaman, **Allah**'ın ahdini yerine getirin, pekiştirdikten sonra yeminleri bozmayın; çünkü *(bu durumda)* **Allah**'ı üzerinize kefil kılmışsınızdır. Şüphesiz **Allah**, yapmakta olduklarınızı bilir.

92- Bir toplum diğer bir toplumdaki *(sayıca ve malca)* daha çok olduğu için yeminlerinizi *(ve sözleşmelerinizi)*, aranızda bir hile aracı edinerek ipliğini sağlamca büktükten sonra çözüp bozan *(kadın)* gibi *(çözüp bozucu)* olmayın. **Allah**, bununla sizi imtihan etmektedir. Hakkında ihtilafa düşmekte olduğunuz şeyi kıyamet gününde mutlaka size açıklayacaktır.

93- Eğer **Allah** dileseydi, sizi *(aynı inançlara sahip)* tek bir ümmet kılardı; ancak dilediğini saptırır, dilediğini hidayete erdirir. Yapmakta olduğunuzdan muhakkak sorulacaksınız.

94- Yeminlerinizi aranızda hile ve bozgunculuk vesilesi yapmayın; yoksa bu yüzden sağlamca yere basmakta olan ayak sürçebilir, **Allah** yolundan alıkoymanıza karşılık kötü bir azap tadarsınız ve *(ahirette de)* büyük bir azaba uğrarsınız.

95- **Allah**'ın ahdini ucuz bir değere karşılık satmayın. Eğer bilerseniz, **Allah** katında olan sizin için daha hayırlıdır.

96- Sizin yanınızda olan tükenir, **Allah**'ın katında olan ise kalıcıdır. Sabredenlerin karşılığını yaptıklarının en güzeliyle biz muhakkak vereceğiz.

97- Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz.

98- Öyleyse Kur'an okuduğun zaman, kovulmuş şeytandan **Allah**'a sığın.

99- Şüphesiz iman edenler ve Rablerine tevekkül edenler üzerinde onun *(şeytanın)* hiç bir zorlayıcı gücü yoktur.

100- Onun zorlayıcı gücü ancak onu (*şeytani*) veli edinenler ve onunla O'na (*Allah'a*) ortak Koşanlar üzerindedir.

101- Biz bir ayeti, bir (*başka*) ayetin yeriyle değiştirdiğimiz zaman, **Allah** neyi indirdiğini daha iyi bilmektedir. Sen yalnızca iftira edicisin dediler. Hayır, onların çoğu bilmezler.

102- De ki: «Ruh'ul Kudüs, iman edenleri sağlamlaştırmak ve Müslümanlara yol gösterici müjde olmak üzere onu (*Kur'an'ı*) Rabbinden hak olarak indirdi.»

103- Şüphesiz biz, onların, Bunu ancak kendisine bir beşer öğretmektedir dediklerini biliyoruz. Kendisine (*öğretimi*) isnat ettikleri şahsın dili yabancıdır (*Arapça değildir!*). Hâlbuki bu (*Kur'an*) apaçık bir Arapçadır.

(Muhammed İbn-i İshak siretinde diyor: «Bu bağlamda, Hadisler, Mekkeliler'in Hz. Peygamber (s.a.a) ile ilgisi olduğunu düşündükleri birçok şahsın adını verir, bunlardan biri el Hadrami'nin Rum kölesi Ceber'dir.» Fakat bu şahısların tek ortak özelliği hepsinin de Arap olmayan köleler olmalarıdır. Düşmanlıklarının kendi gözlerini körelttiği bu insanlar saf Arapça olan Kur'an'ı, Tevrat ve İncil'le ilgili yüzeysel bir bilgiye sahip olan bir yabancıya isnat ediyorlardı. Doğruluk timsali olan Hz. Peygamber'in (s.a.a) söylediğini kabul etmek yerine, Kur'an'ı hiç bir önemi olmayan yabancı bir köleye isnat ediyorlardı.)

104- **Allah**'ın ayetlerine inanmayanları **Allah** hidayete ulaştırmaz ve onlar için elim bir azap vardır.

105- Yalanı, yalnızca **Allah**'ın ayetlerine inanmayanlar uydurur. İşte onlar, yalancıların ta kendileridirler.

106- Gönlü imanla dolu olduğu halde, zorlanan kimse müstesna, inandıktan sonra **Allah**'ı inkâr edip gönlünü küfre açanlara **Allah** katından bir gazap vardır; büyük azap da onlar içindir.

107- Bu, onların dünya hayatını ahirete göre daha sevimli bulmalarından ve şüphesiz **Allah**'ın da küfre sapan bir topluluğu hidayete ulaştırmaması nedeniyledir.

108- Onlar, **Allah**'ın, kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir. Gafil olanlar da onların ta kendileridir.

109- Hiç şüphesiz, onlar ahirette ziyana uğrayanlardır.

110- Sonra gerçekten Rabbin, işkenceye uğratıldıktan sonra hicret edenlerin, ardından cihad edip sabredenlerin (*destekçisidir*). Hiç şüphesiz senin Rabbin, bütün bunlardan sonra gerçekten bağışlayandır, esirgeyendir.

111- O gün, herkes kendi nefsi adına mücadele eder ve herkese yaptığına karşılığı eksiksiz ödenir. Onlar zulme uğratılmazlar.

112- Allah size (*bakın*) bir ülkeyi örnek vermektedir; (*bu ülke halkı*) güvenlik ve huzur içindeydi, rızık da her yerden bol bol gelmekteydi; derken **Allah**'ın nimetlerine nankörlük etti, böylece **Allah** yaptıklarına karşılık olarak, ona açlık ve korku elbisesini tattırdı.

113- Şüphesiz onlara kendi içlerinden bir peygamber gelmişti, fakat onu yalanladılar; böylece onlar, zulümlerine devam ederlerken azap onları yakalayiverdi.

114- O halde, **Allah**'ın size verdiği rızıktan helal (*ve*) hoş olarak yiyin ve eğer sadece O'na kulluk ediyorsanız, **Allah**'ın nimetine şükredin.

115- O, size ancak ölüyü, kanı, domuz etini ve **Allah**'tan başkası adına kesilmiş olanı haram kıldı. Fakat kim mecbur kalırsa, istemeksizin ve sınırı aşmamak üzere (*yiyebilir*). Çünkü gerçekten **Allah**, bağışlayandır, esirgeyendir.

116- Dillerinizin yalan yere nitelendirmesi dolayısıyla, Şuna helal buna haram demeyin. Çünkü **Allah**'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Şüphesiz **Allah**'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa eremezler.

117- (*Kazandıkları*) Pek az bir menfaattir. Halbuki onlar için elem verici bir azap vardır.

118- Yahudi olanlara da bundan önce aktardıklarımızı haram kıldık. Biz onlara zulmetmedik, ancak onlar kendi nefislerine zulmediyorlardı.

119- Sonra gerçekten Rabbin, cehalet sonucu kötülük işleyen, sonra bunun ardından tövbe eden ve ıslah olanlar (*ile beraberdir*). Şüphe yok, senin Rabbin bundan (*tövbeden*) sonra bağışlayandır, esirgeyendir.

120- Şüphesiz, İbrahim (*tek başına*) bir ümmetti; O **Allah**'a itaat eden, O'na yönelen bir muvahhitti ve o müşriklerden değildi.

121- O'nun nimetlerine şükrediciydi. (*Allah*) O'nu seçti ve doğru yola hidayet etti.

122- Ve biz ona dünyada bir güzellik verdik; Şüphesiz o, ahirette de salihlerdendir.

123- Sonra sana, «Hanif (*muvahhit*) olan İbrahim'in dinine uy. O müşriklerden değildi» diye vahyettik.

124- Cumartesi (*günü avlanmamak*), sadece onda ihtilafa düşenlere (*farz*) kılındı.

Şüphesiz senin Rabbin, onların ihtilaf ettikleri şeyler hakkında kıyamet günü aralarında hükmedecektir.

125- Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel bir biçimde mücadele et. Şüphesiz senin Rabbin yolundan sapanı en iyi bilendir ve hidayete ereni de daha iyi bilir.

126- Eğer ceza verecekseniz, size verilen cezanın misliyle ceza verin ve eğer sabrederseniz, şüphesiz bu, sabredenler için daha hayırlıdır.

127- Sabret; senin sabrın ancak **Allah** (yardımı) ilemdir. Onlar için hüzne kapılma ve kurmakta oldukları düzenlerden dolayı da sıkıntıya düşme.

128- Şüphe yok **Allah**, korkup sakınanlarla ve iyilik edenlerle beraberdir.

17. İsrâ Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 111 ayettir. «İsrâ» kelimesi, geceleyin yürümek manasına gelir. Hz. Peygamber'in Mi'rac mucizesinin Mekke'den Kudüs'e kadar olan kısmı bu surede anlatıldığından, sure «İsrâ» adını almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Bir kısım ayetlerimizi kendisine göstermek için, kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan, çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa'ya götüren **Allah** münezzehtir. Gerçekten O, işitendir görendir.

2- Musa'ya kitap verdik ve «Benden başka vekil edinmeyin» diye onu İsrail oğulları için bir hidayet (vesilesi) kıldık.

3- (Sizler,) Nuh ile birlikte taşıdıklarımızın neslisiniz! Şüphesiz o, şükreden bir kuldu.

4- Kitapta İsrail oğullarına şu hükmü verdik: «Muhakkak siz yerde (Filistin'de) iki defa bozgunculuk çıkaracaksınız ve büyük bir azgınlıkla taşkınlık edeceksiniz.

5- «O ikiden (iki taşkınlıktan) birincisinin vakti gelince, kuvvet ve şiddet sahibi olan kullarımızı üzerinize göndeririz de (sizi) evlerin aralarına kadar girip araştırırlar. Bu yerine gelecek kesin bir sözdür.»

6- Sonra onlara karşı size tekrar güç ve kuvvet veririz, size mallar ve çocuklarla yardım ederiz ve topluluk olarak da sizi sayıca çok kılarız.

7- «Eğer iyilik ederseniz kendi nefsinize iyilik etmiş olursunuz ve eğer kötülük ederseniz o (*kendinizin*) aleyhindedir. İkinci vaadin zamanı gelince, yüzünüzü üzüntüye sokmaları, önce mescide girdikleri gibi girmeleri, galebe çaldıkları şeyleri yok etmeleri için onları tekrar göndereceğiz.»

8- Umulur ki, Rabbiniz size merhamet eder, fakat siz (*bozgunculuğa*) dönerseniz, biz de (*sizi cezalandırmaya*) döneriz. Biz cehennemi, küfre sapanlar için bir kuşatma yeri kıldık.

9- Şüphesiz ki bu Kur'an, en sağlam yola hidayet eder ve salih amellerde bulunan müminlere, onlar için gerçekten büyük bir ecir olduğunu müjde verir.

10- Ve şüphesiz ahirete inanmayanlar için de, acıklı bir azap hazırlamışızdır.

11- İnsan (*sabırsız olduğu için*) iyiliği istediği gibi, kötülüğü de istemektedir. İnsan, pek de acelecidir.

12- Biz geceyi ve gündüzü iki ayet kıldık; gece ayetini görünmez (*karanlık*) ve Rabbinizin bol betini aramanız, yılların sayısını ve hesabı öğrenmeniz için gündüz ayetini ise aydınlık kıldık. Biz her şeyi yeterince açıkladık.

13- Biz, her insanın kuşunu (*yaptıklarını*) kendi boynuna doladık, kıyamet gününde onun için açılmış olarak bulacağı bir kitap çıkarırız.

14- Kendi kitabını oku; bugün nefsin hesap sorucu olarak sana yeter.

15- Kim hidayete ererse, kendi nefsi için hidayete erer; kim de saparsa kendi aleyhine sapar. Hiç bir günahkâr, bir başkasının günah yükünü yüklenmez. Biz, bir peygamber gönderinceye kadar (*hiç bir topluma*) azap edecek değiliz.

16- Biz, bir ülkeyi helak etmek istediğimiz zaman, onun nimet içinde yüzen şamarıklarına (*her türlü nimetlerin verilmesini*) emrederiz, böylelikle onlar onda bozgunculuk çıkarırlar. Artık onun üzerine söz (*azap*) kesinleşir de onu tümüyle helak ederiz.

17- Biz, Nuh'tan sonra nice kuşakları helak ettik. Kullarının günahlarını bilen ve gören olarak Rabbin yeterlidir.

18- Kim çarçabuk olanı (*geçici dünya arzularını*) isterse, orada istediğimiz kimseye dilediğimizi çabuklaştırırız, sonra da ona cehennemi (*yurt*) kılarız; ona, kınanmış ve kovulmuş olarak gider.

19- Kim de ahireti ister ve bir mü'min olarak ciddi bir çaba ile ona çalışırsa, işte böylelerinin çabası şükre (*takdire*) değerlidir.

20- Hepsine, onlara da bunlara da Rabbinin ihsanından artırarak veririz. Rabbinin ihsanı kesilmiş değildir.

21- Onlardan bir kısmını bir kısmına nasıl da üstün tuttuğumuzu gör! Muhakkak ahiret; dereceler bakımından da daha büyüktür, üstünlük bakımından da daha büyüktür.

22- Sakın **Allah** ile beraber başka bir ilah edinme; yoksa kınanmış ve kendi başına (*yapayalnız ve yardımcısız*) bırakılmış olursun.

23- Rabbin, O'ndan başkasına kulluk etmemenizi ve anne babaya iyilikle davranmayı emretti. Şayet onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlılığa ulaşırsa onlara, «*Öf*» bile deme ve onlara sesini yükseltme. Onlara yumuşak söz söyle.

24- Onlara acıyarak alçakgönüllülük kanadını ger ve de ki: «Rabbim! Onlar beni küçükken nasıl terbiye ettilerse, sen de onları esirge.»

25- Rabbiniz, sizin içinizdekini daha iyi bilir. Eğer siz salih olursanız, şüphesiz O da (*kendisine*) yönelenleri bağışlayıcıdır.

26- Akrabaya hakkını ver, yoksula ve yolda kalmışa da. İsraf ederek saçıp savurma.

(*Gayet'ulMeram s.40'da yer aldığına göre Ali bin Hüseyin (a.s) söyle buyurmuştur: «Buradaki akrabalık hakkından maksat, Ehl-i Beyt'tir.» İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: «Bu ayet nazil olduğu zaman Peygamber Hz. Fatıma'ya «bu Fedek arazisi senindir. Sana tahsis ettim» diye buyurdu. İbni Abbas'ın nakline göre ise Hz. Resulullah'a, «Senin akrabaların kimdir?» diye sorulduğunda, Hz. Resulullah, «Fatıma ve çocuklarıdır» diye buyurmuştur.*)

27- Çünkü saçıp savuranlar, şeytanın kardeşleri olmuşlardır; şeytan ise Rabbine karşı nankördür.

28- Eğer Rabbinden ummakta olduğun bir rahmeti beklerken (*darlıkta olduğundan dolayı*) onlardan yüz çevirecek olursan, bu durumda onlara yumuşak söz söyle.

29- Elini boynuna zincirlenmiş (*cimri*) kılma, büsbütün de açık tutma. Sonra kınanır, hasret (*pişmanlık*) içinde kalakalırsın.

30- Şüphesiz senin Rabbin, rızkı dilediğine genişletip açar ve daraltır. Gerçekten O, kullarından haberi olandır, görendir.

31- Yoksulluk endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin; onlara da size de biz rızık veririz. Şüphesiz onları öldürmek büyük bir (*günah ve*) yanlıştır.

32- Zinaya yaklaşmayın; şüphesiz o, çirkin bir hayâsızlık ve kötü bir yoldur.

33- Haklı bir neden olmaksızın Allah'ın haram kıldığı bir kimseyi öldürmeyin. Kim mazlum olarak öldürülürse onun velisine (*kıyas için*) yetki vermişizdir; o da öldürmede ölçüyü taşırmaz. Çünkü o gerçekten yardım görmüştür.

34- Erginlik çağa erişinceye kadar, o da en güzel bir tarz olması dışında yetimin malına yaklaşmayın. Ahde vefa edin. Çünkü ahit bir sorumluluktur.

35- Ölçtüğünüz zaman ölçüyü tam tutun ve dosdoğru bir tartıyla tartın; bu, daha hayırlıdır ve sonuç bakımından daha güzeldir.

36- Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme; çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur.

37- Yeryüzünde böbürlenerek yürüme; çünkü sen ne yeri yarabilirsin, ne de boyca dağlara ulaşabilirsin.

38- Bütün bunlar, Rabbinin katında kötülüğü olan iğrenç şeylerdir.

39- Bunlar, Rabbinin sana hikmet olarak vahyettiği şeylerdir. Rabbin ile beraber başka bir ilah kılma, yoksa yerilmiş, kovulmuş olarak cehenneme atılırsın.

40- Rabbiniz size erkekleri seçti de meleklerden dişileri mi (*kendine*) edindi? Gerçekten siz büyük bir söz söylemektesiniz.

41- Şüphesiz biz, hatırlayıp kendilerine gelsinler diye bu Kur'an'da çeşitli açıklamalarda bulduk. Fakat bu, onların sadece kaçışlarını artırır.

42- De ki: «Eğer söyledikleri gibi O'nunla beraber ilahlar olsaydı, onlar (*o ilahlar*) da arş sahibine (*galip gelmek için*) mutlaka bir yol ararlardı.»

43- O, onların dediklerinden münezze, son derece yüce ve uludur.

44- Yedi gök, yer ve bunların içindekiler O'nu teşbih etmektedir; O'nu övgü ile teşbih etmeyen hiç bir şey yoktur, ancak siz onların teşbihlerini kavramıyorsunuz. Şüphesiz O, hilim sahibidir, bağışlayandır.

45- Kur'an okuduğun zaman, seninle ahirete inanmayanlar arasında görünmez bir perde kıldık.

46- Ve onların kalpleri üzerine, onu (*Kur'an'ı*) kavrayıp anlarlar diye (*engelleyen*) kılıflar, kulaklarına da bir ağırlık koyduk. Sen Kur'an'da Rabbinin birliğini

andığın zaman, gerisin geriye dönüp uzaklaşırlar.

(Burada, ahirete inanmayanların Kur'an'dan faydalanamayacakları konusundaki ilâhi kurala işaret edilmektedir. Müşriklerin fitratları Kur'an'dan bu derece etkilendiği halde, onlar buna engel oluyorlardı. Kalpleri o tarafa doğru kendilerini çekerken onlar, kalplerine engel oluyorlardı. Bu nedenle yüce Allah da onlarla peygamber arasına gizli bir perde gerdi. Bu perde gözlere görünmese de kalpler onun varlığını hissederler. Böylece onlar artık Kur'an'dan yararlanamazlar. Okudukları Kur'an'dan kendilerine pay çıkarıp, doğru yola gelmezler. Zira Kur'an'ın ana eksenini oluşturan tevhit inancı, onların makamlarını ayrıcalıklarını ve ululuklarını tehdit ediyordu. Bu nedenle ondan uzak kaçıyorlardı. Dolayısıyla bizzat kendi kendilerini bu büyük ilahi nimetten mahrum kıldıklarında ise Allah kalplerine kılıflar, kulaklarına da bir ağırlık koymuştur.)

47- Biz onların seni dinlediklerinde niçin dinlediklerini, gizli konuşmalarında da o zalimlerin, «Siz büyülenmiş bir adamdan başkasına uymuyorsunuz» dediklerini çok iyi biliriz..

48- Sana nasıl örnekler *(kötü sıfatlar)* vererek saptıklarına bir bak, artık onların *(doğru)* yolu bulmaya güçleri yetmemektedir.

49- Dediler ki: Biz kemikler haline geldikten, toprak olup ufalandıktan sonra mı, gerçekten yeni bir yaratılışla mı diriltileceğiz?»

50- De ki: «İster taş olun, ister demir! *(Bunlar Allah'ın sizi yeniden diriltmesini güçleştirmez.)*»

51- «Ya da göğüslerinizde *(gözlerinizde)* büyülediğiniz bir yaratık *(olun fark etmez)*» «Bizi kim *(hayata)* geri çevirebilir?» diyecekler. De ki: «Sizi ilk defa yaratan.» Bu durumda sana başlarını alaylıca sallayacaklar ve «Ne zamanmış o?» diyecekler. De ki: «Pek yakında olması umulur!»

52- Sizi çağıracağı gün, O'na övgüyle icabet edecek, *(dünyada)* pek az bir süre kaldığınızı sanacaksınız.

53- Kullarıma, sözün en güzel olanını konuşmalarını söyle. Çünkü şeytan aralarını açıp bozmaktadır. Şüphesiz şeytan insanın apaçık bir düşmanıdır.

54- Sizi en iyi Rabbiniz bilir; dilerse size merhamet eder, dilerse size azap eder. Biz seni onların üzerine bir vekil olarak göndermedik.

55- Rabbin, göklerde ve yerde olan herkesi en iyi bilir. Şüphesiz biz peygamberlerin bir kısmını bir kısmına üstün kıldık ve Davud'a da Zebur verdik.

56- De ki: «O'nun dışında (*ilah*) olduğunu sandıklarınızı çağırın, onlar sizden ne zararı uzaklaştırabilirler, ne de (*o zararı faydaya*) dönüştürebilirler.

57- Onların yalvarıp durdukları da hangisi (*Allah'a*) daha yakındır diye Rablerine bir vesile ararlar. O'nun rahmetini umar ve azabından korkarlar. Şüphesiz senin Rabbinin azabı sakınılmaya değerdir.

58- Ne kadar ülke varsa hepsini kıyamet gününden önce ya helak edecek veya en çetin bir şekilde azap edeceğiz. Bu hüküm kitapta yazılıdır.

(Bu ayet, kâfirlerin kendi memleketlerinin tehlike veya azaptan uzak olduğu konusundaki zanlarını ortadan kaldırmak amacıyla. Ayet her memleketin zaman eseri veya Allah'ın azabı ile helak edileceğini bildirmektedir.)

59- Bizi mucizeler göndermekten, öncekilerin onu yalanlamasından başka bir şey alıkoymadı. Semud'a dişi deveyi görünür (*bir mucize*) olarak gönderdik, fakat onlar ona zulmettiler. Oysa biz ayetleri ancak korkutmak için göndeririz.

60- Hani sana, «Şüphesiz Rabbin insanları çepeçevre kuşatmıştır» demiştik. Sana gösterdiğimiz rüyayı ve Kur'an'da lanetlenen ağacı ancak insanlara bir sınama vesilesi kıldık. Biz onları arka arkaya korkutuyoruz, fakat (*bu*) onlarda büyük bir azgınlıktan başka bir şeyi artırmaya yaramıyor.

(Burhan tefsirinde Şii ve Sünni kanallardan nakledilen on altı rivayet esasınca Peygamber'e gösterilen rüyadan maksat, Peygamber'in, Ümeyye oğullarının domuzlar suretinde minberine çıktığını görmesi, lanetlenen ağaçtan maksat ise Ümeyye oğullarıdır. Fahr-u Razi, Taberi, Kurtubi, Nişaburi, Siyuti, Şevkani, Alusi, İbn-i Ebi Hatem, Hatip Bağdadi, İbn-i Merduye, Hakim, Makrizi ve Beyhaki mezkur ayetin tefsirinde İbn-i Abbas'tan (r.a) şöyle nakletmişlerdir: «Kur'an'da lanetlenmiş ağaç »tan maksat, Emeviler'dir. Zira Resulullah (s.a.a) uykuda onları, minber ve mihrabına saldıran maymunlar şeklinde gördü. Peygamber uyandıktan sora Cebrail, mezkur ayetin nazil olduğunu haber vererek dedi ki: «Rüyada gördüğün maymunlar, Emeviler'dir. Onlar senden sonra hilafeti gasp edeceklerdir. Mihrap ve minberin bin ay onların tasarrufu altında olacaktır.»)

61- Hani meleklere: «Âdem'e secde edin» demiştik de İblis'in dışında (*hepsi*) secde etmişlerdi. Dedi ki: «Bir çamur olarak yarattığın kimseye ben secde eder miyim?»

62- Dedi ki: « Şu benden üstün kıldığını gördün mü? (*Benden üstün nesi var ki?*) Eğer bana kıyamet gününe kadar süre tanırsan, onun soyunu pek azı dışında kuşkusuz buyruğum altına alacağım.»

63- Dedi ki: «Git, onlardan kim sana uyarsa, şüphesiz sizin cezanız cehennemdir; hem de eksiksiz bir ceza!»

64- «(*Ey İblis*) Onlardan güç yetirdiklerini sesinle yerinden oynat, atlıların ve

yayalarınca onların üzerine yürü, mallarda ve çocuklarda onlara ortak ol ve onlara çeşitli vaatlerde bulun.» Şeytan, onlara aldatmadan başka bir şey vaat etmez.

65- «Benim kullarım (*ise*); senin onlar üzerinde hiç bir zorlayıcı gücün yoktur.» Vekil olarak Rabbin yeter.

66- Sizin Rabbiniz, fazlından aramanız için denizde gemileri sizin için yürütür. Gerçekten size karşı merhametli olandır.

67- Size denizde bir sıkıntı (*tehlike*) dokunduğu zaman, O'nun dışında taptıklarınız kaybolur gider; fakat karaya (*çıkarıp*) sizi kurtarınca (*yine*) sırt çevirirsiniz. İnsan pek nankördür.

68- Kara tarafında sizi yerin dibine geçilmeyeceğinden veya üzerinize taş yüklü bir kasırga göndermeyeceğinden güvende misiniz? (*Bunlar olduktan sonra*) Kendinize bir vekil (*bile*) bulamazsınız!

69- Veya sizi bir kere daha ona (*denize*) gönderip üzerinize kırıp geçiren bir fırtına salarak nankörlük etmeniz nedeniyle sizi boğmayacağından emin misiniz? (*Böyle olduktan sonra*) Artık bize karşı onun bir öcünü alacak kimseyi de bulamazsınız.

70- Şüphesiz biz Âdemoğlunu yücelttik; onları karada ve denizde (*çeşitli araçlarla*) taşıdık, temiz güzel şeylerden rızıklandırdık, yarattıklarımızın birçoğundan fazlasıyla üstün kıldık.

71- Her insan grubunu imamlarıyla çağıracağımız gün, artık kimin kitabı sağ eline verilirse, onlar kitaplarını okuyacaklar ve onlar, bir hurma çekirdeğindeki ipince iplik kadar bile haksızlığa uğratılmazlar.

72- Kim dünyada (*imamını bulma noktasında*) kör ise, O, ahirette de kördür ve yol bakımından daha sapıktır.

73- Onlar neredeyse, sana vahyettiğimizden başkasını bize karşı düzüp uydurman için seni fitneye düşüreceklerdi; o zaman da seni mutlaka dost edinirlerdi.

(*Mecme'ul Beyan'da yer aldığına göre müşrikler Peygamber' e şöyle dediler: «Eğer putlarımıza dil uzatmazsan, bizleri beyinsiz olarak nitelendirmezsen ve etrafındaki bu kötü kokan aşâğılık kimseleri uzaklaştırırsan biz de yanına oturur ve dediklerini dinleriz.» Peygamber belki hidayet olurlar niyetiyle bu teklife olumlu bakarken bu ayet nazil oldu ve onu bu işten sakındırdı.*)

74- Eğer biz seni sağlam kılmasaydık, kesinlikle, sen onlara az bir şey (*de olsa*)

eğilim gösterecektin.

75- O takdirde sana, hayatın da ölümün de kat kat azabını tattırırdık. Sonra bize karşı bir yardımcı da bulamazdın.

76- Şüphesiz yakında (*düzen kurarak*) seni yurdundan çıkmak zorunda bırakacaklar; bu durumda kendileri de senden sonra az bir süreden başka kalamazlar.

77- (*Bu,*) Senden önce gönderdiğimiz resullerimizin bir sünnetidir. Sünnetimizde bir değişiklik bulamazsın.

78- Güneşin sarkmasından (*öğle vaktinden*) gecenin kararmasına kadar namazı kıl ve fecir Kur'an'ını (*sabah namazını*)'da; şüphesiz fecir Kur'an'ı (*sabah namazı, meleklerce*) şahit olunandır.

79- Gecenin bir kısmında uyanarak, sana mahsus bir nafile (*veya fazilet*) olmak üzere namaz kıl. (*Böylece*) Rabbinin, seni övülmüş makama (*şefa'at makamına*) ulaştırması umulur.

80- Ve de ki: «Rabbim! Beni (*girilecek yere*) doğru bir girdirişle girdir ve (*çıkılacak yerden*) doğru bir çıkarılışla çıkar. Katından bana yardımcı bir güç ver.»

81- De ki: «Hak geldi, batıl yok oldu; hiç şüphesiz batıl yok olucudur.»

82- Kur'an'dan mü'minler için şifa ve rahmet olan şeyleri indirmekteyiz. Oysa o, zalimlere hüsrandan başkasını arttırmaz.

83- İnsana bir nimet verdiğimizde yüz çevirir ve uzaklaşır; ona bir şer dokunduğu zaman da ümitsiz olur.

84- De ki: «Herkes kendi karakterine (*fitratına*) göre davranır. O halde yol olarak kimin daha çok hidayete erdiğini Rabbiniz daha iyi bilir.»

85- Sana ruh hakkında sorarlar. De ki: Rabbimin emrindedir, size ilimden yalnızca bir şey verilmiştir.»

86- Şüphesiz eğer dilersek, sana vahyettiğimiz şeyleri gerçekten gideriveririz, sonra bunun için bize karşı bir vekil de bulamazsın.

87- (*Vahyin bekası*) Ancak Rabbinden bir rahmet üzeredir. Şüphesiz O 'nun lütfü senin üzerinde çok büyüktür.

88- De ki: «Eğer bütün insan ve cin (*toplulukları*) bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek üzere toplansa, onların bir kısmı bir kısmına destekçi olsa bile, onun bir benzerini getiremezler.»

89- Şüphesiz, bu Kur'an'da insanlara her türlü misali çeşitli şekillerde anlattık. İnsanların çoğu ise ancak küfürde ayak direkttiler,

90- Dediler ki: «Bize yerden pınarlar fişkirtmadıkça sana kesinlikle inanmayız.»

91- «Ya da sana ait hurmalıklardan ve üzümlerden bir bahçe olup aralarından şarıl şarıl akan ırmaklar fişkirtmalısın.»

92- «Veya sandığın gibi, gökyüzünü üstümüze parça parça düşürmeli ya da **Allah'**ı ve melekleri karşımıza (*şahit olarak*) getirmelisin.»

93- «Yahut altından bir evin olmalı veya gökyüzüne yükselmelisin. Üzerimize bizim okuyabileceğimiz bir kitap indirinceye kadar senin yükselişine de inanmayız.» De ki: «Rabbim münezzehtir; ben, elçi olan bir beşerden başkası mıyım?»

94- Kendilerine hidayet geldiği zaman, insanları inanmaktan alıkoyan şey, onların, «**Allah**, elçi olarak bir beşer mi gönderdi?» demelerinden başkası değildir.

95- De ki: «Eğer yeryüzünde (*insan değil de*) güvene ermiş yürüyen melekler olsaydı, biz de onlara gökten elçi olarak elbette melek gönderirdik.»

96- De ki: «Benimle aranızda şahit olarak **Allah** yeter; kuşkusuz O, kullarından hakkıyla haberdardır, görendir.»

97- **Allah**, kimi hidayete ulaştırırsa, işte o, hidayet bulmuştur; kimi de saptırırsa onlar için O'nun dışında asla veliler bulamazsın. Kıyamet günü, biz onları yüzükoyun körler, dilsizler ve sağırlar olarak hasrederiz. Onların barınma yerleri cehennemdir; ateşi ne zaman sönmeye yüz tutsa, çılgın alevini onlara arttırırız.

98- Şüphesiz bu; onların ayetlerimizi inkâr etmelerine ve «Biz kemikler haline geldikten, toprak olup ufalandıktan sonra, gerçekten biz yeni bir yaratılışla mı diriltileceğiz?» demelerine karşılık cezadır.

99- Onlar gökleri ve yeri yoktan var eden **Allah'**ın kendi benzerlerini (*bir kez daha*) yaratmaya gücünün yeteceğini ve onlar için de kendisinde şüphe olmayan bir süre (*ecel*) kıldığını görmüyorlar mı? Ama zalimler, inkârcılıktan başkasını kabullenmez.

100- De ki: «Eğer siz Rabbimin rahmet hazinelerine malik olsaydınız, bu durumda harcamakla tükenir endişesiyle gerçekten (*cimrilik edip elinizde*) tutardınız. İnsan pek cimridir.

101- Şüphesiz, biz Musa'ya apaçık dokuz ayet (*mucize*) vermiştik. İşte İsrail oğullarına sor; onlara geldiği zaman Firavun ona, «Gerçekten ben seni büyülenmiş sanıyorum» demişti.

102- O da: «Şüphesiz bunları görülecek belgeler olarak göklerin ve yerin Rabbinden başkasının indirmediğini sen de bilmişsin. Gerçekten Ey Firavun! Ben artık seni helak olmuş sanıyorum (*görüyorum*), demişti.

103- Böylelikle, onları o yerden sürmek istedi. Biz de onu ve beraberindekileri hep birlikte boğuverdik

104- Ve onun ardından İsrail oğullarına dedik ki: «O yerde (*Filistin'de*) oturun, ahiret vaadi geldiğinde hepinizi bir araya getiririz.»

105- Biz onu (*Kur'an'ı*) hak olarak indirdik ve o hak ile indi; seni de yalnızca bir müjde verici ve uyarıp korkutucu olarak gönderdik.

106- Onu insanlara ağır ağır okuman için bir Kur'an olarak (*bölüm bölüm*) ayırdık ve onu özel bir indirişle (*aşamalı şekilde*) indirdik.

107- De ki: «İster ona inanın, ister inanmayın; O daha önce kendilerine ilim verilenlere okunduğu zaman, çeneleri üstüne kapanarak secde ederler.»

108- Ve derler ki: «Rabbimiz münezzehdir, Rabbimizin vaadi mutlaka gerçekleşir.»

109- Çeneleri üstüne kapanıp ağlarlar ve (*Kur'an*) onların huşularını arttırır.

(*Huşu; alçak gönüllülük, hayâ etmek ve mütevazı olmak, karışık sevgiden gelen edepli bir hâl, yüksek ve heybetli bir huzurda duyulan alçak gönüllülük, sükûn ve tezellül demektir.*)

110- De ki: «İster **Allah** deyin, ister Rahman deyin; hangisini dersiniz deyin, en güzel isimler O'nundur.» Namazında sesini çok yükseltme, onda çok da kısma, bu ikisi arasında (*orta*) bir yol benimse.

(*Bu, kâfirlerin diğer bir itirazına verilen cevaptır. Onlar şöyle diyorlardı: «Biz yaratıcıya «Allah» dendiğini duyduk, fakat «Rahman» ismini nerden buldun?» Bunun nedeni onların «Rahman» ismini Allah için kullanmamaları ve bu ismi sevmemeleriydi.*)

111- Ve de ki: «Bütün övgüler; çocuk edinmeyen, mülkte ortağı olmayan ve düşkünlükten dolayı bir veliye de (*ihtiyacı*) bulunmayan **Allah**'adır.» Ve O'nu yüceltebildiğin kadar yücelt!

18. Kehf Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 110 ayettir. Sure bu adı, içinde söz konusu edilen ve «mağara arkadaşları» demek olan «Ashâb-ı Kehf »ten almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Hamd, Kitabı kulu üzerine indiren ve onda hiç bir çarpıklık kılmayan **Allah'a** aittir.
- 2- Dosdoğru (bir kitap) ki, kendi katından şiddetli bir azapla uyarıp korkutmak ve salih amellerde bulunan mü'minlere, kendilerine güzel bir ecir olduğunu müjde vermek için (onu indirmiştir).
- 3- Onlar onda ebedi olarak kalıcıdırlar.
- 4- (Bu Kur'an) «**Allah** çocuk edindi.» diyenleri uyarıp korkutmaktadır.
- 5- Bu konuda ne kendilerinin, ne de babalarının hiç bir bilgisi yoktur. Ağızlarından çıkan söz pek de büyük! Onlar yalandan başkasını söylemiyorlar.
- 6- Şimdi onlar bu söze (Kur'an'a) inanmayacak olurlarsa sen, onların peşinde eseflenerek kendini helak mi edeceksin?
- 7- Şüphesiz biz, onların hangisinin daha güzel davranışta bulunduğunu deneyelim diye yeryüzü üzerindeki şeyleri ona bir süs kıldık.
- 8- Biz gerçekten (yeryüzü) üzerinde olanları kupkuru çorak bir toprak kılıcılarız.
- 9- Sen, yoksa Kehf ve Rakim ehlini bizim şaşılacak ayetlerimizden mi sandın?

(Bu soru, kâfirlerin «mağarada uyuyanlar» hakkındaki şüpheli tutumlarını ortaya koymak amacıyla sorulmuştur. «Siz gökleri ve yeri yaratan Allah'ın bir kaç kişiyi bir kaç yüzyıl boyunca uyku halinde bırakmaya ve onları uykudan uyandırır gibi diriltmeye gücü yetmez mi sanıyorsunuz? Eğer güneşin, ayın ve dünyanın yaratılışını düşünmüş olsaydınız, böyle bir şeyin Allah için zor olduğunu düşünmezdiniz bile.»)

- 10- Hani o gençler, mağaraya sığındıkları zaman, demişlerdi ki: «Rabbimiz,

katından bize bir rahmet ver ve bizim için şu işimizden bir kurtuluş yolu hazırla.»

11- Böylelikle mağarada yıllar yılı onların kulaklarına *(bir perde)* vurduk.

12- Sonra *(içlerindeki)* iki gruptan hangisinin kaldıkları süreyi daha iyi hesap ettiğini belirtmek için onları uyandırdık.

13- Biz sana onların haberlerini bir gerçek *(olay)* olarak aktarmaktayız. Gerçekten onlar, Rablerine iman etmiş gençlerdi ve biz de onların hidayetlerini arttırmıştık.

(Ashab-ı Kehf, yedi gençti. İmparator Decius bu gençlerin inançlarını değiştirdiklerini öğrenince onlara yeni dinleriyle ilgili sorular sordu. Onlar, İmparatorun İsa'nın dinine tamamen karşı olduğunu bildikleri halde, inandıkları Rabbin yerlerin ve göklerin Rabbi olduğunu ve ondan başka hiç bir ilah tanımadıklarını, aksi takdirde büyük bir günah işlemiş olacaklarını açıkladılar. İmparator buna çok kızdı ve onları öldüreceğini söyledi. Fakat daha sonra onların gençliğini göz önünde bulundurarak, dinlerini değiştirmeleri için üç gün süre verdi. Bu üç gün sonunda inançlarından dönmezlerse öldürüleceklerdi. Bu yedi genç fırsattan faydalandılar ve şehirden ayrılarak dağda bir mağaraya sığınmak üzere yola çıktılar. Yol üzerinde bir köpek peşlerine takıldı. Onu geri çevirmeye çalıştılar, fakat köpeği peşlerinden ayıramadılar. Sonunda gizlenebilecek bir mağara buldular ve içine gizlendiler. Köpek de mağaranın girişine oturdu. Yorgunluktan derin bir uykuya daldılar. Bu olay 250 yıllarında meydana geldi. Yaklaşık 197yıl sonra, imparator II. Theodosius zamanında, tüm Roma İmparatorluğunun Hıristiyan olduğu halkın da putperestlikten vazgeçtiği bir dönemde uyandılar. Uyandıktan sonra gençler birbirlerine ne kadar uyuduklarını sormaya başladılar. Bazıları bir gün, bazıları da günün bir bölümü kadar uyuduklarını söylediler. Bir sonuca varamayınca tartışmayı bıraktılar ve gerçek sürenin ne olduğunu Allah'a bıraktılar. Daha sonra arkadaşlarından Jean'ı gümüş paralarla yiyecek almak üzere şehre gönderdiler ve ona tanınmamaya dikkat etmesini tembih ettiler. Fakat Jean şehre indiğinde tüm dünyanın değişmiş olduğunu görerek şaşırıldı. Jean bir dükkâna girdi ve birkaç ekmek almak istedi. Fakat para olarak verdiği gümüşlerin üstünde imparator Decius' un resmini gören dükkân sahibi gözlerine inanmadı ve yabancıya bu parayı nereden bulduğunu sordu. Genç adam paranın kendisinin olduğunu söyleyince aralarında bir tartışma başladı. Daha sonra etraflarına büyük bir kalabalık toplandı ve mesele şehrin yöneticisine kadar ulaştı. Yönetici de şaşırılmıştı ve parayı aldığı hazinenin nerede olduğunu soruyordu. Fakat genç, paranın kendisine ait olduğu konusunda ısrar etti. Yönetici ona inanmadı, çünkü yaşlılardan hiç birinin tanımadığı yüzyıllar öncesine ait bir paraya gençler sahip olamazdı. Jean, İmparator Decius'un öldüğünü öğrenince buna hem şaşırıldı, hem de sevindi. Kalabalığa önceki gün Decius'un zulmünden kurtulmak için birkaç arkadaşı ile birlikte mağaraya sığındıklarını söyledi. Yönetici çok şaşırılmıştı ve arkadaşlarının gizlenmekte oldukları mağarayı görmek isteyerek gencin peşinden gitti. Onların arkasından büyük bir kalabalık da geliyordu. Mağaraya geldiklerinde gençlerin gerçekten de İmparator Decius zamanına ait olduklarını fark ettiler. En sonunda imparator Theodosius'a da haber verildi ve O da mağarayı ziyaret etti. Daha sonra yedi genç mağaraya geri döndüler ve orada son nefeslerini verdiler. Bu apaçık mucizeyi görünce insanların öldükten sonra dirilmeye inançları tekrar güçlendi ve imparator mağaranın etrafına büyük bir anıt inşa edilmesi için emir verdi.)

14- Onların kalplerini *(sabır ve kararlılıkla)* pekiştirmiştik de *(krala karşı)* kıyam ettiklerinde demişler ki: «Bizim Rabbimiz, göklerin ve yerin Rabbi'dir; ilah olarak biz O'ndan başkasına kesinlikle tapmayız, *(eğer tersini)* söyleyecek olursak, şüphesiz, gerçeğin dışına çıkarız.

15- «Şunlar, bizim kavmimizdir; O'ndan başka ilahlar edindiler, onlara apaçık bir delil getirmeleri gerekmez miydi? Öyleyse **Allah'**a karşı yalan düzüp uydurandan daha zalim kimdir?»

16- *(İçlerinden biri demişti ki:)* «Madem siz onlardan ve **Allah'**tan başka taptıklarından kopup ayrıldınız, o halde, *(dağlara çekilip)* mağaraya sığınım da Rabbiniz size rahmetinden *(bolca bir miktarını)* yaysın ve işinizde size bir kolaylık sağlasın.»

17- Baksaydın güneşin doğduğu zaman mağaranın sağ tarafına yöneldiğini, batarken de sol taraftan onları makaslayıp geçtiğini görürdün. Onlar ise, mağaranın geniş bir yerinde idiler. Bu, **Allah'**ın ayetlerindedir. **Allah**, kime hidayet verirse, işte hidayet bulan odur, kimi de saptırırsa onun için asla doğru yolu gösterici bir veli bulamazsın.

(Anlaşıldığı üzere onların mağarası güneye bakıyordu. Çünkü eğer kuzeye bakmış olsaydı güneşi göremezlerdi ve eğer doğu veya batıya doğru olsaydı, güneş doğarken veya batarken direkt olarak güneş mağaranın içine vururdu. Dolayısıyla güneş mağaraya giriyor, ama onlara direkt vurmuyordu.)

18- Sen onları uyanık sanırdın, oysa onlar *(derin bir uykuda)* uyuşmuşlardı. Biz onları sağ yana ve sol yana çeviriyorduk. Onların köpekleri de iki kolunu uzatmış yatmaktaydı. Onları görmüş olsaydın, geri dönüp onlardan kaçardın, onlardan içini korku kaplardı.

19- Böylece, birbirlerine sorsunlar diye onları dirilttik *(uyandırdık)*. İçlerinden bir sözcü dedi ki: «Ne kadar kaldınız?» Dediler ki: «Bir gün veya günün bir *(kaç saatlik)* kısmı kadar kaldık.» Dediler ki: «Ne kadar kaldığınızı Rabbiniz daha iyi bilir; şimdi birinizi bu paranızla şehre gönderin de hangi yiyecek temizse baksın, size ondan bir rızık getirsin; ancak çok dikkatli davranın ve sakın sizi kimseye sezdirmesin.»

20- «Çünkü onlar üzerinize çıkıp gelirlerse, sizi taşa tutarlar veya dinlerine geri çevirirler; bu durumda ebedi olarak kurtuluş bulamazsınız.»

21- Böylece onları *(ülke halkına)* duyurduk ki, **Allah'**ın vaaadinin gerçek olduğunu ve kıyametin mutlaka geleceğini, onda asla şüphe olmadığını bilsinler. *(Onlar ölünce halk)* Kendi aralarında onların durumunu tartışıyorlardı. Bazıları, «Onların üzerine bir bina yapın. Çünkü Rableri onları daha iyi bilendir» dediler. Fakat onların işine galip gelenler *(Padişah ve muvahhitler)* ise, «Mutlaka onların üstüne bir

Mescid edineceğiz» dediler.

22- *(İnsanların kimi,)* «Üç kişidir, onların dördüncüsü de köpekleridir» diyorlar. Veya «Beş kişidir, onların altıncısı da köpekleridir» diyorlar. *(Bu adeta,)* Görülmeyene *(gayba)* taş atmaktır. Ya da «Yedi kişidir, onların sekizincisi de köpekleridir» diyorlar. De ki: «Rabbim, onların sayısını daha iyi bilir, onları pek az *(insan)* dışında da kimse bilemez.» Öyleyse onlar hakkında bu bildirilenler dışında tartışmaya girişme ve onlar hakkında bunlardan hiç kimseye bir şey sorma.

23- Hiç bir şey hakkında, «Ben bunu yarın mutlaka yapacağım» deme.

24- «Sadece **Allah** dilerse» *(yapacağım, de).* Unuttuğun zaman Rabbini zikret ve de ki: «Umulur ki, Rabbim beni doğruya daha yakın olana hidayet eder.»

25- Onlar mağaralarında üç yüz yıl kaldılar ve dokuz *(yıl)* daha kattılar.

26- De ki: «Ne kadar kaldıklarını **Allah** daha iyi bilir. Göklerin ve yerin gaybı O'nundur. O, güzel görmekte ve ne güzel işitmektedir. O' nun dışında onların bir velisi yoktur. Kendi hükmünde hiç kimseyi ortak kılmaz.»

27- Sana Rabbinin kitabından vahyedilene oku. O'nun sözlerini değiştirici yoktur ve O'nun dışında kesin olarak bir sığınak bulamazsın.

28- Sen de sabah akşam O'nun rızasını isteyerek Rablerine dua edenlerle birlikte olmaya sabret. Dünya hayatının *(aldatıcı)* süsünü isteyerek gözlerini onlardan kaydırma. Kalbini bizi zikretmekten gaflete düşürdüğümüz, kendi hevasına uyan ve işinde aşırılığa gidene itaat etme.

29- Ve de ki: «Hak Rabbinizdendir; artık dileyen iman etsin, dileyen küfre sapsın. Şüphesiz biz zalimlere bir ateş hazırlamışız, ateş çadırları kendilerini çepeçevre kuşatmıştır. Eğer onlar yardım isterlerse, maden eriyiği gibi yüzleri kavurup yakan bir su ile suvarılırlar. O pek de kötü bir içkidir ve pek de kötü bir dayanaktır.

30- Şüphesiz iman edip salih amellerde bulunanlar *(var ya),* biz gerçekten en güzel davranışta bulunanın ecrini kayba uğratmayız.

31- Altından ırmaklar akan Adn cennetleri onlarıdır. Orda altın bileziklerle süslenirler, hafif ipekten ve ağır işlenmiş atlastan yeşil elbiseler giyerler ve tahtlar üzerinde kurulup dayanırlar. *(Bu)* Pek de güzel bir sevap ve pek de güzel bir dayanaktır!

32- Onlara iki adamın örneğini ver; onlardan birine iki üzüm bağı verdik ve ikisini hurmalıklarla donattık, ikisinin arasında da ekinler bitirmiştik.

33- İki bağ da yemişlerini vermişti, ondan (*verim bakımından*) hiç bir şeyi noksan bırakmamış ve aralarında da bir ırmak fıskırtmıştı.

34- (*iki adamdan*) Birinin başka ürünleri de vardı. Böylelikle onunla konuşurken arkadaşına dedi ki: «Ben, mal bakımından senden daha zenginim, insan sayısı bakımından da daha güçlüyüm.»

35- Daha sonra bağına girdi ve kendisine zulmederek, «Bunun hiç yok olacağını sanmam.» dedi.

36- «Kıyametin kopacağını da sanmıyorum. Eğer (*sözgeşi*) Rabbime döndürülecek olursam, şüphesiz bundan daha hayırlı bir sonuç bulurum.»

37- Kendisiyle konuşmakta olan arkadaşısı ona dedi ki: «Seni topraktan, sonra bir damla sudan yaratan, sonra da seni bir adam formuna koyanı inkâr mı ettin?»

38- «Fakat O **Allah** benim Rabbimdir ve ben Rabbime hiç kimseyi ortak koşmam.»

39- «Sen neden bağına girdiğin zaman, «Maşallah! **Allah**'tan başka kuvvet yoktur» demedin ki? Eğer beni mal ve çocuk bakımından senden daha az (*güçte*) görüyorsan...»

40- «Belki Rabbim senin bağından daha hayırlısını bana verir, (*seninkinin*) üstüne de gökten yakıp yıkan bir afet gönderir de yalçın, çorak bir toprak kesiliverir.»

41- «Veya onun suyu dibe göçüverir de böylelikle onu arayıp bulmaya kesinlikle güç yetiremezsin.»

42- (*Derken*) Onun ürünleri (*afetlerle*) kuşatılıverdi. Artık o, uğruna harcadıklarına karşı avuçlarını (*esefle*) ovuşturup duruyordu. O bağ ürünlerden boşalmış, öylece ıvırsız kalıvermişti. Kendisi de şöyle diyordu: «Keşke Rabbime hiç kimseyi ortak koşmasaydım!»

43- **Allah**'ın dışında ona yardım edecek bir topluluk yoktu, kendi kendine de yardım edemedi.

44- İşte burada velayet (*egemenlik*), hak olan **Allah**'a aittir. O, sevap bakımından daha hayırlı, sonuç bakımından da daha iyidir.

45- Onlara dünya hayatının örneğini de (*şöyle*) ver: Sanki bir su, onu semadan indirmişiz, deriken onunla yeryüzünde yetişen bitkiler birbirine karışmış, derken bir çöp kırıntısı olmuştur, rüzgâr onu savurur gider. **Allah**, her şeyin üzerinde güç sahibidir.

46- Mal ve çocuklar, dünya hayatının çekici süsüdür; sürekli olan salih

davranışlar ise, Rabbinin katında sevap bakımından daha hayırlıdır, ümit bağlamak bakımından da daha hayırlıdır.

47- Dağları yürüteceğimiz gün, yeri çırılçıplak (*içi boşaltılmış*) görürsün; onları bir arada toplamışız da içlerinden hiç birini dışarıda bırakmamışızdır.

48- Onlar senin Rabbine sıra sıra sunulurlar. Şüphesiz, sizi ilk defa yarattığımız gibi bize gelmiş olursunuz. Hayır, bizim size bir buluşma zamanı tayin etmediğimizi sandınız, değil mi?

49- (*Önlerine*) Kitap konulmuştur; artık suçlu günahkârların, onda olanlardan dolayı dehşetle korkuya kapıldıklarını görürsün. Derler ki: «Eyvahlar bize, bu kitaba ne oluyor ki, küçük büyük her şeyi sayıp döküyor?» Yapıp ettiklerini (*önlerinde*) hazır bulmuşlardır. Rabbin hiç kimseye zulmetmez.

50- Hani meleklerle: «Âdem'e secde edin» demiştik; İblis'in dışında (*diğerleri*) secde etmişlerdi. O cinlerdendi, böylelikle Rabbinin emrinden dışarı çıkmıştı. Bu durumda beni bırakıp onu ve onun soyunu veliler mi edineceksiniz? Oysa onlar sizin düşmanlarınızdır. Zalimler için (*Allah yerine veli edindikleri şeytan*), pek de kötü bir bedeldir!

51- Göklerin ve yerin yaratılışında da kendi nefislerinin yaratılışında da ben onları şahit tutmadım. Ben, saptırıcıları yardımcı güç de edinmedim.

52- O gün (*Allah*), Bana ortak sandıklarınızı çağırın der. Onları çağırırlar, fakat kendilerine cevap vermezler. Biz onların arasında (*o gün*) helak edici bir düşmanlık kılmışızdır.

53- Suçlu günahkârlar ateşi görmüşlerdir, artık içine kendilerinin gireceklerini de anlamışlardır; ancak ondan bir dönüş yolu bulamazlar.

54- Şüphesiz biz, bu Kur'an'da insanlar için çeşit çeşit, her türlü örnekler verdik. (*Ama yine de*) İnsan, her şeyden çok tartışmacıdır.

55- Kendilerine hidayet geldiği zaman insanları inanmaktan ve Rablerinden bağışlanma dilemelerinden alıkoyan şey, ancak evvelkilerin sünnetinin (*akabetinin*) kendilerine de gelmesi ya da kendilerine azabın açıkça gelivermesi (*karşısında iman edip kurtulacakları yanılığısı içinde bulunmaları*) olmuştur.

56- Biz peygamberleri ancak müjdecî ve uyarıcı olarak göndeririz. Küfre sapanlar ise, hakkı batıl ile geçersiz kılmak için mücadele ederler. Onlar benim ayetlerimi ve uyarılıp korkutuldukları (*azabı*) alay konusu edinirler.

57- Kendisine Rabbinin ayetleri hatırlatıldığı zaman, onlara sırt çeviren ve ellerinin önden gönderdiklerini unutandan daha zalim kimdir? Biz gerçekten, onların kalpleri üzerine onu kavrayıp anlamalarını engelleyen bir perde (*gerdik*),

kulaklarına da bir ağırlık koyduk. Sen onları hidayete çağırırsan bile, onlar sonsuza kadar asla hidayet bulamazlar.

58- Senin çok bağışlayan Rabbin rahmet sahibidir. Eğer, kazanmakta olduklarından dolayı onları (*azapla*) yakalayırseydi, şüphesiz onlara azabı (*biran önce*) çabuklaştırırdı. Hayır, onlar için bir buluşma zamanı vardır, onun dışında asla başka bir sığınak bulamayacaklardır.

59- O şehirler, zulme saptıkları zaman onları helake uğrattık ve helak oluşları için de bir zaman tayin ettik

60- Hani Musa genç arkadaşına demişti: İki denizin birleştiği yere ulaşınca kadar ya da uzun bir süre geçinceye kadar yol almaya devam edeceğim.»

61- Böylece ikisi, iki denizin birleştiği yere ulaşınca balıklarını unuttuverdiler; (*balık da*) denizde bir akıntıya doğru kendi yolunu tuttu.

62- (*Varmaları gereken yere gelip*) Geçtiklerinde (*Musa*) genç delikanlısına dedi ki: «Yemeğimizi getir bize, şüphesiz, bu yaptığımız yolculuktan gerçekten yorulduk.»

63- (*Delikanlı*) Dedi ki: «Gördün mü, kayaya sığındığımızda, ben balığı unutmuş oldum. Onu hatırlamamı Şeytan'dan başkası bana unutturmadı; O da şaşılacak bir şekilde denizde kendi yolunu tuttu.»

64- (*Musa*) Dedi ki: «Bizim de aradığımız oydu.» Böylelikle ikisi izleri üzerinde geriye doğru gittiler.

65- Derken, katımızdan kendisine bir rahmet verdiğimiz ve tarafımızdan kendisine bir ilim öğrettiğimiz kullarımızdan bir kulu buldular.

66- Musa ona dedi ki: «Doğru yol olarak sana öğretilenden bana öğretmen için sana tâbi olabilir miyim?»

67- Dedi ki: «Gerçekten sen, benimle birlikteliğe sabretmeye güç yetiremezsin.»

68- (*Böyleyken*) «İlim açısından ihata edemediğin bir şey hakkında nasıl sabredebilirsin?»

69- (*Musa,*) «İnşallah, beni sabreden (*biri olarak*) bulacaksın. Hiç bir işte sana karşı gelmeyeceğim» dedi.

70- Dedi ki: «Eğer bana uyacak olursan, ben bilgilendirinceye kadar hiç bir şey hakkında bana soru sorma.»

71- Böylece ikisi yola koyuldu. Nitekim bir gemiye binince, o bunu (*gemiye*) deliverdi. (*Musa*) Dedi ki: «İçindekileri batırmak için mi onu deldin? Şüphesiz, sen

şaşırtıcı bir iş yaptın.»

72- Dedi ki: «Gerçekten benimle birlikteliğe sabretmeye kesinlikle güç yetiremeyeceğini ben sana söylemedim mi?»

73- (Musa:) «Beni, unuttuğumdan dolayı sorgulama ve bu işimden dolayı bana zorluk çıkarma» dedi.

74- Böylece ikisi (yine) yola koyuldular. Nitekim bir çocukla karşılaştılar, o hemen tutup onu öldürüverdi. (Musa) Dedi ki: «Bir cana karşılık olmaksızın, tertemiz bir cana mı kıydın? Şüphesiz, sen kötü bir iş yaptın.»

75- Dedi ki: «Gerçekten benimle birlikteliğe sabretmeye kesinlikle güç yetiremeyeceğini ben sana söylemedim mi?»

76- (Musa:) «Bundan sonra sana bir şey soracak olursam, artık benimle arkadaşlık etme. Şüphesiz benden yana bir bahane elde etmiş olursun» dedi.

77- (Yine) Böylece ikisi yola koyuldu. Nihayet bir kasabaya gelip onlardan yemek istediler, fakat (ülke halkı) onları konuklamaktan kaçındı. Onda (ülkede) yıkılmaya yüz tutmuş bir duvar buldular, hemen onu doğrulttu. (Musa) Dedi ki: «Eğer isteseydin gerçekten buna karşılık bir ücret de alabilirdin!»

78- Dedi ki: «İşte bu benimle senin aranı ayırıcı nedendir. Şimdi sana hakkında sabretmeye güç yetiremediğin işlerin yorumunu anlatacağım.»

79- «Gemiye gelince, denizde çalışan birkaç yoksula aitti; onu kusurlu kılmak istedim, çünkü peşlerinde her sağlam gemiye zorla el koyan bir hükümdar vardı.»

80- «Çocuğa gelince, onun anne ve babası mü'min kimselerdi. Dolayısıyla çocuğun onları azgınlık ve küfre sürüklemesinden korktuk.»

81- «Buna karşılık Rablerinin onlara temizlikçe ondan daha hayırlısını, merhametçe de daha yakın olanını vermesini diledik.»

82- «Duvar ise, şehirde iki öksüz çocuğundu, altında onlara ait bir define vardı ve babaları da salih biriydi. Rabbin onların erginlik çağına ulaşmalarını ve Rabbinden bir rahmet olarak hazinelerini çıkarmalarını istedi. Ben bunu, kendi işim (özel görüşüm) olarak yapmadım. İşte bu, senin hakkında sabretmeye güç yetiremediğin şeylerin yorumudur!»

83- Sana Zülkarneyn hakkında sorarlar. De ki: «Size onun hakkında, hatırlatıcı ayetler okuyacağım.»

(Ayet, Zülkarneyn'in şahsı, yaşadığı dönemi ve yeri hakkında herhangi bir açıklamada bulunmuyor. Bu belirsizlik, Kur'an'da yer alan kıssaların değişmez özelliğidir. Çünkü Kur'an'da yer alan kıssaların asıl amacı, tarihi tespit değildir. Amaç, kıssadan yararlı sonuç çıkarmaktır. Çoğu zamanda yer ve zaman tespitine gerek kalmadan kıssalardan istenen çıkarılabilir.

84- Gerçekten, biz ona yeryüzünde sapasağlam bir iktidar verdik ve ona her şeyden (*hedefe ulaştırın*) bir sebep verdik.

85- O da bir yol tutmuş oldu.

86- Sonunda güneşin battığı yere kadar ulaştı ve güneşi (*adeta*) kara balçıklı bir suda (*denizin üstündeki ufuklarda*) batıyor buldu, yanında da bir kavim gördü. Dedik ki: «Ey Zülkarneyn , (*onları*) ya azaba uğrattırın veya içlerinde güzelliği (*prensip*) edirsiniz.»

87- «Kim zulme sapsa muhakkak ona azap edeceğiz, sonra da (*o zalim kimse*) Rabbine döndürülür. O da onu görülmemiş bir azapla cezalandırır» dedi.

88- Kim de iman eder ve salih amellerde bulunursa, onun için güzel bir karşılık vardır. Ona buyruğumuzdan kolay olanını söyleriz.»

89- Sonra (*Zülkarneyn yine*) bir yol tutmuş oldu.

90- Sonunda güneşin doğduğu yere kadar ulaştığında güneşi, kendileri için ona karşı bir siper kılmadığımız bir kavim üzerine doğmakta iken buldu.

91- İşte böyleydi, onun yanında olan her şeyi (*ilmimizle*) büsbütün kuşatmıştık.

92- Sonra (*yine*) bir yol tuttu.

93- Nihayet iki dağ arasına ulaştığı zaman orada hiç söz anlamayan bir kavim buldu.

94- Dediler ki: «Ey Zülkarneyn, gerçekten Ye'cuc ve Me'cuc, yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaktalar, bizimle onlar arasında bir set inşa etmen için sana vergi verelim mi?»

95- Dedi ki: «Rabbimin beni üzerinde egemen kıldığı şey, daha hayırlıdır. Madem öyle, siz bana (*insani*) güçle yardım edin de sizinle onlar arasında sapasağlam bir engel kılayım.»

96- «Bana demir külçeleri getirin.» İki dağın arası (*demir külçeleriyle*) eşit düzeye gelince, «Körükleyin» dedi. Onu ateş haline getirince de dedi ki: «Bana getirin, üzerine eritilmiş bakır dökeyim.»

97- Böylelikle, ne onu aşabildiler, ne de onu delmeye güç yetirebildiler.

98- (*Zülkarneyn*) Dedi ki: «Bu benim Rabbimden bir rahmettir. Rabbimin vaadi geldiği zaman, O, bunu yerle bir eder. Rabbimin vaadi haktır.»

99- Biz o gün, bir kısmını bir kısmı içinde dalgalanırcasına bırakıveririz. Sur'a da üfürülmüştür, ardından onların tümünü bir arada toplarız.

100- Ve o gün, cehennemi, küfre sapanlara tam bir sunuşla (*tümüyle göstererek*) sunarız.

101- Onlar gözleri, beni anmaktan bir perde içinde olan ve işitmeye tahammül edemeyen kimselerdi.

102- Küfre sapanlar, beni bırakıp kullarımı veliler edindiklerini (*ve böylece kurtuluşa ereceklerini*) mi sandılar? Gerçekten biz cehennemi, küfre sapanlar için bir durak olarak hazırlamışızdır.

103- De ki: «Ameller bakımından en çok hüsrana uğrayacak olanları size haber vereyim mi?»

104- «Onların, dünya hayatındaki bütün çabaları boşa gitmişken, kendilerini gerçekte güzel iş yapmakta sanıyorlar.»

105- İşte onlar, Rablerinin ayetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr edenlerdir. Artık onların yapıp ettikleri boşa çıkmıştır, kıyamet gününde onlar için bir tartı da kurmayacağız.

106- İşte, küfre sapmaları, ayetlerimi ve peygamberlerimi alay konusu edinmeleri sebebiyle onların cezası cehennemdir.

107- İman edip salih amellerde bulunanlar (*var ya*), Firdevs cennetleri onlar için bir konaklama yeridir.

108- Onda ebedi olarak kalıcıdırlar, ondan ayrılmak istemezler.

109- De ki: «Rabbimin sözleri için (*yazalım dersek*), deniz mürekkep olsa ve yardım için bir benzerini (*bir o kadarını*) dahi getirecek olsak, Rabbimin sözleri tükenmeden önce, elbette deniz tükenir.»

110- De ki: «Şüphesiz ben, ancak sizin benzeriniz olan bir beşerim; yalnızca bana sizin ilahınızın tek bir ilah olduğu vahyediliyor. Kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, artık salih bir amelde bulunsun ve Rabbine ibadette hiç kimseyi ortak koşmasın.»

19. Meryem Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 98 ayettir. Bu sure, diğer bahisler yanında, özellikle Hz. Meryem'den ve onun Hz. İsa'yı dünyaya getirmesinden bahsetmesi sebebiyle «Meryem suresi» adını almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Kâf, Ha, Ya, Ayn, Sâd.
  - 2- (Bu,) Rabbinin, kulu Zekeriya'ya rahmetinin zikridir.
  - 3- Hani o, Rabbine gizlice seslendiği zaman.
  - 4- Demişti ki: «Rabbim, şüphesiz benim kemiklerim gevşedi, (bedenimdeki şu) baş, yaşlılık aleviyle tutuştu (ağardı); ben sana dua etmekle (hiç bir zaman) azgın olmadım.»
  - 5- «Doğrusu ben, arkamdan gelecek yakınlarım adına korkuya kapıldım, benim karım da bir kısırdır. Artık bana kendi katından bir yardımcı armağan et.»
  - 6- «Bana mirasçı olsun, Yakup oğullarına da mirasçı olsun. Rabbim! Onu (kendisinden) hoşnut olunan (bir kimse) kıl.»
  - 7- (Allah buyurdu:) «Ey Zekeriya, şüphesiz biz seni, adı Yahya olan bir çocukla müjdelemekteyiz; biz bundan önce ona hiç bir adaş kilmamışız.»
- (Luka incilinde ise bu şöyle ifade edilmiştir: «Akrabandan bu adda kimse yoktur.» Luka. I, 61)
- 8- Dedi ki: «Rabbim, karım kısır ve ben de son derece kocamışken nasıl oğlum olur ki?»

9- (Ona gelen melek:) «İşte böyle» dedi. «Rabbin dedi ki: «Bu benim için kolaydır, daha önce sen hiç bir şey değil iken, seni yaratmıştım.»

10- Dedi ki: «Rabbim, bana bir belge (ayet) ver.» Dedi ki: «Senin belgen, sapasağlam iken, üç tam gece insanlarla (dilin tutulacağı için) konuşamamandır.»

11- Böylelikle (Zekeriya) Mescitten kavminin karşısına çıkıp onlara (şu anlamları) işaret etti: «Sabah akşam tesbih edin.»

12- (Ona dedik ki:) «Ey Yahya! Kitabı (Tevrat'ı) kuvvetle (ilim ve amelle) tut.» Daha çocuk iken ona hüküm verdik.

(Buradaki hükümden maksat, hak olan dini öğretiler, tevhit konuları ve şeriatlar hakkında tam bir bilgidir.)

13- Katımızdan ona bir merhamet ve temizlik (de verdik). O, çok takva sahibi biriydi.

14- Ana ve babasına itaatkârdı ve isyan eden bir zorba değildi.

15- Ona selam (esenlik) olsun; doğduğu gün, öleceği gün ve diri olarak (kabirden) kaldırılacağı gün.

16- Kitap'ta Meryem'i de zikret. Hani o, ailesinden kopup doğu tarafında bir yere çekilmişti.

17- Sonra onların öte yanlarında (ibadet için kendisine) bir perde edinmişti. Böylece ona ruhumuzu (Cebrail'i) göndermiştik, o da düzgün bir beşer kılığında görünmüştü.

18- Demişti ki: «Gerçekten ben, senden Rahman'a sığınırım. Eğer takva sahibiysen (bana yaklaşma).»

19- Demişti ki: «Ben, yalnızca Rabbinden (gelen) bir elçiyim; sana tertemiz bir erkek çocuk armağan etmek için (geldim).»

20- O: «Bana hiç bir beşer dokunmamışken ve ben azgın (bir kadın) da değilken benim nasıl bir oğlum olabilir?» dedi.

21- (Melek) Dedi ki: «Bu, dediğin gibidir. Ancak Rabbin dedi ki: «Bu benim için kolaydır. Onu insanlara bir ayet ve bizden bir rahmet kılmak için (var edeceğiz).» Ve (bu) iş hükme bağlanmıştır.

22- Böylelikle ona gebe kaldı, sonra onunla ıssız bir yere çekildi.

23- Derken doğum sancısı onu bir hurma dalına sürükledi. Dedi ki: «Keşke bundan önce ölseydim de hafızalardan silinip unutuluverseydim.»

24- Alt tarafından (*İsa*) ona seslendi: «Hüzne kapılma, Rabbin senin altında bir nehir karar kılmıştır.»

25- «Hurma dalını kendine doğru salla, üzerine devşirilmiş taze hurmalar dökülürsün.»

26- Artık, ye, iç, gözün aydın olsun. Eğer herhangi bir beşer göreceksen, (*işaretle*) de ki: Ben Rahman'a oruç adadım, bugün hiç bir insanla konuşmayacağım.

27- Böylece onu taşıyarak kavmine geldi. Dediler ki: «Ey Meryem, sen gerçekten görülmemiş bir şey yaptın.»

28- «Ey Harun'un kız kardeşi! Senin baban kötü bir kişi değildi ve annen de azgın (*bir kadın*) değildi.»

29- Bunun üzerine ona (*çocuğa*) işaret etti. Dediler ki: «Henüz beşikte olan bir çocukla biz nasıl konuşabiliriz?»

30- (*İsa*) Dedi ki: «Şüphesiz ben **Allah**'ın kuluyum. (*Allah*) bana Kitabı verdi ve beni peygamber kıldı.

31- «Nerede olursam (*olayım,*) beni kutlu kıldı ve hayat sürdüğüm müddetçe, bana namazı ve zekâtı vasiyet (*emr*) etti.»

32- «Anneme itaati de (*emretti*). Ve beni azgın bir zorba kılmadı.»

33- «Selam (*esenlik*) üzerimedir; doğduğum gün, öleceğim gün ve diri olarak yeniden (*mezarımdan*) kaldırılacağım gün.»

34- İşte Meryem oğlu İsa! Hakkında kuşkuya düştükleri hak söz!

35- **Allah**'ın çocuk edinmesi olacak şey değil. O yücedir. Bir işin olmasına karar verirse, ancak ona, «Ol» der, o da hemen oluverir.

36- «Şüphesiz, **Allah** benim de Rabbinim, sizin de Rabbinizdir. Öyleyse O'na kulluk edin. Dosdoğru yol budur.»

37- İçlerinden (*bir takım*) gruplar ayrılığa düştüler. Artık büyük bir günü (*kıyameti*) görmekten dolayı, vay küfre sapanlara!

38- Bize gelecekleri gün, ne kadar iyi işitecek, ne kadar da iyi görecekler! Ama bugün o zalimler apaçık bir sapıklık içindedirler.

39- İş hükme bağlanıp biteceği hasret gününe karşı onları uyar! Onlar bir gaflet içindedirler ve onlar iman etmezler.

40- Şüphe yok, yeryüzüne ve onun üzerinelere biz varis olacağız ve onlar bize döndürülecekler.

41- Kitap'ta İbrahim'i de zikret. Gerçekten o, doğru sözlü bir peygamberdi.

42- Hani (üvey) babasına demişti: «Babacığım! İştımeyen, görmeyen ve seni herhangi bir şeyden müstağni kılamayan şeylere niye tapıyorsun?»

43- «Babacığım! Şüphesiz, sana gelmeyen bir ilim geldi bana. Artık bana tabi ol, seni düzgün bir yola hidayet edeyim.»

44- «Babacığım! Şeytana kulluk etme, kuşkusuz şeytan, Rahman'a başkaldırandır.»

45- «Babacığım! Gerçekten ben, sana Rahman tarafından bir azabın dokunacağından korkmaktayım, o zaman şeytanın velisi olursun.»

46- (Üvey babası) Demişti ki: «İbrahim, sen benim ilahlarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer (bu tutumuna) bir son vermeyecek olursan, şüphesiz seni taşla tutarım; uzun bir süre de benden uzaklaş, (bir yerlere) git.»

47- (İbrahim:) «Selam (esenlik) üzerine olsun! Senin için Rabbimden bağışlanma dileyeceğim, çünkü O bana pek lütfkârdır» dedi.

48- «Sizden ve Allah'tan başka taptıklarınızdan kopup ayrılıyorum ve Rabbime dua (ibadet) ediyorum. Umulur ki Rabbime yakarışımınla azgın olmam.»

49- Böylelikle, onlardan ve Allah'tan başka taptıklarından kopup ayrılınca ona İshak'ı ve (oğlu) Yakub'u armağan ettik ve her birini peygamber kıldık.

50- Onlara rahmetimizden bağışladık ve onlar için (halk arasında kendilerini) yücelikle öven bir dil kıldık.

51- Kitap'ta Musa'yı da zikret. Çünkü o, ihlâsa erdirilmiş ve gönderilmiş bir peygamberdi.

52- Ona, Tur'un sağ yanından seslendik ve onu (kendisiyle) gizlice söyleşmek için yakınlaştırdık.

53- Ona rahmetimizden kardeşi Harun'u da bir peygamber olarak armağan ettik.

54- Kitap'ta İsmail'i de zikret. Çünkü o, vaadinde doğruydu ve gönderilmiş bir peygamberdi.

55- Halkına, namazı ve zekâtı emrediyordu ve O, Rabbi katında kendisinden razı olunandı.

56- Kitap'ta İdris'i de zikret. Çünkü O, doğru olan bir peygamberdi.

57- Biz onu yüce bir konuma yükseltmiştik.

58- İşte bunlar, Allah'ın kendilerine nimetler verdiği peygamberlerden, Âdem'in soyundan, Nuh ile birlikte (*gemide*) taşıdıklarımızdan, İbrahim ve İsrail'in (*Yakub'un*) soyundan, doğruya ulaştırdığımız ve seçkin kıldığımız kimselerdendir. Onlara, çok merhametli olan Allah'ın ayetleri okunduğunda ağlayarak secdeye kapanırlardı.

59- Ama onların ardından namazı zayi eden, şehvetlerine uyan bir nesil geldi. Onlar bu azgınlıklarının karşılığını göreceklerdir.

60- Ancak tövbe eden, iman eden ve salih amellerde bulunanlar (*var ya*), işte bunlar cennete girecekler ve hiç bir şeyle zulme uğratılmayacaklar.

61- (*O cennet,*) Rahman'm kullarına görmedikleri halde vaat ettiği «Adn» cennetleridir. Şüphesiz O'nun vaadi mutlaka yerini bulacaktır.

62- Onda selamın (*esenliğin*) dışında boş bir söz işitmezler. Orada sabah akşam rızıkları da hazırdır.

63- Bu, kullarımızdan takva sahibi olanları (*ona*) varisçi kıldığımız cennettir.

64- Biz (*melekler*) ancak Rabbinin emriyle ineriz. Önümüzde, ardımızda ve bunlar arasında olan her şey O'nundur. Senin Rabbin kesinlikle unutkan değildir.

65- Göklerin, yerin ve her ikisi arasındakilerin Rabbidir; o halde O'na ibadet et ve O'na ibadette kararlı ol. Hiç sen ona bir adaş (*benzer*) bilir misin?

66- İnsan, Ben öldükten sonra mı, gerçekten diri olarak çıkarılacağım? Demektedir.

67- İnsan önceden, hiç bir şey değilken, gerçekten bizim onu yaratmış bulunduğumuzu (*hiç*) düşünmüyor mu?

68- Andolsun Rabbine, biz onları da şeytanları da mutlaka bir araya getireceğiz, sonra onları cehennemin çevresinde diz üstü çökmüş olarak hazır bulunduracağız.

69- Sonra, her bir gruptan Rahman'a karşı azgınlık göstermek bakımından en şiddetli olanını ayıracağız.

70- Sonra biz ona (*cehenneme*) girmeye kimlerin en çok uygun olduğunu daha iyi bilmekteyiz.

71- Sizden ona girmeyecek hiç kimse yoktur. Bu, Rabbin için kesinleşmiş bir hükümdür.

(Her insan cehenneme sunulacak, fakat bir sonra ki ayette de açıklandığı gibi salih insanlar kurtulacak, zalimler orada yüzüstü bırakılacaklardır.)

72- Sonra, takva sahiplerini kurtarıyoruz ve zulme sapanları diz üstü çökmüş olarak bırakıyoruz.

73- Onlara apaçık olan ayetlerimiz okunduğunda, o küfre sapanlar, iman edenlere, iki gruptan hangisi, makam bakımından daha iyi, topluluk bakımından daha güzeldir? Derler.

74- Onlardan önce de servet ve görünüm bakımından daha güzel olan nice nesiller helak ettik.

75- De ki: «Kim sapıklık içindeyse, Rahman, kendilerine vaat edilen azabı ya da kıyameti görünceye kadar ona mühlet verir. Artık kimin makamı daha kötü, kimin askeri (*gücü*) daha zayıfmış» yakında bileceklerdir.

76- Allah, hidayet bulanlara hidayeti artırır. Baki olan salih davranışlar, Rabbinin katında sevap bakımından daha hayırlı, varılacak sonuç bakımından da daha iyidir.

77- Ayetlerimizi inkâr edip, «Elbette bana mal ve çocuklar verilecektir» diyeni gördün mü?

78- O, gayba mı tanık oldu, yoksa Rahman'ın katından bir ahit mi aldı?

79- Kesinlikle hayır! Biz onun söylediğini yazacağız ve azabını uzattıkça uzatacağız.

80- Onun söylemekte olduğuna (*mal ve çocuklarına*) biz mirasçı olacağız; o bize, tek başına gelecektir.

81- Kendilerine güç (*izzet*) sağlasınlar diye, Allah'tan başka ilahlar edindiler.

82- Hayır! (*O yalancı ilahlar*) Onların tapınışlarını inkâr edecekler ve onlara karşı düşman olacaktır.

83- Şeytanları, kâfirlerin üzerine kışkırtıcı olarak saldığımızı görmedin mi?

84- Onlara karşı acele davranma; biz onlar için (*ecel günlerini*) saydıkça saymaktayız.

85- O gün takva sahiplerini, heyet olarak Rahman'ın huzuruna toplayacağız.

86- Suçlu günahkârları da susamışlar olarak cehenneme süreceğiz.

87- Rahman'ın katında ahit almışların dışında (*onlar*) şefaate malik olamaya-

çaklardır.

88- «Rahman çocuk edinmiştir» dediler.

89- Hakikaten siz, pek çirkin bir iddiada bulundunuz.

90- Az kalsın, söyledikleri sözden gökler çatlayacak, yer yarılacak ve dağlar parçalanıp dağılacaktı.

91- O Rahman'a çocuk iddiasında bulundular diye *(bunlar olacaktı)*.

92- Rahman'a çocuk edinmek yaraşmaz.

93- Göklerde ve yerde olan her şey Rahman'a, yalnızca kul olarak gelecektir.

94- Şüphesiz *(Allah)* onların tümünü ilmi ile kuşatmış ve teker teker saymıştır

95- Ve onların hepsi, kıyamet günü O'na, yapayalnız, tek başlarına geleceklerdir.

96- İman edenler ve salih amellerde bulunanlar *(var ya)*, Rahman, onlar için *(insanların kalbinde)* bir sevgi kılacaktır.

(İbn-i Abbas şöyle diyor: «Peygamber (s.a.a) ellerini gökyüzüne doğru açarak şöyle arz etti: «Allah'ım! Musa bin İmran (kardeşi Harun'un vezirliği, nübüvvet işinde ortak olması ve risaleti tebliğ etmesi için) senden istekte bulundu. Allah'ım! Ben Muhammed de senden göğsümü genişletmeni, işlerimi kolaylaştırmanı, sözümü anlayabilmeleri için dilimin düğümünü çözmeni, ehlimden Ali bin Ebu Talib'i bana vezir kılmanı, O'nun vasıtasıyla sırtımı güçlendirmeni ve O'nu işlerimde bana ortak kılmanı diliyorum.» Daha sonra Resul-i Ekrem (s.a.a) Hz. Ali'nin ellerini tutarak ona şöyle buyurdu: «Ellerini gökyüzüne kaldır ve Rabbinden sana bir şeyler vermesi için istekte bulun.» Hz. Ali ellerini gökyüzüne doğru kaldırarak şöyle arz etti: «Allah'ım, kendi katında benim için bir ahit kıl ve benim için meveddet (muhabbet) icat et.» Bu sırada Cebrail nazil olarak Meryem suresinin şu ayetini getirdi: «iman edenler ve salih amellerde bulunanlara gelince, Rahman, onlar için (insanların kalbinde) bir sevgi kılacaktır.» Ashap bu olaydan dolayı hayrete düşünce Resul-i Ekrem (s.a.a) şöyle buyurdular: «Neden hayrete düşüyorsunuz, Kur'ân dört kısımdır; bunun dörtte biri biz Ehl-i Beyt hakkındadır, dörtte biri helaller hakkındadır, dörtte biri haramlar hakkındadır, dörtte birisiyse farzlar ve hükümler hakkındadır. Allah'a and olsun ki, Kur'ân'ın yücelikleri Ali hakkında nazil olmuştur»)

97- Biz takva sahiplerine müjde vermen ve şiddetle karşı çıkan bir topluluğu uyarıp korkutman için onu *(Kur'an'ı)* senin diline kolaylaştırdık.

98- Biz, onlardan önce nice kuşakları yıkıma uğrattık; *(şimdi)* onlardan hiç birini hissediyor veya onlara ait en küçük bir ses işitiyor musun?

20. Ta-Ha Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 135 ayettir. Sure, ismini, başındaki Tâ-Hâ harflerinden almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Tâ, Hâ.
- 2- Biz sana bu Kur'an'ı güçlük çekmen için indirmedik.
- 3- İçi titreyerek korku duyanlara ancak hatırlatma *(olsun diye indirdik)*.
- 4- Yeri ve yüksek gökleri yaratan tarafından bir indirmedir.
- 5- Rahman egemenlik tahtına kuruldu.
- 6- Göklerde, yerde, bu ikisinin arasında ve toprağın derinliklerinde olanların tümü O'nundur.
- 7- Sözü açığa vursan da *(gizlesen de birdir)*. Çünkü şüphesiz O, gizliyi de gizlinin gizlisini de bilmektedir.
- 8- **Allah**; O'ndan başka ilah yoktur. En güzel isimler O' nundur.
- 9- Sana Musa'nın haberi geldi mi?
- 10- Hani bir ateş görmüştü de ailesine şöyle demişti: «Durun, şüphesiz ben bir ateş gördüm, umulur ki size ondan bir kor getiririm ya da ateşin yanında bir yol gösterici bulurum.»
- 11- Nitekim ona gidince, «Ey Musa!» diye kendisine seslenildi.

12- «Gerçekten ben, *(evet sadece)* ben senin Rabbinim. Ayakkabılarını çıkar; çünkü sen, kutsal vadi olan Tuva'dasın.»

(Genelde müfessirler Tuva'nın, Sina vadisi olduğu görüşündedirler, fakat bazılarına göre «o an için mukaddes getirilen bir vadi» anlamına gelir.

13- «Ben seni seçmiş bulunmaktayım; bundan böyle vahyolunanı dinle.»

14- «Gerçekten ben, *(evet sadece)* ben **Allah**'ım, Ben'den başka ilah yoktur; şu halde bana ibadet et ve beni zikretmek için dosdoğru namaz kıl.»

15- «Çünkü kıyamet muhakkak gelecektir. Herkes yaptığığın karşılığını görsün diye onun vaktini gizli tutuyorum.»

16- «Öyleyse, ona inanmayıp kendi hevasına uyan, sakın seni ondan alıkoymasın; sonra helak olursun.»

17- «Sağ elindeki nedir ey Musa?»

18- Dedi ki: «O, benim asamdır; ona dayanmakta, onunla davarlarım için ağaçlardan yaprak düşürmekteyim, onda benim için daha başka yararlar da var.»

19- Dedi ki: «Onu at, ey Musa!»

20- Böylece, o da onu attı; *(bir de ne görsün)* o hemen hızla koşan *(kocaman)* bir yılan *(oluvermiş).*

21- Dedi ki: «Onu al ve korkma, biz onu ilk durumuna çevireceğiz.»

22- «Elini koltuğuna sok, bir hastalık olmadan, başka bir mucize *(ayet)* olarak bembeyaz bir durumda çıksın.»

23- «Öyle ki, sana büyük mucizelerimizden *(birini)* göstermiş olalım.»

24- «Firavun'a git, çünkü o azmış bulunmaktadır.»

25- Dedi ki: «Rabbim, benim göğsümü aç.»

26- «Bana işimi kolaylaştır.»

27- «Dilimden düğümü çöz.»

28- «Ki söyleyeceklerimi kavrasınlar.»

29- «Ailemden bana bir yardımcı kıl.»

30- «Kardeşim Harun'u.»

- 31- «Onunla sırtımı pekiştir.»
- 32- «Onu işimde ortak kıl.»
- 33- «Böylece seni çok teşbih edelim.»
- 34- «Ve seni çok zikredelim.»
- 35- «Hiç şüphesiz sen, bizi görmektesin.»
- 36- (Allah) Dedi ki: «Ey Musa! İstedğin sana verilmiştir.»
- 37- «Şüphesiz, biz sana bir defa daha lütufta bulunmuştuk.
- 38- «Hani annene vahyedilmesi gerekeni vahy etmiştik.»
- 39- «Musa'yı sandığa koy; sonra onu nehire (Nil'e) bırak; nehir onu kıyıya atsın da benim düşmanım ve onun düşmanı olan biri onu alsın. Benim nezaretimde yetiştirilmen için sana kendimden sevgi verdim.»
- 40- «Hani kız kardeşin giderek, «Onu üstlenecek birini size haber vereyim mi?» demişti de böylece, gözü aydın olsun ve hüzne kapılmasın diye seni annene geri çevirmiştik. Sen (elinde olmaksızın) bir insan öldürmüştün de biz seni tasadan kurtarmış ve seni iyiden iyiye denemiştik. Medyen halkı arasında da yıllarca kalmıştın, Sonra da bir (sürü imtihanlardan elde ettiğin liyakatini gösteren) ölçü üzere gelmiş oldun, ey Musa!»
- 41- «Seni kendim için seçtim.»
- 42- «Sen ve kardeşin ayetlerimle gidin ve beni zikretmede gevşek davranmayın.»
- 43- «İkiniz Firavun'a gidin, çünkü o, azmış bulunmaktadır.»
- 44- «Ona yumuşak söz söyleyin, umulur ki o öğüt alıp düşünür ya da içi titrer korkar.»
- 45- Dediler ki: «Rabbimiz, biz gerçekten, onun bizden öne geçmesinden (tebliği engellemesinden) ya da azgın davranmasından korkmaktayız.»
- 46- Dedi ki: «Korkmayın, çünkü ben sizinle birlikteyim; işitmekteyim ve görmekteyim.»
- 47- «Haydi, ona gidin de deyin ki: «Biz senin Rabbinin elçileriyiz, İsrail oğullarını bizimle birlikte gönder ve onlara (artık) azap verme. Sana Rabbinden bir ayetle geldik. Selam, hidayete tabi olanların üzerine olsun.»

48- «Gerçekten bize, «Azap, yalanlayan ve yüz çevirenlerin üstünedir» diye vahy olundu.»

49- *(Firavun)* Dedi ki: «Sizin Rabbiniz kim, ey Musa?»

50- Dedi ki: «Bizim Rabbimiz, her şeye yaratılışını veren, sonra hidayet edendir.»

51- *(Firavun)* Dedi ki: «Öyle ise, önceki nesillerin hali ne olacak?»

(Firavun'un sorduğu soru çok kurnazca bir soruydu. Bu soruyla şöyle demek istiyordu: «Eğer her şeye ayrı ayrı yaratılışını verenden başka rab yoksa yüz yıldan beri başka ilâhlara tapan bizim babalarımızın haline olacak? Tüm bu insanlar hatalı mıydı? Hepsi azabı mı hak etti? Onların akli yok muydu?» Böylece Firavun belki babalarına saygısızlık gösteren Hz. Musa'ya karşı sinirini yatıştırmak istiyordu. Aynı zamanda Firavun saray adamlarını ve diğer Mısırlılar'ı Musa'nın davetine karşı kızdırmak istiyordu. Bu oyun, hakka davet eden herkese karşı oynanmış ve akli ermeyen kişileri kızdırmakta her zaman etkili olmuştur. Bu kurnazca oyuna burada değinilmiştir, çünkü aynı oyun Mekkeliler tarafından Peygamber'e (s.a.a) karşı da oynanıyordu.)

52- Dedi ki: «Bunun bilgisi Rabbinin katında bir kitaptadır. Benim Rabbim şaşırılmaz ve unutmaz.»

53- «Ki *(Rabbim)*, yeryüzünü sizin için döşedi, onda sizin için yollar açtı ve gökten su indirdi; böylelikle bununla her tür bitkiden çiftler çıkardık.»

54- «Yiyin ve hayvanlarınızı otlatın. Şüphesiz, bunda akıl sahipleri için elbette ayetler vardır.»

55- Sizi ondan *(topraktan)* yarattık, sizi ona geri vereceğiz ve sizi bir kere daha ondan çıkaracağız.

56- Şüphesiz biz ona ayetlerimizin tümünü gösterdik; fakat o, yalanladı ve ayak diretti.

57- Dedi ki: «Ey Musa! Sen bizi sihrinle yurdumuzdan sürüp çıkarmaya mı geldin bize?»

58- «Madem böyle, biz de sana buna benzer bir sihirle geleceğiz. Şimdi sen, seninle bizim aramızda, ne senin, ne de bizim muhalefet etmeyeceğimiz *(mesafesi ikimize de)* denk bir yerde buluşma zamanı tayin et.»

59- *(Musa)* Dedi ki: «Buluşma zamanımız, *(ulusal)* bayram günü ve insanların toplanacağı kuşluk vakti *(olsun)*.»

60- Böylelikle Firavun, arkasını dönüp gitti, hileli düzenini *(yürütecek büyücülerini)* bir

araya topladı, sonra geldi.

61- Musa onlara dedi ki: «Size yazıklar olsun, **Allah**'a karşı yalan düzüp uydurmayın, sonra bir azap ile kökünüzü kurutur. Yalan düzüp uyduran gerçekten hüsrana uğramıştır.»

62- Bunun üzerine, onlar işi aralarında tartıştılar ve konuşmalarını gizli tuttular.

63- Dediler ki: «Bunlar her halde iki sihirbazdır, sizi sihirleriyle yurdunuzdan sürüp çıkarmak ve en üstün olan yolunuzu (*dininizi*) gidermek istemektedirler.»

64- «Bundan ötürü tuzaklarınızı bir araya getirin, sonra gruplar halinde gelin; bugün üstünlük sağlayan, gerçekten kurtuluşu bulmuştur.»

65- «Ey Musa!» dediler, «Ya sen (*asani*) at veya önce atan bizler olalım.»

66- Dedi ki: «Hayır, sizler atın.» Sonra hemen (*ne görsün*), sihirlerinden dolayı, onların ipleri ve asaları kendisine gerçekten hareket ediyormuş gibi göründü.

67- Musa, bu yüzden kendi içinde bir tür korku duymaya başladı.

68- «Korkma» dedik. «Şüphesiz sen, (*evet*) üstün gelecek olan sensin.»

69- «Sağ elindeki atıver, onların yaptıklarını yutacaktır; çünkü onların yaptıkları yalnızca bir büyücü hilesidir. Büyücü ise nereye varsa kurtulamaz.»

70- Bunun üzerine büyücüler, secdeye kapandılar: «Harun'un ve Musa'nın Rabbine iman ettik» dediler.

71- (*Firavun*) Dedi ki: «Ben size izin vermeden önce O'na inandınız, öyle mi? Kuşkusuz o, size büyüü öğreten büyüğünüzdür. O halde ben de sizin ellerinizi ve ayaklarınızı çapraz olarak keseceğim ve sizi hurma dallarında sallandıracağım. Siz de elbette, hangimizin azabı daha şiddetliymiş ve daha sürekliliymiş öğrenmiş olacaksınız.»

72- Dediler ki: «Bize gelen apaçık delillere ve bizi yaratana seni asla tercih edip seçmeyiz. Ne hüküm vereceksen ver. Sen ancak bu dünya hayatına hükmedebilirsin.»

73- «Gerçekten biz Rabbimize iman ettik; günahlarımızı ve sihir dolayısıyla bizi kendisine karşı zorlayarak sürüklediğin (*suçumuzu*) bağışlasın. **Allah**, daha hayırlıdır ve daha süreklidir.»

74- Şüphesiz kim Rabbine suçlu günahkâr olarak gelirse, mutlaka onun için cehennem vardır. Onun içinde ne ölebilir, ne de dirilebilir.

75- «Kim de O'na iman edip salih amellere bulunmuş olarak O'na gelirse, işte

onlar, onlar için yüksek dereceler vardır.»

76- «İçlerinde ebedi kalacakları altından ırmaklar akan Adn cennetleri *(onlarındır)*. Ve işte bu arınmış olanın ödülüdür.»

77- Şüphesiz biz Musa'ya, «*(Size)* Yetişilmesinden korkmadan ve endişeye kapılmadan kullarımı geceleyin yürüyüşe geçir, onlara denizde kuru bir yol aç» diye vahyettik.

78- Firavun ise, ordularıyla peşlerine düştü; artık kendilerini denizden saran *(dev dalgalar)* salıverdi.

79- Firavun, kendi kavmini şaşkırtıp saptırdı ve onları doğruya yöneltmedi.

80- Ey İsrail oğulları, şüphesiz sizi düşmanlarınızdan kurtardık, Tur'un sağ yanında *(Tevrat'ın gelişi için)* sizinle sözleştik ve üzerinize kudret helvasıyla bildircin indirdik.

81- Size, rızık olarak verdiklerimizin temiz olanlarından yiyin, bu konuda azgınlık yapmayın, yoksa gazabım üzerinize kaçınılmaz olarak iner. Benim gazabım kimin üzerine inerse, muhakkak o, düşüp yıkıma uğramıştır.

82- Gerçekten ben, tövbe eden, inanan, salih amellerde bulunup da sonra hidayete erişen kimseyi şüphesiz bağışlayıcıyım.

83- «Ey Musa! Seni kavminden *(daha çabuk gelmek için)* aceleye düşüren nedir?»

(Hz. Musa, Rabbini görme hevesiyle mümkün olduğu kadar çabuk varabilmek için yolda onlardan ayrılmış ve buluşma yerine yalnız ulaşmıştır.)

84- Dedi ki: «Onlar arkamda izim üzerindeler, hoşnut kalman için, sana gelmekte acele ettim Rabbim!»

85- Dedi ki: «Biz senden sonra kavmini sınadık, Samiri onları şaşkırtıp saptırdı.»

86- Bunun üzerine Musa, kavmine oldukça kızgın, üzgün olarak döndü. Dedi ki: «Ey kavmim! Rabbiniz size güzel bir vaatte bulunmadı mı? Size *(verilen)* süre pek uzun mu geldi? Yoksa Rabbinizden üzerinize kaçınılmaz bir gazabın inmesini mi istediniz de bana verdiğiniz sözden caydınız?»

87- Dediler ki: «Biz sana verdiğimiz sözden kendiliğimizden dönmedik, ancak o kavmin *(Mısır halkının)* süs eşyalarından birtakım ağırlıklar yüklenmiştik, biz onları *(ateşe)* attık, böylece Samiri de attı.»

88- Böylece onlara böğürmesi olan bir buzağı heykeli *(ortaya)* çıkardı. Ardından, «İşte, sizin de ilahınız, Musa'nın da ilahı budur; fakat *(Musa)* unuttu» dediler.

89- Onun kendilerine bir sözle cevap vermediğini ve onlara bir zarar veya fayda sağlamaya gücü olmadığını görmüyorlar mı?

90- Şüphesiz Harun bundan önce onlara, «Ey kavmim! Gerçekten siz bununla fitneye düşürüldünüz (*denendiniz*). Sizin asıl Rabbiniz Rahman'dır; şu halde bana uyun ve emrime itaat edin» demişti.

91- Demişlerdi ki: «Musa bize geri gelinceye kadar (*saygı göstergesi olarak*) onun başında durmaktan kesinlikle ayrılmayacağız.»

92- (*Musa da gelince,*) «Ey Harun» demişti. «Onların saptıklarını gördüğün zaman seni (*onlara müdahale etmekten*) alıkoyan neydi?»

93- «Niye bana uymadın, emrime baş mı kaldırdın?»

94- Dedi ki: «Ey annemin oğlu! Sakalımı ve başımı tutup yolma. Ben senin, «İsrail oğulları arasında ayrılık çıkardın» demenden ve sözümü önemsememenden endişelenip korktum.»

95- (*Musa*) Dedi ki: «Ya senin amacın nedir, ey Samiri?»

96- Dedi ki: «Ben (*kendi aklımca halkın inançlarında*) onların görmediklerini (*bir takım eksiklikler*) gördüm de böylece elçinin izinden bir avuç alıp onu atıverdim (*belli bir yere kadar yolunu takip edip sonra terk ettim*) ve bana nefsim böyle hoş gösterdi.»

(*Müfessirlerin genel görüşüne göre ise Samiri, Hz. Cebrail'i yere indiği şekli ile görmüş, onun ayağının altından veya atının ayak bastığı yerden bir avuç toprak almış ve bunu altın buzağının üzerine atmıştır. O da bundan ötürü böğürebilecek olmuştur. Veyahut bu bir avuç toprak o altın külçesini böğürebilecek bir buzağıya dönüştürmüştür.)*

97- Dedi ki: «Defol! Artık hayatın boyunca sana, «Bana dokunmayın!» demek düşer. Şüphesiz senin için kendisinden asla kaçınamayacağın bir de (*azap dolu*) bir buluşma zamanı vardır. O (*ibadet amacıyla*) başında bekleyip durduğun ilahına bak; biz onu mutlaka yakacağız, sonra darmadağın edip denize savuracağız.»

98- «Sizin ilahınız yalnızca **Allah**'tır; O' nun dışında ilah yoktur. O, ilim bakımından her şeyi kuşatmıştır.»

99- Sana geçmişlerin haberlerinden bir bölümünü böylece aktarıyoruz. Gerçekten, sana katımızdan bir zikir verdik.

100- Kim bundan yüz çevirirse, hiç şüphesiz kıyamet günü o, bir günah yükü yüklenecektir.

101- O günah yükü altında ebedi olarak kalıcıdırlar. Bu, kıyamet günü onlar için pek de kötü bir yükür.

102- Sur'a üfürüleceği gün, biz suçlu günahkârları o gün, gömgök (*kör*) gözlerle bir araya toplarız.

103- «(*Dünyada*) Yalnızca on (*gün*) kaldınız!» diye kendi aralarında fısıldaşırlar.

104- Yolca en üstün olanları, «Bir günden fazla durmadınız» dediği zaman, ne dediklerini biz daha iyi biliriz.

105- Sana dağlar hakkında soruyorlar. De ki: «Benim Rabbim, onları darmadağın edip savuracak.»

106- «Yerlerini bomboş, çıırçıplak bırakacaktır.»

107- «Onda ne bir çukur göreceksin, ne de bir tümsek.»

108- O gün, kendisinden sapma imkânı olamayan çağırıcıya (*Allah'a*) uyacaklar. Rahman'a karşı sesler kısılmıştır; artık bir hışıltıdan başka bir şey işitemezsin.

109- O gün, Rahman'ın kendisine izin verdiği ve sözünden hoşnut olduğu kimseden başkasının şefaati bir yarar sağlamaz.

110- O, önlerindeki de arkalarındaki de bilir. Onlar ise, bilgi bakımından O'nu kavrayıp ihata edemezler.

111- (*Artık bütün*) Yüzler, diri ve gözetip duranın (*Allah'ın*) önünde baş eğmiştir ve yükü zulüm olan kimse ise hüsrana uğramıştır.

112- Kim de bir mü'min olarak salih olan amellerde bulunursa, artık o ne zulümden korkar, ne de hakkının eksik tutulmasından.

113- Böylece biz onu, Arapça bir Kur'an olarak indirdik ve onda ikazları türlü şekillerde açıkladık; umulur ki korkup sakınırlar veya onlar için bir hatırlama (*uyarı*) icat eder.

114- Hak hükümdar olan **Allah** yücedir. Vahyi sana gelip tamamlanmadan evvel, Kur'an'ı (*okumada*) acele etme ve de ki: «Rabbim, ilmimi arttır!»

115- Şüphesiz biz bundan önce Âdem'e ahit (*emir*) vermiştik, fakat o, unutuverdi. Biz onda bir kararlılık bulmadık.

116- Hani biz meleklere, «Âdem'e secde edin» demiştik de onlar hemen secde etmişlerdi; yalnız İblis hariç. O ise (*secde etmekten*) şiddetle kaçınmıştı.

117- Bunun üzerine dedik ki: «Ey Âdem, bu gerçekten sana da eşine de düşmandır; sakın sizi cennetten sürüp çıkarmasın, sonra meşakkate düşersin.»

118- Şüphesiz ki, senin için onda acıkmak da yoktur, çıplak kalmak da yoktur.»

119- «Ve gerçekten sen onda susamayacaksın ve güneş altında yanmayacaksın.»

120- Sonunda şeytan ona vesvese vererek dedi ki: «Sana sonsuzluk ağacını ve yok olmayacak bir mülkü haber vereyim mi?»

121- Böylece ikisi ondan yediler, hemen ardından ayıp yerleri kendilerine açılıverdi, üzerlerini cennet yapraklarından yamayıp örtmeye başladılar. Âdem, Rabbine uyumsuzluk gösterdi de kemalinden oldu.

122- Sonra Rabbi onu seçti, tövbesini kabul etti ve hidayete erdirdi.

123- Dedi ki: Bir kısmınız bir kısmınıza düşman olarak, hepiniz oradan inin. Artık size benden bir hidayet gelecektir; kim benim hidayetime uyarsa artık o şaşırıp sapmaz ve azgın da olmaz.

124- «Kim de benim zikrimden yüz çevirirse, artık onun için sıkıntılı bir geçim vardır ve onu kıyamet günü kör olarak haşrederiz.»

125- O, «Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin? Oysa gerçekten ben, gören biriydim!» der.

126- *(Allah da)* Der ki: «İşte böyle sana ayetlerimiz gelmişti de sen onları unutuvermiştin. Bugün de sen işte böyle unutulmaktasın.»

127- İşte biz ölçüsüzce davrananları ve Rabbinin ayetlerine inanmayanları böyle cezalandırırız; ahiretin azabı ise gerçekten daha şiddetli ve daha sürekli.

128- Kendilerinden önceki nesillerden nicelerini yıkıma uğratmamız, onları hidayete erdirmede mi? *(Oysa)* Onların kaldıkları yerlerde gezinip durmaktadırlar. Şüphesiz bunda sağduyu sahipleri için ayetler vardır.

129- Eğer Rabbinden geçmiş bir söz ve adı kokulmuş *(belirlenmiş)* bir süre *(ecel)* olmasaydı kuşkusuz *(yıkım azabı)* kaçınılmaz olurdu.

130- Şu halde onların söylediklerine karşı sabırlı ol, güneşin doğuşundan önce ve batışından önce Rabbinin hamd ile tesbih et. Gecenin bir bölümünde ve gündüzün etrafında *(iki ucunda)* da tesbihte bulun ki *(sana iki âlemde verilenlerden)* hoşnut olabilesin.

131- Sakın, kendilerini denemek için onlardan bir kesimi faydalandırduğımız dünya hayatının çekiciliğine gözlerini dikme! Rabbinin nimeti hem daha hayırlı, hem de daha sürekli.

132- Ehline *(ailene)* namazı emret ve sen de onun üzerine sabret. Biz senden rızık istemiyoruz, biz sana rızık vermekteyiz. Sonuç da takva *(ehli)* içindir.

(Şevahid'ut Tenzil c.1 s.381-382'de yer aldığına göre Hz. Resulullah (s.a.a) bu ayet nazil olduğunda, her namaz vakti kızı Fatıma'nın ve Ali'nin kapısına giderek şöyle buyuruyordu: «Haydi namaza, Allah'ın rahmeti üzerinize olsun.» Ardından şu ayeti okuyordu: «Allah ancak ve ancak sizden her türlü pisliği gidermek ister ve sizleri tertemiz kılmak diler.»)

133- Dediler ki: «Neden bize kendi Rabbinden bir ayet (*mucize*) getirmiyor ki?» Onlara evvelki kitaplarda olanın açıklaması gelmiş değil midir?

(Evvelki kitaplarda olanın açıklaması, geçmiş ümmetlerin kendi peygamberlerinden mucizeler istemiş olmalarıdır. Ama kendilerine mucize gelince iman etmemişler ve bu yüzden de yıkıma uğramışlardır.)

134- Eğer biz onları bundan önceki bir azap ile yıkıma uğratmış olsaydık şüphesiz (*o zaman da*), «Rabbimiz, bize bir elçi gönderseydin de küçülmeden ve aşağılanmadan önce senin ayetlerine tabi olsaydık» diyeceklerdi.

135- De ki: «Herkes gözetlemektedir; siz de gözleyip durun. Sonunda, dümdüz (*dosdoğru*) yolun sahipleri kimlermiş ve doğru yola ulaşan kimlermiş, pek yakında öğreneceksiniz.»

21. Enbiya Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 112 ayettir. Başka konular yanında bilhassa bazı peygamberler ve onların kavimleriyle olan münasebetlerinden bahsettiği için «Enbiyâ» (peygamberler) suresi adını almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- İnsanların sorgulaması yakınlaştı, kendileri ise bir gaflet içinde yüz çevirmektedirler.
- 2- Rablerinden kendilerine yeni bir hatırlatma gelmeyiversin, onlar bunu mutlaka eğlence konusu yaparak dinlemektedirler.
- 3- Kalpleri (*ilahi hatırlatmayı, sadece dünyayla*) oyalanırken (*dinlemektedirler*). Zulme sapanlar, gizlice fısıldaştılar (*da şöyle dediler*)! «Bu sizin benzeriniz olan bir

beşer değil mi? Öyleyken, siz şimdi gözünüz göre göre büyüye mi yönelirsiniz?»

4- Dedi ki: «Benim Rabbim, gökte ve yerde söylenen sözü bilir; O, işitendir, bilendir.»

5- «Hayır» dediler. *(Bunlar)* Karışık düşlerdir; hayır, onu kendisi düzüp uydurmuştur; hayır, o bir şairdir. Böyle değilse, öncekilere gönderildiği gibi bize de bir ayet *(mucize)* getirsin.»

6- Kendilerinden evvel yıkıma uğrattığımız hiç bir ülke *(halkı)* iman etmemişti; şimdi bunlar mı iman edecek?

7- Biz senden önce de kendilerine vahyettiğimiz kimseler dışında *(melekleri)* peygamber göndermedik. Eğer bilmiyorsanız, o halde zikir ehline sorun.

(Hâkim Haskani Şevahid'ut Tenzil c.1, s.432'de bildirdiğine göre Hz. Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: «Allah'a yemin olsun zikir ehli bizleriz. İlim ehli bizleriz. Tevil ve tenzil ehli bizleriz. Şüphesiz ben Resulullah'ın şöyle buyurduğunu işittim. «Ben ilim şehriyim. Ali ise bu ilim şehrinin kapısıdır. Her ki ilim dilerse, kapısından girmelidir»)

8- Biz onları *(peygamberleri)*, yemek yemez cesetler kılmadık ve onlar ölümsüz değillerdi.

9- Sonra onlara verdiğimiz söze sadık kaldık böylece onları ve dilediklerimizi kurtardık da aşırı gidenleri yıkıma uğrattık.

10- Şüphesiz size, içinde *(öncekilere ait gerçekleri anımsatan)* hatırlatmalarınızın bulunduğu bir kitap indirdik. Yine de akıllanmayacak mısınız?

11- Biz, zulmeden ülkelerden nicesini kırıp geçirdik ve bunun ardından bir başka kavmi meydana getirdik.

12- Bizim zorlu azabımızı hissettikleri zaman, oradan büyük bir hızla uzaklaşıp kaçıyorlardı.

13- «Uzaklaşıp kaçmayın, içinde şımarıp azdığımız refaha ve yurtlarınıza dönün; belki yine *(fakir birince yardım)* istenirsiniz de onları kovarsınız, ha!»

14- «Yazıklar olsun bize!» dediler. Gerçekten biz, zalimlermiyiz.

15- Onların bu yakınmaları, biz onları biçilmiş ekin, sönmüş ateş durumuna getirinceye kadar son bulmadı.

16- Biz, göğü, yeri ve ikisi arasında bulunanları oynaşanlar *(ve eğlenenler)* olarak yaratmadık.

17- Eğer biz bir oyun ve eğlence edinmek isteseydik, yapmak istediğimiz

takdirde bunu, kendi katımızdan edinirdik.

18- Hayır, biz hakkı batılın üstüne atarız, o da onun beynini darmadağın eder. Bir de bakarsın ki, o, yok olup gitmiştir. *(Allah'a karşı)* yakıştırdığınız vasıflardan ötürü yazıklar olsun size!

19- Göklerde ve yerde kim varsa O' nundur, O'nun yanında olanlar, O'na ibadet etmekte büyüklüğe kapılmazlar ve onlar yorgunluk da duymazlar.

20- Gece ve gündüz, hiç usanmaksızın tesbih ederler.

21- Yoksa onlar, yerden birtakım ilahlar edindiler de onlar mı *(ölüleri)* diriltecekler?

22- Eğer her ikisinde *(gökte ve yerde)* Allah'ın dışında ilahlar olsaydı, hiç tartışmasız, ikisi de bozulup gitmişti. Egemenlik tahtının Rabbi olan Allah, onların nitelendirdikleri şeylerden yücedir.

(Dünyanın düzeni dâhil tüm evrendeki sistem, evrensel bir kanuna göre işlemektedir. Çeşitli güçler ve sayısız eşya arasında uyum, ahenk, denge ve işbirliği olmasa bu sistem bir an bile işleyemez. Bu da güç ve varlıkların birbirleriyle mükemmel bir denge ve ahenkle uyum ve işbirliği içinde olmalarını gerektiren evrensel ve her şeye hâkim bir kanun ve düzenin var olduğunun apaçık bir delilidir. Eğer birbirinden bağımsız yönetici ve hâkimler olsa bu mümkün olamazdı. Böyle bir düzenin olması başlı başına, tüm evreni yöneten ve düzenleyen bir hâkim ve her şeyi yöneten bir efendinin var olduğunun apaçık bir delilidir)

23- O, yaptıklarından sorulmaz, oysa onlar sorguya çekilirler.

24- Yoksa O'ndan başka ilahlar mı edindiler? De ki: «Kesin kanıtınızı getirin. İşte bu, benimle birlikte olanların zikri *(kitabı)* ve *(bu da)* benden öncekilerin zikri *(kitabı, hiçbir delilleri yok!)*» Hayır, onların çoğu hakkı bilmiyorlar, bundan dolayı yüz çevirmektedirler.

25- Senden önce, «Benden başka ilah yoktur, öyleyse bana ibadet edin» diye vahyetmiş olmadığımız hiç bir peygamber göndermedik.

26- «Rahman *(olan Allah)* çocuk edindi» dediler. O, *(bu yakıştırmadan)* yücedir. Hayır, onlar *(melekler, Allah'ın çocukları değil)*, yüce kılınmış kullardır.

27- Onlar sözle *(bile olsa)* O'nun önüne geçmezler ve onlar O'nun emriyle yapıp etmektedirler.

28- O, önlerindeki de arkalarındaki de bilmektedir; onlar *(kendisinden)* hoşnut

olunandan başkasına şefaata de etmezler ve onlar, O'nun haşyetinden içleri titremekte olanlardır.

29- Onlardan her kim, «Gerçekten ben, O'nun dışında bir ilahım» diyecek olursa, bu durumda biz onu cehennemle cezalandırırız. Zalimleri biz böyle cezalandırmaktayız.

30- Küfre sapanlar, göklerle yer bitişik bir halde iken bizim onları birbirinden ayırdığımızı ve her canlı şeyi sudan yarattığımızı görmüyorlar mı? Yine de onlar inanmayacaklar mı?

31- İnsanlar sarsılmasın diye yeryüzüne sabit dağlar yerleştirdik ve aralarında geniş yollar (*vadiler*) var ettik. Umulur ki (*ibret alarak*) hidayete ererler.

32- Gökyüzünü korunmuş bir tavan kıldık; onlar ise bunun ayetlerinden yüz çevirmektedirler.

33- Geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı yaratan O'dur; her biri bir yörüngede yüzüp gitmektedirler.

34- Senden önce hiç bir beşere ebediliği vermedik; şimdi sen ölürsen onlar ölümsüz mü kalacaklar?

35- Her nefis ölümü tadıcıdır. Biz sizi kötülük ve iyilik ile deneyerek imtihan etmekteyiz ve bize döndürüleceksiniz.

36- Küfre sapanlar seni gördükleri zaman, «Sizin ilâhlarınızı diline dolayan bu mu?» diyerek seni hep alaya alırlar. Hâlbuki onlar, Rahman'ın zikrini kâfirlerin ta kendileridir.

37- İnsan aceleden (*aceleci olarak*) yaratıldı. Size ayetlerimi yakında göstereceğim. Şimdi benden acele istemeyin.

38- «Eğer doğruyu söylüyor iseniz, bu vaat ne zamandır?» derler.

39- O küfre sapanlar, yüzlerinden ve sırtlarından ateşi savamayacakları ve hiç yardım alamayacakları zamanı bir bilselerdi.

40- Hayır, onlara ansızın gelecek de böylece onları şaşkına çevirecek; artık ne onu geri çevirmeye güçleri yetecek ve ne de onlara süre tanınacak.

41- Şüphesiz senden önceki peygamberlerle de alay edildi, fakat içlerinden küçük düşürenleri, o alaya aldıkları sarıp kuşatıverdi.

42- De ki: Gece ve gündüz sizi Rahman'dan kim koruyabilir? Hayır, onlar Rablerinin zikrinden yüz çevirenlerdir.

43- Yoksa onların, bizden başka, kendilerini (*azabımızdan*) koruyabilecek ilahları mı var? Onların birbirlerine yardıma güçleri yetmez ve bizden de yardım görmezler.

44- Biz bunlara ve babalarına geçimlikler verdik de ömürleri uzadı; şimdi memleketlerini her yandan eksilttiğimizi (*topluca yıkama uğrattığımızı*) görmüyorlar mı? Hal böyleyken onlar mıdır üstün gelenler?

45- De ki: «Ben sizi yalnızca vahiy ile uyarıp korkutmaktayım. Ancak sağır olanlar, uyarıldıklarında çağrışı ıııtmezler.»

46- Şüphesiz onlara Rabbinin azabından bir ufak esinti dokunacak olsa, «Eyvanlar bize, gerçekten bizler zulme sapanlarımızız» diyeceklerdir.

47- Biz, kıyamet günü için adalet terazileri kurarız da artık, hiç bir nefis hiç bir şeyle haksızlığa uğramaz. Bir hardal tanesi bile olsa ona (*teraziye*) getiririz. Hesap görücüler olarak biz yeteriz.

48- Şüphesiz biz Musa ve Harun'a, takva sahipleri için bir ışık, bir hatırlatma ve hakla batılı ayırımı (*Tevrat'ı*) verdik.

49- Onlar, (*azabı*) görmedikleri halde Rablerinden bir haşyet içindedirler ve onlar, kıyametten dolayı içleri titremekte olanlardır.

50- Bu (*Kur'an*), bizim ona indirdiğimiz bereket dolu olan bir hatırlatıcıdır. Şimdi siz mi onu inkâr edicilersiniz?

51- Şüphesiz bundan (*erginlik çağına ermeden*) önce İbrahim'e rüştünü (*peygamberliği*) vermiştik ve biz onu (*buna liyakatli*) bilenlerdik.

52- Hani babasına ve kavmine demişti ki: «Şu başına toplanıp durduğunuz heykeller de nedir?»

53- «Biz babalarımızı bunlara ibadet ediciler bulduk» dediler.

54- Dedi ki: «Şüphesiz siz ve babalarınız apaçık bir sapıklık içindedesiniz.»

55- Dediler ki: «Sen bize gerçeği mi getirdin, yoksa (*bizimle*) oyun oynayanlardan mısın?»

56- «Hayır» dedi. «Sizin Rabbiniz göklerin ve yerin Rabbidir, onları kendisi yaratmıştır ve bende buna şahadet edenlerdenim.»

57- «Andolsun Allah'a, sizler arkanızı dönüp gittikten sonra, ben sizin putlarınıza muhakkak bir tuzak kuracağım.

58- Derken o, bunları parça parça etti. Yalnız kendisine müracaat ederler diye onların büyüğünü sağlam bıraktı.

59- «Bizim ilahlarımıza bunu kim yaptı? Şüphesiz o, zalimlerden biridir» dediler.

60- «Kendisine İbrahim denilen bir gencin, bunları diline doladığını işittik» dediler.

61- Dediler ki: «Öyleyse, onu insanların gözü önüne getirin. Belki şahitlik ederler.»

62- Dediler ki: «Ey İbrahim! Bunu ilahlarımıza sen mi yaptın?»

63- «Hayır» dedi. «Bu yapmıştır, bu onların büyükleridir; eğer konuşabiliyorsa, siz onlara soruverin.»

64- Bunun üzerine kendi vicdanlarına başvuranlar da *(kendi kendilerine)*, «Şüphesiz, zalim olanlar sizlersiniz» deyiverdiler.

65- Sonra, yine tepeleri üstüne ters döndüler de, «Şüphesiz bunların konuşamayacaklarını sen de bilmektesin» *(dediler)*.

(Kavmi, İbrahim'in cevabını düşündüklerinde, kendilerini kimin kırdığını bile söylemeye güç yetiremeyen güçsüz putları ilâh edindikleri için hatalı olduklarını fark ettiler. Fakat hemen sonra düşüncelerini saptıran inatçılık ve cehalete kapılıp tekrar eski sapıklıklarına döndüler.)

66- Dedi ki: «O halde, Allah'ı bırakıp da sizlere yaran olmayan ve zararı dokunmayan şeylere mi tapmaktasınız?»

67- «Yuh size ve Allah'tan başka taptıklarınıza! Siz yine de akıllanmayacak mısınız? »

68- Dediler ki: «Eğer *(bir şey)* yapacaksanız, onu yakın ve ilahlarımıza yardımda bulunun.»

69- Biz de dedik ki: «Ey ateş! İbrahim'e karşı soğuk ve esenlik ol.»

70- Ona bir düzen *(tuzak)* kurmak istediler, fakat biz onları daha çok hüsrana uğrayanlar kıldık.

71- Onu da Lut'u da âlemler için bereketli kıldığımız yere ulaştırıp kurtardık.

72- Ona İshak'ı armağan ettik, üstüne de Yakub'u. Her birini salihler kıldık.

73- Ve onları, kendi emrimizle hidayete yönelten önderler kıldık ve onlara hayırlı işleri, namaz kılmayı ve zekât vermeyi vahyettik. Onlar bize ibadet edenlerdi.

74- Lut'a da bir hüküm ve ilim verdik ve onu çirkin işler yapmakta olan şehirden kurtardık. Şüphesiz onlar, yoldan çıkmış kötü bir kavimdi.

75- Onu rahmetimize soktuk, çünkü o, sahillerdendi.

76- Nuh'u da (*hatırla*). Hani o dua etmiş, biz onun duasını kabul etmiştik. Böylece, kendisini ve (*iman eden*) yakınlarını büyük sıkıntıdan kurtarmıştık.

77- Ve ona, ayetlerimizi yalanlayan kavim karşısında (*kurtararak*) yardım ettik. Şüphesiz onlar, kötü bir kavimdi, biz de onların tümünü suya batırıp boğduk.

78- Davud ve Süleyman'ı da (*hatırla*). Hani kavmin hayvanlarının içine girip yayıldığı ekin tarlaları konusunda hüküm yürütüyorlardı. Biz onların hükmüne şahitler idik.

79- Biz bunu (*yargılamayı*) Süleyman'a kavrottuk. (*Davud ve Süleyman'ın*) Her birine de hüküm ve ilim verdik. Davud ile birlikte tesbih eden dağlara ve kuşlara boyun eğdirdik. (*Bunları*) Yapanlar biz idik.

80- Ve sizin için ona, zorlu savaşınızda sizi korusun diye, zırh yapma sanatını öğrettik. Buna rağmen siz şükredenler misiniz?

81- Süleyman için de fırtına biçiminde esen rüzgâra (*boyun eğdirdik*) ki, kendi emriyle, içinde bereketler kıldığımız yere esip giderdi. Biz her şeyi bilenleriz.

82- Şeytanlar arasından da onun için dalgıçlık eden (*ve inciler çıkararan*) ve bundan başka işler görenler vardı. Biz onları (*cinleri, itaatsizlikten*) gözetip koruyanlardık.

83- Eyyub'u da (*an*). Hani o Rabbine, «Başıma bir bela geldi, (*sana sığındım*), sen merhametlilerin en merhametlisisin» diye seslenmişti.

84- Bunun üzerine biz, tarafımızdan bir rahmet ve ibadet edenler için bir hatırlatıcı olmak üzere onun duasını kabul ettik, uğradığı sıkıntısını giderdik ve ona aile efradını, ayrıca onlarla birlikte bir mislini daha verdik.

85- İsmail, İdris ve Zülkifl, hepsi sabredenlendendi.

86- Onları rahmetimize soktuk, şüphesiz onlar salih olanlardandı.

87- Balık sahibi (*Yunus'u da an*). Hani o, kızmış vaziyette gitmişti de kendisini sıkıştırmayacağımızı sanmıştı. (*Balığın karnındaki*) Karanlıklar içinde, «Senden başka ilah yoktur, sen yücesin, gerçekten de ben zulmedenlerden oldum» diye çağrıda bulunmuştu.

88- Bunun üzerine duasına icabet ettik ve onu sıkıntıdan kurtardık. İşte biz, iman edenleri böyle kurtarıyoruz.

89- Zekeriya'yı da *(an)*. Hani Rabbine, «Rabbim, beni yalnız başıma bırakma, sen varislerin en hayırlısı» diye çağrıda bulunmuştu.

90- Onun duasına icabet ettik, kendisine Yahya'yı armağan ettik, eşini *(doğum yapmaya)* elverişli hale getirdik. Gerçekten onlar hayırlarda yansılar, rağbet ve korku içinde yakarırlar ve bize karşı huşu içinde olurlardı.

91- İrzını iffetle korumuş olanı *(Meryem'i de an)*. Biz ona kendi ruhumuzdan üfledik, onu ve çocuğunu insanlığa bir ayet kıldık.

92- Şüphesiz sizin bu ümmetiniz tek bir ümmettir. Ben de sizin Rabbinizim, öyleyse bana ibadet ediniz.

93- Onlar işlerini aralarında parça parça ettiler, fakat sonunda hepsi yine bize dönecekler.

94- Artık kim bir mü'min olarak Salih olan amellerde bulunursa, onun çabasına nankörlük edilmez. Şüphesiz biz onu yazanlarız.

95- Yıkıma uğrattığımız bir ülkeye *(dönüş)* imkânsızdır; hiç şüphesiz onlar, *(dünyaya)* bir daha geri dönmeyecekler.

96- Ye'cüc ve Me'cüc *(seddi)* açılincaya ve onlar her tepeden akın ettiği zamana kadar *(zalimler asla dönmezler)*.

(Peygamber (s.a.a) Ye'cüc ve Me'cüc'ün ortaya çıkmasından sonra kıyametin çok yakın olacağını, nasıl hamile bir kadın gününü tamamladığında akşam sabah doğum yapması beklenirse kıyametin de hemen kopmak üzere olacağını bildirmiştir. Dolayısıyla Allah'ın yıkıma uğrattığı kimseler, kıyamet kopmadıkça dünyaya geri çevrilmezler.)

97- Gerçek olan söz yaklaşmıştır, işte o zaman, küfre sapanların gözleri yuvalarından fırlayacak, Eyvahlar bize, biz bundan tam bir gaflet içindeydik, hayır, bizler zulme sapmıştık *(diyecekler)*.

98- Gerçekten siz de Allah'ın dışında taptıklarınız da cehennem odunusunuz, siz ona gircilersiniz.

99- Eğer onlar *(gerçek)* ilahlar olsalardı, ona *(ateşe)* girmezlerdi. Oysa onların tümü *(ateşin)* içinde temelli kalıcıdırlar.

100- Onda onlara inim inim inlemek vardır ve onlar onda işitemezler de.

101- Bizden kendilerine önceden güzel bir söz verilmiş olanlar *(var ya)*, işte onlar, ondan *(ateşten)* uzaklaştırılmış olanlardır.

102- Onun *(cehennem)* uğultusunu bile duymazlar. Onlar nefislerinin arzuladığı *(sayısız nimet)* içinde ebedi kalıcıdırlar.

103- En büyük korku bile onları üzmez; kendilerini melekler, «Size söz verilen gün işte bugündür» diye karşılırlar.

104- Göğü, kitap dürer gibi durduğumuz zaman, yaratmaya ilk başladığımız gibi katımızdan verilmiş bir söz olarak onu tekrar var edeceğiz. Doğrusu Biz yapıcılarız.

105- Şüphesiz biz Zikir'den (*Tevrat'tan*) sonra Zebur'da da, «Hiç şüphesiz yeryüzüne salih kullarım varis olacaktır» diye yazdık.

106- Şüphesiz bu Kur'ân'da, kulluk eden kimseler için yeterli bir öğüt vardır.

107- Biz seni âlemler için sadece bir rahmet olarak gönderdik.

108- De ki: «Gerçekten bana, sizin ilahınız yalnızca bir tek ilahtır» diye vahyolunuyor. Artık siz Müslüman olacak mısınız?»

109- Eğer yüz çevirirlerse, de ki: «Size düpedüz açıkladım; tehdit olduğunuz şeyin yakın mı uzak mı olduğunu bilmem.»

110- «Doğrusu O, açığa vurulan sözü de bilir, gizlediklerinizi de bilir.»

111- «Bilemem; belki bu (*azabın ertelenmesi*), sizin için bir sınamadır, belli bir vakte kadar yararlanmadır.»

112- (*Resulullah*) Dedi ki: «Rabbim! Hak ile hükmet. Bizim Rabbimiz, sizin her türlü nitelendirmelerinize karşı yardımına sığınılan Rahman'dır.»

22. Hac Suresi

(*Medine'de nazil olmuştur ve 78 ayettir. Bu surede, hac farızasının daha önce Hz. İbrahim tarafından başlatıldığından ve Hz. Muhammed (s.a.a) tarafından da devam ettirildiğinden bahsedildiği için sureye «Hac suresi» denilmiştir.*)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ey insanlar! Rabbinizden korkup sakının, çünkü kıyametin sarsıntısı büyük bir şeydir.

2- Onu gördüğünüz gün, her emzikli kendi emzirdiğini unutup geçecek ve her gebe kendi yükünü düşürecektir. İnsanları da sarhoş olmuş görürsün, oysa onlar sarhoş değildirler. Ancak **Allah**'ın azabı pek şiddetlidir.

3- İnsanların kimi, **Allah** hakkında bilgisi olmaksızın tartışır durur ve hiçbir faydası olmayan her şeytanın peşine düşer.

4- Onun (*şeytan*) hakkında şöyle yazılmıştır: «Kim onu veli edinirse, şüphesiz o (*şeytan*) onu şaşırtıp saptırır ve onu çılgın ateşin azabına yöneltir.»

5- Ey insanlar! Eğer dirilişten yana bir kuşku içindeyseniz, şüphesiz, size (*kudretimizi*) açıkça göstermek için biz sizi topraktan, sonra bir damla sudan, sonra pıhtılaşmış kandan (*embriyo*), sonra yaratış biçimi belli belirsiz bir çığnem et parçasından yarattık. Dilediğimizi, adı konulmuş bir süreye kadar rahimlerde karar kılarız. Sonra sızı bebek olarak çıkarıyoruz, sonra da erginlik çağına erişmeniz için (*sizi büyütüyoruz*). Sizden kiminizin hayatına son verilmekte, kiminiz de bildikten sonra hiç bir şey bilmeme durumuna gelmesi için ömrün en rezil çağına geri çevrilmektedir. Yeryüzünü de kupkuru ölü gibi görürsün, fakat biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman titreşir, kabarır ve her çiftten iç açıcı (*bitkiler*) bitirir.

6- İşte bunlar şüphesiz, **Allah**'ın hak olduğundan, muhakkak ölüleri dirilttiğinden ve hakikaten her şeye kadir olmasındandır.

7- Şüphesiz, kıyamet yaklaşarak gelmektedir, onda şüphe yoktur. Gerçekten **Allah** kabirlerde olanları diriltecektir.

8- İnsanlardan kimi, hiç bir bilgisi, hidayetçisi ve aydınlatıcı kitabı olmaksızın **Allah** hakkında tartışır durur.

9- **Allah**'ın yolundan saptırmak amacıyla yanını bükerek (*büyüklik taslayarak bunu yapar*); dünyada onun için aşağılanma vardır, kıyamet günü de ona yakıcı azabı tattıracağız.

10- (*Ey insan!*) Bu, senin ellerinin önden takdim ettikleridir. Şüphesiz **Allah**, kullar için zulmedici değildir.

11- İnsanlardan kimi de **Allah**'a kıyıda kıyıya ibadet eder, eğer kendisine bir hayır dokunursa, bununla yatıştır ve eğer kendisine imtihan amaçlı bir sıkıntı isabet edecek olursa, yüzü üstü dönüverir. Dünyada da ahirette de hüsrana uğramıştır. İşte apaçık hüsrana budur, bu!

12- **Allah**'tan başka, kendisine ne zararı dokunan, ne yararı olan şeylere yakarır. İşte bu, en derin bir sapıklıktır.

13- (*Ya da*) Zararı, yararından daha yakın olana yakarır; O (*yalvardığı*), ne kötü

mevla ve ne kötü yoldaştır.

14- Şüphesiz **Allah** iman edip salih amellerde bulunanları, altından ırmaklar akan cennetlere sokar. Şüphesiz **Allah**, her istediğini yapar.

15- Kim, **Allah**'ın ona (*Peygamber'e*), dünyada ve ahirette kesin olarak yardım etmeyeceğini sanıyorsa göğe bir ip uzatsın, sonra (*bu iple kendini asarak nefesini*) kesiversin de bir bakıversin, kurduğu düzen, onun öfkesini giderebilecek mi?

(Bu ayetin gerçek anlamının ne olduğu konusunda çok farklı görüşler vardır. Konuyu bütünlüğü içinde göz önünde bulundurursak, ayet aslında şu anlama gelmektedir: «Sen Allah'ın hükümlerini değiştirmek için ne yaparsan yap, bu hükümler ve emirler senin düzenlerine uygun düşsün veya düşmesin, kullandığın hiç bir alet ve tuzağın işe yaramadığını göreceksin.»)

16- İşte biz onu (*Kur'an'ı*) apaçık ayetler olarak indirdik. Şüphesiz **Allah**, dilediğini hidayete yöneltir.

17- Gerçekten iman edenler, Yahudiler, Sabiiler, Mecusiler ve şirk koşanlar; şüphesiz **Allah**, kıyamet günü (*hüküm vererek*) aralarını ayıracaktır. Doğrusu **Allah**, her şeyin üzerinde şahit olandır.

18- Görmedin mi ki, gerçekten, göklerde ve yerde olanlar, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanlardan birçoğu **Allah**'a secde etmektedirler. Birçoğu üzerinde de azap hak olmuştur. **Allah** kimi aşağılık kılsa, artık onun için bir yüceltici yoktur. Hiç şüphesiz **Allah**, dilediğini yapar.

19- Şu İki hasım grup (*müminler ve Küfre sapanlar*), Rableri hakkında çatıştılar. Artık (*iki gruptan*) kâfirleri (*var ya*), onlar için ateşten elbiseler biçilmiştir, başları üstünden de kaynar su dökülür.

(Rivayetlerde yer aldığına göre bu ayet Bedir savaşında karşı karşıya gelerek savaşan iki grup hakkında inmiştir. Birinci grupta Hz. Hamza, Hz. Ali ve Hz. Ubeyde b. Hars gibi iman ehli kimseler; diğer grupta ise İbn-i Rabia, Utbe ve Şeybe b. Rabia gibi küfür ehli kimseler yer almıştı ki hepsi de iman eden grup eliyle yıkıma uğramıştır.)

20- Bununla karınları içinde olanlar ve derileri eritilmiş olur.

21- Onlar için demirden balyozlar vardır.

22- İstiraptan dolayı oradan (*ateşten*) her çıkmak istediklerinde, oraya geri çevrilirler ve (*onlara*) «Yakıcı azabı tadın» (*denir*).

23- Hiç şüphesiz **Allah**, (*Rableri hakkında çatışan gruptan*) iman edenleri ve salih amellerde bulunanları ise altından ırmaklar akan cennetlere sokar orada altından bileziklerle ve incilerle süslenirler. Oradaki elbiseleri de ipektir.

24- Onlar, sözün en güzeline hidayet edilmişlerdir ve övülen Allah'ın yoluna hidayete erdirilmişlerdir.

25- Muhakkak ki o küfre sapanlara, Allah'ın yolundan, yerli ve yolcu bütün insanlar için eşit kılınan Mescid-i Haram'dan alıkoyanlara ve orada zulüm ile haktan sapmaya yeltenenlere, elim bir azaptan tattırırız.

26- Hani biz İbrahim'e, evin (*Kâbe'nin*) yerini belirtip hazırladığımız zaman, «Bana hiç bir şeyi ortak koşma ve yolcular, yerliler ve rükû ederek secdeye varanlar için evimi temiz tut (*diye emretmiştik*).»

27- «İnsanlar içinde haccı duyur; gerek yaya gerekse uzak yollardan gelen yorgun düşmüş develer üstünde sana gelsinler.»

28- (*Hacca gelsinler de*) Böylece kendileri için bir takım yararları şahit olsunlar ve kendilerine rızık olarak verdiği hayvanlar üzerine belli günlerde Allah'ın adını ansınlar. Artık bunlardan yiyecek ve zorluk çeken yoksulu da doyurun.

29- Sonra kirlerini gidersinler, adaklarını yerine getirsinler, eski evi (*Kâbe'yi*) tavaf etsinler.

30- İşte böyle; kim Allah'ın hürmetli kıldıklarını yüceltirse, Rabbinin katında kendisi için daha hayırlıdır. Size (*haklarında yasaklar*) okunanlar dışındaki hayvanlar helal kılındı. Öyleyse iğrenç bir pislik olan putlardan kaçın, yalan söz söylemekten de kaçın.

31- Allah'ı birleyenler olarak, O'na ortak koşmaksızın (*putlardan kaçın*). Kim Allah'a ortak koşarsa, sanki o gökten düşmüş de onu bir kuş kapıvermiş veya rüzgâr onu ıssız bir yere sürükleyip atmış gibidir.

32- İşte böyle; kim Allah'ın şiarlarını (*nişanelerini*) yüceltirse, şüphesiz bu, kalplerin takvasındandır.

33- Onlarda (*kurbanlık hayvanlarda*) sizin için adı konulmuş bir süreye (*Mekke'ye varıncaya*) kadar yararları vardır. Sonra onların varacakları (*kesim*) yerleri, Beyt-i Atik'tir (*Kâbe'dir*).

34- Biz her ümmet için, O'nun kendilerine rızık olarak verdiği (*kurbanlık*) hayvanlar üzerine Allah'ın adını ansınlar diye, bir ibadet yeri kıldık. İşte sizin ilahınız bir tek ilahtır, artık yalnızca O'na teslim olun. Sen alçak gönüllü olanlara müjde ver.

35- Onlar; Allah anıldığı zaman kalpleri ürperenler, kendilerine isabet eden musibetlere sabredenler, namazı dosdoğru kılanlar ve rızık olarak verdiklerimizden infak edenlerdir.

36- İri cüsseli develeri de size **Allah**'ın işaretlerinden kıldık, sizler için onlarda bir hayır vardır. Öyleyse onlar saf tutmuşçasına ayakta durup boğazlanırken, **Allah**'ın adını anın; yanları üzerine yattıkları zaman da onlardan yiyin, kanaatkâra ve isteyene yedin. İşte böyle, onlara sizin için boyun eğdirdik, umulur ki şükredersiniz.

37- Onların etleri ve kanları kesin olarak **Allah**'a ulaşmaz, ancak O'na sizden takva ulaşır. O'nun size hidayet vermesine karşılık **Allah**'ı ululamanız için onlara boyun eğdirmiştir. İhsan sahiplerine müjde ver.

38- Hiç şüphesiz **Allah**, iman edenleri savunur. Gerçekten **Allah**, hain ve nankör olan kimseyi sevmez.

39- Kendileriyle savaşılana (*mü'minlere*), zulme uğramış olmaları sebebiyle, (*savaş için*) izin verildi. Şüphesiz **Allah**, onlara yardım etmeye güç yetirendir.

40- Onlar sadece, «Rabbimiz **Allah**'tır» demelerinden dolayı haksız yere yurtlarından sürgün edilip çıkarılan kimselerdir. Eğer **Allah**'ın, insanların bir kısmıyla bir kısmını defetmesi olmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde **Allah**'ın isminin çokça anıldığı mescitler, muhakkak yerle bir edilirdi. **Allah** kendine (*dinine*) yardım edenlere kesin olarak yardım eder. Şüphesiz **Allah** kuvvetlidir, güçlüdür.

41- Onları yeryüzünde yerleştirip iktidar sahibi kılacak olursak; dosdoğru namazı kılan, zekâtı veren, uygun olanı emreden, kötü olandan sakındıran kimselerdir. Bütün işlerin sonu **Allah**'a aittir.

42- Eğer seni yalanlıyorsa, onlardan önce Nuh, Ad ve Semud kavmi de yalanlamıştı.

43- İbrahim'in kavmi ve Lut'un kavmi de.

44- Medyen halkı da (*yalanlamıştı*). Musa da yalanlanmıştı. Böylelikle ben, o küfre sapanlara bir süre tanıdım, sonra onları yakalayiverdim. Nasılmış benim azabım!

45- (*Halkı*) Zulmediyorken yıkıma uğrattığımız nice ülkeler vardır ki, şimdi içi boş binaları öylece ayakta durmakta; terk edilmiş kuyuları ve yüksek sarayları (*da sahipsiz bulunmaktadır*).

46- Yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı, böylece onların kendisiyle düşünecek kalpleri ve kendisiyle işitebilecek kulakları oluversin? Çünkü şüphesiz gözler kör olmaz; lâkin göğüsler içindeki kalpler kör olur.

47- Onlar senden, azabın çarçabuk getirilmesini istiyorlar; **Allah**, vaadine kesin olarak muhalefet etmez. Şüphesiz senin Rabbinin katında bir gün, sizin saymakta

olduklarınızdan bin yıl gibidir.

48- Nice ülkeler vardır ki, *(halkı)* zulmediyorken ben ona bir süre tanıdım, sonra yakalayiverdim; dönüş yalnızca banadır.

49- De ki: «»Ey insanlar! Gerçekten ben sizin için yalnızca apaçık bir uyarıcıyım.»

50- O halde iman edip salih amellerde bulunanlar *(var ya)*, onlar için bir bağışlanma *(mağfiret)* ve yüce bir rızık vardır.

51- Ayetlerimiz konusunda acze düşürücü çabalar harcayanlar *(var ya)*, onlar da alevli ateşin ehlidirler.

52- Biz senden önce hiç bir resul ve nebi göndermedik ki, O *(dinini egemen kalmayı)* temenni ettiği zaman, şeytan, onun bu arzusuna *(engel olmak için Küfre sapanlara)* telkinde bulunmamış olsun. Ama **Allah**, şeytanın telkin ettiği şeyleri giderir, sonra kendi ayetlerini sağlamlaştırıp pekiştirir. **Allah**, gerçekten bilendir, hikmet sahibidir.

53- *(Amaç,)* Şeytanın telkin ettiği şeyleri, kalplerinde hastalık olanlara ve kalpleri kaskatı bulunanlara bir imtihan aracı kılmaktır. Hiç şüphesiz zalimler, *(hakikatten)* derin bir ayrılık içindedirler.

54- Bu, kendilerine ilim verilenlerin, Kur'an'ın senin Rabbinden bir gerçek olduğunu bilip de ona inanmaları ve kalplerinin onunla yatışması içindir. **Allah** iman edenleri şüphesiz hidayete eriştirir.

55- Küfre sapanlar, kendilerine o saat ansızın gelinceye yahut da *(kendileri için hayır açısından)* kısır bir günün azabı ininceye kadar onun *(Kur'an)* hakkında hep şüphe içindedirler.

56- Mülk, o gün yalnızca **Allah**'ındır. O, aralarında hükmedecektir. Artık iman edip salih amellerde bulunanlar, nimetlerle donatılmış cennetler içindedirler.

57- Küfre sapıp ayetlerimizi yalanlayanlar *(var ya)*, artık onlar için de aşağılatıcı bir azap vardır.

58- **Allah** yolunda hicret edip öldürülen veya ölenler *(var ya)*, **Allah** elbette onlara güzel bir rızık verecektir. Hiç şüphe yok **Allah**, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

59- Onları, kendisinden gerçekten hoşnut kalacakları bir yere sokacaktır. Şüphesiz **Allah**, bilendir, hilim sahibidir.

60- İşte böyle; kim kendine haksızlık yapanlara gördüğü haksızlık kadar karşılık verdikten sonra saldırıya uğrarsa, **Allah** kendisine kesinlikle yardım eder. Hiç şüphesiz **Allah** bağışlayıcıdır, affedicidir.

61- İşte böyle; çünkü Allah, geceyi gündüzün içine sokar, gündüzü de gecenin içine sokar. Şüphesiz Allah işitendir, görendir.

62- İşte böyle; çünkü Allah, hakkın ta kendisidir. O'nun dışında onların kendilerine tapmakta oldukları ise, şüphesiz batılın ta kendisidir. Şüphesiz Allah, yücedir, büyüktür.

63- Görmedin mi Allah, gökten su indirdi de böylece yeryüzü yemyeşil donatıldı. Şüphesiz Allah, en ince işlerin içini bilendir, her şeyden haberdardır.

64- Göklerde ve yerde her ne varsa O' nundur. Şüphesiz Allah, hiç bir şeye ihtiyacı olmayandır, övülmeye layık olandır.

65- Allah'ın yerde olanları ve emriyle denizlerde yürüyen gemileri buyruğunuz altına vermiş olduğunu ve izni olmaksızın yere düşmemesi için göğü O'nun tuttuğunu görmez misin? Doğrusu Allah insanlara karşı şefkatli ve merhametli olandır.

66- Sizi diri tutan, sonra öldürecek, sonra da diriltecek olan O'dur. Gerçekten insan pek nankördür.

67- Biz her ümmete bir ibadet tarzı kıldık, onlar bu tarz üzere ibadet etmektedirler. Öyleyse, bu işte (din hususunda) seninle çekişmesinler. Sen, Rabbine çağır. Şüphesiz sen dosdoğru bir hidayet üzeresin.

68- Eğer seninle mücadeleye girişirlerse, de ki: «Allah, yapmakta olduklarınızı daha iyi bilir.»

69- «Allah, kıyamet günü, kendisinde ihtilaf etmekte olduğunuz şey hakkında aranızda hükmedecektir.»

70- Allah'ın, gökte ve yerde olanların hepsini bilmekte olduğunu bilmiyor musun? Gerçekten bunlar bir kitaptadır. Hiç şüphesiz bu, Allah için pek kolaydır.

71- Onlar, Allah'ı bırakıp da (Allah'ın) kendisine ispatlayıcı bir delil indirmediği ve haklarında kendilerinin (hiç bir) bilgileri olmayan şeylere tapmaktadırlar. Zulme sapanlar için hiç bir yardımcı yoktur.

72- Onlara karşı apaçık olan ayetlerimiz okunduğu zaman, sen o küfre sapanların yüzlerindeki küfrü tanıyabilirsin. Neredeyse, kendilerine karşı ayetlerimizi okuyanların üzerine çullanıverecekler. De ki: «Size, bundan daha kötü olanını haber vereyim mi? (O) Ateş 'tir. Onu Allah küfre sapanlar için vaat etmiştir ve de pek kötü bir dönüş yeridir!»

73- Ey insanlar! (Size) Bir örnek verildi, şimdi onu dinleyin: Sizin, Allah'ın dışında tapmakta olduklarınız hepsi bunun için bir araya gelseler dahi gerçekten

bir sinek bile yaratamazlar. Eğer sinek onlardan bir şey kapacak olsa, bunu da ondan geri alamazlar. İsteyen de güçsüz, istenen de.

74- Onlar, **Allah**'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler. Şüphesiz **Allah**, güç sahibidir, azizdir.

75- **Allah**, meleklerden elçiler seçer ve insanlardan da. Şüphesiz **Allah**, işitendir, görendir.

76- O, önlerindeki de arkalarındaki de bilmektedir. Bütün işler de **Allah**'a döndürülür.

77- Ey iman edenler! Rükû edin, secdeye varın, Rabbinize ibadet edin ve hayır işleyin; umulur ki kurtuluş bulursunuz.

78- **Allah** adına gerektiği gibi cihad edin. O, sizi seçmiş, babanız İbrahim'in de dini olan bu dinde sizin için bir zorluk kılmamıştır. Daha önce ve Kur'an'da, peygamberin size şahit olması, sizin de insanlara şahit olmanız için size Müslüman adını veren O'dur. Artık, namaz kılın, zekât verin, **Allah**'a sarılın. O sizin mevlanızdır. Öyle ya, O pek de güzel bir mevla ve pek de güzel bir yardımcıdır!

23. Mü'mimun Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 118 ayettir. Özellikle ilk âyetlerinde kurtuluşa eren mü'minlerin ibadetlerinden, ahlâki yaşayışlarından ve nail olacakları uhrevî nimetlerden bahsedildiği için sure «el-Mü'minûn» adını almıştır. Nitekim Abdullah b. Abbas'tan rivayet edilen bir hadiste Hz. Peygamber (s.a.a), bu âyetlerin inişinden sonra, «Bana on âyet indi ki, durumu bunlara uyan cennete gidecektir» buyurmuş ve bu surenin ilk on âyetini okumuştur.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Mü'minler gerçekten kurtuluşa ermiştir.
- 2- Onlar namazlarında huşu içinde olanlardır.
- 3- Onlar, tümüyle boş şeylerden yüz çevirenlerdir.
- 4- Onlar, zekâtı ifa edenlerdir.

- 5- Ve onlar ırzlarını koruyanlardır.
- 6- Ancak eşleri veya sağ ellerinin mâlik olduğu cariyeleri müstesna. Çünkü onlar, *(bu halde)* kınanılmış değillerdir.
- 7- Fakat kim bundan ötesini ararsa, artık onlar sınırı çiğneyenlerdir.
- 8- *(Yine)* Onlar, emanetlerine ve ahitlerine riayet edenlerdir.
- 9- Onlar, namazlarını da *(titizlikle)* gözetenlerdir.
- 10- İşte *(yeryüzünün hâkimiyetine ve ahiretin nimetlerine)* varis olacak onlardır.
- 11- *(Evet)* Firdevs'e vâris olan bu kimseler, orada ebedî kalıcıdırlar.
- 12- Şüphesiz biz insanı, süzme bir çamurdan yarattık.
- 13- Sonra onu bir su damlası olarak, sağlam bir yere *(rahme)* yerleştirdik.
- 14- Sonra o su damlasını, kan pıhtısı *(embriyo)* olarak yarattık; ardından o kan pıhtısını bir çiğnem et parçası olarak yarattık; daha sonra o bir çiğnem et parçasını kemik olarak yarattık; böylece kemiklere de et giydirdik; sonra *(ruh üfürerek)* onu apayrı bir yaratık olarak inşa ettik. Yaratıcıların en güzeli olan **Allah**, pek de yücedir.
- 15- Sonra bunun ardından siz gerçekten ölecek olanlarsınız.
- 16- Sonra siz gerçekten kıyamet günü diriltileceksiniz.
- 17- Şüphesiz biz sizin üstünüzde yedi yol *(gök)* yarattık; biz yaratıktan gafiller değiliz.
- 18- Biz gökten belli bir miktarda su indirdik ve onu yeryüzünde durdurduk; şüphesiz biz onu *(kurutup)* giderme gücüne de sahibiz.
- 19- Böylelikle, bununla size hurma bahçeleri ve üzüm bağları meydana getirdik. İçlerinde çok sayıda yemişler vardır, sizler onlardan yemektesiniz.
- 20- Tur-i Sina'da yiyenlere yağ ve katık olarak yetişen bir ağaç da *(zeytin de var ettik)*.
- 21- Gerçekten hayvanlarda da sizin için bir ibret vardır; karınlarının içinde olanlardan size içirmekteyiz ve onlarda sizin için daha birçok yararlar var. Sizler onlardan yemektesiniz.
- 22- Onların üzerinde ve gemilerde taşınmaktasınız.
- 23- Şüphesiz biz Nuh'u kendi kavmine *(peygamber olarak)* gönderdik. Böylece

kavmine dedi ki: «Ey Kavmim! Allah'a kulluk edin. Onun dışında sizin başka bir ilahınız yoktur, yine de sakınmayacak mısınız?»

24- Bunun üzerine, kavminden küfre sapmış önde gelenleri, «Bu, sizin benzeriniz olan bir beşerden başkası değildir. Size karşı üstünlük elde etmek istiyor. Eğer Allah (*öne sürdüklerini*) dilemiş olsaydı, muhakkak melekler indirirdi. Hem biz geçmiş babalarımızdan da bunu işitmiş değiliz» dediler.

25- «O, kendisinde delilik bulunan bir adamdan başkası değildir, onu belli bir süre gözetleyin.»

26- «Rabbim!» dedi (*Nuh*). «Beni yalanlamalarına karşılık, bana yardım et.»

27- Böylelikle biz ona, «Gözlerimiz (*gözetimimiz*) altında ve vahyimizle gemi yap. Nitekim bizim emrimiz gelip de tandır kaynamaya (*her yandan sular fişkırmaya*) başlayınca, her (*tür hayvandan*) ikişer çift ile (*içlerinden*) aleyhlerine söz geçmiş (*azap yazılmış*) kimse hariç aileni de alıp (*geminin*) içine koy; zulmedenler konusunda bana hitapta bulunma, çünkü onlar boğulacaklardır» diye vahyettik.

28- «Böylece sen, beraberinde olanlarla gemiye bindiğin zaman de ki: «Bizi o zulmeden kavimden kurtaran Allah'a hamdolsun.»

29- Ve de ki: «Rabbim! Beni bereketli bir konakta indir, sen konuklayanların en hayırlısısın.»

30- Hiç şüphesiz bunda ayetler vardır ve biz gerçekten deneyenleriz.

31- Sonra onların ardından başka nesiller var ettik.

32- Onlara da kendi içlerinden, «Allah'a ibadet edin. O'nun dışında sizin başka ilahınız yoktur, yine de sakınmayacak mısınız?» (*desin*) diye bir peygamber gönderdik.

33- Kendi kavminden, küfre sapıp da ahirete kavuşmayı yalanlayan ve kendilerine, dünya hayatında refah verdiğimiz önde gelenleri dedi ki: «Bu, sizin benzeriniz olan bir beşerden başkası değildir, kendisi de sizin yediklerinizden yemekte ve içtiklerinizden içmektedir.»

34- «Eğer sizin benzeriniz olan bir beşere boyun eğecek olursanız, şüphesiz siz hüsrana uğrayanlar olursunuz.»

35- «O, siz öldüğünüz, toprak ve kemik haline geldiğiniz zaman, sizin mutlaka (*yeniden diriltip*) çıkarılacağınızı mı vaat ediyor?»

36- «Uzaktır size vaat edilen (*öldükten sonra yeniden dirilmek; evet gerçek olmaktan*) çok uzak!»

37- «O (*bütün gerçek*), bizim yalnızca (*yaşamakta olduğumuz bu*) dünya hayatımızdan ibarettir; ölürüz ve yaşarız, biz diriltilecekler değiliz.»

38- «O ise, yalnızca bir insandır, **Allah'**a karşı yalan uydurmaktadır, bizler de ona inanacak değiliz.»

39- (*Peygamber*) Dedi ki: «Rabbim, beni yalanlamalarına karşı bana yardım et.»

40- (*Allah*) Dedi ki: «Az bir süre (*bekle*). Onlar gerçekten pişman olacaklar.»

41- Derken, hak (*ettikleri cezaya karşılık*) olmak üzere, o korkunç çığlık onları yakalayiverdi. Böylece onları bir süprüntü kılıverdik. Zulmeden kavim için (*Allah'ın rahmetinden*) uzaklık olsun!

42- Sonra onların ardından başka nesiller var ettik.

43- Ümmetlerden hiç biri, kendisine tespit edilmiş ecelinden öne geçemez ve geri kalamaz.

44- Sonra birbiri peşinden peygamberlerimizi gönderdik. Her ümmete peygamberi geldikçe onu yalancı saydılar. Onları birbiri peşinden yok edip hepsini birer destan kıldık. İnanmayan millet, rahmetten irak olsun!

45- Sonra Musa ve kardeşi Harun'u ayetlerimizle ve apaçık bir delille gönderdik.

46- Firavun'a ve ileri gelen çevresine (*gönderdik*), fakat onlar büyüklendiler. Onlar zaten ululuk taslayan bir topluluktu.

47- «Kavimleri (*İsrail oğulları*) bize ibadet (*kölelik*) ederken, bizim gibi iki beşere mi inanalım?» dediler.

48- Böylece onları yalanladılar ve yıkıma uğrayanlardan oldular.

49- Şüphesiz biz, belki onlar hidayete erer diye Musa'ya kitabı verdik.

50- Biz, Meryem'in oğlunu ve annesini bir ayet kıldık ve ikisini barınmaya elverişli ve akarsuyu olan bir tepede yerleştirdik.

51- Ey peygamberler! Güzel ve temiz olan şeylerden yiyin ve salih amellerde bulunun; çünkü gerçekten ben yapmakta olduklarınızı biliyorum.

52- İşte sizin ümmetiniz bir tek olan ümmettir ve ben de sizin Rabbinizim; öyleyse benden korkup sakının.

53- Ne var ki insanlar kendi aralarındaki işlerini (*dinlerini*) parça parça böldüler. Her gurup kendilerinde bulunan (*dinleri*) ile ferahlayıp sevinmektedir.

- 54- Artık sen onları, belli bir süreye kadar kendi gafletleri içinde bırak.
- 55- Onlara mal ve çocuklarla yardım ettiğimizi mi sanıyorlar?
- 56- Onlara hayırlar sağlamaya mı koşuyoruz? Hayır, onlar farkında değiller.
- 57- Gerçekten Rablerine olan haşyetlerinden dolayı korkanlar.
- 58- Rablerinin ayetlerine iman edenler.
- 59- Rablerine ortak koşmayanlar.
- 60- Ve gerçekten Rablerine dönecekler diye, vermekte olduklarını kalpleri ürpererek verenler.
- 61- İşte onlar, hayırlarda yarışmaktadırlar ve onlar bundan dolayı öne geçmektedirler.
- 62- Hiç kimseye güç yetireceğinden fazlasını yüklemeyiz; elimizde hakkı söylemekte olan bir kitap vardır ve onlar hiç bir haksızlığa uğratılmazlar.
- 63- Hayır, onların kalpleri bundan dolayı bir gaflet içindedir. Üstelik onların, bunun dışında da yapmakta oldukları (*birtakım şeyler*) vardır; onlar bu işleri yapar dururlar.
- 64- Nihayet onların refahtan şımaran önde gelenlerini azap ile yakalayiverdiğimiz zaman, onlar hemen feryadı basarlar.
- 65- Bugün feryadı basmayın, çünkü siz bizden yardım göremezsiniz.
- 66- Gerçekten benim ayetlerim size okunmaktaydı, fakat siz topuklarınız üzerinde geri dönüyordunuz.
- 67- Buna (*ayetlerime*) karşı büyüklük taslayarak, gece vakti de hezeyanlar savururdunuz.
- 68- Onlar, yine de o sözü (*Kur'an'ı*) gereği gibi düşünmediler mi, yoksa onlara geçmişteki babalarına gelmeyen bir şey mi geldi?
- 69- Ya da kendi peygamberlerini tanımadılar mı ki, şimdi onu inkâr etmektedirler?
- 70- Yahut Onda bir delilik var mı demektedirler? Hayır, o, onlara hak ile gelmiş bulunmaktadır ve onların çoğu zaten haktan hoşlanmazlar.
- 71- Eğer hak, onların hevalarına uyacak olsaydı hiç tartışmasız, gökler, yer ve bunların içinde olan herkes (*ve her şey*) bozulmaya uğradı. Hayır, biz onlara

zikirlerini (*uyarıcı Kur'an'ı*) getirmiş bulunmaktayız, fakat onlar kendi zikirlerinden yüz çevirmektedirler.

72- Yoksa sen onlardan ücret mi istiyorsun. Oysa Rabbinin ücreti (*dünya ve ahiret armağanı*) daha hayırlıdır. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

73- Gerçekten sen onları dosdoğru olan bir yola çağırıyorsun.

74- Ancak ahirete inanmayanlar, şüphesiz yoldan sapmakta olanlardır.

75- Eğer onlara merhamet eder ve onlara dokunan zararını giderirsek, yine de tuğyanları içinde şaşkınca dolaşmalarını sürdürürler.

76- Şüphesiz biz onları (*önce hafif bir*) azapla yakalayıştık, fakat yine de Rablerine boyun eğmediler ve yalvarıp yakarmadılar.

77- Sonunda üzerlerine azabı şiddetli olan bir kapı açtığımızda, onlar bunun içinde şaşkına dönüp umutlarını kaybettiler.

78- O, sizin için kulakları, gözleri ve gönülleri var edendir; ne kadar da az şükrediyorsunuz!

79- O, sizi yeryüzünde yaratıp türetendir ve hepiniz yalnızca O'na (*döndürülüp*) toplanacaksınız.

80- O, yaşatan ve öldüren; gece ile gündüzün birbiri ardından gitmesi de O'na aittir. Yine de aklınızı kullanmayacak mısınız?

81- Hayır! Onlar, geçmiştekilerin söylediklerinin benzerini söylediler.

82- Dediler ki: öldüğümüz, bir toprak ve bir kemik olduğumuz zaman, biz mutlaka diriltilmiş olacak mıyız?»

83- «Şüphesiz bu tehdit, bize de ve bizden önceki babalarımıza da yapılmıştı; bu, geçmişlerin uydurma masallarından başka bir şey değildir.»

84- De ki: «Eğer biliyorsanız (*söyleyin bakayım*), «Yeryüzü ve onun içinde olanlar kimindir?»

85- «Allah'ındır» diyecekler. De ki: «Yine de uyanıp kendinize gelmeyecek misiniz?»

86- De ki: «Yedi göğün Rabbi ve büyük egemenlik tahtının Rabbi kimdir?»

87- «Allah'ındır» diyecekler. De ki: «Yine de korkup sakınmayacak mısınız?»

88- De ki: «Eğer biliyorsanız (*söyleyin bakayım*), «Her şeyin hükümrânlığı elinde

olan, barındıran fakat himayeye muhtaç olmayan kimdir?»

89- «*Bütün bunlar* **Allah**'ındır» diyecekler. De ki: «Öyleyse nasıl oluyor da siz böyle büyüleniyorsunuz?»

90- Hayır, biz onlara hakkı getirdik, ancak onlar gerçekten yalancılardır.

91- **Allah**, hiç bir çocuk edinmemiştir ve O'nunla birlikte hiç bir ilah yoktur; eğer olsaydı, her bir ilah elbette kendi yarattığını yönetip götürürdü ve *(ilahların)* bir kısmına karşı üstünlük sağlardı. **Allah**, onların nitelendirdiği şeylerden yücedir.

92- O görünmeyeni de görüneni de bilendir; onların ortak koştuklarından yücedir.

93- De ki: «Rabbim! Eğer onlara vaat edileni bana mutlaka göstereceksen...»

94- «Rabbim! Bu durumda beni zulmeden kavmin içinde bırakma.»

95- Şüphesiz biz, onları tehdit ettiğimiz şeyi şüphesiz sana gösterme gücüne sahibiz.

96- Kötülüğü en güzel olanla uzaklaştır; biz, onların nitelendirdiği şeyleri en iyi biliniz.

97- Ve de ki: «Rabbim! Şeytanın kışkırtmalarından sana sığınırım.»

98- Ve onların benim yanımda bulunmalarından da sana sığınırım Rabbim!

99- Sonunda, onlardan birine ölüm geldiği zaman der ki: «Rabbim! Beni geri çevirin!»

100-«Böylece belki geride bıraktığım dünyada salih amellerde bulunurum.» Asla, gerçekten bu yalnızca bir sözdür, bunu da kendisi söylemektedir. Onların önlerinde, diriltirilip kaldırılacakları güne kadar bir berzah vardır.

101-Böylece Sur'a üfürüldüğü zaman artık o gün aralarında soylar *(akrabalık bağları)* yoktur ve *(soy soplalarını artık)* soruşturmazlar.

(Menakib-u İbn-i Meğazili s.109'da yer alan bir rivayete göre Ömer bin Hattab Hz. Resulullah'ın şöyle buyurduğunu naklediyor: «Kıyamet günü bütün akrabalık bağları kesilir, ancak benim nesebim kalır ve Ali bin Ebi Talib benim nesebimdir. Kim Ali'yi severse ancak beni sevmiştir, kim ona buğz ederse bana buğz etmiştir.»)

102- Artık kimin tartısı ağır basarsa, işte onlar, kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.

103- Kimin de tartısı hafif gelirse, işte onlar da kendi nefislerini hüsrana uğratanlar, cehennemde de ebedi olarak kalacak olanlardır.

104- Ateş, onların yüzlerini yalayarak yakar da onun içinde onlar, *(etleri sıyrılmış olarak)* dişleri sırtıp duranlardır.

105- Ayetlerim size okunuyorken, yalanlayanlar sizler değil miydiniz?

106- Dediler ki: «Rabbimiz! Azgınlığımız bize karşı üstün geldi ve biz sapan bir topluluk idik.»

107- «Rabbimiz! Bizi *(ateşin)* içinden çıkar, eğer yine *(inkâra)* dönersek, artık gerçekten zalimler oluruz.»

108- Der ki: «Uzak durun ve benimle söyleşmeyin.»

109- Çünkü gerçekten benim kullarımdan bir grup, «Rabbimiz, iman ettik, sen artık bizi bağışla ve bize merhamet et, sen merhamet edenlerin en hayırlısısın» derlerdi de...

110- «Siz onları alay konusu edinmiştiniz; Sonunda *(bu mü'minler, alaylarınız sebebiyle)* size benim zikrimi unutturdular ve siz onlara gülüp duruyordunuz.»

111- «Bugün ben, gerçekten onların sabretmelerinin karşılığını verdim. Şüphesiz onlar, kurtuluşa erenlerdir.»

112- Der ki: «Yıl sayısı olarak yeryüzünde ne kadar kaldınız?»

113- Derler ki: «Bir gün ya da bir günün birazı kadar kaldık, *(eğer hata ediyorsak)* sayanlara sor.»

114- *(Allah)* «Yalnızca az *(bir zaman)* kaldınız, gerçekten siz *(bunu dünyada iken)* bir bilseydiniz!» der.

115- «Bizim, sizi boş bir amaç uğruna yarattığımızı ve sizin gerçekten bize döndürülüp getirilmeyeceğinizi mi sanmıştınız?»

116- Hak mülk sahibi olan **Allah** *(boş amaç uğruna yaratmaktan)* pek yücedir. Ondan başka ilah yoktur. Yüce olan egemenlik tahtının Rabbidir.

117- Her kim **Allah** ile birlikte başka bir ilah olduğunu iddia ederse, onun bu hususta hiçbir delili yoktur ve onun hesabı Rabbinin katında görülecektir ancak! Şüphesiz küfre sapanlar kurtuluşa eremezler!

118- Ve de ki: «Rabbim, bağışla ve merhamet et, sen merhamet edenlerin en hayırlısısın!»

24. Nur Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 64 ayettir. «Nûr âyeti» diye bilinen 35. ayette Allah'ın, gökleri ve yeri aydınlatan nurundan bahsedildiği için «Nûr suresi» adını almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- (Bu,) İndirdiğimiz ve (hükümlerini) farz kıldığımız bir suredir; içinde hatırlayıp kendinize gelirsiniz diye apaçık ayetler indirdik.
- 2- Zina eden kadın ve zina eden erkeğin her birine yüzer değnek vurun. Eğer Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsanız, onlara Allah'ın dini konusunda sizi bir acıma tutmasın. Onlara uygulanan cezaya mü'minlerden bir grup da şahit bulunsun.
- 3- Zina eden erkek, zina eden ya da müşrik olan bir kadından başkasını nikâhlanamaz; zina eden kadını da zina eden ya da müşrik olan bir erkekten başkası nikâhlanamaz. Bu, mü'minlere haram kılınmıştır.
- 4- İffetli kadınlara zina isnat edip de sonra dört şahit getirmeyenlere de seksen değnek vurun ve onların şahitliklerini ebedi olarak kabul etmeyin. Onlar fasık olanlardır.
- 5- Ancak bundan sonra tövbe eden ve ıslah olanlar hariçtir. Çünkü gerçekten Allah, bağışlayandır, esirgeyendir.
- 6- Eşlerini zina etmekle suçlayan ve kendileri dışında şahitleri bulunmayanlar ise, onlardan da her birinin şahitliği, Allah adına dört (defa yemin) ile kendisinin hiç şüphesiz doğru söyleyenlerden olduğuna şahitlik etmesidir.
- 7- Beşinci (yemini) ise, eğer yalan söyleyenlerdence, Allah'ın lanetinin kendi üzerine olmasını dilemesidir.
- 8- Onun (kadının) da dört kere Allah adına (yeminle), onun (kocasının) hiç şüphesiz yalan söyleyenlerden olduğuna şahitlik etmesi, kendisinden cezayı uzaklaştırır.
- 9- Beşinci (yemini) ise, eğer o (kocası) doğruyu söyleyenlerden ise, Allah'ın

gazabının kendi üzerine olmasını dilemesidir.

10- Eğer **Allah**'ın sizin üzerinizde fazlı ve rahmeti olmasaydı (*toplum olarak yıkıma uğrardınız*). Şüphesiz **Allah** tövbeleri kabul eden, hikmet sahibi olandır.

11- (*Peygamber'in eşine*) Bu ağır iftirayı uyduranlar, şüphesiz sizin içinizden bir guruptur. Bunu (*iftirayı*) kendiniz için bir kötülük sanmayın, aksine O, sizin için bir hayırdır (*imanı nifaktan ayıran bir imtihandır*). Onlardan her bir kişiye, günah olarak ne işlemişse (*onun karşılığı ceza*) vardır. Onlardan (*elebaşlık yapıp*) bu günahın büyüklüğünü yüklenen kimse için de çok büyük bir azap vardır.

12- Onu işittiğiniz zaman, erkek mü'minler ile kadın mü'minlerin birbiriniz hakkında hayırlı bir zanda bulunup, «Bu, açıkça uydurulmuş iftira bir sözdür» demeleri gerekmez miydi?

13- Ona karşı dört şahitle gelmeleri gerekmez miydi? Şahitleri getirmediklerine göre, artık onlar **Allah** katında yalancıların ta kendileridir.

14- Eğer **Allah**'ın dünyada ve ahirette sizin üzerinizde fazlı ve rahmeti olmasaydı, içine daldığınız dedikodudan dolayı size büyük bir azap dokunurdu.

15- O durumda siz onu (*iftirayı*) dillerinizle aktardınız ve hakkında bilginiz olmayan şeyi ağızlarınızla söylediniz ve bunu da kolay sandınız; oysa o, **Allah** katında çok büyüktür.

16- Onu işittiğiniz zaman, «Bu konuda söz söylemek bize yakışmaz. (*Allah'ım*) Sen münezzehsin! Bu, büyük bir iftiradır» demeniz gerekmez miydi?

17- Eğer iman edenlerden iseniz, bunun gibisine bir daha dönmemeniz için **Allah** size öğüt vermektedir.

18- **Allah** size ayetleri açıklıyor. **Allah** bilendir, hikmet sahibidir.

19- İman edenler içinde, çirkin utanmazlıkların (*fuhşun*) yaygınlaşmasından hoşlananlara, dünyada da ahirette de acıklı bir azap vardır. **Allah** bilir, siz ise bilmezsiniz.

20- Eğer **Allah**'ın sizin üzerinizde fazlı ve rahmeti olmasaydı (*toplum olarak yıkıma uğrardınız*). Şüphesiz **Allah** çok esirgeyicidir, çok merhametlidir.

21- Ey iman edenler! Şeytanın adımlarına (*vesveselerine*) uymayın, kim şeytanın adımlarına uyarsa, (*bilsin ki*) gerçekten o, çirkin utanmazlıkları ve kötülüğü emreder. Eğer **Allah**'ın üzerinizde fazlı ve rahmeti olmasaydı, sizden hiç biri ebedi olarak temize çıkamazdı. Ancak **Allah**, dilediğini temize çıkarır. **Allah**, işitendir, bilendir.

22- Sizden lütuf ve servet sahibi olanlar; yakınlarla, yoksullara ve **Allah** yolunda hicret edenlere vermekte eksiltme yapmasınlar, affetsinler ve hoş görsünler. **Allah**'ın sizi bağışlamasını sevmez misiniz? **Allah**, bağışlayandır, esirgeyendir.

23- İffetli, bir şeyden habersiz ve mü'min kadınlara zina suçu atanlar, dünyada ve ahirette lanetlenmişlerdir ve onlar için büyük bir azap vardır.

24- O gün kendi dilleri, elleri ve ayakları, yaptıklarına dair aleyhlerinde şahitlikte bulunacaklardır.

25- O gün, **Allah** onlara hak ettikleri cezayı eksiksiz verecektir ve onlar da **Allah**'ın hiç şüphesiz hak olduğunu bileceklerdir.

26- Kötü kadınlar, kötü erkeklere; kötü erkekler, kötü kadınlara; iyi ve temiz kadınlar, iyi ve temiz erkeklere; iyi ve temiz erkekler, iyi ve temiz kadınlara (*varaşır*). Bunlar (*temizler*), onların demekte olduklarından uzaktırlar. Bunlar için bir bağışlanma ve yüce bir rızık vardır.

27- Ey iman edenler! Evlerinizden başka evlere, yakınlık kurmadan ve (*ev halkına*) selam vermeden girmeyin. Bu sizin için daha hayırlıdır; umulur ki hatırlayıp kendinize gelirsiniz.

28- Eğer orada kimseyi bulamazsanız, size izin verilinceye kadar artık oraya girmeyin ve eğer size «Dönün» denirse, siz de dönün; bu sizin için daha temizdir. **Allah** yapmakta olduklarınızı bilendir.

29- İçinde oturulmayan ve sizin için kendisinde bir meta (*yarar*) bulunan evlere girmenizde size bir sakınca yoktur. **Allah**, açığa vurduklarınızı da saklamakta olduklarınızı da bilmektedir.

30- Mü'min erkeklere de ki: «Gözlerini (*harama bakmaktan*) kaçındırsınlar ve ırzlarını korusunlar.» Bu, onlar için daha temizdir. Gerçekten **Allah**, yapmakta olduklarından haberi olandır.

31- Mü'min kadınlara da de ki: «Gözlerini (*harama çevirmekten*) kaçındırsınlar ve ırzlarını korusunlar; kendiliğinden görüneni müstesna süslerini açığa vurmasınlar. Başörtülerini, yakalarının üstünü (*kapatacak şekilde*) koysunlar. Süslerini, kendi kocalarından ya da babalarından ya da kocalarının babalarından ya da oğullarından ya da kocalarının oğullarından ya da kendi kardeşlerinden ya da kardeşlerinin oğullarından ya da kız kardeşlerinin oğullarından ya da kendi (*mü'min*) kadınlarından ya da sağ ellerinin altında bulunanlardan ya da kadına ihtiyacı olmayan budala kimselerden ya da kadınların mahrem yerlerini henüz anlamayan çocuklardan başkasına göstermesinler. Gizledikleri süsleri bilinsin diye ayaklarını yere vurmasınlar. Ey mü'minler! Hep birlikte **Allah**'a tövbe edin; umulur ki kurtuluşa erişirsiniz!»

32- İçinizde evli olmayanları, kölelerinizden ve cariyelerinizden salih olanları evlendirin. Eğer fakir iseler **Allah**, kendi fazlından onları zengin eder. Şüphesiz **Allah** her şeyi kuşatandır, bilendir.

33- Nikâh (*imkânı*) bulamayanlar, **Allah** onları kendi fazlından zenginleştirenceye kadar iffetli davransınlar. Kölelerinizden hür olmak için bedel vermek isteyenlerin, onlarda bir iyilik görürseniz, bedel vermelerini kabul edin. **Allah**'ın size verdiği malından onlara da verin. Dünya hayatının geçici metasını elde etmek için ırzlarını korumak istiyorlarsa, cariyelerinizi fuhşa zorlamayın. Kim onları (*fuhşa*) zorlarsa, hiç şüphesiz onların (*fuhşa*) zorlanmalarından sonra **Allah** (*zorlananlar için*) bağışlayandır, esirgeyendir.

(Bu, cariyeler iffetli ve faziletli bir hayat yaşamak istemezlerse, fuhşa zorlanacaklardır demek değildir. Denmek istenen, bir cariye kendi iradesiyle ahlâksızlıkta bulunursa, bundan onun sorumlu olduğu ve kanunun yalnızca kendisine karşı uygulanacağıdır. Buna karşı, eğer sahibi cariyeyi ahlâksızlığa zorlarsa, bu durumda sorumluluk onun olur, kanun da ona karşı işleyecektir. Sediyy şöyle diyor: «Bu ayet münafikların elebaşı Abdullah b. Ubeyy b. Selul hakkında inmiştir. Abdullah b. Ubeyy b. Selul'un «Muaze» adında bir cariyesi vardı. Kendisine misafir geldiği zaman onları onurlandırmak için cariyenin misafirlerle cinsel ilişkide bulunmasını isterdi. Cariye gidip bu durumu şikâyet etti. Bunun üzerine Peygamber cariyenin alikonmasını emretti. Abdullah b. Ubeyy b. Selul bağırıp çağırarak, «Bizi kim Muhammed'den kurtaracak, cariyelerimizi elimizden alıyor?» dedi. İşte yüce Allah bu ayeti onlar hakkında indirdi.»)

34- Şüphesiz size açıklayıcı ayetler, sizden önce gelip geçenlerden bir örnek ve takva sahipleri için de bir öğüt indirdik.

35- **Allah**, göklerin ve yerin nurudur. O'nun nurunun örneği, içinde ışık bulunan bir kandil yuvası gibidir ki, o ışık bir cam içindedir, cam ise, sanki inci gibi parlayan bir yıldızdır. Bu ne yalnız doğuda ve ne de yalnız batıda (*aksine, bağın tam ortasında*) bulunan bereketli zeytin ağacından yakılır. Ateş değmese bile, nerdeyse yağın kendisi aydınlatacak! Nur üstüne nurdur. **Allah** dilediğini nuruna kavuşturur. **Allah** insanlara örnekler verir. O, her şeyi bilir.

(Sadece sabah veya akşam güneş alacak şekilde bağın doğu ve batısında değil de tam ortasında, sabahtan akşama güneş ışığı alan zeytin ağacı parlak ışık saçan güzel yağ verir. Öte yandan, yalnızca doğudan veya batıdan güneş ışığı alan bir ağaç ise, zayıf ışıklı koyu yağ verir. Eskiden, parlak ışığın kaynağı zeytinyağı lambalarıydı ve bu amaçla kullanılan en üstün yağ, açık ve yüksek bir yerde biten ağaçtan elde edilen yağdı.)

36- *(Bu nur,)* **Allah**'ın, onların yüceltilmesine ve isminin zikredilmesine izin verdiği evlerdedir» onların içinde sabah akşam O'nu tesbih ederler.

(Alusi'nin Ruhu'l Meani, 18/174'te naklettiğine göre Peygamber-i Ekrem bu ayet hakkında, «Kastedilen hangi evlerdir?» diye sorulunca, «Enbiyanın evleridir» diye buyurmuştur. Ebu

Bekir; Ali ve Fatıma'nın (a.s) evlerini göstererek «Acaba bu ev onlardan mıdır?» diye sorunca da Peygamber (s.a.a), «Bu ev, onların en üstünüdür» diye buyurmuştur

37- Bu kimseleri ne ticaret, ne de alış-veriş **Allah'**ı zikretmekten, dosdoğru namazı kılmaktan ve zekâtı vermekten meşgul edip alıkoymaz; onlar kalplerin ve gözlerin (*dehşetten*) dönüp değişeceği günden korkarlar.

38- Sonuçta **Allah**, onlara yaptıklarının en güzeliyle karşılık verecek ve onlara kendi fazlından artıracaktır. **Allah**, dilediğine hesapsız olarak rızık vermektedir.

39- Küfre sapanlar (*var ya*), onların amelleri dümdüz bir arazideki seraba benzer. Susayan onu bir su sanır; fakat oraya geldiğinde hiçbir şey bulamaz. Orada **Allah'**ı bulur ve O da hesabını tastamam görür. **Allah** hesabı çabuk görendir.

40- Ya da (*kâfirlerin amelleri*) engin bir denizdeki karanlıklara benzer; onun üstünü bir dalga kaplar, onun üstünde bir dalga, onun da üstünde bir bulut vardır. Bir kısmı bir kısmı üzerinde olan karanlıklar! Elini çıkardığında (*kâfir kimse*) neredeyse onu bile göremez! **Allah** kime nur vermemişse, artık onun için nur yoktur.

41- Görmedin mi ki, göklerde ve yerde olanlar ve dizi dizi uçmakta olan kuşlar, gerçekten **Allah'**ı tesbih etmektedir. Her biri, kendi duasını ve tesbihini hiç şüphesiz bilmiştir. **Allah**, onların işlemekte olduklarını bilendir.

42- Göklerin ve yerin mülkü **Allah'**ındır ve dönüş yalnızca O'nadır.

43- Görmez misiniz ki, **Allah** bulutları sürer, sonra onları bir araya getirir; üst üste yığar, sen de onların arasından yağmur yağdığını görürsün. Gökten içinde dolu bulunan dağlar (*gibi küme küme bulutlar*) indirir, Artık onu dilediğine isabet ettirir; dilediğinden de onu uzak tutar. Bu bulutların şimşeginin parıltısı neredeyse gözleri alır.

44- **Allah**, gece ile gündüzü evirip çevirir. Hiç şüphesiz, bunda basiret sahipleri için birer ibret vardır.

45- **Allah**, her canlıyı sudan yarattı. İşte bunlardan kimi karnı üzerinde yürümekte, kimileri iki ayağı üzerinde yürümekte, kimi de dört (*ayağı*) üzerinde yürümektedir. **Allah**, dilediğini yaratır. Hiç şüphesiz yok **Allah**, her şeye güç yetirendir.

46- Şüphesiz biz, açıklayıcı ayetler indirdik. **Allah**, dilediğini doğru yola hidayet eder.

47- Onlar derler ki: «**Allah'**a ve Resule iman ettik ve itaat ettik.» Sonra da bunun ardından onlardan bir grup yüz çevirir. Bunlar iman etmiş değildiler.

48- Aralarında hüküm verilmek üzere **Allah'**a ve Resulüne çağrıldıkları zaman,

onlardan bir grup yüz çevirir.

49- Eğer hak onların lehlerinde ise, şüphesiz ona (*Resul'e*) boyun eğerek gelirler.

50- Bunların kalplerinde hastalık mı var? Yoksa kuşkuya mı kapıldılar? Yoksa **Allah**'ın ve Resulünün kendilerine karşı haksızlık yapacağından mı korkmaktadırlar? Hayır, onlar zalim olanlardır.

51- Aralarında hüküm verilmek üzere **Allah** a ve Resulüne çağrıldıkları zaman mü'min olanların sözü, «İşittik ve itaat ettik» demeleridir. İşte kurtuluşa erenler bunlardır.

52- Kim **Allah**'a ve Resulüne itaat ederse ve **Allah**'tan korkup O'ndan sakınırsa, işte kurtuluşa erenler bunlardır.

53- Eğer kendilerine emredersen, o ikiyüzlüler, savaşa çıkacaklarına bütün güçleriyle yemin ederler. De ki: «Yemin etmeyin; (*Peygamber'e*) itaat, (*yeminden*) daha iyidir. **Allah** yaptıklarınızdan şüphesiz haberdardır.»

54- De ki: «**Allah**'a itaat edin, peygambere de itaat edin. Eğer yine de yüz çevirirseniz, artık onun (*peygamberin*) sorumluluğu kendisine yükletilen, sizin de sorumluluğunuz size yükletilendir. Eğer ona itaat ederseniz, hidayet bulmuş olursunuz. Peygambere düşen, apaçık bir tebliğden başkası değildir.»

55- **Allah** içinizden iman edenlere ve salih amellerde bulunanlara; mutlaka onlardan öncekileri nasıl güç ve iktidar sahibi kıldıysa, onları da yeryüzünde güç ve iktidar sahibi kılacağını, kendileri için seçip beğendiği dinlerini kendilerine egemen kılıp sağlamlaştıracağını ve onları korkularından sonra güvenliğe çevireceğini vaat etmiştir. Onlar, yalnızca bana ibadet ederler ve bana hiç bir şeyi ortak koşmazlar. Kim de bundan sonra küfre saparsa, işte onlar fasık olanlardır.

56- Dosdoğru namazı kılın, zekâtı verin ve peygambere itaat edin; umulur ki, rahmete erdirilirsiniz.

57- Küfre sapanların, yeryüzünde (*Allah'ı*) aciz bırakacaklarını sanma. Onların son barınma yerleri ateştir ve o, pek de kötü bir dönüş yeridir!

58- Ey iman edenler! Sağ ellerinizin malik olduğu ile sizden olup da henüz erginlik çağına ermemiş olanlar; sabah namazından önce, öğle sıcağında üstünüzü çıkardığınız vakit ve yatsı namazından sonra olmak üzere (*odalarınıza girmek için*) üç vakitte izin istesinler. Bunlar, mahrem (*açık*) halde bulunabileceğiniz üç vakittir. Bunların dışında size de onlara da bir sakınca yoktur; onlar yanınızda dolaşabilirler, birbirinizin yanında olabilirsiniz. İşte **Allah**, size ayetleri böyle açıklamaktadır. **Allah** bilendir, hikmet sahibidir.

59- Sizden olan çocuklar erginlik çağına erdikleri zaman, kendilerinden

öncekilerin izin istediği gibi, bundan böyle izin istesinler. İşte **Allah**, ayetlerini size böyle açıklamaktadır. **Allah** bilendir, hikmet sahibidir.

60- Kadınlardan evliliği ummayıp da oturmakta olanların, süslerini açığa vurmaksızın (*dış*) elbiselerini çıkarmalarında kendileri için bir sakınca yoktur. Yine de iffetli davranmaları kendileri için daha hayırlıdır. **Allah**, işitendir, bilendir.

61- Kör olana güçlük (*sakınca*) yoktur, topal olana güçlük (*sakınca*) yoktur, hasta olana da güçlük (*sakınca*) yoktur. Sizin için de gerek kendi evlerinizden, gerekse babalarınızın evlerinden, annelerinizin evlerinden, erkek kardeşlerinizin evlerinden, kız kardeşlerinizin evlerinden, amcalarınızın evlerinden, halalarınızın evlerinden, dayılarınızın evlerinden, teyzelerinizin evlerinden, anahtarına malik olduğunuz evlerden ya da dostlarınızın evlerinden yemenizde bir güçlük (*sakınca*) yoktur. Hep bir arada veya ayrı ayrı yemenizde de bir güçlük (*sakınca*) yoktur. Evlere girdiğiniz vakit, **Allah** tarafından mübarek ve güzel bir yaşama dileği olarak kendinize (*birbirinize*) selam verin. İşte **Allah**, size ayetleri böyle açıklamaktadır, umulur ki aklınızı kullanırsınız.

62- Mü'minler; **Allah**'a ve Resulüne iman edenler, onunla birlikte toplu (*sosyal*) bir iş üzerinde iken, ondan izin alıncaya kadar bırakıp gitmeyenlerdir. Şüphesiz senden (*bazı işleri için*) izin alanlar, işte onlar **Allah**'a ve Resulüne iman edenlerdir. Böylelikle, senden bazı işleri için izin istedikleri zaman, onlardan dilediklerine izin ver ve onlar için **Allah**'tan bağışlanma dile. Şüphesiz **Allah**, bağışlayandır, esirgeyendir.

63- Peygamberin çağırmasını, kendi aranızda bir kısmınızın bir kısmını çağırması gibi saymayın. **Allah**, sizden bir diğerinizi siper ederek kaçanları gerçekten bilir. Böylece onun emrine aykırı davrananlar, kendilerine bir fitnenin isabet etmesinden veya onlara acıklı bir azabın çarpmasından sakınsınlar.

64- Dikkatli olun; göklerde ve yerde olanların hepsi **Allah**'ındır. O, sizin üzerinde bulunduğunuz şeyi kuşkusuz bilmektedir. Ve O'na döndürülecekleri gün, yapmakta olduklarını kendilerine haber verecektir. **Allah**, her şeyi bilendir.

25. Furkan Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 77 ayettir. Sure, adını ilk âyetinde geçen «el-Furkan» kelimesinden alır. «Furkan», hakkı bâtıldan ayırt eden demektir ve Kur'an-ı Kerim'in isimlerindedir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Furkan'ı (*hakla batılı ayıran Kur'an'ı*) âlemler için uyarıp korkutucu olsun diye kuluna indiren (*Allah her zaman*), bereket kaynağıdır!
- 2- Göklerin ve yerin mülkü O'nundur; çocuk edinmemiştir, O'na mülkünde ortak yoktur, her şeyi yaratmış, ona bir düzen vermiş, belli bir ölçüyle takdir etmiştir.
- 3- O'nun dışında hiç bir şeyi yaratmayan, üstelik kendileri yaratılmış olan, kendi nefislerine bile ne zarar, ne yarar sağlayamayan, öldürmeye, yaşatmaya ve yeniden diriltip yaymaya güçleri yetmeyen bir takım ilahlar edindiler.
- 4- Küfre sapanlar dediler ki: «Bu (*Kur'an*), olsa olsa ancak onun uydurduğu bir yalandır, onu kendisi düzüp uydurmuş ve ona bir başka topluluk da yardımda bulunmuştur.» Böylelikle onlar, hiç şüphesiz zulüm ve iftira ile geldiler.
- 5- Ve dediler ki: «(*Bu*) Geçmişlerin uydurduğu masallardır, bir başkasına yazdırmış olup kendisine sabah akşam dikte ettirilmektedir.»
- 6- De ki: «Onu, göklerde ve yerde gizli olanı bilmekte olan (*Allah*) indirmiştir. Kuşkusuz O, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.»
- 7- Dediler ki: «Bu peygambere ne oluyor ki, yemek yemekte ve pazarlarda dolaşmaktadır? Ona, kendisiyle birlikte uyarıp korkutucu olacak bir melek de indirilseydi ya!»
- 8- «Ya da kendisine bir hazinenin bırakılması veya ondan yemekte olduğu bir bahçesi olsaydı!» Zulmedenler dedi ki: «Siz olsa olsa, ancak büyülenmiş bir adama uymaktasınız.»
- 9- Bir bakıver; senin için nasıl örnekler verdiler de böylece saptılar. Artık onlar hiç bir yol da bulamazlar.
- 10- Dilediği takdirde, sana bundan daha hayırlısı olarak altından ırmaklar akan cennetler veren ve senin için köşkler kılan (*Allah her zaman*) bereket kaynağıdır!
- 11- Hayır, onlar kıyameti yalanladılar; biz kıyameti yalan sayanlara çılgınca yanan bir ateş hazırladık.
- 12- (*Ateş*.) Onları uzak bir mesafeden gördüğünde, onlar bunun (*ateşin*) gazaplı öfkesini ve uğultusunu işitirler.
- 13- Birbirine zincirlerle bağlı olarak, onun sıkışık bir yerine atıldıkları zaman,

orada yok oluşu dileyip çağırırlar.

14- Bugün bir defa yok oluşu dileyip çağırmayın, birçok (*kere*) yok oluşu dileyip çağırın.

15- De ki: «Bu mu daha hayırlı, yoksa takva sahiplerine vaat edilen ve onlar için bir mükâfat ve dönüş yeri olan ebedi cennet mi?»

16- «İçinde ebedi kalıcılar olarak, orada her istedikleri onlarıdır. Bu, Rabbinin üzerine (*aldığı ve yerine getirilmesi*) istenilen bir vaattir.»

17- Onları ve **Allah**'tan başka taptıklarını bir araya getirip toplayacağı ve «Şu kullarımı siz mi saptırdınız, yoksa kendileri mi yolu sapıtılar» diyeceği gün.

18- Derler ki: «Sen yücesin, senin dışında başka veliler edinmemiz bize yakışmaz. Fakat sen onlara ve babalarına nimetler verdin de sonunda (*seni*) anmayı unuttular ve yıkımı hak eden bir topluluk oldular.»

19- «İşte (*ilahlarınız*) sizin söylemekte olduklarınızı yalanladılar; bundan böyle (*azabı*) ne geri çevirmeye gücünüz yetebilir, ne de bir yardıma. Sizden kim zulmederse, ona büyük bir azap tattırırız.»

20- Senden önce gönderdiklerimizden, gerçekten yemek yiyen ve pazarlarda gezenlerden başkasını (*melekleri*) göndermiş değiliz. Biz, sizin bir kısmınızı bir kısmı için deneme (*fitne konusu*) yaptık. Sabredecek misiniz? Senin Rabbin görendir.

21- Bize kavuşmayı ummayanlar dediler ki: «Bize ya melekler indirilmeliydi ya da Rabbimizi görmeliydik.» Şüphesiz onlar kendi nefislerinde büyüklüğe kapıldılar ve büyük bir azgınlıkla baş kaldırdılar.

22- Melekleri görecekları gün, suçlu günahkârlara bir müjde yoktur. Ve o gün (*meleklerle*) derler ki: «Bu ay beni öldürmek sana yasak kılınmıştır, yasak!»

(Cahiliye döneminde bir kimse haram aylarda, kendisini öldüreceğinden korktuğu birini görünce hemen, «Bu ay beni öldürmek sana haramdır!» der ve kendisine bir tür dokunulmazlık edinmiş olurdu. İşte küfre sapanlar da melekleri görünce, «Bu ay beni öldürmek sana haramdır!» diyerek bir tür eman dileyceklerdir.)

23- Onların yapmakta oldukları her işin önüne geçtik, böylece onu savrulmuş toz zerreları kılıverdık.

24- O gün, cennet halkının kalacakları yer daha hayırlı, dinlenecekleri yer çok daha güzeldir.

25- Bulutlu göğün parçalanacağı ve meleklerin bir indirilme ile indirileceği gün.

26- İşte o gün gerçek mülk, Rahman'ındır. Küfre sapanlar için de oldukça zorlu bir gündür.

27- O gün, zulme sapan, ellerini (*hınçla*) ısırarak (*şöyle*) der: «Ah! Keşke peygamberle birlikte bir yol edinmiş olsaydım!»

28- «Vah yazıklar bana, ne olurdu da filanı dost edinmeseydim!»

29- «Çünkü o, gerçekten bana gelmiş bulunduktan sonra beni zikirten (*Kur'an'dan*) saptırmış oldu. Şeytan da insanı yapayalnız ve yardımsız bırakandır.»

30- Ve Peygamber (*o gün*), «Rabbim! Gerçekten benim kavmim, bu Kur'an'ı terkedilmiş (*bir kitap*)olarak bıraktı» der.

31- İşte böyle; biz her peygambere, suçlu günahkârlardan bir düşman kıldık. Hidayet edici ve yardımcı olarak Rabbin yeter.

32- Küfre sapanlar, «Kur'an ona bir defada indirilmeliydi» derler. Oysa onunla senin kalbini sağlamlaştırıp pekiştirmek için onu azar azar indirir ve onu ağır ağır okuruz.

33- Onların sana getirdikleri hiç bir örnek yoktur ki, biz (*ona karşı*) sana hakkı ve en güzel açıklama tarzını getirmiş olmayalım.

34- O yüzükoyun cehenneme doğru sürülüp toplanacak olanlar (*var ya*), işte onlar yer bakımından çok kötü, yol bakımından da en sapık olanlardır.

35- Şüphesiz biz Musa'ya kitabı verdik ve onunla birlikte kardeşi Harun'u yardımcı kıldık.

36- Böylece onlara, Ayetlerimizi yalanlayan kavme gidin dedik. Sonunda onları (*düşmanları*) kökünden darmadağın ettik.

37- Nuh'un kavmi de peygamberleri yalanladıklarında onları suda boğduk ve insanlar için bir ayet kıldık. Biz zulme sapanlara acıklı bir azap hazırlamışızdır.

38- Ad'ı, Semud'u, Ress halkını ve bunlar arasında birçok kuşakları da (*yok ettik*).

(«*Ress Ashabı*» hakkında kesin bir bilgi yoktur Bu konuda müfessirler farklı şeyler söylemişlerse de, hiç biri tatmin edici değildir. Haklarında söylenebilecek tek şey, onların Semud kavminden sonra bir kuyunun kenarında yaşamış ve peygamberlerini «ress»e (eski ve susuz bir kuyuya) atarak veya içine asarak öldüren bir topluluk olduğudur.)

39- Biz (*onlardan*) her birine örnekler verdik ve her birini darmadağın edip mahvettik.

40- Şüphesiz onlar üstüne felâket yağmuru yağdırılmış bulunan o kasabaya

(Lut'un kasabasına) uğradılar; peki onu görüyor değiller mi? Hayır, onlar (aslında) dirilmeyi ummaz olmuşlardır.

41- Seni gördükleri zaman, yalnızca alay konusu edinmektedirler, Allah'ın, peygamber olarak gönderdiği bu mu (demektedirler)!

42- Eğer biz onlara karşı kararlılık göstermeseydik, neredeyse bizi ilahlarımızdan saptırması olacaktı (derler). Azabı görecekları zaman, kim yol bakımından daha sapıkmiş, onlar öğreneceklerdir.

43- Kendi istek ve tutkularını (hevasını) ilah edineni gördün mü? Şimdi ona karşı sen mi vekil olacaksın?

44- Yoksa sen, onların çoğunu (söz) iştirir ya da aklını kullanır mı sayıyorsun? Onlar, ancak hayvanlar gibidirler; hayır, onlar yol bakımından daha da sapıktırlar.

45- Rabbini görmedin mi, gölgeyi nasıl da uzatıvermiştir? Eğer dilemiş olsaydı onu durgun kılardı. Sonra biz güneşini ona bir delil kılmışızdır.

46- Sonra da onu tutup kendimize ağır ağır çekmişızdır.

47- O, geceyi sizin için bir elbise, uykuyu bir dinlenme ve gündüzü de dağılıp çalışma (zamanı) kılandır.

48- Ve kendi rahmetinin önünde rüzgârları müjdeciler olarak gönderen de O'dur. Biz, gökten tertemiz su indirmiş bulunmaktayız.

49- Onunla ölü bir beldeyi (toprağı) canlandırmak ve yarattığımız hayvanlardan ve insanlardan birçoğunu onunla sulamak için (gökten tertemiz su indirmiş bulunmaktayız).

50- Şüphesiz bunu, onların arasında hatırlayıp kendilerine gelsinler diye çeşitli biçimlerde açıkladık. Ama insanların çoğu nankörlükte direnmiştir.

51- Eğer dilemiş olsaydık, her ülkeye bir uyarıp korkutucu (peygamber) gönderirdik.

52- Öyleyse kâfirlere itaat etme ve bununla (Kur'an ile) onlara karşı cihad et, büyük bir cihad!

53- İki denizi (birbirine) salıp katan O'dur. Bu, tatlı ve susuzluğu giderici, bu da tuzlu ve acıdır. İkisinin arasında (birbirlerine karışmalarını önleyen) bir engel (berzah) ve aşılmanın bir sınır koymuştur.

54- Ve insanı bir sudan yaratıp onu, nesep ve evlilik bağından doğma akrabalık (sahibi) kılan O'dur. Senin Rabbin güç yetirendir.

55- Allah'ı bırakıp kendilerine yarar da zarar da sağlayamayacak şeylere ibadet etmektedirler. Küfre sapan, kendi Rabbine karşı (*şeytana*) arka çıkandır.

56- Biz seni yalnızca bir müjde verici ve uyarıp korkutucu olarak gönderdik.

57- De ki: «Ben buna karşılık, Rabbine doğru bir yol tutmayı dileyen (*insanlar olmanız*) dışında sizden bir ücret istemiyorum.»

58- Sen, asla ölmeyen ve daima diri olana tevekkül et ve O'nu hamd ile tesbih et. Kullarının günahlarından O'nun haberdar olması yeter.

59- O, gökleri ve yeri ve ikisinin arasındakileri altı günde yaratan ve sonra da egemenlik tahtına kurulandır. (O) Rahman'dır. Bunu, (*bütün bunlardan*) haberi olana sor.

60- Onlara: «Rahman'a secde edin» denildiği zaman, «Rahman da neymiş? Biz senin bize emrettiğine mi secde edecektik?» derler ve (*bu,*) onların nefretini arttırır.

61- Gökte burçlar kılan, onların içinde bir aydınlık ve nurlu bir ay var eden (*Allah*) kesintisiz bereket sahibidir.

62- Hatırlayıp kendine gelmeyi veya şükretmeyi dileyen kimseler için gece ile gündüzü birbiri ardınca getiren de O'dur.

63- Rahman'ın kulları, yeryüzü üzerinde alçak gönüllü olarak yürüyenler ve cahiller kendilerine hitap ettikleri zaman da onlara yumuşak ve mülayim bir şekilde cevap verirler.

64- Onlar, Rablerine secde ederek ve kıyama durarak gecelerler.

65- Onlar, «Rabbimiz, cehennem azabını bizden geri çevir» derler. Şüphesiz onun azabı sürekli ve şiddetlidir.

66- Şüphesiz o, pek kötü bir karargâh ve pek kötü bir konaklama yeridir.

67- Onlar harcadıkları zaman ne israf ederler, ne de kısarlar; (*harcamaları,*) ikisi arasında orta bir yol olur.

68- Ve onlar, Allah ile beraber başka bir ilâh'a tapmazlar. Allah'ın haram kıldığı canı haksız yere öldürmezler ve zina etmezler. Kim bunları yaparsa ağır bir ceza ile karşılaşır.

69- Kıyamet günü, azap ona kat kat arttırılır ve o içinde aşağılanmış olarak temelli kalır.

70- Ancak tövbe eden, iman eden ve salih amellerde bulunup davranan başka,

işte onların günahlarını, Allah iyiliklere çevirir. Allah, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.

71- Kim tövbe eder ve salih amellerde bulunursa, gerçekten o, tövbesi kabul edilmiş olarak Allah'a döner.

72- Onlar, yalan şahitlikte bulunmayanlar, boş ve yararsız sözle karşılaştıkları zaman onurluca geçenlerdir.

73- Onlar, kendilerine Rablerinin ayetleri hatırlatıldığı zaman, onun üstüne sağırlar ve körler olarak yıkılıp kalmayan (*tam aksine işitip gören*) kimselerdir.

74- Ve onlar, «Rabbimiz! Bize eşlerimizden ve soyumuzdan, gözün aydınlığı olacak (*çocuklar*) armağan et ve bizi takva sahiplerine önder kıl» diyenlerdir.

75- İşte onlar, sabretmelerine karşılık yüce odalarla (*yüce makamlarla*) ödüllendirilirler. Onda mübarek ve güzel bir yaşama dileği ve selamla (*esenlikle*) karşılanırlar.

76- Onda ebedi olarak kalıcıdır. O (*yüce makamlar*), yerleşme ve konaklama yeri olarak pek de güzeldir!

77- De ki: «Sizin duanız olmasaydı, Rabbim size itina gösterir miydi? Ama siz kesin bir şekilde yalanladınız; dolayısıyla bu yalanlamanız (*bir azap olarak*) hep sizinle olacaktır.»

26. Şuara Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 227 ayettir «Şuarâ», şairler demektir. 224. ayetinde şairlerden söz edildiği için, sure bu ismi almıştır. Muhaliflerin Kur'an'a karşı ileri sürdükleri iddialarından biri de onun bir şair tarafından meydana getirilmiş olduğu idi. İşte Kur'an, Hz. Peygamber'in irşadı ile daha önceki peygamberlerin irşatlarının özde birleştiğini ve Kur'an'ın bir şair eseri olmadığını ispat ederek, bu iddiayı çürütmekte ve reddetmektedir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Tâ, Sîn, Mîm.
- 2- Bunlar, apaçık olan kitabın ayetleridir.
- 3- Onlar mü'min olmayacaklar diye neredeyse kendine kıyacaksın (*öyle mi?*).

4- Dilersek, onların üzerine gökten bir ayet (*mucize*) indiririz de ona boyunları eğilmiş kalıverirler.

5- Onlara Rahman'dan yeni bir uyarı gelmeyiversin, hiç tartışmasız ondan yüz çevirirler.

6- Gerçekten yalanladılar; fakat alay konusu edinmekte oldukları şeyin haberi kendilerine pek yakında gelecektir.

7- Onlar yeryüzüne bakarak orada her yararlı çiftten nice bitkiler bitirdiğimizi görüp düşünmezler mi?

8- Şüphesiz onda (*yararlı çiftlerde*) bir ayet vardır; ancak onların çoğu mü'min değildir.

9- Şüphesiz, senin Rabbin, gerçekten o üstün, güçlü ve çok merhamet sahibi olandır.

10- Hani senin Rabbin, Musa'ya (*şöyle*) seslenmişti: «Zulmetmekte olan kavme git.»

11- «Firavun'un kavmine. Hâlâ sakınmıyorlar mı?»

12- Dedi ki: «Rabbim! Kuşkusuz ben, onların beni yalanlamalarından korkmaktayım.»

13- «Göğsüm sıkışmakta, dilim dönmemektedir; bundan dolayı Harun'a da (*vahiy*) gönder.»

14- «Üstelik onlar için benim üzerimde bir suç da var; bundan dolayı beni öldürmelerinden de korkmaktayım.»

15- (*Allah,*) «Hayır (*seni asla öldüremezler!*)» dedi. «İkiniz de ayetlerimizle gidin, hiç şüphesiz sizinle birlikteyiz (*ve*) işitmekteyiz.»

16- «Gecikmeksizin Firavun'a giderek deyin ki: «Gerçekten biz, âlemlerin Rabbi'nin elçisiyiz.»

17- «İsrail oğullarını bizimle birlikte gönder (*demek için sana geldik*).»

18- (*Firavun,*) Dedi ki: «Biz seni içimizde daha çocukken yetiştirip büyütmedik mi? Sen ömrünün nice yıllarını aramızda geçirmedin mi?»

19- Ve sen, yapacağın işi (*cinayeti*) de işledin; sen nankörlerdensin.»

20- (*Musa*) Dedi ki: «Ben onu yaptığım zaman şaşkınlardandım.»

21- «Sizden korkunca da hemen aranızdan kaçtım; sonra Rabbim bana hüküm verdi ve beni peygamberlerden kıldı.»

22- «Bana karşı lütuf dediğin nimet de İsrail oğullarını köle kılmandan dolayıdır.»

(Yani, «Eğer İsrail oğullarına karşı zalim ve acımasız olmamış olsaydın, ben de büyütülmek üzere evinize getirilmezdim. Sizin barbarlığınızdan dolayı, annem beni bir sepete koyarak ırmağa bıraktı. Aksi halde, kendi aile ocağında güzel güzel büyütülürdüm. O halde, beni evinizde büyütmeniz nimetini bana hatırlatmanız ve minnet etmeye kalkışmanız uygun düşmüyor»)

23- Firavun, «Âlemlerin Rabbi de nedir?» dedi.

24- Dedi ki: «Eğer yakın sahibi iseniz, *(itiraf edersiniz ki)* O, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin Rabbidir.»

25- *(Firavun)* Etrafında bulunanlara, «İşitiyor musunuz?» Dedi.

26- *(Musa,)* Dedi ki: «O sizin de Rabbiniz, geçmişteki babalarınızın da Rabbidir.»

27- *(Firavun)* Dedi ki: «Şüphesiz size gönderilmiş bulunan elçiniz, gerçekten bir delidir.»

28- *(Musa,)* «Eğer aklınızı kullanabiliyorsanız, O, doğunun da batının da ve bunlar arasında olan her şeyin de Rabbidir» dedi.

29- *(Firavun)* Dedi ki: «Şüphesiz benim dışımda bir ilah edinecek olursan, seni mutlaka hapse atacağım.»

30- *(Musa)* Dedi ki: «Sana apaçık bir şey getirmiş olsam da mı?»

31- *(Firavun)* Dedi ki: «Eğer doğru sözlülerden isen, onu getir.»

32- Bunun üzerine esasını bırakıverdi *(bir de ne görsün)*, o, açıkça bir ejderha oluverdi.

33- Elini de çekip çıkardı, *(bir de ne görsün)*, bakanlara bembeyaz oluverdi.

34- *(Firavun)* Çevresindeki önde gelenlere, «Bu dedi. «Doğrusu bilgin bir büyücüdür.»

35- «Büyüsüyle sizi yurdunuzdan sürüp çıkarmak istiyor, ne buyurursunuz?»

36- Dediler ki: «Bunu ve kardeşini ertele, şehirlere de toplayıcılar gönder.»

37- «Bütün bilgin büyücülerini sana getirsinler.

- 38- Böylelikle büyücüler, bilinen bir günün belli vaktinde bir araya getirildi.
- 39- Ve insanlara da, «Siz de toplanıyor musunuz?» dendi.
- 40- Şayet galip gelirlerse biz de büyücülere uyarız.»
- 41- Büyücüler geldiklerinde Firavun'a, .Şayet biz galip gelirsek, bize mutlaka bir ücret var değil mi?» dediler.
- 42- Evet» dedi. Üstelik şüphesiz siz o zaman (*bana*) en yakın kılınanlardan da olacaksınız»
- 43- Musa onlara dedi ki: Atacağınızı atın.
- 44- Onlar da iplerini ve asalarını atıverdiler ve «Firavun'un kudreti hakkı için, üstün olanlar şüphesiz bizleriz» dediler.
- 45- Böylelikle Musa da esasını bırakıverdi, bir de (*ne görsünler*) o, uydurmakta olduklarını yutuveriyor.
- 46- Anında büyücüler secdeye kapandılar.
- 47- (*Ve*) .Âlemlerin Rabbine iman ettik» dediler.
- 48- Musa'nın ve Harun'un Rabbine
- 49- (*Firavun*) Dedi ki: «Ona, ben size izin vermeden önce mi iman ettiniz? Hiç tartışmasız, o, size büyüü öğreten büyüğünüzdür. Öyleyse yakında bileceksiniz, şüphesiz ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kestireceğim ve sizin hepinizi gerçekten asıp sallandıracağım.»
- 50- Hiç zararı yok dediler. Çünkü biz gerçekten Rabbimize dönücüleriz.
- 51- Doğrusu biz, iman edenlerin ilki olduğumuzdan dolayı Rabbimizin bizim hatalarımızı bağışlayacağını ummaktayız.
- 52- Musa'ya da, Kullarımı gece yürüyüşe geçir, çünkü izleneceksiniz diye vahyettik.
- 53- Bunun üzerine Firavun da şehirlere toplayıcılar gönderdi.
- 54- Şüphesiz bunlar azınlık olan bir topluluktur (*dediler*).
- 55- Ve şüphesiz bize karşı da büyük bir öfke besleyen kimselerdir.
- 56- Biz ise tedbirli bir topluluğuz.
- 57- Böylelikle biz onları bahçelerden ve pınarlardan sürüp çıkardık.

- 58- Hazinelelerden ve yüce makamdan da
- 59- İşte böyle; bunlara İsrail oğullarını mirasçı kıldık.
- 60- Böylece (*Firavun ve ordusu*) güneşin doğuş vakti onları izlemeye koyuldular.
- 61- İki topluluk birbirini gördükleri zaman, Musa'nın adamları, «Gerçekten yakalandık» dediler.
- 62- (*Musa:*) «Hayır» dedi. «Şüphesiz Rabbim, benimle beraberdir. O beni (*bir çıkış yoluna*) hidayet edecektir.»
- 63- Bunun üzerine Musa'ya, «Asanla denize vur» diye vahyettik. (*Vurdu ve*) Deniz hemencecik yarılıverdi de her parçası kocaman bir dağ gibi oldu.
- 64- Ötekileri de buraya yaklaştırdık.
- 65- Musa'yı ve onunla birlikte olanların hepsini kurtarmış olduk.
- 66- Sonra ötekilerini suda boğduk.
- 67- Şüphesiz, bunda bir ayet vardır. Ama onların çoğu iman etmiş değillerdi.
- 68- Ve şüphesiz senin Rabbin; güçlüdür ve esirgeyendir.
- 69- Onlara İbrahim'in haberini de aktarıp oku!
- 70- Hani, (*Üvey*) babasına ve kavmine, «Siz neye kulluk ediyorsunuz?» demişti.
- 71- Demişlerdi ki: «Putlara tapıyoruz. Sürekli (*ibadet için*) onların yanında kalıcılarız.»
- 72- Dedi ki: «Peki, dua ettiğiniz zaman onlar sizi işitiyorlar mı?»
- 73- «Ya da size bir yararları dokunuyor mu veya zararları?»
- 74- «Hayır» dediler. «Biz babalarımızı böyle yaparlarken bulduk.»
- 75- (*İbrahim*) Dedi ki: «Şimdi, neye tapmakta olduğunuzu gördünüz mü?»
- 76- «Hem siz, hem de eski babalarınız?»
- 77- «İşte bunlar, gerçekten benim düşmanımdır; âlemlerin Rabbi müstesna»
- 78- «Ki beni yaratan ve bana hidayet veren O'dur.»
- 79- «Bana yediren ve içiren O'dur.»
- 80- «Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur.»

- 81- «Beni öldürecek, sonra diriltecek olan da O'dur.»
- 82- «Din (*Ceza*) günü hatalarımı bağışlayacağını ummakta olduğum da O'dur.»
- 83- «Rabbim! Bana hüküm (*ilim*) bağışla ve beni salih olanlara kat.»
- 84- «Sonra gelecekler arasında bana bir doğruluk dili (*güzel bir ün*) ver.»
- 85- «Beni nimetlerle donatılmış cennetin mirasçılarından kıl.»
- 86- «(*Üvey*) Babamı da bağışla, çünkü o şaşırıp sapanlardan olmuştur.»
- 87- «Ve beni (*insanların*) diriltilecekleri gün küçük düşürme.»
- 88- «Malın da çocukların da bir yarar sağlayamadığı gündel!»
- 89- «Ancak Allah'a selim (*kusursuz*) bir kalp ile gelenler başka.»
- 90- (*O gün*) Cennet takva sahiplerine yaklaştırılır.
- 91- Cehennem de azgınlar için ortaya çıkarılır.
- 92- Ve onlara, «Tapınmakta olduklarınız nerede?» denilir.
- 93- «Allah'ın dışında (*edindiğiniz ilahların*), size yardımları dokunuyor mu veya kendilerine yardımları oluyor mu?»
- 94- Artık onlar ve azgınlar yüzüstü onun içine atılıverirler.
- 95- Ve İblis'in bütün orduları da
- 96- Onda birbirleriyle çekişip tartışarak derler ki.
- 97- «Andolsun Allah'a, biz gerçekten apaçık bir sapıklık içindeymişiz»
- 98- «Çünkü sizi âlemlerin Rabbiyle eşit tutuyorduk.»
- 99- «Bizi suçlu günahkârlardan başka saptıran da olmadı.»
- 100- «Artık bizim için ne bir şefaatchi var...»
- 101- «Ne de şefkatli bir dost!»
- 102- «Bizim için bir kere daha (*dünyaya dönüş*) olsaydı da iman edenlerden olabilseydik!»
- 103- Şüphesiz, bunda bir ayet vardır, ama onların çoğu iman etmiş değildirler.
- 104- Ve şüphesiz, senin Rabbin güçlüdür, esirgeyendir.

105- Nuh kavmi de gönderilenleri yalanladı.

106- Hani onlara kardeşleri Nuh, «Sakınmaz mısınız?» demişti.

107- «Şüphesiz ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim.»

108- «Artık Allah'tan korkup sakının ve bana itaat edin.»

109- «Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; benim ücretim yalnızca âlemlerin Rabbine aittir.»

110- «Artık Allah'tan korkup sakının ve bana itaat edin.»

111- Dediler ki: «Sana, sıradan aşağılık insanlar uymuşken inanır mıyız?»

112- De ki: «Onların yapmakta oldukları hakkında benim bilgim yoktur.»

113- «Onların hesabı yalnızca Rabbime aittir, eğer farkındaysanız *(anlarsınız)*.»

114- «Ve ben mü'min olanları kovacak değilim.»

115- «Ben, yalnızca apaçık bir uyarı korkutucuyum.»

116- Dediler ki: «Eğer *(bu söylediklerine)* bir son vermeyecek olursan, gerçekten taş tutulanlardan olacaksın.»

117- De ki: «Rabbim! Şüphesiz kavmim beni yalanladı.»

118- «Bundan böyle, benimle onların arasını açık bir hükümle ayır da beni ve benimle birlikte olan mü'minleri kurtar.»

119- Bunun üzerine onu ve onunla birlikte olanları *(insan ve hayvanlarla)* yüklü gemi içinde kurtardık.

120- Sonra bunun ardından geride kalanları da suda boğduk.

121- Hiç şüphesiz bunda bir ayet vardır; ama onların çoğu iman etmiş değillerdir.

122- Ve hiç şüphesiz senin Rabbin güçlüdür, esirgeyendir.

123- Ad *(kavmi)* de gönderilenleri yalanladı.

124- Hani onlara kardeşleri Hûd, «Sakınmaz mısınız?» demişti.

125- «Şüphesiz, ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim.»

126- «Artık Allah'tan korkup sakının ve bana itaat edin.»

127- «Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; benim ücretim yalnızca

âlemlerin Rabbine aittir.»

128- «(Siz ihtiyacınız olmadığı halde) Sırf eğlence olsun diye her yüksek yere (ihtişamınızı gösteren) bir nişane (gökdelene) mi dikersiniz?»

129- «Ebedi kalacakmışsınız gibi bir takım muhteşem yapıtlar mı ediniyorsunuz?»

130- «Tutup yakaladığınız zaman da zorbalara gibi mi yakalyorsunuz?»

131- «Artık Allah'tan korkup sakının ve bana itaat edin.»

132- «Bilmekte olduğunuz şeylerle size yardım edenden korkup sakının.»

133- «Size hayvanlar, çocuklar (vererek) yardım etti.»

134- «Bahçeler ve pınarlar da.»

135- «Doğrusu ben sizin için büyük bir günün azabından korkmaktayım.»

136- Dediler ki: «Bizim için fark etmez; öğüt versen de öğüt verenlerden olmasan da.»

137- «Bu sadece geçmiştekilerin âdetidir.»

138- «Ve biz azap göreceğiz de değiliz.»

139- Böylelikle onu (Hud'u) yalanladılar, biz de onları yıkıma uğrattık. Şüphesiz bunda bir ayet vardır ama onların çoğu iman etmiş değillerdi.

140- Ve şüphesiz, senin Rabbin güçlüdür, esirgeyendir.

141- Semud da gönderilenleri yalanladı.

142- Hani onlara kardeşleri Salih, «Sakınmaz mısınız?» demişti.

143- «Şüphesiz, ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim.»

144- «Artık Allah'tan korkup sakının ve bana itaat edin.»

145- «Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum.»

146- «Siz burada güvenlik içinde mi bırakılacaksınız?»

147- «Bahçelerin, pınarların içinde (öyle mi)?»

148- «Ekinler ve yumuşak tomurcuklu hurmalıklar arasında (öyle mi)?»

149- «Dağları maharetle oyup alımlı köşkler (mi) yapıyorsunuz?»

150- «Artık Allah'tan korkup sakının ve bana itaat edin.»

151- «Ve ölçüsüzce davrananların emrine de itaat etmeyin.»

152- «Ki onlar, yeryüzünde bozgunculuk çıkarır ve (hiçbir şeyi) ıslah etmezler.»

153- Dediler ki: «Sen ancak büyülenmişlersin.»

154- «Sen yalnızca bizim benzerimiz olan bir beşerden başkası da değilsin; eğer doğru sözlülerden isen, bu durumda bir ayet (mucize) getir de görelim.»

155- (Salih,) «İşte (mucize) bu dişi devedir; su içme hakkı (bir gün) onundur, belli bir günün içme hakkı da sizin» dedi.

156- «Ona bir kötülükle dokunmayın, sonra büyük bir günün azabı sizi yakalar.»

157- Sonunda onu (yine de) kestiler, ancak pişman oldular.

158- Böylece azap da onları yakaladı. Şüphesiz bunda bir ayet vardır, ama onların çoğu iman etmiş değillerdi.

159- Ve şüphesiz, senin Rabbin, güçlüdür, esirgeyendir.

160- Lût kavmi de gönderilenleri yalanladı.

161- Hani onlara kardeşleri Lût, «Sakınmaz mısınız?» demişti.

162- «Şüphesiz, ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim.»

163- «Artık Allah'tan korkup sakının ve bana itaat edin.»

164- «Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; benim ücretim yalnızca âlemlerin Rabbine aittir.»

165- «Siz insanlardan (cinsel amaçla sadece) erkeklere mi varıyorsunuz?

166- «Rabbinizin sizler için yaratmış bulunduğu eşlerinizi bırakır mısınız? Hayır, siz haddini aşan azgın bir topluluksunuz

167- Dediler ki: «Ey Lût! Eğer (bu söylediklerine) bir son vermeyecek olursan, gerçekten (buradan) sürülüp çıkarılanlardan olacaksın.»

168- Dedi ki: «Gerçekten ben, sizin bu yapmakta olduğunuza öfke ile karşı olanlardanım.»

169- «Rabbim, beni ve ailemi bunların yapmakta olduklarından kurtar!»

170- Bunun üzerine onu ve bütün ailesini kurtardık.

- 171-** Ancak bir kocakarı müstesna O, geride kalanlardan *(oldu)*.
- 172-** Sonra geride kalanları yerle bir ettik.
- 173-** Ve üzerlerine özel bir yağmur yağdırdık; uyarılıp korkutulanların yağmuru pek de kötü idi!
- 174-** Şüphesiz *(iman edenler için)* bunda bir ayet vardır, ama onların çoğu iman etmiş değillerdi.
- 175-** Ve şüphesiz senin Rabbin güçlüdür, esirgeyendir.
- 176-** Eyke halkı da peygamberleri yalanladı.
- 177-** Hani onlara Şuayb, «Sakınmaz mısınız?» demişti.
- 178-** «Şüphesiz, ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim.»
- 179-** «Artık Allah'tan korkup sakının ve bana itaat edin.»
- 180-** «Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; benim ücretim yalnızca âlemlerin Rabbine aittir.»
- 181-** «Ölçüyü tam tutun ve eksiltenden olmayın.»
- 182-** «Dosdoğru olan terazi ile tartın.»
- 183-** «İnsanların eşyasını değerden düşürüp eksiltmeyin ve yeryüzünde bozguncular olarak karışıklık çıkarmayın.»
- 184-** «Sizi ve önceki yaratılmışları yaratandan korkup sakının.»
- 185-** Dediler ki: Sen ancak büyülenmişlersin.
- 186-** «Sen, yalnızca benzerimiz olan bir beşerden başkası değilsin ve biz senin gerçekte yalancılardan olduğunu sanmaktayız.»
- 187-** «Eğer doğru sözlülerden isen, bu durumda gökten üstümüze bir parça düşürüver.»
- 188-** Dedi ki: «Rabbim, yapmakta olduklarınızı daha iyi bilmektedir.»
- 189-** Sonunda onu yalanladılar, böylece onları o gölgelik gününün azabı yakaladı. Gerçekten o, büyük bir günün azabıydı.
- 190-** Şüphesiz bunda *(iman edenler için)* bir ayet vardır, ama onların çoğu iman etmiş değillerdi.

- 191- Ve şüphesiz senin Rabbin güçlüdür, esirgeyendir.
- 192- Gerçekten o (*Kur'an*), âlemlerin Rabbinin indirmiş olduğudur.
- 193- Onu Ruh'ul Emin (*Cebrail*) indirmiştir.
- 194- Uyarıp korkutuculardan olman için, senin kalbinin üzerine (*indirmiştir*).
- 195- Apaçık Arapça bir dille
- 196- Ve hiç Şüphesiz, O (*Kur'andaki hakikatler*), geçmişlerin kitaplarında da vardır.
- 197- İsrail oğulları bilginlerinin onu bilmesi, onlar için ispatlayıcı bir delil (*ayet*) değil mi?
- 198- Onu Arapça bilmeyen birine de indirmiş olsaydık.
- 199- Böylece onlara karşı onu okusaydı, yine ona iman edecek değillerdi.
- 200- Biz böylece onu, suçlu günahkârların kalplerine saktuk (*da okuyup anlamış oldular*).
- 201- Onlar, o pek acıklı azabı görünceye kadar ona inanmazlar.
- 202- Artık o (*azap*), kendileri farkında olmadan onlara ansızın gelecektir.
- 203- Derler ki: «Bize bir süre tanınır mı?»
- 204- Onlar, bizim azabımızı çabuklaştırmak mı istiyorlar?
- 205- Baksana, biz onları yıllarca da yararlandırırsak
- 206- Sonra kendilerine vaat edilen (*azap günü*) geliverse
- 207- Onların yararlandıkları şey, kendilerini (*görecekları azaptan*) müstağni kılamaz.
- 208- Kendisi için bir uyarıp korkutucu olmaksızın, biz hiç bir ülkeyi yıkıma uğratmış değiliz.
- 209- (*Onlara bir*) Hatırlatma (*idi*); biz zulmedenler değiliz.
- 210- Onu (*Kur'an'ı*) şeytanlar indirmiş değildir.
- 211- Bu, onlara yaraşmaz ve güç de yetiremezler.
- 212- Çünkü onlar, (*vahyedileni*) işitmekten kesin olarak uzak tutulmuşlardır.
- 213- Allah ile beraber başka bir ilaha yakarma, sonra azaba uğratılanlardan olursun.

214- (öncelikle) En yakın hısımlarını (aşiretini) uyarıp korkut.

(İmam Ahmed bin Hanbel, Müsned c.1, s.III, 159 ve 333'te, Sa'lebi de kendi tefsirinde, Sadr'ul Eimme Muvaffak bin Ahmed el-Harezmi, Menakıb'da, Muhammed bin Cerir-i Taberi mezkur ayetinin tefsirinde, Tarih'ul Umem ve-l Müluk c.2, s.217'de, İbn-i Ebi'l-Hadid el-Mutezili Şerh-u Nehc'ül Belağa, c.3, s.263 ve 281'de, İbn-i Esir, el-Kamil c.2, s.22'de, Hafız Ebu Naim Hilyet'ul Evliya'da, Hamidi Cem'un Beyn'es Sahihayn'de, Beyhaki Sünen'un ve'd Delail'de, Ebu'l Fida, Tarih-u Ebu'l-Fida c.1, s.116'da, Halebi Siret'ul Halebiyye, c.1, s.381'de, Ebu Abdurrahman Nesai Hasais'ul Aleviyye s.6, 65. hadiste, Hâkim Ebu Abdullah Mustedrek c.3, s.132'de, Şeyh Süleyman Belhi el-Haneî Yenabi'ul Mevedde 31. Bab'da, Muhammed bin Yusufi Genci eş-Şafîi Kifayet'ut Talib 51. Bab 'da ve daha başka birçok büyük âlimler kendi kitaplarında şöyle nakletmişlerdir: «Mezkur ayet nazil olduğunda, Resul-i Ekrem (s.a.a) akrabalarından ileri gelen kırk kişiyi, amcası Ebu Talib'in evine davet etti ve yemekten sonra onlara şöyle buyurdu: «Ey Abdulmuttalib oğulları!' Allah-u Teâlâ beni bütün insanlara ve özellikle sizlere peygamber olarak gönderdi. Ben de sizi iki kelimeyi (cümleyi) söylemeye davet ediyorum. Öyle iki kelime ki, dile hafif ve kolay, terazide ağır ve değerlidir. Siz bu iki kelimeyi söylemekle Arab'a, Acem'e (Arap olmayanlara) egemen olacaksınız. Onlar emrinize girecek ve bütün ümmetler (milletler) size itaat edeceklerdir. Bu iki kelimeyle cennete girecek ve cehennemden kurtulacaksınız. O iki kelime; Allah'ın birliğine ve benim peygamberliğime şahadet etmenizdir. Kim (ilk şahıs olarak) bu davetimi kabul eder ve bana yardımda bulunursa, o benim kardeşim, benden sonra vezirim, varisim ve halifem olacaktır.» Resulullah (s.a.a) bu son cümleyi üç kere tekrarladi. Her üçünde de Hz. Ali'den başka kimse cevap vermedi. Hz. Ali (a.s) her defasında, «Ey Allah'ın peygamberi! Ben senin yardımcın ve yaverinim» diye cevap verdi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.a) onu halifelikle müjdeledi ve şöyle buyurdu: «Bu (Ali), benim kardeşim, vasim ve aranızdaki halifemdir»)

215- Ve mü'minlerden, sana tabi olanlara (koruyucu) kanatlarını ger.

216- Eğer sana isyan edecek olurlarsa, artık de ki: Gerçekten ben, sizin yapmakta olduklarınızdan uzağım.»

217- Sen, O güçlü ve esirgeyici olana tevekkül et.

218- O (gece namaza) kalktığın zaman seni görüyor.

219- Secde edenler arasında dönüp dolaşmanı da.

220- Şüphesiz, O, işitendir, bilendir.

221- Şeytanların kimlere inmekte olduklarını size haber vereyim mi?

222- Onlar, bütün aşırı yalancı ve günah düşkünü kimselere inerler.

223- Bunlar (şeytanlar) duyduklarını telkin ederler ve çoğu yalan söylemektedirler.

224- (Şarlatan) Şairler (var ya), gerçekten onlara da azgın sapıklar uyar.

225-Görmez misin, onlar her vadide şaşkıncasına yürür dururlar (*şarlatanlık ederler*)!

226-Ve gerçekten onlar, yapmadıkları şeyleri söylerler.

227-Ancak iman edenler, salih amellerde bulunanlar ve **Allah'**ı çokça zikredenler ile zulme uğratıldıktan sonra öçlerini alanlar müstesna. Zulmetmekte olanlar, nasıl bir yıkılışla yıkılacaklarını anlayacaklardır.

27. Neml Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 93 ayettir. «Neml» karınca demektir. 18. ayetinde, Süleyman'ın (a.s) ordusuna yol veren karıncalardan söz edildiği için sure bu ismi almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1-** Tâ, sîn. Bunlar, Kur'an'ın ve apaçık olan kitabın ayetleridir.
- 2-** Mü'minler için bir hidayet ve bir müjdedir.
- 3-** Onlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekâtı verirler ve onlar, ahirete yakın edenlerdir.
- 4-** Ahirete inanmayanlar (*var ya*), biz onlara kendi yapmakta olduklarını süsleyivermişiz de böylece onlar, körlük içinde şaşkınca dolaşmaktadırlar.
- 5-** İşte en kötü azap onlarındır ve onlar ahirette de en çok hüsrana uğrayanlardır.
- 6-** Hiç şüphesiz bu Kur'an sana, hikmet sahibi ve bilen (*Allah'ın*) katından verilmektedir.
- 7-** Hani Musa ailesine, «Şüphesiz ben bir ateş gördüm» demişti. «Size ondan ya bir haber getireceğim veya ısınmanız için bir kor ateş getireceğim.»
- 8-** Oraya gittiğinde kendisine (*şöyle*) seslenildi: «Ateşte olanlar da çevresinde

bulunanlar da bereketli kılınmıştır. Âlemlerin Rabbi olan **Allah** yücedir.»

9- «Ey Musa! Gerçekten ben, güçlü ve hikmet sahibi olan **Allah**'ım.»

10- «Asanı bırak!» Derken onun çevik bir yılan gibi hareket etmekte olduğunu görünce, geriye doğru kaçtı ve arkasına bakmadı. «Ey Musa, korkma! Şüphesiz peygamberler benim yanımda asla korkmaz.»

11- «*(Peygamber olmayanlardan da)* Sadece zulmedip sonra kötülüğün ardından *(bu kötülüğü)* İyiliğe çeviren kimse *(korkmamalıdır)*', şüphesiz ben, bağışlayanım, esirgeyenim.»

12- «Ve elini koynuna sok, hastalısız olarak bembeyaz çıkıversin; Firavun ve kavmine dokuz mucizeden biri olarak *(git)*. Çünkü onlar yoldan çıkmış bir toplum oldular.»

13- Ayetlerimiz onlara, bütün aydınlığıyla apaçık olarak gelince dediler ki: «Bu, apaçık olan bir büyüdür.»

14- Vicdanları kabul ettiği halde, zulüm ve büyüklenme dolayısıyla bunları inkâr ettiler. Artık sen, bozguncuların nasıl bir sona uğratıldıklarına bir bak!

15- Şüphesiz biz Davud'a ve Süleyman'a bir ilim verdik: «Bizi inanmış kullarından birçoğuna göre üstün kılan **Allah**'a hamdolsun» dediler.

16- Süleyman, Davud'a mirasçı oldu ve dedi ki: «Ey insanlar! Bize kuşların konuşma dili öğretildi ve bize her şeyden *(bol bir nimet)* verildi. Hiç şüphesiz bu, apaçık olan bir üstünlüktür.»

17- Süleyman'a *(Sebe'ye sevk etmek için)* cinlerden, insanlardan ve kuşlardan orduları toplatıldı ve bunlar *(düzene girerek)* dağılmaktan alıkondu.

18- Nihayet karınca vadisine geldiklerinde, bir dişi karınca dedi ki: «Ey karınca topluluğu! Kendi yuvalarınıza girin, Süleyman ve orduları, farkında olmaksızın sizi kırıp geçirmesin.»

19- *(Süleyman)* Onun bu sözü üzerine gülerek tebessüm etti ve dedi ki: «Rabbim! Bana, anne ve babama verdiğin nimete şükretmemi ve hoşnut olacağın salih bir amelde bulunmamı ilham et ve beni rahmetinle salih kullarının arasına kat.»

20- Ve kuşları denetledikten sonra dedi ki: «Hüdhüd'ü neden göremiyorum, yoksa kaybolanlardan mı oldu?»

21- «Onu ya ağır bir cezaya çarptıracağını, ya keseceğim ya da bana *(mazeretini belgeleyen)* apaçık olan ispatlayıcı bir delil getirmelidir.»

22- Derken uzun zaman geçmeden geldi ve dedi ki: «Senin *(bilgi gücünle)* kuşatıp

öğrenemediğini şeyi, ben kuşatıp öğrendim ve sana Sebe'den kesin bir haber getirdim.»

23- «Gerçekten ben, onlara hükmetmekte olan bir kadın buldum. Ona her şeyden (*bolca*) verilmiştir ve büyük bir tahtı var.»

24- «Onu ve kavmini, **Allah'**ı bırakıp da güneşe secde ederlerken buldum. Onlara şeytan yapmakta olduklarını süslemiştir, böylece onları (*doğru*) yoldan alıkoymuştur. Bundan dolayı da onlar hidayete eremiyorlar.»

25- «(*Şeytan böyle yapmış*) Ki onlar, göklerde ve yerde saklı olanı ortaya çıkaran ve sizin gizlediklerinizi de açığa vurduklarınızı da bilmekte olan **Allah'**a secde etmesinler.»

26- «O **Allah**, O'ndan başka ilah yoktur, büyük egemenlik tahtının da Rabbidir.»

27- (*Süleyman,*) «Göreceğiz bakalım; doğruyu mu söyledin, yoksa yalancılardan mı oldun?» dedi.

28- «Şu mektubumu götür, onlara at, sonra onlardan bir tarafa çekil, böylelikle bir bakıver, neye başvuracaklar?»

29- (*Sebe melikesi Belkıs*) Dedi ki: «Ey önde gelenler! Gerçekten bana oldukça önemli bir mektup atıldı.»

30- «Şüphesiz, bu (*mektup*), Süleyman'dandır ve şüphesiz «Rahman ve Rahim Olan **Allah'**ın adıyla» (*diye başlamaktadır.*)

31- (*İçinde de,*) «Bana karşı büyüklük göstermeyin ve bana Müslüman olmuşlar olarak gelin» diye (*yazmaktadır.*)

32- Dedi ki: «Ey önde gelenler! Bu işimde bana görüş belirtin, siz yanımda olmadan ben hiç bir işte kesin (*karar verecek*) değilim.»

33- Dediler ki: «Biz kuvvet sahibiyiz ve zorlu savaşçılarız, iş konusunda karar senindir, artık ne buyuracağına sen bak.»

34- Dedi ki: «Gerçekten (*işgalci*) hükümdarlar, bir ülkeye girdikleri zaman orasını bozguna uğratırlar ve halkından onur sahibi olanlarını, hor ve aşağılık kılarlar. Evet, (*işgalciler*) hep böyle yaparlar!»

35- «Ben onlara bir hediye göndereyim de bir bakayım elçiler neyle dönerler.»

36- (*Elçi hediyelerle*) Süleyman'a geldiği zaman, «Sizler bana mal ile yardımda mı bulunmak istiyorsunuz? **Allah'**ın bana vermekte olduğu, size verdiğiinden daha hayırlıdır. Hayır, (*ben değil*), siz hediyeyle sevinip rahatlırsınız» dedi.

37- «Sen onlara dön. Yemin olsun biz onlara, kendileri için karşı koymanın mümkün olmadığı bir orduyla geliriz ve biz onları oradan horlanıp aşağılanmış ve küçük düşürülmüşler olarak sürüp çıkarırız.»

38- *(Elçinin gitmesinden sonra Süleyman:)* «Ey önde gelenler! Onlar bana Müslümanlar olarak gelmeden önce, sizden kim onun tahtını bana getirebilir?» dedi.

39- Cinlerden bir ifrit, «Sen daha makamından kalkmadan önce, ben onu sana getirebilirim, ben gerçekten buna karşı kesin olarak güvenilir bir güce sahibim» dedi.

40- Kendi yanında kitaptan bir ilim olan biri de dedi ki: «Ben, *(gözünü açıp kapamadan)* onu sana getirebilirim.» Derken *(Süleyman)* onu kendi yanında durur vaziyette görünce dedi ki: «Bu Rabbimin fazlındandır, O'na şükredecek miyim, yoksa nankörlük edecek miyim diye beni denemekte olduğu için *(bu olağanüstü olay gerçekleşti)*. Kim şükrederse, artık o kendisi için şükretmiştir, kim de nankörlük ederse, gerçekten benim Rabbim hiç bir şeye karşı ihtiyacı olmayandır, yücedir.

41- Dedi ki: «Onun tahtını değişikliğe uğratan, bir bakalım *(kendi tahtı olduğunu)* bulabilecek mi, yoksa bulamayanlardan mı olacak?»

42- Böylece *(Belkis)* geldiği zaman ona, «Senin tahtın böyle mi?» denildi. *(Belkis tahtı tanıdı ve)* «Tıpkı kendisi. Bize ondan önce de *(Süleyman'ın gücü hakkında)* ilim verilmişti ve biz Müslüman olmuşuk *(bunu göstermeye gerek yok)*» dedi.

43- *(Gerçi)* Allah'tan başka tapmakta olduğu şeyler onu *(önceden Müslüman olmaktan)* alıkoymuştu. Gerçekten o, *(daha önce)* küfre sapan bir kavimdendi.

44- Ona, «Köşke gir» denildi. Onu görünce derin bir su sandı ve *(eteğini çekerek)* ayaklarını açtı. *(Süleyman)* Dedi ki: «Gerçekten bu *(su değildir, etkilenip iman etmen için Şam topraklarına varmadan önce emrim üzere)*, sırcadan düzeltilmiş bir köşktür.» Dedi ki: «Rabbim! Gerçekten ben *(daha önce güneşe secde ettiğim için)* kendime zulmettim; *(artık)* ben Süleyman'la birlikte âlemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oldum.»

45- Şüphesiz biz Semud *(kavmine de)* kardeşleri Salih'i, «Yalnızca Allah'a kulluk edin» diye gönderdik. Hemen birbiriyle çekişen iki gruba ayrıldılar.

46- Dedi ki: «Ey kavmim! Neden iyilikten önce, kötülük konusunda acele davranıyorsunuz? Neden merhamet onmasınız diye Allah'tan mağfiret dilemiyorsunuz ki?»

47- Dediler ki: «Senin ve seninle birlikte olanlar yüzünden uğursuzluğa uğradık.» Dedi ki: «Size çöken uğursuzluk *(sebebi kendi amelleriniz olup azabı da)*, Allah indindedir. Hayır, siz denenmekte olan bir kavimsiniz.»

48- O şehirde, yeryüzünde bozgunculuk yapan ve düzeltmeye uğraşmayan dokuzlu bir çete vardı.

49- Allah'a and içerek birbirlerine şöyle dediler: «Gece ona ve ailesine baskın yapalım; sonra da (*geriye kalan*) velisine, «Biz o ailenin yok edilişi sırasında orada değildik, inanın ki doğru söylüyoruz» diyelim.»

50- Onlar, bir düzen kurdu, biz de onların farkında olmadığı bir düzen kurduk.

51- Artık sen, onların kurdukları düzenin uğradığı sona bir bak! Biz, onları ve kavimlerini topluca yerle bir ettik.

52- İşte zulmetmeleri dolayısıyla ıpıssız kalan evleri! Hiç şüphesiz bilmekte olan bir kavim için bunda bir ayet vardır.

53- İman edenleri ve korkup sakınanları da kurtardık.

54- Lût da hani kavmine demişti ki: «Siz göz göre göre, hâlâ o hayâsızlığı yapacak mısınız?»

55- «Siz gerçekten, kadınları bırakıp şehvetle erkeklere mi yaklaşıyorsunuz? Hayır, siz (*yaptığı şeyi*) bilmeyen bir kavimsiniz.

56- Onun kavminin cevabı, «Lût ailesini şehrinizden sürüp çıkarın. Çünkü onlar (*bizim yaptıklarımızdan*) uzak kalıp temizlenmek isteyen kimselerdir!» demekten başka olmadı.

57- Biz de onu ve ailesini kurtardık. Sadece karısı müstesna; onu geride kalanlardan (*azaba uğrayanlardan olmasını*) takdir ettik.

58- Ve onlar üzerine özel bir yağmur (*azap*) yağdırdık. Uyarılıp korkutulanların yağmuru pek de kötüdür!

59- De ki: «Hamd Allah'ındır ve selam (*esenlik*) O'nun seçtiği kullarının üzerindedir. Allah mı daha hayırlı, yoksa onların ortak koşmakta oldukları mı?»

60- (*Putlar mı hayırlı,*) Yoksa gökleri ve yeri yaratan, gökten size su indirip onunla, bir ağacını bile bitirmeye gücünüzün yetmediği, güzel güzel bahçeler meydana getiren mi? Allah'tan başka bir ilah mı var? Doğrusu onlar (*haktan*) sapıp ayrılan bir kavimdir.

61- (*Putlar mı hayırlı,*) Yoksa yeryüzünü bir karar yeri kılan, onun arasında ırmaklar var eden, ona (*yeryüzü için*) sarsılmaz dağlar yerleştiren ve iki deniz arasında bir ara engel koyan mı? Allah ile beraber başka bir ilah mı var? Hayır, onların çoğu bilmiyorlar.

62- (*Putlar mı hayırlı*) Yoksa sıkıntı ve ihtiyaç içinde olana kendisine dua ettiği

zaman icabet eden, kötülüğü açıp gideren ve sizi yeryüzünün halifeleri kılan mı? **Allah** ile beraber başka bir ilah mı var? Ne kadar da az hatırlayıp kendinize geliyorsunuz?

63- *(Putlar mı hayırlı)* Yoksa karanın ve denizin karanlıkları içinde size yol gösteren ve rahmetinin önünde rüzgârları müjde vericiler olarak gönderen mi? **Allah** ile beraber başka bir ilah mı var? **Allah**, onların şirk koşmakta olduklarından yücedir.

64- *(Putlar mı hayırlı)* Yoksa yaratılışı başlatan, sonra onu iade edecek olan ve sizi gökten ve yerden rızıklandıran mı? **Allah** ile beraber başka bir ilah mı var? De ki: Eğer doğru söyleyenler iseniz, kesin kanıtınızı getiriniz.

65- De ki: «Göklerde ve yerde gaybı **Allah**'tan başka kimse bilmez. Onlar ne zaman dirileceklerinin de bilincinde değillerdir.»

66- Hayır, onların ahiret konusundaki bilgileri bitip tükenmiştir. Hayır, onlar bundan bir kuşku içindedirler. Hayır, onlar bundan yana ködürler.

67- Küfre sapanlar dedi ki: «Sahi, biz ve babalarımız toprak olduktan sonra, gerçekten *(diriltilip)* çıkarılacak mıyız?»

68- «Şüphesiz bu bize ve daha önce de babalarımıza vaat edilmiştir. Bu olsa olsa, öncekilerin uydurma masallarından başkası değildir.»

69- De ki: «Yeryüzünde gezip dolaşın da suçlu günahkârların nasıl bir sona uğradıklarını bir görün!»

70- Sen, onlara karşı hüznü kapılma ve onların kurmakta oldukları tuzaklardan dolayı da sıkıntı içinde olma.

71- Derler ki: «Eğer doğruyu söyleyenler iseniz, bu vaat edilen *(azap)* ne zaman?»

72- De ki: «*(Kim bilir,)* Belki de çabucak istemekte olduğunuzun *(azabın)* bir kısmı size pek de yakındır!»

73- Hiç şüphesiz, senin Rabbin, insanlara karşı büyük lütuf sahibidir, ancak insanların çoğu şükretmezler.

74- Ve şüphesiz, senin Rabbin, onların sinelerinin gizli tutmakta olduklarını da açığa vurduklarını da kesin olarak bilmektedir.

75- Göklerdeki ve yeryüzündeki bütün bilinmez sırlar mutlaka apaçık kitaptadır.

76- Şüphesiz bu Kur'an, İsrail oğullarına hakkında ayrılığa düştükleri şeylerin birçoğunu aktarıp anlatmaktadır.

77- Ve gerçekten o (*Kur'an*), mü'minler için bir hidayet ve bir rahmettir.

78- Şüphesiz senin Rabbin, onların arasında kendi hükmünü verecektir. O güçlüdür, bilendir.

79- Sen artık **Allah**'a tevekkül et. Şüphesiz sen apaçık olan hak üzeresin.

80- Çünkü gerçekten sen, ölümlere (*söz*) dinletemezsin ve arkasını dönüp kaçmakta olan sağırlara da çağırıp işittiremezsin.

81- Ve sen, körleri düştükleri sapıklıktan çekip hidayete erdirici de değilsin. Sen ancak ayetlerimize iman edenlere (*söz*) dinletebilirsin. İşte Müslüman olanlar bunlardır.

82- (*Yer ve gökteki ayetler karşısında iman etmediklerinden*) O söz (*azap*) başlarına geldiği zaman, onlara yerden (*harikulade bir ayet/mucize olarak*) bir canlı çıkarırız. O da insanların bizim ayetlerimize kesin bir bilgiyle inanmadıklarını onlara söyler.

83- Ve her ümmetten ayetlerimizi yalan sayanlardan bir grup toplayacağımız gün, artık onlar dağılmaktan alıkonurlar.

84- Nihayet (*bir araya*) geldikleri zaman (*Allah*) der ki: Siz benim ayetlerimi, bilgi bakımından kavramadığınız halde mi yalanladınız? Değilse ne yapıyordunuz?

85- Zulmetmelerinden dolayı aleyhlerinde söz (*azap vaadi*) gerçekleşmiş olur ve onlar artık konuşamazlar.

86- Size geceyi dinlenesiniz diye karanlık ve gündüzü de çalışsınız diye aydınlık olarak yarattığımızı görmüyorlar mı? Doğrusu bunda, inanan topluluk için (*ibret verici*) ayetler vardır.

87- Sur'a üfürüleceği gün, **Allah**'ın dilediği kimseler dışında, göklerde ve yerde olan herkes artık korkuya kapılır ve onların her biri boyun bükmüş olarak O'na gelirler.

88- Dağları görürsün de onları donmuş sanırsın; oysa onlar bulutların sürüklenmesi gibi sürüklenirler. Her şeyi sağlam kılan **Allah**'ın sanatıdır (*bu*). Hiç şüphe yok O, işlemekte olduklarınızdan haberi olandır.

89- Kim bir iyilikle gelirse, artık kendisine ondan daha hayırlısı vardır ve onlar, o günün korkusuna karşı güvenlik içindedirler.

90- Kim de bir kötülükle gelirse, artık onlar da ateşe yüzükoyun atılırlar. Yapmakta olduklarınızdan başka bir şeyle mi cezalandırılırsınız?

91- «Ben ancak hürmetli kıldığı bu şehrin Rabbine ibadet etmekle emrolundum. Her şey O'nundur. Ben, Müslümanlardan olmakla emrolundum.»

92- «Ve Kur'an'ı okumakla da (*emrolundum*). Artık kim hidayete ererse, kendi nefsi için hidayete ermiştir; kim de sapacak olursa (*kendi aleyhine sapmıştır*), sen de ki: «Ben yalnızca uyarıp korkutuculardanım.»

93- Ve de ki: «Allah'a hamdolsun, O size ayetlerini gösterecektir, siz de onları bilip tanıyacaksınız.» Senin Rabbin, yapmakta olduklarınızdan gafil değildir.

28. Kasas Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 88 ayettir. «Kasas», olaylar, hikâyeler demektir. İsmi 25. ayetinden almıştır. Surenin başlıca konularını, Hz. Musa'nın çocukluğundan itibaren hayatı, mücadeleleri; tevhit ehlinin zaferi ve dünya servetine güvenilmemesi teşkil etmektedir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Ta, Sin, Mim.
- 2- Bunlar, apaçık olan kitabın ayetleridir.
- 3- Mü'min olan bir kavim için, Musa ve Firavun'un haberinden (*bir bölümünü*) hak olarak sana okuyacağız.
- 4- Şüphesiz Firavun yeryüzünde (*Mısır'da*) büyüklenmiş ve oranın halkını birtakım fırkalara ayırıp bölmüştü; onlardan bir bölümünü güçten düşürüyor, erkek çocuklarını boğazlayıp kız çocuklarını diri bırakıyordu. Gerçekten o bozgunculardandı.
- 5- Biz ise, yeryüzünde güçten düşürülenlere minnette bulunmak, onları önderler yapmak ve mirasçılar kılmak istiyorduk.

(Münezzeh olan Allah Kur'an-ı Kerim'de bazen gökyüzü, yeryüzü, güneş ve ay gibi bir takım zahiri maddi nimetleri hatırlatmaktadır ve bazen de batini ve manevi nimetlerini dile getirmektedir. Manevi nimetlerin bir takım derece ve mertebeleri vardır ki o nimetlerin en üstünü risalet ve imamet nimetidir. Bu açıdan Kur'an-ı Kerim her iki nimeti de «minnet» (taşınması, hazmedilmesi dayanılmaz ve ağır olan nimet, dille minnet değil) olarak anmaktadır. Melekler, sahip oldukları bütün kutsallık ve şerafete birlikte sadece feyiz

aracıdırlar ve direkt olarak insanlık toplumunu hidayete erdirmeye konumunda değillerdir. Bu açıdan münezzehe olan Allah, Kur'an-ı Kerim'de, kapsamlısı velayet olan imamet ve nübüvveye dayanmakta ve onu minnet vesilesi kılmaktadır. Oysa göklerde, yer, cennet ve kıyametin yaratılışı hususunda ise «minnet» kelimesini kullanmamaktadır. Zira göklerde ve yeryüzü her ne kadar büyük de olsa, Allah'ın dayanılmaz ve ağır nimetleri olan risalet ve imamet karşısında çok küçük kalmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de sadece Gadir-i Hum ve Müminlerin Emiri Hz. Ali'nin (a.s) velayeti hakkında, «nimeti tamamlamak» özgün tabiri kullanılmıştır. «Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım» Burada «sizlere nimet verdim» ifadesi kullanılmamıştır. Aksine Allah burada, «Sizlere olan nimetimi tamamladım» diye buyurmaktadır. Yani, nasıl ki Peygamber-i Ekrem'in (s.a.a) risalet ve nübüvveyi, risalet ve nübüvvetlerin en kâmilidir ve ondan sonra hiç kimseye nübüvvet makamı verilmeyecektir, aynı şekilde Hz. Ali'nin ve evlatlarının imamet ve velayeti de, velayet ve imametlerin en kâmilidir ve dolayısıyla onlardan sonra hiç kimseye imamet makamı verilmeyecektir. Kur'an-ı Kerim'e göre büyük velayet bayramı olan Gadir-i Hum günü, ilahi manevi nimetler en üstün sınırına ve en yüce derecesine ulaşmış bulunmaktadır. Ali'nin ve Ali'nin evlatlarının (a.s) velayetinden daha üstün bir nimet olmadığı için de Gadir bayramı, İslam ümmetinin en üstün bayramlarından biridir. Ehl-i Beyt imamlarının teşrii ve tekvini velayetine inanmak ve onların aracı, şefaet ve vesile olduğuna iman etmek, İslam ümmetine nasip olmuş olan en önemli bereketlerden biridir.)

6- Ve onları yeryüzünde iktidar sahipleri olarak yerleşik kılmak; Firavun'a, Hâmân'a ve askerlerine, onlardan (İsrail oğullarından yana) sakınmakta oldukları şeyi (devrimi) göstermek (istiyorduk).

7- Musa'nın annesine, «Onu emzir, şayet onun için korkacak olursan, bu durumda onu suya bırak, korkma ve hüzne kapılma; çünkü onu biz sana tekrar geri vereceğiz ve onu peygamberlerden kılacağız» diye vahyettik.

8- Nihayet Firavun'un ailesi, onu kendileri için (ileride bilmeksizin) bir düşman ve üzüntü konusu olsun diye sahipsiz görüp aldılar. Gerçekte Firavun da Hâmân da ve askerleri de bir yanılğı içindeydi.

9- Firavun'un karısı dedi ki: «Benim için de senin için de bir göz aydınlığıdır! Onu öldürmeyin; umulur ki bize yararı dokunur veya onu evlat ediniriz.» Oysa onlar (başlarına geleceklerin) farkında değillerdi.

10- Musa'nın annesinin kalbi, (kendisine yapılan vahiy nedeniyle her türlü hüznün ve kederden) arınmış olarak sabahladı. Eğer mü'minlerden olması için kalbini pekiştirmemiş olsaydı, neredeyse onu (Musa'nın durumunu) açığa vuracaktı.

11- Ve onun kız kardeşine, «Onu izle.» dedi. Böylece o da kendileri farkında değilken onu uzaktan gözetledi.

12- Biz daha önce ona, sütanalarını haram etmiştik. (Kız kardeşi,) «Ben, sizin adınıza onun bakımını üstlenecek ve iyiliğini isteyenlerden olacak bir aileyi size

bildireyim mi?» dedi.

(Musa (a.s) kraliçenin onu emzirmek için çağırdığı hiç sütannesinin memesini ağzına almıyordu.)

13- Böylelikle gözünün aydın olması, hüzne kapılmaması ve gerçekten Allah'ın vaadinin hak olduğunu bilmesi için, onu annesine geri vermiş olduk. Ancak onların çoğu bilmezler.

14- O, kemaline erişip oturaklı hale gelince de biz ona bir hüküm ve ilim verdik. Biz ihsan sahiplerini işte böyle ödüllendiririz.

(Erginlik çağına girmek, bedensel güçlerin son noktaya varmasıdır. Olgunlaşmak ise, organik ve akli gelişmenin tamamlanmasıdır. Bu da genellikle otuz yaş civarında gerçekleşir. Hükümden maksat ise hak ve batılı teşhis etme yetisidir.)

15- *(Musa,)* Halkının haberi olmadığı bir zamanda şehre girdi, orda kavga etmekte olan iki adam buldu; bu kendi taraftarlarından, şu da düşmanlarından. Derken taraftarlarından olan, düşmanlarından olana karşı ondan yardım istedi. Bunun üzerine ona bir yumruk attı ve *(elinde olmaksızın)* işini bitiriverdi. «Bu *(ölüm sebebi kavganız)* şeytanın işindedir; o, gerçekten açıkça saptırıcı bir düşmandır» dedi.

16- Dedi ki: «Rabbim! Şüphesiz ben kendi nefsimе zulmettim, artık beni bağışla.» Böylece *(Allah)* onu bağışladı. Hiç şüphe yok O, bağışlayandır, esirgeyendir.

17- Dedi ki: «Rabbim! Bana verdiğin nimetler *(hüküm ve ilim)* uğruna, artık suçlu günahkârlara destekçi olmayacağım.»

18- Böylece şehirde korku içinde *(çevreyi)* gözetleyerek sabahladı. Derken bir de baktı ki, dün kendisinden yardım isteyen *(kişi, bugün de)* kendisine yardım için bağıyor. Musa, ona dedi ki: «Sen gerçekten apaçık bir azgınsın.»

19- Sonunda ikisinin de düşmanı olanı yakalamak isterken *(adam ona)* dedi ki: «Ey Musa! Dün birini öldürdüğün gibi, bugün de beni mi öldürmek istiyorsun? Sen yeryüzünde yalnızca bir zorba olmak istiyorsun, ıslah edicilerden olmak istemiyorsun.»

20- Şehrin öte başından bir adam koşarak gelip dedi ki: «Ey Musa! Önde gelenler, seni öldürmek konusunda aralarında görüşmektedirler. Artık sen çık git; gerçekten ben senin iyiliğini dileyenlerdenim.»

21- Böylece oradan korku içinde *(çevreyi)* gözetleyerek çıkıp gitti: «Rabbim! Zalimler topluluğundan beni kurtar» dedi.

22- Medyen'e doğru yöneldiğinde de, «Umarım Rabbim, beni doğru bir yola hidayet eder» dedi.

23- Medyen suyuna vardığı zaman, ondan su almakta olan bir insan topluluğu buldu. Onların gerisinde de *(sürüsünü, başında erkeklerin bulunduğu suya gitmekten)* alıkoyan iki kadın buldu. Dedi ki: «Bu durumunuz ne?» Dediler ki: «Çobanlar *(sürüsünü)* geri çekmedikçe, biz sürülerimizi sulayamayız; babamız da büyük bir ihtiyardır.»

24- Hemencecik onların sürülerini suladı, sonra yine gölgeye çekilerek dedi ki: «Rabbim! Doğrusu bana indirdiğin her hayra muhtacım.»

25- Çok geçmeden, o ikisinden biri, utangaç bir tavırla yürüyerek ona geldi. «Babam, bizim için sürüleri sulamana karşılık olarak sana mükâfat vermek üzere seni davet etmektedir» dedi. Bunun üzerine ona gelip de olup bitenleri anlatınca o, «Korkma» dedi. «Zalimler topluluğundan kurtulmuş oldun.»

26- Onlardan biri dedi ki: «Ey babacığım! Onu ücretli olarak tutuver. Şüphesiz o ücretle tuttuklarının en hayırlısıdır. *(Çünkü o)* Kuvvetli ve güvenilir biridir.»

27- *(Babaları)* Dedi ki: «Doğrusu ben, sekiz yıl bana hizmet etmene karşılık olmak üzere, şu iki kızımdan birini sana nikâhlamak istiyorum. Şayet on yıla tamamlayacak olursan, artık o da senden. Ben sana zorluk çıkarmak istemem; beni de inşallah salih olanlardan bulacaksın.»

28- *(Musa)* Dedi ki: «Bu seninle benim aramdadır. Bu durumda iki süreden hangisini yerine getirirsem, artık bana karşı bir haksızlık söz konusu olamaz. **Allah** da söylemekte olduklarımıza vekildir.»

29- Böylelikle Musa, süreyi tamamlayıp ailesiyle birlikte yola koyulunca, Tur tarafında bir ateş gördü. Ailesine, «Siz durun, gerçekten ben bir ateş gördüm. Umarım ondan size ya bir haber, ya da ısınmanız için bir kor parçası getiririm» dedi.

30- Derken oraya geldiğinde, o bereketli yerdeki vadinin sağ yanında olan bir ağaçtan, «Ey Musa! Âlemlerin Rabbi olan **Allah** benim!» diye seslenildi.

31- «Asanı bırak.» Ardından onun bir yılan gibi hareket ettiğini görünce, arkasına dönüp bakmaksızın kaçmaya başladı. «Ey Musa! Dön ve korkuya kapılma. Gerçekten sen güvende olanlardansın.»

32- «Elini koynuna sok, hastalısız olarak bembeyaz çıksın. Korkudan açılan kollarını kendine çekip toparlan, korkma artık! İşte bunlar, senin Rabbinden, Firavun ve önde gelen adamlarına iki kesin kanıttır. Gerçekten onlar, fasık olan bir topluluktur.»

33- Dedi ki: «Rabbim! Gerçekten ben onlardan bir kişi öldürdüm, beni öldürmelerinden korkuyorum.»

34- «Ve kardeşim Harun dil bakımından benden daha düzgün konuşmaktadır, onu da benimle birlikte bir yardımcı olarak gönder de beni doğrulasın. Çünkü onların beni yalanlamalarından korkuyorum.»

35- (Allah) Dedi ki: «Pazını kardeşinle pekiştirip güçlendireceğiz ve ikinize bir güç vereceğiz de böylece ayetlerimiz sayesinde size erişemeyecekler. Siz de size uyanlar da galip olanlarsınız.»

36- Mûsa, onlara apaçık olan ayetlerimizle geldiği zaman, «Bu, düzüp uydurulmuş bir büyüden başkası değildir. Biz geçmiş babalarımızdan da bunu işitmedik» dediler.

37- Mûsa dedi ki: «Rabbim, kimin kendisinden bir hidayetle geldiğini ve dünyanın sonunun kimin olacağını daha iyi bilir. Doğrusu zalimler kurtuluşa erişemezler.»

38- Firavun dedi ki: «Ey önde gelenler! Sizin için benden başka bir ilah olduğunu bilmiyorum. Ey Hâmân! Tuğla ocağını körükle (*balçığı pişir*) de bana yüksekçe bir kule inşa et, belki Musa'nın ilahına çıkarım çünkü gerçekten ben onu yalancılardan sanıyorum.»

39- O ve askerleri yeryüzünde haksız yere büyüklendiler ve gerçekten bize döndürülmeyeceklerini sandılar.

40- Bunun üzerine, onu ve askerlerini tutuverip suya attık. Böylelikle zulmedenlerin nasıl bir sona uğradıklarına bir bak.

41- Biz, onları ateşe çağırın önderler kıldık, kıyamet günü yardım görmezler.

42- Bu dünya hayatında biz onların arkasına lanet düşürdük; kıyamet gününde ise onlar, çirkinleştirilmiş olanlardandır.

43- Şüphesiz ilk kuşakları yıkıma uğrattıktan sonra, belki hatırlayıp kendilerine gelirler diye Musa'ya, insanlar için basiretler, hidayet ve rahmet olmak üzere kitap verdik.

44- Musa'ya o işi (*ilahi vahyi verip*) gerçekleştirdiğimiz zaman, sen (*Tur'un*) batı yanında değildin ve sen (*buna*) şahit olanlardan da değildin.

45- Ancak biz nice nesiller var ettik de onların üzerinden uzun zamanlar geçti. Sen Medyen halkı içinde yaşayıp da ayetlerimizi onlardan okuyarak öğrenmiş değilsin. Ancak (*bu bilgileri sana*) gönderen biziz.

46- *(Musa'ya)* Seslendiğimiz zaman da sen Tur' un yanında değildin. Ancak Rabbinden bir rahmet olmak üzere, senden önce kendilerine bir uyarıcı gelmemiş olan bir kavimi, belki hatırlayıp kendilerine gelirler diye uyarıp korkutman için *(gönderildin)*.

47- Kendi ellerinin öne sürdükleri dolayısıyla onlara bir musibet isabet ettiğinde, Rabbimiz! Bize de bir peygamber gönderseydin de böylece biz de senin ayetlerine uysaydık ve mü'minlerden olsaydık» diyecek olmasalardı *(seni göndermezdik)*.

48- Fakat onlara kendi katımızdan hak geldiği zaman, «Musa'ya verilenlerin bir benzeri de buna verilmeli değilmiydi?» dediler. Onlar, daha önce Musa'ya verilenleri inkâr etmemişler miydi? «İki büyü birbirine arka çıktı» demişler ve *(şunu)* söylemişlerdi: Gerçekten biz hepsini inkârcıyız.»

49- De ki: «Eğer doğruysanız, bu durumda **Allah** katından bu ikisinden *(Musa'ya indirilen Tevrat ve bana indirilen Kur'an'dan)* daha doğru olan bir kitap getirin de ben de ona uymuş olayım.»

50- Buna rağmen sana icabet etmeyecek olurlarsa, artık bil ki, onlar, gerçekten kendi hevalarına uymaktadırlar. Oysa **Allah**'tan bir kılavuz olmaksızın, kendi hevasına uyandan daha sapık kimdir? Hiç şüphe yok **Allah**, zulmetmekte olan bir kavime hidayet vermez.

51- Şüphesiz, biz hatırlayıp kendilerine gelsinler diye sözü birbiri ardınca dizip indirdik.

52- Bundan *(Kur'an'dan)* önce, kendilerine kitap verdiklerimiz buna *(Kur'an'a)* inanmaktadırlar.

53- Onlara okunmakta olduğu zaman, «Biz ona inandık, gerçekten o, Rabbimizden olan bir haktır, şüphesiz biz bundan önce de Müslümanlar idik» derler.

54- İşte onlara sabretmeleri dolayısıyla ecirleri iki defa verilir ve onlar kötülüğü iyilikle uzaklaştırıp kendilerine rızık olarak verdiklerimizden infak ederler.

55- Boş söz işittikleri zaman ondan yüz çevirirler ve «Bizim yapıp ettiklerimiz bizim, sizin yapıp ettikleriniz sizindir. Size selam *(esenlik)* olsun, biz cahilleri istemeyiz» derler.

56- Şüphesiz sen, sevdiğini hidayete eristiremezsin, ancak **Allah**, dilediğini hidayete eristirir. O, hidayete erecek olanları daha iyi bilendir.

57- Dediler ki: «Eğer seninle birlikte hidayete uyacak olursak, yerimizden çekilip kopartılırız.» Oysa biz onları, kendi katımızdan bir rızık olarak her şeyin

ürününün aktarılıp toplandığı, güvenli bir Harem'de (Mekke-i Mükerrreme'de) yerleşik kilmadık mı? Fakat onların çoğu bilmiyorlar.

(Kureyş'in ilâhî mesaja karşı çıkmasının en büyük nedeni yalnızca atalar dinine körü körüne bağlılık değildi. Onlar bu ilahi mesajı kendi çıkarları için de tehlikeli görmekteydiler. Zanlarınca putperestlik ve çoktanrıçılığın yanlış, tevhidin ise doğru olduğu akli delillerle ispatlansa bile, tevhidi kabul etmek onlar için yıkım olacaktı. Zira böyle yaptıkları anda güya bütün Arabistan kendilerine karşı ayaklanacaktı. Sonra Kâbe muhafızlığından çıkarılacaklar, çok tanrıci kabilelerle yaptıkları bütün dostluk anlaşmaları, kurdukları tüm dostane ilişkiler bozulacak ve böylece ticaret kervanlarını anlaşmalı kabile topraklarından emniyetle geçirmenin yegâne garantisi ortadan kalkmış olacaktı. Dolayısıyla bu yeni inanç yalnızca dinî nüfuzlarının değil, aynı zamanda ekonomik refahlarının da sonu demek olacaktı. Hatta kısır değerlendirmelerine göre diğer Araplarca Mekke'den bile sürülebilirlerdi.)

58- Biz, yaşama biçimleriyle refah içinde şımarıp azmış nice şehri yıkıma uğrattık. İşte meskenleri; çok az (bir zaman) dışında (onlarda) kendilerinden sonra oturulabilmiş değildir. (Onlara) Varis olanlar biziz.

59- Senin Rabbin, ana yerleşim merkezlerine onlara ayetlerimizi okuyan bir peygamber göndermedikçe şehirleri yıkıma uğraticı değildir ve biz, halkı zulmetmekte olan şehirlerden başkası da yıkıma uğraticı değildir.

60- Size verilen şeyler, yalnızca dünya hayatının metası ve süsüdür. **Allah** katında olan ise daha hayırlı ve daha süreklidir. Yine de akıllanmayacak mısınız?

61- Şimdi kendisine güzel bir vaatte bulunduğumuz, dolayısıyla da ona kavuşacak olan kişi; (sadece) dünya hayatının geçici menfaat ve zevkini yaşadığımız, sonra kıyamet günü (azaba uğramak için) hazır bulundurulanlardan olan kişi gibi midir?

62- O gün (Allah) onlara seslenip, «Benim ortaklarım olarak öne sürdükleriniz nerede?» der.

63- Üzerlerine söz (azap) hak olanlar derler ki: Rabbimiz, işte bizim azdırıp saptırdıklarımız bunlar; kendimiz azıp saptığımız gibi, onları da azdırıp saptırdık. (Şimdiyse) Sana (gelip onlardan) uzaklaşmış bulunmaktayız. Onlar bize tapıyor da değillerdi.

64- Denir ki: «Ortaklarınızı çağırın.» Böylelikle onları çağırırlar, ama kendilerine cevap vermezler ve azabı görürler. Hidayet bulmuş olsalardı ne olurdu!

65- O gün (Allah) onlara seslenerek, «Peygamberlere ne cevap verdiniz?» der.

66- Artık o gün haberler onlar için körelmiştir (söyleyecek sözleri kalmamıştır), onlar birbirlerine de soramazlar.

67- Ancak kim tövbe edip iman eder ve salih amellerde bulunursa, artık kurtuluşa erenlerden olması umulur.

68- Rabbin, dilediğini yaratır ve seçer; seçim onlara ait değildir. **Allah**, onların ortak koşmakta olduklarından münezzehtir, yücedir.

(Hiç kuşkusuz bu, insanların çoğu zaman unuttuğu, en azından birçok yönünü unuttuğu önemli bir gerçektir. Yüce Allah dilediğini yaratır, bu konuda hiç kimse ona bir öneride bulunamaz. O'nun yaratmasına bir ekleme ya da azaltmada bulunamaz. O'nun yaratmasını değiştiremez, bozamaz. Yarattıklarından dilediği için istediği görevi, işi, yükümlülüğü ve yeri belirleyen O'dur. Hiç kimse O'na herhangi bir kişiyi, bir olayı, bir sözü veya bir eylemi seçmesini öneremez. Dolayısıyla kimi peygamber, kimi de halifesi ve vasisi olarak seçeceği sadece Allah'a aittir. Ümmetin bunu tayin etme yetkisi bulunmamaktadır)

69- Rabbin onların göğüslerinin saklamakta olduklarını da açığa vurmakta olduklarını da bilir.

70- O, **Allah**'tır, kendisinden başka ilah yoktur. Başta da sonda da *(dünyada da ahirette de)* bütün güzel övgüler O'nadır. Hüküm O'nundur. Sonunda O'na döndürüleceksiniz.

71- De ki: «Söyleyin bakayım; **Allah**, kıyamet gününe kadar geceyi sizin üzerinizde kesintisizce sürdürecektir, **Allah**'ın dışında size aydınlık verecek ilah kimdir? Yine de dinlemeyecek misiniz?

72- De ki: «Söyleyin bakayım, **Allah**, kıyamet gününe kadar gündüzü sizin üzerinizde kesintisizce sürdürecektir, **Allah**'ın dışında size içinde dinleneceğiniz geceyi getirecek ilah kimdir? Yine de görmeyecek misiniz?

73- **Allah** dinlenmeniz için geceyi ve lütfedip verdiği rızık aramanız için gündüzü var etmiştir. Bunlar, O'nun rahmetinden ötürüdür. Belki artık şükredersiniz.

74- O gün *(Allah)* onlara seslenip, «Benim ortaklarım olarak öne sürdüğünüz nerede» der.

75- Her ümmetten bir şahit çıkarır ve «Kesin delilinizi ortaya koyun» deriz. O zaman, gerçeğin **Allah**'a ait olduğunu, uydurduklarının kendilerinden uzaklaşıp kaybolduklarını anlarlar.

76- Şüphesiz Kârun, Musa'nın kavmindendi, ancak onlara karşı azgınlaştı. Biz, ona anahtarlarını güçlü bir topluluğun zor taşıdığı hazineler vermiştik. Hani halkı ona, «Şımararak sevinme, gerçekten **Allah**, şımararak sevinenleri sevmez» demişti

77- «**Allah**'ın sana verdiğiyle ahiret yurdunu ara, dünyadan da kendi payını *(nasibini)* unutma. **Allah**'ın sana ihsan ettiği gibi, sen de ihsanda bulun ve

yeryüzünde bozgunculuk arama. Gerçekten **Allah**, bozgunculuk yapanları sevmez.»

78- Dedi ki: «Bu, bende olan bir bilgi dolayısıyla bana verilmiştir.» Gerçekten **Allah**'ın, kendisinden önceki kuşaklardan kuvvet bakımından kendisinden daha güçlü ve insan sayısı bakımından daha çok olan kimseleri bile yıkıma uğrattığını bilmez mi? (*Azap geldiği gün*) Suçlu günahkârlardan kendi günahları sorulmaz.

79- Böylelikle kendi ihtişamlı süsü içinde kavminin karşısına çıktı. Dünya hayatını istemekte olanlar, «Ah keşke Karun'a verilenin bir benzeri bizim de olsaydı! Gerçekten o, büyük bir pay sahibidir» dediler.

80- Kendilerine ilim verilenler ise, «Yazıklar olsun size! **Allah**'ın sevabı, iman eden ve salih amellerde bulunan kimse için daha hayırlıdır; buna da sabredenlerden başkası kavuşturulmaz» dediler.

81- Sonunda onu da konağını da yerin dibine geçirdik. Böylece **Allah**'a karşı ona yardım edecek bir topluluğu olmadı ve o, kendi kendine yardım edebileceklerden de değildi.

82- Dün onun yerinde olmayı dileyenler, sabahladıklarında, «Vay, demek **Allah**, kullarından dilediğinin rızkını genişletip yaymakta ve kısıp daraltmaktadır. Eğer **Allah** bize lütfetmiş olmasaydı, bizi de şüphesiz batırırdı. Vay, demek gerçekten küfre sapanlar felah bulamaz» demeye başladılar.

83- Ahiret yurdunu, yeryüzünde büyüklenmeyi ve bozgunculuk yapmayı istemeyenlere (*armağan*) kılarız. (*Güzel*) Sonuç da takva sahiplerindedir.

84- Kim bir iyilikle gelirse, artık onun için ondan daha hayırlısı vardır. Kim de bir kötülükle gelirse, artık kötülükleri yapanlar, yalnızca yapmakta olduklarıyla karşılık görürler.

85- Hiç şüphesiz, sana Kur'an'ı farz kılan, seni dönülecek yere elbette döndürecek. De ki: «Rabbim, hidayetle geleni de açıkça bir sapıklık içinde olanı da daha iyi bilmektedir.»

86- Kitabın sana (*kalbine vahiy ile*) bırakılacağını ummazdın; (*bu,*) senin Rabbinden ancak bir rahmettir. Öyleyse sakın kâfirlere arka olma.

87- Sana indirildikten sonra, sakın seni **Allah**'ın ayetlerinden alıkoymasınlar. Sen Rabbine çağır ve sakın müşriklerden olma.

88- Ve **Allah** ile beraber başka bir ilaha tapma. O'ndan başka ilah yoktur. O'nun yüzünden (*zatından*) başka her şey helak olucudur. Hüküm O'nundur ve siz O'na döndürüleceksiniz.

29. Ankebut Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 69 ayettir. «Ankebut», örümcek demektir. 41. ayetinde kâfirlerin işleri örümcek ağına benzetildiği için sure bu ismi almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Elif, Lam, Mim.
- 2- İnsanlar, (yalnızca) İman ettik» diyerek, sınanmadan bırakılıvereceklerini mi sandılar?
- 3- Şüphesiz onlardan öncekileri sınamadan geçirdik. **Allah**, gerçekten doğruları da bilmekte ve gerçekten yalancıları da bilmektedir.
- 4- Yoksa kötülükleri yapanlar, bizi (aşırıp) geçeceklerini mi sandılar? Pek de kötü hükmediyorlar!
- 5- Kim **Allah**'a kavuşmayı umuyorsa hiç şüphesiz **Allah**'ın (tespit ettiği) süresi yaklaşarak gelmektedir. O, işitendir, bilendir.
- 6- Kim cihad ederse, yalnızca kendi nefsi için cihad etmiş olur. Şüphesiz **Allah**, âlemlerden müstağnidir.
- 7- İman edip salih amellerde bulunanlar (var ya), biz hiç şüphesiz onların kötülüklerini örteceğiz ve hiç şüphesiz onlara yapmakta olduklarının en güzeliyle karşılık vereceğiz.
- 8- Biz insana, anne ve babasına (karşı) güzelliği (ve iyiliği ilke edinmesini) tavsiye ettik. Eğer onlar, hakkında bilgin olmayan şeyle bana ortak koşman için sana karşı çaba harcayacak olurlarsa, bu durumda onlara itaat etme. Dönüşünüz banadır. Artık yapmakta olduklarınızı size ben haber vereceğim.
- 9- İman edip salih amellerde bulunanlar (var ya), biz elbette onları salihlerin arasına katacağız.
- 10- İnsanlardan, «**Allah**'a iman ettik» diyenler vardır; fakat **Allah** uğruna eziyet gördüğü zaman, insanların fitnesini (eziyetini) **Allah**'ın azabıymış gibi sayar. Ama Rabbinden bir yardım gelirse, «Biz gerçekten sizlerle birlikteydik» derler. Oysa **Allah**, âlemlerin (bütün insanların) sinelerinde olanı daha iyi bilen değil midir?

11- Allah muhakkak iman edenleri de bilip ortaya çıkaracak ve muhakkak münafıkları da bilip ortaya çıkaracaktır.

12- Küfre sapanlar, iman etmekte olanlara dedi ki: «Siz bizim yolumuzu izleyin, sizin hatalarınızı biz yüklenelim.» Oysa kendileri, onların hatalarından hiç bir şeyi yüklenecek değiller. Şüphesiz onlar kesin yalancılardır.

13- Şüphesiz onlar, hem kendi yüklerini, hem de kendi yükleriyle birlikte başka yükleri de yüklenecekler ve kıyamet günü, düzüp uydurmakta olduklarına karşı sorguya çekileceklerdir.

14- Şüphesiz biz Nuh'u kendi kavmine (*peygamber olarak*) gönderdik, o da içlerinde elli yılı eksik olmak üzere bin sene yaşadı. Sonunda onlar zulmetmekte devam ederlerken tufan kendilerini yakalayiverdi.

15- Böylece biz onu da gemi halkını da kurtardık ve bunu âlemlere bir ayet kılmış olduk.

(İbn-i Abbas Hz. Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu nakletmiştir: «Ey Ali! Senin ve evladından olan imamların benden sonraki misali, binenin kurtulduğu ve terk edenin de boğulup helak olduğu Nuh 'un gemisi gibidir.»)

16- İbrahim de hani kavmine demişti ki: «Allah'a kulluk edin ve O'ndan korkup sakının, eğer bilerseniz bu sizin için daha hayırlıdır.»

17- «Siz yalnızca Allah'tan başka birtakım putlara tapmakta ve birtakım yalanlar uydurmaktasınız. Şüphesiz sizin Allah'tan başka tapmakta olduklarınız, size rızık vermeye güç yetiremezler; öyleyse rızık Allah'ın katında arayın, O'na kulluk edin ve O'na şükredin. Siz O'na döndürüleceksiniz.»

18- «Eğer yalanlarsanız, sizden önceki ümmetler de (*peygamberlerini*) yalanlamışlardır. Peygambere düşen ise, yalnızca apaçık bir tebliğdir.»

19- Onlar Allah'ın yaratmaya nasıl başladığını, sonra da onu nasıl yineleyeceğini görmüyorlar mı? Şüphesiz bu (*yinelemek*) Allah'a göre kolaydır.

20- De ki: «Yeryüzünde gezip dolaşın da böylelikle O'nun yaratmaya nasıl başladığına bir bakın! Sonra Allah ahiret yurdunu da inşa edecektir. Şüphesiz Allah, her şeye güç yetirendir.

21- Dilediğini azaplandırır, dilediğine merhamet eder. O'na çevrilip götürüleceksiniz.

22- Siz yerde de gökte de (*Allah'ı*) aciz bırakamazsınız. Sizin Allah'ın dışında veliniz yoktur, yardım edeniniz de yoktur.

23- Allah'ın ayetlerini ve O'na kavuşmayı yok sayıp küfre sapanlar (*var ya*), işte onlar benim rahmetimden umut kesmişlerdir ve acıklı azap da işte onlarındır.

24- Bunun üzerine kendi kavminin (*İbrahim'e*) cevabı yalnızca, O'nu öldürün ya da yakın» demek oldu. Böylece Allah da onu ateşten kurtardı. Şüphesiz bunda, iman etmekte olan bir kavim için ayetler vardır.

25- (*İbrahim*) Dedi ki: Siz dünya hayatında, aranızdaki (*atalarınıza karşı duyduğumuz*) sevgi sebebiyle Allah'tan gayri bir takım putlar (*ilahlar*) edindiniz. Sonra kıyamet günü, bir kısmınız bir kısmınızı inkâr edip tanımayacak ve bir kısmınız bir kısmınıza lanet edeceksiniz. Sizin barınma yeriniz ateştir ve hiç bir yardımcınız da yoktur.

26- Bunun üzerine Lût ona (*İbrahim'e*) iman etti ve dedi ki: Gerçekten ben, Rabbime hicret edeceğim. Çünkü şüphesiz O güçlüdür, hikmet sahibidir.

(Hz. Lût, müşriklerin baskısından kurtulmak için hicret etmiyor. Herhangi bir bölgeye yerleşmek ya da maddi bir kazanç elde etmek yahut ticari avantaj sağlamak amacı ile yurdunu bırakıp göç etmiyor. Sadece Rabbine hicret ediyor. O'na yakın olmak, O'nun korusuna sığınmak için hicret ediyor. Eti ve kanıyla hicret etmeden önce kalbi ile inancı ile hicret ediyor. Herhangi bir şekilde soydaşlarının hidayet ve imana olumlu yaklaşımlarına ilişkin en ufak bir umut kııntısı kalmadıktan sonra küfür ve sapıklık ülkesinden uzak ibadetini, kalbini ve tüm varlığını Rabbine özgü kılmak için O'na doğru hicret ediyor.)

27- Biz ona İshak'ı ve Yakub'u armağan ettik, peygamberliği ve kitabı onun soyunda karar kıldık ve kendisine dünyada mükâfatını verdik. Şüphesiz o, ahirette salih olanlardandır.

28- Lût da hani kavmine şöyle demişti: Siz gerçekten sizden önce âlemlerden hiç kimsenin yapmadığı çirkin bir utanmazlığı yapıyorsunuz.

29- Siz, (*yine de*) erkeklere yaklaşacak, (*Allah'ın üreme için takdir ettiği*) yolu kesecek ve bir araya gelişlerinizde çirkinlikler yapacak mısınız? Bunun üzerine kendi kavminin cevabı yalnızca, «Eğer doğru söylemekte olanlardan isen, bize Allah'ın azabını getir» demek oldu.

30- Dedi ki: «Rabbim! Fesat çıkarmakta olan (*bu*) kavme karşı bana yardım et.»

31- Bizim elçilerimiz İbrahim'e bir müjde ile geldikleri zaman, «Şüphesiz, biz bu ülkenin halkını yıkıma uğratacağız. Çünkü onun ehli zalimler oldular» dediler.

32- (*İbrahim*) Dedi ki: «Onun (*kavminin*) içinde Lût da vardır.» Elçiler, Onun içinde kimin olduğunu biz daha iyi bilmekteyiz. Kendi karısı dışında, onu da ailesini de muhakkak kurtaracağız. O (*karısı*) arkada kalacak olanlardandır.» dediler.

33- Elçilerimiz Lût'a geldikleri zaman, o, bunlar dolayısıyla fenalaştı ve *(onları korumak için)* ne yapacağını bilemez hale düştü. Elçiler; Korkuya düşme ve hüzne kapılma. Karın dışında, seni de aileni de muhakkak kurtaracağız. O ise, arkada kalacak olanlardandır» dediler.

34- Şüphesiz biz, fasıklık yapmalarından dolayı, bu ülke halkının üstüne gökten korkunç bir azap indireceğiz.»

35- Şüphesiz biz aklını kullanacak bir kavim için oradan *(geriye)* apaçık bir ayet bırakmışızdır.

36- Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı *(gönderdik)*. Böylece, Ey kavmim, **Allah'**a kulluk edin ve ahiret gününe ümit bağlayın ve yeryüzünde bozguncular olarak karışıklık çıkarmayın» dedi.

37- Ancak onu yalanladılar, bunun üzerine onları amansız bir sarsıntı yakalayiverdi, böylelikle kendi yurtlarında diz üstü çökmüş olarak sabahladılar.

38- Ad'ı ve Semud'u da *(yıkıma uğrattık)*. Şüphesiz *(başlarına neler geldiği)* kendi Oturdıkları *(kalıntı)* yerlerden size belli olmaktadır. Kendi yapmakta olduklarını şeytan onlara süsleyip çekici kılmış, böylece onları yoldan alıkoymuştu. Oysa onlar basiret sahibi kimselerdi.

39- Karun'u, Firavun'u ve Hâmân'ı da *(yıkıma uğrattık)*. Şüphesiz Musa onlara apaçık delillerle gelmişti, ancak onlar yeryüzünde büyüklendiler. Oysa onlar *(kudret ve irademizden öne)* geçecek değillerdi.

40- İşte biz onların her birini kendi günahıyla yakalayiverdik. Böylece onlardan kiminin üstüne taş fırtınası gönderdik, kimini şiddetli bir çığlık sarıverdi, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk. **Allah** onlara zulmedici değildi, ancak onlar kendi nefislerine zulmediyorlardı.

41- **Allah'**tan başka veliler edinenlerin örneği, *(kendisine)* aile edinen örümceğin örneği gibidir. Ailelerin *(ilişkiler açısından)* en gevşegi ise şüphesiz Örümcek ailesidir. Keşke bilselerdi!

(Ayette geçen «beyt» kelimesi Mu'cem'ul Vesit, Lisan'ul Arab, Kamus-i Muhit ve Sihah kitaplarında da yer aldığına göre «aile» anlamına da gelmektedir. Örümcek ağının en güçlü ağlardan olduğu ve günümüzde balık oltası ve kurşungeçirmez elbiselerin üretiminde kullanıldığı gerçeği ışığında örümcek ağlarının (yuvasının)» en gevşek yuva» olduğunu söylemek doğru değildir. Dolayısıyla «beyt» kavramından maksat; aile ilişkileri geçici maslahatlara dayanan ve maslahatlar bitince birbirini yiyen örümcek ailesidir. Bu yorum esasınca Allah'tan başkasını veli edinenlerin durumu da tıpkı örümcek ailesi gibidir. Aralarındaki maslahat ve menfaatler elde edilince birbirine düşman kesilmekte ve adeta birbirlerini yemekteler. Nitekim ayetin sonundaki «keşke bilselerdi.» ifadesi de bu ilmi hakikatin nüzul

esnasında bilinmediğine işaret etmekte ve Kur'an, bunu ilmi bir mucize olarak gaipten bildirmektedir.)

42- Allah, kendi dışında hangi şeye tapmakta olduklarını şüphesiz bilmektedir. O güçlüdür, hikmet sahibidir.

43- İşte biz insanlara bu örnekleri vermekteyiz. Ancak âlimlerden başkası bunlara akıl erdirmez.

44- Allah, gökleri ve yeri hak olarak yarattı. Şüphesiz, bunda iman etmekte olanlar için bir ayet vardır.

45- Sana kitaptan vahyedileni oku ve namazı dosdoğru kıl. Muhakkak ki namaz, çirkin işlerden ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak elbette (*ibadetlerin*) en büyüğüdür. Allah yaptıklarımızı bilir.

46- İçlerinde zulmetmekte olanları hariç olmak üzere, kitap ehli kimselerle en güzel olan bir tarzın dışında mücadele etmeyin ve, «Bize indirilene ve size indirilene iman ettik; bizim ilahımız da sizin ilahınız da birdir ve biz O'na teslim olmuş olanlarız.» deyin.

47- İşte biz sana böyle bir kitap indirdik. Bundan dolayı kendilerine kitap verdiklerimiz ona iman etmektedirler. Bunlardan (*Mekke ehlinde*) ona iman edecek kimseler vardır. Küfre sapanlardan başkası bizim ayetlerimizi inkâr etmez.

48- Bundan önce sen hiç bir kitap okuyan değildin ve onu sağ elinle de yazmıyordun. Böyle olsaydı, batılda olanlar kuşkuya kapılırlardı.

49- Hayır, o, kendilerine ilim verilenlerin göğüslerinde apaçık olan ayetlerdir. Zulmetmekte olanlardan başkası, bizim ayetlerimizi inkâr etmez.

50- Dediler ki: «Ona Rabbinden ayetler (*birtakım mucizeler*) indirilmeli değil miydi?» De ki: «Ayetler yalnızca Allah'ın karındadır. Ben ise, ancak apaçık bir uyarıcıyım.

51- Kendilerine okunmakta olan kitabı sana indirmemiz onlara yetmiyor mu? Şüphesiz, bunda iman etmekte olan bir kavim için gerçekten bir rahmet ve bir hatırlatma vardır.

52- De ki: «Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. O, göklerde ve yerde olanı bilir. Batıla inanan ve Allah'ı inkâr edenler (*var ya*), işte onlar hüsrana uğrayanlardır.»

53- Azap konusunda senden acele (*davranmanı*) istiyorlar. Eğer adı konulmuş bir ecel (*tayin edilmiş bir vakit*) olmasaydı, herhalde onlara azap gelmiş olurdu. Fakat kendileri farkında olmadan, o (*azap*), onlara kuşkusuz ansızın geliverecektir.

54- Azap konusunda senden acele (*davranmanı*) istiyorlar. Oysa cehennem, o küfre sapanları gerçekten kuşatmış bulunmaktadır.

55- Azabın onları kendi üstlerinden ve ayaklarının altından kaplayacağı gün (*Allah*), «Yapmakta olduklarınızı tadın» der.

56- Ey iman etmekte olan kullarım! Hiç şüphesiz benim arzım geniştir; artık yalnızca bana ibadet edin.

57- Her nefis ölümü tadıcıdır; sonra bize döndürüleceksiniz.

58- İman edip salih amellerde bulunanlar (*var ya*), onları mutlaka içinde ebedî kalıcılar olarak, altından ırmaklar akan cennetin yüksek köşklerine yerleştireceğiz. (*Salih*) Amellerde bulunanların ecri pek de güzeldir!

59- Onlar; sabredenler ve Rablerine tevekkül edenlerdir.

60- Kendi rızkını taşıyamayan (*stoklamayan*) nice canlı vardır; onu da sizi de **Allah** rızıklandırmaktadır. O, işitendir, bilendir.

61- Şüphesiz onlara, «Gökleri ve yeri kim yarattı; güneşe ve aya kim boyun eğdirdi?» diye soracak olursan mutlaka, «**Allah**» diyecekler. O halde nereye çevriliyorlar?

62- **Allah**, kullarından dilediğine rızkı yayıp genişletir, onu kısar da. Şüphesiz **Allah** her şeyi bilendir.

63- Şüphesiz onlara, «Gökten su indirip de ölümünden sonra yeryüzünü diriltene kimdir?» diye soracak olursan mutlaka, «**Allah**» derler. De ki: «Bütün güzel övgüler **Allah**'ındır.» Hayır, onların çoğu (*söyledikleri üzerinde zaten*) düşünmezler.

64- Bu dünya hayatı, yalnızca bir oyun ve oyalanmadır. Gerçekten ahiret yurdu (*var ya*), asıl hayat odur. Bir bilselerdi!

65- Onlar gemiye bindikleri zaman, dini yalnızca O'na halis kılanlar olarak **Allah**'a yalvarıp yakarırılar. Ama onları karaya çıkarıp kurtarınca da hemen şirk koşarlar.

66- Kendilerine verdiğimizize nankörlük etsinler ve yararlanıp faydalansınlar bakalım; ancak onlar yakında bileceklerdir.

67- Çevrelerinde insanlar kapılıp kaçırılırken, bizim dokunulmaz güvenilir bir yer kıldığımızı görmüyorlar mı ki? Yine de onlar, batıla inanıp **Allah**'ın nimetlerine nankörlük mü ediyorlar?

68- **Allah** hakkında yalan uydurup iftira edenlerden veya kendisine hak geldiği zaman onu yalan sayandan daha zalim kimdir? Küfre sapanlara cehennem içinde

bir konaklama yeri mi yok?

69- Bizim uğrumuzda cihad edenler (*var ya*), biz mutlaka onları yollarımıza hidayet ederiz. Şüphesiz **Allah**, ihsan edenlerle beraberdir.

30. Rum Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 60 ayettir. İranlılar' la yapılan savaşta yenilmiş olan Rumların (Bizanslılar'ın) tekrar galip gelecekleri anlatıldığından, sureye bu isim verilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Elif, Lam, Mim.
- 2- Rum (*orduları*) yenilgiye uğradı.
- 3- (*Hicaz'a*) Yakın bir yerde. Ama onlar, yenilgilerinden sonra yeneceklerdir.
- 4- Birkaç yıl (*üç ila dokuz sene*) içinde. Bundan önce de bundan sonra da emir **Allah**'ındır. Ve o gün mü'minler sevineceklerdir.
- 5- **Allah**'ın yardımıyla. O, dilediğine yardım eder. O güçlüdür, esirgeyendir.
- 6- (*Bu,*) **Allah**'ın vaadidir; **Allah** vaadinden geri dönmez. Ancak insanların çoğu bilmezler.
- 7- Onlar, dünya hayatından (*yalnızca*) zahirde olanı bilirler. Ahiretten ise gafil olanlardır.
- 8- Kendi nefisleri konusunda düşünmüyorlar mı? **Allah**, gökleri, yeri ve bu ikisi arasında olanları ancak hak ile ve belirlenmiş bir süre (*ecel*) olarak yaratmıştır. Gerçekten, insanlardan çoğu Rablerine kavuşmayı inkâr etmektedirler.
- 9- Yeryüzünde gezip, kendilerinden önceki insanların sonlarının nasıl olduğuna bakmazlar mı? Onlar, güç bakımından kendilerinden daha üstün idiler, toprağı alt üst etmişler ve onu, kendilerinin imar ettiğinden daha çok imar etmişlerdi. Peygamberleri de onlara açık delillerle gelmişti. Demek ki **Allah** onlara zulmetmiyordu, ancak onlar kendi nefislerine zulmediyorlardı.

10- Sonra kötülük yapanların uğradıkları son, **Allah**'ın ayetlerini yalan saymaları ve onları alay konusu edinmeleri dolayısıyla çok kötü oldu.

11- **Allah**, yaratmayı başlatır, sonra onu yineler, sonra da siz O'na döndürülürsünüz.

12- Kıyametin kopacağı gün, suçlu günahkârlar umutsuz kesilirler.

13- *(Allah'a eş koştukları)* Ortaklarından kendilerine şefaatçi olan yoktur; onlar, ortaklarını da inkâr etmektedirler.

14- Kıyametin kopacağı gün, *(mü'minlerle küfre sapanlar birbirlerinden)* ayrılırlar.

15- İman edip salih amellerde bulunanlara gelince, artık onlar bir bahçe içinde neşelenirler.

16- Ancak küfre sapıp ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalan sayanlar *(var ya)*, artık onlar da azap için hazır bulundurulmuşlardır.

17- Öyleyse akşama girdiğiniz vakit de sabaha erdiğiniz vakit de «**Allah** münezzehtir *(deyin).*»

18- Göklerde ve yerde; günün sonunda da öğleye girerken de bütün güzel övgüler O'na mahsustur.

19- O ölüden diriye çıkarır ve diriden de ölüyü çıkarır, ölümünden sonra da yeri diriltir. İşte siz de böyle çıkarılacaksınız.

20- Sizi topraktan yaratmış bulunması, O'nun ayetlerindedir; sonra siz, *(yeryüzünün her yanına)* yayılmakta olan bir beşer *(türü)* oldunuz.

21- Onda sükûn bulup rahatlığa ermeniz için, size kendi nefislerinizden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet kılması da O'nun ayetlerindedir. Şüphesiz bunda, düşünebilmekte olan bir kavim için gerçekten ayetler vardır.

22- Göklerin ve yerin yaratılması ile dillerinizin ve renklerinizin ayrı *(farklı ve değişik)* olması da O'nun ayetlerindedir. Şüphesiz bunda, bilenler için gerçekten ayetler vardır.

23- Geceleyin ve gündüzün uyumanız ve O'nun lütfünden *(geçiminizi temin için rızkanızı)* aramanız da O'nun ayetlerindedir. Şüphesiz işitebilen bir kavim için gerçekten ayetler vardır.

24- Size bir korku ve umut *(unsuru)* olarak şimşegi göstermesi ile gökten su indirmek suretiyle ölümünden sonra yeri onunla diriltmesi de O'nun ayetlerindedir. Şüphesiz bunda, aklını kullanabilecek bir kavim için gerçekten ayetler vardır.

25- Göğün ve yerin O'nun emriyle ayakta durması da O'nun ayetlerindedir. Sonra sizi kabirlerinizden bir çağırmaya görsün, hemen çıkıverirsiniz.

26- Göklerde ve yerde bulunanlar O'nundur; hepsi O'na gönülden boyun eğmiş bulunmaktadırlar.

27- Yaratmayı başlatan, sonra onu yineleyecek olan O'dur; bu O'na göre pek kolaydır. Göklerde ve yerde en yüce örnek O'nundur. O güçlüdür, hikmet sahibidir.

28- Size kendi nefislerinizden bir örnek verdi: Size rızık olarak verdiğimiz şeylerde; sizinle eşit olup (*hürler olarak*) kendi kendinizden (*ihanet noktasında*) korktuğunuz gibi, kendilerinden de korkmakta olduğunuz sağ ellerinizin malik olduklarından (*kölelerden*) ortaklar var mıdır? (*O halde neden cansız putları bana ortak koşuyorsunuz?*) İşte biz, aklını kullanabilen bir kavim için ayetleri böyle birer birer açıklarız.

29- Hayır, zulmetmekte olanlar, hiç bir bilgiye dayanmaksızın kendi hevalarına uymuşlardır. **Allah**'ın saptırdığını kim hidayete erdirebilir? Onların hiç bir yardımcıları yoktur.

30- O halde yüzünü, **Allah**'ı birleyerek dine, insanları üzerine yaratmış olduğu **Allah**'ın fitratına doğrult. **Allah**'ın yaratışında değişiklik bulunmaz. Dosdoğru din işte budur. Fakat insanların çoğu bilmezler.

31- O'na dönenlerden olarak (*yüzünüzü ilahi fitrata doğrultun*). O'ndan korkup sakının, dosdoğru namazı kılın ve müşriklerden olmayın.

32- Dinlerini parçalayan ve bölük bölük olanlardan (*olmayın*). Her fırka, kendilerinde olan ile sevinip ferahlamaktadır.

33- İnsanlara bir zarar dokunduğu zaman, hemen O'na dönücüler olarak Rablerine dua ederler, sonra kendinden onlara bir rahmet tattırınca hemencecik onlardan bir grup Rablerine şirk koşarlar.

34- Kendilerine verdiklerimize nankörlük etsinler (*bakalım*)! Öyleyse faydalanıp yararlanın; artık yakında bileceksiniz!

35- Yoksa biz, onlara bir delil indirdik de o mu O'na ortak koşmalarını söylüyor?

36- Biz insanlara bir rahmet tattırdığımız zaman, onunla sevinirler; kendi ellerinin takdim ettiklerinden dolayı onlara bir kötülük isabet ettiğinde de hemen umutsuzluğa kapılıverirler.

37- Onlar, **Allah**'ın, dilediğine rızık yayıp genişlettiğini ve kıstığını görmüyorlar mı? Şüphesiz bunda, iman etmekte olan bir kavim için gerçekten ayetler vardır.

38- Öyleyse yakınlarla hakkını ver; yoksula da, yolcuya da. **Allah**'ın yüzünü (*rızasını*) istemekte olanlar için bu daha hayırlıdır ve kurtuluşa erenler de onlardır.

39- İnsanların mallarında artış olsun diye verdiğiniz herhangi bir faiz, **Allah** katında artmaz. Ama **Allah**'ın yüzünü (*rızasını*) isteyerek vermekte olduğunuz zekâta gelince, İşte (*bu amel sahipleri, sevaplarını ve gelirlerini*) kat kat arttıranlardır.

40- Sizi yaratan, sonra rızıklandıran, sonra öldüren, daha sonra da dirilten **Allah**'tır. Ortaklarınızdan bunlardan herhangi birini yapacak var mı? O, şirk koşmakta olduklarından münezzeh ve yücedir.

41- İnsanların kendi ellerinin kazandığı dolayısıyla, karada ve denizde fesat ortaya çıktı. Belki dönerler diye (*Allah*) onlara yapmakta olduklarının bir kısmını kendilerine tattırmaktadır.

42- De ki: «-Yeryüzünde gezip dolaşın, böylece daha öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görün. Onların çoğu müşrik idi.»

43- Öyleyse sen, **Allah**'tan (*bir takdir olarak*) geri çevrilmesi mümkün olmayan gün gelmeden önce, yüzünü dimdik ayakta duran dine çevir. O gün onlar parça parça bölünecekler.

44- Kim küfre sapsa, artık onun küfrü kendi aleyhinedir; kim de salih bir amelde bulunursa, artık onlar da kendileri için (*cennetteki yerlerini*) döşeyip hazırlamaktadırlar.

45- (*Bu, Allah'ın*) Kendi fazlından olarak iman edip salih amellerde bulunanları ödüllendirmesi içindir. Şüphesiz O, kâfirleri sevmez.

46- Rüzgârları müjdeciler olarak göndermesi, size rahmetini tattırması, buyruğu ile gemilerin yürümesi ve lütfünden rızık istemeniz O'nun ayetlerindedir; umulur ki şükredersiniz.

47- Şüphesiz biz senden önce kendi kavimlerine peygamberler gönderdik de onlara apaçık belgeler getirdiler; böylece biz de suçlu günahkârlardan intikam aldık. İman etmekte olanlara yardım etmek ise, bizim üzerimizde bir haktır.

48- O **Allah** rüzgârları gönderir, rüzgârlar da bulutu harekete geçirir. Derken, **Allah** onu gökte dilediği gibi yayar ve parça parça eder de nihayet arasından yağmurun çıktığını görürsün. **Allah** dilediği kullarına yağmuru nasip edince, onlar hemen seviniverirler.

49- Oysa onlar, daha önce üzerlerine yağmur yağdırılmasından iyice ümitlerini kesmişlerdi.

50- Şimdi **Allah**'ın rahmetinin eserlerine bak! Ölümünden sonra yeryüzünü nasıl

da diriltmektedir? Şüphesiz O, ölüleri de dirilticidir. O, her şeye güç yetirendir.

51- Şüphesiz biz bir rüzgâr göndersek de Onu (*rahmetin eseri olan ekini*) sararmış görseler, mutlaka onun ardından nankörlük ederler.

52- Şimdi sen, ölülere (*söz*) duyuramazsın ve arkalarını dönüp giderlerken sağırlara da çağırıp duyuramazsın.

53- Ve sen kendi sapıklıkları içinde kör olanları da doğruya iletici değilsin. Sen yalnızca, bizim ayetlerimize iman etmekte olanlara duyurabilirsin ki onlar da Müslümanlardır.

54- Allah, sizi bir zaaftan yarattı, sonra (*bu*) zaafın ardından bir kuvvet kıldı, sonra da bu kuvvetin ardından da bir zaaf ve yaşlılık verdi. Dilediğini yaratmaktadır. O bilendir, güç yetirendir.

55- Kıyametin kopacağı gün, suçlu günahkârlar, tek bir saatin dışında (*dünya hayatı*) yaşamadıklarına yemin içerler. İşte onlar böyle çevriliyorlardı.

56- Kendilerine ilim ve iman verilenler ise derler ki: «Şüphesiz siz Allah'ın kitabında (*yazılı takdiri esasınca*) yeniden dirilme gününe kadar kaldınız. İşte bugün yeniden dirilme günüdür; ama siz, bilmiyordunuz.»

57- Artık o gün, zulmetmekte olanların ne mazeretleri bir yarar sağlayacak ve ne de (*Allah'tan*) hoşnutluk dilekleri kabul edilecektir.

58- Şüphesiz biz bu Kur'an'da insanlar için her türlü örneği gösterdik. Hiç tartışmasız, sen onlara bir ayetle geldiğin zaman, o küfre sapanlar mutlaka, «Siz ancak batıl ehlinden başkası değilsiniz» derler.

59- İşte Allah, bilmeyenlerin kalplerini böyle damgalamaktadır.

60- Öyleyse sen sabret. Hiç şüphesiz Allah'ın vaadi haktır; sakın yakini olmayanlar seni hafifliğe (*gevşekliğe*) sevk etmesinler.

31. Lokman Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 34 ayettir. Hz. Lokman'ın kıssasını anlattığı için bu adı almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Elif, Lam, Mim.
- 2- Bunlar hikmetli kitabın ayetleridir.
- 3- İhsan sahiplerine bir hidayet ve bir rahmettir.
- 4- Onlar namazı dosdoğru kılarlar, zekâtı verirler ve onlar kesin bir bilgiyle ahirete inananlardır.
- 5- İşte onlar, Rablerinden bir hidayet üzerindedirler ve kurtuluş bulanlar da onlardır.
- 6- İnsanlardan hiç bir bilgiye dayanmaksızın Allah'ın yolundan saptırmak için sözün boş olanını satın alan ve onu bir eğlence konusu edinenler vardır. İşte onlar (var ya), onlar için aşağılatıcı bir azap vardır.
- 7- Ona ayetlerimiz okunduğunda, sanki onları işitmiyormuş ve kulaklarında bir ağırlık varmış gibi büyüklük taslayarak sırtını çevirir. Artık sen ona acıklı bir azap ile müjde ver.
- 8- (Ancak) Gerçekten iman edip salih amellerde bulunanlar (var ya), onlar için de nimetlerle donatılmış cennetler vardır.
- 9- Onda temelli olarak kalıcıdır. Allah'ın vaadi hakır. O güçlüdür, hikmet sahibidir.
- 10- O, gökleri görebildiğiniz bir direk olmaksızın yarattı. Yeryüzüne de sizi sarsıntıya uğratar diyerek sarsılmaz dağlar bıraktı ve orada her canlıdan türetilmiş yayıverdi. Biz gökten su indirdik de orada her yüce (cömert ve bereketli) çiftten yetiştirdik.
- 11- İşte bu Allah'ın yarattığıdır. Şu halde, O'nun dışında olanların yarattıklarını bana gösterin. Hayır, zulmetmekte olanlar, açıkça bir sapıklık içindedirler.

12- Şüphesiz biz Lokman'a «Allah'a şükret» diye hikmet verdik. Kim şükrederse artık o, kendi nefsi lehine şükreder. Kim de nankörlüğe sapsa şüphesiz Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir, daima övülmeye layıktır.

13- Hani Lokman oğluna öğüt vererek demişti ki, «Ey oğlum! Allah'a şirk koşma. Hiç şüphesiz şirk, gerçekten büyük bir zulümdür.»

14- Biz insana anne ve babasını (*iyilikle tutmasını*) tavsiye ettik. Annesi onu, zorluk üstüne zorlukla (*karnında*) taşımıştır. Onun (*sütten*) ayrılması da iki yıl içindedir. «Hem bana, hem de anne ve babana şükret, dönüş yalnız banadır.»

15- Bununla birlikte onların ikisi (*annen ve baban*), hakkında bir bilgin olmayan şeyi bana şirk koşman için sana karşı çaba harcayacak olurlarsa, bu durumda onlara itaat etme, dünya işlerinde onlarla güzel geçin ve bana yönelenin yoluna tabi ol. Sonra dönüşünüz yalnızca banadır, böylece ben de size yapmakta olduklarınızı haber vereceğim.

16- «Ey oğlum! (*Yaptığın iş*) Gerçekten bir hardal tanesi ağırlığında olsa da (*bu,*) ister bir kaya parçasında ya da göklerde veya yerde bulunsa bile, Allah onu getirir (*açığa çıkarır*). Hiç şüphesiz en ince işlerin içini bilen, (*her şeyden*) haberdar olandır.»

17- «Ey oğlum! Dosdoğru namazı kıl, maruf (*iyi*) olanı emret, münker (*kötü*) olandan sakındır ve sana isabet edene karşı sabret. Çünkü bunlar, azmedilmesi gereken (*ciddi*) işlerdendir.

18- «İnsanlara yanağını çevirip (*büyüklenme*) ve böbürlenmiş olarak yeryüzünde yürüme. Çünkü, Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni hiç kimseyi sevmez.»

19- «Yürüyüşünde orta bir yol tut, sesini kıs. Çünkü seslerin en çirkin olanı gerçekten eşeklerin sesidir.»

20- Şüphesiz Allah'ın, göklerde ve yerde olanları emrinize ram kıldığını, açık ve gizli sizin üzerinizdeki nimetlerini genişletip tamamladığını görmüyor musunuz? (*Buna rağmen*) İnsanlardan hiç bir ilme dayanmadan ve bir yol gösterici ve aydınlatıcı bir kitap da olmadan Allah hakkında mücadele edip duran kimseler vardır.

21- Onlara, «Allah'ın indirdiklerine uyun» denildiğinde derler ki: «Hayır, biz babalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız.» Şayet şeytan, onları çılgınca yanan ateşin azabına çağırır mı (*buna uyacaklar*)?

22- Kim ihsanda bulunan (*biri*) olarak yüzünü (*kendini*) Allah'a teslim ederse, artık gerçekten o kopmayan bir kulpa yapışmıştır. Bütün işlerin sonu Allah'a varır.

23- Kim de küfre sapsa, artık onun küfre sapması seni üzmesin Onların dönüşü bizedir, artık biz de onlara yapmakta olduklarını haber vereceğiz. Şüphesiz Allah,

sinelerin özünde saklı olanı bilendir.

24- Biz onları oldukça az (*bir süre*) olarak faydalandırıp yararlandırırız, sonra da onları ağır bir azaba katlandırırız.

25- Şüphesiz eğer onlara, «Gökleri ve yeri kim yarattı?» diye soracak olursan, hiç tartışmaz, «Allah» diyecekler. De ki, «Bütün güzel övgüler Allah'ındır.» Hayır, onların çoğu bilmezler.

26- Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir, daima övülmeye lâyıktır.

27- Yeryüzünde bulunan ağaçlar kalem olsa, denizler de mürekkep olsa ve yedi deniz daha eklense, yine Allah'ın sözleri (*yazmakla*) tükenmez. Doğrusu Allah güçlüdür, hikmet sahibidir.

28- Sizin yaratılmanız da diriltilmeniz de yalnızca tek bir kişi gibidir. Şüphesiz Allah işitendir, görendir.

29- Allah'ın geceyi gündüze ve gündüzü geceye kattığını, her biri belirli bir süreye kadar hareket edecek olan güneşi ve ayı buyruk altında tuttuğunu ve Allah'ın, yaptıklarınızdan haberdar olduğunu bilmez misin?

30- Bu, Allah'ın hak olmasından ve O'ndan başka taptıkları şeylerin batıl olmasındandır. Doğrusu Allah yücedir, büyüktür.

31- Gemilerin denizde Allah'ın lütfüyle yürüdüğünü görmez misin? Allah böylece size varlığının delillerini gösterir. Bunlarda, pek sabırlı ve çok şükreden kimselerin hepsine nişaneler vardır.

32- Onları kara gölgeler gibi dalgalar salıverdiği zaman, dini yalnızca O'na halis kılanlar olarak Allah'a yalvarıp yakarırılar. Böylece onları karaya çıkarıp kurtarıncı, içlerinden (*sadece az*) bir kısmı orta yolu tutar. Zaten ayetlerimizi ancak hilekâr nankörler bilerek inkâr eder.

33- Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. (*Hiç*) Bir babanın, çocuğu için bir karşılık veremeyeceği ve (*hiç*) bir çocuğun da babası için bir şeyi ödeyici olamayacağı günden korkun. Allah'ın verdiği söz şüphesiz gerçektir. Dünya hayatı sakın sizi aldatmasın. Allah hakkında (*affına güvendirerek*) şeytan sizi ayartmasın.

34- Kıyametin bilgisi, şüphesiz Allah'ın katındadır. Yağmuru yağdırır ve rahimlerde olanı bilir. Hiç kimse, yarın ne kazanacağını bilmez, Hiç kimse de hangi yerde öleceğini bilmez. Hiç şüphesiz Allah bilendir, haberdar olandır.

32. Secde Suresi

(Adını 15. Âyette geçen kelimededen alan bu sure Mekke'de nazil olmuştur ve 30 ayettir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Elif, Lam, Mim.
- 2- Bu Kitab'ın, âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiş olduğunda asla şüphe yoktur.
- 3- Yoksa onlar, «Bunu uydurdu» mu diyorlar? Hayır, o, Rabbinden olan bir haktır ve senden önce kendilerine bir uyarıcı gelmemiş olan bir kavmi belki hidayet bulurlar diye uyarıp korkutman için *(onu sana indirdik)*.
- 4- **Allah**; gökleri, yeri ve ikisi arasında olanları altı günde yarattı, sonra da egemenlik tahtına kuruldu. Sizin O'nun dışında bir yardımcınız ve Şefaâtçi olanınız yoktur. Yine de öğüt alıp düşünmeyecek misiniz?
- 5- Gökten yere kadar olan bütün işleri **Allah** düzenler, sonra, işler sizin hesabınıza göre bin yıl kadar tutan bir gün içinde O'na yükselir.
- 6- İşte O; görülmeyeni de görüleni de bilendir, güçlüdür, merhametlidir.
- 7- O, her şeyin yaratılışını güzel yapmış ve insanı yaratmaya çamurdan başlamıştır.
- 8- Sonra da onun soyunu süzölmüş bir özden, değersiz bir sudan karar kılmıştır.
- 9- Sonra da onu düzeltip bir biçime sokmuş ve ona ruhundan üflemiştir. Sizin için de kulak, gözler ve gönüller var etmiştir. Ne kadar az şükrediyorsunuz?
- 10- Dediler ki: «Biz yerde yok olup gittikten sonra, gerçekten biz yeni bir yaratılışta mı olacağız?» Hayır, onlar Rablerine kavuşmayı inkâr edenlerdir.
- 11- De ki: «Size vekil kılınan ölüm meleği, sizin hayatınıza son verecek, sonra da Rabbinize döndürölmüş olacaksınız.»
- 12- Suçlu günahkârları, Rableri huzurunda başları öne eğilmiş olarak,

«Rabbimiz! Gördük ve işittik; şimdi bizi *(bir kere daha dünyaya)* geri çevir, Salih bir amelde bulunalım, artık biz gerçekten kesin bilgiyle inananlarız» derlerken bir görsen!

13- Eğer biz dilemiş olsaydık her nefse hidayetini verirdik. Fakat benden, «Bütün insanlar ve cinlerden cehennemi elbette dolduracağım» diye kesin söz gerçekleşmiştir.

14- Öyleyse bu *(azap gününüzle karşılaşmayı)* unutmınıza karşılık olarak azabı tadın; biz de sizi gerçekten unuttuk. Yapmakta olduğunuza karşılık ise temelli azabı tadın.

15- Bizim ayetlerimize, ancak onlarla kendilerine hatırlatıldığı zaman hemen secdeye kapananlar, Rablerini hamd ile tesbih edenler ve büyüklük taslamayanlar iman eder.

16- Onların yanları *(gece namazına kalkmak için)* yataklarından uzaklaşır. Rablerine korku ve umutla dua ederler ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden infak ederler.

17- Artık hiç bir nefis, yapmakta olduklarına karşılık olmak üzere, kendileri için gözler aydınlığı olarak nelerin saklandığını bilmez.

18- Öyleyse, iman eden kimse, fasık olan gibi olur mu? Bunlar eşit olmazlar.

19- İman eden ve salih amellerde bulunanlar *(var ya)*, onlar için yaptıklarına karşılık olarak varıp kalacakları cennet konakları vardır.

20- Fasık olanlar içinse, artık onların da barınma yeri ateştir. Oradan her çıkmak istediklerinde oraya geri çevrilirler ve onlara, «Kendisini yalanlamakta olduğunuz ateş azabını tadın» denir.

21- Şüphesiz biz onlara, belki dönerler diye o büyük *(uhrevi)* azaptan önce, yakın *(dünyevi)* azaptan da tattırırız.

22- Kendisine Rabbinin ayetleri hatırlatıldıktan sonra, onlardan yüz çevirenden daha zalim kimdir? Gerçekten biz, suçlu günahkârlardan intikam alıcılarız.

23- Şüphesiz biz Musa'ya kitabı vermiştik; böylece sen ona kavuşmaktan kuşku içinde olma. Biz onu İsrail oğullarına bir hidayetçi kılmıştık.

24- Sabrettikleri ve ayetlerimize kesinlikle inandıkları zaman, onların içinden, buyruğumuzla doğru yola ileten önderler tayin etmiştik.

25- Şüphesiz senin Rabbin, ihtilafa düştükleri şeyler konusunda kıyamet günü aralarında hükmünü verip ayıracaktır.

26- Yurtlarında gezip dolaşmakta oldukları nice kuşakları kendilerinden evvel yıkıma uğratmış olmamız, hâlâ onları doğru yola iletip yöneltmedi mi? Şüphesiz, bunda ayetler vardır; yine de işitmiyorlar mı?

27- Bizim suyu çorak toprağa sürdüğümüzü, onunla ekin bitirdiğimizi ve ondan hayvanlarının da kendilerinin de yediğini görmüyorlar mı? Yine de görmüyorlar mı?

28- Derler ki: «Eğer doğru söyleyenler iseniz, şu fetih (*dünyevi azap*) hani ne zaman?»

29- De ki: «Fetih günü, küfre sapmakta olanlara (*o gün*) iman etmeleri bir yarar sağlamaz ve onlara bir süre de tanınmaz.»

30- Öyleyse, sen onlardan yüz çevir ve bekleyedur; gerçekten onlar da beklemektedirler.

33. Ahzab Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 73 ayettir. «Ahzâb», «hizb»in çoğuludur. Topluluk, gurup, bölük, parti gibi manalara gelir. Her gün alışıldık olarak devam edilen dua demetine, Kur'an cüzünün dörtte birine de hizip denir. Bu surede, Müslümanlara karşı savaşmak üzere birleşen Arap kabilelerinden bahsedildiği için, bu isim verilmiştir. Rivayete göre, bir takım ileri gelen müşrikler «Uhud» savaşından sonra Medine'ye gelmişler, münafıkların lideri Abdullah b. Übeyy'in evine misafir olmuşlardı. Hz. Peygamber bunlara, kendisiyle görüşmek üzere emân vermişti. Bu görüşme esnasında Resûlullah'a, «Sen bizim taptıklarımızı diline dolamaktan vazgeç, «onlar menfaat sağlayabilir, şefaate edebilir» de, biz de seni Rabbinle baş başa bırakalım» dediler. Orada bulunan Müslümanların canları sıkıldı, onları öldürmek istediler. Bunun üzerine, verilmiş olan amânın bozulması konusunda Allah'tan korkmalarını ve küfre sapanlar ile münafıkların sözlerine boyun eğmemelerini Resûlullah'ın şahsında mü'minlerden isteyen 1. Ayet nazil oldu.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ey Peygamber! Allah'tan sakın, kâfirlere ve münafıklara itaat etme. Şüphesiz Allah bilendir, hikmet sahibidir.

2- Ve sana Rabbinden vahyedilene uy. Şüphesiz **Allah**, yapmakta olduklarınızdan en iyi biçimde haberdardır.

3- **Allah**'a tevekkül et; vekil olarak **Allah** yeter.

4- **Allah**, bir adamın kendi (*göğüs*) boşluğu içinde iki kalp kılmadı ve kendilerini annelerinize benzeterek yemin konusu yaptığınız (*ziharda bulunduğunuz*) eşlerinizi de sizin anneleriniz yapmadı, evlatlıklarınızı da sizin (*öz*) çocuklarınız saymadı. Bu, sizin (*yalnızca*) ağzınızla söylemenizdir. **Allah** ise, hakkı söyler ve (*doğru olan*) yola yöneltip iletir.

5- Onları (*evlat edindiklerinizi*) babalarına nispet ederek çağırın; bu, **Allah** katında adalete daha uygundur. Eğer babalarını bilmiyorsanız, artık onlar, dinde sizin kardeşleriniz ve dostlarınızdır. Hata olarak yaptıklarınızda ise, sizin için bir sakınca (*bir vebal*) yoktur. Ancak kalplerinizin kasıt gözeterek (*taammüden*) yaptıklarında (*bir vebal*) vardır. **Allah**, bağışlayandır, esirgeyendir.

6- Peygamber, mü'minler için kendi nefislerinden daha evladır ve onun zevceleri de onların anneleridir. Rahim sahipleri (*akrabalar*) ise, **Allah**'ın kitabında birbirlerine (*miras bakımından*) öteki mü'minlerden ve muhacirlerden daha yakındır. Anca dostlarınıza bir maruf (*uygun bir vasiyet*) yapmanı müstesnadır. İşte bu, kitapta yazılıdır.

7- Hani biz peygamberlerden kesin sözlerini almıştık; senden, Nuh'tan, İbrahim'den, Musa'dan ve Meryem oğlu İsa'dan. Biz onlardan sapasağlam bir söz almıştık.

8- **Allah** (*bu sözü*), doğrulardan doğruluklarını sormak ve kâfirlere elim bir azap hazırlamak için almıştır.

9- Ey iman edenler! **Allah**'ın sizin üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Hani size ordular gelmişti; böylece biz de onların üzerine, bir rüzgâr ve sizin görmediğiniz ordular göndermiştik. **Allah**, yapmakta olduklarınızı görendir.

10- Hani onlar, size hem üstünüzden, hem alt tarafınızdan gelmişlerdi; gözler de kaymış, yürekler gırtlığa gelip dayanmıştı ve siz **Allah** hakkında da (*bir takım*) zanlarda bulunuyordunuz.

11- İşte orada, iman edenler denemeden geçirilmiş ve şiddetli bir sarsıntıyla sarsıntıya uğratılmışlardı.

12- Hani münafık olanlar ve kalplerinde hastalık bulunanlar, «-**Allah** ve Resülü, bize boş bir aldanıştan başka bir şey vaat etmedi» diyorlardı.

13- Onlardan bir grup da hani şöyle demişti: «Ey Yesrib (*Medine*) halkı! Artık sizin için (*burada*) kalacak yer yok, o halde dönün.» Onlardan bir topluluk da,

«Gerçekten evlerimiz açıktır» diye peygamberden izin istiyordu; oysa evleri açık değildi. Onlar yalnızca kaçmak istiyorlardı.

14- Eğer onlara (*şehrin her*) tarafından (*düşmanlarca*) girilseydi sonra da kendilerinden fitne (*dinden dönmeleri*) istenmiş olsaydı, hemen bunu yapar ve bunda pek az (*uzak*) dururlardı.

15- Oysa şüphesiz onlar, daha önce arkalarını dönüp kaçmayacaklarına dair **Allah**'a söz vermişlerdi; **Allah**'a verilen söz ise, mutlaka sorulacaktır.

16- De ki: «Eğer ölümden veya öldürülmekten kaçırıyorsanız, kaçış size kesin olarak bir yarar sağlamaz; (*eceliniz gelmediğinden yaşadığınız*) o zaman bile, pek az (*bir zaman*) dışında faydalandırılmazsınız.»

17- De ki: «Size bir kötülük isteyecek olsa, sizi **Allah**'tan koruyacak veya size bir rahmet isteyecek olsa (*buna engel olacak*) kimdir?» Onlar, kendileri için **Allah**'ın dışında ne bir veli, ne de bir yardımcı bulamazlar.

18- Gerçekten **Allah**, içinizden (*cihattan*) alıkoyanları ve kardeşlerine, «Bize gelin» diyenleri bilmektedir. Bunlar, pek azı dışında zorlu savaşırlar.

19- (*Geldiklerinde de*) Size karşı cimri ve bencildirler. Şayet korku gelecek olsa, üzerine ölüm baygınlığı çökmüş kimseler gibi gözleri dönerek onların sana bakmakta olduklarını görürsün. Korku gidince de hayra (*ganimetlere*) karşı oldukça düşkünlük göstererek sizi keskin dilleriyle karşılarlar. İşte onlar iman etmemişlerdir; böylece **Allah** onların yapmakta olduklarını boşa çıkarmıştır. Bu ise **Allah**'a göre pek kolaydır.

20- Onlar (*korkudan hala düşman*) birliklerin gitmediklerini sanıyorlardı. Eğer (*düşman*) birlikler gelecek olsa, çölde bedevi Araplar arasında olup sizin haberlerinizi (*oradan*) sormayı arzularlar. Zaten içinizde olsalar, ancak pek azı savaşırlar.

21- Şüphesiz, sizin için, **Allah**'ı ve ahiret gününü umanlar ve **Allah**'ı çokça zikredenler için **Allah** Resulü'nde güzel bir örnek vardır.

22- Mü'minler (*düşman*) birliklerini gördükleri zaman ise (*korkuya kapılmadan*) dediler ki: «-Bu, **Allah**'ın ve Resulü'nün bize vaat ettiği şeydir; **Allah** ve Resulü doğru söylemiştir.» Ve (*bu*), yalnız onların imanlarını ve teslimiyetlerini arttırdı.

23- Mü'minlerden **Allah**'a verdikleri ahde sadakat gösteren erler vardır; böylece onlardan kimi adağını gerçekleştirmiş (*şehit düşmüş*), kimi de beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde (*verdikleri sözlerini*) değiştirmemişlerdir.

24- Sonunda **Allah**, doğruları doğrulukları ile mükâfatlandırarak, münafıklara da dilerse azap edecek yahut da (*tövbe ederlerse*) tövbelerini kabul edecektir. Şüphesiz **Allah**, bağışlayandır, esirgeyendir.

25- Allah, küfre sapanları kin ve öfkeleriyle geri çevirdi, onlar hiç bir iyiliğe erişemediler. Savaşta Allah, (yardımcı olarak) mü'minlere yetti. Allah kuvvetlidir, güçlü olandır.

26- Kitap ehlinde onlara arka çıkanları da kalelerinden indirdi ve onların kalplerine korku düşürdü. Siz (onlardan) bir kısmını öldürüyordunuz, bir kısmını ise esir alıyordunuz.

27- Ve sizi onların topraklarına, yurtlarına, mallarına ve daha ayak basmadığımız (Beni Nadir Yahudilerine ait) bir yere mirasçı kıldı. Allah, her şeye güç yetirendir.

28- Ey Peygamber! Eşlerine de ki: «Eğer siz dünya hayatını ve onun süslü çekiciliğini istiyorsanız, gelin sizi faydalandırayım ve sizi güzel bir salıverişle salıvereyim.»

29- «Eğer siz (Peygamber'in eşleri) Allah'ı, Resulü'nü ve ahiret yurdunu istiyorsanız, artık hiç şüphe yok Allah, içinizden ihsan sahipleri için büyük bir ecir hazırlamıştır.»

30- Ey Peygamber'in eşleri! Sizden kim açık bir çirkin hayâsızlıkta bulunursa, onun azabı iki kat olarak arttırılır. Bu da Allah'a göre pek kolaydır.

31- Ama sizden kim de Allah'a ve Resulü'ne gönülden itaat eder ve salih bir amelde bulunursa, ona da ecirini iki kat veririz ve biz ona yüce bir rızık da hazırlamışızdır.

32- Ey peygamberin eşleri! Siz kadınlardan herhangi biri (gibi) değilsiniz; eğer sakınıyorsanız, artık sözü çekicilikle söylemeyin de kalbinde bir hastalık bulunan kimse hevese kapılmasın. Sözü ölçülü söyleyin.

33- Evlerinizde oturun, cahiliyet devrinde olduğu gibi süslenip çıkmayın. Dosdoğru namazı kılın, zekâtı verin, Allah'a ve Resulü'ne itaat edin. Ey Ehl-i Beyt! Şüphesiz Allah, (tekvini iradeyle) sadece sizden her türlü pisliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister.

(Ümmü Seleme anlatıyor: «Ben, Resûlullah'ın (s.a.a) evinin kapısında iken şu ayet nazil oldu: « Ey Ehl-i Beyt! Şüphesiz Allah, (tekvini iradeyle) sadece sizden her türlü pisliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister.» (Ahzab/33). Evde «Resûlullah (s.a.a), Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin vardı. Onlara bir örtü bürüdü ve «Allahım! İşte bunlar benim Ehl-i Beyt'imdir, bunlardan günahı gider ve bunları kirlerden tertemiz kıl!» buyurdu. Ben atılıp: «Ey Allah'ın Resulü! Ben Ehl-i Beyt'ten değil miyim?» dedim. Bana: «Sen hayır üzeresin, sen Resûlullah'ın zevcesisin (ama Ehl-i Beyt'ten değilsin)!» diye cevap verdi.» (Tirmizi, Menakıb, (3870)

Enes anlatıyor: «Ey Ehl-i Beyt! Şüphesiz Allah, (tekvini iradeyle) sadece sizden her türlü pisliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister.» (Ahzab/33) ayeti indiğinde Resûlullah (a.s)

sabah namazına giderken, altı aya yakın bir müddette, Hz. Fatıma'nın kapısına uğrayıp: «Namaza (kalkın) ey Ehl-i Beyt «Allah günahlarınızı giderip sizi tertemiz yapmak istiyor! » buyurdu.» (Tirmizi, Tefsir, Ahzab, (3204)

Aişe anlatıyor: ««Resûlullah (s.a.a), üzerinde siyah (yünden) nakışlı bir kumaş olduğu halde sabahleyin (evden) çıktı. O sırada Hasan geldi, onu örtünün altına aldı. Sonra Hüseyin geldi, onu da örtünün altına aldı. Sonra Fatıma geldi, onu da örtünün altına aldı. Sonra Ali geldi onu da örtünün altına aldı. Sonra da, «Ey Ehl-i Beyt! Şüphesiz Allah, (tekvini iradeyle) sadece sizden her türlü pisliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister «(Ahzab/33) buyurdu.» (Müslim, Fezailu's-Saha-be 61, 2424)

Yezid Ibnu Hayyan, Zeyd İbn-i Erkam'dan naklen Resûlullah'in (s.a.a) şöyle buyurduğunu bildiriyor: «Haberiniz olsun! Ben size iki ağırlık (değerli şey) bırakıyorum. Bunlardan biri Allah Teâlâ'nın Kitabı'dır. O, Allah'ın (yerle gök arasına uzanmış) ipi olup, kim ona tutunursa hidayet üzere olur, kim de onu terk ederse dalâlete düşer. İkincisi itretim, Ehl-i Beyt'imdir.» Biz, Zeyd İbn-i Erkam'a sorduk: «Kadınları da Ehl-i Beyt'inden midir?» O, «Hayır! Dedi, Allah'a yemin olsun, kadın bir müddet erkekle beraber olur. Sonra (kocasını) onu boşar, o da babasına ve kavmine döner. «Resûlullah'in Ehl-i Beyt'i aslı ve kendinden sonra sadaka haram olan akrabasıdır.» (Müslim, Fezailu's-Saha-be 37, 2408)

34- Evlerinizde okunmakta olan **Allah**'ın ayetlerini ve hikmeti hatırlayın. Şüphesiz **Allah**, en ince işlerin içini bilen, haberdar olandır.

35- Hiç şüphesiz, Müslüman erkekler ve Müslüman kadınlar, mü'min olan erkekler ve mü'min olan kadınlar, gönülden (Allah'a) itaat eden erkekler ve gönülden (Allah'a) itaat eden kadınlar, sadık olan erkekler ve sadık olan kadınlar, sabreden erkekler ve sabreden kadınlar, saygıyla (Allah'tan) korkan erkekler ve saygıyla (Allah'tan) korkan kadınlar, sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar ve ırzlarını koruyan erkekler ve (ırzlarını) koruyan kadınlar, **Allah**'ı çokça zikreden erkekler ve (Allah'ı çokça) zikreden kadınlar (var ya işte), bunlar için **Allah**, bir bağışlanma ve büyük bir ecir hazırlamıştır.

36- **Allah** ve Resulü bir işe hükmettiği zaman, mü'min olan bir erkek ve mü'min olan bir kadın için o işte (kendi isteklerine göre) seçme hakkı yoktur. Kim **Allah**'a ve Resulü'ne isyan ederse, artık gerçekten o, apaçık bir sapıklıkla sapmıştır.

(Bu ayet esasınca hiçbir Müslüman fert veya millet, kurum, mahkeme veya parlamento, ya da devletin, Allah ve Resulünün hüküm verdiği bir konuda kendi isteğine göre seçme hakkı yoktur. Müslüman olmak, kendi düşünce, davranış ve seçme özgürlüğünü Allah ve Resulüne teslim etmek demektir. Hiçbir makul insan iki karşıt davranışı birleştirmeye kalkmaz. Müslüman kalmak isteyen kimse mutlaka Allah ve Resulünün emrine boyun eğmek zorundadır; boyun eğmeyi istemeyen kimse ise Müslüman olmadığını kabul etmelidir. Eğer

bunu da kabul etmezse, ne kadar Müslüman olduğunu haykırsa da, hem Allah hem de insanlar tarafından münafık olarak kabul edilecektir.)

37- Hani sen, Allah'ın kendisine nimet verdiği ve senin de kendisine nimet verdiği kişiye, «Eşini yanında tut ve Allah'tan sakın» diyordun da insanlardan çekinerek Allah'ın açığa vuracağı şeyi kendi nefsinde saklı tutuyordun. Oysa Allah, kendisinden çekinmene çok daha layıktı. Artık Zeyd ondan ilişkisini bitirince, evlatlıkları kendileriyle ilişkisini bitirdiği (boşadığı) zaman, onlarla evlenme konusunda mü'minler üzerine bir güçlük olmasın diye biz onu seninle evlendirdik. Böylelikle Allah'ın emri yerine getirilmiştir.

38- Allah'ın Peygamber'e farz kıldığı şeylerde ona bir güçlük yoktur. Bu, Allah'ın önceden geçmişler hakkındaki sünnetidir. Allah'ın emri belli bir ölçü üzeredir.

39- Onlar (peygamberler)', Allah'ın risaletini tebliğ edenler, O'ndan içleri titreyerek korkanlar ve Allah'ın dışında hiç kimseden korkmayanlardır. Hesap görücü olarak Allah yeter.

40- Muhammed şahıslarınızdan hiç birinin babası değildir; ancak o, Allah'ın Resülü ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah, her şeyi bilendir.

41- Ey iman edenler! Çokça zikir ile Allah'ı zikredin.

42- Ve O'nu sabah ve akşam tesbih edin.

43- Sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için üzerinize rahmetini gönderen O'dur. Melekleri de (size istiğfar eder). Allah, müminlere karşı çok merhametlidir.

(Usd'ul Gabe c.4 s.18, Taberi, Zehair'ul Ukba s.64 ve Menakıb Harezmi s.31-32'de yer aldığına göre Hz. Resûlullah şöyle buyurmuştur: «Melekler bana ve Aliye yedi sene salavat gönderdiler» Ashab, «Neden dolayı ey Resûlullah?» diye sorduğunda ise Peygamber şöyle buyurmuştur: «Çünkü Allah-u Teala'nın vahdaniyetini ilk kabul eden ben ve Ali idik.»-)

44- O'na kavuşacakları gün, onların dirlik temennileri, «selam dır (esenliktir). Ve O, onlara yüce bir ecir hazırlamıştır.

45- Ey Peygamber! Gerçekten biz seni bir şahit, bir müjde verici ve bir uyarıcı olarak gönderdik.

46- Ve kendi izniyle Allah'a çağırın ve nur saçan bir kandil olarak (gönderdik).

47- Mü'minlere müjde ver; gerçekten onlar için Allah'tan büyük bir lütuf vardır.

48- Küfre sapanlara ve münafıklara itaat etme, eziyetlerine de aldırma ve Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter.

49- Ey iman edenler! Mü'min kadınları nikahlayıp sonra onlara dokunmadan boşarsanız, bu durumda sizin için üzerlerine sayacağınız bir iddet yoktur. Artık onları *(yetecek miktarda)* yararlandırın ve onları güzel bir salıverişle salıverin.

50- Ey Peygamber! Gerçekten biz senin için hiçbir darlık olmasın diye, ücretlerini *(mehirlerini)* verdiğin eşlerini, **Allah**'ın sana ganimet olarak verdiklerinden elinin altında bulunan cariyeleri; amcanın, halalarının ve teyzelerinin seninle beraber hicret eden kızlarını, bir de Peygamber'e kendisini hibe eden ve Peygamberin de kendisini almak istediği inanmış kadınları sana helâl kıldık. Bu diğer mü'minlere değil, sadece sana mahsus bir ayrıcalıktır. Biz eşleri ve ellerinin altında bulunan cariyeleri hakkında mü'minlere ne farz kıldığımızı biliyoruz. **Allah** çok bağışlayan, çok merhamet edendir.

51- Onlardan dilediğini geriye bırakır, dilediğini de yanına alırsın. Bıraktığın hanımlarından arzu ettiğini tekrar yanına almanda, senin üzerine bir zorluk *(sakinca)* yoktur. Böyle yapman; onların mesut olmalarına, üzülmemelerine ve hepsinin senin verdiklerine razı olmalarına daha uygundur. **Allah**, kalplerinizde olanı bilir. **Allah** her şeyi bilen ve yumuşak davranandır.

52- Bundan sonra artık başka kadınlarla evlenmen, elinin altında bulunan cariyeler hariç, güzellikleri hoşuna gitse bile bunların yerine başka kadınlar alman sana helâl değildir. **Allah** her şeyi gözetler.

53- Ey iman edenler! Siz, yemeğe çağırılmadıkça Peygamber'in evlerine girmeyin ve *(uzun süre oturarak)* yemeğin pişmesini gözetlemeyin. Ancak davet edildiğiniz vakit girin. Yemeği yediğinizde hemen dağılın, sohbete dalmayın. Gerçekten bu, peygambere eziyet vermekte, fakat O *(size bunu söylemekten)* utanmaktadır. Lakin **Allah**, hakkı söylemekten çekinmez. Peygamber'in hanımlarından bir şey istediğiniz zaman perde arkasından isteyin. Bu, hem sizin kalpleriniz, hem de onların kalpleri için daha temiz bir davranıştır. Sizin **Allah** Resulünü üzmeniz ve kendisinden sonra onun hanımlarını nikâhlamanız size ebedî olarak *(helal)* olmaz. Çünkü bu, **Allah** katında büyük *(bir günah)* sayılır.

(Menakıb-u Harezmi s.31-32 ve Şevahid'ut Tenzil c.2 s.98'de yer aldığına göre Hz. Resûlullah Ali'ye şöyle buyurmuştur: «Kim de sana eziyet ederse, bana eziyet etmiştir.»)

54- Bir şeyi açığa vursanız da saklı tutsanız da; hiç şüphesiz **Allah**, her şeyi bilendir.

55- Onlar *(Peygamber'in eşleri)* için babaları, oğulları, kardeşleri, erkek kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, *(mü'mine)* kadınları ve sağ ellerinin malik oldukları *(cariyeler ile görüşme)* hususunda bir sakınca yoktur. **Allah**'tan sakının. Hiç şüphesiz **Allah**, her şeye şahit olandır.

56- Şüphesiz **Allah** ve melekleri Peygamber'e salâvat gönderirler. Ey iman

edenler, siz de ona salâvat gönderin ve tam bir teslimiyetle teslim olun.

(Allah'ın Peygamber'ine salât etmesi, «Allah, Peygamber'ine karşı çok merhametlidir. Onu över, onun işlerini bereketli kılar, ismini yüceltir ve onun üzerine rahmeti indirir» anlamındadır. Meleklerin salât etmesi ise, «Onlar Peygamber'i (s.a.a) çok severler. Ona en yüce makamları vermesi, dininin ve şeriatının gelişmesi ve onu yüksek derecelere ulaştırması için Allah'a dua ederler» anlamındadır. Konunun akışından bu hususa neden değinildiği kolayca anlaşılabilir. Bu dönem, bütün İslâm düşmanlarının İslâm'ın başarısını kışkırdıkları bir dönemdi. Onu lekeleyerek, onun İslâm ve Müslümanların her gün daha da güçlenmesine sebep teşkil eden ahlakî mükemmelliğine gölge düşürmeyi planlıyorlardı. Allah bu ayeti gönderdiğinde şartlar böyleydi. Bu ayetle şöyle denilmek isteniyor: «Küfre sapanlar, münafıklar ve müşrikler, Hz. Peygamber'in görevinin başarısızlığa uğraması için ona ne kadar iftira atsalar ve gözden düşürmeye çalışsalar da, sonuçta başarısızlık ve rezaletle karşılaşacaklardır. Çünkü Ben, Peygamberime karşı merhametliyim ve bütün kâinatı idare eden melekler de onun destekleyicileridirler. Onun düşmanları onu suçlayıp aşağılayarak hiçbir şey elde edemezler, çünkü Ben onun ismini yüceltiyorum ve melekler de sürekli ona saygı ve sevgi göstermektedirler. Benim rahmet ve bereketim onunla birlikte iken ve meleklerim «Ey Âlemlerin Rabbi, Muhammed'i daha yüce makamlara çıkar, onun dinini yay ve geliştir,» diye gece gündüz sürekli dua ederken, onlar, fitne ve tuzaklarıyla Peygamberime hiçbir zarar veremezler»)

57- Şüphesiz **Allah'a** ve Resulü'ne eziyet edenler var ya; **Allah** onlara dünyada da ahirette de lanet etmiş ve onlar için aşağılatıcı bir azap hazırlanmıştır.

58- Mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara işlemedikleri *(bir suç)* sebebiyle eziyet edenler ise, gerçekten bir iftira ve açık bir günah yüklenmişlerdir.

59- Ey Peygamber! Eşlerine, kızlarına ve mü'minlerin kadınlarına geniş elbiseleriyle üzerlerini tümüyle örtmelerini söyle; onların *(özgür ve iffetli)* tanınmaları ve eziyet görmemeleri için en uygun olan budur. **Allah** çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.

60- Şüphesiz eğer münafıklar, kalplerinde hastalık bulunanlar ve Medine'de toplumu sarsıcı söylentiler çıkaranlar eğer bundan vazgeçmezlerse, gerçekten seni onlara saldırtırız, sonra orada seninle pek az *(bir süre)* komşu kalabilirler.

61- Lanete uğratılmışlar olarak nerede ele geçirilirlerse tutulurlar ve kökleri kurutasiya öldürülürler!

62- *(Bu,)* Daha önceden gelip geçenler hakkın da *(uygulanan)* **Allah'ın** sünnetidir. **Allah'ın** sünnetinde kesin olarak bir değişiklik bulamazsın.

63- İnsanlar sana kıyameti sorarlar, de ki: «Onun bilgisi yalnızca **Allah'ın** katındadır.» Ne bilirsin; belki kıyamet pek yakın da olabilir!

64- Şüphesiz **Allah**, kâfirleri lanetlemiş ve onlar için çılgın bir ateş hazırlamıştır.

65- Orada temelli olarak kalıcıdır. Onlar ne bir veli, ne de bir yardımcı bulamayacaklardır.

66- Onların yüzlerinin ateşte evrilip çevrileceği gün derler ki: «Eyvahlar bize, keşke Allah'a itaat etseydik ve peygambere itaat etseydik.»

67- Derler ki: «Rabbimiz! Gerçekten biz, efendilerimize ve büyüklerimize itaat ettik, böylece onlar bizi yoldan saptırmış oldular.»

68- «Rabbimiz! Onlara azaptan iki katını ver ve onlara büyük bir lanet ile lanet et.»

69- Ey iman edenler! Sizler Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın! *(Onlar eziyet ettiler de)* Allah onu onların dediklerinden temize çıkardı. O, Allah katında pek itibarlı bir kişi idi.

70- Ey iman edenler! Allah'tan korkup sakının ve sağlam söz söyleyin.

71- *(Böylece Allah da)* Amellerinizi ıslah etsin ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah'a ve Resülü'ne itaat ederse, artık o en büyük kurtuluşla kurtulmuştur.

72- Şüphesiz biz emaneti göklere, yere ve dağlara sunduk da onlar bunu yüklenmekten kaçındılar ve ondan korkuya kapıldılar. Onu insan yükledi. Şüphesiz o çok zalim, çok cahildir.

73- *(Emaneti sunduğu için de sonunda)* Allah, münafık erkeklere ve münafık kadınlara, müşrik erkeklere ve müşrik kadınlara azap edecek, iman eden erkeklerin ve iman eden kadınların da tövbesini kabullenecektir. Allah çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.

34. Sebe Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 54 ayettir. Sure adını, Yemen'de bir bölge veya kabile ismi olan Sebe kelimesinin geçtiği 15. ayetten alır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Bütün güzel övgüler, göklerde ve yerde olanların tümü kendisine ait olan Allah'ındır; ahirette de bütün güzel övgüler O'nundur. O, hikmet sahibidir, *(her*

şeyden) haberi olandır.

2- Yerin içine gireni, ondan çıkanı; gökten ineni ve oraya çıkanı bilir. O, esirgeyendir, bağışlayandır.

3- Küfre sapanlar dediler ki: «Kıyamet bize gelmez.» De ki: «Hayır, gaybı bilen Rabbime andolsun, o muhakkak size gelecektir. Göklerde ve yerde zerre ağırlığınca hiç bir şey O'ndan uzak (*saklı*) kalmaz. Bundan daha küçük olanı da daha büyük olanı da istisnasız, mutlaka apaçık bir kitaptadır.»

4- (*Kıyamet mutlaka gelecektir ki Allah*) İman edip salih amellerde bulunanları ödüllendirsin. İşte mağfîret ve yüce rızık onlarındır.

5- Ayetlerimiz hakkında bizi aciz bırakmaya yeltenenler (*var ya*), işte onlara çetin ve elim azap vardır.

6- Kendilerine ilim verilenler ise, Rabbinden sana indirilenin, hakkın ta kendisi olduğunu ve güçlü, övülmeye layık olanın yoluna hidayet ettiğini görürler.

7- Küfre sapanlar dediler ki: «Siz didik didik parçalanıp tümüyle dağıldıktan sonra, gerçekten sizin yeni bir yaratılıştta bulunacağınızı size haber veren bir adamı gösterelim mi size?»

8- «**Allah**'a karşı yalan mı düzüp uyduruyor, yoksa kendisinde bir delilik mi var (*dediler*)!» Hayır, ahirete inanmayanlar, azap ve derin bir sapıklık içindedirler.

9- Onlar, gökten ve yerden önlerinde ve arkalarında olanı görmüyorlar mı? Eğer biz dilersek, onları yerin dibine geçirir ya da gökten üzerlerine parçalar düşürürüz. Hiç şüphe yok, bunda gönülden (*Allah'a*) yönelen her kul için bir ayet vardır.

10- Şüphesiz Davud'a tarafımızdan bir üstünlük verdik. «Ey dağlar ve kuşlar! Onunla beraber tesbih edin» dedik. Ona demiri yumuşattık.

11- «Geniş zırhlar yap, dokumasını ölçülü kıl ve hepiniz salih amellerde bulunun. Gerçekten ben, sizin yapmakta olduklarınızı görenim.»

12- Süleyman için de sabah gidişi bir ay, akşam dönüşü bir ay (*mesafe*) olan rüzgâra (*boyun eğdirdik*). Erimiş bakır madenini ona sel gibi akıttık. Onun elinin altında Rabbinin izniyle iş görmekte olan bir kısım cinler de vardı. Onlardan kim bizim emrimizden çıkıp sapacak olsa, ona çılgın ateşin azabından tattırırdık.

13- Ona (*Süleyman'a*) dilediği şekilde mihraplar (*tapınaklar*), heykeller, havuz büyüklüğünde çanaklar ve yerinden sökülmeyen kazanlar yaparlardı. «Ey Davud ailesi! Şükrederek çalışın (*dedik*).» Kullarımdan şükretmekte olanlar pek de azdır.

14- Böylece onun (*Süleyman'ın*) ölümüne karar verdiğimiz zaman, ölümünü onlara (*halka*), esasını yemekte olan bir ağaç kurdundan başka haber veren olmadı. Artık o, yere yıkılıp düşünce (*halk için*), cinlerin gaybı bildikleri takdirde böylesine aşağılayıcı bir azap içinde kalıp yaşamayacakları ortaya çıkmış oldu.

15- Şüphesiz Sebe halkının oturduğu yerlerde de bir ayet vardır. (*Evleri*) Sağdan ve soldan iki bahçeliydi. «Rabbimizin rızkından yiyin ve O'na şükredin. (*Sizin için burada*) Güzel bir şehir ve bağışlamakta olan bir Rabb (*var, dedik*).»

16- Ancak onlar yüz çevirdiler, böylece biz de onlara Arîm (*her şeyi yıkıp süpüren azap*) selini gönderdik. Ve onların iki bahçesini, buruk yemişli, acı ılgınlı ve içinde az bir şey de sedir ağacı olan iki bahçeye dönüştürdük.

(*Arîm kelimesi «baraj, set» anlamına gelen ve Güney Arapçasında kullanılan «arimen» kelimesinden türemiştir. Böylece setin (baraj) yıkılmasından sonra meydana gelen sel sonucu bütün ülke harap oldu. Sebeliler'in dağların arasına setler inşa ederek kazdıkları kanallar yıkıldı ve bütün sulama sistemi bozuldu. Bunun sonucu daha önceden bir bahçe gibi olan ülke yabancı otların yetiştiği bir cangıl haline geldi ve küçük bodur ağaçların kiraza benzer yemişi dışında yenebilecek hiçbir meyve kalmadı.*)

17- Böylelikle nankörlük etmeleri dolayısıyla onları cezalandırdık. Biz (*nimete*) nankörlük edenden başkasını cezalandırır mıyız?

18- Kendileri (*Sebe*) ile içlerinde bereketler kıldığımız memleketler (*Şam*) arasında (*birbirine yakın*) görünebilen şehirler var ettik, içlerinde yolculuğu ölçülü (*yanlarına azık almaya ihtiyaç duymayacakları şekilde*) kıldık, oralarda geceleri ve gündüzleri güvenlik içinde gezip dolaşın (*dedik*).

19- Bunun üzerine onlar ise, «Rabbimiz, yolculuklarımızın arasını aç» dediler ve kendi nefislerine zulmetmiş oldular. Böylece biz de onları efsane kıldık (*dillere düşürdük*) ve onları darmadağın edip dağıttık. Şüphesiz bunda, çok sabreden ve çok şükreden herkes için gerçekten ayetler vardır.

20- Şüphesiz İblis, kendileri hakkında zannını doğrulamış oldu. Böylelikle mü'minlerden bir grup dışında onlar, ona (*İblis'e*) uymuş oldular.

21- Oysa onun (*şeytanın*), kendilerine karşı hiç bir zorlayıcı gücü yoktu; ancak biz ahirete iman edeni, ondan kuşku içinde olandan ayırt etmek için (*ona vesvese gücünü verdik*). Senin Rabbin her şeyi gözetip koruyandır.

22- De ki: «Allah'ın dışında (*tanrı diye*) öne sürdüklerinizi çağırın. Onların göklerde ve yerde zerre ağırlığınca bile (*hiç bir şeye*) güçleri yetmez. Onların bu ikisinde hiç bir ortaklığı olmadığı gibi, O'nun bunlardan hiç bir destekçisi de yoktur.

23- O'nun katında, kendisine izin verdiği kimseden başkasının şefaati yarar

sağlamaz. En sonunda (*şefaathçilerin*) kalplerinden korku giderilince (*birbirlerine,*) «Rabbiniz ne buyurdu?» derler, «Hak olanı! O yücedir, büyüktür» derler.

24- De ki: «Göklerden ve yerden sizi rızıklandıran kimdir?» De ki: «Allah'tır. Öyleyse doğru yolda veya apaçık bir sapıklıkta olan ya biziz ya sizsiniz?»

(Burada soru ile cevap arasında ince ve anlamlı bir boşluk vardır. Sorunun muhatabı, sadece Allah'ın yokluğuna inanmamakla kalmayıp, rızık verenin Allah olduğunu bilen ve buna inanan müşriklerdi. Fakat buna rağmen onlar içinde Allah 'a başkalarını ortak koşuyorlardı. Şimdi onlara: «Size gökten ve yerden kim rızık veriyor?» diye sorulduğunda müşrikler köşeye sıkıştırılmış oluyorlardı. Eğer Allah' in yanı sıra başka birisini de ansalar, kendilerinin ve halklarının inançlarına aykırı bir ifadede bulunmuş olacaklardı. Eğer inatçılık edip böyle bir şey söyleseler kavimlerinin kendilerini reddedeceğinden korkuyorlardı. Eğer rızık verenin sadece Allah olduğunu kabul etseler, o zaman da hemen şu soruyla karşı karşıya geleceklerdi: «O halde neden ve ne için başkalarını ilah ediniyorsunuz?» Rızık veren Allah olduğuna göre, başka ilahlara niçin itaat ve ibadet edilsin? Böylece müşriklerin kafası karışıyor ve şaşkınlığa düşüyorlardı. Ne sadece Allah'ın rızık veren olduğunu söyleyebiliyor, ne de başka bir ilahın rızık verdiğini iddia edebiliyorlardı.)

25- De ki: «Siz, bizim işlemiş bulunduğumuz suçtan sorulacak değilsiniz ve biz de sizin yapmakta olduklarınızdan sorulacak değiliz.»

26- De ki: «Rabbimiz (*kıyamet günü*) bizi bir araya toplayacak, sonra da hak ile aramızı ayıracaktır. O, (*gerçek hükmünü vererek hak ile batılın arasını*) açandır, (*her şeyi hakkıyla*) bilendir.»

27- De ki: «O'na (*kulluk etmede*) kattığımız ortakları bana gösterin. Hayır, (*onlar O'na gerçek ortak olamazlar*)! Bilakis O Allah güçlüdür, hikmet sahibidir.»

28- Biz seni ancak bütün insanlara bir müjde verici ve uyarıp korkutucu olarak gönderdik. Ancak insanların çoğu bilmiyorlar.

29- Onlar, «Eğer doğru söyleyenler iseniz, bu vaat (*ettiğiniz azap*) ne zamanmış?» derler.

30- De ki: «Sizin için vaat edilmiş bir gün vardır ki, siz ondan ne bir an geri kalır, ne de (*biran*) öne geçebilirsiniz.»

31- Küfre sapanlar dedi ki: «Biz kesin olarak, ne bu Kur'an'a inanırız, ne de ondan öncekine.» Sen o zulmetmekte olanları, Rableri huzurunda tutuklanmış olarak birbirlerine söz atarlarken bir görsen! Zaafa uğratılanlar, büyüklük taslayanlara derler ki: «Eğer sizler olmasaydınız, gerçekten bizler mü'minler olurduk.»

32- Büyüklük taslayanlar, zaafa uğratılanlara derler ki: «Size hidayet geldikten sonra, sizi biz mi ondan alıkoyduk? Hayır, siz (*zaten*) suçlu günahkârlardınız.»

33- Zaafa uğratılanlar da büyüklük taslayanlara, «Hayır, siz gece ve gündüz hileli düzenler (*kuruyor,*) bizim **Allah**'ı inkâr etmemizi ve O'na eşler koşmamızı bize emrediyordunuz» derler. Azabı gördüklerinde de pişmanlıklarını saklarlar; biz de kâfirlerin boyunlarına halkalar geçiririz. Onlar, yapmakta olduklarından başkasıyla mı cezalandırılacaklardı?

34- Biz hangi ülkeye, bir uyarıp korkutucu gönderdiysek, mutlaka oranın refah içinde şımaran önde gelenleri, «Gerçekten biz, sizin kendisiyle gönderildiğiniz şeyi tanımıyoruz» demişlerdir.

35- Ve «Biz mallar ve evlatlar bakımından daha çoğunluktayız ve biz azaba uğratılacak da değiliz» demişlerdir.

36- De ki: «Şüphesiz benim Rabbim, rızkı dilediğine genişletip yayar ve kısar da. Ancak insanların çoğu bilmiyorlar.»

37- Bizim katımızda sizi (*bize*) yaklaştıracak olan, ne mallarınız, ne de evlatlarınızdır; ancak iman edip salih amellerde bulunanlar başka, işte onlara (*var ya*), onlar için yaptıklarına karşılık olmak üzere kat kat mükâfat vardır ve onlar yüksek köşklerinde güven içindedirler.

38- Ayetlerimizi etkisiz bırakmak için çaba harcayanlar (*var ya*), işte onlar azapta hazır bulundurulmuşlardır.

39- De ki: «Şüphesiz benim Rabbim, kullarından rızkı dilediğine genişletip yayar ve ona kısar da. Her neyi infak ederseniz, O (*Allah*), onun yerine bir başkasını verir. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.»

40- O gün, onların hepsini bir araya toplayacak (*hasredecek*), sonra meleklerle diyecek ki: «Size tapmakta olanlar bunlar mıydı?»

41- (*Melekler*) Derler ki: «Sen yücesin, bizim velimiz sensin, onlar değil. Hayır, onlar cinlere tapıyordu ve çoğu onlara iman etmişlerdi.»

42- Artık bugün, bir kısmınızın bir kısmınıza yarar ve zarar sağlamaya gücü yetmez. Biz de o zulmetmekte olanlara deriz ki: «Yalanlamakta olduğunuz ateşin azabını tadın.»

43- Onlara apaçık olan ayetlerimiz okunduğunda dediler ki: «Bu sizi, babalarınızın tapmakta olduklarından alıkoymak isteyen bir adamdan başkası değildir» Ve (*Aynı şekilde*), «Bu, düzülüp uydurulmuş bir yalandan başka bir şey de değildir» dediler. Küfre sapanlar da kendilerine geldiği zaman hak (*olan Kur'an*) için, «Bu, apaçık olan bir büyüden başka bir şey değildir» dediler.

44- Oysa biz onlara (*Kur'an'ın sihir olduğunu*) ders alacakları kitaplar vermedik ve kendilerine, senden önce bir uyarıp korkutucu da göndermedik.

45- Kendilerinden öncekiler de yalanladı. Oysa bunlar, öbürlerine verdiklerimizin onda birine bile ulaşamamışlardır. Buna rağmen (*azabı engelleyemezler*), elçilerimi yalan saydılar, ama benim reddedişim (*yıkıma uğratmam*) nasıl olurmuş (*iyice gördüler*)\

46- De ki: «Size tek bir öğüdüm vardır: **Allah** için ikişer ikişer ve teker teker kalkınız, sonra düşününüz. Arkadaşınızda (*peygamberde*) bir delilik yoktur (*gerçeğini görünüz*). O sadece çetin bir azabın eşliğinde sizi uyarıcıdır.»

47- De ki: «Ben sizden bir ücret (*Ehl-i Beyt sevgisini*) istemişsem, artık o sizin içindir. Benim ücretim, yalnızca **Allah**'a aittir. O, her şeye şahit olandır.»

48- De ki: «Şüphesiz Rabbim, hakkı (*Kur'an'ı*) ilka edip indirir. O, gaypleri çok iyi bilendir.

49- De ki: «Hak geldi; artık batıl ne bir şeyi başlatabilir ne de geri getirebilir.»

50- De ki: «Eğer ben sapacak olsam, artık kendi nefsim aleyhine sapmış olurum; eğer hidayeti bulacak olsam, bu da Rabbimin bana vahyetmekte olduğu (*Kur'an*) sayesinde. Hiç şüphesiz O iştir, yakın olandır.»

51- Sen onları korkuya kapıldıklarında bir görsen! Artık hiç bir kaçış yoktur ve yakın bir yerden yakalanıvermişlerdir.

52- «Biz ona (*Kur'an'a*) iman ettik» derler; ancak onu uzak bir yerden (*berzahtan dünyaya*) nasıl uzanıp alacaklar ki?

53- Oysa daha önce onu inkâr etmişlerdi; onlar uzak bir yerden (*dünyadan*) gayb (*ahiret*) hakkında atıp tutuyorlardı (*yalanlıyorlardı*).

54- (*Şimdi*) Tıpkı bundan önce benzerlerine (*yoldaşlarına*) yapıldığı gibi kendileriyle istek duydukları şeyler arasında perde çekilmiştir. Çünkü onlar, kuşku verici bir tereddüt içinde idiler.

35. Fatır Suresi

(Adını birinci ayetteki «Fatır» kelimesinden alan bu sure, Mekke'de nazil olmuştur ve 45 ayettir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Bütün güzel övgüler; gökleri ve yeri yaratan, ikişer üçer ve dörder kanatlı melekleri elçiler kılan **Allah**'ındır; O, yaratmada dilediğini arttırır. Şüphesiz **Allah**, her şeye güç yetirendir.
- 2- **Allah** insanlar için rahmetinden her neyi açacak olsa, artık onu kısıp tutacak olan yoktur. Her neyi de kısar tutarsa, artık onu da ondan sonra salıverecek olan yoktur. O, üstün ve güçlü olandır, hikmet sahibidir.
- 3- Ey insanlar! **Allah**'ın sizin üzerinizdeki nimetini anın. Gökten ve yerden sizi rızıklandıran **Allah**'ın dışında da bir başka yaratıcı var mı? O'ndan başka ilah yoktur. Öyleyse nereye çevriliyorsunuz?
- 4- Eğer seni yalanlıyorlarsa, senden önceki peygamberler de yalanlandı. (*En sonunda bütün*) İşler **Allah**'a döndürülür.
- 5- Ey insanlar! Hiç şüphesiz **Allah**'ın vaadi haktır, öyleyse dünya hayatı sizi aldatmasın ve aldatıcı (*şeytan ve nefis*), sizi **Allah** ile (*Allah'ın adını kullanarak*) aldatmasın.
- 6- Şüphesiz şeytan sizin düşmanınızdır, öyleyse siz de onu düşman edinin. O, kendi taraftarlarını ancak çılgınca yanan ateşin ehlinde olmaya çağırır.
- 7- O küfre sapanlar (*var ya*), onlar için şiddetli bir azap vardır. İman edip salih amellerde bulunanlar (*var ya*), onlar için de bir bağışlanma ve büyük bir ecir vardır.
- 8- Kötü olarak yapıp ettikleri kendisine süslü kılınp da onu güzel gören (*kimse, böyle olmayan kimse gibi midir*)? Artık şüphesiz **Allah**, dilediğini saptırır, dilediğini de hidayete erdirtir. Öyleyse, onlara karşı nefsin, hasretlere kapılıp gitmesin. Gerçekten **Allah**, yapmakta olduklarını bilendir.
- 9- **Allah** rüzgârı gönderir, o (*rüzgâr*) da bulutu harekete geçirir, derken biz onu ölü bir beldeye sürükleriz. Onunla yeri, ölümünden sonra diriltiriz. İşte (*ölümünden sonra*) dirilip yayılma da böyledir.
- 10- Kim izzeti istiyorsa, artık bütün izzet **Allah**'ındır. Güzel söz O'na yükselir, salih amel de onu (*güzel sözü*) yükseltir. Kötülükleri tasarlayıp düzenleyenler (*var ya*), onlar için şiddetli bir azap vardır. İşte bunların kurdukları düzenler boşa çıkar.
- 11- **Allah**, sizi topraktan yarattı, sonra bir damla sudan. Sonra da sizi çift çift kıldı. O'nun bilgisi olmaksızın, hiç bir dişi gebe kalmaz ve doğurmaz da. Ömür sürene ömür verilmesi ve onun ömründen kısaltılması da mutlaka bir kitaptadır. Gerçekten bu, **Allah**'a göre kolaydır.
- 12- İki deniz eşit olmaz. Şu, tatlı, susuzluğu keser ve içimi kolay; şu da tuzlu ve acıdır. Ancak her birinden taze et yersiniz ve takınmakta olduğunuz süs

eşyalarını çıkarırsınız. O'nun lütfünden aramanız ve şükretmeniz için gemilerin yara yara gittiklerini görürsünüz.

13- Allah, geceyi gündüzün içine sokar, gündüzü de gecenin içine sokar. Güneş ve ayı da emri altına almıştır. Her biri belirtilmiş bir süreye kadar akıp gider. İşte (bütün bunları yapan) Rabbiniz Allah'tır. Mülk O'nundur. O'nu bırakıp da kendilerine taptıklarınız ise, bir çekirdeğin incecik zarına bile sahip olamazlar.

14- Eğer onlara dua ederseniz, duanızı işitmezler, işitseler bile size cevap veremezler. Kıyamet gününde ise, sizin şirk koşmanızı tanımayacaklardır. (Bu gerçeği) Sana, her şeyden haberi olan (Allah) gibi hiç kimse haber veremez.

15- Ey İnsanlar! Siz Allah'a (oranla muhtaç olan) fakirlersiniz; Allah ise, hiç bir şeye ihtiyacı olmayandır, övülmeye layıktır.

16- Dileyecek olsa sizi giderir (yok eder) ve yepyeni bir yaratık getirir.

17- Bu, Allah'a göre güç değildir.

18- Hiç bir günahkâr, bir başka günahkârın günahını yüklenemez. Eğer yükü ağır olan kimse (bir başkasını) onu taşımaya çağırsa, bu, onun yakın akrabası da olsa kendisine ondan hiç bir şey yükletilmez. Sen, yalnızca (azabı) görmediği halde Rablerinden içleri titreyerek korkmakta olanları ve dosdoğru namazı kılanları uyarıp korkutursun. Kim temizlenip arınırsa, artık o, kendi nefsi için temizlenip arınmıştır. Sonunda dönüş Allah'adır

19- Kör olanla, (basiretle) gören bir değildir.

20- Karanlıklarla aydınlık.

21- Gölge ile sıcaklık da.

22- Diri olanlarla ölümler de bir değildir. Gerçekten Allah, dilediğine işittirir; sen ise kabirlerde olanlara işittirecek değilsin.

23- Sen, yalnızca bir uyarıcısın.

24- Hiç şüphesiz biz seni müjdeleyici ve uyarıcı olarak hak ile gönderdik. İçinde bir uyarıp korkutucu gelip geçmemiş hiç bir ümmet yoktur.

25- Eğer seni yalanlıyorlarsa, senden öncekiler de yalanlandı; peygamberleri ise, kendilerine apaçık olan ayetler (mucizeler), sahifeler (hikmetler) ve aydınlatıcı kitaplar getirmişlerdi.

26- Sonra ben de o küfre sapanları yakalayiverdim. Beni küfürleri (sebebiyle azabım) nasıl oldu (görmüş oldular).

27- Allah'ın gökyüzünden su indirdiğini görmedin mi? Böylece biz onunla, renkleri değişik olan meyveler çıkardık. Dağlardan (*geçen*) beyaz, kırmızı, değişik renklerde ve simsiyah yollar (*yaptık*).

28- İnsanlardan, hayvanlardan ve davarlardan da renkleri böyle değişik olanlar vardır. Kulları içinde ise, Allah'tan ancak ilim sahibi olanlar içleri titreyerek korkar. Hiç şüphe yok Allah, güçlüdür, bağışlayandır.

29- Gerçekten Allah'ın kitabını okuyanlar, dosdoğru namazı kılanlar ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden gizli ve açık infak edenler (*var ya, işte onlar*) tükenmeyecek bir kazanç umabilirler.

30- Çünkü (*Allah,*) onların ecirlerini noksansız olarak öder ve kendi fazlından onlara arttırır. Hiç şüphesiz O bağışlayandır, şükrün karşılığını bol bol verendir.

31- Kendinden öncekini doğrulayıcı olarak sana kitaptan vahyettiğimiz, gerçeğin ta kendisidir. Allah şüphesiz haberdardır, görendir.

32- Sonra kitabı kullarımızdan seçtiklerimize miras kıldık. Artık onlardan kimi kendi nefesine zulmeder, kimi orta yoldadır, kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda yarışıp öne geçer. İşte bu, büyük lütfün ta kendisidir.

33- Adn cennetleri (*onlarındır*), oraya girerler. Orada altından bileziklerle ve incilerle süslenirler ve orada onların elbiseleri de ipektir.

34- Derler ki: «Bütün güzel övgüler bizden hüznü giderip yok eden Allah'a mahsustur. Doğrusu Rabbimiz bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir.»

35- «O, bizi kendi lütfünden (*ebedi olarak*) kalınacak bir yurda yerleştirdi. Burada artık bize bir yorgunluk dokunmaz ve burada bize bir bıkkınlık da değmez.»

36- Küfre sapanlar (*var ya*), onlar için de cehennem ateşi vardır. Ne ölümlerine karar verilir de ölürler ve ne de azapları hafifletilir. İşte biz azılı kâfirleri böyle cezalandırırız.

37- Onlar orada, «Rabbimiz! Bizi çıkar, (*önce*) yaptığımızın yerine salih bir amelde bulunalım. Diye feryat ederler. Hatırlayıp kendine gelecek kimsenin hatırlayıp kendine gelebileceği kadar bir ömür vermedik mi size? Size uyarıcı da gelmedi mi? (*O halde niçin inanmadınız?*) Şimdi tadın (*bakalım azabı*)! Zalimlerin yardımcısı yoktur.

38- Hiç şüphesiz Allah, göklerin ve yerin gaybını bilendir. Şüphesiz O, sinelerin özünde (*saklı*) olanı bilir.

39- Yeryüzünde sizi halifeler kılan O'dur. Öyleyse kim küfre saparsa, artık küfürleri kendi aleyhinedir. Rableri katında kâfirlere kendi küfürleri gazaptan

başkasını arttırmaz ve kâfirlere kendi küfürleri hüsrandan başkasını da arttırmaz.

40- De ki: «Baksanıza, **Allah**'tan başka yalvardığınız ortaklarınız (*var ya*), onların yeryüzünde neyin yaratıcıları olduklarını bana göstersenize! Yoksa onların göklerde mi bir ortaklığı var, ya da kendilerine bir kitap vermişiz de ondan açık bir delil mi var ellerinde? Hayır, o zalimler, birbirlerini aldatmadan başka bir vaatte bulunmuyorlar!

41- Hiç şüphesiz **Allah**, gökleri ve yeri yok olurlar diye (*her an kudreti altında*) tutmaktadır. Şüphesiz eğer onlar yok olacak olsa, kendisinden sonra artık onları kimse tutamaz. Gerçekten O, çok yumuşak davranır, çok bağışlayıcıdır.

42- Kendilerine bir uyarıcı (*peygamber*) gelirse, herhangi bir milletten daha çok doğru yolda olacaklarına dair bütün güçleriyle **Allah**'a yemin etmişlerdi. Fakat onlara uyarıcı (*Muhammed*) gelince, bu, onların haktan uzaklaşmalarından başka bir şeyi arttırmadı.

43- (*Hem de*) Yeryüzünde büyüklük taslayarak ve kötü düzen kurarak (*uzaklaştılar*). Oysa hileli düzen, kendi sahibinden başkasını sarıp kuşatmaz. Artık onlar öncekilerin sünnetinden başkasını mı gözlemekte-dirler? Sen, **Allah**'ın sünnetinde kesinlikle bir değişiklik bulamazsın ve sen, **Allah**'ın sünnetinde kesinlikle bir dönüşüm de bulamazsın.

44- Kendilerinden öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görsünler diye yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı? Üstelik onlar, kuvvet bakımından kendilerinden daha güçlü idiler. Göklerde de yerde de **Allah**'ı aciz bırakacak hiç bir şey yoktur. Hiç şüphesiz O, bilendir, güç yetirendir.

45- Eğer **Allah**, kazanmakta oldukları dolayısıyla insanları (*azap ile*) yakalayabilecek olsaydı, yeryüzünde hiç bir canlıyı bırakmazdı. Ancak onları, adı konulmuş bir süreye kadar ertelemektedir. Sonunda ecelleri geldiği zaman, artık şüphesiz **Allah** kendi kullarını görendir.

36. Yasin Suresi

(*Mekke'de nazil olmuştur ve 83 ayettir. Sureye isim olarak verilen «Yâsîn»in, genellikle «Ey insan!» manasına geldiği kabul edilir. Bununla kastedilen, Hz. Peygamber'dir. Yasin suresi Kur'an'ın kalbi kabul edilmiş ve Müslümanlar arasında ayrı bir önem kazanmıştır. Fazileti hakkında nice hadisler vardır.*)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Ya, Sin.
- 2- Hikmet dolu Kur'an'a andolsun.
- 3- Ki gerçekten sen gönderilenlerdensin (*peygamberlerdensin*).
- 4- Dosdoğru olan bir yol üzeresin.
- 5- (*Kur'an*) Güçlü ve merhamet sahibinin indirmesidir.
- 6- Babaları uyarılıp korkutulmamış, böylece kendileri de gafil kalmış bir kavmi uyarıp korkutman için (*gönderildin*).
- 7- Şüphesiz onların çoğu üzerine o söz (*azap*) hak olmuştur; artık onlar inanmazlar.
- 8- Gerçekten biz onların boyunlarına, çenelere kadar (*dayanan*) halkalar geçirdik; bu yüzden başları yukarı kalkıktır.
- 9- Biz onların önlerine bir set, arkalarına da bir set çektik. Böylelikle onları örtüverdük, artık görmezler.
- 10- Kendilerini uyarıp korkutsan da uyarmayıp korkutmasan da onlar için birdir; onlar iman etmezler.
- 11- Sen ancak zikre (*Kur'an'a*) uyan ve görmeden Rahman'dan korkan kimseyi uyarabilirsin. İşte böylesini, bir mağfiret ve güzel bir mükâfatla müjdele.
- 12- Şüphesiz ölüleri biz diriltiriz; onların önden takdim ettiklerini ve eserlerini de biz yazarız. Biz, her şeyi apaçık bir kitapta sayıp yazmışız.
- 13- Sen onlara, o şehir halkının örneğini ver; hani oraya elçiler gelmişti.
- 14- Hani biz onlara iki (*elçi*) göndermiştik, fakat onlar ikisini yalanlamışlardı. Biz de (*iki elçiyi*) bir üçüncüyle güçlendirdik de böylece, «Şüphesiz biz, size gönderilmiş elçileriz.» dediler.
- 15- Dediler ki: «Siz, bizim benzerimiz olan bir beşerden başkası değilsiniz. Rahman (*olan Allah*) da herhangi bir şey indirmiş değildir. Siz, yalnızca yalan söylemektесiniz.»
- 16- Dediler ki: «Rabbimiz, gerçekten sizin için gönderilmiş elçiler olduğumuzu bilmektedir.»

17- Bizim üzerimizde de *(sorumluluk olarak)* apaçık bir tebliğden başkası yoktur.»

18- Onlar dediler ki: «Herhalde biz, sizlerden dolayı uğursuzluğa uğradık. Eğer *(bu söylediklerinize)* bir son vermeyecek olursanız, mutlaka sizi taşa tutacağız ve bizden yana size acıklı bir azap dokunacaktır.»

19- Dediler ki: «Uğursuzluğunuz, sizinle birliktedir. Size öğüt verildi diye mi *(uğursuzluğa uğradınız)?* Hayır, siz ölçüyü taşıran bir kavimsiniz.»

20- Derken şehrin en uzak yerinden bir adam koşarak geldi de, «Ey kavmim! Elçilere uyun» dedi.

21- «Sizden ücret istemeyenlere uyun, onlar hidayet bulmuş kimselerdir.»

22- «Bana ne oluyor da beni yaratana ibadet etmeyecekmişim! Hâlbuki hepiniz O'na döndürüleceksiniz.»

23- «Ben, O'ndan başka ilahlar edinir miyim? Eğer, Rahman *(olan Allah)*, bana bir zarar dileyecek olsa, ne onların şefaati bana bir şeyle yarar sağlar, ne de onlar beni kurtarabilirler.»

24- «O durumda ise, gerçekten ben apaçık bir sapıklık içinde olmuş olurum.»

25- «Şüphesiz ben sizin Rabbinize iman ettim; işte beni dinleyin.»

26- Ona, «Cennete gir» denildi. O ise «Keşke benim kavmim de bir bilseydi» dedi.

27- «Rabbimin beni bağışladığını ve ikram edilenlerden kıldığını *(bilseydi).*»

28- Kendisinden sonra ise, kavminin üzerine gökten bir ordu indirmedik; indirecek de değildik.

29- *(Ancak onlara)* Yalnızca bir tek çığlık *(yetti)*, anında sönuverdiler.

30- Yazıklar olsun kullara! Onlara bir peygamber gelmeye görsün, mutlaka onunla alay ederlerdi.

31- Kendilerinden önce nice kuşakları yıkıma uğrattığımızı görmüyorlar mı? Onlar, bir daha kendilerine dönmemektedirler.

32- Ancak onların hepsi, toplanmış olarak huzurumuza getirilmişlerdir.

33- Ölü toprak kendileri için bir ayettir; biz onu dirilttik, ondan taneler çıkarttik, böylelikle de onlar ondan yemekte-dirler.

34- Biz, onda hurmalıklardan ve üzüm bağlarından bahçeler kıldık ve içlerinde

pınarlar fişkırttık.

35- Kendi elleriyle yapmadıkları ürünlerinden yemeleri için *(bunu yaptık)*. Yine de şükretmiyorlar mı?

36- Yerin bitirmekte olduklarından, kendi nefislerinden ve daha bilmedikleri nice şeylerden bütün çiftleri yaratan *(Allah)* münezzehtir.

37- Gece de kendileri için bir ayettir. Gündüzü ondan sıyrıp yüzeriz, birden onlar karanlıkta kalıverirler.

38- Güneş de kendi yörüngesinde akıp gider. İşte bu güçlü ve bilen *(Allah'ın)* takdiridir.

39- Ay için de sonunda hurma salkımının kurumuş eğri dalına döneceği konaklar tayin etmişizdir.

40- Ne güneşin aya çatması yaraşır, ne de gece gündüzü geçebilir; onların her biri kendi yörüngesinde yüzerler.

41- Onların soylarını dolu gemide taşımamız da kendileri için bir ayettir.

42- Ve kendileri için binmekte oldukları bunun benzeri *(nice)* şeyleri yarattık.

43- Eğer dilersek onları batırır da boğarız; bu durumda ne onların imdadına yetişen olur, ne de onlar kurtulabilirler.

44- Ancak katımızdan bir rahmet ve bir süreye kadar faydalandırma hariç.

45- Onlara, «Önünüzde olandan *(azaptan)* ve arkanızda olandan *(geçmiş günahlarınızdan)* korkup sakının da belki esirgenirsiniz» denildiğinde *(dinlemeyip küfre saparlar)*.

46- Onlara, Rablerinin ayetlerinden bir ayet gelmeye görsün, mutlaka ondan yüz çeviricidirler.

47- Ve onlara, «Size **Allah**'ın rızık olarak verdiklerinden infak edin» denildiği zaman da o küfre sapanlar, iman edenlere dediler ki: «Eğer dilemiş olsaydı **Allah**'ın yedireceği kimseyi, biz mi yedirecek mişiz? Gerçekten siz, apaçık bir şaşkınlık içindesiniz.»

48- Ve derler ki: «Eğer doğru sözlüler iseniz bu vaat *(etmekte olduğunuz azap da)* ne zamandır? »

49- Onlar, yalnızca tek bir çığıktan başkasını gözetmezler, onlar birbirleriyle çekişip dururken o kendilerini yakalayır.

50- Artık ne bir tavsiyede bulunmaya güç yetirebilirler, ne de ailelerine dönebilirler.

51- Sur'a üflenince, hemen kabirlerinden Rablerine doğru koşarak çıkarlar.

52- *(İşte o zaman,)* «Eyvah, eyvah! Bizi kabrimizden kim kaldırdı? Bu, Rahman'ın vaat ettiği'dir. Peygamberler gerçekten doğru söylemişler!» derler.

53- O, yalnızca bir tek çığlıktan başkası değildir; bunun üzerine onların hepsi hemen huzurumuzda hazır bulundurulurlar.

54- İşte bugün, hiç kimseye *(hiç)* bir şeyle zulmedilmez ve siz de yapmakta olduklarınızdan başkasıyla karşılık görmezsiniz.

55- Şüphesiz bugün cennet ashabı bir meşguliyet içinde sevinçlidirler.

56- Kendileri ve eşleri gölgeliklerde, süslü tahtlar üzerinde yaslanmışlardır.

57- Orada taptaze meyveler onlarındır ve arzuladıkları her şey kendilerininidir.

58- Çok esirgeyen Rabden onlara bir de sözlü «Selam» *(vardır)*.

(Ayette geçen «kavlen» (sözlü) kelimesi Arapça grameri esasınca «temiz»dir Yani bu selam kelam suretindedir. Allah «selamun aleykum» sesini yaratmakta ve onlar da işitmektedirler. Nitekim Musa da Allah'ın kelamını ağaçtan işitmiştir.)

59- «Ey suçlu günahkârlar! Bugün siz *(şöyle)* bir yana ayrılın.»

60- ««Ey Âdemoğulları! Size, «Şeytana tapmayın, çünkü o sizin apaçık bir düşmanınızdır» demedim mi?»»

61- «Bana kulluk edin, doğru olan yol budur.»

62- «Şüphesiz o, sizden birçok insan kuşağını saptırmıştı. Yine de aklınızı kullanmıyor muydunuz?»»

63- «İşte bu, size vaat edilmiş olan cehennemdir.»

64- «Küfre sapmalarınıza karşılık olmak üzere bugün oraya girin.»

65- Bugün biz onların ağızlarını mühürleriz; *(günah ve sevap olarak)* kazanmakta olduklarını da elleri bize söylemekte, ayakları da şahitlik etmektedir.

66- Eğer dilemiş olsaydık onların gözlerini büsbütün kör ederdik de o zaman doğru yolda öne geçmeye çalışırlardı, ama *(kör olduklarından)* nasıl görebilirlerdi?

67- Eğer dilemiş olsaydık, oldukları yerde onları bir başka kalıba sokardık da böylece ne ileri gitmeye, ne de geri dönmeye güç yetirebilirlerdi.

68- Kime uzun ömür verirsek, yaratılışta onu tersine (*bir şey bilmediği çağa*) çeviririz. Yine akıllarını kullanmayacaklar mı?

69- Biz ona şiir öğretmedik; ona yakışmaz da. O (*kendisine indirilen kitap*), yalnızca bir öğüt ve apaçık olan bir Kur'an'dır.

70- (*Kur'an*), Diri olanları uyarıp korkutmak ve küfre sapanların üzerine sözün hak olması için (*indirilmiştir*).

71- (*Kudret*) Ellerimizin yaptıklarından kendileri için nice hayvanları yarattığımızı görmüyorlar mı? (*Bu sayede*) Onlar bunlara sahip olmuşlardır.

72- Biz onlara kendileri için boyun eğdirdik; işte bir kısmı binekleridir, bir kısmını da yiyorlar.

73- Onlarda kendileri için daha nice yararlar ve içecekler vardır. Yine de şükretmeyecekler mi?

74- Yardım görürler umuduyla, onlar **Allah**'tan başka ilahlar edindiler.

75- Onların (*sahte ilahların*) kendilerine yardım etmeye güçleri yetmez; oysa kendileri onlar için hazır bulundurulmuş askerlerdir.

76- Öyleyse onların sözleri seni hüzne kaptırmasın. Gerçekten biz onların saklamakta olduklarını da açığa vurduklarını da biliyoruz.

77- İnsan, bizim kendisini bir damla sudan yarattığımızı görmüyor mu? Derken, o apaçık bir düşman kesiliverir.

78- Kendi yaratılışını unutarak bize bir örnek verdi de şöyle dedi: Çürümüş bozulmuşken, bu kemikleri kim diriltecek?

79- De ki: «Onları, ilk defa yaratıp inşa eden kimse diriltecek. O, her yaratmayı bilir.»

80- O, size yeşil ağaçtan bir ateş kılandı; Siz de ondan yakıyorsunuz.

(Bu ağaçlar, «Marh ve Af ar» isimli iki ağaçtır. Araplar bu ağaçların yeşil dallarını birbirine sürterek ateş elde ederlerdi. Biz insanlar, eşyayı ve olayları bu açığözle göremiyor, onu bilinçli his ile ölçüp tartmıyoruz. Dolayısı ile de eşya bizlere hayret verici esrarını göstermiyor, varlığı yaratan o yüce yaratıcıya ulaştırmıyor. Ağaca bu özelliği veren, her şeye karakterini veren ve sonra da onu fonksiyonunu yapmaya yönelten şüphesiz yüce yaratıcıdır.)

81- Göklere ve yeri yaratan, onların bir benzerini de yaratmağa kadir değil mi? Evet! (*Elbette kadirdir.*) O, her şeyi hakkıyla bilen yaratıcıdır.

82- Bir şeyi dilediği zaman, O'nun emri, ona yalnızca: «*Ol*» demesidir; o da

hemen oluverir.

83- Her şeyin melekûtu (*egemenliği*) elinde bulunan (*Allah*) münezzehtir! Ve siz O'na döndürüleceksiniz.

37. Saffat Suresi

(*Mekke'de nazil olmuştur ve 182 ayettir. İlk üç ayette, saf tutmuş meleklerle, bulutları sevk ve idare eden güce, zikri yapan dile yahut insana yemin edilerek Allah'ın bir olduğu gerçeği ortaya konmuştur.*)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Saflar halinde dizilenlere andolsun.
- 2- O haykırıp da sürenlere.
- 3- Zikir (*Kur'an*) okumakta olanlara.
- 4- Ki hiç tartışmasız sizin ilahınız gerçekten birdir.
- 5- Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir. Doğuların da Rabbidir.
- 6- Hiç şüphesiz, biz dünya göğünü çekici yıldızlarla süsleyip donattık.
- 7- Ve (*gökyüzünü*) her hayırsız şeytandan koruduk.
- 8- Onlar, artık yüce topluluğa kulak veremezler. Her taraftan taşlanırlar.
- 9- Bir uzaklaştırılma ile uzaklaştırılmış (*olurlar*) ve onlar için sürekli bir azap vardır.
- 10- Ancak (*meleklerin konuşmalarından*) bir söz kapan olursa, onu da delip geçen bir parlak ışık takip eder.
- 11- Şimdi onlara sor (*bakalım*): Yaratılış bakımından onlar mı daha zorlu, yoksa bizim yarattıklarımız mı?» Doğrusu biz onları, cıvık yapışkan bir çamurdan yarattık.
- 12- Hayır, sen şaşırıydın kaldın; onlar ise alay edip duruyorlar.

- 13- Kendilerine hatırlatıldığında, hatırlayıp kendilerine gelmiyorlar.
- 14- Bir ayet (*mucize*) gördüklerinde de alay konusu edinip eğleniyorlar.
- 15- «Bu, açıkça bir büyüden başkası değildir diyorlar.
- 16- «Biz öldüğümüz, toprak ve kemik olduğumuzda, gerçekten biz diriltilecek miyiz?»
- 17- «Veya önceki babalarımız da mı?»
- 18- De ki: «Evet, hem de siz hor ve hakirler olarak (*diriltileceksiniz*).»
- 19- İşte o, yalnızca bir tek çığlıktan ibarettir; o anda hemen bakıp dururlar.
- 20- Derler ki: «Eyvahlar bize; İşte bu ceza günüdür.»
- 21- «Bu, sizin yalanlamakta olduğunuz (*mü'mini kâfirden, haklıyı haksızdan*) hüküm verip ayırma günüdür.»
- 22- «Zulmetmekte olanları, eşlerini ve tapmakta olduklarını bir araya getirip toplayın.»
- 23- «Allah'tan başka (*taptıklarını bir araya getirip toplayın*); artık onları cehennem yoluna yöneltip götürün.»
- 24- «Onları durdurun, şüphesiz onlar sorguya çekileceklerdir.»
- (*Savaik'ul Muhrika, s.337-338'de bu ayetin tefsirinde «Yani onlar, Ali ile Ehl-i Beyt'in sevgisinden sorguya çekileceklerdir» anlamı verilmiş ve Ehl-i Beyt ile ilgili birçok hadis nakledilmiştir. Onlardan biri de Müslim'den rivayet ettiği şu hadistir: «Size iki emanet bırakıyorum. Biri Allah'ın Kitabı Kur'an-ı Kerim, diğeri ise Ehl-i Beyt'imdir. Ben Ehl-i Beyt hakkında sizlere Allah'ı hatırlatıyorum.»*)
- 25- (Onlara şöyle seslenilir:) «Ne oluyor da size birbirinizle (*dünyada olduğu gibi*) yardımlaşmıyorsunuz?»
- 26- Hayır, bugün onlar teslim olmuşlardır.
- 27- Kimi kimine yönelmiş olarak birbirlerine soruşurlar.
- 28- «Doğrusu siz, bize sağdan (*nasihat edercesine*) gelirdiniz» derler.
- 29- (Diğerleri de:) «Hayır» derler. «Zaten sizler mü'min olanlar değildiniz.»
- 30- «Bizim sizin üzerinizde zorlayıcı hiç bir gücümüz yoktu; hayır, siz

(kendiniz) azgın bir kavimdiniz.»

31- «Böylece Rabbimizin sözü (*yıkım ve azap vaadi*) üzerimize hak oldu. Hiç tartışmasız, (*azabı*) tadicıyız.

32- «Evet, biz sizi azdırdık, gerçekten biz de azgın kimselerdik.»

33- Artık o gün onlar azapta ortaklıklar.

34- Doğrusu biz, suçlu günahkârlara böyle yaparız.

35- Çünkü onlara, «Allah'tan başka ilah yoktur» denildiği zaman büyüklük taslandılar.

36- Ve derlerdi ki: «Biz, deli bir şair için ilahlarımızı terk mi edeceğiz?»

37- Hayır, o, hakkı getirmiş ve gönderilenleri de doğrulamıştır.

38- Hiç tartışmasız, siz, acıklı azabı tadicıyız.

39- Yapmakta olduklarınızdan başkasıyla cezalandırılmayacaksınız.

40- Allah'ın ihlâsa erdirilmiş olan kullan müstesna.

41- İşte onlar için belli bir rızık vardır.

42- Çeşitli meyveler. Onlar ikram edilenlerdir.

43- Nimetlerle donatılmış cennetlerde.

44- Birbirlerine karşı, tahtlar üzerinde (*otururlar*).

45- Onlara pınardan (*doldurulmuş*) kadehler dolaştırılır.

46- Bembeyaz, içenlere lezzet (*veren bir içecek*).

47- Onda ne bir zarar vardır, ne de onunla sarhoş olurlar.

48- Ve yanlarında bakışlarını yalnızca eşlerine çevirmiş iri gözlü kadınlar vardır.

49- Sanki onlar, saklı bir yumurta gibi (*bembeyaz ve pürüzsüz eşler*).

50- Böyleyken, kimi kimine yönelmiş olarak, birbirlerine sorarlar.

51- Onlardan bir sözcü der ki: «Benim (*dünyada*) bir yakınım vardı.»

52- «Derdi ki: «Sen de gerçekten (*dirilişi*) doğrulayanlardan mısın?»

53- «Bizler öldüğümüz, toprak ve kemikler olduğumuzda, gerçekten cezalandırılanlar olacak mıyız?»

54- *(Konuşan yanındakilere)* Der ki: «Sizler *(onun şimdi ne durumda olduğunu)* biliyor musunuz?»

55- Derken bakınır ve onu cehennemnin ta ortasında görür.

56- Der ki: «Andolsun Allah'a, şüphesiz sen az daha beni helak edecektin.»

57- «Eğer Rabbimin nimeti olmasaydı, muhakkak ben de *(azap yerine getirilip)* hazır bulundurulardan olacaktım.»

58- «Nasıl, biz *(artık cennette)* ölecek olanlar değiliz, değil mi?»

59- «Yalnızca birinci ölümümüzden başka? Ve biz azaba uğratılacak olanlar da değiliz, değil mi?»

60- Hiç şüphe yok, bu, asıl büyük kurtuluşun ta kendisidir.

61- Artık amel edenler de bunun bir benzeri için amel etmelidir.

62- Nasıl, böyle bir konaklanma mı daha hayırlı, yoksa zakkum ağacı mı?

63- Doğrusu biz onu *(zakkumu)*, küfre sapanlar için bir fitne *(azap ve işkence vesilesi)* kıldık.

64- Şüphesiz o, çılgınca yanan ateşin dibinde bitip çıkar.

65- Onun tomurcukları, şeytanların başları gibidir.

(Zakkum tomurcuklarının şeytanlara benzetilmesi dolayısıyla bazı kimseler, şeytanları kimsenin görmediğini öne sürebilirler. Lakin bu, teşbihtir. Tıpkı güzel bir kızın periye benzetildiği veya çirkin bir kadının «cadı» diye isimlendirildiği ya da nuranî bir yüze sahip olan kimseye «melek» dediği hatta kötü huylu bir insanın şeytana benzetildiği gibi.)

66- Artık hiç tartışmasız onlar ondan yiyecekler, böylece karınlarını da onunla dolduracaklar.

67- Sonra, onlar için üzerine kaynar su katılmış içki vardır.

68- Sonra onların dönecekleri yer, elbette *(yine)* çılgınca yanan ateştir.

69- Çünkü onlar, babalarını da sapık kimseler olarak bulmuşlardı.

70- Kendileri de onların izleri üzerinde koşturup duruyorlardı.

71- Şüphesiz onlardan önce, evvelkilerin çoğu da sapmıştı.

- 72- Şüphesiz biz onlara uyarıp korkutucular göndermiştik.
- 73- Uyarılıp korkutulanların nasıl bir sona uğradıklarına bir bak!
- 74- Ancak Allah'ın ihlâsa erdirilmiş kulları müstesna.
- 75- Şüphesiz Nuh bize seslenmişti de *(Biz de O'na icabet etmiştik)*, doğrusu biz pek güzel icabet edenleriz!
- 76- Onu ve ailesini, o büyük sıkıntıdan kurtardık
- 77- Hem onun neslini sürekli kalanlar kıldık.
- 78- Hem de onun için sonradan gelenler içinde *(güzel bir övgü)* bıraktık.
- 79- Âlemler içinde selam olsun Nuh'a!
- 80- Gerçekten biz, ihşanda bulunanları böyle ödüllendiririz.
- 81- Şüphesiz o, bizim mü'min olan kullarımızdandı.
- 82- Sonra diğerlerini suda boğduk.
- 83- İbrahim de şüphesiz O'nun yolunda olanlardandı.
- 84- Hani o, Rabbine selim *(kusursuz)* bir kalb ile gelmişti.
- 85- Hani *(üvey)* babasına ve kavmine demişti ki: Sizler neye tapıyorsunuz?»
- 86- «Allah'tan başka uydurma tanrılar mı diliyorsunuz?»,
- 87- «O halde Âlemlerin Rabbi hakkındaki zannınız nedir?»
- 88- Sonra yıldızlara bir göz attı.
- 89- «Ben, doğrusu hastayım» dedi.
- 90- Böylelikle arkalarını dönerek ondan yüz çevirdiler.

(Bu cümleden Hz.İbrahim'in ailesinin festivale giderken, Hz. İbrahim' i yanlarında götürmeyi istedikleri, ancak onun «rahatsızım gelemem» demesi üzerine, mazeretini kabul ederek, Hz. İbrahim'i (a.s) evde bıraktıkları anlaşılmaktadır. Yani, Hz. İbrahim (a.s) gerçekten de rahatsızdır. Bu nezle gibi basit bir rahatsızlık da olabilir. Çünkü ailesi Hz. İbrahim'in mazeretini kabul etmiş ve gelmesinde ısrar etmemişlerdir.)

- 91- Bunun üzerine onların ilahlarına sokulup, «Yemek yemiyor musunuz?» dedi.

- 92- «Size ne oluyor da konuşmuyorsunuz?»
- 93- Derken yanlarına vararak sağ eliyle bir darbe indirdi *(de hepsini kırıverdi)*.
- 94- Bunun üzerine *(putperestler)* hızla ona yöneldiler.
- 95- Dedi ki: «Yontmakta olduğunuz şeylere mi tapıyorsunuz?»
- 96- «Oysa sizi de yapmakta olduklarınızı da Allah yaratmıştır.»
- 97- Dediler ki: «Onun için *(yüksekçe)* bir bina inşa edin de onu çılgınca yanan ateşin içine atın.»
- 98- Böylelikle ona bir tuzak hazırlamak istediler. Oysa biz, onları alt olmuşlar kıldık.
- 99- *(İbrahim)* Dedi ki «Şüphesiz ben, Rabbime gidiciyim. O, beni hidayete eristirecektir.»
- 100- «Rabbim! Bana salihlerden *(olan bir çocuk)* armağan et.»
- 101- Biz de onu yumuşak huylu bir çocukla müjdeledik.
- 102- Böylece *(çocuk)* onun yanında çaba gösterebilecek çağa erişince *(İbrahim ona)*, «Oğlum» dedi. Gerçekten ben seni rüyamda boğazladığımı görüyorum. Bir bak, sen ne düşünüyorsun. *(Oğlu İsmail)* Dedi ki: «Babacığım, emredildiğin şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın.»
- 103- Sonunda ikisi de *(Allah'a)* teslim olup *(babası, İsmail'i kurban etmek için)* onu alını üzerine yatırdı.
- 104- Biz ona, «Ey İbrahim!» diye seslendik.
- 105- «Gerçekten sen, rüyayı doğruladın. Hiç şüphesiz biz, ihsanda bulunanları böyle ödüllendiririz.»
- 106- Doğrusu bu, apaçık bir imtihandı.
- 107- Ona fidye olarak büyük bir kurbanlık verdik.
- 108- Sonradan gelenler arasında da ona *(güzel bir övgü)* bıraktık.
- 109- İbrahim'e selam olsun.
- 110- Biz ihsanda bulunanları böyle ödüllendiririz.
- 111- Şüphesiz o, bizim mü'min olan kullarımızdandır.

112- Biz ona, salihlerden bir peygamber olarak İshak'ı müjdeledik.

113- Ona da İshak'a da bereketler verdik. İkinin soyundan iyi davranan da var, açıkça kendi nefesine zulmetmekte olan da.

114- Şüphesiz biz Musa'ya ve Harun'a lütufta bulunduk.

115- Onları ve kavimlerini o büyük üzüntüden kurtardık.

116- Onlara yardım ettik, böylece üstün gelenler onlar oldular.

117- Ve ikisine anlatımı açık olan kitabı verdik.

118- Ve ikisini dosdoğru olan yola yöneltip ilettik.

119- Sonra gelenler arasında da ikisine *(bir övgü)* bıraktık.

120- Musa'ya ve Harun'a selam olsun.

121- Şüphesiz biz, ihsanda bulunanları böyle ödüllendiririz.

122- Şüphesiz ikisi, bizim mü'min olan kullarımızdan idiler.

123- Gerçekten İlyas da peygamberlerdendi.

124- Hani kendi kavmine demişti ki: «Siz korkup sakınmaz mısınız?»

125- «Siz Yaratıcıların en güzelini bırakıp da Ba'l'e mi taparsınız?»

(Ba'l; sahip, efendi, reis, koca anlamlarında kullanılır Sami toplumları kadim dönemlerde de bu kelimeyi «ilâh» anlamında kullanmışlar ve bir tanrıya özel isim olarak vermişlerdir. Bilhassa «Ba'l» Lübnan'daki Fenikeliler' in en büyük erkek tanrısı olarak şöhret bulmuştur. Karısı «İştir» ise büyük tanrıça idi. Araştırmacılar arasında «Ba'l» ile Güneş'in mi, Mars gezegeninin mi, «İştir» ile de Ay'ın mı, Zühre yıldızının mı kastedildiği ihtilaf konusudur. Ancak her halükârda Babil'den Mısır'a kadar tüm Ortadoğu'da özellikle Lübnan, Şam ve Filistin'de Bal'e tapmanın yaygın olduğu tarihten sabittir. İsrail oğulları Mısır'dan çık tıktan sonra Filistin'e ve Doğu Ürdün'e geldikleri dönemde, Tevrat'ın şiddetle şirki reddeden bölümlerine ve «müşriklerle evlenmeyiniz» şeklindeki apaçık hükmüne rağmen, onlar Müşriklerle evlenmiş, onlarla sosyal ilişkiler kurmuş ve dolayısıyla la şirk hastalığı kendilerine de bulaşmıştır. Kitab-ı Mukad des'in açıklamasına göre, İsrail oğullarındaki bu ahlaki ve dini çöküş, Hz. Musa'nın halifesi, Hz. Yeşu b. Nun'un vefatını müteakip başlamıştır)

126- «Allah sizin de Rabbiniz, önceki babalarınızın da Rabbidir.»

127- Fakat onu *(İlyas'ı)* yalanladılar; bundan dolayı gerçekten onlar, *(azap için getirilip)* hazır bulundurulacak olanlardır.

128- Allah'ın ihlâsa erdirilmiş kulları müstesna.

129- Sonra gelenler arasında ona *(iyi bir övgü)* bıraktık.

130- İlyasin'e selam olsun.

(İlyasin kelimesi hakkında üç yorum vardır. Birinci yoru-ma göre İlyasin ve İlyas kelimeleri tıpkı Mikyal ve Mikail gibi aynı anlama gelmektedir ve İsrail oğullarına gönderilen İlyas Peygamber kastedilmektedir. İkinci yoruma göre İlyasin, İl-yas'ın çoğuludur ve maksat İlyas ile ona tabi olanlardır, üçüncü yoruma göre ise İbn-i Amir ve Raf i kıraatince Al-i Ya-sin şeklinde okunmalıdır. İşte bu kıraat doğrultusunda Seva-ik'ul Muhrike 11. Bab'da İbn-i Hac er'in nakline göre İbn-i Abbas şöyle demiştir: «Al-i Yasin'den maksat, Al-i Muhammed'dir.»)

131- Şüphesiz biz, ihsanda bulunanları böyle ödüllendiririz.

132- Şüphesiz o, bizim mü'min olan kullarımızdandı.

133- Gerçekten Lût da peygamberlerdendi.

134- Hani biz onu ve ailesini topluca, kurtarmıştık.

135- Geride bırakılanlar arasında bir yaşlı kadın müstesna.

136- Sonra da geride kalanları yerle bir ettik.

137- Siz sabah vakti onların üstünden *(yanından)* muhakkak geçip gidiyorsunuz.

138- Ve geceleyin *(de onlara uğruyorsunuz)*. Yine de akıllanmayacak mısınız?

(Burada Lût kavminin gazaba uğradığı yerlere işaret edilmektedir. Kureyş'in tüccarları Şam ve Filistin'e gidip gelirken sürekli olarak bu yerlerden geçiyorlardı.)

139- Hiç şüphesiz Yunus da peygamberlerdendi.

140- Hani o öfke içinde, dolu bir gemiye doğru yürümüştü.

141- Böylece kur'âya katılmıştı da kaybedenlerden olmuştu.

142- Kendini kınayıcı iken, onu bir balık yutmuştu.

143- Eğer *(Allah'ı çokça)* tesbih edenlerden olmasaydı.

144- Onun karnında *(insanların)* dirilip kaldırılacakları güne kadar kalakalırdı.

145- Sonunda o hasta bir durumdayken onu çıplak bir yere *(sahile)* attık.

146- Üzerine *(gölge yapması için)* geniş yapraklı *(kabak türünden gövdesiz bir)* bitki yetiştirdik.

- 147-Onu, yüz bin veya daha çok kişiye peygamber olarak gönderdik.
- 148-Sonunda ona iman ettiler, biz de onları bir süreye kadar yararlandırdık.
- 149-Şimdi sen onlara sor (*bakalım*); Kızlar senin Rabbinin, erkek çocuklar onların mı?»
- 150-Yoksa onlar şahitlik etmekteyken, biz melekleri dişiler olarak mı yarattık?
- 151-Dikkat edin! Gerçekten onlar, iftiralarından ötürü (*şöyle*) diyorlar...
- 152-«Allah doğurdu (*diye iftirada bulunuyorlar*).» Onlar hiç şüphesiz, yalan söyleyenlerdir.
- 153-(*Allah,*) Kızları, erkek çocuklara tercih mi etmiş?
- 154-Size ne oluyor, nasıl hüküm veriyorsunuz?
- 155-Hiç mi hatırlayıp kendinize gelmiyorsunuz?
- 156-Yoksa sizin apaçık olan ispatlı bir deliliniz mi var?
- 157-Eğer doğru söyleyenler iseniz, öyleyse getirin kitabınızı.
- 158-Onlar, kendisiyle (*Allah ile*) cinler arasında da bir soy bağı kurdular. Oysa cinler de onların (*putperestlerin*) gerçekten (*azap için*) hazır bulundurulacaklar olduğunu bilmişlerdir.
- 159-Onların nitelendirmekte olduklarından Allah yücedir.
- 160-Allah'ın ihlâsa erdirilmiş kulları müstesna.
- 161-Artık siz de tapmakta olduğunuz da.
- 162-O'na karşı hiç kimseyi fitneye düşürüp yoldan çıkaramazsınız.
- 163-Ancak cehenneme girecek olanlar müstesna (*onları yoldan çıkarabilirsiniz*).
- 164-(*Melekler der ki:*) «Bizden her birimiz için belli bir makam vardır.»
- 165-«O saflar halinde dizilmiş olanlar, gerçekten biziz.»
- 166-«O tesbih edenler de gerçekten biziz.»
- 167-Şüphesiz onlar şöyle diyorlardı.
- 168-«Eğer yanımızda öncekilerden bir zikir (*kitap*) bulunmuş olsaydı.»
- 169-«Biz de elbet Allah'ın ihlâsa erdirilmiş kulları olurduk.»

- 170-Fakat (*kitap gelince*) onu tanımayıp inkâr ettiler; yakında bileceklerdir.
- 171-Şüphesiz peygamber olan kullarımız lehine şu sözümüz (*hükümümüz*) önceden verilmiştir.
- 172-Onlar muhakkak yardım görenlerdir.
- 173-Ve galip gelecek olanlar, mutlaka bizim ordumuzdur.
- 174-Öyleyse sen, bir süreye kadar onlardan yüz çevir.
- 175-Gözetleyiver onları, ilerde göreceklersin.
- 176-Şimdi onlar, bizim azabımızı mı acele istiyorlar?
- 177-Fakat (*azap*) onların sahasına indiği zaman, uyarılıp korkutulanların sabahı pek de kötü olacak!
- 178-Sen bir süreye kadar onlardan yüz çevir.
- 179-Gözetleyiver onları, ilerde göreceklersin.
- 180-Güç (*izzet*) sahibi olan senin Rabbin, onların nitelendirmekte olduklarından münezzehdir.
- 181-Peygamberlere selam olsun!
- 182-Bütün güzel övgüler âlemlerin Rabbi olan Allah'a özgüdür.

38. Sad Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 88 ayettir. İsmi birinci âyette yer alan Sâd harfinden alır)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Sâd. Uyarı dolu Kur'an'a andolsun (*ki sen Peygamberlerdensin*).
- 2- Hayır! O küfre sapanlar (*boş*) bir gurur ve ayrılık içindedirler.
- 3- Biz kendilerinden önce, nice kuşakları yıkıca uğrattık da onlar feryat ettiler; ancak (*artık*) kurtulma zamanı değildi.

4- İçlerinden kendilerine bir uyarıp korkutucunun gelmiş olmasına şaşıldılar. Küfre sapanlar dedi ki: «Bu, yalan söyleyen bir büyücüdür.»

5- İlahları bir tek ilah mı yaptı? Doğrusu bu, şaşırtıcı bir şey!»

6- Onlardan önde gelen bir grup yola düşerek dedi ki: «Yürüyün, ilahlarınıza karşı (bağlılıkta) da kararlı olun; çünkü asıl istenen budur.»

7- «Biz bunu diğer dinde işitmedik; bu, uydurmadan başka bir şey değildir.»

8- «Zikir (Kur'an), içimizden ona mı indirildi?» Hayır, onlar benim zikrimden bir kuşku içindedirler. Hayır, onlar henüz benim azabımı tatmamışlardır.

9- Yoksa güçlü olan ve karşılıksız bağışlayan Rabbinin hazineleri onların yanında mıdır?

10- Yoksa göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunanların egemenliği onların mı? Öyle ise araçlara sarılarak göğe yükselsinler (de Allah'ın istediğine vahiy indirmesine engel olsunlar)\

11- (Onlar o gün) Orada, çeşitli gruplardan (müttefik güçlerden), bozguna uğratılmış ufacık bir ordu (olacaktır).

(Bazı müfessirlere göre bu ayet, Mekke'de nazil olmasına rağmen bir mucize olarak Bedir savaşını haber vermektedir ve Müslümanlar henüz bir güce sahip değilken, düşmanlarını «ufacık bir ordu» olarak aşağılamaktadır.)

12- Onlardan önce de Nuh kavmi, Ad ve saltanat sahibi Firavun (ilahi peygamberleri) yalanlamıştı.

13- Semud, Lût kavmi ile Eyke halkı da. (Yalanlayan) gruplar işte bunlardır.

14- Hepsi peygamberleri yalanladı da azabımı hak ettiler.

15- Bunlar da (geldiğinde) bir anlık mühleti bile olmayan bir tek çığıktan başkasını gözetlemiyorlar

16- (Alay edercesine) Dediler ki: «Rabbimiz! Hesap gününden önce (azaptan bize vaat ettiğin) payımızı çabuklaştırınver.»

17- Onların söylemekte olduklarına karşı sabret ve bizim güç sahibi kulumuz Davud'u hatırla; çünkü o, (her zaman Allah'a) yönelen biriydi.

18- Doğrusu biz dağlara boyun eğdirdik, akşam ve sabah onlar kendisiyle (Davud ile) birlikte (Allah'ı) tesbih ederlerdi.

19- Toplanmış kuşları da (Davud'a ram kıldık). Hepsi de (Allah'ı tesbihte) O'na

(Davud'a) dönüp yönelirlerdi (ona uyararak tesbih ederlerdi).

20- Onun (Davud'un) mülkünü güçlendirmiştik. Ona hikmet ve hakkı batıldan ayırt etme (isabetli karar verme) kabiliyeti vermiştik.

21- Sana o davacıların haberi geldi mi? Hani onlar mihraba (Davud'un bulunduğu yere girmek için) yüksek duvardan tırmanmışlardı.

22- Hani Davud'un yanına girmişlerdi de Davud onlardan korkmuştu. «Korkma» dediler, biz iki davacıyız. Birimiz ötekinin hakkına saldırdı. Şimdi sen aramızda hak ile hükmet, (adaletten ayrılp bize) zulmetme, bizi doğru yola ilet.»

23- «Bu benim kardeşimdir, doksan dokuz koyunu vardır, benimse bir tek koyunum var. Buna rağmen «Beni ona da kefil (malik) kıl» dedi ve bana konuşmada üstün geldi.»

24- (Davud) Dedi ki: «Şüphesiz senin koyununu, kendi koyunlarına (katmak) istemekle sana zulmetmiştir. Doğrusu, iman edip de salih amellerde bulunanlar müstesna, (sermayelerini) karıştıran ortaklardan çoğu birbirlerine karşı saldırganlıkta bulunurlar. Onlar (müstesna olanlar) da pek azdır.» Davud (karşı tarafı da dinlemeden hüküm vermekle sürçtüğünü anlayınca), gerçekten bizim onu denemeden geçirdiğimizi sandı, böylece Rabbinden bağışlanma diledi ve rükû ederek yere kapandı ve (bize gönülden) yönelip döndü.

25- Böylece onu bağışladık. Şüphesiz onun bizim katımızda gerçekten bir yakınlığı ve varılacak güzel bir yeri vardır.

26- «Ey Davud! Şüphesiz biz seni yeryüzünde bir halife kıldık. Öyleyse insanlar arasında hak ile hükmet, istek ve tutkulara (hevaya) uyma; yoksa sonra seni Allah'ın yolundan saptırır. Şüphesiz Allah'ın yolundan sapanlar (var ya), hesap gününü unutmalarından dolayı onlar için şiddetli bir azap vardır.»

27- Biz gökyüzünü, yeryüzünü ve ikisi arasında bulunan şeyleri batıl olarak yaratmadık. Bu, kâfirlerin zannıdır. Ateşten (görecekları azaptan) dolayı vay o küfre sapanlara!

28- Yoksa biz, iman edip de iyi işler yapanları, yeryüzünde bozgunculuk yapanlar gibi mi tutacağız? Veya (Allah'tan) korkanları yoldan çıkanlar gibi mi sayacağız?

29- (Bu Kur'an,) Ayetlerini, iyiden iyiye düşünsünler ve temiz akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır.

30- Biz Davud'a Süleyman'ı armağan ettik. O, Pek de güzel kuldu. Çünkü o, (daima Allah'a) yönelen biriydi.

31- Hani akşama doğru kendisine, üçayağının berinde durup bir ayağını tırnağının üzerine diken (*çalımlı ve safkan*) atlar sunulmuştu.

32- Dedi ki: «Doğrusu ben bu atların sevgisini, Rabbimi anmayı sağladıkları için sevdim.» Sonunda atlar (*öylece koşarak*) perdede (*ufukta*) görünmez oldular.

33- «Onları bana geri getirin» (*dedi*). Sonra da (*onların*) bacaklarını ve boyunlarını okşamaya başladı.

34- Biz Süleyman'ı (*evlat sevgisiyle de*) denemeden geçirdik. Tahtının üstüne (*sevdiği oğlu olan*) bir ceset bıraktık. Böylece (*çocuğunu fazla sevmemesi gerektiğini anlayarak tümüyle Allah 'a*) döndü.

35- Dedi ki: «Rabbim! Beni bağışla ve benden sonra hiç kimseye yaraşmayan bir mülkü bana armağan et. Şüphesiz sen, karşılıksız armağan edensin.»

36- Böylece biz, rüzgârı onun buyruğu altına verdik. Onun emriyle dilediği yöne yumuşakça eserdi.

37- Bina ustalarını ve dalgıçlık yapan bütün şeytanları da (*emrine verdik*).

38- Ve (*kötülük yapmamaları için*) sağlam bukağılarla birbirine bağlanmış diğerlerini de (*onun emrine verdik*).

39- «İşte bu, bizim hesapsız ihsanımızdır. (*Ey Süleyman!*) Artık dilersen (*başkalarına*) ihsan et, dilersen de (*elinde*) tut.»

40- Şüphesiz onun bizim katımızda bir yakınlığı ve varılacak güzel bir yeri vardır.

41- Kulumuz Eyyub'u da hatırla. Hani o, «Doğrusu şeytan, bana kahredici bir acı ve azap dokundurdu» diye Rabbine seslenmişti.

42- «Ayağını yere vur! İşte yıkanacak ve içilecek soğuk bir su (*dedik*).

43- Katımızdan bir rahmet ve temiz akıl sahiplerine bir hatırlatma olmak üzere ona aile efradını, ayrıca onlarla birlikte bir mislini daha da bağışladık.

44- «Eline bir demet sap alıp onunla vur, yeminini bozma.» Gerçekten biz onu sabredici bulduk. O, pek de güzel kuldu. Çünkü o, (*daima Allah'a*) yönelen biriydi.

45- Güç ve basiret sahibi olan kullarımız İbrahim'i, İshak'ı ve Yakub'u da hatırla.

46- Gerçekten biz onları, (*ahiretteki asıl*) yurdu hatırlatan katışıksız (*bir haslet ile*) halis kıldık.

- 47- Ve gerçekten onlar, bizim katımızda seçkinlerden ve hayırlı olanlardandır.
- 48- İsmail'i, Elyesa'yı ve Zülkifl'i de hatırla. Hepsi de hayırlı olanlardandır.
- 49- Bu, bir hatırlatmadır. Şüphesiz muttakiler için, kesin varılacak güzel bir yer vardır.
- 50- Kapılan kendilerine açılmış Adn cennetleri.
- 51- İçinde yaslanıp dayanmışlardır; orada birçok meyve ve şarap istemektedirler.
- 52- Ve yanlarında da bakışlarını yalnızca eşlerine çevirmiş yaşıt kadınlar vardır.
- 53- İşte hesap günü için size söz verilen bunlardır.
- 54- Hiç şüphesiz bu bizim rızkıımızdır, bitip tükenmesi de yok.
- 55- Bu (*takva sahipleri içindi; ama*) azgınlar içinse muhakkak varılacak kötü bir yer vardır.
- 56- Onlar cehenneme girecekler. Orası pek de kötü bir döşektir.
- 57- İşte bu kaynar su ve irindir; artık onu içmeleri gerekir.
- 58- Buna benzer türlü türlü başka (*içecekler de*) vardır.
- 59- (*Zalim önderlere denir ki:*) İşte şunlar sizinle beraber (*elim ateşe*) girecek olanlardır.» (*Zalimler ise derki:*) Onlar rahat yüzü görmesinler! Onlar (*da bizim gibi*) ateşe gireceklerdir.
- 60- (*Zalimlere uyanlar ise,*) Hayır, asıl siz rahat yüzü görmeyin! Onu bize siz sundunuz! Ne kötü bir yerdir!» derler.
- 61- «Rabbimiz! Kim bunu bizim önümüze sürdüyse, onun ateşteki azabını kat kat arttır.» derler.
- 62- «Bize ne oluyor da kendilerini kötülerden saydığımız adamları göremiyoruz.» derler.
- 63- Biz onları alaya alırdık (*da hata mı ettik*), yoksa gözler mi onlardan kaydı (*da göremiyoruz*)!
- 64- Bu, cehennem halkının birbiriyle çekişip tartışması kesin olan bir gerçektir.
- 65- De ki: «Ben, yalnızca bir uyarıp korkutucuyum. Gücü her şeye yeten tek **Allah**'tan başka ilah da yoktur.»

66- «Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir. Güçlüdür, bağışlayandır.»

67- De ki: «Bu (*Kur'an*) büyük bir haberdir!»

68- «Sizler ise, ondan yüz çeviriyorsunuz.»

69- «Yüce topluluk (*melekler insanın yaratılışı hakkında*) tartışıp dururken, benim hiç bir bilgim yoktu.»

70- «Ben ancak apaçık bir uyarıcı olduğum için bana vahyolunuyor.»

71- Hani Rabbin meleklerle, «Gerçekten ben çamurdan bir beşer yaratacağım» demişti.

72- «Onu bir biçime sokup, ona ruhumdan üflediğim zaman da siz onun için hemen secdeye kapanın.»

73- Meleklerin hepsi topluca secde etti.

74- Yalnız İblis hariç O büyüklük tasladı ve (*o zaten*) kâfirlerden idi.

75- (*Allah*) Dedi ki: «Ey İblis! İki elimle yarattığıma seni secde etmekten alıkoyan neydi? Böbürlendin mi, yoksa yücelerden mi oldun?»

76- Dedi ki: «Ben ondan daha hayırlıyım; sen beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın.»

77- (*Allah*) Dedi ki: «Öyleyse oradan (*cennetten*) çık, artık sen kovulmuş bulunmaktasın.»

78- «Ve şüphesiz, ceza gününe kadar benim lanetim senin üzerindedir.»

79- Dedi ki: «Rabbim! Öyleyse onların dirilip kaldırılacakları güne kadar bana süre tanı.»

80- Dedi ki: «O halde sen, (*kendilerine*) süre tanınanlardansın.»

81- «Bilinen vaktin gününe kadar»

82- Dedi ki: «İzzetine andolsun ki, ben onların tümünü mutlaka aldatıp saptıracağım.»

83- «Ancak içlerinden ihlâsa erdirilmiş kulların müstesna.»

84- (*Allah*) «İşte bu haktır ve ben hakkı söylerim» dedi.

85- «Muhakkak cehennemi seninle ve onlardan sana uyanların hepsiyle

dolduracağım.

86- *(Ey Peygamber!)* De ki: «Ben, buna karşı sizden bir ücret istemiyorum ve *(kendiliğinden)* bir yükümlülük getirenlerden de değilim.»

87- «O *(Kur'an)*, âlemler için yalnızca bir hatırlatmadır.»

88- «Onun *(gaybi)* haberlerini *(doğruluk açısından)* bir zaman sonra bileceksiniz.»

39. Zümer Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 75 ayettir. Adını, 71 ve 73. ayetlerde geçen mü'min ve kâfirlerin oluşturduğu topluluklar anlamına gelen «zümer» kelimesinden almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1-** *(Bu)* Kitabın indirilmesi, güçlü ve hikmet sahibi olan **Allah**'tandır.
- 2-** Hiç şüphesiz, biz sana bu kitabı hak ile indirdik; öyleyse sen de dini yalnızca O'na halis kılarak **Allah**'a ibadet et.
- 3-** İyi biliniz ki halis *(katıksız)* olan din yalnızca **Allah**'ındır. O'ndan başka veliler edinenler *(şöyle derler:)* «Biz, bunlara bizi **Allah**'a yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz.» Doğrusu **Allah** ayrılığa düştükleri şeylerde aralarında hüküm verecektir. Gerçekten **Allah**, yalancı kâfir kimseyi hidayete erdirmez.
- 4-** Eğer **Allah**, çocuk edinmek isteseydi, yaratıklarından dilediğini elbette seçerdi. Ama o bundan münezzehtir. O, tek ve gücü her şeye yeten **Allah**'tır.
- 5-** Göklere ve yeri hak olarak yarattı. Geceyi gündüzün üstüne sarıp örtüyor, gündüzü de gecenin üstüne sarıp örtüyor. Güneşe ve aya da boyun eğdirdi. Her biri adı konulmuş bir süreye kadar akıp gitmektedir. İyi bilin ki güçlü ve bağışlayan O'dur.
- 6-** Sizi tek bir nefisten yarattı, sonra da ondan kendi eşini var etti ve sizin için hayvanlardan sekiz çift indirdi. Sizi annelerinizin karınlarından, üç karanlık içinde, bir yaratılıştan sonra öbür yaratılışa geçirerek yaratmaktadır. İşte Rabbiniz olan **Allah** budur; mülk de O'nundur. O'ndan başka ilah yoktur. Buna rağmen nereye çevriliyorsunuz?
- 7-** Eğer küfre sapacak olursanız, artık şüphesiz **Allah** size karşı hiç bir ihtiyacı olmayandır ve O, kulları için küfre rıza göstermez. Eğer şükrederseniz, sizin

(yararınız) için ondan razı olur. Hiç bir günahkâr, bir başkasının günah yükünü yüklenmez. Sonra Rabbinize döndürüleceksiniz. Böylece yapmakta olduklarınızı size haber verecektir. Hiç şüphe yok O, sinelerde olanları tamamıyla bilendir.

8- İnsana bir zarar dokunduğu zaman, gönülden O'na yönelerek Rabbine yalvarır. Sonra ona kendinden bir nimet verdiği zaman, daha önce O'na dua ettiğini unuttur ve O'nun yolundan saptırmak amacıyla **Allah**'a eşler koşmaya başlar. De ki: «Küfrünle biraz faydalanıp yararlan; şüphesiz sen, ateş ehline densin.»

9- *(Küfre sapan kimse,)* Gece saatlerinde kalkıp da secde ederek ve kıyama durarak gönülden itaat *(ibadet)* eden, ahiretten sakınan ve Rabbinin rahmetini umut eden *(kimse gibi)* midir? De ki: «Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Hiç şüphesiz, sadece temiz akıl sahipleri hatırlayıp kendine gelir.»

10- De ki: «Ey iman eden kullarım! Rabbinizden korkup sakının. Bu dünyada iyilik etmekte olanlar için bir iyilik vardır. **Allah**'ın arzı geniştir. Ancak sabredenlere ecirleri hesapsızca ödenir.»

11- De ki: «Ben, dini yalnızca O'na halis kılarak **Allah**'a ibadet etmekle emrolundum.»

12- «Ve ben, Müslümanların ilki olmakla da emrolundum.»

13- De ki: «Ben, Rabbime isyan ettiğim takdirde, büyük bir günün azabından korkmaktayım.»

14- De ki: «Ben dinimi yalnızca O'na halis kılarak **Allah**'a ibadet ederim.»

15- «Siz, O'nun dışında dilediklerinize ibadet edin.» De ki: «Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendilerini, hem de yakınlarını hüsrana uğratanlardır. Haberiniz olsun; bu apaçık olan hüsranın ta kendisidir.»

16- Onların üstlerinde ateşten tabakalar, altlarında da tabakalar vardır. İşte **Allah**, kendi kullarını bununla tehdit edip korkutur. Ey kullarım! Öyleyse benden korkup sakının.

17- Tağuta kulluk etmekten kaçınan ve **Allah**'a içten yönelenler *(var ya)*, onlar için bir müjde vardır, öyleyse kullarımı müjdele.

18- Onlar, sözü işitirler ve en güzeline uyarlar. İşte onlar, **Allah**'ın kendilerini hidayete erıştirdikleridir ve onlar, temiz akıl sahipleridir.

19- Üzerine azap kelimesi hak olmuş kimse mi *(onlarla bir tutulur)?* Ateşte olanı artık sen mi kurtaracaksın?

20- Ancak Rablerinden korkup sakınanlar (*var ya*), onlar için köşkler üstüne kurulmuş köşkler vardır. Onların altında ırmaklar akmaktadır. (*Bu,*) **Allah**'ın vaadidir. **Allah**, vaadinden dönmez.

21- Görmüyor musun gerçekten **Allah**, gökyüzünden su indirdi de onu yerin içindeki kaynaklara yürütüp geçirdi. Sonra onunla çeşitli renklerde ekinler çıkarmaktadır. Sonra kurumaya başlar böylece onu sararmış görürsün. Sonra da çer çöpe çevirir. Şüphesiz bunda, temiz akıl sahipleri için gerçekten öğüt alınacak bir uyarı vardır.

22- Hiç **Allah**'ın, göğsünü İslâm'a açması sebebiyle, Rabbi tarafından bir nur üzere olan kimse, (*kalbi katılaştan kimse gibi olur mu?*) Yazıklar olsun kalpleri **Allah**'ı anmak hususunda katılaştırmış olanlara! İşte onlar besbelli bir sapıklık içindedirler.

23- **Allah**, ayetleri birbirine benzeyen ve yer yer tekrar eden kitabı, sözlerin en güzeli olarak indirmiştir. Rablerinden korkanların, bu kitaptan tüyleri ürperir, sonra hem derileri ve hem de kalpleri **Allah**'ın zikrine ısınıp yumuşar. İşte bu kitap, **Allah**'ın hidayetidir, onunla istediğini doğru yola hidayet eder. **Allah** kimi de saptırırsa artık ona yol gösteren bulunmaz.

24- Kıyamet gününde, kendisini (*eli bağlı olduğundan*) yüzü ile azaptan korumak için çabalayan kimse (*ile azaptan güven içinde olan mü'minin durumu hiç bir olur mu?*) Ve zalimlere «Kazanmakta olduğunuzu tadın» denilir.

25- Onlardan öncekiler de yalanladı; böylece azap onlara hiç farkında olmadıkları bir yerden gelip çattı.

26- Artık **Allah**, onlara dünya hayatında horluğu ve aşağılanmayı tattırdı. Eğer bilmiş olsalardı, ahiret azabı gerçekten daha büyüktür.

27- Şüphesiz biz bu Kur'an'da, belki öğüt alıp düşünürler diye, insanlar için her türlü örnekten verdik.

28- (*Bu*) Eğriliği olmayan, Arapça bir Kur'an'dır. Umulur ki korkup sakınırlar.

29- **Allah**, çekişip duran birçok ortakların sahip olduğu bir adam (*köle*) ile yalnız bir kişiye bağlı olan bir adamı misal olarak verir. Bu ikisi eşit midir? Bütün güzel övgüler, **Allah**'ındır. Hayır, onların çoğu bilmiyorlar.

30- Şüphesiz sen de öleceksin, onlar da öleceklerdir.

31- Sonra sizler, kıyamet günü mutlaka Rabbinizin huzurunda duruşmaya çıkacaksınız.

32- **Allah**'a karşı yalan söyleyenden ve kendisine geldiğinde doğruyu (*Kur'an'ı*) yalanlayandan daha zalim kimdir? Küfre sapanlar için cehennemde bir konaklama

yeri mi yok?

33- Doğruyu getiren ve doğrulayanlar (*var ya*), işte onlar takva sahibi olanlardır.

34- Rableri katında dileyebilecekleri her şey onlarındır. İşte bu, ihsanda bulunanların ödülüdür.

35- Böylece **Allah**, onların (*dünyada*) yaptıklarının en kötüsünü temizleyip giderecek ve yapmakta olduklarının, en güzeliyle ecirlerini verecektir.

36- **Allah**, kuluna kâfi değil mi? Seni O'ndan başkalarıyla korkutuyorlar. **Allah**, kimi saptırırsa, artık onun için bir yol gösterici yoktur.

37- **Allah**, kimi de hidayete eriştirirse, onun için bir saptırıcı da yoktur. **Allah**, güç sahibi ve intikam alıcı değil midir?

38- Şüphesiz onlara, «Gökleri ve yeri kim yarattı?» diye soracak olsan, elbette «**Allah**» diyecekler. De ki: «Öyleyse söyleyin bakalım; **Allah**, bana bir zarar vermek istese, O'nu bırakıp da yaptıklarınız O'nun verdiği zararı giderebilir mi? Yahut bana bir rahmet dilerse, O'nun rahmetini önleyebilir mi?» De ki: «**Allah**, bana yeter. Tevekkül edenler O'na tevekkül ederler.»

39- De ki: «Ey kavmim! Elinizden geleni yapın; doğrusu ben de yapacağım! Artık yakında öğreneceksiniz.»

40- Kendisini aşağılık kılan azap kime geliyor ve kesintisiz azap kimin üzerine çöküp kaçınılmaz oluyor (*göreceğiz*)!

41- Hiç şüphesiz sana kitabı, insanlar için hak olarak indirdik. Artık kim hidayete erişirse, bu kendi lehinedir; kim de saparsa, o da kendi aleyhine sapsın olur. Sen onların üzerinde vekil değilsin.

42- **Allah**, öleceklerin ölümleri anında, ölmeyeceklerin de uykuları esnasında ruhlarını alır. Sonra ölümlerine hükmettiği kimselerinkini tutar; diğerlerini bir süreye kadar salıverir. Doğrusu bunda, düşünen bir toplum için ayetler vardır.

43- Yoksa **Allah**'tan başka şefaet ediciler mi edindiler? De ki: «Ya onlar hiç bir şeye malik değillerse ve akıl da erdiremiyorlarsa?»

44- De ki: «Şefaatin tümü **Allah**'ındır. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Sonra da O'na döndürüleceksiniz.»

45- Sadece **Allah** anıldığı zaman, ahirete inanmayanların kalbi öfkeyle kabarır. Oysa O'ndan başkaları anıldığında ise hemen sevince kapılırlar.

46- De ki: «Ey gökleri ve yeri yaratan, gaybı ve müşahede edileni bilen **Allah**'ım! Anlaşmazlığa düştükleri şeylerde, kullarının arasında sen hüküm

vereceksin.»

47- Eğer yeryüzünde olanların tümü ve bununla birlikte bir katı daha zalimlerin olmuş olsaydı, kıyamet günü o kötü azaptan (*kurtulmak amacıyla*) gerçekten bunları fidye olarak verirlerdi. Oysa onların hiç hesaba katmadıkları şeyler, **Allah**'tan kendileri için açığa çıkmıştır.

48- Kazanmakta oldukları kötülükler, kendileri için açığa çıkmıştır ve alay konusu edindikleri şey de kendilerini çepeçevre kuşatmıştır.

49- İnsana bir zarar dokunduğu zaman bize dua eder; sonra tarafımızdan ona bir nimet ihsan ettiğimizde der ki: «Bu, bana ancak (*sahip olduğum*) bir bilgi dolayısıyla verildi.» Hayır! Bu bir denemedir. Ancak onların çoğu bilmiyorlar.

50- Bunu kendilerinden öncekiler de söylemişti; ama kazandıkları şeyler onları (*hiçbir şeyden*) müstağni kılmadı.

51- Böylece, kazandıkları kötülükleri onlara isabet etti. Bunlardan zulmetmiş olanlara da kazanmakta oldukları kötülükler isabet edecektir ve onlar (*bunu kendilerine uygulamaktan Allah'ı*) aciz bırakabilecekler de değildirler.

52- Onlar gerçekten **Allah**'ın, dilediğine rızkı genişletip yaydığını ve (*dilediğine de*) kısıtığını bilmiyorlar mı? Şüphesiz bunda, iman etmekte olan bir kavim için gerçekten ayetler vardır.

53- (*Benim adıma onlara*) De ki: «Ey kendi aleyhlerinde olmak üzere ölçüyü taşıran kullarım! **Allah**'ın rahmetinden umut kesmeyin. Şüphesiz **Allah**, bütün günahları bağışlar. Çünkü O, bağışlayandır, esirgeyendir.»

54- Azap size gelip çatmadan evvel, Rabbinize yönelip dönün ve O'na teslim olun. Sonra size yardım da edilmez.

55- Siz hiç farkında değilken azap ansızın size gelip çatmadan önce, Rabbinizden size indirilenin en güzeline uyun.

56- Kişinin, «**Allah**'a karşı aşırı gitmemden ötürü bana yazıklar olsun! Gerçekten ben alaya alanlardandım» diyeceği (*günden sakının*).

57- Veya gerçekten **Allah** bana hidayet verseydi, elbette muttakilerden olurum» diyeceği (*günden sakının*).

58- Ya da azabı gördüğü zaman, «Benim için bir kere daha (*dünyaya dönme fırsatı*) olsaydı da ihsan edenlerden olsaydım» diyeceği (*günden sakının*).

59- «Hayır, benim ayetlerim sana gelmişti, fakat sen onları yalanladın, büyüklüğe kapıldın ve kâfirlerden oldun.»

60- Kıyamet günü, **Allah**'a karşı yalan söyleyenlerin yüzlerinin kapkara olduğunu görürsün. Büyüklemler için cehennemde bir konaklama yeri mi yok?

61- **Allah**, takva sahiplerini başarılarından dolayı kurtarır. Onlara kötülük dokunmaz ve onlar hüzne kapılmayacaklardır.

62- **Allah**, her şeyin yaratıcısıdır. O, her şey üzerinde vekildir.

63- Göklerin ve yerin anahtarları (*mutlak egemenliği*) O'nundur. **Allah**'ın ayetlerini inkâr edenler ise; işte onlar, hüsrana uğrayanlardır.

64- De ki: «Ey cahiller! Bana **Allah**'ın dışında bir başkasına mı kulluk etmemi emrediyorsunuz?»

65- Şüphesiz sana ve senden öncekilere, «Eğer şirk koşacak olursan, şüphesiz senin amellerin boşa çıkacak ve elbette sen, hüsrana uğrayanlardan olacaksın» diye vahyolunmuştur.

66- Hayır, artık (*yalnızca*) **Allah**'a kulluk et ve şükredenlerden ol.

67- Onlar, **Allah**'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler. Oysa kıyamet günü yer, bütünüyle O'nun avucundadır. Gökler de sağ eliyle dürülüp bükülmüştür. O, onların şirk koşmakta olduklarından münezzeh ve yücedir.

68- Sura üflenince, **Allah**'ın dilediği bir yana, göklerde olanlar ve yerde olanlar hepsi çarpılıp yıkılır (*düşüp ölür*). Sonra Sur'a bir daha üflenince hemen ayağa kalkıp bakışır dururlar.

69- Yer, Rabbi'nin nuruyla parıldar, (*orta yere*) kitap konur, peygamberler ve şahitler getirilir ve aralarında hak ile hüküm verilir; onlar haksızlığa uğratılmazlar.

70- Her bir nefse yaptığığın tam karşılığı verilir. O, onların işlemekte olduklarını daha iyi bilendir.

71- Küfre sapanlar bölük bölük cehenneme sürülür. Oraya vardıklarında kapılar açılır. Bekçiler onlara, «Size, içinizden, Rabbinizin ayetlerini okuyan ve bugüne kavuşacağınızı ihtar eden peygamberler gelmedi mi?» derler. Onlar, «Evet, geldi» derler. Lâkin azap sözü kâfirlerin üzerine hak olmuştur.

72- Onlara, «İçinde ebedi kalıcılar olarak cehennemin kapılarından (*içeri*) girin. Büyüklüğe kapılanların konaklama yeri pek de kötüdür» denir.

73- Rablerine karşı gelmekten sakınanlar, bölük bölük cennete sevk edilir. Oraya varıp kapılar açıldığında, bekçileri onlara, «Selâm size, hoş geldiniz! Temelli olarak buraya girin» derler.

74- *(Onlar da)* Derler ki: «Bize verdiği sözünü doğrulayan ve bizi bu yere mirasçı kılan **Allah**'a hamd olsun. Cennetten dilediğimiz yerde konaklayabiliriz. *(Salih)* Amellerde bulunanların ecri pek de güzeldir.»

75- Melekleri, egemenlik tahtının etrafını çevirmiş oldukları halde Rablerini hamd ile tesbih ederken görürsün. Artık insanların aralarında hak ile hükmedilmiştir. «Bütün övgüler, âlemlerin Rabbi olan Allah içindir» denir.

40. Mümin (Gafır) Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 85 ayettir. Adını, Firavun ailesinden inanan bir kişinin vasıflarının sayıldığı 28 -45. ayetlerden alır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ha, Mim.

2- Bu kitabın indirilmesi, güçlü ve her şeyi en iyi bilen **Allah**'tandır.

3- Günahı bağışlayan, tövbeyi kabul eden, cezası pek şiddetli olan ve sürekli ihsan sahibi bulunan *(Allah katından indirilmiştir)*. O'ndan başka ilah yoktur. Dönüş O'nadır.

4- **Allah**'ın ayetleri konusunda, küfre sapanlardan başkası mücadele etmez. Öyleyse onların şehirlerde dönüp dolaşması seni aldatmasın.

5- Kendilerinden önce Nuh kavmi de yalanladı ve kendilerinden sonra da çeşitli topluluklar. Her ümmet, kendi peygamberlerini yakalamaya yeltendi, hakkı batılla gidermek için mücadeleye girişti. Ben de onları yakalayiverdim. İşte benim cezalandırmam nasılmış *(gördün mü)?*

6- Rabbinin küfre sapanlar üzerindeki, «Şüphesiz onlar ateş ehlidir» sözü böylece gerçekleşmiş oldu.

7- Egemenlik tahtını yüklenmiş olanlar ve çevresinde bulunanlar, Rablerini hamd ile tesbih etmekte, O'na iman etmekte ve iman edenlere, «Rabbimiz! Rahmet ve ilim bakımından her şeyi kuşatıp sardın; tövbe edenlere ve senin yoluna tabi olanlara mağfiret et ve onları cehennem azabından koru» diye mağfiret dilemektedirler.

8- «Rabbimiz! Hem onları, hem onların babalarından, eşlerinden ve zürriyetlerinden salih olanları, kendilerine vaat ettiğin Adn cennetlerine koy. Şüphesiz güçlü ve hikmet sahibi olan sensin.»

9- «Ve onları kötülüklerden korusun. O gün sen, kimi kötülüklerden korumuşsan, gerçekten ona rahmet de etmiş olursun. İşte büyük kurtuluş budur.»

10- Şüphesiz küfre sapanlara da (şöyle) seslenilir: «Allah'ın elbette gazaplanması, sizin birbirinize gazaplanmanızdan daha büyüktür. Çünkü siz, imana çağırıldığınız zaman küfre sapardınız.»

11- Dediler ki: «Rabbimiz, bizi iki kere öldürdün ve iki kere de dirilttin; biz de günahlarımızı itiraf ettik. Şimdi çıkış için bir yol var mı?»

(«İki kez ölmek ve iki kez dirilmek» ifadesi daha önce Bakara Suresi'nin 28. ayetinde de geçmişti: «Allah'ı nasıl inkâr edersiniz? Hâlbuki ölü idiniz de sizleri diriltti, sonra öldürecek, sonra tekrar diriltecek ve sonunda O'na döneceksiniz.» Kâfirler ilk üç safhayı, apaçık müşahede edebildikleri için inkâr edemezlerdi. Ancak son safhayı görmedikleri ve sadece Hz. Peygamber (s.a.a) haber verdiği için inkâr ediyorlardı. Fakat kıyamet günü dördüncü safhayı da müşahede edecek ve «Bize bunun hakkında haber verilmişti» diyerek kabul edecekler.)

12- «Bu (azap), bir olan Allah'a çağırıldığınız zaman küfre sapmanız, O'na şirk koşduğunda da (şirke) iman etmeniz sebebiyledir. Artık hüküm, yüce ve büyük olan Allah'ındır.»

13- O, size ayetlerini göstermekte ve sizin için gökten rızık indirmektedir. İçten (Allah'a) yönelenden başkası hatırlayıp kendine gelemesin.

14- Öyleyse, küfre sapanlar hoş görmese bile, dini yalnızca O'na halis kılanlar olarak Allah'a yakarıp durun.

15- Dereceleri yükselten ve egemenlik tahtının sahibi (olan Allah), kavuşma günüyle uyarmak için kendi emrinden olan ruhu, kullarından dilediğine indirir.

(«Ruh» kelimesiyle vahiy ve nübüvvet kast olunmaktadır. Allah bir kimseye güzellik, zekâ ve buna benzer müstesna özellikleri verdiği anda, nasıl hiç kimse «Allah onlara bu özellikler¹ veriyor da bize niçin vermiyor.» diyemezse, bir şahıs peygamberlikle şereflendiğinde de, yine, «Peygamberlik niçin bize değil de ona verildi» diyemez.)

16- Onların (mezarlarından) ortaya çıkacağı gün, kendilerinin yapmış olduğu hiçbir şey Allah' a gizli kalmaz. Bugün mülk kimindir? Şüphesiz bir olan ve her şeyi kudreti altında tutan Allah'ındır.

17- Bugün her bir nefis, kendi kazandığıyla karşılık görür. Bugün zulüm yoktur. Şüphesiz Allah, hesabı seri görendir.

18- Onları, yaklaşmakta olan güne karşı uyarıp korkut; o zaman yürekler gırtlaklara dayanır, yutkunur dururlar. Zalimler için ne koruyucu bir dost, ne de sözü yerine getirebilir bir şefaatçi yoktur.

19- (Allah,) Gözlerin hainliklerini ve göğüslerin saklamakta olduklarını bilir.

20- Allah hak ile hükmeder. Oysa O'nu bırakıp tapmakta oldukları ise, hiç bir şeye hükmedemezler. Şüphesiz Allah, işitendir, görendir.

21- Onlar, yeryüzünde gezip-dolaşmadılar mı ki, böylece kendilerinden öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görsünler? Oysa onlar, kuvvet ve yeryüzündeki eserleri bakımından kendilerinden daha üstün idiler. Fakat Allah, onları günahları dolayısıyla (azapla) yakalayiverdi. Onları Allah'tan bir koruyacak olan da bulunmadı.

22- Bu, kendilerine açık belgelerle gelen peygamberlerini inkâr etmelerinden ötürüdür. Bu yüzden Allah onları (azapla) yakalayiverdi. Doğrusu O, kuvvetlidir, cezalandırması da şiddetlidir.

23- Şüphesiz biz Musa'yı ayetlerimizle ve apaçık üstün bir delille gönderdik.

24- Firavun'a, Hâmân'a ve Karun'a (gönderdik). Ama onlar, «(Bu,) yalan söylemekte olan bir büyücüdür» dediler.

25- Böylece o, katımızdan kendilerine bir hak ile geldiği zaman dediler ki: «Onunla birlikte iman etmekte olanların erkek çocuklarını öldürün, kız çocuklarını ise sağ bırakın.» Ancak kâfirlerin hileli düzeni, boşa çıkmakta olandan başkası değildir.

26- Firavun dedi ki: «Bırakın beni, Musa'yı öldüreyim de o (gidip) Rabbine yakarsın. Çünkü ben, sizin dininizi değiştirmesinden ya da yeryüzünde fesat çıkarmasından korkuyorum.»

27- Musa dedi ki: «Gerçekten ben, hesap gününe iman etmeyen her kibirli zorbadan, benim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a sığınırım!»

28- Firavun ailesinden, imanını gizlemekte olan mümin bir kişi dedi ki: «Siz, benim Rabbiniz Allah'tır diyen ve size Rabbinizden apaçık belgelerle gelmiş bulunan bir kimseyi öldürür müsünüz? Eğer o bir yalancı ise yalanı kendi aleyhinedir ve eğer doğru söyleyen ise, (o zaman da) size vaat ettiklerinin bir bölümü size isabet eder. Şüphesiz Allah, ölçüyü taşıran ve çok yalan söyleyen kimseyi hidayete erdirmez.»

29- «Ey Kavmim! Bugün mülk sizindir, yeryüzünde de hüküm sahibi kimselersiniz. Fakat bize Allah'tan dayanılmaz bir azap gelecek olursa bize kim yardımcı olabilecek?» Firavun dedi ki: «Ben, size yalnızca gördüğümü (kendi görüşümü) gösteriyorum ve ben sizi doğru olan yoldan da başkasına yöneltmiyorum.»

30- İman eden (adam) dedi ki: «Ey Kavmini! Ben üzerinize önceki toplulukların

uğradıkları bir günün benzerinden korkuyorum.»

31- «Nuh kavmi, Ad, Semud ve onlardan sonra gelenlerin durumuna benzer (*bir gün*). **Allah**, kullar için zulüm dilemez.»

32- Ve ey kavmim! Doğrusu ben sizin için o çığlık (*basacağınız kıyamet*) gününden korkuyorum.

33- «Arkanıza dönüp kaçacağınız gün, sizi **Allah**'tan koruyacak yoktur. **Allah** kimi saptırırsa artık onu doğruya yöneltecek bulunmaz.»

34- «Şüphesiz, daha önce Yusuf da size apaçık belgeler getirmişti. O zaman size getirdikleri hakkında kuşkuya kapılıp durmuştunuz. Sonunda o, vefat edince de demiştiniz ki: «**Allah**, ondan sonra kesin olarak bir peygamber göndermez.» İşte **Allah**, ölçüyü taşıran şüpheci kimseyi böyle saptırır.»

35- «Onlar **Allah**'ın ayetleri konusunda kendilerine gelmiş bir delil bulunmaksızın mücadele edip dururlar. (*Bu,*) **Allah** katında da iman edenler katında da büyük bir nefretle karşılanır. İşte **Allah**, her mütekebbir zorbanın kalbini böyle damgalar.»

36- Firavun dedi ki: «Ey Hâmân! Bana yüksek bir kule bina et de belki böylece o sebeplere (*yollara*) erişirim!»

(İşte zalim ve zorba olan Firavun gerçekte açık bir şekilde yüz yüze gelmemek için, tahtını sarsmakta ve mülkünün üzerinde kurulduğu efsanevi hikayeleri tehdit etmekte olan tevhit davasını kabul etmemek için olayı bu şekilde saptırıyor, laf ebeliği yapıyor, manevralar sergiliyor. Hz. Musa'nın ilahını böyle basit ve somut bir şekilde gerçekten aramaya kalkmış olması da uzak bir ihtimaldir. Mısır Firavunları bilgi ve kültür seviyeleri açısından bu düşüncenin ve anlayışın çok ilerisinde bulunuyorlardı.)

37- «Göklerin sebeplerine (*yollarına erişirim*). Böylelikle de Musa'nın ilahına vakıf olurum. Çünkü ben, onun yalancı olduğunu sanıyorum.» İşte Firavun'a, kötü ameli böyle süslü gösterildi ve yoldan alıkonuldu. Firavun'un hileli düzeni, hep hüsrandır.

38- İman eden (*adam*) dedi ki: «Ey Kavmim! Siz bana tabi olun, ben sizi doğru yola iletip yönelteyim.»

39- «Ey Kavmim! Gerçekten bu dünya hayatı, yalnızca bir metadır. Şüphesiz ahiret ise, (*asıl*) karar kılınan yurt odur.»

40- «Kim bir kötülük işlerse, kendi mislinden başkalarıyla ceza görmez. Kim de erkek olsun, dişi olsun; kendisi bir mümin olarak salih bir amelde bulunursa, işte onlar, içinde hesapsız olarak rızıklandırılmak üzere cennete girerler.»

41- «Ey Kavmim! Bana ne oluyor ki, ben sizi kurtuluşa çağırırken, siz beni ateşe çağırıyorsunuz.»

42- «Kuşkusuz siz beni Allah'ı inkâr etmeye ve hakkında bilgim olmayan şeyleri O'na şirk koşmaya çağırmaktasınız. Ben ise sizi, güçlü olan, çok bağışlayan Allah'a çağırıyorum.»

43- «Beni kendisine çağırdığınızın; bu dünyada da ahirette de (*rablik için*) bir iddiasının olmadığına, hepimizin Allah'a döneceğinde ve aşırı gidenlerin ateş ehli olduklarında hiç şüphe yoktur.»

44- «İşte size söylemekte olduklarımı yakında hatırlayacaksınız. Ben de işimi Allah'a bırakıyorum. Şüphesiz Allah, kulları pek iyi görendir.»

45- Sonunda Allah, onların kurdukları hileli düzenlerinin kötülüklerinden onu korudu ve Firavun'un çevresini de azabın en kötüsü kuşatıverdi.

46- (*Berzah âleminde*) Sabah akşam ateşe sunulurlar. Kıyamet koştığı gün, «Firavun'un adamlarını azabın en şiddetlisine sokun (*denir*).»

47- Ateşin içinde, karşılıklı tartışırken zayıf bırakılanlar, büyüklenele derler ki: «Gerçekten biz, size uymuş olan kimselerdik. Şimdi siz ateşten bir parçasını olsun, bizden uzaklaştırabilir misiniz?»

48- Büyüklenele derler ki: «Biz hepimiz (*ateşin*) içindeyiz; şüphesiz Allah, kullar arasında hüküm vermiştir (*artık*).»

49- Ateşin içinde olanlar, cehennem bekçileri ne derler ki: «Rabbimize yalvarın da hiç değilse bir gün olsun azabımızı hafifletsin.»

50- (*Cehennem bekçileri*,) «Size kendi peygamberleriniz apaçık belgelerle gelmemiş miydi?» derler. Onlar, «Evet» derler. (*Cehennem bekçileri*,) «O halde kendiniz yakarın, kâfirlerin yakarışı çıkmazda olmaktan (*boşuna yalvarmaktan*) başka bir şey değildir» derler.

51- Hiç şüphesiz dünya hayatında da şahitlerin (*tanıklık için*) duracakları günde de peygamberlerimize ve iman edenlere mutlaka yardım edeceğiz.

52- O gün zalimlere kendi mazeretleri hiç bir yarar sağlamaz ve lanet de onlarıdır, yurdun en kötüsü de.

53- Şüphesiz biz Musa'ya hidayeti verdik ve İsrail oğullarına da kitabı miras bıraktık.

54- (*O kitap*) Temiz akıl sahipleri için bir hidayet ve hatırlatıcıdır.

55- O halde sen sabret. Gerçekten Allah'ın vaadi haktır. (*Dininin geleceği hakkındaki*

yersiz endişelerinden ibaret olan) Günahın için mağfiret dile; akşam ve sabah Rabbini hamd ile tesbih et.

56- Şüphesiz, kendilerine gelmiş bulunan hiç bir delil olmaksızın, **Allah**'ın ayetleri konusunda mücadele edenler (*var ya*), onların göğüslerinde kendisine ulaşamayacakları bir büyüklenmeden başkası yoktur. Artık sen **Allah**'a sığın. Şüphesiz O hakkıyla işiten, hakkıyla görendir.

57- Elbette göklerin ve yerin yaratılması, insanların yaratılmasından daha büyüktür. Ancak insanların çoğu bilmezler.

58- (*Basireti*) Kör olan ile gören kimse eşit olmaz; iman edip salih amellerde bulunanlar ile kötülük yapan da. Pek de az hatırlayıp kendinize geliyorsunuz!

59- Şüphesiz kıyamet, mutlaka gelecektir; bunda hiç bir kuşku yoktur. Ancak insanların çoğu iman etmezler.

60- Rabbiniz dedi ki: «Bana dua edin de size icabet edeyim. Doğrusu bana ibadet etmekten büyüklenenler, cehenneme alçalmış kimseler olarak gireceklerdir.

61- **Allah** size; kendisinde sükûnete ermeniz için geceyi, aydınlık olarak da gündüzü var etti. Şüphesiz **Allah**, insanlara karşı (*sınırsız*) bir lütuf sahibidir. Ancak insanların çoğu şükretmezler.

62- İşte bu, sizin Rabbiniz olan **Allah**'tır; her şeyin yaratıcısıdır ve O'ndan başka ilah yoktur. Öyleyse nereye çevriliyorsunuz?

63- İşte, **Allah**'ın ayetlerini inkâr edenler de böyle çevriliyorlar.

64- Sizin için yeri durak, göğü bina kılan, size şekil verip de şeklinizi güzel yapan, sizi temiz şeylerle rızıklandıran **Allah**'tır. İşte Rabbiniz olan **Allah** budur. Âlemlerin Rabbi **Allah** pek de yücedir!

65- O, diri olandır, O'ndan başka ilah yoktur. Öyleyse dini yalnızca kendisine halis kılanlar olarak O'na dua edin. Bütün güzel övgüler âlemlerin Rabbi olan **Allah**'a özgüdür.

66- De ki: «Bana apaçık belgeler gelince, sizin **Allah**'tan başka taptıklarınıza kulluk etmekten kesin olarak men edildim ve âlemlerin Rabbine teslim olmakla emrolundum.

67- Sizi topraktan, sonra meniden, sonra kan pıhtısından yaratan; sonra sizi analarınızın karnından bebek olarak çıkaran, sonra sizi güçlü kuvvetli bir çağa eriştiren, derken ihtiyarlığa varacak kadar yaşatan O'dur. Kiminiz daha önce vefat ettirilir, kiminiz de belirtilmiş bir süreye ulaşırsınız. Belki artık düşünüyorsunuz!

68- Dirilten ve öldüren O'dur. Bir işin olmasına hükmetti mi, ona yalnızca: Ol der, o da hemen olur.

69- Allah'ın ayetleri hakkında mücadele etmekte olanların nasıl da döndürüldüklerini görmüyor musun?

70- Kitabı ve peygamberlerimizi kendisiyle gönderdiğimiz şeyleri yalanlayanlar, artık yakında bileceklerdir.

71- Boyunlarında demir halkalar ve (ayaklarında) zincirler olduğu halde sürüklenecekler.

72- (Önce) Kaynar suyun içinde, sonra ateşte yakılırlar.

73- Sonra onlara, «Sizin şirk koştuklarınız nerede?» denilir.

74- «O Allah'tan başkaları (nerede?) Onlar, Bizi bırakıp kayboluverdiler. Hayır, biz önceleri de (meğer) hiç bir şeye yakarır değilmişiz derler. İşte Allah, kâfirleri böyle şaşırtıp saptırır.

75- İşte bu, sizin yeryüzünde haksız yere sevinip şımarmanız ve azgınca ölçüyü taşımanız sebebiyledir.

76- İçlerinde ebedî olarak kalmak üzere cehennemin kapılarından girin. O kibirlenenlerin konaklama yeri pek de kötüdür!

77- O halde sabret! Çünkü Allah'ın vaadi gerçektir. Biz onlara (azap olarak) vaat ettiğimizin bir kısmını sana göstersek de yahut seni vefat ettirsek de onlar mutlaka sonunda dönüp bize geleceklerdir.

78- Şüphesiz biz senden önce peygamberler gönderdik; onlardan kimini sana aktarıp anlattık ve onlardan kimini de sana aktarıp anlatmadık. Herhangi bir peygambere, Allah'ın izni olmaksızın bir ayeti getirmek yaraşmaz. Allah'ın emri geldiği zaman hak ile hüküm verilir ve o zaman batıl ehli olanlar hüsrana uğrar.

79- Kimine binersiniz, kimini de yiyersiniz diye sizin için o yumuşak başlı hayvanları yaratan şüphesiz Allah'tır.

80- Onlarda sizin için daha nice faydalar vardır! Gönüllerinizdeki bir hacete (hedefe), onlara binerek erişirsiniz. Onların ve gemilerin üstünde taşınırsınız.

81- Size kendi ayetlerini göstermektedir; artık Allah'ın ayetlerinden hangisini inkâr ediyorsunuz?

82- Yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görmüyorlar mı? Oysa onlar, kendilerinden (sayıca) daha çok idiler ve yeryüzünde kuvvet ve eserler bakımından da kendilerinden daha üstündüler. Fakat

kazanmakta oldukları şeyler, (*azaba karşı*) onları hiç bir şeyden müstağni kılmadı.

83- Peygamberleri kendilerine apaçık belgeler getirdiği zaman, onlar, yanlarında olan ilimden dolayı sevinip şımardılar da alay konusu edindikleri şey, sonunda kendilerini sarıp kuşatıverdi.

84- Onlar bizim dayanılmaz azabımızı gördükleri zaman derler ki: Bir olan **Allah'a** iman ettik ve O'na şirk koşmakta olduğumuz şeyleri de inkâr ettik.

85- Ama bizim dayanılmaz azabımızı gördükleri zaman, imanları kendilerine hiç bir yarar sağlamamıştır. (*Bu,*) **Allah'**ın kullan arasında sürüp gitmekte olan sünnetidir. İşte küfre sapanlar orada hüsrana uğramışlardır.

41. Fussilet Suresi

(*Mekke'de nazil olmuştur ve 54 ayettir. Adını, 3. Ayette geçen «Fussilet» kelimesinden almıştır. Secde, Hâ, Mîm ve Mesâbih adları ile de anılmaktadır.*)

Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla

1- Ha, Mim.

2- (*Bu Kur'an,*) Rahman ve Rahim'den indirilmedir.

3- Bu, Arapça bir Kur'an olarak, ayetleri bilen bir kavim için uzun uzun açıklanmış bir kitaptır.

4- Bir müjde verici ve bir uyarıcı olarak (*uzun uzun açıklanmış bir kitaptır*). Ama onların çoğu yüz çevirdiler. Artık onlar dinlemezler.

5- Ve dediler ki: «Bizi kendisine çağırmakta olduğun şeye karşı kalplerimiz bir örtü içindedir, kulaklarımızda bir ağırlık, bizimle senin aranda da bir perde vardır. Artık sen (*yapabileceğini*) yap, biz de gerçekten yapıyoruz.»

6- De ki: «Ben, ancak sizin benzeriniz olan bir beşerim. Bana yalnızca, sizin ilahınızın bir tek ilah olduğu vahyolunuyor. Öyleyse O'na yönelin ve O'ndan mağfiret dileyin. Vay haline o müşriklerin!»

7- Onlar, zekât vermeyenler ve onlar ahireti inkâr edenlerdir.

8- Şüphesiz, iman edip salih amellerde bulunanlar (*var ya*), onlar için kesintisi olmayan bir ecir vardır.

9- De ki: «Gerçekten siz yeri iki günde yaratanı inkâr eder ve O, âlemlerin Rabbi iken O'na birtakım eşler koşar mısınız?»

10- O, yeryüzünün üstüne sabit dağlar yerleştirdi. Orada bereketler yarattı ve onda tam dört günde dileyenlerin (*canlıların*) ihtiyaçları ölçüşünce rızıklar takdir etti.

11- Sonra, kendisi duman (*gaz*) halinde olan göğe yöneldi; böylece ona ve yere dedi ki: «İsteyerek veya istemeyerek gelin.» İkisi de «İsteyerek (*itaat ederek*) geldik» dediler.

12- Böylelikle onları iki gün içinde yedi gök olarak tamamladı ve her bir göğe emrini vahyetti. Biz dünya göğünü de kandillerle süsleyip donattık ve koruduk, işte bu, çok güçlü ve her şeyi bilenin takdiridir.

13- Bu durumda eğer onlar yüz çevirirlerse, artık de ki: «Ben sizi, Ad ve Semûd (*kavimlerinin*) yıldırımına benzer bir yıldırımla uyarıp korkutuyorum.»

14- Onlara, «Yalnızca Allah'a kulluk edin» diye önlerinden ve arkalarından peygamberler gelince dediler ki: «Eğer dileseydi Rabbimiz, melekler indirirdi. Bundan dolayı biz, sizin kendisiyle gönderildiğiniz şeyi inkarcıyız.»

15- Ad kavmine gelince, onlar yeryüzünde haksız yere büyüklendiler ve dediler ki: «Kuvvet bakımından bizden daha üstün kimmiş?» Onlar, gerçekten kendilerini yaratan Allah'ı görmediler mi? O, kuvvet bakımından kendilerinden daha üstündür. Oysa onlar, bizim ayetlerimizi (*bilerek*) inkâr ediyorlardı.

16- Böylece biz de onlara dünya hayatında aşağılanma azabını tattırmak için, o uğursuz (*felâketler yüklü*) günlerde üzerlerine dondurucu bir kasırga gönderdik. Ahiret azabı ise daha da bir aşağılanmadır ve onlara yardım edilmeyecektir.

17- Semûd'a gelince; biz onlara doğru yolu gösterdik, fakat onlar körlüğü hidayete tercih ettiler. Böylece kazanmakta oldukları şeyler yüzünden onları alçaltıcı azabın yıldırımını yakalayiverdi.

18- İman edenleri ve korkup sakınmakta olanları ise kurtardık.

19- Allah düşmanlarının ateşe sürülmek üzere bir araya getirilip toplatıldığı gün, işte onlar artık dağılmaktan alıkonurlar.»

20- Sonunda ateşe geldikleri zaman, onların işitme, görme (*duyuları*) ve derileri kendi aleyhlerine şahitlik edecektir.

21- Kendi derilerine, «Niye aleyhimizde şahitlik ettiniz?» derler. «Her şeyi konuşuran Allah, bizi de konuştu. Sizi ilk defa O yarattı ve O'na döndürülmehtesiniz» derler.

22- «Siz; işitme, görme (*duyularınız*) ve derileriniz aleyhinizde şahitlik eder diye sakınıp korunmuyordunuz. Aksine, yapmakta olduklarınızın birçoğunu Allah'ın

bilmeyeceğini sanıyordunuz.»

23- «İşte bu sizin Rabbiniz hakkında beslediğiniz zannınız, sizi bir yıkıma uğrattı, böylelikle hüsrana uğrayanlar olarak sabahladınız.»

24- Şimdi eğer sabredebilirlerse, artık onlar için konaklama yeri ateştir ve eğer onlar hoşnutluk isterlerse, artık onlar hoşnut olunanlardan değildir.

25- Ve onlar için (*şeytanlardan ve şeytan sıfatlı insanlardan*) birtakım dostlar takdir ettik. Bunlar, onların önlerinde ve arkalarında ne varsa yaptıkları her türlü işi süsleyip bezediler. Böylece cinlerden ve insanlardan gelmiş geçmiş toplumlar hakkında gerçekleşen söz, onlar hakkında da gerçekleşti. Şüphesiz onlar hüsrana uğramış kimseler oldular.

26- Küfre sapanlar dediler ki: «Bu Kur'an'ı dinlemeyin ve onda (*okunurken*) yaygaralar koparın. Belki üstün gelirsiniz.»

27- Artık gerçekten o küfre sapanlara şiddetli bir azap tattıracağız ve onları yapmakta olduklarının en kötüsüyle cezalandıracağız.

28- Bu, Allah'ın düşmanlarının cezası olan ateştir. Bizim ayetlerimizi inkâr etmeleri dolayısıyla bir ceza olarak, orada onlar için ebedilik yurdu vardır.

29- Küfre sapanlar dediler ki: «Rabbimiz, cinlerden ve insanlardan bizi saptırmış olanları bize göster, onları ayaklarımızın altına alalım, en aşağılarda bulunanlardan olsunlar.»

30- Şüphesiz, «Bizim Rabbimiz Allah'tır» deyip sonra da dosdoğru bir istikamet tutturanlar (*var ya*), onların üzerine melekler iner (*ve der ki*;) «Korkmayın ve hüzne kapılmayın, size vaat edilen cennetle müjdelenin.»

31- «Biz, dünya hayatında da ahirette de sizin velileriniziz. Orda nefislerinizin arzuladığı her şey sizindir ve istemekte olduğunuz her şey de sizindir.»

32- «Çok bağışlayan ve çok esirgeyen Allah'tan bir ağırlanma (*ziyafet*) olarak.»

33- Allah'a çağırın, salih amelde bulunan ve, «Gerçekten ben Müslümanlardanım» diyenden daha güzel sözlü kimdir?

34- İyilikle kötülük eşit olmaz. Sen, en güzel olan bir tarzda (*kötülüğü*) uzaklaştır; o zaman (*bir de görürsün ki*), seninle onun arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki sıcak bir dost oluverir.

35- Buna da sabredenlerden başkası kavuşturulamaz ve buna büyük bir pay sahibi olanlardan başkası da erişirilemez.

36- Şayet sana şeytandan bir kışkırtma (*vesvese*) gelecek olursa, hemen Allah'a

sıgın. Çünkü O, işitendir, bilendir.

37- Allah'ın ayetlerindedir gece, gündüz, güneş ve ay. Siz güneşe de aya da secde etmeyin. Eğer sadece O'na ibadet ediyorsanız, onları yaratan Allah'a secde edin.

38- Şayet onlar büyüklenecek olurlarsa, Rabbinin katında bulunanlar, O'nu gece ve gündüz tesbih ederler ve onlar bıkkınlık da duymazlar.

39- O'nun ayetlerinden biri de senin gerçekten yeryüzünü (*kuraklıktan kurumuş*) boynu bükük bir halde görmendir. Ama biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman, deprenir ve kabanır. Şüphesiz onu dirilten, ölüleri de elbette dirilticidir. Çünkü O, her şeye güç yetirendir.

40- Ayetlerimiz hakkında eğriliğe sapanlar, bize gizli kalmazlar. Öyleyse ateşin içine bırakılan mı daha hayırlıdır, yoksa kıyamet günü güvenle gelen mi? Siz dilediğinizi yapın. Çünkü O, yapmakta olduklarınızı gerçekten görendir.

41- Şüphesiz, kendilerine hatırlatıcı (*Kur'an*) gelince, onu inkâr ettiler. Hâlbuki o üstün bir kitaptır.

42- Batıl, ona önünden de ardından da gelemez. (*Çünkü Kur'an,*) Hikmet sahibi ve övülen Allah'tan indirilmedir.

43- Sana söylenen şeyler, senden önceki peygamberlere söylenenden başkası değildir. Şüphesiz senin Rabbin, hem elbette mağfiret sahibidir, hem de acı bir azap sahibidir.

44- Eğer biz onu fasih olmayan bir Kur'an kılmış olsaydık, mutlaka Onun ayetleri açıklanmalı değil miydi? (*Fasih*) Araba fasih olmayan Kur'an (*öyle mi?*)» derlerdi. De ki: «O, iman edenler için bir hidayet ve bir şifadır. İman etmeyenlerin ise kulaklarında bir ağırlık vardır ve o (*Kur'an*), onlara karşı bir körlüktür. İşte onlar (*sanki kendilerine*) uzak bir yerden seslenilmekte (*de duymuyor gibiler*)»

45- Şüphesiz biz Musa'ya kitabı verdik, fakat onda anlaşmazlığa düşüldü. Eğer senin Rabbinin verilmiş bir sözü olmasaydı, mutlaka aralarında hüküm verilmiş olurdu. Gerçekten onlar (*Yahudiler*), bundan (*Tevrat'tan*) yana kuşku verici bir tereddüt içindedirler.

46- Kim salih bir amelde bulunursa, kendi nefsi lehinedir; kim de kötülük ederse, o da kendi aleyhinedir. Senin Rabbin, kullara zulmedici değildir.

47- Kıyametin ilmi O'na aittir. O'nun ilmi olmaksızın, hiç bir meyve tomurcundan çıkmaz, hiç bir dişi gebe kalmaz ve doğurmaz da. Onlara, Benim ortaklarım nerede? diye sesleneceği gün derler ki: (*Ortağın olduğuna dair*) Bizden hiç bir şahidin olmadığını sana bildiririz.»

48- Önceden kendilerine taptıkları, (*o gün*) onlardan kaybolup gider ve onlar kaçacak hiç bir yerleri olmadığını anlamış olurlar.

49- İnsan, hayır istemekten bıkkınlık duymaz; fakat ona bir şer dokundu mu, hemen ümitsiz ve karamsar düşer.

50- Oysa ona dokunan bir zarardan sonra tarafımızdan bir rahmet tattırsak mutlaka, Bu benim içindir ve ben kıyametin kopacağını da sanmıyorum; eğer Rabbime döndürülsem bile, muhakkak O'nun katında benim için daha güzel olanı vardır der. Ama şüphesiz biz, o küfre sapanlara yapmakta olduklarını haber vereceğiz ve mutlaka onlara, ağır bir azaptan tattıracağız.

51- İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirir ve uzaklaşır; ona bir şer dokunduğu zaman ise, artık o, geniş bir yakarış sahibidir.

52- De ki: Söyleyin bakayım; eğer o (*Kur'an*) **Allah** katından ise, sonra da siz ona (*karşı*) küfretmişseniz, (*bu durumda*) derin bir ayrılık içinde olandan daha sapık kimdir?

53- Şüphesiz hak olduğu kendilerine açıkça belli olsun diye biz hem afakta ve hem de enfüste (*iç ve dış âlemde*) onlara ayetlerimizi göstereceğiz. Her şeyin üzerinde senin Rabbinin şahit olması yetmez mi?

54- İyi bilin ki gerçekten onlar, Rablerine kavuşmaktan yana derin bir kuşku içindedirler, iyi bilin ki gerçekten O, her şeyi sarıp kuşatandır.

42. Şura Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 53 ayettir. Adını 38. ayette geçen ve Müslümanların, işlerini aralarında danışma ile yapmalarının gereğini bildiren şura kelimesinden almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ha, Mim.

2- Ayn, Sin, Kaf.

3- O, güçlü, hikmet sahibi **Allah**, sana ve senden öncekilere böyle vahyettmektedir.

4- Göklerde ve yerde olanlar O'nundur. O, yücedir, büyüktür.

5- Gökler, *(vahyin ağırlığından dolayı)* neredeyse üstlerinden çatlayıp parçalanacak! Melekler de Rablerini hamd ile tesbih ederler ve yerde olanlara mağfiret dilerler. İyi bilin ki sadece **Allah** çok bağışlayan ve çok esirgeyendir.

6- **Allah**'ın dışında birtakım veliler edinenler *(var ya)*, **Allah**, onların üzerinde gözetleyicidir. Sen onların üzerinde bir vekil değilsin.

7- Böylece şehirlerin anasını *(Mekke halkını)* ve çevresinde olanları uyarman ve kendisinden şüphe olmayan toplanma günü ile uyarıp korkutman için sana Arapça bir Kur'an vahy ettik. *(O gün onların)* Bir bölümü cennette, bir bölümü de çılgınca yanan ateşin içindedir.

8- Eğer **Allah** dileseydi, onları tek bir ümmet kılmış olurdu. Ancak O, dilediğini kendi rahmetine sokar. Zalimlere gelince, onlar için ne bir veli vardır, ne de bir yardımcı.

9- Yoksa O'nun dışında birtakım veliler mi edindiler? Oysa **Allah**; veli olan ancak O'dur, ölü olanları da dirilten O'dur. O, her şeye güç yetirendir.

(Yöneticilik anlamında velayet, münezzehe olan Allah'a mahsustur. Zira e'f'ali tevhit ve de her şeyde gerçek etkili varlığın Allah olduğu esasınca Allah'tan başka herhangi bir şeyin veya şahsın kendi adına yönetici olması düşünülemez. Bu yüzden hakiki velayet, Allah'a mahsustur.)

10- Hakkında ihtilâfa düştüğünüz herhangi bir şeye gelince, artık O'nun hükmü **Allah**'ındır. İşte benim Rabbim olan **Allah** budur. Ben O'na tevekkül ettim ve yalnızca O'na dönüp yönelirim.

11- O, göklerin ve yerin yaratıcısıdır. Size kendi nefislerinizden eşler, hayvanlardan da çiftler var etmiştir. Sizleri bu tarzda *(çiftler var ederek)* türetilip yaymaktadır. O'nun benzeri olan hiç bir şey yoktur. O, işitendir, görendir.

12- Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur. O, dilediğine rızkı genişletip yayar ve kısar da. Çünkü O, her şeyi bilendir.

13- O, «Dini dosdoğru ayakta tutun ve onda ayrılığa düşmeyin» diye dinden Nuh'a vasiyet ettiğini ve sana vahyettiğimizi, İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya da vasiyet ettiğimizi sizin için de yasadı. Senin kendilerini çağırmakta olduğu şey, müşriklere ağır gelmektedir. **Allah**, dilediğini buna *(çağırmakta olduğu şeye)* seçer ve içten kendisine yöneleni ona *(çağırmakta olduğu şeye)* hidayete erıştırir.

14- Onlar, kendilerine ilim geldikten sonra, yalnızca aralarındaki haset yüzünden ayrılığa düştüler. Eğer senin Rabbinden, adı konulmuş bir ecele kadar verilmiş bir söz olmasaydı, muhakkak aralarında hüküm verilmiş olurdu. Şüphesiz onların

ardından kitaba mirasçı olanlar ise, ona karşı kuşku verici bir tereddüt içindedirler.

15- İşte onun için sen (*tevhit dinine*) davet et ve emrolunduğun gibi dosdoğru bir istikamet tuttur. Onların hevalarına uyma ve de ki: «Allah'ın indirdiği her kitaba inandım. Aranızda adalet yapmakla emrolundum. Allah, bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Bizim amellerimiz bizim, sizin amelleriniz de sizindir. Bizimle sizin aranızda bir tartışma (*konusu*) yoktur. Allah bizi bir araya getirip toplayacaktır ve dönüş de O 'nadır.»

16- Allah için icabette bulunulduktan sonra, Allah hakkında tartışanların delilleri, Rableri katında geçersizdir. Onların üzerinde bir gazap vardır ve şiddetli azap onlar içindir.

17- Kitab'ı ve mizanı hak olarak indiren Allah'tır. Ne bilirsin; belki kıyamet pek yakındır!

18- Onda (*kıyametin kopması hususunda*) acele davrananlar, (*gerçekte*) ona inanmayanlardır. İman edenler ise, ona karşı bir korku içindedirler ve onun gerçekten hak olduğunu bilirler. İyi bilin ki, kıyamet konusunda tartışmakta olanlar, gerçekten derin bir sapıklık içindedirler.

19- Allah, kullarına karşı lütuf sahibi olandır; dilediğini rızıklandırır. O, kuvvetlidir, güçlüdür.

20- Kim ahiret ekinini isterse, biz ona kendi ekininde arttırmalar yaparız. Kim de dünya ekinini isterse, ona da ondan veririz; ancak onun ahirette bir nasibi yoktur.

21- Yoksa onların, dinden Allah'ın izin vermediği bir şeyi yasayan ortakları mı var? Eğer (*azabın ertelenmesine dair*) kesin bir hüküm olmasaydı, aralarında hemen hükmedilirdi. Gerçekten zalimler için acıklı bir azap vardır.

22- Yaptıkları şeyler başlarına gelirken, zalimlerin korkudan titrediklerini görürsün. İman edip salih amellerde bulunanlar ise, cennet bahçelerindedirler. Rableri katında her diledikleri onlarındır. İşte büyük lütuf budur.

23- İşte Allah, iman edip de salih amellerde bulunan kullarına böyle müjde vermektedir. De ki: Ben, buna (*peygamberliğe*) karşılık yakınlıkta (*Ehl-i Beyt'ime duyulan*) sevgi dışında sizden hiç bir ücret istemiyorum.» Kim bir iyilik kazanırsa, biz ondaki iyiliği (*sevabı*) arttırırız. Gerçekten Allah, bağışlayandır, şükredene karşılığını verendir.

(*Keşşaf-i Zemaşeri, Zehair'ul Ukba, Fusul'ul Mühimme, İhya'ul Meyyit, Sevaik' ul Muhrika vb. Ehl-i Sünnet kaynaklarında ayette geçen «yakınlık» ifadesinden maksadın Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin olduğu hakkında birçok rivayet yer almıştır. Örneğin H. 5. asrın*

meşhur müfessirlerinden olan Hâkim Heskani, Şevahid'ut Tenzil adlı kitabında Said b. Cübeyr'den, o da İbn-i Ab-bas'tan şöyle nakletmektedir: «Ben, buna (peygamberliğe) katşılık yakınlıkta (Ehl-i Beytime duyulan) sevgi dışında sizden hiçbir ücret istemiyorum.» ayeti nazil olunca ashab şöyle sordu: «Ey Allah'ın Resulü! Allah'ın bizlere sevmeyi emrettiği bu kimseler kimlerdir?» Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: «Ali, Fatıma ve çocuklarıdır»

24- Yoksa onlar, (sadece Ehl-i Beyt sevgisini istediğin için) Allah'a karşı yalan düzüp uydurdu mu diyorlar? Oysa eğer Allah dilerse, senin de kalbini mühürler. Allah batılı yok eder ve hakkı sözleriyle gerçekleştirir. Doğrusu O, kalplerde olanı bilendir.

25- Kullarından tövbeyi kabul eden, kötülükleri affeden ve işlemekte olduklarını bilen O'dur.

26- O, iman edip salih amellerde bulunanlara icabet eder ve onlara kendi fazlından arttırır. Küfre sapanlara gelince, onlar için şiddetli bir azap vardır.

27- Eğer Allah, kulları için rızık (sınırsızca) geniş tutup yaysaydı, gerçekten yeryüzünde azarlardı. Ancak O, dilediği miktar ile indirir. Çünkü O, kullarından haberi olandır, görendir.

28- İnsanlar ümitlerini kestikten sonra yağmuru indiren ve rahmetini her tarafa yayan O'dur. Övülmeye layık olan gerçek veli de O'dur.

29- Göğlerin ve yerin yaratılması ile onlarda her canlıdan türetilen yayması O'nun ayetlerindedir ve O, dilediği zaman onların hepsini toplamaya güç yetirendir.

30- Size isabet eden her musibet, (ancak) ellerinizin kazanmakta olduğu dolayısıyla. (Allah,) Çoğunu da affeder.

31- Siz yeryüzünde (O'nu) aciz bırakacak değilsiniz ve sizin Allah'ın dışında ne bir veliniz vardır, ne de bir yardımcınız.

32- Denizde yüksek dağlar gibi seyretmekte olan gemiler O'nun ayetlerindedir.

33- Eğer dileyecek olsa rüzgârı durdurur, böylece onlar da (gemiler de) onun (denizin) üstünde kalakalırlar. Hiç şüphe yok, bunda çokça sabreden, çokça şükreden kimse için gerçekten ayetler vardır.

34- Ya da kazanmakta oldukları dolayısıyla (rüzgârı şiddetli estirir de) onları yok eder, birçoğunu da affeder.

35- (öyle ki) Ayetlerimiz hakkında mücadele edenler, kendileri için hiç bir kaçacak yer olmadığını bilip öğrensinler.

36- Size verilen herhangi bir şey, dünya hayatının geçimliğidir. **Allah** katında olan ise daha hayırlı ve daha süreklidir. *(Bu da) İman edip Rablerine tevekkül edenler içindir.*

37- Onlar büyük günahlardan ve çirkinliklerden kaçınırlar ve gazaplandıkları zaman bağışlarlar.

38- Rablerine icabet ederler, dosdoğru namazı kılarlar. Onların işleri, aralarında danışma iledir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan da infak ederler.

39- Ve hakları çiğnendiği zaman, birlik olup karşı koyarlar.

40- Kötülüğün karşılığı, onun misli *(benzeri)* olan kötülüktür. Ama kim affeder ve *(bozuklukları)* ıslah ederse artık onun ecri **Allah**'a aittir. Gerçekten O, zalimleri sevmez.

41- Kim de zulme uğradıktan sonra intikam alırsa, onlar için aleyhlerinde bir yol yoktur.

42- Yol, ancak insanlara zulmeden ve yeryüzünde haksız yere taşkınlık edenlerin aleyhinedir. İşte bunlar için acıklı bir azap vardır.

43- Kim de sabreder ve bağışlarsa, hiç şüphesiz bu, azim gerektiren işlerdendir.

44- **Allah** kimi saptırırsa, artık bundan sonra onun hiç bir velisi yoktur. Azabı gördükleri zaman, o zalimleri bir görsen, «Geri dönmeye bir yol var mı?» derler.

45- Onları zilletten başları önlerine düşmüş bir halde, ona *(ateşe)* sunulurlarken göz ucuyla sezdirmeden bakarlar bir görsen! İman edenler ise, «Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendi nefislerini, hem de ailelerini hüsrana uğratanlardır» derler. İyi bilin ki, gerçekten zalimler, kalıcı bir azap içindedirler.

46- Onların **Allah**'ın dışında kendilerine yardım edecek velileri yoktur. **Allah** kimi saptırırsa, artık onun için hiç bir *(çıkılacak)* yol yoktur.

47- **Allah**'tan geri çevrilmesi olmayan bir gün gelmeden önce, Rabbinize icabet edin. O gün, sizin için ne sığınılacak bir yer var, ne de sizin için inkâr *(etme imkânı)*.

48- Şayet onlar, sırt çevirecek olurlarsa, artık biz seni onların üzerine bir gözetleyici olarak göndermiş değiliz. Sana düşen, yalnızca tebliğdir. Şüphesiz biz insana, tarafımızdan bir rahmet tattırdığımız zaman, onunla sevinç duyar. Eğer onlara kendi ellerinin takdim ettikleri dolayısıyla bir kötülük isabet ederse, bu durumda da insan bir nankör kesiliverir.

49- Göklerin ve yerin mülkü **Allah**'ındır. Dilediğini yaratır. Dilediğine kız çocuk,

dilediğine de erkek çocuk verir.

50- Veya onları erkekler ve dişiler olarak çift (*ikiz*) verir. Dilediğini de kısır bırakır. Gerçekten O, bilendir, güç yetirendir.

51- Ancak bir vahiy ile ya da perde arkasından veya bir elçi (*melek*) gönderip kendi izniyle dilediğine vahyetmesi dışında, kendisiyle **Allah**'ın konuşması, bir beşer için olacak (*şey*) değildir. Gerçekten O, yüce olandır ve hikmet sahibidir.

52- Böylece sana da biz kendi emrimizden bir ruh (*Kur'an*) vahyettik. Sen, kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Ancak biz onu bir nur kıldık; onunla kullarımızdan dilediklerimizi hidayete erdiririz. Şüphesiz sen, dosdoğru olan bir yola yöneltip iletiyorsun.

53- Göklerde ve yerde bulunanların tümü kendisine ait olan **Allah**'ın yoluna (*hidayet ediyorsun*). İyi bilin ki işler, sonunda **Allah**'a döner.

43. Zuhruf Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 89 ayettir. Zuhruf, altın ve mücevher anlamına gelir. Surede bunlardan söz edildiği ve Allah'ın insana sahip olduğu altın ve mücevherle değil, inanç ve davranışlarına göre değer verdiği anlatıldığı için sure bu adla anılmıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Hâ, Mîm.
- 2- Apaçık olan kitaba andolsun.
- 3- Gerçekten biz onu, belki aklınızı kullanırsınız diye Arapça bir Kur'an kıldık.
- 4- Hiç şüphesiz o, bizim katımızda olan ana kitapta, çok yüce ve hikmet doludur.
- 5- Siz ölçüyü taşıran bir kavimsiniz diye, şimdi O zikri (*uyarı dolu Kur'an'ı*) bir yana mı bırakalım?
- 6- Oysa biz, öncekiler arasında da nice peygamber gönderdik.
- 7- Onlara bir peygamber gelmeyiversin, mutlaka onunla alay ederlerdi.

8- Biz de kuvvet bakımından onlardan daha üstün olanları yıkıma uğrattık. *(Kur'an'da)* Öncekilere dair nice örnekler geçmiştir.

9- Onlara, «Gökleri ve yeri kim yarattı?» diye soracak olsan, tartışmasız, «Onları O çok güçlü ve her şeyi bilen yarattı» diyecekler.

10- O, yeryüzünü sizin için bir beşik kıldı ve doğru yolu bulaşınız diye orada sizin için yollar meydana getirdi.

11- O, belli bir miktar ile gökten su indirir de onunla ölü bir memleketi diriltiriz; siz de İşte böyle *(kabirlerinizden diriltilip)* çıkarılacaksınız.

12- O, bütün çiftleri yarattı ve sizin için gemilerden ve hayvanlardan bineceğiniz şeyleri de var etti.

13- Böylece onların sırtına binip üzerlerine yerleşince, Rabbinizin nimetini anarak, «Bunu bize ram kılan **Allah** münezzehtir; aksi takdirde biz buna güç yetirenler değil idik» demeniz içindir.

14- «Ve biz elbette Rabbimize dönücüleriz *(demeniz içindir).*»

15- Ama onlar, kullarından bir kısmını, O'nun bir parçası *(oğlu)* kıldılar. Gerçekten insan apaçık bir nankördür.

16- Yoksa O, yarattıklarından kızları *(kendine)* edindi ve erkekleri size mi ayırıp bıraktı?

17- Onlardan biri Rahman olan **Allah**'a isnat ettiği bir benzer *(kız çocuğu)* ile müjdelendiği zaman yüzü simsiyah kesilir de öfkesinden yutkunur durur.

18- Onlar ziynet içinde büyütülen ve mücadelede *(tartışmada)* açıklayıcı *(deliller ortaya koyma gücüne sahip)* olamayanı mı *(kız çocuğunu mu Rahman'a isnat ediyorlar)?*

19- Onlar, Rahman'ın kullan olan melekleri dişiler kıldılar. Kendileri onların yaratılışlarına şahit mi idiler? Onların şahitlikleri yazılacak ve *(bundan dolayı)* sorumlu tutulacaklar.

20- Dediler ki: «Eğer Rahman dilemiş olsaydı, biz onlara ibadet etmezdik.» Onların bu hususta bir bilgileri yoktur. Onlar sadece yalan söylüyorlar.

21- Yoksa biz, bundan önce kendilerine bir kitap verdik de şimdi ona mı tutunuyorlar?

22- Hayır, dediler ki: «Şüphesiz biz, babalarımızı *(bizi terbiye eden âlimlerimizi)* bir Ümmet *(din)* üzerinde bulduk ve doğrusu onların izleri üzerinde *(yürüyüp)* doğru yolu bulmuşlarız.»

23- Senden önce hangi memlekete bir uyarıcı gönderdiysek, mutlaka oranın şımarık varlıklıları, «Babalarımızı bir ümmet (*din*) üzerinde bulduk, biz onların izlerine uymuşlarız» dediler.

24- (*O uyarıcılar,*) «Ben size, babalarınızı üstünde bulduğunuz şeyden daha doğru olanını getirmiş olsam da mı?» deyince onlar, «Doğrusu biz, kendisiyle gönderdiğiniz şeyi inkâr edicileriz.» dediler.

25- Böylece biz de onlardan intikam aldık. Öyleyse, sen bir bakıver; yalan sayanların sonu nasıl oldu?

26- Hani İbrahim (*üvey*) babasına ve kendi kavmine demişti ki: «Hiç tartışmasız ben, sizin tapmakta olduklarınızdan uzağım.»

27- «(*Ancak*) Beni yaratan hariç. İşte O, beni hidayete erdirecektir.»

28- Ve onu (*tevhit kelimesini*), belki dönerler diye ardından gelenler için kalıcı bir kelime kıldı.

29- Doğrusu bunları da babalarını da, kendilerine hak (*din*) ve hakikati açıklayan bir peygamber gelinceye kadar geçindirdim.

30- Ancak kendilerine hak gelince dediler ki: «Bu bir büyüdür, doğrusu biz onu inkâr edicileriz.»

31- Ve dediler ki: «Bu Kur'an, neden iki şehirden (*Mekke ve Taiften*) birinin büyük bir adamına indirilmedi?»

32- Senin Rabbinin rahmetini onlar mı paylaştırmaktadırlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık ve birbirlerine işlerini gördürsünler diye bir bölümünü bir bölümü üzerinde derecelerle yükselttik. Senin Rabbinin rahmeti, onların toplayıp yığmakta olduklarından daha hayırlıdır.

33- Eğer İnsanlar (*Allah'a karşı isyanda birleşip*) tek bir ümmet olacak olmasaydı, Rahman'a kâfirlerin evlerine gümüşten tavanlar ve üzerinde çıkıp yükselecekleri merdivenler yapardık.

34- Evlerinin kapılarını ve üzerinde yaslanıp dayanacakları koltukları da (*hep gümüşten yapardık*).

35- Ve (*daha nice*) çekici süsler de (*verirdik*). Bütün bunlar, yalnızca dünya hayatının geçimliğidir. Ahiret ise, senin Rabbinin katında takva sahipleri içindir.

36- Kim Rahman'ın zikrini görmezlikten gelirse, ona bir şeytanı salarsız da o şeytan artık onun yakın dostu olur.

37- Gerçekten bunlar (*şeytanlar*), onları yoldan alıkoyarlar; onlar ise, kendilerinin

gerçekten hidayette olduklarını sanırlar.

38- Sonunda bize geldiği zaman, «Keşke benimle senin aranda iki doğu (*doğu ile batı*) uzaklığı olsaydı. Pek de kötü arkadaşmışsın sen» der.

39- (*Bu söylenmeleriniz,*) Bugün size kesin olarak bir yarar sağlamaz. Çünkü siz zulmettiniz. Şüphesiz siz azapta da ortaksınız.

40- Öyleyse sağır olanlara sen mi dinleteceksin veya kör olan ve açıkça bir sapıklık içinde bulunanı hidayete mi erdireceksin?

41- O halde biz seni alıp götürürsek, elbette onlardan intikam alacağız.

42- Ya da onlara vaat ettiğimiz azabı sana gösteririz. Çünkü bizim onlara gücümüz yeter.

(*Allah, bu ve önceki ayette Hz. Peygamber'e (s.a.a) hitap etmek suretiyle «Senin hayatta kalıp kalmaman kâfirlerin başlarına gelecek olanları değiştirmez. Şayet sen yaşarsan, o takdirde onların feci akıbetlerini bizzat görürsün. Yoksa eğer vefat edersen, onlar, yine bu yaptıklarının kötü sonuçlarıyla karşı karşıya geleceklerdir» diye buyurmaktadır.*)

43- Şu halde sen, sana vahyedilene sınıksız tutun; çünkü sen dosdoğru olan bir yol üzerindesin.

44- Ve hiç şüphesiz o (*Kur'an*), senin ve kavmin için gerçekten bir hatırlatıcı uyarıdır. Siz (*ondan*) sorulacaksınız.

45- Senden önce gönderdiğimiz peygamberlerimizden sor (*bakalım*): «Biz, Rahman'ın dışında tapılacak bir takım ilahlar kıldık mı (*hiç*)?»

46- Şüphesiz biz Musa'yı Firavun'a ve onun önde gelen çevresine ayetlerimizle gönderdik. O da, «Gerçekten ben, âlemlerin Rabbinin elçisiyim» dedi.

47- Fakat onlara ayetlerimizle geldiği zaman, birdenbire onlar bunlara gülüverdiler.

48- Biz onlara biri ötekinden daha büyük olmayan hiç bir ayet göstermedik. Belki dönerler diye, biz onları azapla yakalayıverdük.

49- Ve onlar, «Ey büyücü! Sana verdiği söz hürmetine bizim için Rabbine dua et; gerçekten biz hidayete ermişler olacağız.» dediler.

50- Fakat onlardan azabı çekip giderince, hemen sözlerinden caydılar!

51- Firavun, kendi kavmi içinde nida ederek dedi ki: «Ey Kavmim! Mısır'ın mülkü ve şu altımda akmakta olan ırmaklar benim değil mi? Hala görmüyor musunuz?»

52- «Yoksa ben, kendisi değersiz ve neredeyse söz anlatamayacak durumda bulunan şu adamdan daha hayırlı değil miyim?»

53- «O halde neden üzerine altından bilezikler atılmıyor veya onunla birlikte dizi dizi melekler gelmiyor?»

54- Böylelikle kendi kavmini küçümsedi, onlar da ona boyun eğdiler. Gerçekten onlar, fasık olan bir kavimdi.

55- Sonunda bizi öfkelendirince, biz de onlardan intikam aldık, böylece onları toplu olarak suda boğduk.

56- Bu şekilde onları, sonradan gelecekler için (*cehenneme girecekler*) bir öncü ve bir örnek kıldık.

57- Meryem oğlu (*İsa, Allah'ın kudretine*) bir örnek olarak verilince, hemen kavmin ondan yüz çevirdi.

58- Dediler ki: «Bizim ilahlarımız mı daha hayırlı, yoksa o mu?» Bunu sana ancak tartışmak için (*örnek*) verdiler. Onlar şüphesiz tartışmacı bir topluluktur.

59- O, yalnızca bir kuldür; kendisine nimet verdik ve onu İsrail oğullarına bir örnek kıldık.

60- Eğer dileseydik, içinizden, yeryüzünde sizin yerinize geçecek melekler yaratırdık.

61- Hiç Şüphesiz O (*İsa'nın babasız dünyaya gelişi ve ölüleri diriltişi*), kıyamet için bir ilimdir (*göstergedir*). Öyleyse ondan (*kıyametten*) yana hiç bir kuşkuya kapılmayın ve bana uyun. Dosdoğru olan yol budur.

62- Şeytan sakın sizi (*Allah'ın yolundan*) alıkoymasın. Gerçekten o, sizin için açıkça bir düşmandır.

63- İsa açık belgelerle gelince dedi ki: «Ben size bir hikmetle ve hakkında ihtilafa düşüklerinizin bir kısmını size açıklamak için geldim. Öyleyse Allah'tan sakınıp korkun ve bana itaat edin.»

64- «Şüphesiz Allah, O, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir; o halde O'na kulluk edin. Dosdoğru olan yol budur.»

65- Sonra, içlerinden birtakım fırkalar (*İsa hakkında*) İhtilafa düştü. Artık, acıklı bir günün azabından dolayı vay o zulmetmiş olanlara!

66- Onlar, hiç farkında değilken kendilerine ansızın geliverecek olan kıyametten başkasını mı gözlüyorlar?

67- Takva sahipleri hariç olmak üzere, o gün, dostların kimi kimine düşmandır.

68- Ey kullarım! Bugün sizin için bir korku yoktur ve siz hüzne kapılacak da değilsiniz.

69- Onlar, ayetlerimize inanmış ve Müslüman olmuşlardır.

70- Siz ve eşleriniz cennete girin; sevinç içinde ağırlanacaksınız.

71- Onların üzerinde altın tepsiler ve kadehler dolaştırılır; orada nefislerin arzu ettiği ve gözlerin lezzet aldığı her şey var ve siz orda temelli kalacak olanlarsınız.

72- İşte, yapmakta olduğunuz dolayısıyla sizin mirasçı kılındığınız cennet budur.

73- Orda sizin için birçok meyveler vardır; onlardan yiyeceksiniz.

74- Şüphesiz suçlu günahkârlar, cehennem azabı içinde ebedi kalacak olanlardır.

75- Onlardan (*azap*) hafifletilmeyecek ve orada onlar umutlarını kaybetmiş kimselerdir.

76- Biz onlara zulmetmedik; ancak onların kendileri zalimlerdir.

77- (*Cehennem bekçisine*,) «Ey Malik! Rabbin bizim işimizi bitirsin» diye seslenirler. O, «Şüphesiz siz (*burada*) kalıcıolarsınız» der.

78- «Şüphesiz biz size hakkı getirdik, fakat sizin birçoğunuz hakkı çirkin görüp tiksinenlersiniz.»

79- Yoksa işi sıkı mı büktüler, şüphesiz işi sıkı bükenler biziz.

(*Bu, Kureyş'in ileri gelenlerinin Hz. Peygamber'e (s.a.a) karşı gizlice plan yaptıklarına işarettir.*)

80- Yoksa onlar gerçekten bizim, sırlarını ve aralarındaki fısıldanmalarını işitmediğimizi mi sanıyorlar? Hayır, (*işitiyoruz*) ve onların yanlarındaki elçilerimiz de (*her şeyi*) yazıyorlar.

81- De ki: «Eğer Rahman'ın çocuğu olsaydı, ona tapanların ilki ben olurum.»

82- Göklerin ve yerin Rabbi, egemenlik tahtının Rabbi (*olan Allah*), onların nitelendirmekte olduklarından münezzehtir.

83- Artık sen onları bırak; onlar vaat edilen kendi günlerine kadar, (*batıl işlere*) dalsınlar ve oynaya dursunlar.

84- Göklerde ilah olan ve yerde ilah olan O'dur ve O, hikmet sahibidir, bilendir.

85- Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların mülkü kendisinin olan (*Allah*), sürekli bir bereket kaynağıdır. Kıyametin ilmi O'nun karındadır ve siz O'na döndürüleceksiniz.

86- O'nun dışında tapmakta oldukları şefaatte bulunmaya malik değildir; ancak bilerek hakka şahitlik edenler müstesnadır.

87- Şüphesiz onlara, kendilerini kimin yarattığını soracak olursan, «Allah» derler. Öyleyse nereye çevriliyorlar?

88- Onun (*peygamberin*), «Ya Rabbi! «Şüphesiz bunlar iman etmeyen bir topluluktur» sözünü (*elbet bilir*)\

89- Şimdilik sen onlara aldırma ve «Selâm» de. Onlar yakında bilecekler!

44. Duhan Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 59 ayettir. Adını, onuncu ayette geçen ve duman manasına gelen «duhan» kelimesinden almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ha, Mim.

2- Apaçık olan kitaba andolsun.

3- Gerçekten biz onu mübarek bir gecede (*Kadir gecesinde*) indirdik, gerçekten biz uyarıp korkutanlarız.

4- Her hikmetli iş o mübarek gecede ayırt edilir.

5- (*Kur'an*) Katımızdan bir emirdir; doğrusu biz, (*insanlara elçi*) gönderenleriz.

6- (*Kur'an*) Rabbinden bir rahmettir. Şüphesiz O, işitendir, bilendir.

7- Eğer kesin bir bilgiyle inanıyorsanız (*Allah*), göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunanların Rabbidir.

8- O'ndan başka ilah yoktur; diriltir ve öldürür. Sizin de Rabbinizdir ve geçmiş

babalarınızın da Rabbidir.

9- Hayır, onlar bir şüphe içinde oynayıp eğleniyorlar.

10- Öyleyse sen, göğün açıkça bir duman getireceği günü gözle.

11- *(Bu duman)* İnsanları sarıp kuşatıverir. İşte bu, acıklı bir azaptır.

12- «Rabbimiz! Azabı üstümüzden açıp gider; çünkü biz *(artık)* iman edicileriz.

13- Onlar için hatırlayıp uyanmak nerede? Oysa onlara, *(hakikatleri)* açıklayıcı bir peygamber gelmişti.

14- Sonra ondan yüz çevirdiler ve dediler ki: «*(Bu,)* Öğretilmiş bir delidir!»

15- Biz sizden bu azabı biraz açıp gidereceğiz; *(ama yine inkâra)* dönecek olanlarsınız siz.

16- Büyük bir şiddetle yakalayacağımız gün, elbette biz intikam alacağız.

17- Şüphesiz biz kendilerinden önce, Firavun'un kavmini de denemeden geçirmiştik ve onlara yüce bir peygamber gelmişti.

18- «Allah'ın kullarını bana teslim edin; ger çekten ben sizin için güvenilir bir peygamberim *(demişti).*»

19- «Allah'a karşı büyükmeyin; hiç şüphesiz ben size apaçık, bir delil getirdim.»

20- «Ve doğrusu sizin beni taşta tutmanızdan, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olana sığınırım.»

21- «Eğer siz bana iman etmiyorsanız, bu durumda benden kopup ayrılın.»

22- Sonunda Rabbine, «Gerçekten bunlar, suçlu günahkâr bir kavimdir» diye dua etti.

23- *(Allah dedi ki:)* «Öyleyse, kullarımı geceleyin yürüyüşe geçir, muhakkak takip edilmiş olacaksınız.»

24- «Denizi açık bırak. Doğrusu onlar, suda boğulacak bir ordudur.»

25- Onlar geride nice bahçeler, pınarlar bıraktılar.

26- *(Nice)* Ekinler, yüce konaklar.

27- Ve içinde sefa sürdükleri nice nimet

- 28- İşte böyle, biz bunları başka bir kavime miras olarak verdik.
- 29- Onlar için ne gök, ne yer ağladı ve onlar (*azabı*) ertelenenler de olmadı.
- 30- Şüphesiz biz İsrail oğullarını o alçaltıcı azaptan kurtardık.
- 31- Firavun'dan (*kurtardık*). Şüphesiz o bir zorba idi, aşırı gidenlerdendi.
- 32- Şüphesiz biz onları bir ilim üzere âlemlere karşı üstün kıldık.
- 33- Ve onlara, her birinde açık birer imtihan bulunan ayetler verdik.
- 34- Şüphesiz bunlar (*Mekke müşrikleri*) ise (*şöyle*) diyorlar:
- 35- «(*Bütün her şey*) Bizim yalnızca bu ilk ölümümüzdür; biz yeniden diriltilip kaldırılacak değiliz» (*diyorlar*).
- 36- «Eğer (*bu söylediklerinizde*) doğru sözlüyseniz, o halde babalarımızı getirin bakalım!»
- 37- Onlar mı hayırlı, yoksa Tubba kavmi ve onlardan öncekiler mi? Biz onları yıkıma uğrattık. Çünkü onlar, suçlu günahkârlardı.
- (*Tubba Yemen hükümdarlarının lakabıdır. Tubba kavmi ise Arap yarımadasında hüküm süren bazı Himyer krallarının soydaşlarıdır.*)
- 38- Biz, gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları eğlenenler olarak diye yaratmadık.
- 39- Biz onları yalnızca hak ile yarattık. Ancak onların çoğu bilmezler.
- 40- Şüphesiz o (*hak ve batılı*) ayırma günü, hepinizin belirlenmiş vaktidir.
- 41- O gün bir dost, bir dostu hiçbir şeyden müstağni kılamaz ve onlar yardım da olunmazlar.
- 42- Ancak Allah'ın rahmet ettiği başka Hiç şüphesiz O güçlü olandır, esirgeyendir.
- 43- Doğrusu o zakkum ağacı.
- 44- Günahkâr olanın yemeğidir.
- 45- Maden eriyiği gibi, karınlarda kaynar durur.
- 46- Kaynar suyun kaynaması gibi.
- 47- Onu tutun da cehennemin orta yerine sürükleyip atın.

- 48- «Sonra kaynar su azabından başının üstüne dökün;»
- 49- «(Azabı) Tat; Sen, (hani) güçlü ve yüceydin!»
- 50- Gerçekten bu (ateş), sizin kuşkuya kapılmakta olduğunuz şeydir.»
- 51- Takva sahipleri (var ya), şüphesiz onlar güvenli bir makamdadırlar.
- 52- Cennetlerde ve pınarlarda
- 53- Hafif ipekten ve ağır işlenmiş atlastan (elbiseler) giyinirler, karşılıklı olarak (otururlar).
- 54- İşte böyle ve biz onları beyaz tenli iri gözlülerle evlendiririz.
- 55- Orada emin oldukları halde, her türlü meyveden istemektedirler.
- 56- Orada, ilk ölümün dışında başka ölüm tatmazlar. Ve (Allah da) onları cehennem azabından korumuştur.
- 57- (Bunların hepsi) Senin Rabbinden bir lütuftur ve işte büyük kurtuluş da budur.
- 58- Belki onlar hatırlayıp kendilerine gelirler diye, biz onu (Kur'an'ı), senin dilinle kolaylaştırdık.
- 59- Artık gözet, şüphesiz onlar da gözeticilerdir.

45. Casiye Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 37 ayettir. Adını, 28. ayette geçen ve kıyamette diz üstü çökenleri anlatan «Casiye»den almıştır. Bu sureye «Şeriat» ve «Dehr» suresi de denilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Ha, Mim.
- 2- Kitabın indirilmesi, güçlü olan ve hikmet sahibi Allah'tandır.
- 3- Şüphesiz, müminler için göklerde ve yerde ayetler vardır.
- 4- Sizin yaratılışınızda ve türetip yaydığı canlılarda da kesin bilgiyle inanan bir kavim için ayetler vardır.

5- Gece ile gündüzün birbiri ardınca gelişinde, Allah'ın gökten rızık indirip onunla ölümünden sonra yeryüzünü diriltmesinde ve rüzgârları (*belli bir düzen içinde*) evirip çevirmesinde aklını kullanabilen bir kavim için ayetler vardır.

6- İşte bunlar, Allah'ın ayetleridir; sana bunları hak olarak okumaktayız. Öyleyse onlar, Allah'tan ve O'nun ayetlerinden sonra hangi söze iman edecekler?

7- Her yalancı, günah yüklü kimsenin vay haline!

8- Kendisine Allah'ın ayetleri okunurken işitir, sonra büyüklük taslayarak sanki onları işitmemiş gibi (*küfürde*) ısrar eder. Artık sen onu acı bir azapla müjdele.

9- Ayetlerimizden bir şey öğrendiği zaman, onu alay konusu edinir. İşte onlar için aşağılatıcı bir azap vardır.

10- Arkalarından cehennem (*onları izlemektedir*). Kazanmakta oldukları şeyler, onlara hiç bir yarar sağlamaz. Allah'tan başka edinmekte oldukları veliler de. Onlar için büyük bir azap vardır.

11- İşte bu (*Kur'an*) bir hidayettir. Rablerinin ayetlerini inkâr edenler (*var ya*), onlar için elim bir tiksindirici azap vardır.

12- Allah; içinde emri ile gemiler akıp gitsin, lütfünden nasiplerinizi arayasınız ve şükredesiniz diye denizleri sizin hizmetinize vermiştir.

13- Kendinden (*bir nimet olarak*) göklerde ve yerde olanların tümüne sizin için boyun eğdirdi. Şüphesiz bunda, düşünebilen bir kavim için gerçekten ayetler vardır.

14- İman edenlere de ki: «Allah'ın (*azap*) günlerini ummayan kimseleri başışlasınlar da böylece Allah her kavmi kazandıklarıyla cezalandırsın.»

15- Kim salih bir amelde bulunursa, kendi lehinedir, kim de kötülük yaparsa, artık o da kendi aleyhinedir. Sonra siz Rabbinize döndürüleceksiniz.

16- Şüphesiz biz İsrail oğullarına kitap, hüküm ve peygamberlik verdik, onları temiz ve güzel şeylerden rızıklandırdık ve onları âlemlere karşı üstün kıldık.

17- Ve onlara (*dini*) emirden açık belgeler verdik. Fakat onlar, kendilerine ilim geldikten sonra, yalnızca aralarındaki ihtirastan kaynaklanan azgınlık yüzünden ihtilafa düştüler. Şüphesiz senin Rabbin, hakkında ihtilafa düştükleri şeyde kıyamet günü aralarında hüküm verecektir.

18- Sonra seni de bu emirden bir şeriat üzerinde kıldık; öyleyse sen ona uy ve bilmeyenlerin hevalarına uyma.

19- Çünkü onlar, Allah'tan (*gelecek*) hiç bir şeyi senden savamazlar. Hiç şüphesiz

zalimler, birbirlerinin velisidirler. **Allah** ise, takva sahiplerinin velisidir.

20- Bu (*Kur'an*), insanlar için (*nuruyla Allah'a yönelten*) basiretlerdir, kesin bilgiyle inanan bir kavim için de bir hidayet ve bir rahmettir.

(Kur'an-ı Kerim'in insanlar için basiretler olarak nitelendirilmesi, Kur'an'ın yol göstericilik ve aydınlatıcılık misyonunun anlamını daha da derinleştirmektedir. Doğrusu bu Kur'an yol gösteren, varlıkların görülmesini sağlayan gözler gibidir. Kur'an özü itibariyle hidayettir. Başlı başına rahmettir. Fakat bütün bunlar kesin bir inanca, kuşkuya yer vermeyen, kararsızlık bulaşmayan, şüpheden eser bulunmayan bir güvene bağlıdır. Kalp kesin bir inanca, sarsılmaz bir güven duygusuna sahip olunca, izleyeceği yolu bilir, bocalamaz, telaşlanmaz, yolunu şaşırılmaz. O zaman yolunun açık, ufkunun aydınlık, amacının kesinleşmiş, hayat sisteminin ana hatlarıyla belirlenmiş olduğunu görür. O zaman Kur'an, onun için kesin olarak bir nur, bir yol gösterici, bir rahmet olur.)

21- Yoksa kötülük işleyen kimseler, ölümlerinde ve diriliklerinde kendilerini, iman edip salih amellerde bulunanlar ile bir mi tutacağımızı sandılar? Ne kötü hüküm veriyorlar!

22- **Allah**, her nefis kazanmakta olduklarıyla karşılık görsün diye gökleri ve yeri hak olarak yarattı. Onlara zulmedilmez.

23- Şimdi sen, kendi hevasını ilah edinen ve **Allah**'ın bir ilim üzere kendisini saptırdığı, kulağı ve kalbi üzerine mühür vurduğu ve gözü üstüne de bir perde çektiği kimseyi gördün mü? Artık **Allah**'tan sonra ona kim hidayet verecektir? Hala hatırlayıp kendinize gelmez misiniz?

24- Dediler ki: «*(Bütün her şey)* Bu dünya hayatımızdan başkası değildir, *(kimimiz)* Ölürüz ve *(kimimiz de)* diriliriz, bizi zamanın geçişinden başkası yıkıma uğratmaz.» Oysa onların bununla ilgili hiç bir bilgileri yoktur, onlar yalnızca zannediyorlar.

25- Onlara açık belgeler olarak ayetlerimiz okunduğu zaman, onların *(sözde savunma)* delilleri, «Eğer doğru sözlüler iseniz, babalarımızı *(diriltip)* getirin» demekten başkası değildir.

26- De ki: «**Allah** sizi diriltir, sonra sizi öldürür, sonra da kendisinde hiç bir kuşku olmayan kıyamet günü O sizi bir araya getirip toplar. Ancak insanların çoğu bilmezler.»

27- Göklerin ve yerin mülkü **Allah**'ındır. Kıyametin kopacağı gün, *(işte)* o gün, batılda olanlar hüsrana uğrayacaklardır.

28- O gün sen, her ümmeti diz üstü çökmüş olarak görürsün. Her ümmet, kendi kitabına çağrılır. *(Onlara şöyle denir)* «Bugün yaptığınız amellerin cezası verilecektir.»

29- «Bu bizim kitabımızdır; sizin aleyhinizde hak ile konuşuyor. Gerçekten biz, sizin yapmakta olduklarınızı asıl nüshası üzerinden kaydediyorduk.»

(Rivayetlerde yer aldığına göre kıyamete kadar olacak her şey Allah nezdinde gizli bir kitapta yazılı bulunmaktadır. İsrâfil bu kitaptan her kulun emellerini istinsah ederek müvekkel meleklerle vermekte ve sonra da bu müvekkel meleklerin insanın amelleri ile ilgili kaydettiği bilgileri bu asıl kitap ile karşılaştırarak kaydetmektedir.)

30- Artık iman edip salih amellerde bulunanlar *(var ya)*, Rableri onları kendi rahmetine sokar. İşte apaçık olan kurtuluş budur.

31- Küfre sapanlara ise *(denir ki)*, «Size ayetlerim okunmadı mı? Ama siz büyüklük tasladınız ve siz zaten günah işleyen bir kavim idiniz.»

32- «Gerçekten Allah'ın vaadi haktır, kıyamet hakkında hiç bir kuşku yoktur» denildiği zaman siz, «Kıyamet de neymiş, biz bilmiyoruz; onun bir tahminden ibaret olduğunu sanıyoruz; *(onun hakkında)* kesin bir bilgi elde etmiş değiliz» demiştiniz.

33- Onların yapmakta oldukları şeylerin kötülüğü kendileri için açığa çıktı ve kendisini alay konusu edindikleri de onları sarıp kuşattı.

34- *(Onlara,)* «Bugününüzle karşılaşmayı unuttuğunuz gibi, biz de sizi bugün unutuyoruz. Barınma yeriniz ateştir ve sizin için hiç bir yardımcı yoktur» denir.

35- «Bu, Allah'ın ayetlerini alaya almanızdan ve dünya hayatının sizi aldatmış olmasından ötürüdür.» Böylece ne oradan *(ateşten)* çıkarılırlar, ne de *(Allah'tan)* hoşnutluk dilekleri kabul edilir.

36- O halde bütün övgüler göklerin Rabbi, yerin Rabbi ve âlemlerin Rabbi olan Allah'ındır.

37- Göklerde ve yerde büyüklük O'nundur. O, güçlü ve hikmet sahibidir.

46. Ahkaf Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 35 ayettir. Ad kavminin yaşadığı bölgede rüzgârlar, «ahkaf» denen kum tepeleri meydana getiriyordu. İçinde bu kavmin yaşadığı bölge ve kum yığınlarından söz edildiğinden, sure Ahkaf adını almıştır.)

Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla

1- Ha, Mim.

2- Kitabın indirilmesi, güçlü olan ve hikmet sahibi Allah'tandır.

3- Biz gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları ancak hak ve adı konulmuş bir ecel (*belli bir süre*) üzere yarattık. Küfre sapanlar ise, uyarılıp korkutuldukları şeyden yüz çevirmekte olanlardır.

4- De ki: «Şimdi baksanıza, Allah'tan başka tapmakta olduklarınız, yerden neyi yaratmışlar, bana gösterin? Yoksa onların göklerde bir ortaklığı mı var? Eğer doğru sözlüler iseniz, bundan önce bir kitap ya da ilim kalıntısı varsa, bana getirin.»

(Bu ayetteki «bundan önce bir kitap »tan maksat, Allah 'ın daha önce inzal ettiği kitaplardır. «İlim kalıntısı»ndan maksat ise, sonraki nesillere itimat edilen bir vasıtayla ulaşılmış eski devirlerdeki nebilerin ve salihlerin insanlığa sundukları ilahi öğretilerden geriye kalanlardır. Bu iki vasıtayla insana ulaşan hiçbir şeyde şirkten bir iz yoktur. Şimdi Kur'an'ın tebliğ etmekte olduğu bütün semavi kitapların ittifak ettiği tevhit ve ilimler hakkında ne kadar eser kalmışsa bunlarda da şirkin hiçbir izine rastlanmamaktadır. Bunlarda herhangi bir nebi, veli ya da salih kişinin herhangi bir zaman Allah 'tan başkasına kullukta bulunmak için bir söz söylediğine dair hiçbir iz de yoktur.)

5- Allah'ı bırakıp kıyamet gününe kadar kendisine icabet etmeyecek olan şeylere yakarmakta olandan daha sapık kimdir? Oysa onlar, bunların yakarmalarından habersizdirler.

6- İnsanlar (*bir araya getirilip*) haşrolunduğu zaman, (*Allah'tan başka taptıkları*) onlara düşman olurlar ve onların (*kendilerine*) ibadet ettiklerini inkâr ederler.

7- Onlara açık belgeler olarak ayetlerimiz okunduğu zaman, o küfre sapanlar kendilerine gelmiş olan hak için, «Bu, apaçık bir büyüdür» derler.

8- Yoksa «Kendisi onu uydurdu» mu diyorlar? De ki: «Eğer onu ben uydurduysam, bu durumda siz, Allah'tan bana (*gelecek*) olan hiç bir şeye (*karşı*) malik olamazsınız. Sizin kendisi (*Kur'an*) hakkında, ne taşkınlıklar yapmakta olduğunuzu O daha iyi bilendir. Benimle sizin aranızda şahit olarak O yeter. O, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.»

9- De ki: «Ben peygamberlerin ilki (*türedisi*) değilim. Bana ve size ne yapılacağını da bilemiyorum. Ben, yalnızca bana vahyedilmekte olana uymaktayım ve ben, apaçık bir uyarıcıdan başkası değilim.»

10- De ki: «Söyleyin bakalım; eğer (*bu Kur'an,*) Allah katından ise, siz de onu inkâr etmişseniz, İsrail oğullarından bir şahit de bunun bir benzerine şahitlik edip iman etmişse ve siz de (*iman etmeyerek*) büyüklük taslamışsanız (*o zaman zalimlerden olmaz mısınız*)! Şüphesiz Allah, zalim olan bir kavmi hidayete erdir-

mez.))

(Müfessirlerin çoğuna göre bu şahitten maksat Abdullah bin Selâm'dır. Çünkü o, Medine-i Münevvere'deki en meşhur Yahudi âlimiydi. Hicretten sonra Allah Resülü'ne iman ederek Müslüman olmuştur.)

11- Küfre sapanlar, iman edenler için dedi ki: «Eğer O (Kur'an) hayırlı bir şey olsaydı, ona bizden önce koşup yetişemezlerdi.» Oysa onlar, onunla hidayete ermediklerinden, «Bu, eski bir yalandır» derler.

12- Bundan önce de bir rehber (imam) ve bir rahmet olarak Musa'nın kitabı var. Bu da zulmedenleri uyarıp korkutmak ve ihsanda bulunanlara bir müjde olmak üzere, (kendinden önceki kitapları) doğrulayıcı ve Arapça bir dil ile (gönderilmiş) olan bir kitaptır.

13- Şüphesiz: «Bizim Rabbimiz Allah'tır» deyip sonra dosdoğru bir istikamet tutturanlar (yok mu); artık onlar için korku yoktur ve onlar üzülmeceklerdir de.

14- İşte onlar cennet ehlidir; yapmakta olduklarına karşılık olarak, içinde temelli olarak kalıcılarıdır.

15- Biz insana, anne ve babasına iyilikle davranmasını tavsiye ettik. Annesi onu güçlkle taşıdı ve onu güçlkle doğurdu. Onun (hamilelikte) taşınması ve süttten kesilmesi, otuz aydır. Nihayet güçlü çağına erip kırk yıla (yaşına) ulaşınca dedi ki: «Rabbim! Bana; anne ve babama verdiğin nimete şükretmemi ve senin razı olacağın salih bir amelde bulunmamı ilham et; benim için soyumu da salih kıl. Gerçekten ben tövbe edip sana yöneldim ve ben şüphesiz Müslümanlardanım.»

16- İşte, işlediklerini en güzel şekilde kabul ettiğimiz ve kötülüklerini geçtiğimiz (görmezlikten geldiğimiz) bu kimseler, cennetlikler içindedirler. Bu onlara vaat edilmiş olan dosdoğru bir sözdür.

17- Anne ve babasına, Of ikinizden! Siz bana öldükten sonra tekrar dirilip kabrimden çıkarılacağımı mı vaat ediyorsunuz?» diyen kimseye, anne babası Allah'a sığınarak, «Sana yazıklar olsun! İman et; doğrusu Allah'ın sözü gerçektir» dedikleri halde, «Bu Kur'an, öncekilerin masallarından başka bir şey değildir» diye cevap verene gelince.

18- İşte bunlar, cinlerden ve insanlardan kendilerinden önce geçen ümmetler içinde üzerlerine söz (azap) hak olmuş kimselerdir. Doğrusu onlar, hüsrana uğrayanlardır.

19- Herkesin, yaptıklarına göre dereceleri vardır. Herkese işlediklerinin karşılığı ödenir ve kendilerine zulmedilmez.

20- Küfre sapanlar ateşe sunulacakları gün, (onlara şöyle denir:) «Siz dünya

hayatınızda bütün g zelliklerinizi t k tip yok ettiniz, onlarla yaŖayıp zevk sürdünüz. İŖte yeryüzünde haksız yere b y klenmeniz ve yoldan  ıkmanızdan dolayı, bugün alçaltıcı bir azap ile cezalandırılacaksınız.»

21- Kendi zamanında ve öncesinde nice uyarıcılar gelip ge miŖken Ahkaf'taki kavmini, «Allah'tan baŖkasına kulluk etmeyin, gerçekten ben, sizin için büyük bir günün azabından korkmaktayım» diye uyarın Ad kavminin kardeŖini (*H d'u*) an.

22- (*Ona*) Dediler ki: Sen, bizi ilahlarımızdan çevirmek için mi bize geldin? O halde eğer doğru söylüyorsan, vaat etti in Ŗeyi bize getir!

23- Dedi ki: İlim ancak Allah katındadır. Ben size g nderildi im Ŗeyi tebliğ ediyorum. Ancak sizi cahillik etmekte olan bir kavim olarak görüyorum.»

24- Derken, onu (*azabı*) vadilerine doğru yönelerek gelen bir bulut Ŗeklinde gördükleri zaman, «Bu bize yağmur ya dıracak olan bir buluttur» dediler. Hayır, o, kendisi için acele ettiğiniz Ŗeydir. İçinde acı azap bulunan bir r zg rdır!

25- Rabbinin emriyle her Ŗeyi yerle bir eder. Nihayet (*helak oldular ve*) evlerinden baŖka hiçbir Ŗey görünmez oldu. İŖte biz günahkârlar topluluğunu böyle cezalandırırız.

26- Ŗ phesiz biz onları, sizleri kendisinde yerleŖik kılmadı ımız yerlerde yerleŖik kıldık ve onlara kulaklar, gözler ve kalpler verdik. Ama kulakları, gözleri ve kalpleri onlara herhangi bir Ŗey sa lamadı.  nk  onlar, Allah'ın ayetlerini inkâr ediyorlardı. Alay konusu edindikleri Ŗey, onları sarıp kuŖattı.

27- Ŗ phesiz biz  vrenizde bulunan Ŗehirlerden (*birçoğunu*) yıkıma u rattık ve belki dönerler diye ayetleri  eŖitli Ŗekillerde açıkladık.

28- Bu durumda, Allah'ı bırakıp yakınlık (*sağlamak*) için edindikleri ilahlar onlara yardım etselerdi ya! Hayır, onlar kendilerinden kaybolup gittiler. Bu (*kayboluŖ nedenleri*), onların yalanı ve uydurup durdukları Ŗeydir.

29- Hani cinlerden birkaçını, Kur'an dinlemek üzere sana y nelmiŖtik. Böylece onun huzuruna geldikleri zaman, «Kulak verin!» demiŖler, sonra (*dinleme iŖi*) bitince, kendi kavimlerine (*birer*) uyarıcılar olarak d nm Ŗlerdi.

30- (*O cinler*) «Ey kavmimiz! Gerçekten biz, Musa'dan sonra indirilen, kendinden  nekileri de doğrulayan bir kitap dinledik; hakka ve dosdoğru olan yola hidayet etmektedir.» demiŖlerdi.

31- «Ey Kavmimiz! Allah'a davet edene icabet edin ve ona iman edin ki günahlarınızdan bir kısmını ba ıŖlasın ve sizi acıklı bir azaptan güvende kılsın.»

32- «Kim Allah'a davet edene icabet etmezse, artık o, yeryüzünde (*Allah'ı*) aciz

bırakacak değildir ve onun O'ndan başka velileri de yoktur. İşte onlar, apaçık bir sapıklık içindedirler.»

33- Gökleri ve yeri yaratan ve onları yaratmaktan yorulmayan **Allah**'ın, ölüleri diriltmeye de gücünün yeteceğini düşünmezler mi? Evet O, her şeye gücü yetendir!

34- Küfre sapanlar ateşe sunulacakları gün, *(onlara şöyle denir:)* «Bu gerçek değil miymiş?» Onlar: «Rabbimize andolsun evet *(gerçektir)!*» derler. *(Allah da,)* «Öyleyse küfretmekte olduğunuzdan dolayı azabı tadın» der.

35- Peygamberlerden azim sahiplerinin sabrettikleri gibi, artık sen sabret. Onlar için *(beddua etmede)* acele etme. Onlar, tehdit edildikleri şeyi *(azabı)* gördükleri gün, *(dünyada)* gündüzün bir saatinden başka durmamışa dönerler. Bu *(Kur'an)* yeterli bir tebliğdir. Artık fasık olan bir kavimden başkası yıkıma uğratılır mı?

47. Muhammed Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 38 ayettir. Adını Peygamber'in (s.a.a) isminden alan bu sureye aynı zamanda Kital suresi de denmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Küfre sapanların ve **Allah** yolundan alıkoyanların amellerini, **Allah** boşa çıkarır.

2- İman edip salih amel işleyenlerin ve Rableri tarafından bir gerçek olarak Muhammed'e indirilen kitaba inananların kötülüklerini, **Allah** örter ve durumlarını ıslah eder.

3- Bunun sebebi, kâfirlerin batıla uymaları, inananların da Rablerinden gelen hakka uymuş olmalarıdır. İşte **Allah**, insanlara kendi örneklerini böyle verip göstermektedir.

4- Küfre sapanlarla *(savaştta)* karşılaştığınız zaman boyunlarını vurun. Epey öldürdükten sonra da *(yakaladığımız esirleri)* bağı sıkıca bağlayın. Sonra savaş, yüklerini atıp sona erince de onları ya karşılıksız olarak ya da fidye ile salıverin. Buyruk budur! **Allah** dileseydi, onlardan intikam alırdı. Fakat sizi birbirinizle denemek ister. **Allah** yolunda öldürülenler *(var ya)*, Allah onların yaptıklarını boşa çıkarmaz.

- 5- *(Allah)* Onları hidayete erdirecek ve onların durumlarını ıslah edecektir.
- 6- Ve onları, kendilerine tanıttığı cennete sokacaktır.
- 7- Ey iman edenler! Eğer siz **Allah**'a yardım ederseniz, O da size yardım eder ve sizin ayaklarınızı sağlamlaştırır.
- 8- Küfre sapanlar ise, düşüp helak olmuşlardır ve *(Allah,)* onların amellerini giderip boşa çıkarmıştır.
- 9- Bu, **Allah**'ın indirdiğini beğenmediklerinden ötürüdür. O da onların amellerini boşa çıkarmıştır.
- 10- Onlar, yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görmüyorlar mı? **Allah**, onları yerle bir etti. Bu küfre sapanlar için de onun bir benzeri vardır.
- 11- Bu, **Allah**'ın, iman edenlerin velisi olmasından dolayıdır. Küfre sapanlar *(var ya)*, onların velisi yoktur.
- 12- Şüphesiz **Allah**, iman edip salih amellerde bulunanları, altından ırmaklar akan cennetlere sokar. Küfre sapanlar ise, *(dünyadan)* faydalanırlar ve hayvanların yediği gibi yerler. Ateş, onlar için bir konaklama yeridir.
- 13- Seni sürüp çıkararak şehirden *(inkârcılardan)* daha kuvvetli olan nice şehirleri *(inkârcıları)* yok ettik. Öyle ki yardım edenleri de bulunmadı.
- 14- Şimdi Rabbinden apaçık bir delil üzere bulunan kimse, kötü ameli kendisine süslü gösterilmiş ve kendi hevalarına uyan kimse gibi midir?
- 15- Takva sahiplerine vaat edilen cennetin *(özgün)* örneği; içinde bozulmayan sudan ırmakların, tadı değişmeyen süttan ırmakların, içenler için lezzet veren şaraptan ırmakların ve süzme baldan ırmakların varlığıdır. Orada onlar için meyvelerin her türlüşünden ve Rablerinden bir mağfîret de vardır. Hiç *(böyle mükâfatlanan bir kişi)*, ateşin içinde ebedi olarak kalan ve bağırsaklarını parça parça koparan kaynar sudan içirilen kimse gibi olur mu?
- 16- Onlardan kimi gelip seni dinler. Nitekim yanından çıkıp gittikleri zaman, kendilerine ilim verilenlere derler ki: «O biraz önce ne söyledi?» İşte bunlar, **Allah**'ın kalplerini mühürlemiş olduğu, kendi heveslerine uyan kimselerdir.
- 17- Hidayeti bulmuş olanlar *(var ya, Allah)* onların hidayetlerini arttırmış ve onlara takvalarını *(sığınma başarısını)* vermiştir.
- 18- Artık onlar, kıyametin kendilerine ansızın gelmesinden başkasını mı gözlüyorlar? Şüphesiz onun işaretleri gelmiştir. Fakat *(uyarıldıkları kıyamet)* ken-

dilerine geldikten sonra (*hakikati*) anlayıp düşünmeleri onlara ne fayda sağlar?

19- O halde bil ki, **Allah**'tan başka ilah yoktur. Hem kendi günahın, hem de mü'min erkekler ve mü'min kadınlar için mağfiret dile. **Allah**, sizin gezip dolaştığınız yeri de duracağınız yeri de bilir.

(İslam'ın insana kazandırdığı ahlaki değerlerden biri de, kulun Rabbine ibadet ve kulluk görevlerini yerine getirmesi, O'nun dini uğruna cihad etmesi, gücü yettiği kadar gayret etmesi, «Üzerime düşeni yaptım» diye yaptıklarını asla yeterli görmemesi, tersine, daima «Rabbimin benden istediklerini ve üzerimdeki hakkını yerine getiremedim» diye düşünmesi ve her zaman kendi hatalarını itiraf ederek Allah'a, «Sana kullukta yaptığım kusurları bağışla» diye dua etmesidir. İşte bu duygunun özü, Allah'ın şu buyruğunda ifade edilmiştir: « Hem kendi günahın, hem de mü'min erkekler ve mü'min kadınlar için mağfiret dile.» Bu, Hz. Peygamber'in (s.a.a) gerçekte herhangi bir günah ve hata yaptığını ifade etmez. Aksine en doğru ifadesiyle şöyle demek istenmektedir: «Rabbine karşı kulluk görevlerini bütün kullardan daha fazla yerine getiren Peygamber'in derecesi bile, yerine getirdiği görevler karşılığında gönülünden en küçük bir öğünme duygusu geçirmemesini, bütün büyük hizmetleri ve başarılarına rağmen Rabbinin huzurunda kusurlarını itiraf etmesini gerektirir. Bu ayet nedeniyle Hz. Peygamber (s.a.a), Allah'tan sürekli ve çok çok mağfiret dilerdi. Ebu Davud, Nesai ve Müsned-i Ahmed'deki rivayetlere göre Hz. Peygamber (s.a.a), «Ben her gün Allah'tan yüz kere mağfiret diliyorum» buyurmuştur.)

20- İman edenler, «(Savaş izni için) Bir sure indirilmeli değil miydi?» derlerdi. Fakat içinde savaş (*kıtal*) zikri geçen muhkem bir sure indirildiği zaman, kalplerinde hastalık bulunanların, üzerine ölüm baygınlığı çökmüş kimsenin bakışı gibi sana baktıklarını görürsün. Onlar için (*ölüm yaşamaktan*) daha uygundur.

21- (*Cihad için bir sure indirilmesi temennisi bir tür*) itaat ve güzel sözdür. Fakat iş, kesinlik ve kararlılık gerektirdiği zaman, şayet onlar **Allah**'a sadakat göstereceklerdi, şüphesiz onlar için daha hayırlı olurdu.

22- Ama eğer yüz çevirirseniz, yeryüzünde bozgunculuk yapmanız ve akrabalık bağlarınızı kesmeniz (*dışında bir şey*) beklenir mi sizden?

23- İşte onlar, **Allah**'ın lanetlediği, sağır kıldığı ve gözlerini kör ettiği kimselerdir.

24- Bunlar Kur'an'ı düşünmezler mi hiç? Yoksa kalpleri kilitli midir?

25- Şüphesiz, kendilerine hidayet açıkça belli olduktan sonra, gerisin geri (*inkâra*) dönenlere şeytan, (*kötülüklerini*) güzel göstermiş ve onları uzun emellere düşürmüştür.

26- Bu, **Allah**'ın indirdiğini beğenmeyen kimselerin (*Küfre sapanlara*), Biz bazı işlerde size itaat edeceğimiz demelerindedir. **Allah** onların gizlediklerini bilir.

27- Öyleyse melekler, onların yüzlerine ve arkalarına vura vura canlarını aldıkları zaman (*halleri*) nasıl olacak?

28- Bu, Allah'ı gazaplandıran şeye uymaları ve O'nun rızasından hoşnut olmamalarından ötürüdür. Allah da onların işlerini boşa çıkarmıştır.

29- Yoksa kalplerinde hastalık bulunanlar, kendi (*içlerinde gizledikleri*) kinlerini Allah'ın hiç (*ortaya*) çıkarmayacağını mı sandılar?

30- Eğer biz dilersek, sana onları elbette gösteririz, böylelikle sen onları simalarından tanımış olursun. Şüphesiz sen onları, sözlerinin anlatım biçiminden de tanırısın. Allah, amellerinizi bilir.

(Durr'ul Mensur c.6 s.66-68 İbn-i Merduye'nin nakline göre İbn-i Mes'ud şöyle demiştir: «Biz Hz. Resulullah'ın getirdiği dine iman etmeyen münafıkları Ali'ye olan buğzlarından tanırdık.»)

31- Şüphesiz biz, sizden mücahit olanlarla sabredenleri belirleyip ortaya çıkarıncaya ve (*yaptıklarınızla ilgili*) haberlerinizi açıklayıncaya kadar sizi deneyeceğiz.

32- Şüphesiz küfre sapanlar, Allah'ın yolundan alıkoyanlar ve kendilerine hidayet açıkça belli olduktan sonra peygambere karşı gelip zorluk çıkaranlar, kesin olarak Allah'a hiç bir şeyle zarar veremezler. (Allah,) Onların amellerini boşa çıkaracaktır.

33- Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin ve kendi amellerinizi geçersiz kılmayın.

34- Hiç şüphesiz, küfre sapanlar, Allah'ın yolundan alıkoyanlar, sonra da kâfir olarak ölenler (*var ya*), işte Allah onlara kesinlikle mağfiret etmeyecektir.

35- Öyleyse, siz üstün (*bir durumda*) iken, barışa çağırarak suretiyle gevşekliğe düşmeyin. Allah, sizinle beraberdir. O, sizin amellerinizi asla eksiltmez.

36- Gerçekten dünya hayatı, ancak bir oyun ve oyalanmadır. Eğer iman ederseniz ve sakınıp kor-karsanız, O, size ecirlerinizi verir ve (*tüm*) mallarınızı da istemez.

37- Eğer sizden onları (*mallarınızı tümüyle*) isteyip de zora salmış olsaydı, cimrilik ederdingiz, O da böylece kinlerinizi ortaya çıkarırdı.

38- İyi biliniz sizler, Allah yolunda infak etmeye çağrılınca içinizden kiminizin cimrilik ettiği kimselersiniz. Kim cimrilik ederse, artık o, ancak kendi nefesine cimrilik etmektedir. Allah hiç bir şeye ihtiyacı olmayandır; fakir olanlar ise sizlersiniz. Eğer siz yüz çevirecek olursanız, yerinize sizden başka bir topluluk

getirir, artık onlar sizin gibi de olmazlar.

48. Fetih Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 29 ayettir. İçinde İslâm'ın elde edeceği fetih, başarı ve zaferden bahsedildiği için Fetih adını alan bu sure, hicretin altıncı yılında Hudeybiye antlaşması dönüşünde inmiştir)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Şüphesiz, biz sana apaçık bir fetih verdik.

2- Böylece Allah, (düşmanların sana yakıştırdığı, sözde) geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlasın, üzerindeki nimetini tamamlasın ve seni dosdoğru bir yola hidayet etsin (diye apaçık bir fetih verdik).

(Bir görüşe göre geçmiş günahlardan maksat, geçmiş ümmetlerin günahıdır; zira tüm ümmetler, o mukaddes zatın (Peygamber'in) ümmetidir ve nebilerin tüm davetleri son şeriata ve Mutlak Veli'nin (Peygamber'in) eserlerine yapılan davettir. Dolayısıyla da Âdem ve sonrakiler ise bu velayet ağacının yapraklarıdır.

İkinci açıklamaya göre hadisteki zenb (günah) kelimesi mastardır. Dolayısıyla fail veya mefula izafe olması caizdir. Burada ise mefula izafe olmuştur. Dolayısıyla günahattan maksat ise, Mekkeli müşriklerin Peygamber'i Mekke'ye girmekten alıkoymaları ve Mescidul Haram'a girmesine engel olmalarıdır. Bu te'vil üzere mağfiretin manası ise müşriklerin Peygamber (s.a.a) üzerindeki hükümlerini neshetmesidir. Yani Allah bu lekeyi fetih esnasında ortadan kaldırmış ve Mekke'nin fethiyle örtmüştür. O halde «Bundan sonra çok yakında Mekke'ye gireceksin» demektir. Bu yüzden «mağfiret», cihadın mükâfâtı ve fethin faydaları olarak takdir edilmiştir. Bu konuda şöyle denilmiştir: «Eğer maksat günahları bağışlamak olsaydı, ayet için makul bir mana edilemezdi. Zira günahları affetmenin fetih ile hiç bir ilgisi yoktur. Dolayısıyla onun hedef ve faydası da olamaz. Ama geçmiş ve gelecek günahlardan maksadın müşriklerin eskiden Resulullah'a ve Müslümanlara reva gördükleri çirkin fiillerin olması da muhtemeldir.»

Üçüncü açıklamaya göre ayetin anlamı, «Eğer senin geçmiş ve gelecekte herhangi bir günahın olursa ben o günahını bağışladım» demektir. Ama bilindiği gibi koşullu önerme (kaziye-i şartiye) iki tarafın (konu ve yüklem) gerçekleşmiş olmasını ve doğruluğunu gerektirmez.

Dördüncü açıklamaya göre ise günahtan maksat müstahapları terk etmektir. Zira Resulullah farzları hiç terk etmemiştir. Resulullah'ın makamı yüce olduğundan dolayı, başkaları için günah olmayan şeyler onun için pekâlâ günah sayılabilir.

Beşinci açıklamaya göre ise ayet Resulullah'ı tazim etmek için nazil olmuştur. Dolayısıyla da hüsn-i hitab makamındadır. «Allah seni affetsin» demeye benzer.)

- 3- Ve **Allah**, sana üstün bir zaferle yardım etsin *(diye apaçık bir fetih verdik).*
- 4- İmanlarına iman katsınlar diye müminlerin kalplerine sükûnet indiren O'dur. Göklerin ve yerin orduları O'nundur. O **Allah** her şeyi bilendir ve hikmet sahibidir.
- 5- *(Bütün bunlar,)* Mü'min erkekleri ve mü'min kadınları, içinde ebedi kalıcılar olmak üzere altından ırmaklar akan cennetlere sokması ve onların kötülüklerini örtüp bağışlaması içindir, işte bu, **Allah** katında büyük kurtuluştur.
- 6- *(Bütün bunlar ayrıca)* Kötü bir zan ile zanda bulunan münafık erkeklerle münafık kadınlara ve müşrik erkeklerle müşrik kadınlara azap etmesi içindir. O *(Müslümanlar için istedikleri)* kötülük çemberi, tepelerine insin. **Allah**, onlara karşı gazaplanmış, onları lanetlemiş ve onlara cehennemi hazırlamıştır. Varacakları yer pek de kötüdür.
- 7- Göklerin ve yerin orduları, **Allah**'ındır. **Allah**, güçlü olandır ve hikmet sahibidir.
- 8- Şüphesiz, biz seni bir şahit, bir müjde verici ve bir uyarıcı olarak gönderdik.
- 9- Böylece **Allah**'a ve Resulüne iman etmeniz, O'nu savunup desteklemeniz, O'nu saygıyla yüceltmeniz ve sabah akşam O'nu tesbih etmeniz için *(seni gönderdik).*
- 10- Şüphesiz, sana biat edenler, ancak **Allah**'a biat etmişlerdir. **Allah**'ın eli, onların ellerinin üzerindedir. Şu halde, kim ahdini bozarsa, artık o, ancak kendi aleyhine ahdini bozmuş olur. Kim de **Allah**'a karşı verdiği ahbine vefa gösterirse, artık O *(Allah)* da ona büyük bir ecir verecektir.
- 11- Bedevilerden geride bırakılanlar, sana diyecekler ki: «Bizi mallarımız ve ailelerimiz meşgul etti. Bundan dolayı bizim için mağfiret dile.» Onlar *(bu durumda)*, kalplerinde olmayan şeyi dilleriyle söylerler. De ki: «Şimdi **Allah**, size bir zarar isteyecek ya da bir yarar dileyecek olsa, sizin için **Allah**'a karşı kim herhangi bir şeyle güç yetirebilir? Hayır, **Allah**, yapmakta olduklarınızdan haberdar olandır.»
- 12- Hayır, siz peygamberin ve mü'minlerin, ailelerine ebedi olarak bir daha dönmeyeceklerini zannettiniz. Bu, sizin kalplerinizde süslü göründü ve kötü bir

zan ile zanda bulundunuz da yıkıma uğramış bir kavim oldunuz.

13- Kim **Allah**'a ve Resulüne iman etmezse, *(bilsin ki)* gerçekten biz, küfre sapanlar için çılgınca yanan bir ateş hazırlamışızdır.

14- Göklerin ve yerin mülkü **Allah**'ındır; dilediğine mağfired eder, dilediğini azaplandırır. **Allah** çok bağışlayan, çok esirgeyendir.

15- Geride bırakılanlar, siz ganimetleri almaya gittiğiniz zaman, «Bizi bırakın da sizi izleyelim» diyecekler. Onlar, **Allah**'ın kelâmını değiştirmek istiyorlar. De ki: «Siz, kesin olarak bizim izimizden gelmezsiniz. **Allah**, daha evvel böyle buyurdu.» Bunun üzerine, «Hayır, bizi kıskanıyorsunuz» diyecekler. Hayır, onlar pek az anlayanlardır.

16- Bedevilerden geride bırakılanlara de ki: «Siz yakında zorlu savaşçı olan bir kavme çağrılacaksınız; onlarla *(ya)* savaşacaksınız, ya da *(onlar)* Müslüman olurlar. Bu durumda eğer itaat ederseniz, **Allah**, size güzel bir ecir verir; eğer bundan önce sırt çevirdiğiniz gibi *(yine)* sırt çevirirseniz, sizi acı bir azap ile azaplandırır.»

17- Kör olana güçlük *(sorumluluk)* yoktur, topal olana güçlük yoktur, hasta olana da güçlük yoktur. Kim **Allah**'a ve Resulüne itaat ederse, *(Allah)* onu, altından ırmaklar akan cennetlere sokar. Kim de sırt çevirirse, *(Allah)* onu acıklı bir azap ile azaplandırır.

18- Şüphesiz **Allah**, sana o ağacın altında biat ederlerken mü'minlerden razı oldu, kalplerinde olanı bildi de böylece üzerlerine güven duygusu ve huzur indirdi ve onlara yakın bir fethi sevap *(karşılığı)* olarak verdi.

19- Ve elde edecekleri birçok ganimetleri de *(verdi)*. **Allah**, güçlü olandır ve hikmet sahibidir.

20- **Allah** sizlere ileride alacağınız birçok ganimetler vaat etmiştir. Mü'minler için bir ayet olsun ve sizi dosdoğru bir yola hidayet etsin diye de bunu *(Hudeybiye'nin ardından Hayber ganimetlerini)* size hemencecik vermiş ve insanların ellerini sizden *(geri)* çekmiştir.

21- Bundan başka, sizin gücünüzün yetmediği, fakat **Allah**'ın *(ilim ve kudretiyle)* çepeçevre kuşattığı ganimetler de vardır. **Allah**, her şeye karşı güç yetirendir.

22- Küfre sapanlar sizinle savaşmış olsalardı, arkalarını dönüp kaçarlardı; sonra, bir veli ve yardımcı da bulamazlardı.

23- *(Bu,)* **Allah**'ın öteden beri sürüp gitmekte olan sünnetidir. Sen **Allah**'ın sünnetinde kesinlikle hiç bir değişiklik bulamazsın.

24- Onlara karşı size zafer verdikten sonra, Mekke'nin göbeğinde onların ellerini sizden ve sizin de ellerinizi onlardan çeken O'dur. **Allah**, yapmakta olduklarınızı hakkıyla görendir.

25- Onlar; küfre sapanlar ve sizi Mescid-i Haram'dan ve kurbanları yerlerine ulaşmasından alıkoyanlardır. Eğer orada (*Mekke'de*) kendilerini tanımadığınız için ezeceğiniz ve bilmeyerek ezdiğinizden ötürü de zor durumda kalacağınız mü'min erkekler ve mü'min kadınlar olmasaydı (*Allah savaşı önlemezdi*). Dilediklerine rahmet etmek için **Allah** böyle yapmıştır. Eğer onlar birbirinden ayrılmış olsalardı elbette onlardan kâfirleri elem verici bir azaba çarptırırdık.

(O zamanlar Mekke-i Muazzama'da imanlarını gizleyen-gizlemeyen birçok Müslüman vardı. Onlar güçsüzlüklerinden dolayı hicret edememişlerdi. Eziyet ve işkenceye maruz kalmışlardı. Böyle bir durumda savaş olsaydı ve Müslümanlar kâfirleri kovalayarak Mekke'ye girselerdi, kâfirlerle birlikte bu Müslümanları da, tanınmadıklarından dolayı öldürebilirler, durumun farkına vardıklarında da bu durumdan acı ve üzüntü duyarlardı. Ayrıca müşrik Araplara da «Bu insanlar savaşta kendi din kardeşlerini bile öldürmekten çekinmiyorlar» deme fırsatı verilmiş olurdu. Bu bakımdan Allah, bu çaresiz Müslümanlara merhamet edip ayrıca mü'minleri üzüntü ve lekelenmekten kurtarmak niyetiyle bu olayda savaşa fırsat vermedi.)

26- Zira küfre sapanlar, kalplerine bağınazlığı, (*hem de*) cahiliye bağınazlığını yerleştirmişlerdi. **Allah** da (*buna karşılık*) elçisine ve mü'minlere sükûnet ve güvenini indirdi, onlara takva sözünü (*iman ruhunu*) gerekli kıldı. Zaten onlar buna lâayık ve ehil kimselerdi. **Allah** her şeyi bilendir.

27- Şüphesiz **Allah** peygamberine o rüyayı doğru ve hak olarak gösterdi. İnşallah Kâbe'ye başlarınızı da tıraş etmiş ve kısaltmış olarak emniyet ve güven içinde, korkmadan (*mutlaka*) gireceksiniz. **Allah** sizin bilmediğiniz şeyleri bildiği için (*Mekke'nin fethinden*) önce daha yakın bir fetih (*Hudeybiye barışını*) nasip etti.

28- O, kendi peygamberlerini hidayetle ve hak olan din ile diğer bütün dinlere karşı üstün kılmak için gönderdi. Şahit olarak **Allah** yeter.

29- Muhammed, **Allah**'ın Resulü'dür ve onunla birlikte olanlar da kâfirlere karşı zorlu, kendi aralarında ise merhametlidirler. Onları, rükû edenler, secde edenler olarak görürsün. Onlar, **Allah**'tan bir lütf ve hoşnutluk dilerler. Onların nişanları yüzlerindeki secde izidir. İşte bu onların Tevrat'taki ve İncil'deki örnekleridir. Onlar; filizini yarıp çıkarmış, derken onu (*filizini*) kuvvetlendirmiş, sonra semizleyip kalınlaşmış ve ekinçilerin hoşuna gidecek şekilde sapları üzerine dikilmiş bir ekine benzerler (*Bu örnek,*) Onunla kâfirleri Öfkelenmek içindir. Allah, içlerinden iman edip salih amellerde bulunanlara bir mağfaret ve büyük bir ecir vaat etmiştir.

49. Hucurat Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 18 ayettir. Bu surede mü'minlere, Peygamber'e ve birbirlerine karşı nasıl davranacaklarına dair bazı görgü kuralları öğretilmektedir. Adını, dördüncü ayetteki «odalar» anlamına gelen «hucurât» kelimesinden almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Ey iman edenler! (Hiçbir işte) Allah ve Resulü'nden öne geçmeyin ve Allah'tan korkup sakının. Şüphesiz Allah, işitendir, bilendir.
- 2- Ey iman edenler! Seslerinizi, Peygamber'in sesinin üzerinde (onun sesini bastırarak şekilde) yükseltmeyin. Birbirinize yüksek sesle konuştuğunuz gibi onunla da öyle yüksek sesle konuşmayın; yoksa siz farkında olmadan amelleriniz boşa gider.
- 3- Şüphesiz, peygamberin yanında seslerini alçak tutmakta olanlar (var ya, işte onlar) şüphesiz Allah'ın kalplerini takva ile imtihan ettiği kimselerdir. Onlara mağfiret ve büyük bir mükâfat vardır.
- 4- Şüphesiz, odaların ardından sana seslenenler de (var ya), onların çoğu aklını kullanmıyorlar.
- 5- Eğer gerçekten onlar, yanlarına çıkıncaya kadar sabretmiş olsalardı, herhalde (bu,) kendileri için daha hayırlı olurdu. Allah, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.
- 6- Ey iman edenler! Eğer bir fasık size bir haberle gelirse, onu etraflıca araştırın. Yoksa cehalet sonucu, bir kavme kötülükte bulunursunuz da sonra işlediklerinize pişman olursunuz.
- 7- Ve bilin ki Allah'ın Resulü içinizedir. Eğer o, size birçok işlerde uysaydı, elbette sıkıntıya düşerdiniz. Ancak Allah, size imanı sevdirdi, onu kalplerinizde süsleyip çekici kıldı ve size küfrü, fişkı ve isyanı çirkin gösterdi. İşte onlar (imanı sevip küfrü çirkin görenler), doğru yolu bulmuş olanlardır.
- 8- (Bu sevdirme ve nefret ettirme) Allah'tan bir lütuf ve bir nimettir. Allah, bilendir ve hikmet sahibidir.
- 9- Mü'minlerden iki topluluk çarpışacak olursa, aralarını bulup düzeltin. Şayet

biri diğere haksızlıkla saldırganlıkta bulunacak olursa, artık, haksızlıkla saldırganlıkta bulunanla, **Allah**'ın emrine dönüncye kadar savaşın; eğer sonunda (*Allah'ın emrini kabul edip*) dönerse, bu durumda adaletle aralarını bulun ve (*her konuda*) adil davranın. Şüphesiz **Allah**, adil olanları sever.

10- Mü'minler ancak kardeşirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını bulup düzeltin ve **Allah**'tan korkup sakının; umulur ki rahmete eriştirilirsiniz.

11- Ey iman edenler! Bir kavim (*bir başka*) kavimle alay etmesin; belki (*alay ettikleri*) kendilerinden daha hayırlıdırlar. Kadınlar da kadınlarla (*alay etmesin*), belki kendilerinden daha hayırlıdırlar. Kendi kendinizi ayıplamayın ve birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra fasıklık pek de kötü bir isimdir. Kim tövbe etmezse, işte onlar, zalim olanların ta kendileridir.

12- Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının; çünkü zannın bir kısmı günahdır. Tecessüs etmeyin (*birbirinizin gizli yönlerini araştırmayın*). Kiminiz de kiminizin gıybetini yapıp arkasından çekiştirmesin. Sizden biriniz, ölü kardeşinin etini yemeyi sever mi? İşte, bundan öğrenip tiksindiniz. **Allah**'tan korkup sakının. Hiç şüphesiz **Allah**, tövbeleri kabul edendir, çok esirgeyendir.

13- Ey insanlar! Gerçekten, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi boylar ve kabileler (*şeklinde*) kıldık. Hiç Şüphesiz, **Allah** katında sizin en yüce olanınız, takvaca en ileride olanınızdır. Hiç şüphe yok **Allah**, bilendir, haberdar olandır.

14- Bedeviler dedi ki: «İman ettik.» De ki: «Siz iman etmediniz; ancak «İslâm (*Müslüman*) olduk» deyin. İman henüz kalplerinize girmiş değildir. Eğer **Allah**'a ve Resulü'ne itaat ederseniz, O, sizin amellerinizden hiç bir şeyi eksiltmez. Hiç şüphesiz **Allah**, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.»

15- Mü'minler ancak **Allah**'a ve Resulüne iman eden, ondan sonra asla şüpheye düşmeyen, **Allah** yolunda mallarıyla ve canlarıyla savaşanlardır. İşte doğrular ancak onlardır.

16- De ki: «Siz **Allah**'a dininizi mi öğreteceksiniz? Oysa **Allah**, göklerde ve yerde olanları bilir. **Allah**, her şeyi bilendir.»

17- Müslümanlar oldular diye sana minnet etmektedirler. De ki: «Müslümanlığınızı bana karşı minnet (*konusu*) etmeyin. Tam tersine, sizi imana yöneltip ilettiği için **Allah** size minnet etmektedir. Eğer (*iman iddianızda*) doğru sözlüler İseniz (*Allah'a minnettar olmanız gerekir*).»

18- Hiç şüphesiz **Allah**, göklerin ve yerin gaybını bilir. **Allah**, yapmakta olduklarınızı görendir

50. Kaf Suresi

(Mekke 'de nazil olmuştur ve 45 ayettir. «Kaf» harfi ile başladığı için bu adı almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Kaf. Azamet sahibi Kur'an'a andolsun (ki sen peygamberlerdensin).
- 2- Hayır, onlara kendilerinden bir uyarıcının gelmesine şaştilar da o kâfirler, Bu (diriliş) şaşılacak bir şey!» dediler.
- 3- «Biz öldüğümüz ve toprak olduğumuz zaman mı (yeniden diriltilecekmışiz)! Bu uzak (olmayacak) bir dönüş
- 4- Doğrusu biz, yerin onlardan ne eksilttiğini (kimlerin öldüğünü) biliriz. Katımızda (bütün bunları) saklayıp koruyan bir kitap vardır.
- 5- Hayır, hak kendilerine gelince yalanladılar. Şimdi onlar, derin bir ıstırap içinde bulunuyorlar.
- 6- Üzerlerindeki göğe bakmıyorlar mı? Biz, onu nasıl bina ettik ve onu nasıl süsledik? Onun hiç bir çatlağı yok.
- 7- Yeri de (nasıl) döşeyip yaydık? Onda sarsılmaz dağlar bıraktık ve onda iç açıcı her çiftten (nice bitkiler) bitirdik.
- 8- (Bunlar,) İçten Allah'a yönelen her kul için bir basiretli kılış ve hatırlatmadır.
- 9- Ve gökten mübarek (bereket ve rahmet yüklü) su indirdik; böylece onunla bahçeler ve biçilecek taneler bitirdik.
- 10- Ve birbiri üstünde dizilmiş tomurcuk yüklü yüksek hurma ağaçları da.
- 11- Kullara rızık olmak üzere Ve onunla (o suyla) ölü bir şehri dirilttik. İşte (ölümden sonra) dirilip çıkarılma da böyledir.
- 12- Onlardan önce Nuh kavmi, Ress halkı ve Semud (kavmi) de yalanladı.
- 13- Ad, Firavun ve Lût'un kardeşleri.

14- Eykeliler ve Tubba kavmi de yalanladı. Bunların hepsi *(kendilerine gönderilen)* peygamberleri yalanladılar. Bu yüzden tehdidim *(azabım onlara)* hak oldu.

15- Yoksa biz ilk yaratılışta güçsüz mü düştük? Hayır, onlar karmaşık bir hata içindedirler.

16- Şüphesiz insanı biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu biliriz. Biz ona şahdamarından daha yakınız.

17- Onun sağında ve solunda oturan iki alıcı *(yazıcı melekler)* alırlarken *(yazarlarken)*.

18- O, söz olarak *(herhangi bir şey)* söylemeyiver-sin, mutlaka yanında hazır bir gözetleyici vardır.

19- Ölüm sarhoşluğu gerçekten gelir. *(Ey insan!)* işte bu senin öteden beri korkup uzaklaştığın şeydir.

20- Sur'a üfürülür. İşte bu, tehdidin *(gerçekleştiği)* gündür.

21- *(Artık)* Her bir nefis, yanında bir sürücü ve bir şahit ile gelir.

(Bundan maksat; dünyada o kişinin söz ve hareketlerini tespit edip yazmakla görevli iki melektir. Kıyamet günü sûrun sesi yükselir yükselmez her insan mezarından kalkınca derhal o iki melek gelerek o kişiyi kendi hükmü altına alacak, biri onu Allah'ın mahkemesine doğru çekerek götürcek, diğeri de onun amel defterini taşıyacaktır.)

22- «Şüphesiz sen bundan bir gaflet içindeydin; işte biz de senin üzerindeki örtüyü açıp kaldırdık. Artık bugün görüş gücün oldukça keskindir.»

23- Onun yakını olan *(günahları yazan melek)* der ki: «İşte bu *(günah)*, yanımda hazır durumda olan şey.»

24- *(Allah şöyle buyurur:)* «Cehenneme atın son derece inatçı olan her kâfiri!»

25- «Hayra engel olan saldırgan şüpheciyi»

26- «O, Allah'la beraber başka bir ilah edinmişti. Artık ikiniz *(sürücü ve şahit melekler)*, onu en şiddetli olan azabın içine atın.»

27- Onun yakını *(saptırıcı)* dostu der ki: «Rabbimiz! Ben onu kışkırtıp azdırdım. Ancak kendisi *(haktan)* derin bir sapıklık içindeydi.»

28- *(Allah buyurur:)* «Benim huzurunda çekişip durmayın. Ben size daha önce kesin bir uyarı göndermiştim.»

29- «Huzurumda söz değişikliğe uğratılmaz ve ben kullara zulmedici değilim.»

- 30- O gün cehenneme, «Doldun mu?» deriz. O da, «Daha fazlası var mı?» der.
- 31- Cennet de takva sahiplerine yaklaştırılır. Zaten uzak değildir.
- 32- İşte size vaat edilen budur! *(Bu vaat edilen şeyler)* Allah'a dönen ve O'nun buyruklarını koruyan kimse içindir.
- 33- Görmediği halde Rahman'a karşı içi titreyerek korku duyan ve içten Allah'a yönelmiş bir kalb ile gelen içindir.
- 34- «Ona *(cennete)* esenlikle girin. Bu, ebedilik günüdür.»
- 35- Orda diledikleri her şey onlarındır; katımızda daha fazlası da var.
- 36- Biz, onlardan önce kendilerinden daha güçlü olan, diyar diyar dolaşan nice nesilleri helak etmişizdir. *(Azaptan)* Kurtuluş yolu var mı?
- 37- Hiç şüphesiz bunda, kalbi olan ya da bir şahit *(hazır)* bulunup kulak veren kimse için elbette bir uyarı ve hatırlatma vardır.
- 38- Şüphesiz biz gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları altı günde yarattık; bize hiç bir yorgunluk da dokunmadı.
- 39- Öyleyse sen, onların dediklerine karşılık sabret ve Rabbini güneşin doğuşundan önce ve batışından önce hamd ile tesbih et.
- 40- Gecenin bir bölümünde ve secdelerin *(namazların)* arkasında da O'nu tesbih et.
- 41- Çağırıcının, yakın bir yerden çağrıda bulunacağı günü dinle *(bekle)*.
- 42- O gün, o çığlığı bir gerçek *(hak)* olarak işitirler. İşte o, *(dirilip kabirlerden)* çıkış günüdür.
- 43- Şüphesiz, dirilten ve öldüren biziz, biz. Ve dönüş de bizedir.
- 44- O gün yer yarılr, insanlar *(kabirlerinden)* çabucak çıkarlar. İşte bu, bize göre kolay bir toplamadır.
- 45- Biz onların neler söylemekte olduklarını daha iyi biliriz ve sen onların üzerinde bir zorlayıcı da değilsin; o halde, benim kesin tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver.

51. Zariyat Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 60 ayettir, ilk ayette geçen «zâriyât» kelimesi, surenin adı olmuştur.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Andolsun tozu dumana katıp savuranlara.
- 2- Sonra, ağır yük taşıyanlara
- 3- Sonra kolaylıkla akıp gidenlere
- 4- Sonra işi ayıranlara
- 5- Ki size vaat edilmekte olan, hiç tartışmasız doğrudur.
- 6- Ceza ve mükâfat mutlaka gerçekleşecektir.
- 7- Özen içinde yollar ve yörüngelerle donatılmış göğe andolsun.
- 8- Siz, gerçekten birbirini tutmaz bir söz (*çelişkili ve aykırı görüşler*) içindesiniz.
- 9- (*Kıyamete imandan*) Çevrilmiş olan, (*akıl ve delil yolundan*) çevrilmiş olanlardır.
- 10- Kahrolsun, o zan ve tahminle yalan söyleyenler!
- 11- Onlar koyu bir cehalet içerisinde kalmış gafillerdir.
- 12- «İşlerin karşılık göreceği gün ne zaman?» diye sorarlar.
- 13- O gün onlar, ateşin üstünde tutulup eritilirler.
- 14- «Tadın azabımızı; bu, sizin pek acele isteyip durduğunuz şeydir.»
- 15- Şüphesiz takva sahipleri olanlar, cennetlerde ve pınarlardadırlar.
- 16- Rablerinin kendilerine verdiğini alıcılar olarak. Çünkü onlar, bundan önce ihsanda bulunanlardı.
- 17- Gece boyunca da pek az uyurlardı.
- 18- Onlar, seher vakitlerinde istiğfar ederlerdi.
- 19- Onların mallarında hem isteyen için, hem de istemekten utanan yoksul için bir hak vardı.
- 20- Kesin bir bilgiyle inanacak olanlar için yeryüzünde ayetler vardır.

- 21-** Ve kendi nefislerinizde de *(ayetler vardır)*. Yine de görmüyor musunuz?
- 22-** Rızkınız da, size vaat edilen şey *(cennet)* de göktedir.
- 23-** İşte, göğün ve yerin Rabbine andolsun ki, hiç tartışmasız, O *(rızık ve vaat edilenin gökte olduğu)*, sizin *(kendi aranızda)* konuştuklarınız kadar, kuşkusu olmayan kesin bir gerçektir.
- 24-** Sana İbrahim'in ağırlanan konuklarının haberi geldi mi?
- 25-** Hani, onun yanına girdiklerinde, «Selam» demişlerdi. O da, «Selam» demişti. «*(Siz) Yabancı bir topluluksunuz!*»
- 26-** Hemen *(onlara)* sezdirmeden ailesine gidip, çok geçmeden semiz bir buzağı ile *(geri)* geldi.
- 27-** Derken onlara yaklaştırıp, «Yemez misiniz?» dedi.
- 28-** *(Onlar yemeyince)* Bunun üzerine onlardan içine bir tür korku düştü. «Korkma» dediler ve ona bilgin bir erkek çocuk müjdesini verdiler.
- 29-** Bunun üzerine karısı bir topluluk içinde *(halinde)* geldi, elleriyle yüzünü kapatarak, «Kısır bir kocakarı *(mi doğum yapacakmış?)*» dedi.
- 30-** Dediler ki: «Öyle. *(Bunu)* Senin Rabbin buyurdu. Çünkü O, hikmet sahibi olandır, bilendir.»
- 31-** *(İbrahim)* Dedi ki: «O halde sizin asıl isteğiniz nedir, ey elçiler?»
- 32-** Dediler ki: «Şüphesiz biz, suçlu günahkâr bir kavme gönderildik.»
- 33-** «Üzerlerine çamurdan *(iyice sertleşip kaskatı kesilmiş)* taşlar yağdırmak için.»
- 34-** «*(Ki bu taşların her biri,)* Rabbinin katında ölçüyü taşıranlar için *(herkese ayrı ayrı)* işaretlenmiştir.»
- 35-** Bu arada, mü'minlerden orda kim varsa çıkardık.
- 36-** Ama biz orada Müslümanlardan olan bir evden başkasını da bulmadık.
- 37-** Ve orada, acıklı bir azaptan korkanlar için bir alamet bıraktık.
- 38-** Bir de Musa'da *(ibret verici deliller vardır)*. Hani biz onu açık bir delille Firavun'a göndermiştik.
- 39-** Fakat O, bütün *(kişisel ve askeri)* gücüyle yüz çevirdi ve, «*(Bu,)* Ya bir büyücü veya bir delidir» dedi.

40- Bunun üzerine, biz onu ve ordularını yakalayıp denize attık. O kınanacak işler yapıp durmaktaydı.

41- Ad kavminde de *(ibretler vardır)*. Onlara kasıp kavuran rüzgârı göndermiştik.

42- *(O rüzgâr)* Uğradığı hiçbir şeyi bırakmıyor, mutlaka kemik gibi çürütüp kül ediyordu.

43- Semûd kavminde de *(ibretler vardır)*. Onlara da «Bir süreye kadar faydalanın» denmişti.

44- Ancak Rablerinin emrine baş kaldırdılar; böylece bakıp dururlarken, onları yıldırım çarpıp yakaladı.

45- Artık ne ayağa kalkmaya güç yetirebildiler, ne de *(birbirlerine)* yardım edebildiler.

46- Bundan önce Nuh kavmini de *(yıkıma uğrattık)*. Çünkü onlar, fasık olan bir kavim idi.

47- Biz göğü büyük bir kudretle bina ettik ve şüphesiz biz, kudret sahibiyiz.

48- Yeri de biz döşeyip yaydık; pek de güzel döşeyici olanlarız.

49- Ve biz, her şeyi çift çift yarattık. Umulur kî öğüt alıp düşünürsünüz.

50- Öyleyse, **Allah**'a doğru koşun. Gerçekten ben sizi, O'ndan yana açıkça uyarıp korkutmakta olanım.

51- **Allah** ile beraber başka bir ilah edinmeyin. Gerçekten ben sizi, O'ndan yana açıkça uyarıp korkutmakta olanım.

52- İşte böyle; onlardan önce de ne kadar elçi geldiye mutlaka, «Büyücü veya cinlenmiş» dediler.

53- Onlar bunu *(tarih boyunca)* birbirlerine vasiyet mi ettiler? Hayır, onlar, azgın ve taşkın bir kavimdirler.

54- Öyleyse sen onlardan yüz çevir; artık sen, kınanacak değilsin.

55- Sen uyarıp hatırlat; çünkü gerçekten uyarıp hatırlatma, mü'minlere yarar sağlar.

56- Ben, cinleri de insanları da yalnızca bana ibadet etsinler diye yarattım.

57- Ben, onlardan bir rızık istemiyorum ve ben, onların beni doyurup beslemelerini de istemiyorum.

58- Şüphesiz rızıklandıran da güç ve kuvvet sahibi olan da Allah'tır.

59- Zulmedenlerin, geçmiş arkadaşlarının suçlarına benzer suçları (cezaları) vardır. O halde (cezasını) benden acele istemesinler.

60- Kendilerine vaat edilen o (azap) günlerinden dolayı vay o küfre sapanlara

52. Tur Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 49 ayettir. Adını, birinci âyette geçen ve üzerinde Hz. Musa'ya Tevrat'ın indiği, böylece onun ilâhi hitaba mazhar olduğu Tûr dağından almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Andolsun Tur'a.
- 2- Satır (satr) dizili kitaba.
- 3- Yayılmış ince deri üzerine.
- 4- Beyt-i Ma'mur'a.
- 5- Yükseltilmiş tavana (gökyüzüne).
- 6- Kabarıp, tutuşan denize
- 7- Ki şüphesiz senin Rabbinin azabı, kesin olarak gerçekleşecek olandır.
- 8- Onu uzaklaştırıp engel olacak yoktur.
- 9- O gün gök, şiddetle sarsılıp çalkalanır.
- 10- Ve dağlar yürüdükçe yürür.
- 11- İşte o gün, yalanlayanların vay haline.
- 12- Onlar, daldıkları batıl içinde oynayıp eğlenirler.
- 13- O gün onlar cehennem ateşine itildikçe itilirler.
- 14- (Onlara.) İşte sizin yalanlamakta olduğunuz ateş budur (denir)!»
- 15- «Bu (azap) da bir büyü mü, yoksa siz görmüyor musunuz?»
- 16- «Girin ona! Artık ister sabredin, ister sabretmeyin; sizin için birdir. Siz ancak, yaptıklarınızla cezalandırılıyorsunuz.»

17- Hiç şüphesiz takva sahipleri, cennetlerde ve nimet içindedirler.

18- Rablerinin kendilerine verdikleriyle sevinçli ve mutludurlar. Rableri, kendilerini çalgınca yanan cehennemden korumuştur.

19- «Yapmakta olduklarınızdan dolayı afiyetle yiyin ve için.»

20- Özenle dizilmiş tahtlar üzerinde yaslanıp dayanmışlardır ve biz onları iri gözlü beyaz tenlilerle evlendiririz.

21- İman edenler ve soyları da imanda kendilerine tabi olanlar (*var ya*), biz onların soylarını da kendilerine katıp ekleriz. Onların amellerinden hiç bir şeyi eksiltmeyiz. Her kişi, kendi kazanmakta olduğuna karşılık bir rehindir.

22- Onlara, istek duyup arzuladıkları meyvelerden ve etten de bol bol veririz.

23- Orada bir kadehi kapışır çekişirler; onda ne saçma bir söz, ne de bir günaha sokma vardır.

24- Sedefteki saklı inciler gibi olan gençler yanlarında dolaşırlar.

25- Kimi kimine dönüp sorarlar.

26- Derler ki: «Biz doğrusu daha önce, ailemiz içinde (*ilahi azaptan*) endişe edip korkanlardık.»

27- «Şimdi Allah, bize lütufta bulundu ve bizi, iliklere kadar işleyen kavurucu azaptan korudu.»

28- «Hiç şüphesiz, biz bundan önce O'na dua (*kulluk*) ederdik. Gerçekten O, iyiliği bol, esirgemesi çok olanın ta kendisidir.»

29- O halde sen, öğüt verip hatırlat; çünkü sen, Rabbinin nimetiyle ne bir kâhinsin, ne de bir mecnun.

30- Yoksa onlar, «Bir şairdir, biz ona ölüm felaketine uğramasını gözlüyoruz» mu diyorlar?

31- De ki: «Siz gözetleyip durun; çünkü ben de sizinle birlikte gözetleyenlerdenim.»

32- Yoksa bunu kendilerine saçma akılları mı emretmektedir? Yoksa kendileri azgın bir kavim midir?

33- Yoksa «Onu kendisi uydurup söyledi» mi diyorlar? Hayır, onlar iman etmezler.

- 34- O halde, eğer doğru sözlüler iseler, onun benzeri bir söz getirsinler.
- 35- Yoksa onlar, hiç bir şey olmaksızın mı yaratıldılar? Yoksa yaratıcılar kendileri mi?
- 36- Yoksa gökleri ve yeri onlar mı yarattılar? Hayır! Onlar, kesin bir bilgiyle inanmazlar.
- 37- Yoksa Rabbinin hazineleri onların yanında mıdır? Yoksa üstün güç sahipleri kendileri midir?
- 38- Yoksa onların bir merdivenleri mi var da Onunla (*yükselip en yüce makamda konuşulanları mı*) dinliyorlar? Öyleyse, dinleyenleri açık bir delil getirsin.
- 39- Yoksa kızlar O'nundur da erkek çocuklar sizin mi?
- 40- Yoksa sen onlardan bir ücret mi istiyorsun da haksız bir borçtan dolayı onlar, ağır bir yük altında mıdırlar?
- 41- Yoksa gayb (*bilgisi*) onların katında da böylece onlar (*ona dayanarak mı*) yazıp duruyorlar?
- 42- Yoksa hileli bir düzen kurmak istiyorlar da o kâfirlerin kendileri mi hileli düzene düşmüş bulunmaktalar?
- 43- Yoksa onların, Allah'ın dışında başka bir ilahları mı var? Allah, onların şirk koşmakta olduklarından münezzehtir.
- 44- Eğer gökten bir parçanın düşmekte olduğunu görseler bile, «üst üste katlanıp yığılmış bir buluttur» derler.
- 45- Öyleyse sen onları kendisinde (*en dayanılmaz azapla*) çarpılacakları günlerine kavuşuncaya kadar bırak.
- 46- O gün, ne hileli düzenleri kendilerine herhangi bir şeyle yarar sağlayacak, ne de kendileri yardım görecekler!
- 47- Hiç şüphesiz zulmetmekte olanlara, bundan önce de bir azap vardır; ancak onların çoğu bilmezler.
- 48- Artık sen, Rabbinin hükmüne sabret; çünkü gerçekten sen, bizim gözlerimizin önündesin ve her kalkışında da Rabbini hamd ile tesbih et.
- 49- Gecenin bir bölümünde ve yıldızların batışının ardında da O'nu tesbih et.

53. Necm Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 62 ayettir. Yıldız anlamına gelen surenin ilk ayetindeki «necm» kelimesinden bu adı almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Battığı zaman yıldıza andolsun.
- 2- Ki arkadaşınız (olan peygamber) şaşmadı ve yoldan çıkmadı.
- 3- O, hevâdan (kendi istek, düşünce ve tutkularına göre) konuşmaz.
- 4- O (söyledikleri) yalnızca vahyolunmakta olan bir vahiydir.
- 5- Ona (bu Kur'an'ı) üstün (oldukça çetin) bir güç sahibi (Cebrail) öğretmiştir.
- 6- Güç sahibi (Cebrail kendi asli suretinde) dosdoğru göründü.
- 7- O, en yüksek bir ufuktaydı.
- 8- Sonra yaklaştı, derken sarkıverdi.
- 9- Nitekim (ikisi arasında uzaklık) İki yay kadar (oldu) veya daha da yakınlaştı.
- 10- Böylece kuluna vahy edeceğini vahyetti.
- 11- Onun gördüğünü kalbi yalanlamadı.
- 12- Yine de siz gördüğü şey hakkında onunla tartışacak mısınız?
- 13- Şüphesiz onu (Cebrail'i) bir de diğer inişte görmüştü.
- 14- Sidretül Münteha'nın yanında.

(Sidret'ül Münteha, amelleri yazan meleklerin yükselebildikleri son noktadır. Hz. Muhammed (s.a.a) dışında hiç bir peygamber ve melek oradan öteye geçememiştir. Maddi dünyanın son sınırı ve tüm ilimlerin son bulunduğu nokta olarak ifade etmek de mümkündür.)

- 15- Ki Cennet'ül Me'va da (mü'minlerin gireceği cennet) onun yanındadır.
- 16- Sidre'yi örten örtmekte iken.
- 17- Gözü kayıp şaşmadı ve taşkınlık etmedi.

- 18- Şüphesiz o, Rabbinin en büyük ayetlerinden bazısını gördü.
- 19- Söyleyin bakayım; Lât ve Uzza.
- 20- Üçüncü olarak da öteki Menat (*gibi putların tapılmaya değer bir güçleri var mı*)?
- 21- Erkek (*evlat*) sizin, dişi de O'nun, öyle mi?
- 22- Eğer öyleyse, bu, çarpık bir paylaşma.
- 23- Bu (*putlar ise,*) sizin ve babalarınızın isimlendirdiğiniz isimlerden başkası değildir. **Allah** onlarla ilgili hiç bir delil indirmemiştir. Onlar, yalnızca zanna ve nefislerinin arzu ettiklerine uymaktadırlar. Oysa şüphesiz onlara Rablerinden yol gösterici gelmiştir.
- 24- Yoksa insana her arzu edip dilekte bulunduğu şey mi var?
- 25- İşte, son da İlk de (*ahiret de dünya da*) **Allah**'ındır.
- 26- Allah, dilediğine ve hoşnut olduğuna izin vermedikçe, göklerde bulunan nice meleklerin şefaathleri hiç bir şeyle yarar sağlamaz.
- 27- Doğrusu ahirete iman etmeyenler, melekleri dişi isimlerle isimlendirirler.
- 28- Oysa onların bununla ilgili hiç bir bilgileri yoktur. Onlar, yalnızca zanna uymaktadırlar. Oysa gerçekte zan, haktan yana hiç bir yarar sağlamaz.
- 29- Şu halde sen, bizim zikrimize sırt çeviren ve dünya hayatından başkasını istemeyenden yüz çevir.
- 30- İşte onların ilimden yana ulaşabildikleri (*son sınır*) budur. Hiç şüphesiz, senin Rabbin; kendi yolundan sapanı en iyi bilen O'dur ve hidayet bulanı da en iyi bilen O'dur.
- 31- Göklerde ve yerde olanlar **Allah**'ındır; dolayısıyla kötülükte bulunanları, yapmakta oldukları dolayısıyla cezalandırır, güzel davranışta bulunanları da daha güzeliyle ödüllendirir.
- 32- Onlar ufak tefek kusurları dışında, büyük günahlardan ve edepsizliklerden kaçınırlar. Hiç şüphesiz Rabbin, mağfireti geniş olandır. O; daha topraktan yarattığı ve siz daha annelerinizin karınlarında cenin halinde bulunduğunuz zaman bile sizi daha iyi bilendir. Öyleyse kendinizi temize çıkarıp durmayın. O, kimin takva sahibi olduğunu en iyi bilendir.
- 33- Şimdi, o (*infak etmekten*) yüz çevirmekte olanı gördün mü?
- 34- Azıcık verip de sonra cimrilik etti.

- 35- Yoksa gayb ilmi onun yanındadır da o mu görüyor?
- 36- Yoksa Musa'nın sahifelerinde olan kendisine haber verilmedi mi?
- 37- Ve vefa gösteren İbrahim'in (*sahifelerinde*) olan da
- 38- (*O sahifelerde,*) Hiç bir günahkâr, bir başkasının günah yükünü yüklenmez (*diye yazılıydı*).
- 39- Ve doğrusu insana da kendi (*emek ve*) çabasından başkası yoktur.
- 40- Şüphesiz kendi (*emek ve*) çabası da görülecektir (*gözler önüne serilecektir*).
- 41- Sonra ona en eksiksiz karşılık verilecektir.
- 42- Elbette son varış Rabbine olacaktır.
- 43- Doğrusu, güldüren ve ağlatan O'dur.
- 44- Doğrusu, öldüren ve dirilten de O'dur.
- 45- Doğrusu çiftleri; erkek ve dişiye yaratan da O'dur.
- 46- Bir damla sudan (*rahimlere*) meni döküldüğü zaman.
- 47- Şüphesiz tekrar diriltmek de O'na aittir.
- 48- Şüphesiz zengin eden de sermaye veren de O'dur.
- 49- (*Bazı müşriklerin taptikları*) «Şi'ra» yıldızının Rabbi de O'dur.

(*Cahiliye döneminde Araplar, yıldızların insan hayatına etkisi olduğuna inanırlar ve Şi'ra yıldızına taparlardı. Özellikle Kureyş'in komşu kabilesi olan Huzaa, bu yıldıza tapmakla tanınırdı.*)

- 50- Doğrusu, önce gelen Ad halkını da O yıkıma uğrattı.
- 51- Semûd'u da. Böylelikle (*onlardan*) geriye hiçbir şey bırakmadı.
- 52- Daha önce Nuh kavmini de. Çünkü onlar, daha zalim ve daha azgın idiler.
- 53- Altı üstüne gelen (*Lût kavminin*) şehirlerini de O yerin dibine geçirdi.
- 54- Onları (*azap olarak*) neler kapladı neler!
- 55- Öyleyse, Rabbinin hangi nimetlerinden kuşkuya düşmekteisin?
- 56- Bu önceki uyarıcılardan bir uyarıcıdır.

- 57- O yaklaşmakta olan (*kıyamet*) yaklaştı.
- 58- Onun zorluklarını **Allah**'tan başka hiç kimse açıp gideremez.
- 59- Şimdi siz, bu sözden mi şaşkınlığa düşüyorsunuz?
- 60- (*Alaylı*) Gülüyorsunuz ve ağlamıyorsunuz?
- 61- Ve siz gaflet içinde oyalanmaktasınız?
- 62- Eğer öyleyse hemen **Allah**'a secde edin ve (*yalnızca O'na*) kulluk edin.

54. Kamer Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 55 ayettir. İlk ayetinde «ay» anlamına gelen «kamer» kelimesi yer aldığı için bu adı almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Yaklaştı kıyamet ve yarıldı ay.
- 2- Onlar bir ayet (*mucize*) görseler, sırt çevirirler de «(Bu,) Süregelen bir büyüdür» derler.
- 3- Yalanladılar ve kendi nevalarına uydular; hâlbuki her işin ulaşacağı bir yer vardır.
- 4- Şüphesiz onlara, (*günahtan*) caydırıp vazgeçirtecek nice haberler geldi.
- 5- (*Kur'an*) Mükemmel bir hikmettir. Ama uyarılar yarar sağlamıyor.
- 6- Öyleyse sen onlardan yüz çevir; çağırının görülmemiş bir şeye (*hesaba*) çağırdığı günü (*an*)!
- 7- Başlar öne eğik, sanki etrafa serpiştirilen çekirgeler gibi kabirlerinden çıkarlar.
- 8- Boyunlarını çağırana doğru uzatmış olarak koşarlarken. Küfre sapanlar, «Bu, çok zorlu bir gün» derler.
- 9- Kendilerinden önce Nuh kavmi de yalanlamıştı. Böylece kulumuzu (*Nuh'u*) yalanladılar ve «Delidir, akli engellenmiştir» dediler.
- 10- Sonunda Rabbine dua etti: «Gerçekten ben, yenik düşmüş durumdayım. Artık

sen intikam al.»

11- Biz de bardaktan boşanırcasına akan bir su ile göğün kapılarını açtık.

12- Yeri de coşkun kaynaklar halinde fişkırttık. Derken su, takdir edilmiş bir iş üzere (*hükümümüzü gerçekleştirmek üzere*) birleşti.

13- Ve onu da tahtalar ve çiviler (*ile inşa edilmiş gemi*) üzerinde taşıdık.

14- İnkâr edilmiş olana (*Nuh'a*) bir mükâfat olarak, gözlerimiz önünde akıp gitmekteydi.

15- Şüphesiz biz bunu bir ayet olarak bıraktık. Fakat hatırlayıp kendine gelen var mı?

16- Şu halde benim azabım ve uyarıp korkutmam nasılmış, ha?

17- Şüphesiz biz Kur'an'ı, hatırlatma olsun diye kolaylaştırdık. Fakat hatırlayıp kendine gelen var mı?

18- Ad (*kavmi*) de yalanladı. O halde benim azabım ve uyarıp korkutmam nasılmış, ha?

19- Biz, o uğursuz (*felâket dolu ve azabı yedi gün yedi gece*) ardı arkası kesilmeyen bir günde, üzerlerine kasıp kavurucu bir kasırga gönderdik.

20- Sanki kökünden sökülüp atılmış hurma kütükleriymiş gibi insanları söküp atıyordu.

21- Şu halde benim azabım ve uyarıp korkutmam nasılmış, ha?

22- Şüphesiz biz Kur'an'ı hatırlatma olsun diye kolaylaştırdık. Fakat hatırlayıp kendine gelen var mı?

23- Semud (*kavmi*) de uyarıları yalanladı.

24- Dediler ki: «Bizden biri olan bir beşere mi uyacağız? Bu durumda gerçekten biz bir şaşkınlık (*sapıklık*) ve çılgınlık içinde kalmış oluruz.»

25- «Zikr (*vahiy*) içimizden ona mı bırakıldı? Hayır, o, çok yalan söyleyen kendini beğenmiş bir şımarıktır.»

26- Onlar yarın, kimin çok yalan söyleyen, kendini beğenmiş bir şımarık olduğunu bilip öğreneceklerdir.

27- Şüphesiz biz, bir fitne (*imtihan ve deneme konusu*) olarak o dişi deveyi kendilerine gönderenleriz. Şu halde sen onları gözleyip bekle ve sabret.

28- Ve onlara, suyun kendi aralarında kesin olarak paylaştırıldığını haber ver. Her su payı (*sahibine*) hazır kılınmıştır.

29- Derken arkadaşlarını çağırdılar, o da bıçağını kapıp hayvanı ayağından biçerek yere devirdi.

30- Şu halde benim azabım ve uyarıp korkutmam nasılmış, ha?

31- Çünkü biz onların üzerine bir tek çığlık gönderiverdik. Böylece onlar, ağıcının topladığı kurumuş çalı çırpı gibi kırılıp dökülüverdiler.

32- Şüphesiz biz Kur'an'ı bir hatırlatma olsun diye kolaylaştırdık. Fakat hatırlayıp kendine gelen var mı?

33- Lût kavmi de uyarıları yalanladı.

34- Biz de onların üzerine taş yağdıran bir kasırga gönderdik. Lût ailesi (*bu azaptan ayrı tutuldu*), onları seher vakti kurtardık.

35- Tarafımızdan bir nimet olarak (*kurtardık*). İşte biz, şükredenleri böyle ödüllendiririz.

36- Oysa (*Lut*) şüphesiz zorlu yakalamamıza karşı onları uyarmıştı. Fakat onlar, bu uyanları kuşkuyla karşıladılar.

37- Şüphesiz onlar, onun konuklarından da murat almak için baskı yaptılar. Biz de onların gözlerini silip kör ettik. «İşte azabımı ve uyarıp korkutmamı tadın.»

38- Şüphesiz onları bir sabah vakti erkenden, önü alınmaz bir azap yakalayıp bastırıverdi.

39- Şimdi azabımı ve uyarıp korkutmamı tadın.

40- Şüphesiz biz Kur'an'ı hatırlatma olsun diye kolaylaştırdık. Fakat hatırlayıp kendine gelen var mı?

41- Şüphesiz Firavun ailesine de uyarılar geldi.

42- Onlar bizim ayetlerimizin tümünü yalanladılar. Biz de onları üstün ve güçlü olanın yakalama tarzıyla yakalayiverdik.

43- Sizin kâfirleriniz onlardan daha mı iyidir? Yoksa sizin için kitaplarda bir kurtuluş belgesi mi var?

44- Yoksa onlar, «Biz, birbiriyle yardımlaşıp öcünü alan bir toplumuz» mu diyorlar?

45- Yakında o toplum bozguna uğrıtılacak ve onlar arkalarını dönüp kaçacaklardır.

46- Daha doğrusu onlara vaat edilen (*asıl azap*) kıyamettir. O kıyamet, daha korkunç bir bela ve daha acıdır.

47- Hiç şüphesiz suçlu günahkâr olanlar, bir şaşkınlık ve bir çılgın ateş içindedirler.

48- Ateşin içinde yüzükoyun sürüklenecikleri gün, kavurucu Cehennem dokunuşunu tadın (*denir*).»

49- Hiç şüphesiz, biz her şeyi bir ölçü ile yarattık.

50- Bizim emrimiz, bir göz kırpması gibi yalnızca bir keredir.

51- Şüphesiz biz sizin benzerlerinizi yıkıma uğrattık. Fakat hatırlayıp kendine gelen var mı?

52- Onların işlemiş oldukları her şey defterlerdedir.

53- Küçük, büyük her şey satır satır yazılıdır.

54- Hiç şüphesiz takva sahipleri, cennetler ve nehirler içindedirler.

55- Doğruluk makamında, güçlü bir hükümdarın katındadırlar.

55. Rahman Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 78 ayettir. İlk kelime olan «er-rahmân» sureye ad olmuştur. Bu surede Allah'ın nimetleri saydır. Bunlar sayılırken bütün şuurlu varlıklara hitaben «O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?» anlamına gelen ayet sık sık tekrar edilir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Rahman (*olan Allah*).
- 2- Kur'an'ı öğretti.
- 3- İnsanı yarattı.
- 4- Ona beyanı öğretti.
- 5- Güneş ve ay (*belli*) bir hesap iledir.

- 6- Bitki ve ağaç (O'na) secde etmektedirler.
- 7- Göğü yükseltti ve mizanı (ölçüyü) koydu.
- 8- Sakın mizanda haksızlık ve taşkınlık yapmayın.
- 9- Tartıyı adaletle tutup doğrultun ve tartıyı noksan tutmayın.
- 10- Allah, yeri canlılar için yaratmıştır.
- 11- Onda meyveler ve kapçıklı hurmalıklar vardır.
- 12- Yapraklı taneler ve güzel kokulu bitkiler vardır.
- 13- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 14- İnsanı, ateşte pişmiş gibi kuru bir çamurdan yarattı.
- 15- Cinleri de yalın dumansız bir ateşten yarattı.
- 16- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 17- O, iki doğunun da Rabbidir, iki batının da Rabbidir.

(Meşrikeyn ve mağribeyn (iki doğu ve iki batı) ifadesiyle, cin ve insanların doğu ve batısının birbirinden farklılığı kastediliyor olabilir. Ya da maksat yeryüzünün yarı küresidir. Kış mevsiminin kısa günlerinde güneş, en dar açıdan doğar ve batar, yaz mevsiminin en uzun günlerinde güneş en geniş açıdan doğar ve batar. En uzun ve en kısa iki gün arasındaki günlerde güneşin doğuş ve batışı her gün farklı açılarda olur. Nitekim başka bir ayette (Mearic/40) «Doğuların ve batıların Rabbi» ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca güneş bir yarı kürede doğarken, diğer bir yarı kürede batar. Bu şekilde düşünürsek, yeryüzünün iki doğusu ve iki batısı olmuş olur.)

- 18- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 19- Birbirleriyle kavuşup karşılaşmak üzere (yeraltı kaynaklarındaki tatlı su ile okyanuslardaki tuzlu su içeren) iki denizi salıverdi.
- 20- İki arasında bir engel (berzah) vardır; birbirlerinin sınırını geçmezler.
- 21- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 22- İkisinden de inci ve mercan çıkar.
- 23- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 24- Denizde koca dağlar gibi yükselen gemiler de O'nundur.

- 25- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 26- *(Yer)* Üzerindeki her şey yok olucudur.
- 27- Celal ve ikram sahibi olan Rabbinin yüzü *(zati)* baki kalacaktır.
- 28- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 29- Göklerde ve yerde olan ne varsa O'ndan ister. O, her gün bir iştedir.
- 30- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 31- Ey *(yeryüzüne yükletilmiş)* iki ağırlık *(olan ins ve cin)*! Yakında *(hesabınızı görmek üzere)* sizin için de vakit bulacağız.
- 32- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 33- Ey cin ve ins toplulukları! Eğer *(azabımdan kurtulmak için)* göklerin ve yerin bucaklarından aşır geçmeye güç yetirebilirseniz, hemen aşır geçin; ancak üstün bir güç *(özür)* olmaksızın aşır geçemezsiniz.
- 34- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 35- İkinizin de üzerine ateşten yalın bir alev ve bakır gibi erimiş kıpkızıl bir duman salıverilir de artık yardımlaşamazsınız.
- 36- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 37- Sonra gök yarılıp yağ gibi erimiş olarak kıpkırmızı bir gül olduğu zaman.
- 38- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 39- İşte o gün, ne insana, ne de cinne günahından sorulmaz.
- 40- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 41- *(Çünkü o gün)* Suçlu günahkârlar, simalarından tanınır da perçemlerinden ve ayaklarından yakalanıverir.
- 42- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 43- İşte bu, suçlu günahkârların kendisini yalanlamakta oldukları Cehennemdir.
- 44- Onlar, kendisiyle *(cehennem ateşiyle)* alabildiğine kaynar hale getirilmiş su arasında dönüp dolaşırlar.
- 45- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?

- 46- Rabbinin makamından korkan kimse için ise iki cennet vardır.
- 47- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 48- Bu iki cennet türlü ağaçlarla doludur.
- 49- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 50- İkisinde de akmakta olan iki pınar vardır.
- 51- O halde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 52- İkisinde de her meyveden (*bilinen ve bilinmeyen*) iki çift vardır.
- 53- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 54- Astarları, ağır işlenmiş atlastan olan yataklar üzerinde yaslanıp dayanırlar. İki Cennetin de meyve devşirmesi (*oradakilere*) yakındır.
- 55- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 56- Orada, bakışlarını sadece eşlerine çevirmiş, daha önce ne insan ve ne de cinlerin asla dokunmadığı eşler vardır.
- 57- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 58- Sanki onlar yakut ve mercan gibidirler.
- 59- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 60- İhsanın karşılığı ihsandan başkası mıdır?
- 61- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 62- Bu ikisinin ötesinde iki cennet daha var.
- 63- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 64- Alabildiğine yemeşildiler.
- 65- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 66- İçlerinde durmaksızın fışkırıp akan iki pınar vardır.
- 67- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 68- İkisinde de (*her türden benzeri görülmemiş*) meyve, hurma ve nar (*ağaçları*) vardır.
- 69- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?

- 70- Orada huyları güzel, yüzleri güzel kadınlar vardır.
- 71- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 72- Otağlar içinde korunmuş beyaz tenli kadınlar.
- 73- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 74- Bunlardan önce kendilerine ne bir insan, ne de bir cin dokunmamıştır.
- 75- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 76- Yeşil yastıklara ve çarpıcı güzellikteki döşeklere dayanıp yaslanırlar.
- 77- O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?
- 78- Celal ve ikram sahibi olan Rabbinin adı pek de bereketlidir!

56. Vakıa Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 96 ayettir. Adını ilk ayetinde geçen ve kıyamet olayını ifade eden «vakıa» kelimesinden almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Vakıa (*tartışmasız bir gerçek olan kıyamet*) vuku bulduğu zaman
- 2- Onun gerçekleşmesine artık yalan diyecek yoktur.
- 3- O aşağılatıcı, yüceltici dir.
- 4- Yer, şiddetli bir sarsıntıyla sarsıldığı.
- 5- Ve dağlar darmadağın olup ufalandığı.
- 6- Derken toz duman halinde dağılıp savrulduğu.
- 7- Ve sizler de üç sınıf olduğunuz zaman.
- 8- (*Birinci sınıf*) Defterleri sağdan verilenler; nedir defterleri sağdan verilenler?
- 9- (*İkinci sınıf*) Defterleri soldan verilenler; nedir defterleri soldan verilenler?
- 10- (*Üçüncü sınıf ise, iman ve amelde*) Öne geçenler (*olup onlar Allah'ın rahmet ve*

cennetine doğru) Öne geçenlerdir.

- 11- İşte onlar, yakınlaştırılmış olanlardır.
- 12- Nimetlerle donatılmış cennetler içinde.
- 13- Birçoğu öncekilerden.
- 14- Birazı da sonrakilerden
- 15- Özenle mücevherlerden işlenmiş tahtlar üzerindeler.
- 16- Üstlerinde karşılıklı olarak dayanıp yaslanmışlardır.
- 17- Çevrelerinde ölümsüzlüğe ulaşmış gençler dönüp dolaşır.
- 18- Kaynağından (*doldurulmuş*) testiler, ibrikler ve kadehler.
- 19- Bundan ne başlarını bir ağı tutar, ne de akılları giderilir.
- 20- Arzulayıp seçecekleri meyveler.
- 21- Canlarının çektiği kuş eti
- 22- Ve iri gözlü beyaz tenliler.
- 23- Sanki (*sedefte*) saklı inciler gibi.
- 24- Yapmakta olduklarına bir karşılık olmak üzere (*onlara sunulur*).
- 25- Orada, ne saçma ve boş bir söz işitirler, ne de kimseye günah isnat edilir.
- 26- Yalnızca bir söz (*işitirler:*) Selam, selam!
- 27- Defterleri sağdan verilenler; nedir defterleri sağdan verilenler?
- 28- Onlar dikensiz sedir ağaçları yanındadırlar.
- 29- Üst üste dizili meyveleri sarkmış muz ağaçları yanında.
- 30- Yayılıp uzanmış gölgelerde.
- 31- Durmaksızın akan suda
- 32- Ve (*daha*) birçok meyveler arasında.
- 33- Kesilip eksilmeyen ve yasaklanmayan (*meyveler*)
- 34- Yüceltilmiş eşler.

- 35- Şüphesiz biz onları özel bir yaratışla yarattık.
- 36- Onları hep bakireler olarak kıldık.
- 37- Eşlerine âşık ve onlarla yaşıt
- 38- Defterleri sağdan verilenler için.
- 39- *(Bunların)* Birçoğu geçmişlerden
- 40- Birçoğu da sonrakilerdendir.
- 41- Defterleri soldan verilenler. Nedir defterleri soldan verilenler?
- 42- İliklere işleyen kavurucu bir sıcaklık ve kaynar su içindedirler.
- 43- Ve kapkara dumandan bir gölgede
- 44- Ne serindir, ne de faydalı.
- 45- Çünkü onlar, bundan önce varlık içinde şımartılmış olanlardı.
- 46- Onlar, büyük günah üzerinde ısrarlı davrananlardı.
- 47- «Biz gerçekten de öldüğümüz, toprak ve kemik olduğumuzda mı diriltilecekmışiz?» derlerdi.
- 48- «Önceden gelip geçmiş babalarımız da mı?»
- 49- De ki: «Şüphesiz, öncekiler de sonrakiler de...»
- 50- «Bilinen bir günün belli vaktinde mutlaka toplanacaklardır.»
- 51- Sonra gerçekten siz, ey sapık yalancılar!
- 52- Hiç şüphesiz zakkum olan bir ağaçtan yiyeceksiniz.
- 53- Böylece karınları ondan dolduracaksınız.
- 54- Onun üzerine de alabildiğine kaynar sudan içeceksiniz.
- 55- Üstelik içtikçe susayan hasta develerin içişi gibi içeceksiniz.
- 56- İşte bu, onların din *(hesap)* günündeki şölenleridir.
- 57- Sizleri biz yarattık, neden onaylamıyorsunuz?
- 58- Şimdi *(rahimlere)* dökmekte olduğunuz meniye görüyor musunuz?

- 59- Onu sizler mi yaratıyorsunuz, yoksa yaratıcı biz miyiz?
- 60- Sizin aranızda ölümü takdir eden biziz ve bizim önümüze geçilmiş değildir.
- 61- *(Yerinize)* Benzerlerinizi getirip değiştirme ve sizi bilemeyeceğiniz bir şekilde inşa etme hususunda.
- 62- Şüphesiz ilk yaratılışı bildiniz; ama hatırlayıp kendinize gelmeniz gerekmez mi?
- 63- Şimdi ekmekte olduğunuzu gördünüz mü?
- 64- Onu sizler mi bitiriyorsunuz, yoksa bitiren biz miyiz?
- 65- Eğer dilemiş olsaydık, gerçekten onu bir ot kırıntısı kılardık; böylelikle şaşar kalırdınız.
- 66- «Doğrusu biz çok ziyandayız *(diye sızlanırdınız)*.»
- 67- «Hayır, biz büsbütün *(rıziaktan)* mahrum kılınmışlarız.»
- 68- Şimdi siz, içmekte olduğunuz suyu gördünüz mü?
- 69- Onu sizler mi buluttan indiriyorsunuz, yoksa indiren biz miyiz?
- 70- Eğer dilemiş olsaydık onu tuzlu kılardık; neden şükretmiyorsunuz?
- 71- Şimdi yakmakta olduğunuz ateşi gördünüz mü?
- 72- Onun ağacını sizler mi inşa edip yarattınız, yoksa onu inşa edip yaratanlar biz miyiz?
- 73- Biz onu hem bir hatırlatma *(konusu)* hem de ihtiyacı olanlara bir geçimlik kıldık.
- 74- O halde büyük Rabbinin ismiyle tesbih et.
- 75- Hayır, yıldızların yörüngelerine yemin ederim ki.
- 76- Şüphesiz bu, eğer bilerseniz gerçekten büyük bir yemindir.
- 77- Ki hiç tartışmasız bu, yüce Kur'an'dır.
- 78- Saklanıp korunmuş bir kitaptadır.
- 79- Ona, temizlenip arınmış olanlardan başkası dokunamaz.
- 80- Âlemlerin Rabbinden indirilmedir.

- 81- Şimdi siz bu sözü mü (*Kur'an-ı mı*) önemsemeyip küçümsüyorsunuz?
- 82- Yalanlamanızı (*Kur'an'dan tek*) rızkınız mı edindiniz?
- 83- O halde can boğaza gelip dayandığında.
- 84- O sırada siz (*sadece*) bakıp durursunuz.
- 85- Biz ona sizden daha yakınız; ancak siz görmezsiniz.
- 86- O zaman, eğer siz ceza görmeyecek iseniz.
- 87- Eğer doğru sözlüler iseniz, onu, (*çıkmakta olan canı*) geri çevirsenize!
- 88- Ama eğer o (*ölecek kişi*), yakın kılınanlardan ise.
- 89- Bu durumda rahatlık, güzel rızık ve nimetlerle donatılmış cennet (*onundur*).
- 90- Ve eğer defteri sağdan verileceklerden ise.
- 91- Defterlerini sağdan alanlardan selâm olsun sana.
- 92- Ve eğer o, yalanlayan sapıklardan ise.
- 93- Artık (*onun için de*) alabildiğine kaynar sudan bir şölen vardır.
- 94- Ve çılgınca yanan ateşe atılma da.
- 95- Hiç şüphesiz bu, kesin bilgi ifade eden bir gerçektir.
- 96- Öyleyse büyük Rabbini ismiyle tesbih et.

57. Hadid Suresi

(Arapça'da demir anlamına gelen «hadid» kelimesiyle isimlenen ve demirin önemine işaret ettiği için bu adı alan sure Medine'de nazil olmuştur ve 29 ayettir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Göklerde ve yerde olanların tümü **Allah'**ı tesbih eder. O güçlüdür, hikmet sahibidir.
- 2- Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Diriltir ve öldürür. O, her şeye güç yetirendir.

- 3- O, evveldir, ahirdir, zahirdir, batındır. O, her şeyi bilendir.
- 4- Gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra da egemenlik tahtına kurulan O'dur. Yere gireni, ondan çıkanı, gökten ineni ve ona çıkanı bilir. Siz, her nerede iseniz, O sizinle beraberdir. **Allah**, yapmakta olduklarınızı görendir.
- 5- Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. *(Sonunda bütün)* İşler **Allah**'a döndürülür.
- 6- Geceyi gündüze sokar, gündüzü geceye sokar. O, göğüslerin özünde *(saklı)* olanı bilendir.
- 7- **Allah**'a ve Resulü'ne iman edin. Sizi varis kıldığı şeylerden sarf edin. Artık sizden kim iman edip infak ederse, onlar için büyük bir ecir vardır.
- 8- Size ne oluyor da Resul sizi Rabbinize iman etmeye çağırıp dururken **Allah**'a iman etmiyorsunuz? Eğer mü'min iseniz O sizden kesin bir söz almıştı!
- 9- Sizi karanlıklardan nura çıkarması için kuluna apaçık ayetler indiren O'dur. Şüphesiz **Allah**, size karşı elbette şefkatli olandır, esirgeyendir.
- 10- Size ne oluyor da **Allah** yolunda infak etmiyorsunuz? Oysa göklerin ve yerin mirası **Allah**'ındır. İcinizden, fetihten önce infak eden ve savaşımlar *(başkasıyla)* bir olmaz. İşte onlar, derece olarak sonradan infak eden ve savaşımlardan daha büyüktür. **Allah**, her birine en güzel olanı vaat etmiştir. **Allah**, yapmakta olduklarınızdan haberdar olandır.
- 11- **Allah**'a güzel bir borç verecek olan kimdir? Artık **Allah**, bunu kendisi için kat kat arttırır. Onun için yüce bir ecir vardır.
- 12- Mü'min erkekler ile mü'min kadınları, nurları önlerinde ve sağlarında koşar iken gördüğünüz gün *(onlara)*, «Bugün sizin müjdeniz, içinde ebedi kalıcılar olarak altından ırmaklar akan cennetlerdir» denir. İşte büyük kurtuluş budur.
- 13- O gün, münafık erkekler ile münafık kadınlar, iman etmekte olanlara derler ki: «*(Ne olur)* Bize bir göz atın, sizin nurunuzdan birazcık alıp yararlanalım.» Onlara, «Arkanıza *(dünyaya)* dönün de bir nur arayıp bulmaya çalışın» denilir. Derken aralarına kapısı olan bir sur çekilir; onun iç *(batın)* tarafında rahmet, dış *(zahir)* tarafından ise azap vardır.
- 14- Onlara *(münafıklar şöyle)* seslenirler: «Biz sizlerle birlikte değil miydik?» Onlar, «Evet, ancak siz kendinizi fitneye düşürdünüz, gözetip beklediniz, kuşkulara kapıldınız. Sizleri kuruntular yanıltıp aldattı. Sonunda **Allah**'ın emri *(olan ölüm)* geliverdi ve o aldatıcı da sizi **Allah** ile aldatmış oldu» derler.
- 15- Artık bugün ne sizden, ne de o küfre sapanlardan fidye alınmaz. Barınma yeriniz ateştir, sizin mevlanız odur; o pek de kötü bir gidiş yeridir.

16- İman edenlerin **Allah'**ı anma ve O'ndan inen Kur'an sebebiyle kalplerinin ürpermesi zamanı daha gelmedi mi? Onlar, bundan önce kendilerine kitap verilmiş, sonra üzerlerinden uzun bir süre geçmiş, böylece kalpleri de katılaştırmış kimseler gibi olmasınlar. Onlardan çoğu da fasık olanlardı.

17- İyi bilin ki gerçekten **Allah**, ölümünden sonra yeryüzüne hayat vermektedir. Şüphesiz biz, belki aklınızı kullanırsınız diye size ayetleri açıkladık.

18- Şüphesiz sadaka veren erkekler ile sadaka veren kadınlar ve **Allah'a** güzel bir borç verenler (*var ya*), onlar için kat kat arttırılır ve yüce ecir de onlarındır.

19- **Allah'a** ve peygamberlerine iman edenler (*var ya*), işte onlar, Rableri katında doğrular ve şahitlerdir. Onların hem mükâfatları, hem de nurları vardır. Küfre sapıp da ayetlerimizi yalanlayanlar (*var ya*), onlar da cehennem ehlidir.

20- İyi bilin ki dünya hayatı oyun, oyalanma, süslenme, aranızda övünme ve daha çok mal ve çocuk sahibi olmaktan ibarettir. Bu; yağmurun bitirdiği, ekicilerin de hoşuna giden bir bitkiye benzer; sonra kurur, sapsarı olduğu görülür, sonra çerçöp olur. Ahirette çetin azap da vardır; **Allah'**ın hoşnutluğu ve bağışlaması da vardır. Dünya hayatı ise sadece aldatıcı bir geçinmedir.

21- Ey İnsanlar! Rabbiniz tarafından bağışlanmaya, **Allah'a** ve Peygamberine iman edenler için hazırlanmış, genişliği yerle göğün genişliği kadar olan cennete koşun; bu **Allah'**ın dilediğine verdiği lütfüdür. **Allah**, büyük lütuf sahibidir.

22- Yeryüzüne ve nefsinize isabet edip de biz (*daha*) kendisini yaratmadan önce bir kitapta yazılmış olmayan her hangi bir musibet yoktur. Şüphesiz bu **Allah'a** göre kolaydır.

(Buna göre gerek yeryüzünde gerek insanın kendisinde, hatta bu ayetin indiği günkü ilk muhataplarının kişiliklerinde meydana gelen her iyi ve kötü olay yeryüzünde ve insanlarda henüz meydana gelmeden önce, henüz somut biçimi ile ortaya çıkmadan önce yüce Allah'ın katında bulunan «ezeli» bir kitapta kayıtlıdır. «İyi ve kötü olay» dedik; çünkü ayetin orijinalindeki musibet sözcüğü, sözcük anlamı ile geneldir, hem iyi, hem de kötü hadiseler için kullanılabilir.)

23- *(Bu dünyevi musibetler)* Elinizden çıkana karşı üzüntü duymayasınız ve size (*Allah'ın*) verdikleri dolayısıyla sevinip şırmarmayasınız (*diyedir*). **Allah**, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez.

24- Onlar, cimrilik ederler ve insanlara da cimriliği emrederler. Her kim yüz çevirirse, artık şüphesiz **Allah**, hiç bir şeye muhtaç olmayandır ve övülmeye layık olan O'dur.

25- Şüphesiz biz peygamberlerimizi açık delillerle gönderdik ve insanların adaleti yerine getirmeleri için beraberlerinde kitabı ve ölçüyü indirdik. Biz

kendisinde çetin bir sertlik ve insanlar için (çeşitli) yararlar bulunan demiri de indirdik. Bu, Allah'ın, kendisine ve peygamberlerine görmeden yardım edenleri belirlemesi içindir. Şüphesiz Allah kuvvetlidir, daima üstündür.

26- Şüphesiz biz Nuh'u ve İbrahim'i (elçi olarak) gönderdik, peygamberliği ve kitabı onların soylarında kıldık. Öyle iken, içlerinde hidayeti kabul edenler vardır, onlardan birçoğu da fasık olanlardır.

27- Sonra onların izleri üzerinde peygamberlerimizi birbiri ardınca gönderdik. Meryem oğlu İsa'yı da arkalarından gönderdik; ona İncil'i verdik ve onu izleyenlerin kalplerinde bir şefkat ve merhamet kıldık. Türettikleri ruhbanlığı ise, biz onlara yazmadık. Ancak Allah'ın rızasını aramak için (türettiler), ama buna da gerektiği gibi uymadılar. Bununla birlikte onlardan iman edenlere ecirlerini verdik, onlardan birçoğu da fasık olanlardır.

28- Ey iman edenler! Allah'tan sakınıp korkun ve O'nun Resulüne iman edin de size kendi rahmetinden iki kat (güzel karşılık) versin. Size kendisiyle yürüyeceğiniz (yaşamınızı sürdüreceğiniz) bir nur kılsın ve size mağfaret etsin. Allah çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.

29- Böylece kitap ehli olanlar, mü'minlerin Allah'ın lütfünden hiçbir şeye güç yetiremeyeceklerini zannetmesinler. Lütf bütünüyle Allah'ın elindedir, onu dilediğine bahşeder. Allah, büyük lütuf sahibidir.

58. Mücadele Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 22 ayettir. Adını, ilk ayetinde geçen «tucâdilu» kelimesinden alır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Gerçekten Allah, eşi konusunda seninle tartışan ve Allah'a şikâyetle bulunan kadının sözünü işitti. Allah, aranızda geçen konuşmaları işitiyordu. Şüphesiz Allah, işitendir, görendir.

2- Sizden kadınlarına ziharda bulunanlar (bilsinler ki kadınları) onların anneleri değildir. Anneleri, yalnızca kendilerini doğuranlardır. Şüphesiz onlar, çirkin ve yalan söz söylemektedirler. Gerçekten Allah, çok affeden, çok bağışlayandır.

(«Zihâr», sırt anlamına gelen «zahr» kelimesinden türetilen bir kelimedir. Anlamı, «sırtlaşma, sırtını sırtına benzetme» demektir. Terim olarak erkeğin, karısına, «Sen bana anamın sırtı gibisin» diyerek, onun kendine haram olduğunu, yani onu boşadığım bildirmesi

demektir. Cahil iye t devrinde erkekler eşlerini bu yolla da boşarlardı ve bu, dönüşü olmayan bir boşama türü olduğundan, bununla kadınları mağdur etmiş oluyorlardı. İslâm bunu kaldırdı ve eşini «zihâr» yoluyla boşamayı, dönüşü olmayan bir boşama olmaktan çıkardı.)

3- Kadınlarına ziharda bulunanlar, sonra da söylediklerinden geri dönenlerin, birbirleriyle temas etmeden önce bir köleyi özgürlüğüne kavuşturmaları gerekir. İşte size bununla öğüt verilmektedir. **Allah**, yapmakta olduklarınızdan haberdar olandır.

4- Ancak bunu bulamayanlar (için de) birbirleriyle temas etmeden önce, kesintisiz iki ay oruç (yüklenmiştir), buna da güç yetiremeyenler altmış yoksulu doyursun. Bu (kolaylık), **Allah**'a ve O'nun Resulüne (kesin bir şekilde) iman etmeniz içindir. Bunlar, **Allah**'ın sınırlandır. Küfre sapanlar içinse acı bir azap vardır.

5- Gerçekten **Allah**'a ve Resulüne karşı baş-kaldıranlar, kendilerinden öncekilerin alçaltılması gibi alçaltılmışlardır. Oysa biz apaçık ayetler indirdik. Küfre sapanlar için küçültücü bir azap vardır.

6- **Allah**, onların hepsini dirilteceği gün, onlara neler yapmakta olduklarını haber verecektir. **Allah**, onları (yaptıklarıyla bir bir) saymıştır, onlar ise onu unutmuşlardır. **Allah**, her şeye şahit olandır.

7- **Allah**'ın göklerde ve yerde olanların tümünü gerçekten bilmekte olduğunu görmüyor musun? (Kendi aralarında gizli toplantılar düzenleyip) Fısıldaşmakta olan üç kişiden dördüncüleri mutlaka O'dur; beşin altıncısı da mutlaka O'dur. Bundan az veya çok olsun, her nerede olsalar mutlaka O, kendileriyle beraberdir. Sonra yapmakta olduklarını kıyamet günü kendilerine haber verecektir. Hiç şüphe yok **Allah**, her şeyi bilendir.

8- Gizli konuşmaktan men edilip de sonra men edildikleri şeye dönenleri ve günah, düşmanlık ve peygambere karşı gelmeyi (aralarında) fısıldaşmakta olanları görmüyor musun? Onlar sana geldikleri zaman, seni **Allah**'ın selâmlamadığı biçimde selâmlıyorlar ve kendi kendilerine, «Söylemekte olduklarımız dolayısıyla **Allah** bize azap etse ya!» diyorlar. Onlara cehennem yeter, oraya gireceklerdir. Evet, o pek de kötü bir gidiş yeridir.

(Birçok rivayette anlatıldığı gibi bu, Yahudi ve münafıkların ortak tavrı idi. Onlar Hz. Peygamber'in (s.a.a) yanına geldiklerinde «es-Samu aleyke (Ölüm olsun üzerine) Ya Ebe'l Kasım» diyorlar ve böylelikle «es-Selâmu aleyke»nin telaffuzunu bozarak bunu işiten kimselerin kendilerinin selam verdiğini zannetmelerine neden oluyorlardı.)

9- Ey iman edenler, kendi aranızda gizli konuşmalarda bulunacağınız zaman, bundan böyle günah, düşmanlık ve peygambere karşı isyanı fısıldaşıp konuşmayın; iyiliği ve takvayı konuşun ve kendi huzurunda toplanacağınız **Allah**'tan sakınıp korkun.

10- Şüphesiz gizli konuşmalar iman etmekte olanları üzüntüye düşürmek için ancak şeytandır. Oysa Allah'ın izni olmaksızın o (şeytan), onlara hiç bir şeyle zarar verecek değildir. O halde müminler, yalnızca Allah'a tevekkül etsinler.

11- Ey iman edenler! Size meclislerde, «Yer açın» dendiği zaman, siz de yer açın da Allah da size genişlik versin. Size, «Kalkın» denildiği zaman da kalkın da Allah, sizden iman etmekte olanları ve kendilerine ilim verilenleri derecelerle yükseltsin. Allah, yapmakta olduklarınızı haber alandır.

12- Ey iman edenler! Peygambere gizli bir şey arz edeceğiniz zaman, gizli konuşmanızdan önce bir sadaka verin. Bu, sizin için daha hayırlı ve daha temizdir. Şayet (buna imkân) bulamazsanız, artık şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.

(Hz. Peygamber (s.a.a) kendisiyle özel görüşmek isteyen hiç kimseyi geri çevirmezdi. Bu yüzden de dileyen gelir, kendisiyle özel görüşme talebinde bulunurdu. Hatta kendisine, özel görüşmeye değmeyecek şeyler sorarlardı. Üstelik o günler tüm Arabistan'ın Medine'ye karşı savaş durumunda olduğu bir dönemdi. Bazen biri gelerek, Hz. Peygamber'e (s.a.a) fısıltılı bir şekilde konuşur ve bu konuşmanın hemen ardından şeytan, «Bu adam filan kabilenin hücum edeceği haberini getirmiş» şeklinde Müslümanlar arasına dedikodular yayardı. Böylece Medine'nin her tarafında asılsız haberler dolaşmaya başlamıştı. Öte yandan münafıklar bu hadiseleri fitne çıkarmak için istismar ederken, «Muhammed duyduğu her şeye inanır» diyorlardı, işte bu nedenlerden ötürü, Allah Teâlâ, bu ayeti indirerek, gizli konuşmadan önce sadaka verilmesini emretti.)

13- Gizli konuşmanızdan önce sadaka vermenizden ürküntü mü duydunuz (da yapmadınız). Bunu yapmadığınıza ve Allah da sizi affettiğine göre, artık namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin ve Allah'a ve O'nun Resulüne itaat edin. Allah, yapmakta olduklarınızdan haberdar olandır.

14- Allah'ın kendilerine karşı gazaplandığı bir kavmi veli edinmekte olanları görmedin mi? Onlar, ne sizdendirler, ne de onlardan. Kendileri de (açıkça gerçeği) bildikleri halde, yalan üzere yemin etmektedirler.

15- Allah, onlara şiddetli bir azap hazırlamıştır. Doğrusu onların yapmakta oldukları pek de kötüdür.

16- Onlar, yeminlerini bir siper edindiler, böylece Allah'ın yolundan alıkoydular. Artık onlar için alçaltıcı bir azap vardır.

17- Ne malları, ne çocukları onlara Allah'a karşı hiç bir şeyle bir yarar sağlayamaz. Onlar, ateş ehlidir, içinde ebedi olarak kalıcıdırlar.

18- Onların tümünü Allah'ın dirilteceği gün, sizlere yemin ettikleri gibi O'na da yemin ederler ve kendilerinin bir şey üzerinde olduklarını sanırlar. Dikkat edin;

gerçekten onlar yalan söyleyenlerin ta kendileridir.

19- Şeytan onları sarıp kuşatmıştır da onlara **Allah**'ın zikrini unutturmuştur. İşte onlar, şeytanın taraftarlarıdır. Dikkat edin; şüphesiz şeytanın taraftarları, hüsrana uğrayanların ta kendileridir.

20- **Allah**'a ve Resulüne karşı başkaldıranlar (*var ya*), işte onlar, kesinlikle en çok zillete düşenler arasında olanlardır.

21- **Allah**, Şüphesiz ben galip geleceğim ve peygamberlerim de diye yazmıştır. Doğrusu Allah kuvvetlidir, güçlüdür.

22- **Allah**'a ve ahiret gününe inanan bir kavmin; babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa, **Allah**'a ve Peygamberine düşman olanlarla dostluk ettiğini göremezsin. **Allah** onların kalplerine imanı yazmış ve onları katından bir ruh ile desteklemiştir. Onları, altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacak, orada ebedi kalacaklardır. **Allah** onlardan razı olmuş, onlar da O'ndan razı olmuşlardır. İşte onlar **Allah**'ın taraftarlarıdır. Muhakkak başarıya ulaşacak olanlar, **Allah**'ın taraftarlarıdır.

59. Haşr Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 24 ayettir. 2-7. ayetlerinde Yahudi kabilelerinden Nadir oğullarının sürülmeleri hakkında bilgi verdiği için bu adı almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Göklerde ve yerde olanların tümü **Allah**'ı tesbih etmektedir. O güçlüdür, hikmet sahibidir.

2- Kitap ehlinden küfre sapanları ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur. Onların çıkacaklarını siz sanmamıştınız, onlar da kalelerinin kendilerini **Allah**'tan koruyacağını sanmışlardı. Böylece **Allah** da onlara hesaba katmadıkları bir yönden geldi ve yüreklerine korku salıverdi de evlerini kendi elleriyle ve mü'minlerin elleriyle tahrip ettiler. Artık ey basiret sahipleri! İbret alın.

3- Eğer **Allah**, onlara sürgünü yazmamış olsaydı, muhakkak onlara (*yine*) dünyada azap ederdi. Ahirette ise onlar için ateş azabı vardır.

4- Bu, onların **Allah**'a ve O'nun Resulüne karşı başkaldırıp ayrılık çıkarmaları dolayısıyladır. Kim **Allah**'a karşı başkaldırıp ayrılık çıkarırsa, muhakkak **Allah**, cezası pek şiddetli olandır.

5- Hurma ağaçlarından her neyi kesmişseniz veya kökleri üzerinde dimdik neyi bırakmışsanız, (bu) **Allah**'ın izniyledir ve fasık olanları alçaltması içindir.

(Allah bu ifadeyle, kendi elleriyle uzun bir sürede yetiştirdikleri ve sahibi oldukları ağaçları keserek veya kesmeyerek onları zelil ettiğini kastetmektedir. O ağaçlar gözleri önünde kesilirken, onların buna engel olabilme gücü yoktu. Oysa sıradan bir çiftçi veya bağ-bahçe sahibi bile bir başkasının kendi tarlasına el uzatmasına tahammül edemeyip, o kimseyi engellemek için canını dahi feda eder. Engelleyemezse bile, bunu aşırı derecede zillet ve zaaflı olarak niteler. Ancak burada söz konusu olan, asırlardır o toprakların sahibi olan güçlü bir kabiledir. Onlar, komşuları bağlarına hücum edip, ağaçlarını keserlerken, çaresizlik içinde bakıyorlar ve ellerinden hiçbir şey gelmiyordu. Bu olaydan sonra onlar Medine'den çıkmasaydılar dahi, hiçbir şeref ve haysiyetleri olmayacaktı. Ağaçların kesilmemesi ile onların zillete düşmeleri arasında ne gibi bir ilişkinin bulunduğu gelince onlar Medine 'yi terk ederken, Müslümanların ellerine geçen bağlarına ve ağaçlarına hasret ile bakıyorlardı. Eğer güç bulsalar Müslümanların eline geçmemesi için sağlam bir ağaç bile bırakmazlardı. Fakat çaresizlik içinde ve hasretle bağlarına bakarak, onları geride bıraktılar.)

6- Onların mallarından, **Allah**'ın peygamberine geri çevirdiği şeyler (fey) için siz ne at ve ne de deve sürdünüz; ancak **Allah**, kendi elçilerini dilediklerinin üstüne egemen kılar. **Allah**, her şeye güç yetirendir.

7- **Allah**'ın o (fethedilen) şehir halkından Peygamber'ine verdiği fey, **Allah**'a, Peygamber'e, onunla yakınlık sahiplerine, yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışlara aittir. Böylece (bu mallar) sizden zengin olanlar arasında dönüp dolaşan bir servet olmasın. Peygamber size ne verirse artık onu alın, sizi neden sakındırırsa artık ondan sakının ve **Allah**'tan sakınıp korkun. Şüphesiz **Allah**, cezası pek şiddetli olandır.

(Bu ayette birinci hissenin Allah ve Resulü'ne ait olduğu vurgulanmıştır. Hz. Peygamber'in (s.a.a) bu konuda nasıl davrandığını Malik bin Evs bin el-Hadsan, bizzat Ömer'den şöyle rivayet etmiştir: «Hz. Peygamber (s.a.a) feyden kendisi ve ailesi için nafaka alıyor, geri kalanını da silah ve binek hayvanları için harcıyordu.» (Buhari, Müslim, Müsned-i Ahmed, Neseî, Tirmizi) Ama ne yazık ki Hz. Peygamber'in (s.a.a) vefatından sonra, ayete muhalefet edilircesine tüm fey beytülmale intikal etmiştir.

ikinci hisse akrabalar içindir. Yani Hz. Peygamber'in (s.a.a) akrabalarına (Beni Haşim ve Beni Muttalib'e) aittir. Ancak Hz. Peygamber'den (s.a.a) sonra ne yazık ki bu da müstakil bir hisse olarak bırakılmadı. Diğer fakirler, yetimler, yolcular, Beni Haşim ve Beni Muttalib'in muhtaçları eşit tutuldu. Oysa Beni Haşim ve Beni Mattalib'ten muhtaç olanların hakkı, diğer muhtaç Müslümanlarınkinden önemlidir; zira onların zekâtta payları yoktur.

İbn-i Abbas'tan rivayet olunduğuna göre, ilk üç halife dönemlerinde bu iki hisse yürürlükten kaldırılmıştır. Sadece diğer üç hisse sahipleri, yani fakirler, yetimler ve yolda kalmışlar feyden pay almaya hak sahibi görülmüşlerdir. Yani diğer muhtaçlara verilirken, ayette belirtilmiş olmasına rağmen Peygamber'in akrabalarından muhtaç olanlar ilahi haklarından mahrum

birakılmıştır. Ata bin Sahib'in rivayet ettiğine göre Halife Ömer bin Abdülaziz, kendi halifeliği zamanında Hz. Peygamber'in (s.a.a) ve akrabalarının hissesini, Beni Haşim'e geri vermiştir. Şimdi Kur'an'daki bu apaçık ayete rağmen ilk halifelerin neden ve hangi esaslar üzere Peygamber'in akrabalarını bu ilahi haktan mahrum kaldığını en azından sorgulamak gerekmez mi?)

8- *(Allah'ın verdiği bu ganimet malları,)* Yurtlarından ve mallarından uzaklaştırılmış olan, **Allah**'tan bir lütuf ve rıza dileyen, **Allah**'ın dinine ve Peygamber'ine yardım eden fakir muhacirleridir. İşte doğru olanlar bunlardır.

9- Kendilerinden önce o yurdu *(Medine'yi)* hazırlayıp imanı *(gönüllerine)* yerleştirenler ise, kendilerine hicret edenleri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı da içlerinde bir ihtiyaç *(arzusu)* duymazlar. Kendilerinde bir açıklık *(ihtiyaç)* olsa bile *(kardeşlerini)* öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin cimri ve bencil tutkularından korunmuşsa, işte onlar, kurtuluş bulanlardır.

10- Bir de onlardan sonra gelenler derler ki: «Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla ve kalplerimizde iman etmiş olanlara karşı bir kin bırakma. Rabbimiz! Gerçekten sen, çok şefkatlisin, çok esirgeyicisin.»

11- Münafıkların kitap ehlinde küfre sapan kardeşlerine, «Şüphesiz eğer siz *(yurtlarınızdan)* sürülüp çıkarılacak olursanız, biz de sizlerle birlikte mutlaka çıkarız ve size karşı olan hiç kimseye, hiç bir zaman itaat etmeyiz. Eğer size karşı savaşırsa elbette size yardım ederiz.» dediklerini görmüyor musun? Oysa **Allah** onların yalancı olduklarına şahitlik eder.

12- Şüphesiz onlar sürülüp çıkarılacak olurlarsa, kendileri onlarla birlikte çıkmazlar. Onlara karşı savaşırsa da kendilerine yardımda bulunmazlar; yardım etseler bile *(arkalarına)* dönüp kaçarlar. Sonra kendilerine yardım edilmez.

13- Onların içlerinde size karşı duydukları korku, **Allah**'a olan korkularından daha şiddetlidir. Bu, onların anlayışsız bir topluluk olmalarındandır.

14- Onlar, iyice korunmuş şehirlerde veya duvarlar *(siperler)* arkasında olmaksızın sizinle toplu bir halde savaşmazlar. Kendi aralarındaki çarpışmaları ise pek şiddetlidir. Sen onları birlik sanırsın, oysa kalpleri paramparçadır. Bu, gerçekten onların akletmeyen bir kavim olmaları sebebiyledir.

15- *(İkiyüzlülüklerinin durumu)* Kendilerinden az önce, yaptıklarının vebalini tatmış olan, ahirette de kendileri için acı bir azap bulunan kimselerin durumu gibidir.

16- *(İkiyüzlülüklerinin durumu)* insana, «İnkâr et» deyip insan da inkâr edince, «Doğrusu ben senden uzağım; âlemlerin Rabbi olan **Allah**'tan korkarım» diyen şeytanın durumu gibidir.

17- Nihayet ikisinin de sonu, içinde ebedi kalacakları ateş olacaktır. İşte bu

zalimlerin cezasıdır.

18- Ey iman edenler! **Allah**'tan korkup sakının. Herkes yarın için neyi takdim edip gönderdiğine baksın. **Allah**'tan korkup sakının. Hiç şüphesiz **Allah**, yapmakta olduklarınızdan haberdar olandır.

19- Kendileri **Allah**'ı unutmuş, böylece O (*Allah*) da onlara kendi nefislerini unutturmuş olanlar gibi olmayın. İşte onlar, fasık olanların ta kendileridir.

20- Cehennem ehli ile cennet ehli bir olmaz. Kurtuluşa erenler ancak cennetlik olanlardır.

21- Şayet biz bu Kur'an'ı bir dağın üzerine indirmiş olsaydık, şüphesiz onu **Allah** korkusundan saygı ile baş eğmiş, parça parça olmuş görürdün. İşte biz belki düşünürler diye, insanlara örnekleri böyle vermekteyiz.

22- O görüleni de görülmeyeni de bilen, kendisinden başka ilah olmayan **Allah**'tır. Çok esirgeyen, çok merhamet edendir.

23- O kendisinden başka ilah olmayan, hüküm sahibi, mukaddes, esenlik veren, güvenliğe kavuşturan, gözetip koruyan, güçlü, buyruğunu her şeye geçiren, gerçekten ulu olan **Allah**'tır. Yüce **Allah** onların ortak koştuklarından münezzehtir.

24- O yaratan, yoktan var eden, varlıklara şekil veren **Allah**'tır. İsimlerin en güzelleri O'na aittir. Göklerde ve yerde olanların hepsi O'nu tesbih etmektedir. Üstün güç sahibi ve her şeyi hikmeti uyarınca yapandır.

60. Mümtehine Suresi

(Adını, 10. ayette geçen «imtehinû» kelimesinden alan bu sure Medine'de nazil olmuştur ve 13 ayettir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ey iman edenler! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları veliler edinmeyin. Siz onlara karşı sevgi yöneltiyorsunuz; oysa onlar haktan size geleni inkâr etmişler, Rabbiniz olan **Allah**'a inanmanızdan dolayı peygamberi de sizi de (*yurtlarınızdan*) sürüp çıkarmışlardır. Eğer siz, benim yolumda cihad etmek ve benim rızamı aramak amacıyla çıkmışsanız (*nasıl*) onlara karşı hâlâ sevgi gizliyorsunuz?

Ben, sizin gizlemekte olduklarınızı da açığa vurduklarınızı da bilirim. Kim sizden bunu yaparsa, artık o, elbette doğru yoldan sapmış olur.

2- Eğer onlar sizi ele geçirecek olurlarsa, size düşman kesilirler, ellerini ve dillerini kötülükle size uzatırlar. Onlar sizin küfre sapmanızı içten arzu etmektedirler.

3- Ne yakın akrabalarınız, ne çocuklarınız kıyamet günü size bir yarar sağlayamaz. (Allah) Sizin aranızı ayıracaktır. Allah, yapmakta olduklarınızı görendir.

4- İbrahim ve onunla beraber olanlarda, sizin için uyulacak güzel bir örnek vardır. Hani onlar kavimlerine şöyle demişlerdi: «Biz sizden ve Allah'tan başka taptıklarınızdan uzağız; sizin dininizi inkâr ediyoruz. İbrahim'in babasına, «Hiç şüphesiz senin için mağfiret dileyeceğim, fakat sana Allah'tan gelecek her hangi bir şeyi savmaya gücüm yetmez» sözü dışında bizimle sizin aranızda tek olan Allah'a inanıncaya kadar ebedi düşmanlık ve öfke baş göstermiştir. Rabbimiz! Sana güvendik, sana yöneldik, dönüş sanadır.»

5- «Rabbimiz! Küfre sapanlar için bizi deneme konusu kılma ve bizi bağışla. Rabbimiz! Şüphesiz sen güçlüsün, hikmet sahibisin.»

6- Şüphesiz onlarda sizler için, Allah'ı ve ahiret gününü ümit etmekte olanlar için güzel bir örnek vardır. Kim yüz çevirecek olursa, artık şüphesiz Allah, hiç bir şeye ihtiyacı olmayan ve övülmeye layık olandır.

7- Belki Allah, sizlerle onlardan kendilerine karşı düşmanlık beslemekte olduklarınız arasında bir sevgi bağı kılar. Allah, güç yetirendir. Allah, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.

(Yukarıdaki ayetlerde, Müslümanlara kendi kâfir akrabalarıyla ilişkilerini kesmeleri için telkinde bulunulmuştur. Bu telkine, samimi Müslümanlar hiç tereddütsüz tabi olmuştur. Ancak Allah Teâlâ, anne, baba, kardeş ve akrabalarla ilişkiyi kesmenin ne kadar güç olduğunu ve bu tavrın mü'minlere ne kadar ağır geldiğini biliyordu. Bu yüzden Allah onlara, akrabalarının da Müslüman olacağını ve bugünkü düşmanlığın yarın sevgiye dönüşeceğini müjdeleyerek teselli verdi. Bu ayet nazil olduğunda hiç kimse, bu işin nasıl olacağını düşünemiyordu bile. Ancak bu ayetin nüzulünden daha birkaç hafta bile geçmeden Mekke fetholünmüş, Kureyşliler bölük bölük islâm'a girmişlerdi. Böylece Müslümanlar da kendilerine verilen ümidin nasıl gerçekleştiğine bizzat şahit olmuşlardı.)

8- Allah, sizinle din konusunda savaşımayan, sizi yurtlarınızdan sürüp çıkarmayanlara iyilik yapmanızdan ve onlara adaletli davranmanızdan sizi sakındırmaz. Çünkü Allah, adalet yapanları sever.

9- Allah, ancak din konusunda sizinle savaşanları, sizi yurtlarınızdan sürüp çıkarıcıları ve sürülüp çıkarılmanız için arka çıkanları dost edinmenizden sakın-

dım̄. Kim onları dost edinirse, artık onlar zalim olanların ta kendileridir.

10- Ey iman edenler! Mü'min kadınlar hicret ederek size geldiği zaman, onları imtihan edin. **Allah** onların imanlarını daha iyi bilir. Eğer siz de onların inanmış kadınlar olduklarını öğrenirseniz onları kâfirlere geri göndermeyin. Bunlar onlara helâl değildir. Onlar da bunlara helâl olmazlar. Onların (*kocalarının*) harcadıklarını (*mehirleri kocalarına*) geri verin. Mehirlerini kendilerine verdiğiniz zaman, onlarla evlenmenizde size bir günah yoktur. Küfre sapan kadınları nikâhınızda tutmayın. Harcadığınızı isteyin, onlar da harcadıklarını istesinler. **Allah**'ın hükmü budur. Aranızda O hükmeder. **Allah** bilendir, hikmet sahibidir.

11- Eğer eşlerinizden biri (*dinden dönüp*) kâfirlere kaçar da sonra yaptığınız savaşta siz galip gelerseniz, eşleri gitmiş olanlara ganimet malından, harcadıkları (*mehir*) kadar verin. İnandığınız **Allah**'a karşı gelmekten sakının.

12- Ey Peygamber! İnanmış kadınlar, **Allah**'a hiçbir şeyi ortak koşmamaları, hırsızlık yapmamaları, zina etmemeleri, çocuklarını öldürmemeleri, elleriyle ayakları arasında iftira uydurup getirmemeleri (*gayrimeşru bir çocuk dünyaya getirip onu kocasına mal etmemeleri*) ve İyi bir işte sana karşı gelmemeleri hususunda sana biat etmeye geldikleri zaman, biatlerini kabul et ve onlar için **Allah**'tan mağfiret dile. Şüphesiz **Allah**, çok bağışlayan, çok esirgeyendir.

13- Ey iman edenler! **Allah**'ın gazabına uğrayan bir topluluğu dost edinmeyin. Çünkü bunlar kâfirlerin mezardakilerden ümitlerini kestikleri gibi ahiretten ümitlerini kesmişlerdir.

61. Saf Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 14 ayettir. Adını, müminlerin saf tutarak Allah yolunda savaşıklarını bildiren 4. ayetinden almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Göklerde ve yerde olanların tümü **Allah**'ı tesbih etmiştir. O güçlüdür, hikmet sahibidir.

2- Ey iman edenler! Yapmayacağınız şeyi neden söylersiniz?

3- Yapmayacağınız şeyi söylemeniz, **Allah** katında gazap (*konusu olması*) bakımından (*büyüdükçe*) büyüdü.

4- Hiç şüphesiz **Allah**, kendi yolunda, sanki birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çarpışanları sever.

5- Hani Musa, kendi kavmine demişti ki: «Ey kavmim! Gerçekten benim sizin için **Allah**'tan gönderilmiş bir elçi olduğumu bildiğiniz halde, niçin bana eziyet ediyorsunuz?» İşte onlar eğrilip sapınca **Allah** da onların kalplerini eğritip saptırmış oldu. **Allah**, fasık olan bir kavmi hidayete erdirmez.

6- Bir zamanlar Meryem oğlu İsa da, «Ey İsrail oğullan! Ben size gönderilmiş **Allah**'ın elçisiyim. Benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek Ahmed adında bir peygamberi müjdeleyici olarak geldim» demişti. Ama o elçi, kendilerine belgelerle geldiği zaman, «Bu, apaçık bir sihirdir» demişlerdi.

7- İslâm'a çağırıldığı halde **Allah**'a iftira edenden daha zalim kim olabilir? Allah zalimler topluluğuna hidayet vermez.

8- Onlar, **Allah**'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Oysa küfre sapanlar hoş görmese bile, **Allah** kendi nurunu tamamlayıcıdır.

9- Müşrikler istemeseler de dinini bütün dinlere üstün kılmak için Peygamber'ini hidayet ve hak din ile gönderen O'dur.

10- Ey iman edenler! Sizi acı bir azaptan kurtaracak bir ticareti size haber vereyim mi?

11- (*O ticaret*) **Allah**'a ve O'nun Resulüne iman etmeniz, mallarınızla ve canlarınızla **Allah** yolunda cihatta bulunmanızdır. Bildiğiniz takdirde bu sizin için daha hayırlıdır.

12- O da sizin günahlarınızı bağışlar, sizi altlarından ırmaklar akan cennetlere ve Adn (*ebedi*) cennetlerindeki güzel konaklara yerleştirir. İşte büyük kurtuluş budur.

13- Seveceğiniz bir şey daha var ve o da **Allah**'tan bir zafer ve yakın bir fetihtir; müminleri müjdele!

14- Ey iman edenler! Meryem oğlu İsa'nın Havariler'e, «**Allah**'a (*yönelirken*) benim yardımcılarım kimlerdir?» demesi gibi, **Allah**'ın yardımcıları olun. Havariler ise, «**Allah**'ın yardımcıları bizleriz» demişlerdi de böylece İsrail oğullarından bir topluluk iman etmiş, bir topluluk da küfretmişti. Sonunda biz de iman edenleri düşmanlarına karşı destekledik, onlar da üstünler oldular.

62. Cum'a Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 11 ayettir. Adını, 9. ayetinde geçen «cum'a» kelimesinden almıştır)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Göklerde ne var, yerde ne varsa hepsi; kâinatın gerçek hükümdarı, her noksandan münezze, çok güçlü ve hikmet sahibi olan **Allah'**ı tesbih eder.
- 2- O; ümmiler içinde, kendilerinden olan ve onlara ayetlerini okuyan, onları arındırıp temizleyen ve onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamberi gönderendir. Oysa onlar, bundan önce gerçekten açıkça bir sapıklık içinde idiler.
- 3- (Bu Peygamber,) Onlardan henüz kendilerine ulaşip katılmamış bulunan diğerlerine de (elçi olarak gönderilmiştir)', O (Allah), güçlü olandır ve hikmet sahibidir.
- 4- Bu, **Allah'**ın dilediğine verdiği lütfüdür. **Allah**, büyük lütuf sahibidir.
- 5- Kendilerine Tevrat yükletilip de sonra onu (gereği gibi) yüklenmemiş olanların durumu, koskoca kitap yükü taşıyan eşeğin durumu gibidir. **Allah'**ın ayetlerini yalan saymakta olan kavmin durumu pek de kötüdür. **Allah**, zalim olan bir kavmi hidayete erdirmez.
- 6- De ki: «Ey Yahudi olanlar! Eğer siz, (bütün) insanlardan ayrı olarak yalnızca sizlerin gerçekten **Allah'**ın velileri olduğunuzu öne sürüyorsanız, o halde ölümü temenni edin; eğer doğru sözlü iseniz (bunu çekinmeden yapın).»
- 7- Oysa onlar, ellerinin öne sürdüğü (işler) dolayısıyla bunu hiç bir zaman temenni edemezler. **Allah**, zalimleri bilendir.
- 8- De ki: «Hiç tartışmasız sizin kendisinden kaçmakta bulunduğunuz ölüm, şüphesiz sizinle karşılaşp buluşacaktır. Sonra görüleni de görilmeyeni de bilene döndürüleceksiniz. O da size yapmakta olduklarınızı haber verecektir.»
- 9- Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağrı yapıldığı zaman, hemen **Allah'**ı zikretmeye koşun ve alış verişi bırakın. Eğer bilerseniz, bu sizin için daha hayırlıdır.
- 10- Artık namazı kılınca, yeryüzünde dağılın, **Allah'**ın fazlını isteyip arayın ve **Allah'**ı çokça zikredin, umulur ki kurtuluşa kavuşmuş olursunuz.
- 11- Onlar bir ticaret ve eğlence gördükleri zaman hemen dağılıp oraya giderler ve seni ayakta bırakırlar. De ki: **Allah'**ın yanında bulunan eğlenceden ve ticaretten daha hayırlıdır. **Allah** rızık verenlerin en hayırlısıdır.

63. Münafıkun Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 11 ayettir. Münafıkların davranışlarından söz ettiği için bu adı almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Münafıklar sana gelince, Senin şüphesiz Allah'ın Peygamberi olduğuna şahadet ederiz derler. Allah, senin kendisinin peygamberi olduğunu bilir; bunun yanında Allah, münafıkların yalancı olduklarına şahitlik eder.
- 2- Onlar, yeminlerini bir siper edinip Allah'ın yolundan alıkoydular. Doğrusu onlar, pek de kötü şey yapmaktadırlar.
- 3- Bunun sebebi, onların önce iman edip sonra küfre saptırmalarıdır. Böylece kalplerinin üzerine damga vurulmuştur, artık onlar kavrayamazlar.
- 4- Sen onları gördüğün zaman cüsseli yapıları beğenini kazanmaktadır. Konuştukları zaman da onları dinlersin. (Oysa) Sanki onlar, dayandırılmış ahşap kütük gibidirler. Her çağrıyı kendileri aleyhinde sanırlar. Onlar düşmandırlar, bu yüzden onlardan kaçınıp sakın. Allah onları kahretsin, nereye çeviriyorlar?
- 5- Onlara, «Gelin Allah'ın Resulü sizin için mağfiret (bağışlanma) dilesin» denildiği zaman başlarını yana çevirdiler. Sen, onların büyüklük taslamışlar olarak yüz çevirmekte olduklarını görürsün.
- 6- Senin onlar adına mağfiret dilemen ile mağfiret dilememen onlar için birdir. Allah, onlara kesin olarak mağfiret etmeyecektir. Şüphesiz Allah, fasık olan bir kavme hidayet vermez.
- 7- Onlar, «Allah'ın Resulü yanında bulunanlara hiç bir infakta bulunmayın, sonunda dağılıp gitsinler» diyenlerdir. Oysa göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır. Ancak münafıklar kavramazlar.
- 8- Derler ki: «Şüphesiz Medine'ye bir dönecek olursak, gücü ve onuru çok olan, düşkün ve zayıf olanı elbette oradan sürüp çıkaracaktır.» Oysa izzet Allah'ın, O'nun Resulü'nün ve müminlerindir. Ancak münafıklar bilmezler.
- 9- Ey iman edenler! Ne mallarınız, ne çocuklarınız sizi Allah'ı zikretmekten alıkoymasın. Kim böyle yaparsa, artık onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir.
- 10- Sizden birinize ölüm gelip de, «Rabbim, beni yakın bir süreye kadar

geciktirsen ben de böylece sadaka versem ve salihlerden olsam» demeden önce, size rızık olarak verdiklerimizden infak edin.

11- Oysa **Allah**, kendi eceli gelmiş bulunan hiç bir kimseyi kesinlikle ertelemez. **Allah**, yapmakta olduklarınızdan haberdar olandır.

64. Teğabün Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 18 ayettir. Adını, dokuzuncu ayette geçen ve aldanma, kâr-zarar manasına gelen «teğâbün» kelimesinden alır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Göklerde ve yerde olanların tümü **Allah**'ı tesbih etmektedir. Mülk de O'nundur, övgü de O'nundur. O, her şeye güç yetirendir.

2- Sizi yaratan O'dur; buna rağmen sizden kiminiz kâfirdir, kiminiz ise mü'min. **Allah**, yapmakta olduklarınızı görendir.

3- Gökleri ve yeri hak olmak üzere yarattı ve size düzenli bir biçim verdi; suretlerinizi de güzel yaptı. Dönüş O'nadır.

4- Göklerde ve yerde olanların tümünü bilir; sizin saklı tutmakta olduklarınızı da açığa vurduklarınızı da bilir. **Allah**, sinelerin özünde saklı duranı bilendir.

5- Bundan önce küfre sapmış bulunanların haberi size gelmedi mi? İşte onlar, işlerinin vebalini tattılar. Onlar için acı bir azap vardır.

6- Bu, kendilerine apaçık belgelerle peygamberler geldiği halde onların, «Bizi bir beşer mi hidayete ulaştıracak?» demeleri ve bu yüzden küfre saparak yüz çevirmeleri nedeniyledir. **Allah** da hiç bir şeye ihtiyacı olmadığını gösterdi. **Allah** zengindir, her türlü övgüye layıktır.

7- Küfre sapmış bulunanlar, kendilerinin kesin olarak diriltilmeyeceklerini öne sürdüler. De ki: Hayır, Rabbime andolsun ki siz muhakkak diriltileceksiniz, sonra mutlaka yaptıklarınız size haber verilecektir. Bu da **Allah**'a göre oldukça kolaydır.

8- «O halde **Allah**'a, O'nun Resulüne ve indirdiğimiz nura iman edin. **Allah**, yapmakta olduklarınızdan haberi olandır.»

9- Sizi toplanma günü için topladığı gün; işte o gün, kimin aldandığının açığa

çıkacağı gündür. Kim **Allah**'a iman edip salih bir amelde bulunursa, (*Allah*) onun kötülüklerini örter ve içinde temelli kalıcılar olmak üzere altından ırmaklar akan cennetlere sokar. İşte büyük kurtuluş budur.

10- Küfredip ayetlerimizi yalan sayanlar (*var ya*), onlar da içinde sürekli kalıcılar olmak üzere, ateşin halkıdır. Pek de kötü bir dönüş yeridir o.

11- **Allah**'ın izni olmaksızın hiç bir musibet (*hiç kimseye*) isabet etmez. Kim **Allah**'a iman ederse, onun kalbini hidayete yöneltir. **Allah**, her şeyi bilendir.

12- **Allah**'a itaat edin ve Resulü'ne de itaat edin. Şayet yüz çevirecek olursanız, artık elçimiz üzerine düşen (*yalnızca*) apaçık olan bir tebliğdir.

13- **Allah**, O'ndan başka ilah yoktur. Öyleyse mü'minler (*yalnızca*) **Allah**'a tevekkül etsinler.

14- Ey iman edenler! Şüphesiz sizin eşlerinizden ve çocuklarınızdan bir kısmı sizler için (*birer*) düşmandırlar. O halde onlardan sakının. Yine de affeder, hoş görür ve bağışlarsanız, artık elbette **Allah**, bağışlayandır, esirgeyendir.

15- Mallarınız ve çocuklarınız sizin için ancak bir denemedir. **Allah** ise, büyük ecir O'nun katında olandır.

16- Öyleyse güç yetirebildiğiniz kadar **Allah**'tan korkup sakının, dinleyin ve itaat edin. Kendi nefsinize hayır olmak üzere infakta bulunun. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

17- Eğer **Allah**'a güzel bir borç verecek olursanız, onu sizin için kat kat artırır ve sizi bağışlar, **Allah** şükürü kabul eden ve cezayı vermekte acele etmeyendir.

18- Görünmeyi ve görüneni bilendir. Üstündür, hikmet sahibidir.

65. Talak Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 12 ayettir. «Talâk», boşama anlamına gelir. Sure boşama konusunu ihtiva ettiği için bu ismi almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınızda, onları iddetlerini gözeterek (*temizlendiklerinde*) boşayın ve (*üç*) iddeti de sayın. Rabbiniz **Allah**'tan korkun. Apaçık bir hayâsızlık yapmaları bir yana, onları evlerinden çıkarmayın, kendileri

de çıkmasınlar. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kim Allah'ın sınırını aşarsa, şüphesiz kendisine zulmetmiş olur. Bilmezsin, belki Allah, onun arkasından (gönlünüzde sevgi gibi) bir iş çıkarır (da boşanma fikrinden geri dönersiniz).

2- Sonra (üç iddet bekleme) sürelerine ulaştıkları zaman, artık onları bilinen güzel bir tarz üzere tutun, ya da bilinen güzel bir tarz üzere onlardan ayrılın. İçinizden adalet sahibi iki kişiyi de şahit yapın. Şahitliği Allah için dosdoğru yerine getirin. İşte bununla, Allah'a ve ahiret gününe iman edenlere öğüt verilir. Kim Allah'tan korkup sakınırsa, (Allah) ona bir çıkış yolu gösterir.

3- Ve onu hesaba katmadığı bir yönden de rızıklandırır. Kim de Allah'a tevekkül ederse, O, ona yeter. Elbette Allah, kendi emrini yerine getirip gerçekleştirendir. Allah, her şey için bir ölçü kılmıştır. J

4- Hayızdan kesilmiş kadınlarınızdan (hayızdan kesilişlerinin yaşlılıktan mı yoksa başka bir sebepten mi olduğu hususunda) şüphe ederseniz, bilin ki onların bekleme süresi üç aydır. Henüz hayız görmeyenler de böyledir. Hamile olan kadınların bekleme süresi doğumları ile son bulur. Kim Allah'tan korkarsa (Allah) onun işine kolaylık verir.

5- Bu, Allah'ın size indirdiği emridir. Kim Allah'tan korkup sakınırsa, Allah, onun kötülüklerini örter ve onun ecrini büyütür.

6- (Boşandığınız) Kadınları, gücünüz oranında oturmakta olduğunuz yerin bir kısmında oturtun, onları darlık ve sıkıntıya düşürmek amacıyla kendilerine zarar vermeyin. Eğer onlar hamile iseler, yüklerini bırakıncaya (doğumlarını yapıncaya) kadar onlara nafaka verin. Şayet sizler için (çocuğu) emzirirlerse, onlara ücretlerini ödeyin. Kendi aranızda güzel bir tarz üzere görüşüp konuşun. Eğer güçlük içine giderseniz, bu durumda (çocuğu), onun (babası) için bir başkası emzirebilir.

7- Genişlik imkânları olan, nafakayı geniş imkânlarına göre yapsın. Rızık kendisine kısıtlı tutulan da artık Allah'ın kendisine verdiği kadarıyla versin. Allah, hiç bir nefse (insana) ona verdiği kadarıyla başkasıyla yükümlülük koymaz. Allah, güçlükten sonra kolaylık verir.

8- Rablerinin ve O'nun peygamberlerinin buyruğundan çıkan nice ülkeler halkını biz, çetin bir hesaba çektik ve onları görülmedik bir azaba uğrattık

9- Artık O (ülkelerin halkı), yaptığı kötülüğü tattı ve işinin sonucu da bir hüsrana oldu.

10- Allah, onlar için şiddetli bir azap hazırlamıştır. Öyleyse ey iman etmekte olan temiz akıl sahipleri! Allah'tan korkup sakının, Doğrusu Allah, sizin için bir zikir (uyarıp hatırlatıcı bir Kur'an) indirmiştir.

11- İman edip salih amellerde bulunanları karanlıklardan nura çıkarması için

Allah'ın apaçık ayetlerini size okuyan bir peygamber de (*gönderdik*). Kim iman edip salih bir amelde bulunursa, (*Allah*) onu içinde ebedi kalıcılar olmak üzere altından ırmaklar akan cennetlere sokar. **Allah**, gerçekten ona ne güzel bir rızık vermiştir.

12- **Allah**, yedi göğü ve yerden de onların benzerini yaratandır. Sizin gerçekten **Allah**'ın her şeye güç yetirdiğini ve gerçekten **Allah**'ın ilmiyle her şeyi sarıp kuşattığını bilip öğrenmeniz için (*ilahi*) emir bunların (*yer ve gök*) arasında durmadan iner durur.

66. Tahrim Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 12 ayettir. Adını Hz. Peygamber'in bazı yiyecekleri kendisine yasakladığını anlatan birinci âyetten almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ey Peygamber! Eşlerinin rızasını gözeterek, **Allah**'ın sana helal kıldığı şeyi niçin kendine haram kılıyorsun? **Allah** bağışlayandır, esirgeyendir.

(İbn-i Münzir, İbn-i Ebu Hatim, Taberani ve Ibn Merduye'den naklen Aişe şöyle anlatıyor: "Her ikindi namazı sonrasında eşlerinin odalarına uğramak, Hz. Peygamber'in (s.a.a) âdetiydi. Hz. Peygamber (s.a.a) bir süredir Zeynep binti Cahş'ın odasında daha fazla kalmaya başlamıştı. Zira O'na bir yerden bal gelmişti ve Resulullah balı çok severdi. Dolayısıyla onun odasında bal şerbeti içiyordu. Hafsa, Sevde ve Safiye ile birleşip, «Resulullah (s.a.a) yanımıza geldiğinde, her birimiz ona ağzından meğafir kokusu geldiğini söylemeyi» kararlaştırdık. Meğafir, özel kokusu olan bir çiçektir Arı, balını bu çiçekten alırsa, balında meğafir kokusu olur. Hepimiz de Resulullah'ın (s.a.a) çok titiz olduğunu ve kendisinden kötü bir koku yayıldığında bundan çok rahatsızlık duyacağını biliyorduk. Bu yüzden Hz. Peygamber'in (s.a.a) Zeyneb'in yanında çok kalmaması için bu hileye başvurduk ve gerçekten de hile tesirini gösterdi. Hanımlarının, "Ağzından meğafir kokusu geliyor" demeleri üzerine, Hz. Peygamber (s.a.a) bal yememe söz verdi.»)

2- Allah, yeminlerinizin (*kefaretle*) çözümlmesini size meşru kılmıştır. Allah, sizin mevlanızdır. O, bilendir ve hikmet sahibi olandır.

3- Hani Peygamber, eşlerinden bazılarına gizli bir söz söylemişti de o (*eşlerinden biri, kumasına*) bunu haber vermişti. **Allah** bunu açığa vurunca da o (*Peygamber, kendisine vahyedilenin*) bir kısmını açıklamış, bir kısmından (*açıklamaktan*) vazgeçmişti. Sonunda bunu ona haber verince (*eşi*), Bunu sana kim haber verdi? Diye sormuş, o da, Bana bilen, (*her şeyden*) haberdar olan **Allah**; haber verdi

demişti.

(Nakledildiği üzere Peygamber (s.a.a) Hafsa'ya ait olan bir günde Mariye ile birlikte oldu. Hafsa bunu duyunca rahatsız oldu. Bunun üzerine Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: «Ben senin hoşnutluğun için bundan böyle Mariye ile birlikte olmayacağım. Ama sen de bunu Aişe'ye haber verme.» Buna rağmen Hafsa, olup bitenleri Aişe'ye söyledi.)

4- Eğer sizler (Aişe ve Hafsa) **Allah**'a tövbe ederseniz (ne iyi); çünkü kalpleriniz eğrilik gösterdi. Yok, eğer ona karşı birbirinize destekçi olmaya kalkışırsanız, artık (iyi bilin ki) **Allah**, Cebrail ve mü'minlerin salih olanı onun mevlasıdır. Bunların arkasından melekler de onun destekçisidirler.

5- Eğer o sizi boşarsa, Rabbi ona, sizden daha hayırlı, Müslüman, mü'min, gönülden itaat eden, tövbe eden, ibadet eden, oruç tutan, dul ve bakire eşler verir.

6- Ey iman edenler! Kendinizi ve yakınlarınızı yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. Onun üzerinde oldukça sert, güçlü melekler vardır. **Allah** kendilerine neyi emretmişse ona isyan etmezler ve emredildiklerini yerine getirirler.

7- Ey küfre sapanlar! Özür beyan etmeyin. Siz ancak yapmakta olduklarınızla cezalandırılırsınız.

8- Ey iman edenler! **Allah**'a kesin bir tövbe ile tövbe edin. Belki **Allah**, böylece sizin kötülüklerinizi örter ve sizi altından ırmaklar akan cennetlere sokar. O gün **Allah**; Peygamber'i ve onun la birlikte iman etmekte olanları küçük düşürmeyecektir. Nurlan, önlerinde ve sağ yanlarında koşuşturur. Derler ki: «Rabbimiz nurumuzu tamamla, bizi bağışla. Şüphesiz sen, her şeye güç yetirensin.»

9- Ey Peygamber! Küfre sapanlara ve münafıklara karşı cihad et ve onlara karşı sert davran. Onların barınma yeri cehennemdir. Pek de kötü bir dönüş yeridir o.

10- **Allah**, küfre sapanlara, Nuh'un eşini ve Lut'un eşini örnek olarak verdi. İkisi de kullarımızdan salih olan iki kulumuzun nikâhları altındaydı; ancak onlara ihanet ettiler. Bundan dolayı, onlara, (kocaları) kendilerine **Allah**'tan gelen hiç bir şeyle yarar sağlayamamıştı. İkisine de, «Ateşe diğer girenlerle birlikte girin» denildi.

11- **Allah**, iman etmekte olanlara da Firavun'un kansını örnek olarak verdi. Hani demişti ki: «Rabbim! Bana kendi katında, cennette bir ev yap, beni Firavun'dan ve onun yaptıklarından kurtar ve beni o zalimler topluluğundan da kurtar.»

12- İffetini koruyan İmran'ın kızı Meryem'i de (örnek kıldı). Böylece biz de ona

kendi ruhumuzdan üfledik. O da Rabbinin kelimelerini ve kitaplarını tasdik etti. O, (Rabbine) gönülden bağlı olanlardandı.

67. Mülk Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 30 ayettir. Adını, birinci ayetinde geçen «el-mülk» kelimesinden almıştır. Ayrıca Tebâreke, Münciye, Mücâdele, Mâni'a, Vâkiye adları ile de anılır. Bu sureyi her gece okuyanın, pek büyük sevaba nail olacağına dair hadisler vardır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Bütün mülk (mutlak egemenlik) elinde olan **Allah**, bereket kaynağıdır ve O'nun her şeye gücü yeter.
- 2- O, amel bakımından hanginizin daha iyi olacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, üstün ve güçlü olandır, çok bağışlayandır.
- 3- Yedi göğü tabakalar halinde yaratan O'dur. Rahman'ın yaratmasında hiç bir aykırılık göremezsin. İşte gözünü çevirip gezdir; herhangi bir çatlaklık (çarpıklık) görüyor musun?
- 4- Sonra gözünü tekrar tekrar çevirip gezdir; O göz (çarpıklık bulmaktan) umudunu kesmiş bir halde bitkin olarak sana dönecektir.
- 5- Şüphesiz biz en yakın olan göğü (dünya göğünü) kandillerle süsleyip donattık ve bunları, şeytanlar için taşlama vesileleri kıldık. Onlar için çılgın ateşli bir azap hazırladık.
- 6- Rablerine (karşı) küfre sapanlar için cehennem azabı vardır. Pek de kötü dönüş yeridir o.
- 7- İçine atılıp bırakıldıkları zaman, o kaynayıp feveran ederken onun korkunç homurtusunu işitirler.
- 8- Öfkesinin şiddetinden neredeyse patlayıp parçalanacak. Her bir grup içine atıldığında, bekçileri onlara sorar: «Size bir uyarıcı gelmedi mi?»
- 9- Onlar: «Evet» derler. «Bize gerçekten bir uyarıcı geldi. Fakat biz yalanladık ve «**Allah** hiç bir şey indirmede, siz yalnızca büyük bir sapıklık içindesiniz»

dedik.»

10- Ve derler ki: «Eğer dinlemiş olsaydık ya da akıl etmiş olsaydık, şu çılgınca yanan ateşin ehli arasında olmayacaktık.»

11- Böylece kendi günahlarını itiraf ettiler. Çılgınca yanan ateşin ehline (*Allah'ın rahmetinden*) uzaklık olsun!

12- Şüphesiz Rablerinden O'nu görmedikleri halde içleri titreyerek korkanlar (*var ya*), onlar için bir mağfiret (*bağışlanma*) ve büyük bir ecir vardır.

13- Sözüünüzü ister gizleyin, ister onu açığa vurun. Şüphesiz O, sinelerin özünde saklı duranı bilendir.

14- O, yarattığını bilmez mi? O, en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır.

15- Sizin için, yeryüzüne boyun eğdiren O'dur. O halde onun omuzlarında (*üzerinde*) yürüyün ve O'nun rızkından yiyin. Yeniden diriliş O'nadır.

16- Gökte olanın sizi yere geçilmeyeceğinden emin misiniz? Bir de bakmışsınız, o (*yeryüzü*) çalkalanıp duruyor.

17- Yoksa gökte olanın üzerinize taş yağdıran (*fırtınalı*) bir rüzgâr göndermeyeceğinden emin misiniz? Siz o takdirde benim uyarmam nasılmış bilip öğreneceksiniz.

18- Şüphesiz kendilerinden öncekiler de yalanladı. Fakat beni İnkâr (*etmelerine karşılık verdiğim azap*) nasılmış, ha?

19- Onlar, üstlerinde dizi dizi kanat açıp kapayarak uçan kuşları görmüyorlar mı? Onları Rahman'dan başkası (*boşlukta*) tutmuyor. Şüphesiz O, her şeyi hakkıyla görendir.

20- Rahman'a karşı size yardım edecek olan kimmiş? Şu sizin ordunuz mu? Küfre sapanlar kesin bir aldanış içindedirler.

21- Eğer O, rızkını tutup kesecek olsa, sizin rızkınızı verecek olan kimmiş? Hayır! Onlar, bir azgınlık ve nefret içinde inatla direnmektedirler.

22- O halde yüzükoyun sürünerek yürüyen mi daha çok hidayete erer, yoksa dosdoğru yol üzerinde dümdüz yürümekte olan mı?

23- De ki: «Sizi inşa edip yaratan, size kulak, gözler ve gönüller veren O'dur. Ne kadar az şükrediyorsunuz?»

24- De ki: «Sizi yeryüzünde üretip türeten O'dur. Siz O'na toplanıp

götürüleceksiniz.»

25- Derler ki: «Eğer siz doğru sözlüler iseniz, şu tehdit (*ettiğiniz azap*) ne zamanmış?»

26- De ki: «(*Bununla ilgili*) Bilgi ancak **Allah**'ın kalındadır. Ben ancak apaçık bir uyarıp korkutucuyum.»

27- Nihayet onu (*azabı*) pek yakında gördüklerinde, o kâfirlerin yüzleri kötüleşip kararır ve «İşte bu, sizin (*gerçekleşmeyecek diye*) öne sürüp durduğunuz şeydir» denilir.

28- De ki: «Söyleyin bakayım; eğer **Allah**, beni ve benimle birlikte olanları yıkıma uğratar ya da bizi esirgerse, (*peki*) bu durumda kâfirleri acıklı bir azaptan kurtaracak olan kimdir?»

29- De ki: «*O (Allah)* Rahman olandır; biz O'na iman ettik ve O'na tevekkül ettik. Artık siz kimin açıkça bir sapıklık içinde olduğunu pek yakında bilip öğreneceksiniz.»

30- De ki: «Söyleyin bakayım; eğer suyunuz yerin dibine göçüverecek olursa, bu durumda kim size bir akarsu kaynağı getirebilir?»

68. Kalem Suresi

(*Mekke'de nazil olmuştur ve 52 ayettir. «Nûn» suresi diye de anılır. Adını ilk âyetindeki «kalem» kelimesinden alır.*)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1-** Nûn. Kaleme ve (*yazarların*) satır satır yazdıklarına andolsun.
- 2-** Ki sen, Rabbinin nimeti sayesinde cinlenmiş değilsin.
- 3-** Gerçekten senin için kesintisi olmayan bir ecir vardır.
- 4-** Ve şüphesiz sen, pek büyük bir ahlâk üzerindesin.
- 5-** Artık yakında göreceksin ve onlar da görmüş olacaklar.
- 6-** Sizden hanginiz cinlenip çıldırmış?
- 7-** Elbette senin Rabbin, kimin kendi yolundan saptığını daha iyi bilendir ve kimin hidayete erdiğini de daha iyi bilendir.

- 8- O halde yalanlayanlara itaat etme.
- 9- Onlar, senin kendilerine yaranıp onlarla uzlaşmanı arzu ettiler; o zaman onlar da sana yaranıp uzlaşacaklardı.
- 10- İtaat etme yemin edip duran aşağılık kimseye.
- 11- Alabildiğine ayıplayıp kötüleyene, söz getirip götürüne
- 12- Hayrı engelleyene, saldırgana, olabildiğince günahkâra
- 13- Kabaya, sonra da soysuza
- 14- Mal (*servet*) ve çocuklar sahibi oldu diye.
- 15- Kendisine ayetlerimiz okunduğu zaman, «(Bunlar) Eskilerin uydurma masallarıdır» diyene (*sakın uyma*).
- 16- Yakında biz onun hortumu (*burnu*) üzerine damga vuracağız.
- 17- Şüphesiz biz o bağ sahiplerine bela verdiğimiz gibi, bunlara da bela verdik. Hani onlar, sabah vakti (*erkenden ve kimseye haber vermeden*) onu (*bağı*) mutlaka devşireceklerine dair and içmişlerdi.
- 18- («Allah izin verirse» diye) Bir istisna da yapmıyorlardı.
- 19- Derken, onlar uyuyorlarken Rabbin tarafından dolaşıp gelen bir bela onun üstünü sarıp kuşatıverdi.
- 20- Sonunda (*bağ*) devşirilmişse dönüverdi.
- 21- Nihayet sabah vakti birbirlerine seslendiler.
- 22- «Eğer ürününüzü devşirecekseniz erkence kalkın çıkın.»
- 23- Derken, aralarında fısıldaşarak çıkıp gittiler.
- 24- «Bugün sakın aranızda bir miskin sokulmasın.»
- 25- (*Azabı değil, sadece yoksulları*) Engellemeye güç yetirenler olarak erkenden gittiler.
- 26- Ama onu görünce, «Muhakkak biz (*gideceğimiz yeri*) şaşırmış olmalıyız» dediler.
- 27- «Hayır, biz (*her şeyden*) yoksun bırakılmış olduk.»
- 28- (*İçlerinde*) İlimli olanı, «Ben size, «Neden Rabbinizi tesbih etmiyorsunuz?» diye söylemedim mi?» dedi.

- 29- Dediler ki: «Rabbimiz münezzehtir, gerçekten bizler zalim olanlarımızız.»
- 30- Ardından birbirine yönelerek kendilerini kınamaya başladılar.
- 31- «Yazıklar bize, gerçekten bizler azgınımızız» dediler.
- 32- «Belki Rabbimiz, onun yerine ondan daha hayırlısını verir; şüphesiz biz, yalnızca Rabbimize rağbet eden kimseleriz.»
- 33- İşte azap böyledir. Ahiret azabı ise, muhakkak çok daha büyüktür; onlar bir bilseler!
- 34- Şüphe yok, takva sahibi olanlar için Rableri katında nimetlerle donatılmış cennetler vardır.
- 35- Öyleyse Müslümanları, suçlu günahkârlar gibi (*eşit*) kılar mıyız?
- 36- Size ne oluyor? Siz nasıl hüküm veriyorsunuz?
- 37- Yoksa sizin (*elinizde*) ders okumakta olduğunuz bir kitap mı var?
- 38- Onda, «Beğendiğiniz her şey sizindir» (*diye mi yazılı?*).
- 39- Yoksa «Neye hükmederseniz o yerine getirilir» diye, kıyamete kadar geçerli olacak, size yeminle verilmiş sözümüz mü var?
- 40- Onlara sor: «Onlardan hangisi bunun (*Müslümanlar ile suçluların eşitliğini gerçekleştirmenin*) sorumluluğunu üstlenecek?»
- 41- Yoksa onların ortakları mı var? O halde eğer doğru sözlü kimselerse, ortaklarını da getirsinler.
- 42- İşlerin son derece güçleşip paçaların tutuşacağı ve onların secdeye çağrılacakları gün, artık güç yetiremezler.
- 43- Gözleri yerde, kendilerini de bir zillet sarıp kuşatır. Oysa onlar, (*daha önce*) sapasağlam iken secdeye davet edilirdi.
- 44- Artık bu sözü yalan sayanı sen bana bırak. Biz onları, bilmeyecekleri bir yönden derece derece (*azaba*) yaklaştıracamız.
- 45- Ben, onlara süre tanıyorum. Hiç şüphesiz benim düzenim (*tedbirim*) sapasağlamdır.
- 46- Yoksa sen, onlardan bir ücret mi istiyorsun da onlar, haksız bir borçtan dolayı ağır bir yük altında kalmışlar?
- 47- Yoksa gayb onların yanlarında da (*gerekli hükümleri ondan alıp*) yazıyorlar (*ve*

sana da bir ihtiyaçları yok).

48- Şimdi sen, Rabbinin hükmüne sabret ve balık sahibi (*Yunus*) gibi olma. Hani o, içi hüznü dolu olarak (*Rabbine*) çağrıda bulunmuştu.

49- Eğer Rabbinden bir nimet ona ulaşır yetişmeseydi, mutlaka kendisi yerilmiş bir durumda (*karaya*) atılmış olacaktı.

50- Fakat Rabbi onu seçti ve onu salih olanlardan kıldı.

51- Doğrusu küfre sapanlar zikri (*Kur'an'ı*) dinlediklerinde neredeyse seni gözleriyle yıkıp devireceklerdi. «O delidir» diyorlardı.

52- Oysa o (*Kur'an*), âlemlere bir zikirden (*hatırlatmadan*) başka bir şey değildir.

69. Hakka Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 52 ayettir. Adını, ilk ayetindeki «el-hâkka» kelimesinden almıştır. «Hakka» kelimesine değişik manalar verilmiştir. «Hak» kökünden geldiği için, hepsinde hak ve hakikat manası vardır. Daha çok «kıyamet» manası verilmektedir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- O muhakkak gerçekleşecek olan (*kıyamet sonunda gerçekleşecektir*).

2- Nedir o muhakkak gerçekleşecek olan?

3- O gerçekleşecek olanı (*kıyameti*) sana bildiren nedir?

4- Semûd ve Ad, hırpalayıcı olanı (*kıyameti*) yalan saydılar.

5- Bu nedenle Semûd'a gelince, haddinden fazla (*korkunç bir gürültü*) ile yıkıma uğratıldılar.

6- Ad'a gelince, onlar da önünde durulmaz, dondurucu bir rüzgârla yıkıma uğratıldı.

7- (*Allah*) Onu, yedi gece ve sekiz gün, aralık vermeksizin onların üzerine Musallat etti. Böylece o kavmin, orada sanki içi kof hurma kütükleriymiş gibi çarpılıp yere yıkıldığını görürdün.

8- Şimdi onlardan hiç arta kalan (*bir şey*) görüyor musun?

9- Firavun (*kavmi*), ondan öncekiler ve yerle bir olan şehirler (*halkı da hep*) o hata ile geldiler.

10- Böylece Rablerinin elçisine isyan ettiler. Bu yüzden onları, şiddeti gittikçe artan bir yakalayışla yakaladı.

11- Şüphesiz su taşıdığı zaman, o gemide biz sizi taşıdık.

12- Onu size bir ibret yapalım ve belleyen kulaklar onu bellesin diye (*taşıdık*).

13- Artık sura tek bir üfürülüyle üfürüleceği

14- Yeryüzü ve dağlar yerlerinden oynatılıp kaldırılacağı, ardından da tek bir çarpma ile birbirlerine çarpılıp parça parça olacağı zaman.

15- İşte o gün, bir gerçek olan kıyamet artık gerçekleşmiş olur.

16- Gök yarılr, o gün çökmeye yüz tutmuş olur.

17- Melekler onun (*göğün*) etrafın-dadır. O gün, Rabbinin (*ilim*) arşını onların (*varlıkların*) üzerinde sekiz kimse yüklenir.

18- Siz o gün (*hesap için*) sunulursunuz; hiç bir sırrınız gizli kalmaz.

19- Artık kitabı sağ eline verilen kişi ise, «Alın, kitabımı okuyun!» der

20- «Çünkü ben, gerçekten hesabıma kavuşacağımı biliyordum.»

21- Artık o, hoşnut bir yaşam içindedir.

22- Yüksek bir cennette

23- Devşirilecekleri (*meyveleri*) pek yakındır.

24- «Geride kalan günlerde, peşinen işlediklerinize karşılık afiyetle yiyiniz, içiniz.»

25- Kitabı sol eline verilen (*var ya*), o da der ki: «Bana keşke kitabım verilmeseydi!»

26- «Hesabımı da hiç bilmeseydim!»

27- «Keşke o (*ölüm her şeyi*) kesip bitirseydi!»

28- «Malım bana hiç bir yarar sağlayamadı!»

29- «Güç ve kudretim de yok olup gitti!»

- 30- «Onu tutuklayın, hemen zincirleyin!»
- 31- «Sonra onu çılgın alevlerin içine atın!»
- 32- «Daha sonra onu, uzunluğu yetmiş arşın olan bir zincire vurun!»
- 33- «Çünkü o, büyük olan Allah'a iman etmiyordu.»
- 34- «Yoksula yemek vermeye destekçi olmazdı.»
- 35- «Artık bugün, kendisine hiç bir dost yoktur.»
- 36- «İrin ve kandan başka bir yemek de yoktur.»
- 37- «Bunu da hata edenlerden başkası yemez.»
- 38- Hayır! Gördüklerinize yemin ederim.
- 39- Görmediklerinize de.
- 40- Ki hiç şüphesiz o (*Kur'an*), yüce bir elçinin kesin sözüdür.
- 41- O, bir şairin sözü değildir. Ne kadar az inanıyorsunuz?
- 42- Bir kâhinin de sözü değildir. Ne kadar az hatırlayıp kendinize geliyorsunuz?
- 43- Âlemlerin Rabbinden bir indirilmedi.
- 44- Eğer o, bize karşı bazı sözleri uydurup söylemiş olsaydı.
- 45- Muhakkak onu sağ elle (*bütün gücümüzle*), kısıklıvrak yakalayırverirdik.
- 46- Sonra onun can damarını elbette keserdik.
- 47- O zaman, sizden hiç kimse araya girerek bunu kendisinden engelleyip uzaklaştıramazdı.
- 48- Çünkü o (*Kur'an*) takva sahipleri için bir hatırlatmadır.
- 49- Elbette biz, içinizde yalanlayanların bulunduğunu biliyoruz.
- 50- Gerçekten o (*Kur'an*), küfre sapanlar için bir hasrettir (*pişmanlıktır*).
- 51- Ve şüphesiz o, kesin bir gerçektir.
- 52- Öyleyse, büyük Rabbini ismiyle tesbih et.

70. Mearic Suresi

(Kimi ayetleri Mekke'de ve kimi ayetleri de Medine'de nazil olmuştur ve 44 ayettir. Adını, üçüncü ayetindeki «el-meâric» kelimesinden almıştır. Meâric, «ma'rec» kelimesinin çoğulu olup «yükselme dereceleri» demektir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- İstekte bulunan biri, gerçekleşecek olan bir azabı istedi.

(Allame Emini el-Gadir'de Ehl-i Sünnetten 30 kadar âlimin, kendi kitaplarında bu ayetin nüzul sebebini kaydettiklerini ve bu ayetin mü'minlerin Emiri Hz. Ali b. Ebi Talib'in (a.s) İslam Peygamberi (s.a.a) tarafından vasi ve halifesi olarak tayin edildikten sonra nazil olduğunu itiraf ettiklerini kaydetmektedir. Şeyh'ul islam Himvini (Hanefi) Feraid'us Simteyn 13. Bab'da, İbn-i Sabbağ (Maliki), Fusul'ul Muhimme s.36'da, Şablenci (Şafii), Nur'ul Ebsar s.78'de ve Allame Kabbisi, Hafız Ebi Ubeyd'il Herevi'nin tefsirinden (Garib'ul Kur'an) naklen şöyle rivayet ediyor: «Hz. Resulullah (s.a.a) Gadir-i Hum günü Ali'nin (velayet ve imamet) hakkını duyurduktan sonra, Hars b. Nu'man-i Fihri adında biri Hz. Muhammed'e gelerek şöyle dedi: «Ey Muhammedi Allah'ın birliğini ve senin Allah'ın resulü olduğunu, namaz kılmayı, oruç tutmayı, hacca gitmeyi, zekat vermeyi emrettin ve kabul ettik. Bunlardan razı değil misin ki şimdi de, «Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır» diyerek amcan oğlu Ali'yi bizden üstün tutuyorsun? Bu senden mi yoksa Allah'tan mıdır?» Hz. Muhammed, «Vallahi bu emir Allah'tandır» diye buyurdu. Hars b. Nu'man-i Fihri ayrılırken şöyle dedi: «Ey Allah'ım! Eğer Muhammed doğru söylüyorsa, gökyüzünden başımıza taş yağdır ya da bize elem verici bir azabı indir.» Hars b. Nu'man-i Fihri henüz kendi taifesine ulaşmadan Allah-u Teala gökyüzünden taş indirerek onu helak etti.»)

2- Küfre sapanlar için olan bu (azabı), geri çevirecek kimse yoktur.

3- (Bu azap) Yüce makamlar sahibi olan Allah'tandır.

4- Melekler ve ruh, miktarı elli bin yıl süren bir gün içinde O'na yükselir.

5- O halde güzel bir sabır ile sabret.

6- Çünkü gerçekten onlar, bunu (kıyameti) uzak görmektedirler.

7- Biz ise, onu pek yakın görmekteyiz.

8- (O azabın geleceği) O gün gök, maden eriyiği gibi olur.

9- Dağlar da (etrafa uçuşmuş) rengârenk yün gibi olur.

10- (Böyle bir günde) Hiç bir yakın dost, yakın bir dostu sormaz.

- 11- Onlar birbirlerine gösterilirler (*ama kimse kimseyi sormaz*). Bir suçlu günahkâr, o günün azabına karşılık olmak üzere, oğullarını fidiye olarak vermek ister.
- 12- Kendi eşini ve kardeşini
- 13- Ve onu barındıran aşiretini (*soyunun hepsini*) de.
- 14- Yeryüzünde bulunanların tümünü (*verse de*), sonra bir kurtulsa!
- 15- Hayır! (*Böyle fidyeler kabul edilmez.*) Doğrusu O (*cehennem*), cayır cayır yanmakta olan ateştir.
- 16- Başın derisini kavurup soyar.
- 17- Yüz çevirip arkasını döneni çağırır durur.
- 18- (*Servet*) Toplayıp (*üst üste*) yığmakta olanı
- 19- Şüphesiz insan, açgözlü ve tez canlı olarak yaratıldı.
- 20- Kendisine bir şer (*kötülük*) dokunduğu zaman sızlanır durur.
- 21- Ona bir hayır dokunduğunda cimrilik eder.
- 22- Ancak namaz kılanlar hariç.
- 23- Ki onlar, namazlarında sürekli dirler.
- 24- Ve onların mallarında belirli bir hak vardır.
- 25- Hem isteyen için, hem de istemekten utanan yoksul için.
- 26- Onlar, din gününü de doğrularlar.
- 27- Onlar, Rablerinin azabına karşı bir korku duymaktadırlar.
- 28- Şüphesiz Rablerinin azabından emin olunamaz.
- 29- Onlar, ırzlarını korurlar.
- 30- Ancak kendi eşleri ya da sağ ellerinin malik olduğu başka; çünkü onlar (*bunlardan dolayı*) kınanmazlar.
- 31- Fakat bunun ötesini arayanlar, artık onlar sınırı çiğneyenlerdir.
- 32- (*Bir de*) Onlar, kendilerine verilen emanete ve verdikleri söze (*harfiyen*) riayet edenlerdir.
- 33- Şahitliklerinde de dosdoğru davrananlardır.

- 34- Namazlarını *(titizlikle)* koruyanlardır.
- 35- İşte onlar, cennetler içinde ağırlananlardır.
- 36- Şimdi küfre sapanlara ne oluyor da etrafında gözlerini sana doğru dikip bakıyorlar.
- 37- Sağ yandan ve sol yandan gruplar halinde.
- 38- Onlardan her biri, nimetlerle donatılmış cennete gireceğini mi umuyor?
- 39- Hayır, doğrusu biz onları bildikleri şeyden yarattık.
- 40- Artık doğuların ve batıların Rabbine yemin ederim ki biz gerçekten güç yetirenleriz.

(Burada, Allah Teâlâ, kendi zatı üzerine yemin etmektedir, «Doğuların ve batıların» tabiri, güneşin, senenin her günü başka bir açıdan ve yeryüzünde değişik kısımlarda doğup battığını ifade eder. Bu yüzden doğu batı tek değildir, birçok doğu ve batı vardır Öte yandan kuzey ve güney gibi doğu ve batı da bir yön tarif eder. Bu yüzden Şuara/ 78. ayette ve Müzzemmil/ 119. ayette «Doğunun ve batının Rabbi» denilmektedir. Diğer bir yönden de bakıldığında yeryüzünde iki doğu ve iki batı vardır. Çünkü yeryüzünün bir yarı küresinde güneş doğarken, diğer bir yarı kürede güneş batar. Bu yüzden Rahman Suresi 17. ayette «İki doğunun ve iki batının Rabbi» denilmektedir)

- 41- Onların yerine kendilerinden daha hayırlılarını getirip değiştirmeye *(biz gerçekten güç yetirenleriz)*. Üstelik bizim önümüze geçilemez.
- 42- O halde sen, kendilerine vaat edilen *(azap)* günlerine kavuşuncaya kadar onları bırak; dalıp oynasınlar, oyalansınlar.
- 43- Kabirlerinden koşarcasına çıkacakları gün, sanki onlar dikili bir şeye *(hedefe)* yönelmiş gibidirler.
- 44- Gözleri yerde, kendilerini baştan aşağı bir zillet kaplamış durumdadır. İşte kendilerine vaat edilen gün, o gündür.

71. Nuh Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 28 ayettir. Hz. Nuh'un ilâhî elçi olarak gönderilişi ve mücadeleleri anlatıldığından sure bu ismi almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Hiç şüphesiz biz Nuh'u, Kendilerine yakıcı bir azap gelmeden önce kavmini uyarıp korkut diye kendi kavmine (*peygamber olarak*) gönderdik.
- 2- O da dedi ki: «Ey kavmim! Şüphesiz ben size (*gönderilmiş*) apaçık bir uyarıp korkutucuyum.»
- 3- **Allah**'a kulluk edin, O'ndan korkup sakının ve bana itaat edin.
- 4- «Böylece bir kısım günahlarınızı bağışlasın ve sizi adı konulmuş bir ecele kadar ertelesin. Elbette **Allah**'ın eceli geldiği zaman, o ertelenmez. Keşke bilmiş olsaydınız!
- 5- Dedi ki: «Rabbim! Gerçekten ben kavmimi gece ve gündüz davet edip durdum.»
- 6- «Fakat benim davet etmem, (*onlar için*) kaçıştan başkasını arttırmadı.»
- 7- «Doğrusu ben, senin onları bağışlaman için her davet edişimde, onlar parmaklarını kulaklarına tıkadılar, örtülerini başlarına çektiler, direttiler ve kibirlendikçe kibirlendiler.»
- 8- «Sonra ben onları yüksek sesle davet ettim.»
- 9- «Sonra onlara açıktan açığa ve gizliden gizliye bildirdim.»
- 10- «Bundan böyle» dedim, «Rabbinizden mağfiret isteyin, çünkü gerçekten O, çok bağışlayandır.»
- 11- Böylece üzerinize gökten bol bol yağmur indirsın.»
- 12- «Size mallar ve çocuklarla yardımda bulunsun. Size (*ürün yüklü*) bağlar bahçeler versin, ırmaklar da versin.»
- 13- «Size ne oluyor da **Allah**'ın azamet sahibi olduğunu ummuyorsunuz?»
- 14- «Oysa O, sizi gerçekten farklı şekillerde yaratmıştır.»
- 15- «**Allah**'ın, göğü yedi kat üzerine nasıl yarattığını görmez misiniz?»
- 16- «Ayı da bunlar içinde bir nur kılmış, güneşi de bir kandil yapmıştır.»
- 17- «**Allah**, sizi yerden bir bitki gibi bitirdi.»
- 18- «Sonra sizi yine oraya geri çevirecek ve sizi (*yeniden*) bir çıkarışla diriltip çıkaracaktır.»

19- «Allah, yeri sizin için bir sergi kıldı.»

20- «Böylelikle geniş yollarında gezip dolaşırsınız diye.»

21- Nuh, «Rabbim! Gerçekten onlar bana isyan ettiler; mal ve çocukları kendisine hüsrandan başka bir şeyi arttırmayan kimselere uydular» dedi.

22- «Ve büyük mü büyük hileli düzenler kurdular.»

23- (İnsanlara,) «Sakin ilahlarınızı bırakmayın; Vedd, Suva', Yağus, Yeuk ve Nesr'den asla vazgeçmeyin» dediler.

(Vedd: Kudaa kabilesinin bir kolu olan Beni Kalüb bin Vebure'nin ilahı idi. Onlar bu ilahları için Dumet-el-Cendel denilen yerde bir tapınak inşa etmişlerdi. Bu put iri yarı gövdeli bir erkek şeklinde idi

Suva: Huzeyl kabilesinin tanrıçasıydı, bir kadın şeklindeydi. Yanbu'ya yakın Ruhah denilen yer dolaylarında bunun tapınağı bulunmaktaydı.

Yeğus: Tay kabilesinin ve bu kabilenin bir şubesi olan Enum ve Mezhiç'in bazı kollarının ilahı idi. Mezhiçliler Yemen ve Hicaz arasındaki Cürş denilen bir yerde bu putu dikmişlerdi. Dişi bir aslan biçimindeydi.

Yeük: Yemen'in Hemdan bölgesinde Hemdan kabilesinin bir kolu olan Heyvan'ın mabuduydu, at şeklindeydi.

Nesr: Himyer bölgesinde, Himyer kabilesinin bir kolu olan Al-i zul-Kulâ'nın mabudu idi. Belühe makamındaki bu put bir akbaba şeklindeydi.)

24- «Böylece onlar, çoğu kimseyi şaşkırtıp saptırdılar. Sen de o zalimlere sapıklıktan başkasını arttırma.»

25- Bunlar, hataları dolayısıyla suda boğuldular, sonra ateşe sokuldular. O zaman da Allah'ın dışında hiç bir yardımcı bulamadılar.

26- Nuh «Rabbim! Yeryüzünde dolaşan bir tek kâfir bile bırakma» dedi.

27- «Çünkü sen onları bırakacak olursan, senin kullarını şaşkırtıp saptırırlar ve onlar, kötülükte sınırı aşan kâfirden başkasını doğurmazlar.»

28- «Rabbim! Beni, annemi babamı, mü'min olarak evime gireni, iman eden erkekleri ve iman eden kadınları bağışla. Zalimlere de yıkımdan başkasını arttırma»

72. Cin Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 28 ayettir. Cinlerin Kur'an dinleyip hidayete geldikleri anlatıldığından, sure bu ismi almıştır. Hz. Peygamber, amcası Ebu Talip ve eşi Hz. Hatice'yi kaybettikten sonra Taife gitmiş, orada çirkin davranışlarla karşılaşmıştı. Bu sıralarda Kureyş müşrikleri de Müslümanlara karşı düşmanlıklarını iyice arttırmış bulunuyorlardı. İşte Tâif dönüşünde nazil olarak Resul-i Ekrem 'e teselli veren bu sure, yalnız insanların değil, cinlerin de Kur'an'a tâbi olduklarını bildiriyor, İslâm'ın ileride zafere erişeceğini müjdeliyordu.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- De ki: «Şüphesiz bana, cinlerden bir grubun (*Kur'an*) dinleyip de «Doğrusu biz, hayrete düşüren bir Kur'an dinledik» dedikleri, vahyedildi.»
- 2- *(O cinler dediler ki:)* «O (*Kur'an*), kemale hidayet eder. Bu yüzden biz ona iman ettik. Bundan böyle Rabbimize hiç kimseyi ortak koşmayacağız.»
- 3- «Elbette, bizim Rabbimizin şanı yücedir. O, ne eş edinmiştir, ne de bir çocuk!»
- 4- «Doğrusu şu bizim beyinsizimiz, **Allah**'a karşı haddi olmayan bir sürü saçma şeyler söylemiş.»

(Burada cinler aralarındaki aptallardan işittikleri Allah'ın ortağı olduğu, eşi ve çocukları olduğu yolundaki asılsız iddialardan söz ediyorlar. Onlar dinledikleri Kur'an'ın ışığı altında bu tür sözlerin saçma olduğunu kesinlikle anlamışlardır. Öyleyse bu tür sözleri söylemiş olanlar bilgidan ve akıldan yoksun aptallardır. Peki, vaktiyle bu beyinsizlerin bu tür sözlerini niçin onaylamışlardı? Çünkü insan olsun, cin olsun, hiç kimsenin yüce Allah hakkında yalan söyleyebileceği akıllarının ucundan geçmiyordu. Başka bir deyimle onlara göre bir kimsenin Allah hakkında yalan konuşma cüretini göstermesi son derece müthiş ve ağır bir suçtu. Bu yüzden aralarındaki aptallar onlara «Allah'ın eşi, çocukları ve ortakları var» deyince bu sözlere inanmışlardı. Çünkü o beyinsizlerin Allah'a iftira edebileceklerini düşünemiyorlardı.)

- 5- «Oysa biz, insanların ve cinlerin **Allah**'a karşı asla yalan söylemeyeceklerini sanmıştık.»
- 6- «Birtakım insanlar birtakım cinlere sığınır ve cinler de onların sapıklıklarını arttırır durur.»
- 7- «Ve onlar (*insanlar*), sizin (*cinlerin*) sandığınız gibi **Allah**'ın hiç kimseyi kesin olarak diriltmeyeceğini sanmışlardır.»
- 8- «Doğrusu biz göğü yokladık; fakat onu, güçlü koruyucular ve akanyıldızlarla doldurulmuş bulduk.»
- 9- «Oysa gerçekten biz, dinlemek için onun (*göklerin*) oturma yerlerinde

otururduk. Ama Şimdi kim dinleyecek olsa, (*hemen*) kendisini izleyen bir akanyıldız bulur.»

10- «Doğrusu bilmiyoruz; yeryüzünde olanlara bir kötülük mü istendi, yoksa Rableri kendileri için bir hayır mı diledi?»

11- «Şüphesiz bizden salih olanlar da vardır ve bizden böyle (*salih*) olmayanlar da. Biz, türlü türlü yollara ayrılmıŐınız.»

12- «Biz Şüphesiz, **Allah**'ı yeryüzünde asla aciz bırakamayacağımızı, kaçmak suretiyle de onu hiç bir Şekilde aciz kılamayacağımızı anladık.»

13- «Elbette biz, o hidayeti (*Kur'an'ı*) işitince, ona iman ettik. Artık kim Rabbine iman ederse, o ne (*ecrinin*) eksileceğinden korkar ve ne de haksızlığa uğrayacağından.»

14- «Ve elbette bizden Müslüman olanlar da var, hak yoldan sapanlar da. İşte (*Allah'a*) teslim olanlar, gerçekte kemali arayan kimselerdir.»

15- Hak yoldan sapanlar ise, onlar da cehennem için odun olmuşlardır.

16- Eğer onlar (*insanlar ve cinler hak*) yol üzerinde dosdoğru bir istikamet tuttursalardı, mutlaka biz onları bol miktarda su ile suvarırdık.

(Burada suyun sağanak halde olması, nimetlerin bolluğuna kinaye olarak kullanılmıştır. Çünkü belirli bir yere yerleşmek orada su varsa olur. Eğer su olmazsa zaten hayat devam edemez, hiçbir temel ihtiyaç kolayca elde edilemez ve herhangi bir iŐlem gerçekteŐemez.)

17- Onları bu hususta imtihan edelim (*diye bol miktarda su ile suvarırdık*). Kim Rabbinin zikrinden yüz çevirirse, (*Allah,*) onu Şiddetli bir azaba sürükler.

18- Şüphesiz mescitler, **Allah**'a aittir. Öyleyse, **Allah** ile beraber başka hiçbir Şeye yakarmayın.

(Ehl-i Beyt rivayetlerine göre «mescitler» ifadesinden maksat; secde halinde yere temas eden yedi organdır. Bu yorum esasınca ayetin manası Şudur: «İnsanın bütün organlarını Allah yaratmıştır. O halde insan asla bu organlar ile Allah'tan başkasına secde etmemelidir»)

19- **Allah**'ın kulu (*Muhammed*), Rabbine yakarmaya durunca, müşrikler (*alay etmek için*) toplanıp doluŐurlardı.

20- De ki: «Ben gerçekten yalnızca Rabbime yakarıyorum ve O'na hiç kimseyi (*ve hiç bir Şeyi*) ortak koŐmuyorum.»

21- De ki: «Doğrusu ben, sizin için ne bir zarar ve ne de bir yarar sağlayabilirim.»

22- De ki: «Muhakkak beni Allah'tan (gelebilecek bir azaba karşı) hiç kimse asla barındıramaz ve O'nun dışında asla bir sığınak da bulamam.»

23- «Yalnızca Allah'tan (gelen hükümleri) tebliğ etmek ve mesajlarını iletme dışında (bir sığınak bulamam). Kim Allah'a ve O'nun Resulüne isyan ederse, içinde sonsuz ve temelli kalacakları cehennem ateşi vardır.

24- Sonunda onlar, kendilerine vaat edileni gördükleri zaman, yardımcı olmak bakımından kim daha zayıfmış ve sayı bakımından kim daha azmış artık öğrenmiş olacaklardır.

25- De ki: «Size vaat edilen (azap) yakın mı, yoksa Rabbim onun için bir süre mi belirlemiştir, bilemiyorum?»

26- O, gaybı bilendir. Kendi gaybına hiç kimseyi egemen kılmaz.

27- Ancak elçileri içinde razı olduğu başka. Çünkü O, bunun (elçinin) önüne ve arkasına gözcüler koyar.

(Burada gözcülerden kasıt meleklerdir. Yani, Allah (c.c) vahiy vasıtasıyla gayb ilmini Resulullah'a gönderdiği zaman tam olarak Resul'e ulaşması ve kimsenin ona dokunmaması için her taraftan melekler onu muhafaza altına alırlar.)

28- Rablerinin gönderdiklerini hakkıyla ulaştırmış olduklarını, onlarda bulunan her şeyi kuşattığını ve her şeyi bir bir saymış olduğunu bilsin diye (peygamberlere gözcüler tayin etmiştir).

73. Müzzemmil Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 20 ayettir. Sure, adını, ilk ayetindeki «el-müzzemmil» kelimesinden almıştır. «Müzzemmil» örtünüp bürünen demektir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Ey örtüsüne bürünen!

2- Az bir kısmı hariç olmak üzere, geceleyin kalk.

3- (Gecenin) Yarısı kadar. Ya da ondan (yarısından) da biraz eksilt.

4- Veya (yarının) üzerine ilave et. Ve Kur'an'ı da tertil üzere (manasını düşünerek

ve doğru bir şekilde) oku.

- 5- Şüphesiz biz senin üzerine oldukça ağır bir söz (Kur'an) ilka edeceğiz.
- 6- Doğrusu uyanmak (ibadet dünyasına) adım atmak bakımından daha metanetli, söz bakımından da daha tutarlıdır.
- 7- Çünkü gündüz, senin için uzun (işlerde) yüzüşler (uğraşlar) vardır.
- 8- Rabbinin ismini zikret ve her şeyden kendini çekerek yalnızca O'na yönel.
- 9- (Allah,) Doğunun ve batının Rabbidir. O'ndan başka ilah yoktur. O halde (yalnızca) O'nu vekil tut.
- 10- Onların söylediklerine karşı sen sabret ve onlardan güzel bir ayrılma tarzıyla kopup ayrıl.
- 11- Yalanlamakta olan nimet sahiplerini sen bana bırak ve onlara az bir süre tanı.
- 12- Çünkü bizim yanımızda bukağılar ve cayır cayır yanan bir ateş vardır.
- 13- Boğazı tıkayıp kalan bir yemek ve acı bir azap da vardır.
- 14- O gün, yeryüzü ve dağlar titremeye tutulur ve dağlar göçüveren bir kum yığını olur.
- 15- Hiç şüphesiz biz Firavun'a bir peygamber gönderdiğimiz gibi, size de üzerinize şahit olacak bir peygamber gönderdik.
- 16- Fakat Firavun peygambere isyan etti, biz de onu çok ağır bir tarzda (azapla) yakalayiverdik.
- 17- Eğer küfredecek olursanız, çocukların saçlarını ağartan bir günde, siz kendinizi nasıl koruyacaksınız?
- 18- O günün dehşetinden gökler parçalanır. Allah'ın sözü kesinlikle yerine gelir.
- 19- Şüphesiz bu bir hatırlatmadır. Artık dileyen Rabbine bir yol bulabilir.
- 20- Senin ve beraberinde bulunanlardan bir topluluğun, gecenin üçte ikisine yakın kısmını, (bazen) yarısını, (bazen de) üçte birini yatmadan (ibadetle) geçirdiğini Rabbin elbette biliyor. Gece ve gündüzü ölçüp biçen ancak Allah'tır. O sizin, bunu sayamayacağınızı (bütün gece ibadet edemeyeceğinizi) bildiği için, sizi bağışladı. Artık, Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyun. O, içinizden hastaların olacağını, diğer bir kısmının Allah'ın lütfünden bir rızık aramak üzere yeryüzünde yol tepeceklerini, diğer bir kısmının da Allah yolunda çarpışacaklarını bilmektedir. O halde

Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyun. Namazı kılın, zekâtı verin, Allah'a gönül hoşluğuyla ödünç verin. Kendiniz için gönderdiğiniz her iyiliği Allah katında daha hayırlı ve sevapça daha büyük olarak bulursunuz. Allah'tan mağfaret dileyin, şüphesiz Allah çok bağışlayıcı, çok esirgeyicidir.

74. Müddessir Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 56 ayettir. Sure, adını ilk âyetindeki «el-müddessir» kelimesinden almıştır. «Müddessir», örtüsüne bürünen, sarınan demektir. Hz. Peygamber'e hitap eden ilk ayet, Müzzemmil suresinden önce nazil olmuştur.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Ey bürünüp örtünen!
- 2- Kalk (ve) bundan böyle uyarıp korkut.
- 3- Ve Rabbini büyüklük ile an.
- 4- Elbiselerini de temizle.
- 5- Pislikten kaçınıp uzaklaş.
- 6- Yaptığın iyiliği çok görüp başa kakma.
- 7- Rabbin için sabret.
- 8- Çünkü o boruya (sura) üfürüldüğü zaman.
- 9- İşte o gün, zorlu bir gündür.
- 10- Küfre sapanlar içinse hiç kolay değil.
- 11- Tek başıma yarattığım o kimseyi bana bırak.
- 12- Ben ona, alabildiğine geniş servet verdim.
- 13- (Göz önünde) Hazır çocuklar (verdim).
- 14- Ve ona büyük imkânlar sağladım.

- 15- Sonra daha da arttırmam için tamah eder.
- 16- Hayır! Çünkü o, bizim ayetlerimize karşı inatçıdır.
- 17- Onu alabildiğine sarp bir yokuşa zorlayıp süreceğim.
- 18- O düşündü ve değerlendirme yaptı.
- 19- Kahrolası, nasıl bir değerlendirme yaptı?
- 20- Sonra yine kahrolası, nasıl bir değerlendirme yaptı?
- 21- Sonra bir baktı.
- 22- Sonra kaşlarını çattı ve yüzünü ekşitti.
- 23- Sonra da sırt çevirdi ve büyüklük tasladı.
- 24- Böylece, «Bu, yalnızca aktarılarak öğrenilen bir büyüdür» dedi.
- 25- «Bu, bir beşer sözünden başkası değildir.»
- 26- Onu ben, «Sakar »a (*cehenneme*) sürükleyip atacağım.
- 27- «Sakar» nedir, sen bilir misin?
- 28- Ne bırakır ve ne de terk eder.
- 29- İnsanın derisini kavurup karartır.
- 30- Onun üzerinde on dokuz (*melek*) vardır.
- 31- Biz kendilerine kitap verilenler kesin bir bilgiyle inansın, iman edenlerin imanları artsın, kendilerine kitap verilenler ile iman edenler kuşkuya kapılmasın, kalplerinde bir hastalık olanlar ile küfre sapanlar da, «Allah, bu örnekle (*on dokuz sayısı ile*) neyi anlatmak istedi?» desin diye o ateşin koruyucularını, meleklerden başkasını kılmadık ve onların sayısını da küfre sapanlar için yalnızca bir fitne (*konusu*) yaptık. İşte Allah, dilediğini de böyle hidayete iletir. Rabbinin ordularını kendisinden başka (*hiç kimse*) bilmez. Bu ise, beşer (*insan*) için yalnızca bir hatırlatmadır.
- 32- Hayır, andolsun aya.
- 33- Dönüp gittiği zaman geceye
- 34- Ağardığı zaman sabaha
- 35- Ki gerçekten o (*Kur'an*), büyüklerden (*ulvi ayetlerden*) biridir.

- 36- Beşer için bir uyarıdır.
- 37- Sizlerden öne geçmek veya geride kalmak isteyenler için.
- 38- Her nefis, kazanmakta olduklarına (*karşı*) rehindir.
- 39- Yalnız defterleri sağ yanlarından verilenler hariç.
- 40- Onlar cennetlerdedirler; birbirlerine sorarlar:
- 41- Suçlu günahkârların durumunu
- 42- «Sizi şu Sakar'a (*cehenneme*) sürükleyip iten nedir?»
- 43- Onlar, «Biz namaz kılanlardan değildik» dediler.
- 44- «Yoksula da yedirmezdik.»
- 45- «(*Batla*) Dalıp gidenlerle biz de dalar giderdik.»
- 46- «Din (*hesap ve ceza*) gününü yalan sayıyorduk.»
- 47- «Sonunda yakın (*kesin bir gerçek olan ölüm*) gelip bize çattı.»
- 48- Artık, şefaathedenlerin şefaati onlara bir yarar sağlamaz.
- 49- Buna rağmen, onlara ne oluyor da hatırlatmadan (*Kur'an'dan*) yüz çevirip duruyorlar?
- 50- Sanki onlar, ürkmüş yaban eşekleri gibidirler.
- 51- Aslandan korkup kaçarlar.
- 52- Hayır! Onlardan her biri, kendisine açılmış sahifelerin verilmesini ister.
- 53- Hayır, onlar hiç şüphesiz ahiretten korkmuyorlar.
- 54- Hayır, (*Kur'an*), elbette bir hatırlatmadır.
- 55- Dileyen kimse hatırlayıp kendine gelir.
- 56- Allah dilemeksizin hatırlayıp kendilerine gelemeler. O, kendisinden korkulmaya daha layıktır ve bağışlamaya daha ehildir.

75. Kıyamet Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 40 ayettir. Adını, ilk ayetinde geçen «el-kıyâme» kelimesinden almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Hayır, kıyamet gününe yemin ederim.
- 2- Ve yine hayır! Kendini kınayıp duran nefse de yemin ederim *(ki diriltilip hesaba çekileceksiniz)*.
- 3- İnsan, onun kemiklerini bizim kesin olarak bir araya getirmeyeceğimizi mi sanıyor?
- 4- Evet, onun parmak uçlarını dahi düzeltmeye güç yetirenleriz.
- 5- Fakat insan günahı devam ettirmek ister.
- 6- «Kıyamet günü ne zamanmış» diye sorar.
- 7- Ama göz endişe içinde dikilip kaldığı
- 8- Ay karardığı
- 9- Güneş ile ay bir araya getirilip toplatıldığı zaman.
- 10- İnsan o gün der ki: «Kaçış nerede?»
- 11- Hayır! Sığınacak herhangi bir yer yok!
- 12- O gün, sonunda varılıp karar kılınacak yer yalnızca Rabbi'nin katıdır.
- 13- İnsana o gün, önceden takdim ettikleri ve erteledikleri şeylerle haber verilir.
- 14- Hayır! İnsan, kendi nefesine karşı bütünüyle basiret kesilir *(kendisinin ne yaptığını gayet iyi bilir)*.
- 15- Kendi mazeret ve bahanelerini *(mazur görünmek için)* sayıp dökse de.
- 16- Onu *(vahyi)* ivedilikle bellemek için *(tekrarlamak amacıyla)* dilini kımıldatıp durma.
- 17- Hiç şüphesiz onu *(kalbinde)* toplamak ve onu *(diline salarak)* okumak bize aittir.
- 18- O halde, biz onu okuduğumuz zaman, sen de onun okunuşunu izle.

- 19- Sonra muhakkak onu açıklamak bize aittir.
- 20- Hayır! Siz çarçabuk geçmekte olanı (*dünyayı*) seviyorsunuz.
- 21- Ve ahireti terk edip bırakıyorsunuz.
- 22- O gün bazı yüzler ışıltılı parlaklar.
- 23- Rablerine bakıp durur.
- 24- O gün bir takım yüzler de asıktır.
- 25- Kendisine, omurgayı kıran bir azabın yapılacağını anlar.
- 26- Hayır! Can boğaza gelip dayandığı zaman
- 27- «Kurtarıcı kim?» denir.
- 28- Artık ayrılık vaktinin geldiğini anlar.
- 29- (*Ölüm korkusundan*) Ayaklar da birbirine dolaştığında.
- 30- O gün sevk, yalnızca Rabbedir.
- 31- Fakat o, ne doğrulamış ne de namaz kılmıştı.
- 32- Ancak o, yalanlamış ve yüz çevirmişti.
- 33- Sonra da çalım satarak ailesine gitmişti.
- 34- Sen bu hale (*ilahi azaba*) daha layıksın, daha da layık!
- 35- Yine sen bu hale (*ilahi azaba*) daha layıksın, daha da layık!
- 36- İnsanoğlu, başıboş bırakılacağını mı sanır?
- 37- O, akıtılan bir meni damlası değil miydi?
- 38- Sonra kan pıhtısı olmuş, sonra **Allah** onu yaratıp şekil vermişti.
- 39- Ondan, erkek ve dişi iki cins yaratmıştı.
- 40- Bunları yapan **Allah**'ın ölüleri diriltmeye gücü yetmez mi?

76. İnsan (Dehr) Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 31 ayettir. Adını ilk ayetinde geçen «el-insân» kelimesinden almıştır. «Hel etâke», «ed-Dehr», «el-Ebrâr» ve «el-Emşâc» isimleri ile de anılır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- İnsanın üzerinden, henüz anılmaya değer (belli) bir şey olmadığı uzun bir süre gelip geçmedi mi?
- 2- Hiç şüphesiz biz insanı, karmaşık olan bir damla sudan yarattık. Onu halden hale (o su damlasından, kan pıhtısına, o kan pıhtısından da bir çiğnem et parçasına) aktarıp durduk. Sonra da onu işitici ve görücü kıldık.
- 3- Biz ona yolu gösterdik; (artık o,) ya şükredici olur ya da nankör.
- 4- Doğrusu biz kâfirlere zincirler, demir halkalar (tomruklar) ve çılginca yanan bir ateş hazırladık.
- 5- Şüphesiz iyiler, karışımı kâfur olan bir kadehten içerler.
- 6- Allah'ın kullarının kendisinden içtikleri bir kaynaktan; onu fişkırtıkça fişkırtıp akıtırlar.
- 7- Adaklarını yerine getirirler ve kötülüğü yaygın olan bir günden korkarlar.
- 8- Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirirler.

(Salebi'nin kendi tefsirinde naklettiği üzere bu ayet de Ehl-i Beyt hakkında nazil olmuştur. Zemahşeri ise, Tefsir-i Keşşaf, c.4, s.670'te İbn-i Abbas'tan şöyle nakletmektedir: «Hasan ve Hüseyin hastalanmış idiler. Peygamber (s.a.a) ashabından bir grupla, onları ziyaret etti. Ashab, Ali'ye yönelerek şöyle dedi: «Ey Ebu'l-Hasan! Eğer çocuklarının iyileşmesi için bir adakta bulunmuş olsaydın, daha iyi olurdu.» Ali (a.s), Fatıma (a.s) ve hizmetçileri Fizze, «Onlar iyileştikleri takdirde, üç gün oruç tutacaklarına» dair adakta bulundular.» Çok geçmeden Hz. Hasan ve Hüseyin (a.s) iyileştiler, herhangi bir yiyecekleri olmadığı için Ali (a.s) üç ölçek, arpa borç aldı. Fatıma (a.s) ise onun bir ölçeğini hamur yoğurdu. İftarlık için kendi sayılarınca beş adet ekmek pişirdi. Bu esnada bir fakir dilenci, evin kapısına gelerek şöyle seslendi: «Ey Muhammed'in Ehl-i Beyti, selam olsun size! Ben fakir Müslümanlardan biriyim. Bana yiyecek ihsanında bulununuz ki Allah da sizlere cennet yiyeceklerinden ihsanda bulunsun!» Onlar fakiri kendilerine tercih ettiler ve yiyeceklerini ona verdiler. O gece su dışında bir şey içemediler. Ertesi gün yine oruç tuttular. Güneş batarken yine iftar etmeye hazırlandıkları bir sırada, bir yetim kapıya geldi, onu da kendilerine tercih ettiler ve yiyeceklerini ona verdiler. Üçüncü gün bu defa bir esir geldi ve aynı işi tekrarladılar. Sabah olunca Ali (a.s), Hasan ve Hüseyin'in (a.s) elinden tutarak Allah Resulü'nün (s.a.a) huzuruna vardı. Peygamber onların açlıktan titrediğini görünce şöyle buyurdu: «Sizlerde gördüğüm bu şey, benim için ne kadar rahatsız edicidir»

Onlarla kalkıp Fatıma'nın (a.s) yanına vardı. Fatıma mihrapta şiddetli bir açlık içinde ibadet ediyordu. Peygamber (s.a.a) bu durumu görünce çok üzüldü. Bu esnada Cebrail nazil oldu ve şöyle buyurdu: «Ey Muhammed! Bu sureyi al! Allah böyle bir Ehl-i Beyt'e sahip olduğun için seni kutlamaktadır.» Bunun üzerine Peygamber'e (s.a.a), «İnsan» suresini okudu.»

9- (Ve derler ki:) «Biz size, ancak Allah'ın yüzü (rızası) için yedirmekteyiz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne de bir teşekkür.»

10- «Çünkü biz, asık suratlı, zorlu bir gün nedeniyle Rabbimizden korkmaktayız.»

11- Artık Allah da onları böyle bir günün şerrinden korumuş ve onlara bir güzellik ve bir sevinç vermiştir.

12- Onları sabretmeleri dolayısıyla cennetle ve ipekle ödüllendirmiştir.

13- Orada, tahtlar üzerinde yaslanıp dayanmışlardır. Onlar, orada ne (yakıcı) bir güneş ve ne de dondurucu bir soğuk görürler.

14- (Meyvelerin) Gölgeleleri onlara pek yakın ve onların devşirilmeleri kolaylaştırıldıkça kolaylaştırılmış.

15- Çevrelerinde gümüşten billur kaplar, kupalar dolaştırılır.

16- (İyilerin) Belli bir ölçüye (ihtiyaçlarına göre) tespit ettikleri gümüşten billur kaplar.

17- Orada onlara karışımı zencefil olan bir kadeh (şarap) içirilir.

18- Orada «Selsebil» olarak adlandırılan bir pınardan.

19- Çevrelerinde ebedi kılınmış gençler dolaşır durur; sen onları gördüğün zaman saçılmış birer inci sanırsın.

20- Her nereye baksan, bir nimet ve büyük bir mülk görürsün.

21- Onların üzerinde hafif ipek ve ağır işlenmiş atlas olan yeşil elbiseler vardır. Gümüşten bileziklerle bezenmişlerdir. Rableri onlara tertemiz bir şarap içirmiştir.

22- Şüphesiz bu sizin için bir mükâfattır. Sizin çaba harcamanız da takdire değer görülmüştür.

23- Şüphesiz Kur'an'ı senin üzerine aşama aşama indiren biziz, biz.

24- Öyleyse, Rabbinin hükmüne sabır göster. Onlardan günahkâr veya kâfir olana itaat etme.

25- Ve sabah, akşam Rabbinin adını zikret.

26- Gecenin bir bölümünde O'na secde et ve geceleyin de uzun uzadıya O'nu tesbih et.

27- Şüphesiz onlar (*günahkâr ve kâfir olanlar*) çabucak geçeni severler de o ağır (*çetin*) günü arkalarına bırakırlar.

28- Onları biz yarattık ve yaratılışlarını iyiden iyiye pekiştirdik. Dilediğimiz zaman da onları benzerleriyle değiştiririz.

29- Şüphesiz, bu bir hatırlatmadır. Artık dileyen Rabbine bir yol edinebilir.

30- **Allah** dilemedikçe siz dileyemezsiniz. Gerçekten **Allah**, bilendir ve hikmet sahibi olandır.

31- Dilediğini kendi rahmetine sokar ve zalimler (*var ya*), onlar için acı bir azap hazırlamıştır.

77. Mürselat Suresi

(Mekke 'de nazil olmuştur ve 50 ayettir. «Gönderilenler» anlamına gelen «el-mürselât» kelimesi ile başladığı için sure bu adı almıştır. Müfessirler, «gönderilenler»den maksadın, âlemin idaresi ile görevli bir kısım melekler veya rüzgârlar yahut peygamberler yahut da Kur'an âyetleri olabileceğini belirtmişlerdir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- Andolsun birbiri ardınca gönderilenlere.

2- Kasırga gibi esip savuranlara

3- Dağıttıkça dağıtanlara.

4- Derken ayırdıkça ayıranlara

5- Zikri (*vahyi*) ilka edenlere.

(Bu beş ayette zikredilen tüm sıfatlardan kastedilenler meleklerdir.)

6- Bahaneleri boşa çıkarmak ya da uyarmak amacıyla.

7- Ki şüphesiz size vaat edilmekte olan gerçekleşecektir.

- 8- Yıldızlar karartıldığı zaman.
- 9- Gök yarıldığı zaman
- 10- Dağlar, kökünden sökülüp savrulduğu zaman.
- 11- Ve peygamberler de (*şahitlik için*) belli bir vakitte getirildiği zaman.
- 12- (*Bu vaat edilmekte olan,*) Hangi gün için ertelenmişti?
- 13- Ayırma (*kıyamet*) günü için.
- 14- Bu ayırma gününü sana bildiren ne?
- 15- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!
- 16- Biz öncekileri helak etmedik mi?
- 17- Sonra arkadan gelenleri onların izinde yürüteceğiz.
- 18- İşte biz, suçlu günahkârlara böyle yapmaktayız.
- 19- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!
- 20- Sizi basbayağı bir sudan yaratmadık mı?
- 21- Onu güvenli bir yere (*rahme*) koyduk.
- 22- Belli bir süreye kadar
- 23- O halde güç yetirdik; biz pek de güzel güç yetirenleriz.
- 24- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!
- 25- Biz yeryüzünü bir toplanma yeri kılmadık mı?
- 26- Dirilere ve ölümlere
- 27- Ve onda sabit yüksek dağlar var ettik ve size tatlı bir su içirdik.
- 28- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!
- 29- Kendisini yalanlamakta olduğunuza (*azaba*) gidin.
- 30- Üç dala ayrılmış bir gölgeye gidin. (*Gölgeden maksat duman gölgesidir Duman yükseldiği zaman üç kola ayrılacak*)
- 31- Ne gölgelendirir, ne alevden korur.

32- Gerçekten o, sanki her biri saray olan bir kıvılcım saçar. *(Oranın ardı ardına saçtığı kıvılcımların her biri, duvarları taştan örülmüş bir ev iriliğindedir. Eski Araplar duvarları taştan örülmüş her eve «kasr», yani «saray» adını verirlerdi. Buna göre burada sözü edilen sarayın şimdilerde görmeye alıştığımız saraylar kadar kocaman olması şart değildir.)*

33- *(Kıvılcımlarının)* Her biri, sanki sapsarı erkek deve sürüleri gibidir.

(Bu kıvılcımlar birbirini izledikçe, her biri çayıra yayılmış otlayan birer sarı deveyi andırır. Bunlar kıvılcımlardır. Ya peki bu iri kıvılcımları saçan ateşin kendisi acaba nasıl bir şey!)

34- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!

35- Bu, onların konuşamayacakları bir gündür.

36- Ve onlara, özür beyan etmeleri için izin de verilmez.

37- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!

38- Bu, ayırım günüdür. Sizi ve sizden öncekileri bir araya getirdik.

39- Şayet kurabileceğiniz hileli bir düzeniniz varsa, durmaksızın bana karşı kurun.

40- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!

41- Şüphesiz takva sahipleri olanlar, gölgeliklerde ve pınar başlarındadırlar.

42- Canlarının çekip arzu ettiği meyveler *(arasındadırlar)*.

43- Yapmakta olduklarınıza karşılık olmak üzere, afiyetle yiyin ve için.

44- Elbette biz, iyi ve güzel davrananları işte böyle ödüllendirmekteyiz.

45- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!

46- *(Sizler de dünyada)* Yiyin ve biraz da geçimlik alıp yararlanın. Çünkü siz, suçlu günahkâr olanlarsınız.

47- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!

48- Onlara, «Rükû edin» denildiği zaman, rükû etmezler.

49- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!

50- Artık onlar, ondan *(Kur'an'dan)* sonra hangi söze inanacaklar?

(Yalçın kayaları sarsan, sıra dağları depreme tutulmuş gibi sallayan bu söze, bu Kur'an 'a inanmayan kimse artık hiç bir söze inanmaz. Bu zavallının akıbeti artık bedbahtlık, mutsuzluk ve acı sonudur. Bu bedbaht kötüyü ne fena bir akıbet bekliyor! Bu sure özü ile ifade yapısı ile müzikal ahengi ile, çarpıcı sahneleri ile, yüksek ateşi ile doğrudan doğruya bir saldıdır. Bu saldırıya ne kalp dayanabilir ve ne de insan varlığı karşı durabilir. Kur'an'ı indiren ve ona bu yüksek etkileme gücünü bağışlayan Allah ne kadar yücedir!)

78. Nebe Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 40 ayettir. Nebe» haber demektir. Kıyamet haberlerini ihtiva ettiği için bu ad verilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Birbirlerine hangi şeyi sorup duruyorlar?
- 2- O büyük haberi mi?
- 3- Hakkında anlaşmazlık içinde oldukları *(haberi)*.
- 4- Hayır, yakında bileceklerdir.
- 5- Yine hayır! Yakında bileceklerdir.
- 6- Biz, yeryüzünü bir dōşek kılmadık mı?
- 7- Dağları da birer kazık?
- 8- Sizi çift çift *(erkek dişi olarak)* yarattık.
- 9- Uykunuzu bir dinlenme yaptık.
- 10- Geceyi bir örtü yaptık.
- 11- Gündüzü bir geçim vakti kıldık.
- 12- Sizin üstünüze de sapasağlam yedi gök bina ettik.
- 13- Parıldadıkça parılayan bir kandil *(güneş)* kıldık.

14- Sıkıp suyu çıkaranlardan (*bulutlardan*) da bardaktan boşanırcasına bir su indirdik.

15- Onunla taneler ve bitkiler bitirip çıkaralım diye.

16- Ve birbirine sarmaş dolaş bahçeleri de.

17- Şüphesiz O hüküm günü, (*herkes için*) belirlenmiş bir vakittir.

18- Sura üfürüleceği gün, artık siz dalga dalga gelirsiniz.

19- O sırada gök açılır ve kapı kapı olur.

20- Dağlar yürütülür, artık bir serap oluverir.

21- Gerçekten cehennem, bir gözetleme yeridir.

22- Taşkınlık edip azanlar için son bir varış yeridir.

23- Orada yıllar boyu kalacaklardır.

24- Orada ne serinlik tadacaklar, ne de bir içecek.

25- Kaynar sudan ve irinden başka.

26- (*İşlediklerine*) Uygun olan bir ceza olarak

27- Doğrusu onlar, hesaba çekileceklerini ummuyorlardı.

28- Bizim ayetlerimizi de yalanlayabildikleri kadar yalanlıyorlardı.

29- Oysa biz, her şeyi yazıp saymışızdır.

30- Şimdi tadın. Size artık azaptan başkasını artırmayacağız.

31- Şüphesiz takva sahipleri için bir kurtuluş vardır.

32- Nice bahçeler ve üzüm bağları.

33- Göğüsleri henüz tomurcuklanmış yaşıtlar kızlar.

34- Dopdolu kadehler.

35- İçinde, ne boş bir söz işitirler, ne de bir yalanlama.

36- Rabbinden bir karşılık olmak üzere yeterli bir bağış!

37- Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbi Rahman olan (*Allah'tır*); O'na hitap etmeye güç yetiremezler.

38- Ruh ve meleklerin saflar halinde duracakları gün, Rahman'ın kendilerine izin verdikleri dışındakiler konuşmazlar. *(Konuşacak olan da,)* Doğruyu söyleyecektir.

39- İşte bu, hak olan gündür. O halde dileyen Rabbine bir dönüş yolu edinsin.

40- Sizi yakın gelecekteki azapla uyardık. O gün kişi elleriyle sunduğuna bakar ve kâfir de, «Keşke toprak olsaydım» der.

79. Naziat Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 46 ayettir. Adını, «söküp çıkarıcılar» manasına gelen «nâziât» kelimesinden alır. Ana fikir olarak kıyameti konu edinir. Cenab-ı Allah, surenin başında, kendilerini, ilk beş ayette belirtilen güç ve melekelerle donattığı varlıklara yemin etmektedir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1-** Andolsun *(kâfirlerin ruhunu)* şiddetle söküp çıkarıcılara.
- 2-** Ve *(Mü'minlerin ruhunu kuyudan su çeker gibi)* usulcacık çekip alanlara.
- 3-** Ve göklerle yer arasında yüzdükçe yüzenlere.
- 4-** Ve *(Mü'mini ruhuna taşırlarken)* yarışıp geçenlere.
- 5-** Ve derken *(varlıklara ait)* işi yıldan yıla evirip çevirenlere... *(ki mutlaka dirileceksiniz.)*
- 6-** O sarsıcının sarsacağı gün.
- 7-** Arkasından onu diğer bir sarsıntı izleyecek.
- 8-** O gün yürekler *(dehşet içinde)* hoplayacak.
- 9-** Gözler öne eğilir.
- 10-** Derler ki: «Biz *(öldükten sonra)* yine ilk halimize döndürülecek miyiz?»
- 11-** «Biz çürüyüp dağılmış kemikler olduğumuz zaman mı?»
- 12-** «O durumda, hüsranlı bir dönüştür bu» dediler.

13- Oysa o (*kıyamet*), yalnızca tek bir haykırıştır.

14- Bir de bakarsın onlar, yerin üstündedirler.

15- Musa'nın haberi sana geldi mi?

16- Hani Rabbi ona, kutsal vadi Tuva'da seslenmişti.

(Müfessirlerin çoğu «Tuva» kelimesinin bir vadi ismi olduğunu söylemişlerdir. Tuva vadisi iki kez kutsallığa mazhar olmuştur; ilki, Allah-u Teâlâ Hz. Musa (a.s) ile burada konuştuğunda, diğeri ise, Hz. Musa (a.s) Mısır'dan çıktıktan sonra bu vadiye geldiğinde.)

17- «Firavun'a git; çünkü o azdı.»

18- Ona de ki: «Arınmak ister misin?»

19- «Seni Rabbine yönelteyim, böylece (*O'ndan*) korkmuş olursun.»

20- (*Musa*) Ona büyük mucizeyi gösterdi.

21- Fakat o, yalanladı ve isyan etti.

22- Sonra da sırtını döndü ve (*sihirbazları toplamak için*) çaba harcamaya koyuldu.

23- Sonunda (*sihirbazları*) topladı da seslendi.

24- «Sizin en yüce Rabbiniz benim» dedi.

25- Böylelikle Allah onu, ahiret ve dünya azabıyla yakaladı.

26- Gerçekten bunda, içi titreyerek korkacak olan bir kimse için elbette bir ibret (*ders*) vardır.

27- Yaratılış bakımından siz mi daha çetinsiniz yoksa (*Allah'ın*) bina ettiği gök mü?

28- Onun tavanını yükseltti, ona belli bir düzen verdi.

29- Gecesini kararttı, kuşluğunu açığa çıkardı.

30- Ondan sonra yeryüzünü serip döşedi.

31- Ondan da suyunu ve otluğunu çıkardı.

32- Dağlarını dikip perçinledi.

33- Size ve hayvanlarınıza bir yarar olmak üzere.

34- Ancak o her şeyi batırıp gömen büyük felâket (*kıyamet*) geldiği zaman.

- 35- O gün, insan, neye çaba harcadığını düşünüp anlar.
- 36- Görebilenler için cehennem de açığa çıkarılır.
- 37- Ama artık kim taşkınlık edip azarsa
- 38- Ve dünya hayatını tercih ederse
- 39- Hiç şüphesiz cehennem, (onun için) bir barınma yeridir.
- 40- Kim de Rabbinin makamından korkar ve nefsi de hevâdan sakındırırsa.
- 41- Şüphesiz cennet, (onun için) bir barınma yeridir.
- 42- «O ne zaman demir atacak?» diye, sana kıyameti sorarlar.
- 43- Onunla (kıyamet ile) ilgili ne biliyorsun ki?
- 44- Rabbine aittir onunla ilgili son bilgi.
- 45- Sen, yalnızca ondan (kıyametten) içi titreyerek korkmakta olanlar için bir uyarıcısın.
- 46- Kendileri onu gördükleri gün, sanki onlar, bir akşam veya bir kuşluk vaktinden başkasını yaşamamış gibidirler.

80. Abese Suresi

(Medine'de nazil olmuştur ve 42 ayettir. Adını, «yüzünü ekşitti, buruşturdu» anlamına gelen ilk kelimesinden almıştır. Bize göre bu ayetlerin hiçbirisi Resulullah ile ilgili değildir ve onlardaki kınama başkalarına aittir. Bu ayetlerin ve ayetlerdeki kınamanın Resulullah'a yönelik olduğunu ileri süren rivayetlerin hiçbirisi, senetleri zayıf olduğu için müstakil bir delil ve hüccet sayılamaz. Zira bu rivayetlerin bir kısmı sahabeden, bir kısmı ise tabii olanlardan nakledilmiştir. Sahabeden nakledilen rivayetler üç kişiye, yani Ümm'ül Mu'minin Aişe. Enes b. Mâlik ve İbn-i Abbâs'a dayandırılmaktadır. Hâlbuki bu şahıslar söz konusu olay yaşandığında, ya dünyaya gelmemişlerdi, (İbn-i Abbas gibi) veya henüz çok küçük yaşta idiler ki bu olaya şahit olup da onu rivayet etmeleri oldukça zor veya gayr-i mümkündür. Tabii olanların (Katâde. Mücâhid. Ebu Mâlik, Hakem, İbn-i Zeyd ve Zehhâk gibi) rivayetlerine gelince, onların da sahabeye varan senetleri kopuk olduğu ve kimden naklettikleri bildirilmediği için delil sayılamaz. Bu rivayetler muhteva açısından da çelişki ve tenakuzlarla doludur. Bu çelişki, iki ravinin rivayetleri arasında değil, hatta tek râviden nakledilen rivayetlerde de söz konusudur.

İmâm Cafer-i Sâdik'tan (a.s) nakledilen bir hadiste şöyle geçmektedir: «Abese süresindeki kınama ayetleri, Benî Ümeyye 'den olan bir kişinin hakkında nazil olmuştur; söz konusu şahıs

Resulullah'ın yanında bulunduğu sırada Abdullah b. Ümm-i Mektum meclise gelmiş, onu gören Emevî şahıs ondan öğrenerek, yüzünü ekşitmiş ve elbisesini toplayarak ondan yüzünü çevirmiştir. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ, söz konusu ayetleri indirerek bu olayı (başkalarına ibret olsun diye) kınamıştır»)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Surat astı ve yüz çevirdi.
- 2- Yanına o kör geldi diye.
- 3- Ne bilirsin sen, belki o arınacak?
- 4- Ya da hatırlayıp kendine gelecek ve böylece bu hatırlama kendisine yarar sağlayacak?
- 5- Ama kendini müstağni gören kimse olunca
- 6- Sen ona yönelip ilgilenirsin.
- 7- Onun temizlenmemesinden dolayı senin aleyhine ne var?
- 8- Ama koşarak sana gelen ise.
- 9- *(Allah'tan)* Haşyet duyarak gelmişken
- 10- Sen onun yerine başkasıyla ilgileniyorsun.
- 11- Hayır! Çünkü o *(Kur'an)*, bir hatırlatmadır.
- 12- Artık dileyen, onu hatırlayıp kendine gelir.
- 13- O *(Kur'an)* yüce sahifelerdedir.
- 14- Yüceltilmiş, tertemiz kılınmıştır.
- 15- Kâtiplerin ellerindedir.
- 16- *(Ki onlar,)* Yüceler ve iyilerdir.
- 17- Kahrolası insan, ne kadar da nankördür?
- 18- *(Allah,)* Onu hangi şeyden yarattı?
- 19- Bir damla sudan yarattı da biçime koydu.

- 20- Sonra ona yolu kolaylaştırdı.
- 21- Sonra da onu öldürdü de kabre koydu.
- 22- Sonra dilediği zaman onu diriltir.
- 23- Hayır! İnsan hala Allah'ın emrettiğini yerine getirmiş değil.
- 24- Bir de insan, yediğine bir bakıversin!
- 25- Hiç şüphesiz yok biz, suyu döktükçe döktük!
- 26- Sonra yeri de yardıkça yardım.
- 27- Böylece onda bitirdik, taneler.
- 28- Üzümler, sebzeler.
- 29- Zeytinler, hurmalar.
- 30- Sık ve bol ağaçlı bahçeler.
- 31- Meyveler ve otlaklıklar.
- 32- Size ve hayvanlarınıza bir yarar olmak üzere.
- 33- Fakat kulakları sağır eden o ses geldiğinde.
- 34- Kişi o gün, kendi kardeşinden kaçır.
- 35- Annesinden ve babasından
- 36- Eşinden ve çocuklarından
- 37- O gün, onlardan her birisinin kendine yetecek bir işi vardır.
- 38- O gün, öyle yüzler vardır ki apaydınlıktır.
- 39- Güleç ve sevinç içindedir.
- 40- O gün üzerini (*hüzünden sanki*) toz bürümüş yüzler vardır.
- 41- Karanlıklar bürümüştür onları.
- 42- İşte bunlar kâfir olanlar, yoldan çıkanlardır.

81. Tekvir Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 29 ayettir. Surenin başında güneşin dürülmesinden söz edilmiş ve adını da buradan almıştır. Surenin söz dizisinde, ihtiva ettiği konuya ilişkin anlamları yankılandırıran ve güçlendiren mükemmel bir musiki, taklit edilemez bir ahenk vardır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Güneş dürüldüğü zaman
- 2- Ve yıldızlar kararıp dağıldığı zaman.
- 3- Ve dağlar yürütüldüğü zaman.
- 4- Ve kıyılmaz mallar terk edildiği zaman.
- 5- Ve vahşi hayvanlar, bir araya toplandığı zaman.
- 6- Ve denizler tutuşturulduğu zaman.
- 7- Ve ruhlar (*bedenlerle*) birleştirildiği zaman.
- 8- Ve diri olarak toprağa gömülen kızcağıza sorulduğu zaman.
- 9- «Hangi suçtan dolayı öldürüldü?» diye.
- 10- Sahifeler (*amel defterleri*) açıldığı zaman.
- 11- Gök, sıyrılıp yüzüldüğü zaman
- 12- Ve Cehennem ateşi çılgınca kızıştığı zaman
- 13- Ve Cennet de yakınlaştırıldığı zaman.
- 14- (*Artık her*) Nefis, neyi hazırladığını bilmiş olur.
- 15- Hayır, yemin ederim geri kalıp gizlenenlere.
- 16- O akıp akıp gizlenenlere.
- 17- Ve geçmeye başladığı dem geceye.
- 18- Ve nefes almaya başladığı zaman sabaha.
- 19- Ki şüphesiz O (*Kur'an*), yüce bir elçinin (*Cebrail'in*) sözüdür.
- 20- (*O Cebrail*) Kuvvet sahibidir. Egemenlik tahtının sahibi katında pek itibarlıdır.
- 21- Ona itaat edilir, sonra güvenilirdir.

- 22- Arkadaşınız (*Muhammed*) bir deli değildir.
- 23- Şüphesiz O (*Peygamber*), Onu (*Cebrail'i*) apaçık bir ufukta görmüştür.
- 24- O, gayb (*vahiy*) hakkında cimri (*vahyi sizden esirgeyen*) değildir.
- 25- O (*Kur'an*) da kovulmuş şeytanın sözü değildir.
- 26- O halde, siz nereye kaçıp gidiyorsunuz?
- 27- O (*Kur'an*), âlemler için yalnızca bir hatırlatmadır.
- 28- Sizden dosdoğru bir yön (*istikamet*) tutturmak isteyenler için de.
- 29- Âlemlerin Rabbi olan **Allah** dilemedikçe, siz dileyemezsiniz.

82. İnfitar Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 19 ayettir. Manası «yarmak»tır. Göğün yarılmasından söz ederek başladığı için bu adı almıştır. Konusu ahiret âlemidir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Gök, çatlayıp yarıldığı zaman
- 2- Ve yıldızlar, dağılıp yayıldığı zaman.
- 3- Ve denizler, fişkırtılıp taşırıldığı zaman.
- 4- Ve kabirlerin içi deşilip dışa atıldığı zaman
- 5- (*Artık her*) Nefis, önceden takdim ettiklerini ve ertelediklerini bilip öğrenmiş olur.
- 6- Ey insan! Yüce Rabbine karşı seni aldatıp yanıltan nedir?
- 7- O seni yarattı, sana bir düzen verdi ve seni dengeli kıldı.
- 8- Seni dilediği biçimde terkip etti.
- 9- Hayır! Aksine siz dini yalanlıyorsunuz.
- 10- Oysa gerçekten sizin üzerinizde koruyucular var.

- 11- Yüce yazıcılar.
- 12- Her yapmakta olduğunuzu bilirler.
- 13- Şüphesiz iyiler cennettedirler.
- 14- Hiç şüphesiz yoldan çıkanlar ise, çılgınca yanan ateşin içindedirler.
- 15- Onlar, hesap günü oraya (ateşe) girerler.
- 16- Kendileri ondan ayrılp kaybolacaklar değildir.
- 17- Hesap gününü sana bildiren şey nedir?
- 18- Yine hesap gününü sana bildiren şey nedir?
- 19- O gün, hiç kimsenin başkası için hiçbir şeye malik olmadığı gündür. O gün buyruk yalnız Allah'ındır.

83. Mutaffifin Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 19 ayettir. Ölçü ve tartılarında hile yapanları kötüleyerek başladığı için bu adı almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Eksik Ölçüp tartanların vay haline!
- 2- Onlar, insanlardan ölçerek aldıklarında noksansız alırlar.
- 3- Kendileri onlara ölçtüklerinde veya tarttıklarında eksiltirler.
- 4- Yoksa onlar, diriltileceklerini sanmıyorlar mı?
- 5- Büyük bir günde?
- 6- İnsanların âlemlerin Rabbinin huzurunda durdukları gün?
- 7- Hayır, facirlerin (günahkâr olanların) kitabı şüphesiz «Siccin»dedir.
- 8- «Siccin»in ne olduğunu sana öğreten nedir?
- 9- Yazılı bir kitaptır.
- 10- O gün, yalanlamakta olanların vay haline!

- 11- Onlar, hesap gününü yalanlamaktadırlar.
- 12- Oysa onu (*hesap gününü*), Sinir tanımaz, saldırgan, günahkâr olandan başkası yalanlamaz.
- 13- Ona ayetlerimiz okunduğu zaman, Geçmişlerin masallarıdır dedi.
- 14- Asla! Onların kazanmakta oldukları, kalplerinin üzerine pas bağlamıştır!
- 15- Hayır! Gerçekten onlar, Rablerinden perdelenerek yoksun tutulmuşlardır.
- 16- Sonra onlar, kuşkusuz cehenneme gireceklerdir.
- 17- Sonra onlara, işte sizin yalanlamakta olduğunuz budur» denir.
- 18- Hayır! İyilerin kitabı, «İllyîn»dedir.
- 19- «İllyîn»in ne olduğunu sana öğreten nedir?
- 20- Yazılı bir kitaptır.
- 21- Ona yakınlaştırılmış olanlar şahit olurlar.
- 22- Şüphesiz iyiler, elbette nimetler içindedirler.
- 23- Tahtlar üzerinde bakıp seyretmektedirler.
- 24- Nimetin parıltılı sevincini sen onların yüzlerinde görüp anlarsın.
- 25- Onlara mühürlü, katıksız bir şaraptan içirilir.
- 26- Onun mührü misktir. İşte, ona imrensin artık imrenenler.
- 27- Onun karışımı «Tesnim»dendir.
- 28- (*Tesnim Allah'a*) Yakınlaştırılmış olanların içtiği bir kaynaktır.
- 29- Doğrusu, suç işleyenler, kimi iman edenlere gülüp geçerlerdi.
- 30- Yanlarına vardıkları zaman, birbirlerine kaş göz ederlerdi.
- 31- Kendi yakınlarına döndükleri zaman da sevinç ve neşeyle dönerlerdi.
- 32- Onları gördükleri zaman ise, «Bunlar kuşkusuz sapıklardır» derlerdi.
- 33- Oysa kendileri onların üzerine gözcü olarak gönderilmemişlerdi.
- 34- Artık bugün de iman edenler, kâfirlere gülmektedirler.

35- Süslü tahtlar üzerinde bakınıp seyrederler.

36- Nasıl, kâfirler, yapmakta olduklarıyla cezalandırılmış oldular mı?

84. İnşikak Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 25 ayettir. Göğün yarılmasından söz ettiği için bu adı almıştır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Gök, yarılıp parçalandığı zaman
- 2- Ve Rabbini dinleyip kendisine yaraşır şekilde boyun eğdiği zaman.
- 3- Ve yer yayılıp dümdüz edildiği zaman.
- 4- Ve içinde olanları dışa atıp boşaldığı zaman
- 5- Ve Rabbini dinleyip kendisine yaraşır şekilde boyun eğdiği zaman *(insanoğlu dirilerek yaptıkları ile karşılaşır).*
- 6- Ey insan! Sen Rabbine kavuşuncaya kadar çalışıp çabalayacak, sonunda O'na kavuşacaksın.
- 7- Ama artık kimin kitabı sağ yanından verilirse.
- 8- O, kolay bir hesap *(sorgu)* ile sorguya çekilecek.
- 9- Kendi yakınlarına da sevinç içinde dönmüş olur.
- 10- Kimin de kitabı ardından verilirse.
- 11- «Yetiş ey ölüm!» diye bağırarak.
- 12- Çılgın alevli ateşe girecek.
- 13- Çünkü o, *(dünyada)* kendi yakınları arasında sevinçliydi.
- 14- Doğrusu o, *(Rabbine)* bir daha dönmeyeceğini sanmıştı.
- 15- Hayır! Gerçekten Rabbi, onu çok iyi görendi.
- 16- Yooo! Yemin ederim şafak vaktine.

- 17- Geceye ve toplayıp taşıdığı şeylere
- 18- Dolunay halini aldığı zaman aya.
- 19- Ki şüphesiz siz (Allah'a doğru) birbiriyle uyumlu bir aşamadan diğerine geçeceksiniz.
- 20- O halde onlara ne oluyor da iman etmiyorlar?
- 21- Kendilerine Kur'an okunduğunda secde etmiyorlar?
- 22- Aksine Küfre sapanlar yalanlıyorlar.
- 23- Oysa Allah, onların içlerinde saklı tutmakta olduklarını daha iyi bilendir.
- 24- O halde onları acıklı bir azap ile müjdele.
- 25- Ancak iman edip salih amellerde bulunanlar başka. Onlar için kesintisi olmayan bir ecir (mükâfat) vardır.

85. Buruc Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 22 ayettir. «Bürûc», burç kelimesinin çoğuludur. Surede burçları olan gökyüzüne, kıyamet gününe ve o güne tanıklık edecek olanlarla, yine o gün müşahede edilecek olaylara yemin edildikten sonra Yemen'de geçmiş bir olaya temas edilir. Yahudi Zûnuvas ve adamları, Yahudiliği kabul etmeyen Necran Hıristiyanlarını, Hendek içinde yakılmış bir ateşe atarak yakarlar ve yanmakta olan insanları seyrederek. Bu şekilde işkence ile yakılıp öldürülen kimseler inançları uğrunda ölmüşlerdir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Andolsun yıldızlarla donatılmış göğe.
- 2- Ve o vaat edilen güne.
- 3- Ve şahit olana (görene) ve şahit olunana (görülene).
- 4- Lanet olsun O hendek sahiplerine (Ashab-ı Uhdûd'a).

(Küfre sapanların Müslümanları ateş dolu hendeklere atarak katletmeleri hakkında birçok rivayetler nakledilmiştir. Tüm bu rivayetler bu tür hadiselerin insanlık tarihi boyunca birçok

kez meydana geldiğini göstermektedir Bu olaylar içinde en meşhuru. Necran Hıristiyanlarının başına gelendir. Bunu İbn-i Hişam, Taberi, İbn-i Haldun ve Mu'cem'ul Buldan'in sahibi ile diğer Müslüman tarihçiler rivayet ederler. Bu olayın özeti şöyledir: «Himyar (Yemen) Kralı Tuban Esed Ebu Ka'rib, bir defasında Medine'yi ziyaret etti. Orada Yahudilerle temas ederek, dinini değiştirdi ve Yahudi oldu. Beni Kureyza'dan iki Yahudi âlimini yanına alarak Yemen'e getirdi. Böylece orada Yahudiliği yaymaya başladılar. Daha sonra oğlu Zûnuvas tahta geçince Arabistan'ın güneyinde Hıristiyanların en kuvvetli merkezlerinden biri olan Necran'ı ortadan kaldırmak için hücum ederek oranın halkını Yahudi olmaları için zorladı. Zûnuvas Necran'ı ele geçirdikten sonra halkı Yahudiliğe davet edince, halk bu daveti reddetti. O da bundan dolayı birçok kimseyi, ateş dolu hendeklere atarak yaktı ve birçoğunu da katletti. Necran ahalisinden bir şahıs, Habeşistan Kralı Necaşi'ye giderek, bu zulmü ona anlattı. Sonunda Habeşistan, Uryat isimli bir komutanın emri altında 20.000 askeri Yemen 'e gönderdi. Zûnuvas öldürülerek Yahudi hâkimiyeti ortadan kaldırıldı ve Yemen, böylece Habeşistan sınırlarına dâhil edildi»)

- 5- Tutuşturucu yakıt dolu o ateş ehline!
- 6- Hani kendileri (ateş hendeğinin) çevresinde oturmuşlardı.
- 7- Onlar mü'minlere yaptıklarını seyrediyorlardı.
- 8- Mü'minlerden öç almalarının tek sebebi güçlü, övgüye lâyık Allah'a inanmalarıydı.
- 9- Göklerin ve yerin mülkünün kendisine ait olduğu (Allah'a inanmalarıydı) ve Allah her şey üzerine şahittir.
- 10- Şüphesiz mü'min erkeklerle mü'min kadınlara işkence (fitne) uygulayanlar sonra da tövbe etmeyenler (yok mu), işte onlar için cehennem azabı vardır ve yakıcı azap onlar içindir.
- 11- Şüphesiz iman edip de salih amellerde bulunanlar (var ya), onlar için de altından ırmaklar akan cennetler vardır. İşte büyük kurtuluş budur.
- 12- Ki doğrusu, Rabbinin zorlu yakalayışı şiddetlidir.
- 13- Çünkü O, İlkin var eden, (sonra dirilterek) döndürecek olandır.
- 14- O, çok bağışlayandır, çok severdir.
- 15- Yüce egemenlik tahtının sahibidir.
- 16- Her dilediğini yapıp gerçekleştirendir.
- 17- Orduların haberi sana geldi mi?
- 18- Firavun ve Semud (ordularının)!

19- Hayır! Küfre sapanlar, *(kesintisiz)* bir yalanlama içindedirler.

20- **Allah** ise, onları çepeçevre sarıp kuşatmıştır.

21- Hayır! O *(Kitap)*, azamet sahibi bir Kur'an'dır.

22- Levh-i Mahfuz'da *(yazılı)* bulunmaktadır.

86. Tarık Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 17 ayettir. Adını, 1. ayette geçen «târik» kelimesinden alır. Târik, geceleyin gelen, şiddetlice vuran, kapı çalan demektir. Surede geçen «târik» ise gece fazla ışık saçan yıldızla denir ve bu ışık saçan yıldız, sabahyıldızıdır. Meczâî olarak da ünlü kişiye denir. Bir edebî sanat olarak, cahiliye devri, geceye; o devirde gelen Hz. Peygamber de geceyi aydınlatan ve sabahı müjdeleyen sabahyıldızına benzetilmiş olabilir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Göğ'e ve Tarık'a andolsun.
- 2- Tarık'ın ne olduğunu sana bildiren nedir?
- 3- *(Karanlığı)* Delen yıldızdır.
- 4- Üzerinde gözetleyici koruyucu bulunmayan hiç bir kimse yoktur.
- 5- İnsan hangi şeyden yaratıldığına bir baksın!
- 6- Dökülüp atılan bir sudan yaratıldı.
- 7- *(Bu su,)* Bel kemiği ile kaburgalar arasından çıkar.
- 8- Hiç şüphesiz *(Allah,)* onu yeniden döndürmeye güç yetirendir.
- 9- Sırların orta yere çıkarılacağı gün.
- 10- Artık onun ne gücü vardır, ne de bir yardımcısı.
- 11- Andolsun *(yıldızları)* evirip çeviren göğ'e.
- 12- Yarılan yere.

- 13- Ki hiç şüphesiz O (*Kur'an, hakla batılı*) kesin ayırıcı bir sözdür.
- 14- O, bir şaka değildir.
- 15- Doğrusu onlar, hileli bir düzen planlayıp kuruyorlar.
- 16- Ben de bir düzen kurup hazırlamaktayım.
- 17- Sen şimdi kâfirlere bir mühlet ver, kendilerine az bir süre tanı.

87. A'la Suresi

(Allah'ın «yüce» anlamındaki adıyla başladığı için «el-A'la» denilen bu sure Mekke'de nazil olmuştur ve 19 ayettir. Cenab-ı Allah bu surede kâinatın esrarını, oluşunu, işleyişini özlü bir anlatımla ifade etmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Yüce Rabbinin ismini tesbih et.
- 2- O, (*âlemi yoktan*) yarattı da bir düzen içinde biçim verdi.
- 3- Takdir etti de böylece hidayet etti.
- 4- Ve yemyeşil otlığı çıkardı.
- 5- Ve ardından onu kuru, kara bir duruma soktu.
- 6- Sana okutacağız da artık bir daha asla unutmayacaksın.
- 7- Elbette **Allah** dilerse o başka (*çünkü O, her şeye gücü yetendir*). Şüphesiz O, açıkta olanı da bilir, saklı duranı da.
- 8- Ve sana en kolay olanı kolaylaştırırız.
- 9- Şu halde hatırlat, eğer hatırlatma bir yarar sağlayacaksa.
- 10- (*Allah'tan*) İçi titreyerek korkan hatırlayıp kendine gelir.
- 11- Azgın olan da ondan (*hatırlatmalardan*) kaçınır.
- 12- O, en büyük ateşe girecektir.
- 13- Sonra onun içinde o; ne ölür, ne de dirilir.

- 14- Doğrusu kurtuluşa ermiştir temizlenip arınan
- 15- Ve Rabbinin ismini zikredip namaz kılan
- 16- Hayır, siz, dünya hayatını seçip üstün tutuyorsunuz.
- 17- Ahiret ise daha hayırlı ve daha sürekli dir.
- 18- Şüphesiz bu (*hakikat*), önceki sahifelerde vardır.
- 19- İbrahim'in ve Musa'nın sahifelerinde

88. Gaşiye Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 26 ayettir. Adını, ilk ayette geçen ve her şeyi saran, kaplayan, dehşeti her şeye ulaşan kıyamet günü anlamına gelen «gâşiye» kelimesinden alır. Bu surede kıyamet ve ahirete ait haberler vardır. Ayrıca Allah'ın varlığını anlamaya yardım edecek bazı kozmik deliller sergilenmiştir. Hayatın bir plan ve program içinde akıp gittiği, bu akışın sonunda Allah'a varılacağı ve O'nun katında hesap verileceği anlatılır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Her şeyi kaplayacak kıyametin haberi sana geldi mi?
- 2- O gün birtakım yüzler yere eğilmiş, zillete bürünmüştür.
- 3- Zor işlerde bulunmuş, bitkin düşmüştür.
- 4- Kızgın bir ateşe girerler.
- 5- Kaynar bir kaynaktan içirilirlir.
- 6- Onlar için kokulu, kuru bir dikenden başka yiyecek yoktur.
- 7- Ne doyurup semirtir, ne de açlıktan korur.
- 8- O gün, kimi yüzler nimet içindedir.
- 9- Harcadığı çabadan dolayı hoşnuttur.
- 10- Yüksek bir cennettedir.
- 11- Orada anlamsız ve saçma bir söz işitmez.
- 12- Orada durmaksızın akan bir kaynak vardır.

- 13- Orada yükseklere kurulmuş tahtlar da vardır.
- 14- Konulmuş (*içecek dolu*) kaplar.
- 15- Dizi dizi yastıklar.
- 16- Ve serilmiş yaygılar.
- 17- Bakmıyorlar mı o deveye; nasıl yaratılmış?
- 18- Gge; nasıl yükseltilmiş?
- 19- Dağlara; nasıl dikilmiş?
- 20- Yere; nasıl serilip döşenmiş?
- 21- Artık sen uyarıp hatırlat. Sen, yalnızca bir uyarıp hatırlatıcısın.
- 22- Onların üzerinde zorlayıcı değilsin.
- 23- Ancak kim yüz çevirir ve küfre saparsa.
- 24- **Allah**, onu en büyük azap ile azaplandırır.
- 25- Hiç şüphesiz onların dönüşleri bizedir.
- 26- Sonra onları hesaba çekmek de elbette bize aittir.

89. Fecr Suresi

(Fecr, tan yerinin ağarması ve şafak manasına gelir. Fecr suresi, Leyl suresinden sonra Mekke'de nazil olmuştur ve 30 ayettir. Bu surede eski kavimlere ait kıssalar hatırlatılır. İnsanoğlunun ktlge yönelmekte olduğu belirtilerek bunun kötü sonucu, dünya hayatından sonraki hayat ve oradaki durumlar kısaca anlatılır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Andolsun tan vaktine.
- 2- Ve on geceye.
- 3- Ve ift ve teke
- 4- Ve akıp gittiği zaman geceye (*ki Rabbin, gerçekten gözetleme yerindedir*).

5- Bunlarda, akıl sahibi olan için (*ikna edici*) bir yemin vardır.

6- Rabbinin Ad kavmine ne yaptığını görmedin mi?

7- Yüksek sütunlar sahibi İrem'e?

(İrem'den kasıt Ad kavmidir. Kur'ân-ı Kerîm ve Arap tarih kitaplarında «Ad-i Ula» şeklinde zikredilmiştir. Necm suresinde de bu şekilde geçmektedir. Yani, kendilerine Hud Peygamber gönderilen Ad kavmine azab indirilmiştir. Buna karşılık Arap tarihinde bu azaptan kurtulup yaşayanlara «Ad-i Uhra» ismi verilmiştir. Kadim Ad kavmine «İrem» denmesinin nedeni, bunların Sami ırkından Hz. Nuh'un oğlu Sam ve onun da oğlu İrem'den geldiklerinden dolayıdır. Meşhur olan diğer bir kolu da Kur'ân'da Semud olarak zikredilmiştir. Başka bir koluda Arami'dir (Arame-ans). Başlangıçta Şam'ın kuzey bölgesinde yaşamışlardır. Onların lisanı olan Aramiece (Arame-anc) Sami lisanlarının en önemli koludur. Ad kavmi için «Zatü'l imad» (yüksek sütun sahibi) kelimesi kullanılmıştır. Çünkü onlar yüksek binalar inşa ediyorlardı. Dünyada bu gibi binalar ilk önce onlarla başlamıştır.)

8- Şehirler içinde onun (*İrem'in*) bir benzeri yaratılmamıştı.

9- Ve vadilerde kayaları oyup biçen Semud'a?

10- Kazıklar (*güçler*) sahibi Firavun'a?

(Firavun için «zü'l-Evtad» (kazıklar sahibi) denmiştir. Bu tabirin birkaç anlamı olabilir. Firavun'un askerleri kazıklara benzetilmiş ve dolayısıyla asker sahibi anlamına, kazıklar sahibi denmiş olabilir. Çünkü Firavun'un saltanatı askerlerine dayanmaktaydı. Bir de, Firavun'un askerleri nerede kamp kursa orada her taraf kazıklarla dolu gözükmekteydi. Çünkü kurdukları çadırlar kazıklara dayanıyordu. «Kazıklar Sahibi» tabirinden maksat, Firavun'un, kazıklar dikerek insanlara azab etmesi de olabilir. Ayrıca Mısır piramitlerine kazık denmiş olması da mümkündür. Çünkü piramitler Firavunlar'ın azametinin alametiydi. Nitekim onlar asırlardır yeryüzünde kazık gibi durmaktadırlar.)

11- Onlar (*adı geçen kavimler*), şehirlerde azgınlaşmışlardı.

12- Böylece oralarda fesadı yaygınlaştırıp arttırmışlardı.

13- Bundan dolayı Rabbin, onların üzerine bir azap kamçısı çarpıverdi.

14- Çünkü senin Rabbin, gerçekten gözetleme yerindedir.

15- Ama insan ne zaman Rabbi kendisini bir denemeden geçirse, ona bir ikramda bulursa, ona nimetler verse, «Rabbim bana ikramda bulundu» der.

16- Ama ne zaman onu deneyerek rızkını kıssa, hemen, «Rabbim bana ihanette bulundu» der.

17- Hayır! Aksine siz yetime ikramda bulunmuyorsunuz.

- 18- Yoksula yedirmek için birbirinizi teşvik etmiyorsunuz.
- 19- Size kalan mirası hak gözetmeden yiyorsunuz.
- 20- Malı pek çok seviyorsunuz.
- 21- Hayır! Yer, parça parça yıkılıp darmadağın olduğu.
- 22- Rabbin (*buyruğu*) geldiği ve melekler de dizi dizi durduğu zaman.
- 23- O gün, cehennem de getirilmiştir. İnsan o gün düşünüp hatırlar, ancak (*bu*) hatırlamadan ona ne fayda var ki?
- 24- «Keşke hayatım için, (*önceden bir şeyler*) takdim edebilseydim!» der.
- 25- Artık o gün hiç kimse, (*Allah'ın*) vereceği azap gibi azap etmez.
- 26- Onun vurduğu bağı da hiç kimse vuramaz.
- 27- Ey mutmain (*itminana ermiş*) nefis!
- 28- Hoşnut olarak ve hoşnut olunarak Rabbine dön.
- 29- Artık kullarımın arasına gir.
- 30- Cennetime gir.

90. Beled Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 20 ayettir. Adını, ilk ayette geçen, Mekke'yi anlatan ve «şehir» anlamına gelen «beled» kelimesinden almaktadır. Bu surede insanın yaratılışından, onun bazı davranışlarından, insana verilen üstün vasıflardan, o vasıfları iyiye kullanmayanın kötü akıbetinden, iyiye kullananların da mutlu geleceklerinden söz edilir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Hayır! Bu şehre yemin ederim.
- 2- Sen bu şehirde sakın iken
- 3- Babaya ve doğan çocuğa da
- 4- Ki şüphesiz biz insanı bir zorluk içinde yarattık.

5- O, hiç kimsenin kendisine asla güç yetiremeyeceğini mi sanıyor?

6- O, «Yığınla mal tüketip yok ettim» diyor.

7- Kendisini hiç kimsenin görmediğini mi sanıyor?

8- Biz ona iki göz vermedik mi?

9- Bir dil ve iki dudak?

10- Biz ona (iyilik ve kötülük olarak) iki açık yol göstermedik mi?

11- Ama o, zor geçide yüklenip girmedi.

(«İktahame»nin manası, kendisi için zor ve meşakkatli bir işe yönelmektir. «Akabe» zor geçit demektir. Şüphesiz zor geçitler aşılarak dağların yükseklerine çıkılır. Bu nedenle bu ayetin anlamı, «Biz ona (iyilik ve kötülük olarak) iki açık yol gösterdik» demektir. Birincisi, bu yol yükseklere gider, ama meşakkatli ve zor geçitlere sahiptir. Onu geçmek için insan nefesine, heveslerine ve şeytanın vesveselerine karşı mücadele etmelidir. İkinci yol onu uçuruma götürür. Bu yol kolaydır. Çünkü ona düşmek için bir meşakkate ihtiyaç yoktur. Kendini serbest bırakması yeterlidir. Nefsinin bağlarını gevşetmesi ile dalaletе düşer. Kendisine iki yol gösterdiğimiz insan uçuruma giden yolu izlemiş ve onu yükseklere çıkartacak olan zor geçitten vazgeçmiştir)

12- Zor geçidin ne olduğunu sana öğreten nedir?

13- Bir boynu (esaret zincirinden) çözüp salıvermektir.

14- Ya da açlık gününde doyurmaktır.

(Yüce Allah sarp yokuşu ve onun yapısını açıklamaya İslam davasının sunulduğu özel çevrenin (toplumun) en çok ihtiyaç duyduğu bir nesne ile başlıyor. Çile çeken boyunları esirlik zincirinden kurtarmak ve yoksullara yemek yedirmek. Azgın ve inkârcı bir toplumun kendilerine çok katı davrandığı zavalluların karınlarını doyurmaya çok ihtiyaç vardır. Sonra yüce Allah bir olguya değiniyor. Bu olgu herhangi bir topluma, zamana özel değildir, insanlar sarp yokuşu kurtuluşa doğru aşarlarken o olgu ile mutlaka yüz yüze gelirler)

15- Yakın olan bir yetimi.

16- Veya yerde sürünen bir yoksulu.

17- Sonra (insan zor geçide yüklenip girenlerden olmadığı gibi) iman edenlerden, sabrı birbirlerine tavsiye edenlerden, merhameti birbirlerine tavsiye edenlerden de olmadı.

18- İşte bunlar (zor geçide yüklenip girenler ve iman edenler ise) uğur ve bereket ehli kimselerdir.

19- Ayetlerimizi inkâr edenler ise, uğursuzluk ye bereketsizlik ehli kimselerdir.

20- Üzerlerine kalıcı bir ateş kapanmıştır.

91. Şems Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 15 ayettir. Adını, surenin ilk kelimesi olan ve «güneş» anlamına gelen «şems»ten alır. Bu surede insanın yaratılışında var olan iki özellik ele alınır: iyilik ve kötülük. İnsanın yaratılışında, iyi olmak da kötü olmak da kabiliyet olarak vardır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Andolsun güneşe ve onun parıltısına.
- 2- Ve onu izlediği zaman aya.
- 3- Ve güneşi açıp ortaya çıkardığı zaman gündüze
- 4- Ve güneşi sarıp örttüğü zaman geceye
- 5- Ve göğe ve onu bina edene
- 6- Ve yere ve onu yayıp döşeyen kudrete.
- 7- Ve nefse ve ona bir düzen içinde biçim verene.
- 8- Sonra ona kötülüğü ve ondan sakınmayı ilham edene.
- 9- Ki nefsi arındırıp temizleyen gerçekten kurtuluşa ermiştir.
- 10- Ve onu (günahlarla) örtüp gömen de elbette yıkıma uğramıştır.
- 11- Semûd (halkı) azgınlığı dolayısıyla yalanladı.
- 12- İçinden en azgını ayaklandığında
- 13- Allah'ın elçisi onlara dedi ki: «Allah'ın (deneme için size gönderdiği) devesine ve onun su içme sırasına dikkat edin.»

14- Fakat onlar, onu yalanladılar, deveyi de yere yıkıp öldürdüler. Rableri de günahları dolayısıyla onları kırıp geçirdi ve orasını da dümdüz etti.

15- *(Allah, asla)* Bunun sonucundan da korkmaz.

92. Leyl Suresi

(Mekke'de (bazı nüzul sebebine göre de Medine'de) nazil olmuştur ve 21 ayettir. Bu surede insanoğlunun iki zıt davranışından, cömertlik ve cimrilikten bahsedilir. İmanlı olmakla cömertlik, imansızlıkla cimrilik arasındaki ilişkiye dikkat çekilir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Andolsun sarıp örttüğü zaman geceye.
- 2- Ve parıldayıp aydınlandığı zaman gündüze
- 3- Ve erkeği ve dişiye yaratana
- 4- Ki gerçekten sizin çabalarınız çeşit çeşittir.
- 5- Ama kim verir ve takva sahibi olursa.
- 6- Ve en güzel olanı doğrularsa
- 7- Biz de ona en kolay olanı kolaylaştırırız.
- 8- Kim de cimrilik eder, kendini müstağni görürse.
- 9- En güzel olanı da yalan sayarsa.
- 10- Biz de ona en güç olanı kolaylaştırırız.
- 11- Yıkıma uğrayacağı zaman, malı ona hiç yarar sağlamaz.
- 12- Şüphesiz bize ait olan, yol göstermektir.
- 13- Gerçekten, son da ilk de *(ahiret ve dünya)* bizimidir.
- 14- Artık sizi, yalın ateşle uyardım.
- 15- Ona, ancak en azgın olandan başkası girmez.

- 16- O yalanlayıp yüz çeviren kimse.
- 17- O en çok takva sahibi olan ise ondan uzaklaştırılır!
- 18- O malını vererek temizlenip arınan kimse.
- 19- O, verdiği kendisine yapılan bir iyiliğin karşılığı olarak vermez.
- 20- Ancak yüce Rabbinin yüzünü (*rızasını*) aramak için (*verir*).
- 21- Muhakkak kendisi de ileride razı olacaktır.

93. Duha Suresi

(Duhâ, kuşluk vakti demektir. Sure, adını ilk ayette geçen bu kelimedden alır. Fecr suresinden sonra Mekke'de nazil olmuştur ve 11 ayettir. Surede âhir zaman Peygamberinin hususiyetlerinden biri yani yetim oluşu ele alınır ve kendisi teselli edilir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Andolsun kuşluk vaktine.
- 2- Ve dindiği zaman geceye
- 3- Ki Rabbin seni terk etmedi ve gazaplanmadı da
- 4- Şüphesiz senin için son olan (*ahiret*), ilk olandan (*dünyadan*) daha hayırlıdır.
- 5- Elbette Rabbin sana verecek, böylece sen hoşnut kalacaksın.
- 6- Bir yetim iken, seni bulup da barındırmadı mı?
- 7- Ve seni (*kitap ve iman nedir*) bilmezken bulup, hidayete erdirmemi mi?

(Buradaki «dallin» kelimesi Arapça'da birkaç anlama gelir. Bir manası «sapıklıktır.» İkinci manası, yol bilmeyen ve yol ayırımında şaşkınlık içinde hangi tarafa döneceğini bilmeyen kimsedir. Diğer bir manası da «kaybolmuş kimse»dir. Çoğunlukla, çevresinde ağaç bulunmayan tek ağaca da «dalle» denmektedir Bir şeyin kaybolması anlamında da «dalle» kullanılmaktadır. Gaflet içinde bulunmayı anlatmak için de «dalel» kelimesi kullanılır Ayetteki anlamı ise yol bilmeyen, kitap ve iman nedir bilmeyen anlamındadır. Resulullah çocukluktan nübüvete kadar hayatında hiçbir zaman putperestlik yapmamış, şirke inanmamıştır. Bu nedenle ayetteki «dalle» kelimesine, akide ve amel bakımından sapıklık içinde bulunduğu anlamı verilemez.)

- 8- Bir yoksul iken seni bulup da zengin etmedi mi?
- 9- Ama yetime gelince, sakın (*yetimi*) ezme.
- 10- İsteyip dilenene de azarlayıp çıkışma.
- 11- Rabbinin nimetini sürekli dile getir.

94. İnşirah Suresi

(«İNŞİRAH» açılmak, genişlemek, sevinmek manalarına gelir. Duhâ suresinden sonra Mekke'de nazil olmuştur ve 8 ayettir. Bu surede Peygamber'imizin, çocukluğunda risalete hazırlamak üzere kalbinin açılıp arıtılmasından söz edilmektedir. Ayrıca, onun getirdiği dindeki kolaylıklara dikkat çekilerek Allah'a şükretmeye teşvik edilmektedir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Biz, senin göğsünü yarıp genişletmedik mi?
- 2- Ve yükünü indirip atmadık mı?
- 3- O senin belini büken yükü.
- 4- Ve senin zikrini (*şanını*) yüceltmedik mi?
- 5- Şüphesiz her zorlukla beraber bir kolaylık da vardır.
- 6- Şüphesiz her güçlkle beraber bir de kolaylık vardır.
- 7- Öyleyse (*sana farz olan*) bir işi bitirince diğerine (*dua ve ibadete*) giriş.
- 8- Ve yalnızca Rabbine rağbet et.

95. Tin Suresi

(«TİN», dağ adı veya incir demektir. Bûrûc suresinden sonra Mekke 'de nazil olmuştur ve 8 ayettir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Andolsun incire ve zeytine.
- 2- Ve Sina dağına
- 3- Ve şu güvenli şehre
- 4- Ki biz şüphesiz insanı en güzel bir biçimde yarattık.
- 5- Sonra da onu aşağıların en aşağısına döndürdük.
- 6- Ancak iman edip salih amellerde bulunanlar başka; onlar için kesintisi olmayan bir ecir vardır.

(Şevahid'ut Tenzil c.2 s.352-356'da Hâkim Haskani'nin naklettiği rivayete göre bu ayet-i kerime ilk etapta «İmam Ali ve taraftarları» hakkında nazil olmuştur)

- 7- Öyleyse bundan sonra, hangi şey sana ceza gününü yalanlatabilir?
- 8- **Allah** hükmedenlerin en güzel hükmedeni değil midir?

96. Alak Suresi

(Alak, insanın yaratılış safhalarından olan aşılanmış yumurtayı ifade eder. Bu sureye «İkra suresi» de denir. Mekke 'de nazil olmuştur ve 19 ayettir. İlk 5 ayeti. Kur'an'ın ilk inen ayetleridir. Bu surede okumanın, öğrenmenin üstünlüğü, insanın yaratılışı, kalemin özelliği, bunların insana Allah'ın ihsanı olduğu, insanın bunları düşünmesi, Rabbine itaat etmesi gerektiği, aksi halde azaba duçar olacağı anlatılır.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Yaratan Rabbinin adıyla oku!
- 2- O, insanı bir kan pıhtısından yarattı.
- 3- Oku, Rabbin en yüce kerem sahibidir.
- 4- O, kalemle *(insana yazmayı)* öğretendir.
- 5- İnsana bilmediğini öğretti.
- 6- Hayır! Gerçekten insan azıtır!
- 7- Kendini müstağni gördüğünde

- 8- Şüphesiz, dönüş yalnızca Rabbinedir.
- 9- *(Namazı) Engellemekte olanı gördün mü?*
- 10- Namaz kıldığı zaman bir kulu
- 11- Söyle bakayım, ya o *(kul)* hidayet üzere ise.
- 12- Ya da takvayı emrettiyse *(engelleyen kimse ateşten kurtulabilir mi?)!*
- 13- Söyle bakayım, ya *(bu engellemek isteyen)* yalanlıyor ve doğru yoldan yüz çeviriyorsa *(yine azaptan kurtulabilir mi?)!*
- 14- O, **Allah**'ın görmekte olduğunu bilmiyor mu?
- 15- Hayır! Eğer o, *(bu tutumuna)* bir son vermeyecek olursa, şüphesiz onu perçeminden tutup sürükleyeceğiz.
- 16- O yalancı, günahkâr olan perçeminden *(alnından)*.
- 17- O zaman da meclisini *(yakın çevresini ve yandaşlarını)* çağırсын.
- 18- Biz de zebanileri çağıracağız.
- 19- Hayır! Ona *(namazı engelleyene)* boyun eğme, *(Rabbine)* secde et ve yaklaş.

97. Kadir Suresi

(Kadir gecesinden söz ettiği için bu adı almıştır Abese suresinden sonra Mekke'de nazil olmuştur ve 5 ayettir. Surede, Kadir gecesinden, onun faziletinden, o gecede meleklerin yer-yüzüne inişinden bahsedilir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Şüphesiz biz onu kadir gecesinde indirdik.
- 2- Kadir gecesinin ne olduğunu sana bildiren nedir?
- 3- Kadir gecesini, bin aydan daha hayırlıdır.
- 4- Melekler ve ruh, onda Rablerinin izniyle her bir iş için inerler.
- 5- Fecrin çıkışına kadar bir esenliktir *(selamdır)* o.

98. Beyyine Suresi

(Açık delil manasına gelen ve birinci ayette geçen «beyyine» kelimesi sureye ad olmuştur. Talâk suresinden sonra Medine'de nazil olmuştur ve 8 ayettir. Bu surede Küfre sapanlardan ve müşriklerden söz edilmiş, onların bazı davranışları anlatılmış, inanan ve iyi işler yapanların kurtuluşa ereceği ifade edilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Kitap ehlinden ve müşriklerden küfre sapanlar, kendilerine (özürlerini ortadan kaldıracak) apaçık bir delil gelinceye kadar, (kendi hallerine) salıverilecek değillerdir.
- 2- (O apaçık delil) Allah'tan gönderilmiş bir elçi (ohup) tertemiz sahifeleri okumaktadır.
- 3- Onların içinde dosdoğru yazılı gerçekler vardır.
- 4- Kitap ehlinden olanlar, ancak kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra firkalara ayrıldılar.
- 5- Oysa onlar, dini yalnızca O'na halis kılanlar olarak sadece Allah'a kulluk etmek, namazı dosdoğru kılmak ve zekâtı vermekten başkasıyla emredilmiş değillerdir. İşte sapasağlam din budur.
- 6- Hiç şüphesiz, kitap ehlinden ve müşriklerden küfre sapanlar, içinde sürekli kalıcılar olmak üzere cehennem ateşindedirler. İşte onlar, yaratılmışların en kötüleridir.
- 7- İman edip salih amellerde bulunanlar (var ya), işte onlar da yaratılmışların en hayırlılarıdır.
- 8- Rableri katında onların ödülleri, içinde ebedi kalıcılar olmak üzere altından ırmaklar akan Adn cennetleridir. Allah, onlardan razı olmuştur, kendileri de O'ndan hoşnut kalmışlardır. İşte bu, Rabbinden içi titreyerek korku duyan kimse içindir.

(Cabir b. Abdillah şöyle diyor: «Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: «Nefsime elinde olana yemin ederim ki bu (Ali) ve taraftarları kıyamet günü kurtuluşa erenlerdir. O benimle birlikte ilk iman edeniniz, Allah'ın ahbine en vefalı olanınız, Allah'ın emrine karşı en dosdoğru olanınız, halka karşı en adil olanınız, eşitlik hususunda en adaletli olanınız ve Allah nezdinde meziyet olarak en büyük olanınızdır.» Cabir b. Abdillah daha sonra şöyle demiştir: «Bunun

üzerine de mezkûr ayet nazil oldu. O zamandan sonra sahabe, «Ali geldi» denilince, «Yaratılmışların en hayırlısı geldi» derlerdi.)

99. Zilzal Suresi

(Deprem demek olan «zilzâl», surenin ilk ayetinde geçer. Nisa suresinden sonra Medine'de nazil olmuştur ve 8 ayettir. Kıyametin kopmasından, insanların yeniden dirilip hesap vermelerinden ve herkesin ettiğini bulacağından bahseder.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Yer, o şiddetli sarsıntıyla sarsıldığı
- 2- Ve yer, ağırlıklarını dışa atıp çıkardığı.
- 3- Ve insan, Buna ne oluyor? dediği zaman.
- 4- O gün, (yer) haberlerini anlatacaktır.
- 5- Çünkü senin Rabbin, ona vahyetmiştir.
- 6- O gün insanlar, amelleri kendilerine gösterilsin diye, (kabirlerinden) dağınık bir halde çıkarlar.
- 7- Artık kim zerre ağırlığınca bir hayır işlemişse, onu görür.
- 8- Kim de zerre ağırlığınca bir şer (kötülük) işlemişse, o da onu görür.

100. Adiyat Suresi

(Âdiyât, koşan atlar demektir. Medine'de nazil olmuştur ve 11 ayettir. Bu surede insanoğlunun nankörlüğünden, kıyamet günü ortaya çıkacak acıklı durumdan söz edilir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Andolsun soluk soluğa koşanlara.
- 2- *(Tırnaklarıyla)* Ateş saçanlara
- 3- Sabah vakti baskın yapanlara
- 4- Derken, orada tozu dumana katanlara.
- 5- Bununla bir *(düşman)* topluluğun orta yerine kadar dalanlara.
- 6- Ki hiç şüphesiz insan, Rabbine karşı nankördür.
- 7- Gerçekten, kendisi de buna şahittir.
- 8- Muhakkak o, mal sevgisinden dolayı çok *(eli)* sıkıdır.
- 9- Bilmez mi insan, kabirlerde bulunanların çıkarılacağı.
- 10- Göğüslerde olanların derlenip devşirildiği zaman
- 11- Doğrusu Rableri o gün onların her şeyinden haberdardır.

101. Karia Suresi

(Kâria, kapı çalan demektir ve kıyamet kastedilmiştir. Kureyş suresinden sonra Mekke 'de nazil olmuştur ve 11 ayettir. Bu surede, kıyametin kopuşunda meydana gelecek olaylardan ve insanın akıbetinden söz edilmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Şiddetle çarpan *(kıyamet)*.
- 2- Nedir o şiddetle çarpıcı olan?
- 3- O şiddetle çarpıcı olanın ne olduğunu sen nereden bileceksin?
- 4- İnsanların, her yana dağılmış çekirgeler gibi olacakları gün.
- 5- Dağların da etrafa saçılmış renkli yünler gibi olacakları *(gün)*.
- 6- İşte *(o zaman)* kimin tartıları ağır basarsa.

- 7- Artık o, hoşnut olunan bir hayat içindedir
- 8- Kimin de tartıları hafif kalırsa.
- 9- Artık onun da anası (sığınacağı yer) hâviyedir.

(«Hâviye», «hava» kelimesinden gelmektedir. Manası, yüksek yerden aşağı düşmektir. «Hâviye», derin çukur için de kullanılır. Cehennem haviyesi, çok derin olan ve cehennem ehlinin yukarıdan içine düşeceği yer olacaktır. «Artık onun da anası haviyedir» ayetine gelince. Bunun anlamı, çocuğun korunma yerinin annesinin kucağı olması gibi, ahirette de cehennem ehli için cehennemden başka kucak olmayacaktır.)

- 10- Onun ne olduğunu (mahiyetini) sana bildiren nedir?
- 11- O, kızgın bir ateştir.

102. Tekasür Suresi

(Tekâsür, çokluk yarışı ve çoklukla övünmek demektir. Kevser suresinden sonra Mekke'de nazil olmuştur ve 8 ayettir. Cahiliye Arapları, mal, evlât ve akrabalarının çokluğunu bir gurur ve şeref sebebi sayarlar, hatta bu hususta yaşayanlarla yetinmeyip kabilelerinin üstünlüğünü geçmişleriyle de ispat etmek için kabirlere gider, ölmüş akrabalarının çokluğuyla övünürlerdi. Surede onların bu tutumu eleştirilmekte ve gerçek üstünlüğün ahirette ortaya çıkacağı belirtilmektedir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Mal ve evlat çoğaltma yarışı sizi oyaladı.
- 2- Nihayet kabirleri boyladınız.
- 3- Hayır! İleride bileceksiniz.
- 4- Yine hayır! İleride bileceksiniz.
- 5- Hayır! Eğer siz kesin bir bilgiyle bilmiş olsaydınız, (bu işin bir hata olduğunu anlardınız).
- 6- Şüphesiz o çılginca yanan ateşi elbette göreceksiniz.
- 7- Sonra onu gözünüzle kesin bir şekilde göreceksiniz.
- 8- Sonra o gün, bütün nimetlerden sorguya çekileceksiniz.

(Şüphesiz bu nimetlerin en önemlisi de Resulullah'ın sapmamak için ümmetine tavsiye ettiği Kur 'an ve Ehl-iBey t nimetidir. Nitekim Mecme 'ul Beyan 'da yer aldığına göre İmam Sadık (a.s) bu ayette geçen nimetin Ehl-i Beyt olduğunu ifade etmiştir. Hatta Tefsir-i Burhan 'da yer alan kimi rivayetlerde ise Allah'ın insana verdiği bir yiyeceği sormaktan çok daha yüce olduğu belirtilmiş ve ayette geçen nimetten maksadın Ehl-i Beyt nimeti olduğu önemle vurgulanmıştır.)

103. Asr Suresi

(Asr kelimesi; yüzyıl, ikinci vakti, meyve türü şeyleri sıkamak, Hz. Peygamber veya Hz. Mehdi'nin altın çağı, insanın hayatında ortaya çıkan zorluklar, varlık âleminin usaresi olan kâmil insan gibi manalara gelir «Asr»a yemin ile söze başladığı için bu adı almıştır İnşirah suresinden sonra Mekke 'de nazil olmuştur ve 3 ayettir Surede kurtuluşun imana, iyi işler yapmaya hakkı ve sabrı tavsiye etmeye bağlı olduğu anlatılmıştır)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Andolsun asra.
- 2- Ki gerçekten insan hüsrân içindedir.
- 3- Ancak iman edip salih amellerde bulunanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka.

104. Hümeze Suresi

(Hümeze, birini arkasından çekiştirmek, onunla alay etmek, kırmak ve incitmek manalarına gelir. Kıyamet suresinden sonra Mekke 'de nazil olmuştur ve 9 ayettir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Arkadan çekiştirip duran, kaş göz hareketleriyle alay eden her kişinin vay haline!
- 2- O, mal yağar ve onu sayar durur.

- 3- Gerçekten malının kendisini ebedi kılacağını sanmaktadır.
- 4- Hayır! Kesinlikle o, «Hutame»ye atılacaktır.
- 5- Hutamenin ne olduğunu sana bildiren nedir?
- 6- Allah'ın tutuşturulmuş bir ateşidir.
- 7- O (ateş), kalplere çöreklenmektedir.
- 8- O (ateş), onların üzerine kilitlenecektir.
- 9- Uzatılmış (sapasağlam) sütunlar arasında.

105. Fil Suresi

(Kâbe'yi yıkmak isteyen Ebrehe 'nin fillerle hücumunu konu edindiği için bu adı almıştır. Kâfirûn suresinden sonra Mekke'de nazil olmuştur ve 5 ayettir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Fil sahiplerine Rabbinin ne ettiğini görmedin mi?
- 2- Onların düzenlerini boşa çıkarmadı mı?
- 3- Onların üzerine, sürü sürü kuşlar gönderdi.
- 4- Onlara pişirilip sertleştirilmiş balçık taşları atıyorlardı.
- 5- Sonunda onları, yenilmiş ekin gibi yaptı.

106. Kureyş Suresi

(Kureyş'e cahiliye devrinde verilen bazı imtiyazlardan bahsettiği için bu adı almıştır. Tin suresinden sonra Mekke'de nazil olmuştur ve 4 ayettir)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- (Hiç değilse) Kureyş'i bir araya getirip anlaştırdığı.
- 2- Yaz ve kış yolculuğunda onları ısındırıp yakınlaştırdığı için.

3- Şu evin (*Kâbe'nin*) Rabbine kulluk etsinler.

4- O (*Kâbe'nin Rabbi*), kendilerini açlıktan (*kurtarıp*) doyuran ve onları korkudan güvenliğe kavuşturandır.

107. Maun Suresi

(Mâûn, zekât vermek yahut bir şeyi geçici olarak kullanması için birine vermek şeklinde yardım demektir Mekke'de (bazılarına göre ise Medine'de) nazil olmuştur ve 7 ayettir Dini yalanlayan, iyilikten uzak duran kimseler hakkında inmiştir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Hesap gününü yalanlayanı gördün mü?
- 2- O, yetimi itip kakandır.
- 3- Ve yoksulu doyurmayı teşvik etmez.
- 4- İşte (*şu*) namaz kılanların vay haline!
- 5- Onlar, kıldıkları namazdan gafildirler.
- 6- Onlar, riya yapmaktadırlar.
- 7- Faydası olan her şeyi engellemektedirler.

108. Kevser Suresi

(Kevser, çok nimet demektir; ayrıca da cennette bir havuzun da adıdır Adiyât suresinden sonra Mekke'de nazil olmuştur ve 3 ayettir Erkek çocukları yaşamadığı için Peygamber'e (s.a.a) müşrikler, nesli kesik manasına «ebter» dediler Surede buna cevap verilmiştir Dolayısıyla Kevser'in reel örneklerinden biri de Peygamber'in soy çokluğudur Bugün dünyada hiç bir soy Peygamber'in soyundan sayıca daha çok değildir Düşmanlarının soyu kesildiği halde bugün dünyanın dört bir yanında Peygamber'in soyuna rastlamak mümkündür ve bu da nebevi mucizelerden biridir)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Şüphesiz, biz sana Kevser'i verdik.
- 2- O halde Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.
- 3- Senin düşmanın, asıl sonu kesik olandır.

109. Kâfirun Suresi

(Küfre sapanlardan söz ettiği için bu adı almıştır Mâûn sûresinden sonra Mekke'de nazil ol muştur ve 6 ayettir)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Deki: «Ey kâfirler!»
- 2- «Ben sizin taptıklarınıza tapmam. »
- 3- «Benim taptığıma da siz tapacak değilsiniz.»
- 4- «Ben de sizin taptıklarınıza tapacak değilim.»
- 5- «Siz de benim taptığıma tapacak değilsiniz.»
- 6- «Sizin dininiz size, benim de dinim bana.»

110. Nasr Suresi

(Nasr, yardım demektir. Surede Allah'ın Hz. Peygamber'e yardım ederek fetihlere kavuştuğu ifade edildiği için bu adı almıştır Bu sure, Medine'de nazil olmuştur ve 3 âyettir Sure, İslâm zaferini haber verir Bir rivayete göre bu sure indikten sonra Peygamber seksen gün yaşamıştır)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Allah'ın yardımı ve fetih geldiği zaman
- 2- Ve insanların Allah'ın dinine dalga dalga girdiklerini gördüğünde
- 3- Hemen Rabbini hamd ile teşbih et ve O'ndan mağfiret dile. Çünkü O, tövbeleri çok kabul edendir.

111. Tebbet Suresi

(Tebbet, «kurusun» manasına bedduadır. Ebu Leheb hakkında inmiştir Zira o, eziyet etmek kastıyla Resûlullah'ın yoluna gizlice diken koymuş, bu işte kendisine karısı da yardım etmişti. Sûre, «Mesed Sûresi» diye de anılır Fatiha sûresinden sonra Mekke'de nazil olmuştur ve 5 ayettir Bir rivayete göre de Şuarâ sûresinin 124. ayeti gereğince efendimiz yakın akrabasını çağırarak, onları İslâm'a davet etmişti. Amcası Ebû Leheb kötü sözler sarf ederek, «Bizi bunun için mi çağırдын?» demişti. Bunun üzerine bu sûre inmiştir)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- Ebu Leheb'in iki eli helâk oldu, kendisi de hüsrana uğradı.
- 2- Malı da kazandıkları da kendisine bir yarar sağlamadı.
- 3- (O) Alevli bir ateşe girecektir.
- 4- Odun hamalı olan eşi de.
- 5- Boynunda sağlam hurma lifinden örülmüş bir ip olarak (ateşe girecektir).

112. İhlâs Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 4 ayettir. İhlâs, samimi olmak, dine içtenlikle bağlanmak, esaslarını sırf Allah rızası için uygulamak anlamındadır. İslam'ın tevhid akidesinin en özlü ve anlamlı ifadesidir. Yenabi'ul Mevedde s.125 ve Menakib-u Ibn-iMeğazili s.69-70'te yer aldığına göre Hz. Resulullah söyle buyurmuştur: «Ey Ali! Senin insanlar içindeki örneğin Kuran'daki ihlâs suresi gibidir Kim İhlâs suresini bir kere okursa, Kur'an'ın üçte birini okumuş gibidir Kim onu iki kere okursa, Kur'an'ın üçte ikisini okumuş olur Kim onu üç kere okursa, Kur'an'ı tamamen okumuş gibi olur Ey Ali! Sen de işte böylesin. Kim seni kalbi ile severse imanın üçte birine sahip olur. Kim seni kalbi ve dili ile severse imanın üçte ikisine sahip olur ve kim seni kalbi, dili ve eli ile severse imanın hepsine (yani kâmil imana) sahip olur Beni hak ile elçi gönderene and olsun ki, gök ehlinin seni sevdiği gibi yeryüzündekilerde sevseydi Allah'u Teâlâ hiç bir insana ateş ile azap vermezdi.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

1- De ki: O **Allah** birdir.

2- **Allah** Samed'dir.

(Samed; her şeyin kendisine muhtaç olduğu ve hiç bir şeye ihtiyacı olmayan zât demektir)

3- O, doğurmamıştır ve doğurulmamıştır.

4- Hiç bir şey O'nun dengi değildir.

113.Felak Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 5 ayettir. Felak, sabah manasına geldiği gibi yarmak manasına da gelir. Bundan sonra gelen Nâs süresiyle birlikte ikisine «iki koruyucu» anlamında «muavvizeteyn» denir Bazıları sahih olmayan birtakım rivayetler esasınca Yahudi olan Lubeyd ibni A'sam'ın Hz. Peygamber'i Medine'de büyülediğini kaydetmektedirler. Rivayetlerde bu büyüünün süresi birkaç gün bazılarında birkaç ay olarak gösterilmektedir. Öyle ki bu sırada Hz. Peygamber eşleriyle ilişkiye geçtiğini hayal ettiği halde aslında onlara dokunmamışım. Yapmadığı halde bazı şeyler yaptı gibi kendisine gösterilmiştir Rivayetlere göre bu iki sure Hz. Peygamber'i bu halden kurtarmak için inmiştir Hz. Peygamber rüyasında kendisine haber verildiği şekilde yapılan büyüü ortaya çıkarıp bu iki sureyi okuduğunda düğümler çözülmüş ve Peygamber'in üzerinde bu kötü hal ortadan kalkmıştır. Ne var ki bu rivayetler eyleminin ve tebliğinin aslını oluşturan nebevi ismet sıfatına aykırı düşmektedir Hz. Peygamber'in her sözünün birer sünnet ve yasa olduğu şeklindeki inançla da bağdaşmamaktadır. Sonra Kur'an'ın açıklamasına da terstir Çünkü Kur'an, Peygamber'in büyülenmediğini belirtmektedir Müşriklerin bu türden iftiralara dayalı iddialarını yalanlamaktadır Üstelik eğer kâfirler Peygamber'i büyüleyebilme gücüne sahip olsalardı, onca yıl savaşmalarına ve büyük kayıplar vermelerine gerek kalmazdı. Hemen Peygamber'i büyüler ve bu davayı ortadan kaldırırlardı. Dolayısıyla bu rivayetler gerçeğe uzak görünmektedir Temel inançlar hususunda esas alınan hadislerde tevatür şarttır Oysa bu konu ile ilgili hadisler haber-i vahittir ve haber-i vahit ise temel inançlar hususunda kanıt sayılamaz. Sonra Peygamber 'in Medine 'de büyülendiği söylendiği halde, bu iki sure, tercih edilen görüşe göre Mekke 'de inmiştir Dolayısıyla bu da mezkur rivayetlerin temelsiz olduğunun güçlü bir kanıtıdır)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- De ki: Ben, karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkaran Rabbe sığınırım
- 2- Yarattığı şeylerin şerrinden
- 3- Ve karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden
- 4- Ve kördüğümlere (*felaketlere, içinden çıkılmaz belalara*) Üfürenlerin (*neden olanların*) şerrinden.

(Ayetin büyü yapan veya erkekleri doğru kararlarından saptıran icadın kadınlarla ilgili olduğunu söylemek doğru değildir Zira sihir yapanlar ve erkekleri azminden ve doğru kararlarından saptıranlar sadece kadınlar değildir Genelde kadınların bu işi yaptığı görüşü sadece bir iddiadır ve gerçeklerle örtüşmemektedir. Dolayısıyla eğer büyücülerin ve saptıranların şerrinden Allah'a sığınmak gerekiyorsa, bunu sadece kadınlara özgü kılmanın mantığı olamaz. Ayrıca Kur'an'ın evrensel değerlerine de terstir ayrıca ilginçtir, ayette büyü yapan kadınların kast edildiği söylendiği halde, sözde Peygamber'i büyüleyen kimsenin de Lübeyd b. A'sam adlı Yahudi bir erkek olduğu söylenmektedir Ayrıca üfürmek maddi bir anlam ifade ettiği gibi, telkin ve ilham gibi manevi bir anlam da ifade edebilir Velhasıl bu ayetin büyü, büyücü ve saptırıcı kadınlar ile ilgisi yoktur Aksine maksat dünyada savaşlar, depremler, seller, yanardağların harekete geçmesi, terör, büyük patlamalar, bulaşıcı hastalıklar, nükleer savaşlar, çevre kirliliği, küresel ısınma, küreselleşme, salgınlar vb. felaketlerin meydana gelmesine neden olan karanlık güçlerdir Ayrıca «neffasat» illa kadınların sıfatıdır diye de söylenemez. Zira «Elif-ta» («at» eki ile) ile ifade edilen çoğul kelimeler, çoğu zaman akıl sahibi olmayan müzekkerler (erkekler) Hakkında da kullanılmaktadır Tıpkı «riyahun asifat, eyyemun haliyat, merfuat, mecrurat, mensubat ve mensucat gibi. Ukad kelimesi ise «ukde»nin çoğulu olup kördüğümler, zorluklar, içinden çıkılmaz sıkıntılar, problemler anlamındadır)

- 5- Ve haset ettiği zaman, hasetçinin şerrinden

114. Nas Suresi

(Mekke'de nazil olmuştur ve 6 ayettir. Nâs, insanlar demektir.)

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla

- 1- De ki: İnsanların Rabbine sığınırım
- 2- İnsanların hükümdarına
- 3- İnsanların (*gerçek*) ilahına

- 4- Sincice kalplere vesvese ve kuşku düşürüp duran vesvesecinin şerrinden
- 5- O, insanların göğüslerine vesvese verir
- 6- Gerek cinlerden, gerekse insanlardan (*vesvesecinin şerrinden*)